Більше не таємно

Архіви окупації

1941
1944

...Я написав... чесно, отак,
як воно є і як я бачу життя і страждання
мого народу... Ми, визволителі,
всі до одного давно вже забули,
що ми трохи винуваті перед звільненими,
а ми вважаєм уже їх другорядними,
нечистими, винуватими перед нами
дезертиро-оточено-пристосуванцями.
Ми славні воїни, але у нас не вистачило
звичайної людської доброти до своїх
рідних людей... Я... заступився за народ
свій, що несе тяжкі втрати на війні...
Україну знає лише той, хто був на ній,
на її пожарах сьогодні, а не по газетах
чи салютах обчислює її перемоги,
втикаючи паперові прапорці у мертву
географічну карту.

Щоденник, 28.11.1943

Ол Довженко

Що ж буде з народом нашим?
Виживе він у цій страшній війні чи загине
од німців, од хвороб, од вошей, од голоду,
знущань і катувань, і прийдуть свої,
і гинутиме він від розстрілів та заслань
за участь у співробітництві.
Чи пропадуть марно наші жертви?

Щоденник, 1942

Ол Довженко

Всім, хто, перемігши зло і смерть,
подарував нам Життя,

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ

1941-1944

архіви окупації

До 60-річчя ПЕРЕМОГИ

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ АРХІВІВ УКРАЇНИ

Більше не таємно

ТОМ 1

Архіви окупації 1941-1944

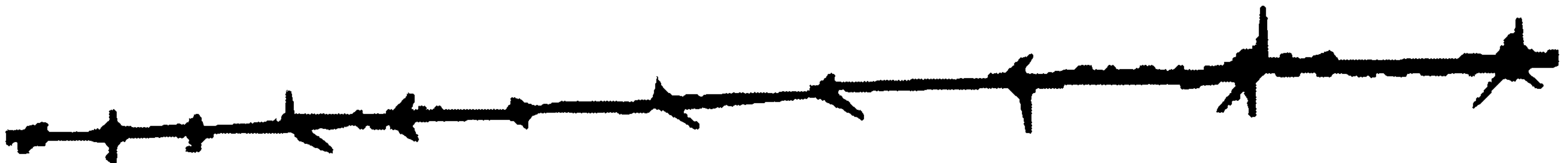

Упорядник
Наталія МАКОВСЬКА

Київ

Видавничий дім
«Києво-Могилянська академія»
2006

ББК 63.3(4УКР)622
А87

У виданні вперше представлено інформацію про так звані «окупаційні фонди» державних архівів України. Понад півстоліття цей потужний документальний масив був здебільшого засекреченим і недоступним для дослідників. Тож його публікація слугуватиме розширенню джерельної бази дослідження історії Другої світової війни на українських землях, відкриє нові можливості для глибшого і детальнішого вивчення нацистської окупаційної політики, усіх сфер життя населення на окупованій території. Актуалізована інформація допоможе розкриттю маловідомих сторінок історії України 1941–1944 рр. у контексті загальнолюдської трагедії найжорстокішої зі світових воєн, що є важливим також з погляду міжнародного співробітництва в гуманітарній сфері, сприятиме захисту соціальних інтересів і гідності жертв націонал-соціалістського режиму, попередженню загрози тоталітаризму, поширенню взаєморозуміння між народами світу. На сторінках видання можна буде також побачити «обличчя» війни й окупації (боротьбу, побут, руїну, голокост) у фотодокументах, ознайомитися з роздумами сучасних істориків на цю тему.

Книга стане в пригоді не лише історикам-науковцям, студентам, аспірантам та викладачам гуманітарних навчальних закладів, а й усім, хто не байдужий до минулого та майбутнього України.

ISBN 966-518-350-8
ISBN 966-518-351-6 (Том I)

Зміст

Розділ II ОКУПАЦІЯ: Зупинені миттєвості

Фотодокументи Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного

Розділ III ОКУПАЦІЯ: 60 років по війні

Роздуми істориків

Список скорочень

АН – Академія наук
ВАВ – Bundesarchiv in Berlin (Федеральний архів у Берліні)
БРСР – Білоруська Радянська Соціалістична Республіка
ВКП(б) – Всесоюзна комуністична партія (більшовиків)
ВЛКСМ – Всесоюзна ленінська комуністична спілка молоді
ВУЦВК – Всеукраїнський центральний виконавчий комітет
ДА – Державний архів
ДАРФ – Державний архів Російської Федерації
КДБ – Комітет державної безпеки
КП(б)У – Комуністична партія (більшовиків) України
КПРС – Комуністична партія Радянського Союзу
КПУ – Комуністична партія України
ЛКСМУ – Ленінська комуністична спілка молоді України
МВС – Міністерство внутрішніх справ
МТС – машинно-тракторна станція
НДК – Надзвичайна державна комісія з встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам
НКВС – Народний комісаріат внутрішніх справ
НКДБ – Народний комісаріат державної безпеки
НКО – Народний комісаріат оборони
НСДАП – Націонал-соціалістична німецька робітнича партія (Nationalsozialistische Deutsche Arbeitpartei)
ОАФ – об'єднаний архівний фонд
ОУН – Організація українських націоналістів
РАГС – реєстрація актів громадянського стану
РКУ – рейхскомісаріат «Україна»
РМ – Рада Міністрів
РНК – Рада народних комісарів
РРФСР – Російська Радянська Федеративна Соціалістична Республіка
РСЧА – Робітничо-селянська Червона армія
СД – Служба безпеки (Sicherheitsdienst – SD)
СРСР – Союз Радянських Соціалістичних Республік
СС – охоронний загін (Schutzstaffel – SS)
УПА – Українська повстанська армія
УРСР – Українська Радянська Соціалістична Республіка
УШПР – Український штаб партизанського руху
УЦК – Український центральний комітет
ЦДАВО – Центральний державний архів вищих органів влади і управління України
ЦДАГО – Центральний державний архів громадських об'єднань України
ЦДІАЛ – Центральний державний історичний архів України, м. Львів
ЦДКФФА – Центральний державний кінофотофоноархів України ім. Г. С. Пшеничного
ЦК – Центральний комітет
ЦСУ – Центральне статистичне управління
ЦШПР – Ценральний штаб партизанського руху

БІЛЬШЕ НЕ ТАЄМНО:
Архів новітньої історії України

Упродовж останнього десятиліття спостерігається інтенсивне археографічне оприлюднення документів новітньої історії України – величезного джерельного масиву, що його породило бурхливе, сповнене глобальних катастроф, національних трагедій, революцій, воєн, голодоморів, геноцидів і водночас небачених досі злетів людського духу і розуму двадцяте століття.

Парадоксально, але його «документальна спадщина» становить чи не половину Національного архівного фонду, – на десять століть національної писемної історії припадає майже стільки ж збережених документів, скільки їх залишило на довічне зберігання в державних архівах останнє століття.

Ще один архівний парадокс: документальна база саме ключових моментів національної історії залишається й досі неактуалізованою: десятиліттями приховувані або незапитані величезні масиви першорядних джерел були розсекречені наприкінці 80-х – у 90-х роках, але досі не було запропоновано оптимального (і водночас – реального) варіанта їхнього корпусного оприлюднення.

Великі документальні масиви завжди були «незручними» для археографічного опрацювання, тому унікальні можливості доступу до раніше таємних архівів, азарт конкуренції і, як наслідок, майже повсюдні поспіх та поверховість спричинили на початку – в середині 90-х років своєрідну археографічну ейфорію й негативно позначилися на якості та рівні масових документальних публікацій джерел новітньої історії України. Більшості з них явно бракує елементарної археографічної культури, системності, корпусності, тобто того, що прийнято називати академізмом.

Дивно, але в академічних колах досі не стали предметом серйозних дискусій концепційні засади оприлюднення архівних документальних масивів, методики корпусних і тематичних публікацій документів, кумулятивних довідкових або змішаних документально-довідкових видань нового покоління, побудови сучасних архівних інформаційних систем, які б найбільш ефективно запровадили до наукового й культурологічного обігу безцінні архівні скарби XX ст. Документальні публікації (за поодинокими винятками, серед яких можна згадати хіба що окремі видання Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, а також Інституту історії України НАН України) й далі позначаються фрагментарністю, тематичною заангажованістю, дублюванням документальних масивів, що публікуються. Верхівку розсекреченого архівного айсберга – тонкий шар з кількох тисяч документів – звичайно, можна вважати оприлюдненою. А як бути з сотнями мільйонів документів, що й досі ховаються «під водою»? Адже їхня сила й потенціал – не в гостроті й актуальності інформації, а в масовості, що породжує нове знання й нову якість документальних масивів.

Саме тому, започатковуючи документально-довідкову серію «Більше не таємно», Державний комітет архівів України разом з видавцями ставив за мету підняти айсберг на поверхню. А зробити це можна, очевидно, лише

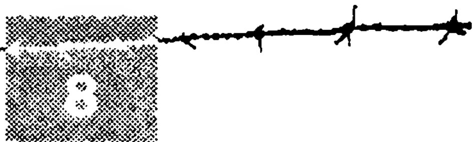

в довідковому або змішаному документально-довідковому виданні, компактному й інформативно насиченому – коли на кількох сотнях книжкових сторінок подаються концентровані довідкові масиви інформації, а «живі документи» лише ілюструють ключові моменти історичного процесу (за змістом) або репрезентують видове розмаїття архівних документальних масивів (за формою).

Нова серія має цілком прозорий і промовистий підзаголовок «Архів новітньої історії України». У ній мають побачити світ колективні напрацювання архівістів та істориків України останніх років – результати роботи над проектами за умовними назвами: «Розсекречені архіви XX ст.» (анотований реєстр архівних фондів); «XX століття: Втрати і переміщення архівів» (реєстр втрачених і переміщених архівних фондів); «Еліта України: Національний реєстр особових архівних фондів» (зведений міжархівний довідник); «Між двома тоталітаризмами: «Усна історія» окупації. 1941–1944» (публікація польових записів – усних свідчень і спогадів про окупаційний режим в Україні, зібраних архівістами на початку – в середині 2000-х років); «Друга світова війна: Військовополонені та інтерновані в Україні» (документальний том за нещодавно розсекреченими фондами Галузевого державного архіву Міністерства внутрішніх справ України) тощо.

Слід згадати й до певної міри «екстравагантні» (або, як мінімум – нетрадиційні) археографічні проекти, які лише обговорюються або ж уже реалізуються в архівах, зокрема: «Архіви влади»; «Архіви вождів»; «Vox populi – Голос народу» (корпусна публікація звернень «трудящих» до партійних і державних органів у 1920-х – 80-х роках); «Портрет епохи: XX століття» (багатотомна публікація фотодокументів, у якій в окремих серіях мають з'явитися десятки тисяч колективних та індивідуальних фотопортретів вождів, творчої еліти, простих «трудящих»). Згрупований за хронологією багатотомний альбом створить унікальний, надзвичайно рельєфний і масштабний фотодокументальний портрет епохи.

«Архіви окупації (1941–1944)» – видання, що відкриває серію. На його сторінках ми намагалися поєднати огляди джерел, реєстри фондів, фотодокументи, дослідження, які актуалізують маловідомий широкому загалові масив документальних свідчень періоду нацистської окупації України у роки Другої світової війни.

Державний комітет архівів України разом з видавцем вітатимуть будь-які пропозиції, що можуть доповнити серію.

Геннадій БОРЯК

Передмова

Час не владний над подіями такого масштабу, як Друга світова війна. Пам'ять про героїзм і мужність, віру і благородство людського духу, прагнення вижити і перемогти, що проявилися у вогненні воєнні роки, є і має залишитися невід'ємною частиною національної самосвідомості.

Пам'ять і знання – нероздільні. Щоб не забувати, треба знову й знову перегортати вже відомі й відкривати *нові* сторінки історії, «припадати» до невичерпного архівного джерела, шукати і знаходити у ньому нові факти, нові ідеї. Саме цьому, на думку авторів, слугуватиме й видання **АРХІВИ ОКУПАЦІЇ (1941–1944)** – спільний проект Державного комітету архівів України та Видавничого дому «Києво-Могилянська академія» до 60-річчя Великої Перемоги.

На зламі століть і тисячоліть з огляду на зміни, що відбулися у світі, постала необхідність переосмислення найтрагічніших сторінок історії людства, однією з яких залишається Друга світова війна. Вона актуалізувала переміщення акцентів у дослідженні цього періоду з проблем загальноісторичних – воєнних, політичних, економічних, ідеологічних – до аспектів, що *висвітлюють життя людини в екстремальних умовах,* коли жорстокості й вандалізму протидіяли мужність і гуманність. Про таке бачення вивчення історії Другої світової війни йшлося, зокрема, на Міжнародному форумі з голокосту у Стокгольмі (січень 2000 р.), українську делегацію на якому очолював тодішній прем'єр-міністр України Віктор Ющенко.

Одним із вирішальних факторів, що дозволяв не тільки сформулювати такий підхід, а й реалізувати його і в Україні, мало стати значне розширення джерельної бази досліджень. Цьому сприяло масове розсекречення архівних документів, проведене в українських архівах (за період 1989–1995 рр.– понад 10 тис. фондів, що становить близько 1 млн справ усіх центральних та обласних державних архівів) [1], яке відкрило доступ і до десятиліттями приховуваної з політико-ідеологічних міркувань інформації документів періоду нацистської окупації 1941–1944 рр. Долю цих архівів можна також вважати трагічною через очевидно руйнівний (не тільки у фізичному аспекті) вплив на них мілітаризації суспільства, що супроводжує будь-яку війну. Російський історик-архівіст Т. Хорхордіна зауважує з цього приводу, що структурування соціуму за воєнним зразком неминуче призводить до появи небажаних, «чужих», «ворожих» архівів [2], проти яких бореться влада – знищує або, в кращому випадку, закриває надовго. У Радянському Союзі ця «традиція» виявилася «живучою»: з одного боку, понад півстоліття цей потужний документальний масив був здебільшого засекреченим і недоступним для дослідників, з іншого – сформувалися певні стереотипи його сприйняття, те, що відомий український історик-джерелознавець М. Я. Варшавчик називав «одноканальним» мисленням, особливим психологічним станом дослідника,

«коли він робить висновки, які не є результатом його власних досліджень, а які збігаються з продиктованими загальноприйнятими оцінками» [3]. Отже, просте збільшення обсягу документів для дослідів само по собі, без копіткої пошукової, аналітичної роботи, концептуальних, світоглядних, теоретико-методологічних змін не могло одразу дати вагомих наукових результатів (на жаль, є приклади, коли дослідницька «ейфорія» від можливості доступу до раніше секретних матеріалів, бажання бути першими в оприлюдненні нової інформації зумовлювала появу підготовлених нашвидкуруч кон'юнктурних публікацій, іноді безпідставних або помилкових у науковому значенні висновків).

Багато в чому до роздумів з цього приводу авторів «підштовхнув» власний досвід роботи з проблеми т. зв. нацистського золота [4] у 1998–2000 рр. Саме тоді розпочався тривалий шлях до цієї книги, сформувалася ідея, яка під впливом кількох взаємопов'язаних чинників (зміни у суспільстві, розсекречення архівів, власний дослідницький досвід) трансформувалася і змістовно наповнилася відповідно до результатів проведених архівних розвідок.

Коли на початку 1998 р. групі істориків-архівістів Українським національним фондом «Взаєморозуміння і примирення» на виконання першочергових завдань Міжнародної конференції з проблеми «нацистського золота» (Лондон, грудень 1997 р.) щодо пошуку, визначення й розподілу «нацистського золота» на основі незаперечних, документально обґрунтованих історичних фактів з метою створення жертвам нацизму гідних умов життя було запропоновано провести архівні розшуки документів, за якими можна було б простежити «український слід нацистського золота», перспективи їх виявлення видавалися не дуже оптимістичними. Часу було обмаль, а масштаби майбутньої роботи порівнювалися хіба що з освоєнням перелогових земель. Певні особисті напрацювання учасників групи у вивченні документальних матеріалів періоду Другої світової війни давали змогу позитивно відповісти на запитання про наявність архівних джерел, що проливають світло на проблему «нацистського золота». Але які вони за складом, змістом і, відповідно, чи можуть за повнотою фіксації історичних фактів стати аргументами при встановленні української частки в «нацистському золоті»,– на ці запитання a priori відповіді не було.

Не додавав оптимізму щодо ефективного дослідження проблеми «нацистського золота» проведений аналіз вітчизняної наукової літератури радянського періоду та перших напрацювань вчених у пострадянський період. Тут доречно навести деякі висновки з цього аналізу, оскільки вони видаються нам показовими також і з точки зору підготовки пропонованого увазі читача видання.

Певна річ, ідеологічні пріоритети радянської історичної науки в дослідженні періоду нацистської окупації зосереджували головну увагу на темах про руйнування, звірства та злодіяння окупантів на українській землі, сутність нацизму, радянський рух опору загарбникам. Саме ці сюжети досить широко представлено радянською історичною наукою у ко-

лосальному за обсягом масиві видань, присвячених війні (вже до 1980 р. налічувалося близько 16 тис. книг і брошур, що вийшли у світ загальним накладом понад 700 млн примірників) [5], у тому числі в загальних працях з історії Другої світової та Великої Вітчизняної воєн; з історії Компартії України цього періоду; з історії окремих регіонів УРСР; діяльності радянських підпільних організацій та партизанського руху на окупованій українській території; працях, присвячених висвітленню окупаційного режиму; краху економічних планів нацистської Німеччини щодо України; викриттю злодіянь загарбників на тимчасово окупованій території УРСР; відбудові народного господарства, культури, охорони здоров'я у звільнених районах у воєнні та перші повоєнні роки [6]. Але при цьому чимало дотичних проблем залишалися поза увагою дослідників.

На перший погляд здавалося незрозумілим, чому серед них опинилася і проблема «нацистського золота»*, що безпосередньо стосувалася пограбувань *громадян*, тобто прямо підпадала під досліджувану радянською історіографією тему злодіянь і звірств нацистів на окупованій території. Річ у тім, що в рамках існуючих обмежень (хоча й дозволялося певною мірою простежити масштаби, форми, методи економічного визиску України нацистами) виключалося диференціювання збитків на інших рівнях, крім загальнодержавного. Цим пояснюється відсутність показників щодо господарської й економічної діяльності конкретних людей, підприємств на окупованій території (вони ховаються за узагальненими даними), що в кінцевому результаті не давало змоги точно визначити розміри економічного зиску від цього Третьому рейху. Спеціально не досліджувалися і втрати особистого майна громадян України (зокрема коштовностей), хоча документи, які фіксували ці втрати, а саме первинні акти Надзвичайної державної комісії з встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам СРСР (далі – НДК СРСР), не були засекреченими. У численних публікаціях матеріалів НДК як воєнних і перших повоєнних років, так і останніх десятиліть друкувалися лише зведені дані про втрати і збитки громадян [7], оскільки увага до висвітлення *проблеми особистості* при тоталітарному режимі не «заохочувалася». Так само розглядалися й масові вигнання населення України в Німеччину, доля військовополонених. Водночас зарубіжні історики, виявляючи документи, які б «актували» не тільки збитки, заподіяні державам воєнними діями та нацистською окупацією в роки Другої світової війни, а й злочини *проти особистості* (матеріальні втрати, фізичний і моральний визиск, поневолення), намагалися вибудувати чітку систему факторів нагромадження матеріальних цінностей нацистами.

* У процесі роботи поступово викристалізувалося принципове положення щодо поняття «нацистське золото»: його слід розглядати не лише як дефініцію пограбованого золота та інших дорогоцінних металів, але як поняття, що в широкому значенні характеризує процес формування капіталів рейху під час війни (з урахуванням не лише прямих конфіскацій, а й особливостей фінансової політики рейху на окупованих територіях, використання примусової праці населення України).

Як бачимо, примат ідеологічної доцільності в радянській історіографії Великої Вітчизняної війни, «закритість», а отже, недоступність для дослідників (з тих самих політико-ідеологічних міркувань) значного масиву архівних джерел унеможливлювали будь-які наукові розвідки у напрямі всебічного об'єктивного відображення історії війни. Показовим, на наш погляд, є висновок одного з відомих радянських дослідників цього періоду М. Г. Павленка у статті, вміщеній ще у 1988 р. на сторінках журналу «Коммунист» (№ 9, с. 94): «Прихильність багатьох дослідників до схем і стереотипів, які утвердилися в цей період, невідмінені заборони на доступ до цілого ряду джерел і матеріалів – усе це відкинуло історіографію Великої Вітчизняної війни далеко назад. Лишається тільки шкодувати про те, що час втрачено...»

Період горбачовської перебудови дав можливість історикам торкнутися деяких «білих плям» і в історії війни. В першу чергу ними стали проблеми, пов'язані з висвітленням її початкового етапу, помилок Сталіна тощо. Почали з'являтися і публікації, в яких переглядалися дані щодо загальної кількості загиблих, долі остарбайтерів і військовополонених, що активізували подальшу розробку цих тем у пострадянські часи [8].

Тож навіть враховуючи напрацювання українських істориків після 1991 р. [9], у 1998 р. пошук українського сліду «нацистського золота» доводилося починати майже з нуля. Головним напрямом пошуку було визначено максимальне виявлення та залучення наявних ретроспективних інформаційних ресурсів як в Україні, так і за її межами. Саме ретельне дослідження архівів дозволило не тільки отримати конкретні результати, нові наукові факти (так, залучення до наукового вжитку відомостей з первинних актів комісій сприяння НДК, їх аналіз надав можливість поновому порівняно з радянською історіографією підійти до розгляду злочинів проти особистості в Україні, заподіяних нацистами під час Другої світової війни), опрацювати раціональні прийоми наукового використання інформації архівних джерел, а й внесло значні корективи у попередньо накреслену схему досліджень, відкрило нові перспективні напрями.

Подальший аналітичний огляд виявленого джерельного масиву підтвердив нагальність наукової розробки проблеми «Населення України за часів нацистської окупації (1941–1944 рр.)», «закритої» за радянських часів і актуальної в рамках нових концептуальних підходів до вивчення історії Другої світової війни. «На жаль, обширна й багатоаспектна тема становища, в якому опинився український народ під час ворожої окупації внаслідок злодіянь нацистів, в силу ряду об'єктивних та суб'єктивних обставин залишається на сьогодні, попри наявність багатьох документальних джерел та відсутність обмежень щодо користування ними, розробленою вкрай незадовільно»,– наголошували ще у 2001 р. й українські дослідники історії війни М. Коваль та І. Вєтров у відгуку на «Довідник про табори, тюрми і гетто на окупованій території України (1941–1944)» [10], підготовка якого, до речі, також була одним з результатів подальшої розробки проблеми «нацистського золота».

Поділяючи цю думку, зауважимо, що західна історіографія, не полишаючи глобальних «макроісторичних», узагальнюючих досліджень, пов'язаних з Другою світовою війною, нині інтенсивно й успішно розробляє «мікроісторичні» аспекти: повсякденне життя і побут (everyday life) людини – цивільної в окупації, військової – на фронті, ув'язненої, вирваної зі звичного контексту й усталеного плину життя – за колючим дротом концтаборів чи в катівнях; «казусну» поведінку в екстремальних ситуаціях; особливості масової й індивідуальної свідомості у «пограничних ситуаціях»; функціонування стереотипів, зміни у світосприйнятті у період катаклізмів (у нашому випадку – подвійну чи потрійну ломку звичного способу життя відповідно до ланцюга: кінець мирного життя/встановлення окупаційного режиму/відновлення радянської влади). При цьому об'єктом дослідження стає конкретна людина з її індивідуальним способом мислення, сприйняттям подій, особливостями поведінки. Суспільство бачиться не лише «ззовні» – дослідником, а й «зсередини» – самими учасниками подій. Успішність такого роду досліджень залежить уже не стільки від наявного й опрацьованого джерельного матеріалу, скільки від уміння дослідника увійти в контакт з чужим життям, зафіксувати соціальний дискурс, «випадок» («казус») у такій формі, у якій його можна вивчати [11]. Зменшення масштабу дослідження до рівня локалізованої мікроситуації означає ретельну фіксацію і розширення бази малопомітних і незначущих назагал фактів і ситуацій [12], а це своєю чергою передбачає володіння відповідними методиками фіксації та опрацювання фактажу.

Як приклад нестандартної розробки цілком традиційної для нас проблематики можна навести колективну працю за редакцією Роберта Терстона і Бернда Бонвеча «Народна війна: Реакція на Другу світову війну в Радянському Союзі» (Чикаго, Іллінойський університет, 2000). Красномовними є вже самі назви окремих розділів праці, наприклад: «Життя і виживання в окупованому Мінську» (Ув Гартеншляґер), «Настрої народу в неокупованому Радянському Союзі: Тяглість і зміни під час війни» (Геннадій Бордюгов); «Блокада Ленінграда: Література та ідеологічні зміни часів війни» (Ейлін Рамбов); «Радянські солдати і офіцери напередодні німецької агресії: До питання опису соціальної психології і політичних поглядів» (Марк фон Хаген); «Радянська жінка як товариш по зброї: Біла пляма в історії війни» (Сюзанна Конц і Беата Фізелер) [13]. Інший приклад – монографія Мартіна Діна «Колабораціонізм під час голокосту: Злочини місцевих поліцій в Білорусі й Україні, 1941–1944», підготовлена центром вивчення голокосту Меморіального музею голокосту в США (Нью-Йорк, 2000) [14].

Йдучи далі, можна ускладнити проблему і поставити непрості й болючі запитання, на які сьогодні немає однозначної відповіді: як оцінювати співпрацю з нацистами на індивідуальному рівні як спосіб виживання пересічної людини? Співпрацю з окупаційним режимом українських організацій на інституційному рівні? Як оцінювати, наприклад, діяльність архівістів, бібліотекарів, музейних працівників, що залишалися під час окупації виконувати свої суто професійні обов'язки? Адже з формальної

точки зору мільйони людей, що залишалися на окупованій території (не з власної волі), так чи інакше підпадають під категорію колаборантів...

Мабуть, саме через можливість формулювання *таких* запитань радянська історіографія обходила проблему, а влада вважала «ворожими» архіви, що зберігали інформацію про щоденну історію війни та людину на війні – не тільки учасника, а й автора подій. Вже згадувана нами Т. Хорхордіна наводить незаперечні докази з цього приводу. Так, у 1943 р. П. Г. Софінов, а згодом В. В. Максаков і письменник О. М. Толстой виступили з ініціативою створення Архіву Великої Вітчизняної війни, у якому мали бути зосереджені всі документальні матеріали щодо повсякденної історії військових дій та життя на війні, а також записи бесід з учасниками подій, їхні листи, щоденники. Тобто йшлося, по суті, про створення *Архіву повсякденності війни.* Влітку 1943 р. цю ідею було формально підтримано на конференції істориків-архівістів, але на практиці вона перетворилася на свою протилежність. Фонди військово-історичних відділів держархівів було укомплектовано матеріалами офіційного походження та «ідеологічно витриманими» спогадами. Матеріали, які не відповідали офіційним критеріям істини про війну, було в кращому випадку передано до спецсховища. Через 35 років, у 1978–1979 рр., з аналогічною пропозицією виступив Костянтин Симонов. Він пропонував створити в Центральному архіві Міністерства оборони відділ (архів) воєнних спогадів. Ці спогади, як зазначається у його листі до ЦК КПРС, з одного боку, «мають велику суб'єктивну цінність для авторів, які вклали в них душу і пам'ять, а з другого боку – тими чи іншими своїми історичними й побутовими деталями становлять об'єктивну цінність для майбутніх дослідників, істориків». Генеральний штаб Збройних сил СРСР, Головне політичне управління Радянської Армії і Військово-морського Флоту у секретному листі на адресу ЦК КПРС рекомендували заборонити створення такого архіву, що влада й зробила [15].

З огляду на ці міркування виникла ідея генерального дослідницького проекту з проблеми «Населення України в період нацистської окупації (1941–1944 рр.)», окремі напрями (підпроекти) якого могли б послідовно охопити процеси пошуку, виявлення, відбору архівних джерел, усі етапи їх аналітичної та синтетичної критики, вдосконалення прийомів і методів дослідження, отримання в підсумку сукупності нових наукових фактів, популяризації результатів досліджень [16].

На думку авторів, проект послідовно міг бути реалізований у рамках п'яти серій:

Серія 1: *Архівні довідники.* Передбачала підготовку довідників різних рівнів і видів, що актуалізують інформацію про наявні в архівах України джерела для вивчення проблеми. Завдяки цьому створювалася фундаментальна пошуково-довідкова база майбутніх нових досліджень.

Серія 2: *Документальні видання.* Як результат археографічного опрацювання великого документального масиву, представляла невідомий або маловідомий за часів тоталітаризму масштабний корпус архівних

документів, що всебічно висвітлюють життя населення України в умовах окупації (1941–1944).

Серія 3: *«Жива історія».* Доповнювала попередні серії спогадами, «живими» розповідями людей, які пережили голокост, окупацію.

Серія 4: *Монографічні дослідження.* На основі вивчення й аналізу архівних джерел, свідчень «живої історії» тут планувалося розкрити маловідомі сторінки історії України, пов'язані з життям і діяльністю людини в екстремальних умовах окупаційного режиму під час Другої світової війни. У виданнях серії мали б бути визначені й концептуальні підходи до висвітлення проблеми, основні поняття, запроваджено «мікроісторичні» методи постановки і дослідження проблеми голокосту.

Серія 5: *Окупація. Голокост. Навчальні програми, посібники, хрестоматії.* Мета цього блоку – популяризація результатів проведених наукових досліджень через широкомасштабні освітні програми, що сприятимуть вихованню молодого покоління.

На жаль, на сьогодні через масштабність накреслених завдань у повному обсязі проект реалізувати не вдалося. Але напрацювання є. У напрямі актуалізації джерельної бази українських архівів періоду Другої світової війни плідно працювали архівісти. Вони виявляли, відбирали й описували «окупаційні фонди». Інформацію щодо їхнього складу та змісту в окремих архівах подано у серії *Путівники* з архівних зібрань України, що готуються й видаються Державним комітетом архівів та державними архівами України [17], монографічних та дисертаційних дослідженнях, статтях [18]. Це, безперечно, розширило інтелектуальний доступ до маловідомих науковцям архівних документів і, сподіваємося, сприяло появі низки цікавих праць українських учених, публікацій документів з таких раніше замовчуваних тем, як доля остарбайтерів і військовополонених, голокост на теренах України у роки Другої світової війни, життя населення під час нацистської окупації [19]. Цікавий досвід викладання історії голокосту для студентів українських університетів накопичив Український центр вивчення історії голокосту в рамках проекту «Історія голокосту в Європі: проблеми толерантності та захисту прав людини» [20].

Не можна не відзначити окремо нещодавно видану у США фундаментальну працю доцента Центру дослідження голокосту та геноциду при Амстердамському університеті та Голландській Королівській Академії наук Карел Беркхоф «Жнива відчаю: Життя і смерть в Україні під нацистською владою» [21]. Ця книга, підготовлена на чималій джерельній базі з німецьких, українських, російських, канадських архівів, вагомо збагатила доробок західноєвропейської історіографії Другої світової війни і стала своєрідним підсумком історичних та історіософських досліджень проблеми нацистської окупації України на Заході. Методологічні підходи та науковий інструментарій К. Беркхоф можуть прислужитися й українській історіографії, яка назагал досі не може похвалитися подібними синтетичними дослідженнями історії окупації. Історіографічний прорив в «окупаційних студіях» у нас ще попереду. Попри появу поодиноких серйозних досліджень з окремих аспектів окупації, більшості з наявних

праць і досі притаманні джерельна обмеженість та стереотипність підходів до надзвичайно широкої палітри приховуваних або замовчуваних десятиліттями подій, процесів, явищ, стосунків. Проблеми повсякденного життя людини у стані відчаю, послуговуючися термінологією К. Беркхоф, лише починають декларуватися українськими дослідниками, а розкриття ж канви повсякденності в окупованому місті або селі, у різних регіонах, у різні періоди окупації, не кажучи про мотивації вчинків та інші глибинні процеси функціонування соціуму на окупованій території,– все це ще залишається у перспективі.

Щоб серйозно поцінувати модерну історіографію Другої світової війни на українських землях, не вистачить кількох абзаців у цій передмові. На часі – підготовка академічної розгорнутої історіографії війни, яка б охопила широкий спектр доробку українських учених за останні півтора десятиріччя.

У рік 60-річчя Перемоги ми вирішили оприлюднити отримані результати, об'єднавши напрацювання архівістів та істориків у виданні «Архіви окупації (1941–1944)», сподіваючись тим самим зробити крок у подоланні прірви між неймовірною за обсягом та інформаційним потенціалом джерельною базою і порівняно скромним доробком сучасної української історіографії. Довго точилися дискусії щодо структури і жанру майбутньої книги. З одного боку, архівістам хотілося видати міжархівний анотований пофондовий довідник, підготовлений за стандартами архівного описування. Хоча було зрозуміло, що таке спеціальне видання зацікавить у першу чергу тільки фахівців. З іншого – актуальність теми спонукала до «адаптації» матеріалу для ширшого загалу. Отже, зупинилися на варіанті, що дозволяв органічно поєднати дві частини: міжархівний довідник про склад і зміст фондів архівів окупації, ілюстрований факсимільно відтвореними документами (окремим розділом представлено фотодокументи), і добірку статей сучасних українських істориків. У структурі видання три основних розділи – I. *Окупація: джерельна база українських архівів;* II. *Окупація: зупинені миттєвості. Фотодокументи Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного;* III. *Окупація: 60 років по війні. Роздуми істориків.*

Така структура дає змогу:

а) ввести до наукового обігу та суспільного вжитку унікальну за репрезентативністю, новизною та обсягом джерельну базу архівів України періоду Другої світової війни. У книзі *вперше* представлено інформацію про так звані «окупаційні фонди», у складі яких зосереджено документи центральних та місцевих органів влади й управління, військових структур, адміністративно-судових, каральних органів, а також підприємств, установ, організацій, що діяли на окупованій території України під час Другої світової війни. На сторінках видання можна також побачити «обличчя» війни й окупації (збройний опір, побут, руїну, голокост, окупаційну політику крізь призму нацистської пропаганди) у фотодокументах ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, більшість з яких теж публікується *вперше*;

б) оглянути склад і зміст фондів державних архівів України (як безпосередньо «окупаційних фондів», так і дотичних архівних джерел), що становлять основу для об'єктивного наукового аналізу, дозволяють ліквідувати «білі плями» (тобто ті моменти історії, події, імена, які або замовчувалися, або були подані перекручено) в історії України періоду нацистської окупації;

в) простежити концептуальні, світоглядні, теоретико-методологічні зміни, що відбулися у висвітленні історії України періоду Другої світової війни; проілюструвати, як розширення доступу до архівних документів вплинуло на подолання «одноканальності» мислення дослідників.

Репрезентований *у першому розділі* видання міжархівний довідник є першою спробою узагальнюючого реєстру «окупаційних фондів» та фондів, документи яких віддзеркалюють події періоду нацистської окупації (усього – близько 9 тис. фондів), що зберігаються у центральних державних архівах та державних архівах областей України, міст Києва і Севастополя. До довідника не включено інформацію стосовно документів з цієї проблематики галузевих державних архівів, зокрема Міністерства внутрішніх справ та Служби безпеки України.

Щодо схеми побудови довідника, то по кожному архіву подано короткий аналіз джерел та реєстри (списки) фондів, у яких виділено групи фондів, а саме:

- *фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади (тобто «окупаційні фонди»);*
- *фонди організацій та формувань руху Опору;*
- *фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни;*
- *архівні колекції.*

Обсяги видання не дозволили репрезентувати більшість фондів радянських органів влади і управління, а також підприємств та установ, що мають у своєму складі документи 1943–1945 та перших повоєнних років. Так, у ЦДАВО України це фонди: РМ УРСР, до березня 1946 р.– РНК УРСР (ф. 2, оп. 7); Державної планової комісії при РНК УРСР (ф. 337, оп. 30); ЦСУ УРСР (ф. 582); фонди наркоматів УРСР різних галузей: комунального господарства (ф. 26, оп. 3), промисловості будівельних матеріалів (ф. 4903, оп. 1), сільського господарства (ф. 27, оп. 17, 19), м'ясо-молочної промисловості (ф. 4481, оп. 1), харчової промисловості (ф. 4491, оп. 1), зернових і тваринницьких радгоспів (ф. 4860, оп. 1), охорони здоров'я (ф. 342, оп. 14, т. 2). У цих фондах можна знайти дані про злодіяння і збитки, заподіяні окупантами: масове знищення мирного населення, знищення євреїв у таборах смерті, вигнання на каторжні роботи до Німеччини, пограбування та знищення матеріальних і культурних цінностей в Україні під час нацистської окупації, а також документи, що актували ці злочини нацистів. Не є винятком і фонд ЦК КПУ, до жовтня 1952 р.– ЦК КП(б)У, що зберігається нині у Центральному державному архіві громадських об'єднань

України (ф. 1). Як відомо, до серпня 1991 року ЦК КПУ мав статус вищого політичного органу УРСР, і це визначало його незаперечну провідну роль у вирішенні будь-яких питань найвищого державного рівня, зокрема і в роки війни. Поза межами довідника залишився й дотичний до проблеми корпус документів фільтраційних справ на радянських громадян, які перебували в концтаборах та на примусових роботах у Німеччині й інших країнах під час Другої світової війни. Цей масив документів Службою безпеки України було передано до державних архівів у першій половині 90-х років XX століття [22].

Особливості побудови *I розділу* видання вимагають зробити деякі попередні зауваження, важливі з точки зору використання архівних джерел репрезентованого документального комплексу.

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади – «окупаційні фонди» – унікальний цілісний масив збережених до сьогодні в українських архівах документів вищих органів управління окупованими територіями, центральних і місцевих адміністративних, фінансових, судових, поліцейських та інших установ та організацій, промислових підприємств, сільських господарств, торговельних установ і підприємств, закладів мережі охорони здоров'я, освітніх, наукових, культурних закладів, військових частин і установ. До видання включено інформацію щодо 8184 «окупаційних фондів» (за нашими підрахунками). У кожному архіві ці маловідомі та здебільшого не досліджувані джерела з історії Другої світової війни представлено неоднаково. Отже, дослідникам треба враховувати і чинники, що вплинули на склад «окупаційних фондів», у першу чергу обставини та умови, за яких документи окупаційної влади потрапляли в розпорядження радянської адміністрації, часто незадовільний фізичний стан документів тощо, в результаті чого постраждала повнота і цілісність фондів, документи деяких розпорошено по різних архівних установах. Проведення досконального аналізу архівів окупації неможливе без урахування структури окупаційного режиму, хоча, як слушно зазначають дослідники, попри часті згадки в літературі, питання побудови та взаємодії окремих його органів як у цілому, так і особливо у різних зонах окупації, залишається відкритим [23], можливо, саме через вкрай обмежену в недалекому минулому джерельну базу дослідження.

Вже у першому півріччі після вторгнення гітлерівських військ на територію СРСР більша частина України опинилася під окупацією нацистів. Наказом Гітлера від 17 липня 1941 р. «для відновлення громадського порядку й суспільного життя на захоплених східних територіях» була створена система цивільних органів влади. Вони складалися з рейхскомісаріатів і підпорядковувалися імперському міністру у справах окупованих східних територій Альфреду Розенбергу. Тоді ж розпочалося заздалегідь сплановане розчленування української території. В липні 1941 р. Чернівецька та Ізмаїльська області, захоплені румунськими військами, з дозволу Гітлера були включені до складу Румунії. Останній також було віддано землі між

річками Бугом і Дністром, всю Одеську, південні райони Вінницької, західні райони Миколаївської областей і лівобережні райони Молдавської РСР. На цих землях румунами було створено «Трансністрію», яка формально до складу Румунії не увійшла (за угодою, підписаною представниками німецького і румунського командування 30 серпня 1941 р., Румунія одержала німецький мандат на проведення тимчасової «адміністрації та економічної експлуатації»). У серпні 1941 р. на території Львівської, Дрогобицької, Станіславської і Тернопільської областей був створений дистрикт «Галичина» як адміністративна одиниця у складі польського Генерального губернаторства. В тому ж місяці був створений рейхскомісаріат «Україна» (РКУ) із центром у м. Рівному. Він був поділений на 6 генеральних округів: 1. Генеральний округ «Волинь» – Рівненська, Волинська і Кам'янець-Подільська області, а також південні райони Брестської і Пінської областей Білорусі; 2. Генеральний округ «Житомир» – Житомирська, північні райони Вінницької, а також південні райони Поліської області БРСР; 3. Генеральний округ «Київ», до складу якого входили Київська і Полтавська області; 4. Генеральний округ «Миколаїв» – Миколаївська (без західних районів) і Кіровоградська області; 5. Генеральний округ «Таврія» – лівобережні райони Миколаївської (тепер – Херсонської) і Запорізької областей; 6. Генеральний округ «Дніпропетровськ», який включав Дніпропетровську і частину Запорізької області. У прифронтовій смузі окуповані нацистами українські землі перебували під управлінням тилового командування груп армій вермахту. Ця смуга включала Сталінську (Донецьку), Харківську, Ворошиловградську (Луганську) та Чернігівську області, частину Курської й Воронезької областей РРФСР (у майбутньому їх передбачалося передати до складу РКУ). У кількох генеральних комісаріатах співіснували дві влади – цивільна та військова. Так було в Чернігові, Харкові, Ворошиловграді, Сталіно та в Криму. На «перехідний час», тобто до закінчення воєнних дій на Східному фронті, для допомоги поліції на території РКУ залишалися охоронні дивізії та окремі охоронні батальйони вермахту. Рівень боєздатності цих частин і з'єднань був порівняно невисоким. Здебільшого вони були роззосереджені по районах як місцеві й польові комендатури, гарнізони, працювали в підпорядкуванні цивільної адміністрації, вважалися «перехідними» до створення повноцінних постійних структур РКУ. Крім німецьких, окупаційні функції здійснювали ще угорські війська у складі трьох дивізій, але постійно в РКУ перебувала тільки одна – 105-та легка піхотна дивізія. Уряд Словаччини надав у розпорядження рейху дві свої дивізії, одна з яких – охоронна – з листопаду 1941 р. була задіяна на території РКУ [24].

Ще раніше під окупацію потрапила територія Закарпаття. Прагнучи до загарбання Польщі, повної анексії Чехословаччини, готуючись до війни з СРСР, нацистська Німеччина дала згоду на загарбання Закарпаття хортистською Угорщиною. Карпатська Україна згодом стала розмінною монетою, яку Гітлер кинув Угорщині, щоб міцніше прив'язати останню до Німеччини. 15–18 березня 1939 р., коли нацистські війська загарбали чеські землі, угорська армія окупувала все Закарпаття. Таким чином і сам

окупаційний період, що розпочався не у 1941, а навесні 1939 р., і відповідно документна інформація про нього, зосереджена сьогодні у фондах Державного архіву Закарпатської області, є специфічною.

Отже, збережені в українських архівах документи різнобічно відображають специфіку функціонування «нового порядку», життя населення у різних зонах окупації на захопленій ворогом у роки Другої світової війни території України.

В анотаціях джерельних комплексів кожного архіву склад документів «окупаційних фондів» проаналізовано відповідно до наступної схеми*:

1. Фонди вищих органів управління окупованими територіями.

2. Фонди місцевих органів окупаційної адміністрації та органів самоуправління: комісаріатів, шефів районів, комендатур (польових, міських, місцевих); управ (окружних, міських, районних, волосних, сільських); сільських общин; сільських дільниць та сільських старост.

3. Фонди поліції та формувань, що виконували поліційні функції.

4. Фонди органів суду (окружних, районних, «третейських», «мирових» судів), прокуратури, здійснення юридичної допомоги (адвокатури, нотаріату), виконання покарань, реєстрації населення (паспортно-адресних бюро управ, відділів РАГС).

5. Фонди органів економічного освоєння окупованих територій, комунікаційного та житлово-комунального забезпечення, суб'єктів господарювання: органів із мобілізації та використання робочої сили; органів управління промисловістю та промислових підприємств, ремісничих майстерень; управлінських структур сільськогосподарської галузі (відділень сільськогосподарського товариства «Схід», земельних відділів районних та міських управ, земельних управлінь, сільськогосподарських комендатур, команд); сільськогосподарських підприємств; ветеринарних установ; лісництв та лісових господарств; заготівельних та постачально-збутових організацій; торговельних, споживчих та кооперативних організацій, установ, підприємств; органів митного контролю; органів та установ фінансово-банківської сфери; управлінських структур та підприємств житлово-комунального господарства, допоміжних міських служб; інженерно-будівельних організацій, установ та підприємств; транспорту; зв'язку.

6. Фонди органів управління та закладів охорони здоров'я: медико-санітарних відділів управ, лікарень, поліклінік і амбулаторій, санітарно-епідемічних станцій, станцій швидкої допомоги, лабораторій, аптек.

7. Фонди органів і установ соціального забезпечення та страхування.

8. Фонди управлінських структур та закладів освіти: відділів управ, інспекторіатів, навчальних закладів.

9. Фонди управлінських структур у сфері культури та культурно-просвітницьких закладів і установ: відділів управ, театрів, кінотеатрів, музеїв, бібліотек.

---

* Схема подібна до структури довідника «Документы по истории Великой Отечественной войны в государственных архивах Республики Белорусь» (Дрезден – Минск – Грац, 2003), підготовленого білоруськими, німецькими й австрійськими історикамиа та архівістами.

10. Фонди науково-дослідних установ.
11. Фонди архівних установ.
12. Фонди засобів масової інформації, друкарень.
13. Фонди релігійних організацій.
14. Фонди громадських організацій та об'єднань, які легально діяли в умовах окупації: відділень німецьких громадських організацій, громадських організацій населення окупованих територій, молодіжних, професійних та науково-культурних організацій.
15. Фонди військових установ, частин, формувань.

Враховуючи особливості окупації українських земель у роки Другої світової війни (розчленування території України, перебування її регіонів у різних окупаційних зонах, різну тривалість окупаційного періоду), а також особливості формування і склад збережених комплексів «окупаційних фондів», наголосимо, що використана загальна схема вирізняється конкретним «наповненням» по кожному архіву: не всі групи фондів наявні в архівних зібраннях, має свої відмінності структура органів управління різних зон окупації, підпорядкованість окремих підприємств, установ тощо. Якщо у складі «окупаційних» комплексів окремих архівів не представлено документи будь-яких з позначених у загальній схемі груп фондів, це не завжди означає, що їх не було: як правило, вони не збереглися, а іноді – відклалися у складі інших фондів.

Серед *фондів організацій та формувань руху Опору* подано як документи радянських партизан [25], так і документи ОУН–УПА. Не маючи на меті оцінку діяльності ОУН–УПА, автори вважали за необхідне представити у виданні цей безперечно важливий джерельний комплекс українських архівів. Саме «відкритість архівних джерел, відсутність ідеологічних пут», як слушно зауважує відомий дослідник А. Кентій, сприяють об'єктивному висвітленню збройної боротьби ОУН–УПА, що дає змогу сприймати її такою, «якою вона була: непримиримою і безкомпромісною, героїчною і трагічною, без прикрас і вигадок», як невід'ємну частину історії українського народу [26]. Додамо лише, що архівні документи з цієї проблематики містять також цінну інформацію про щоденне життя значної частини населення західноукраїнського регіону часів Другої світової війни.

У групі *фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни,* особливий і за репрезентативністю, і за змістом масив джерел становлять документи НДК СРСР. Вони зберігаються в різних фондах ЦДАВО України, ЦДАГО України, в усіх без винятку державних архівах областей*, а також у повному обсязі – у Державному архіві Російської Федерації (м. Москва). Ця обставина, а також вагомість представлених у матеріалах НДК даних вимагають докладнішого аналізу організаційних засад ство-

* У деяких ДА областей документи, що актують злочини окупантів та завдані ними збитки, відклалися не в окремих фондах комісій, а увійшли до складу фондів радянських органів, підприємств, установ, які не включені до реєстру.

рення НДК, розробки нею методик проведення підрахунків, діяльності комісій на місцях за конкретних умов тодішнього СРСР, деяких попередніх зауважень до джерелознавчого вивчення комплексу.

НДК СРСР була створена відповідно до Указу Верховної Ради СРСР 2 листопада 1942 р. 5 березня 1943 р. своєю постановою № 299 РНК СРСР затвердила Положення про Надзвичайну державну комісію, визначила склад республіканських, крайових та обласних комісій, метою створення яких було всебічне сприяння НДК. Саме ці комісії проводили основну роботу на місцях із розслідування та встановлення злодіянь та збитків, заподіяних нацистськими загарбниками та їхніми спільниками. Акти, підготовлені ними, становлять основу узагальнених до масштабів країни даних, оприлюднених згодом НДК СРСР. Згідно з Положенням на НДК СРСР покладалися такі завдання: повний облік скоєних гітлерівськими загарбниками злочинів та заподіяних ними збитків; координація роботи радянських державних органів з обліку злочинів нацистських загарбників та заподіяних ними збитків; визначення збитків, заподіяних громадянам СРСР, та встановлення розмірів можливої компенсації втрат, що зазнали окремі громадяни; визначення на основі документальних даних розмірів збитків, заподіяних радянській державі, колгоспам, громадським організаціям, що підлягають відшкодуванню; встановлення осіб злочинців з метою притягнення їх до суду. Акцентувалася увага і на питаннях методики проведення роботи: збір документальних даних, їх ретельна перевірка. Підготовлені таким чином факти «в міру необхідності» рекомендувалося публікувати. НДК СРСР зобов'язувалася видавати розпорядження та інструкції з питань, що належали до її компетенції, мала право залучати до розслідувань державні органи, комісії на місцях, громадян.

Як засвідчують архівні документи, не всі директиви НДК СРСР виконувалися чітко і вчасно. Причини зрозумілі – складні умови та великий обсяг роботи. А це, своєю чергою, не могло не позначитися на результатах обліку – отже, робота з документами і матеріалами НДК вимагає комплексного підходу і ретельної перевірки узагальнюючих даних.

На особливу увагу дослідників заслуговує масив індивідуальних актів та актів-списків, за якими відповідно до інструктивних документів НДК обчислювалися збитки, заподіяні громадянам. Саме вони вміщують інформацію, що фіксує факти збитків і втрат окремих громадян, а не держави або радянського народу в цілому (доречно зауважити, що в численних публікаціях матеріалів НДК, як у газетах ще в період війни, так і у збірниках документів у післявоєнний період, в першу чергу оприлюднювалися саме узагальнюючі матеріали – по областях, по народному господарству в цілому або окремих його галузях). Введення до наукового вжитку відомостей з первинних актів комісій сприяння НДК, їх аналіз дозволяє по-новому, порівняно з радянською історіографією, підійти до розгляду злочинів проти особистості (матеріальні втрати, фізичний і моральний визиск, поневолення), заподіяних нацистами населенню України у роки Другої світової війни. Однією з важливих характеристик цієї групи архівних джерел є її величезний обсяг. Тільки за узагальнюючими даними НДК

СРСР станом на 1 квітня 1945 р. (які не можна вважати повними й остаточними, оскільки вони не включають, наприклад, показники Закарпаття, де робота зі встановлення злодіянь і збитків, завданих громадянам під час Другої світової війни, провадилася пізніше – до кінця 1945 р. і в 1946 р., а також акти з інших областей, що складалися після 1 квітня 1945 р.) кількість документів, що засвідчили втрати громадян, сягає 1 101 150 [27]. Треба враховувати час і умови складання актів. За інструкцією «Про порядок визначення збитків, заподіяних громадянам СРСР та їхньому майну вторгненням і розбійницькими діями німецько-фашистських загарбників та їх спільників», ухваленою РНК СРСР 17 червня 1943 р., республіканські, крайові (обласні) комісії або РНК союзних і автономних республік, крайові (обласні) виконкоми Рад депутатів трудящих представляли по завершенні роботи в конкретному місті або районі один примірник акта (з усіма додатками) до НДК СРСР, а другий мав зберігатися у справах республіканської, обласної комісії або у названих вище радянських органів. Комісії приймали заяви від потерпілих у письмовій або усній формі. Для підготовки матеріалів встановлювався тримісячний термін після визволення регіону. Тобто, згідно із директивами, у складних умовах воєнного часу (розслідування і встановлення злочинів і збитків, заподіяних нацистськими загарбниками на більшості території України, відбувалося ще у роки війни) комісії на місцях мали організувати і провести у дуже стислі терміни облік втрат, виділити для цієї роботи достатню кількість людей, забезпечити їх спеціальними формами звітності НДК тощо. Особливо копіткою і масштабною була робота зі складання саме актів про втрати громадян. Цим (а також значною мірою і кваліфікацією людей, які займалися складанням актів) пояснюються неточності, граматичні помилки в адресних відомостях, визначенні видів і кількості конфіскованого майна, речей, коштовностей. Крім того, в різних архівних установах ці матеріали зберігаються не в повному обсязі, подекуди вони є фрагментарними і розпорошеними. Все це не дає змоги робити точні підсумовуючі підрахунки. Узагальнюючі дані про втрати громадян, оприлюднені НДК, не можна вважати повними (а отже, і остаточними) також через: недосконалість методики обчислення втрат за всіма розділами попередньо розробленої схеми на місцях (у першу чергу це стосується т. зв. інших втрат); відсутність у зведених даних деяких показників, наприклад втрат валюти, хоча архівні документи свідчать про її вилучення в окремих громадян; обчислення втрат золотих та срібних речей, інших коштовностей, творів мистецтва, цінних книг у різних одиницях виміру – грошовому та ваговому еквіваленті або поштучно, тоді як у зведених даних наводиться загальна сума в карбованцях; відсутність усіх матеріалів по конкретному регіону (так, у Державному архіві Івано-Франківської області документи стосовно втрат окремих громадян збереглися лише по м. Станіславу); певну неузгодженість дій при підбитті підсумків розслідувань та встановленні збитків і злодіянь між НДК СРСР та комісіями на місцях (чим пояснюється, наприклад, фрагментарність фонду Республіканської комісії в ЦДАВО України); примат ідеологічних підходів. Ось чому порівняння

узагальнених обласними комісіями і НДК даних по окремих регіонах і республіці в цілому з попередніми підрахунками відомостей з первинних індивідуальних актів і актів-списків дає подекуди вражаючі розбіжності.

Різноманітні за складом та змістом документи і матеріали *архівних колекцій* періоду Другої світової війни додають важливі штрихи до об'єктивного відображення історії України періоду нацистської окупації. У більшості з представлених у виданні державних архівів зібрані колекції з листів остарбайтерів. На жаль, інформація цих документів ще недостатньо глибоко вивчається дослідниками. І причина тут не тільки в тому, що частина документів донедавна перебувала на таємному режимі зберігання – не кожен дослідник може і хоче працювати з масовими джерелами, якими є листи рядових громадян.

У межах визначених груп після загальних оглядів джерельних комплексів кожного з архівів подано реєстри (списки) фондів. Фонди розташовано у порядку номерів. Згідно з обліковими документами архівів наводяться їхні назви, дані щодо кількості описів, справ, крайні дати документів фонду. Зауважимо, що подекуди у назвах фондів трапляються помилки, у тому числі й у точному визначенні фондоутворювачів (їх виправлення – копітка робота, яку зараз проводять архівісти). Географічні назви подано за правилами сучасної української орфографії. Літери «сч» після номерів деяких фондів означають, що частина документів цих фондів перебуває на обмеженому режимі доступу (процес розсекречення архівних документів, який зрештою дозволив актуалізувати й інформацію «окупаційних фондів», усе ще триває).

Розділ II підготовлено Н. Топішко, І. Славинською, Т. Ємельяновою (ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного).

Епіграфами до «Архівів окупації» обрано щоденникові записи воєнного періоду непересічного українця, митця й мислителя Олександра Довженка. Його болючі запитання, оцінки, роздуми напрочуд сучасні. Процитуємо деякі з них [28]:

1941 р. – «Велика і надзвичайна тема – українська жінка і війна. Хто виніс і винесе на своїх плечах найбільше лиха, жорстокості, ганьби, насильства? Українська мати, сестра, жінка, улюблена.

Коло Запоріжжя німці посилали по воду голих жінок до Дніпра, щоб наші не стріляли (можна показати цю потрясаючу сцену).»

12.04.1942 р. – «Написати новелу чи оповідання про трагедію Західної України останніх часів. Наше визволення, радість, і пафос, і розчарування, і біль, і неоднаковість цілей...»

14.04.1942 р. – «...В першу чергу написати новелу про дезертирів, що приходили на свою голову додому з армії, і що має з того вийти.»

06.06.1942 р. – «Образ нещасної моєї України, на полях, і на костях, і на сльозах і крові якої буде здобута перемога, заслонив уже в моїй душі все. З ним я і закінчу своє життя.»

02.07.1942 р. – «...Нема вже на Україні ні ременанту, ні людей. Люди б'ються на фронтах, повбивані, вимерли з голоду, вже забирають їх по

містах і селах прямо з вулиць і вивозять до Німеччини молодих жінок і дівчат у бардаки, у батраки, у рабство на дорожні роботи, на риття ровів, траншей, будують проти нас великі фортеці під Києвом, Варшавою, Львовом, гинуть тисячами і загинуть усі, бо повороту додому уже їм не буде. А якщо й буде, то не на радість і спокій і не на роботу, а в заслання і в наругу на все життя по Сибірах та Казахстанах як "німецьким зрадницям", "фашистським слугам", "зрадникам батьківщини"."

28.11.1943 р. – «Заборона "України в огні" сильно пригнобила мене. Ходжу засмучений і місця собі не знаходжу. І все ж таки думаю: хай вона забороняється, бог із ними, вона все одно написана... Я написав оповідання чесно, отак, як воно є і як я бачу життя і страждання мого народу. Я знаю: мене обвинувачуватимуть в націоналізмі, в християнстві і всепрощенстві, будуть судити за нехтування класової боротьби і ревізію виховання молоді, яка зараз героїчно б'ється на всіх грізних історичних фронтах. Але не це лежить в основі твору, не в цьому річ. А річ у жалю, що погано здали ми Гітлерюзі проклятому нашу Україну і звільняємо її людей погано. Ми, визволителі, всі до одного давно вже забули, що ми трохи винуваті перед звільненими, а ми вважаємо уже їх другорядними, нечистими, винуватими перед нами дезертиро-оточено-пристосуванцями. Ми славні воїни, але у нас не вистачило звичайної людської доброти до своїх рідних людей.

У цьому оповіданні я якось напівсвідомо, себто цілковито органічно, заступився за народ свій, що несе тяжкі втрати на війні. Кому ж, як не мені, сказати було слово на захист, коли отака велика загроза нависла над нещасною моєю землею. Україну знає лише той, хто був на ній, на її пожарах сьогодні, а не по газетах чи салютах обчислює її перемоги, втикаючи паперові прапорці у мертву географічну карту...»

Так само як і тисячі інших документальних свідчень про найдраматичніші події війни в Архівах окупації, щоденники безпосереднього очевидця *України в огні* довгий час були приречені владою «на мовчання». Так само як і в Архівах окупації, в них – правда про «українські рахунки війни», трагічну, але й героїчну долю українського народу, про жорстокість, але й про благородство, про ницість, але й про вірність. Архівні документи з представлених у виданні фондів – не тільки трагічна ретроспектива, джерела для об'єктивного висвітлення історії Другої світової війни на українських теренах, це – і закарбована пам'ять про випробування народу, про тих, хто, подолавши зло і смерть, подарував нам Життя, вагомі докази справжньої величі Перемоги над нацистською Німеччиною.

Висловлюємо щиру подяку за підготовку використаних у виданні пофондових анотацій колегам-архівістам:

Н. Григорчук, Т. Боряк, Н. Лісняк (ЦДАВО України), *Л. Батрак* (ЦДАГО України), *О. Логіновій* (ЦДІАЛ України), *Г. Кузнецовій, З. Кушнір, А. Заріповій, Т. Федоровій, С. Андросову, С. Сергієву, Л. Гумен* (ДА в Автономній Республіці Крим), *О. Галамай, Л. Гордійчук, Н. Сидорук* (ДА Вінницької обл.), *І. Вронській, А. Кравчук* (ДА Волинської обл.), *А. Івлєвій* (ДА Дніпропетровської обл.), *Т. Максимчук* (ДА Донецької обл.), *Н. Біловол, О. Муляр* (ДА Житомирської обл.), *Л. Сказовій, В. Писаренко, Н. Бертнік, Т. Гусак* (ДА Закарпатської обл.), *О. Шишкіній, В. Архиповій, О. Зінчик* (ДА Запорізької обл.), *Я. Малишевій* (ДА Івано-Франківської обл.), *Л. Максюті, Н. Порохницькій* (ДА Київської обл.), *Т. Базишеній, А. Єлаповій, О. Жук, О. Покотило, Ю. Чорній, В. Кусмінській, Л. Маренець* (ДА Кіровоградської обл.), *В. Рудзевич, Г. Кравченко* (ДА Луганської обл.), *П. Кравчуку, Г. Кордіяковій, Л. Ковальовій, О. Параньці, Н. Жук* (ДА Львівської обл.), *Н. Комбаровій, В. Нечитайло, Н. Авербух, С. Черновій, О. Савіновій* (ДА Миколаївської обл.), *О. Корецькій* (ДА Одеської обл.), *О. Рямовій* (ДА Полтавської обл.), *Л. Леоновій, А. Березяк, О. Нікітюк* (ДА Рівненської обл.), *Л. Гричановській, І. Чернишовій* (ДА Сумської обл.), *Б. Бешнову, О. Ковальчук, Л. Волоцюзі, В. Котляр* (ДА Тернопільської обл.), *Л. Даниленко, Л. Євтушенко, А. Кондратьєву, Ю. Гунько, Л. Пантелєєвій* (ДА Харківської обл.), *Ю. Коник* (ДА Херсонської обл.), *Л. Баланюк, Н. Шевчук* (ДА Хмельницької обл.), *О. Пурис, К. Скринській* (ДА Черкаської обл.), *Г. Ринжук* (ДА Чернівецької обл.), *Т. Шестозуб, В. Петриченку, Л. Шпилько, Г. Оніщенко, Л. Коноваленко* (ДА Чернігівської обл.), *О. Спольнік* (ДА м. Києва), *О. Калініній* (ДА м. Севастополя), *Лісуновій Н.* (Держкомархів України).

У повному обсязі з анотаціями можна ознайомитися в електронному варіанті довідника «Архіви окупації» на компакт-диску.

Складаємо подяку за підтримку проекту Фондові Катедр Українознавства (США).

Наталія МАКОВСЬКА

Київ, березень–квітень 2005

---

1. *Архівознавство*: Підручник для студентів вищих навчальних закладів України / Редкол.: Я. С. Калакура (гол. ред.) та ін.– К., 1998.– С. 269.

2. *Хорхордина Т.* Архивы и война //Архівознавство. Археографія. Джерелознавство.– Вип. 5. Архіви – складова інформаційних ресурсів суспільства.– К., 2002.– С. 84.

3. *Варшавчик М. Я.* Шлях історика. Інтерв'ю з ювіляром // Історія архівної справи: спогади, дослідження, джерела.– Вип. 2. Спеціальні галузі історичної науки: Збірник на пошану Марка Якимовича Варшавчика.– К., 1999.– С. 8.

4. Див.: *Боряк Г., Дубик М., Маковська Н.* «Нацистське золото» з України: у пошуках архівних свідчень.– Вип. 1.– К., 1998.– 136 с.; Вип. 2: Матеріали до реєстру вилучених у населення коштовностей.– К., 2000.– 388 с.

5. Див.: Историография Великой Отечественной войны: Сб. статей.– М., 1980.– С. 16.

6. Див., наприклад: История Великой Отечественной войны Советского Союза 1941–1945: В 6 т.– М., 1965; Історія Української РСР: У 8 т.– К., 1977.– Т. 7; Очерки истории Коммунистической партии Украины.– 3-е изд., доп.– К., 1972; Історія міст і сіл УРСР: У 26 т.– К., 1967–1974; *Володарский Л.* Возрождение районов СССР, пострадавших от немецкой оккупации.– М., 1946; *Дубина К.* Злодеяния немцев в Киеве.– М., 1945; *Загорулько М. М., Юденков А. Ф.* Крах плана «Ольденбург»: О срыве экономических планов фашистской Германии на оккупированной территории СССР.– М., 1974; *Клоков В. И.* Всенародная борьба в тылу немецко-фашистских оккупантов на Украине. 1941–1944: Историографический очерк.– К., 1978; *Коваль М.* Історія пам'ятає: Кривавий шлях фашистів на Україні.– К., 1965; *Кондратенко Л. В.* Крах экономических планов немецко-фашистских захватчиков на Украине: Историографический очерк.– К., 1980; *Немятый В. Н.* В борьбе за срыв экономических планов фашистской Германии.– К., 1982; *Юрчук В.* Боротьба Комуністичної партії України за відбудову і розвиток народного господарства (1945–1952 рр.).– К., 1965 та ін.

7. Див. вибіркову бібліографію у першій книзі серії: *Боряк Г., Дубик М., Маковська Н.* Вказ. праця.– Вип. 1.– С. 16–17; а також розділ «Бібліографія» у виданні: Німецько-фашистський окупаційний режим на Україні 1941–1944 рр.: Збірник документів і матеріалів.– К., 1951.– С. 403–411.

8. Див.: *Козлов В. И.* О людских потерях Советского Союза в Великой Отечественной войне 1941–1945 годов // История СССР.– 1989.– № 2.– С. 132–139; *Земсков В. Н.* К вопросу о репатриации советских граждан. 1944–1945 годы // Там само.– 1990.– № 4.– С. 26-41; *Кривошеев Г. Ф.* В первых сражениях // Военно-исторический журнал.– 1991.– № 2; *Полян П.* Жертвы двух диктатур. Остарбайтеры и военнопленные в Третьем рейхе и их репатриация.– М., 1996.

9. Див.: *Боряк Г., Дубик М., Маковська Н.* Вказ. праця.– Вип. 1.– С. 19–22.

10. *Коваль М. В., Ветров І. Г.* Путівник у трагічне минуле. // Архіви України.– 2001.– № 1–2.– С. 139.

11. Див.: *Леві Дж.* К вопросу о микроистории // Современные методы преподавания новейшей истории.– М., 1996.– С. 172.

12. Огляд основних тенденцій розвитку мікроаналізу в європейській історіографії див. у працях: *Гренди Э.* Еще раз о микроистории // Казус.– М., 1996.– С. 291–302; *Бессмертный Ю. Л.* Коллизии микро- и макроподходов // Историк в поиске: Микро- и макроподходы к изучению прошлого. Доклады и выступления на конференции.– М., 1999.– С. 10–30; порівн. також: *Боряк О.* Від усної історії та мікроісторії до усної антропологічної історії. У пошуках сучасного інструментарію // Україна на межі тисячоліть: Етнос, нація, культура.– К., 2000.– Кн. 1–2: Доповіді та повідомлення.– С. 209–216.

13. The people's War: Responses to World War II in the Soviet Union / Ed. by Robert W. Thurston and Bernd Bonwetsch.– Urbana; Chicago: University of Illinois Press, 2000.– 276 p.

14. *Dean Martin.* Collaboration in the Holocaust: Crimes of the Local Police in Belorussia and Ukraine, 1941–1944.– N. Y.: St. Martin's Press, 2000.– 242 p.

15. Див.: *Хорхордина Т.* Вказ. праця.– С. 85–86.

16. *Боряк Г., Маковська Н.* Населення України за часів нацистської окупації (1941–1944): Роздуми про актуалізацію джерельної бази українських архівів // Архівознавство. Археографія. Джрелознавство.– Вип. 4. Студії на пошану Руслана Пирога.– К., 2001.– С. 305–306.

17. Див. повнотекстові онлайнові версії цих видань на порталі Держкомархіву України.

18. Див., напр.: *Фаина Винокурова.* Евреи Винничины в период Второй мировой войны. Малоизвестные документы и новые интерпретации.– Т. 3. Участники боевых действий на фронтах войны с нацизмом и труженики тыла.– Винница, 2000.– 336 с.; Докладно див. пристатейну бібліографію довідкових публікацій за фондами архівів на порталі Держкомархіву України.

19. Серед них: Бабий Яр: человек, власть, история. Документы и материалы: В 5 кн. / Общественный комитет по увековечению памяти жертв Бабьего Яра и др.; Редсовет:

Д. Табачник (председатель) и др.– К., 2002.– Кн. 1: Историческая топография. Хронология событий.– 597 с.; Політична історія України. XX століття: У шести томах / Редкол.: І. Ф. Курас (голова) та ін.– Т. 4. Україна у Другій світовій війні (1939–1945).– К., 2003; Бібліотеки Києва під час нацистської окупації (1941–1943) / Редкол. О. С. Онищенко (голова) та ін.– К., 2004.– 814 с.; *Потильчак О.* Радянський військовий полон та інтернування в Україні (1939–1954).– К., 2004.– 482 с.; *Кравченко А., Батурин С.* Українські невільники Третього рейху (минуле і сучасність). Публіцистична хроніка.– К., 2005.– 236 с. та ін. Зовсім недавно почали з'являтися праці, присвячені висвітленню життя населення під час нацистської окупації, серед яких привертає увагу видання «Київ у дні нацистської навали. (За документами радянських спецслужб)» (К.–Л., 2003), підготовлене спільними зусиллями істориків і архівістів, та ін.

20. Див.: Голокост і сучасність. Студії в Україні і в світі.– 2005.– № 1.– С. 117–124.

21. *Berkhoff K. C.* Harvest of Despair. Life and Death in Ukraine under Nazi Rule.– Cambridge, Massachusetts and London, England: The Belknap Press of Harvard University Press, 2004.– 463 p.

22. Інформацію щодо кількості фільтраційних справ у державних архівах України див.: *Боряк Г., Дубик М., Маковська Н.* Вказ. праця.– Вип. 1.– С. 38.

23. Див., напр.: *Дерейко І. І.* Структура окупаційних органів Райхскомісаріату «Україна» // Сторінки воєнної історії України: Збірник наукових статей.– Вип. 8.– Ч. 1.– К., 2004.– С. 259.

24. Докладно про функції військових частин вермахту на окупованій території див.: *Дерейко І. І.* Вказ. праця.– С. 260.

25. Глибокий науковий аналіз партизанського руху в Україні на основі використання широкої документальної бази, залучення невідомих архівних джерел подано у книзі: *Кентій А., Лозицький В.* Війна без пощади та милосердя: партизанський рух у тилу вермахту в Україні (1941–1944).– К., 2005.– 408 с.

26. *Кентій А.* Збройний чин Українських Націоналістів 1920–1956. Історико-архівні нариси. – К., 2005.– Т. 1: Від Української Військової Організації до Організації Українських Націоналістів. 1920–1942.– С. 18.

27. Див., напр.: ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 1845, арк. 56.

28. Див.: *Довженко О.* Україна в огні / Кіноповість, щоденник.– К., 1990.– С. 106, 132, 134, 196, 227–228.

Kiew-Hbf
21

Розділ

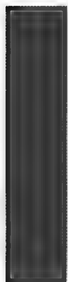

I ОКУПАЦІЯ: ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА УКРАЇНСЬКИХ АРХІВІВ

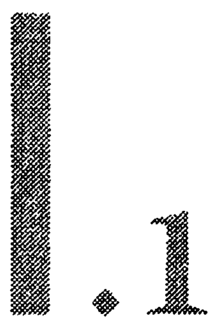

1.1 Центральний державний архів вищих органів влади та управління України

03110, м. Київ-110, вул. Солом'янська, 24
Тел. (044) 275-36-66
Факс (044) 275-12-55
E-mail: tsdavo@archives.gov.ua
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ca01

Зібрання документів ЦДАВО України, що відображають події періоду нацистської окупації (1941–1944), репрезентовано у довіднику 48 фондами, серед яких 34 – фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади; 6 – належать до фондів організацій та формувань українського руху Опору; 2 – фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків; досліджували історію Великої Вітчизняної війни; 6 – представляють архівні колекції. Мова документів – німецька, українська, російська, польська, румунська, угорська.

До довідника не включено фонди радянських органів влади і управління, до складу яких входять документи воєнного періоду та перших повоєнних років, що також вміщують інформацію, дотичну до проблеми. Так, у ЦДАВО України – це фонди: Ради Міністрів УРСР, до березня 1946 р.– Ради Народних Комісарів УРСР (ф. 2, оп. 7); Державної планової комісії при РНК УРСР (ф. 337, оп. 30); Центрального статистичного управління УРСР (ф. 582); фонди наркоматів УРСР різних галузей: комунального господарства (ф. 26, оп. 3), промисловості будівельних матеріалів (ф. 4903,

оп. 1), сільського господарства (ф. 27, оп. 17, 19), м'ясо-молочної промисловості (ф. 4481, оп. 1), харчової промисловості (ф. 4491, оп. 1), зернових і тваринницьких радгоспів (ф. 4860, оп. 1), охорони здоров'я (ф. 342, оп. 14, т. 2). У документах цих фондів можна віднайти дані про злодіяння і збитки, заподіяні окупантами: масове винищення мирного населення, знищення євреїв у таборах смерті, вигнання громадян на каторжні роботи до Німеччини, пограбування та знищення матеріальних і культурних цінностей в Україні під час нацистської окупації.

Надзвичайно цікава інформація зосереджена в документах *«окупаційних фондів»*, на які в першу чергу хочемо звернути увагу читачів. Розсекречений на початку 90-х років XX століття, цей масив залишається малодослідженим. Однією з причин такого стану речей є мовний бар'єр, оскільки значну частину документів «окупаційних фондів» складено німецькою мовою. Не можна вважати задовільними й існуючі в архіві пошукові засоби до цих фондів. Певною мірою виправити ситуацію надає змогу пропонований довідник.

Саме у ЦДАВО знаходимо найповнішу в Україні джерельну базу для висвітлення діяльності вищих органів управління окупованими територіями – рейхскомісаріату «Україна» (РКУ) (ф. 3206) та штабів імперського керівника (рейхсляйтера) А. Розенберга для окупованих західних і східних областей (фф. 3674, 3676). У фондах архіву представлено також документи генерал-губернатора Галичини (ф. 4329), генерал-комісара Волині і Поділля (ф. 2077), поліції та формувань, що здійснювали поліційні функції (фф. 3679, 4167, 4328, 4394, 4395, 4398), органів управління зв'язком і залізничним транспортом (фф. 2478, 4330); документи фондів 3636 і 3847 віддзеркалюють стан архівної справи під час нацистської окупації, 5 фондів (фф. 3835, 3955, 3959, 3975, 3976) висвітлюють діяльність українських громадських організацій, що діяли і в добу нацистської окупації. До окремого блоку входять фонди військових частин, військово-польових судів, військово-медичних установ німецької армії. Залучення цієї інформації до наукового обігу і суспільного вжитку дозволяє значно розширити і поглибити наші знання з історії Другої світової війни, додаючи до загальновідомих невідомі факти, об'єктивні свідчення про події, що відбувалися на окупованій нацистами території (джерельний комплекс «окупаційних фондів» ЦДАВО України географічно включає не тільки українські землі), про життя (щоденний побут, умови праці тощо), злочини окупаційної влади проти особистості та населення загалом під час окупації.

17 липня 1941 р. Гітлер підписав наказ про запровадження цивільного управління на окупованій території Радянського Союзу. Згідно з цим наказом усі окупаційні органи цивільної влади підпорядковувалися Рейхсміністерству окупованих східних областей, керівником якого було призначено А. Розенберга (документи зберігаються у Федеральному архіві у Берліні, частина – в Центрі зберігання історично-документальних колекцій у м. Москві, частина знаходиться у Національному архіві США, уявлення про яку можна отримати з колекції КМФ-8 ЦДАВО України). Адміністративно територія, що перебувала у віданні рейхсміністра, поді-

лялася на рейхскомісаріати, генеральні округи, генеральні комісаріати, штадткомісаріати, гебітскомісаріати. Територія України була штучно поділена на окремі адміністративні одиниці. В липні 1941 р. Чернівецька та Ізмаїльська області, захоплені румунськими військами, з дозволу Гітлера були включені до складу Румунії, якій було також віддано землі між Бугом і Дністром, всю Одеську, південні райони Вінницької, західні райони Миколаївської областей, а також лівобережні райони Молдавської РСР. Ці території увійшли до створеної румунами Трансністрії. З частини українських земель, які раніше належали Польщі (Львівська, Дрогобицька, Station Станіславська і Тернопільська області без північних районів), було утворено дистрикт Галичина з центром у м. Львові. У серпні 1941 року генерал-губернатор Франк за наказом Гітлера включив Галичину до складу польського Генерального губернаторства.

Наказом Гітлера від 20 серпня 1941 р. було створено рейхскомісаріат «Україна» (РКУ) з центром у Рівному. Рейхскомісаром призначили гауляйтера Еріха Коха. Згодом директивами рейхсміністерства окупованих східних областей були визначені кордони та територіальний поділ РКУ, який складався з 6 генеральних округів: 1. Генеральний округ «Волинь» – Рівненська, Волинська і Кам'янець-Подільська області, а також південні райони Брестської і Пінської областей Білорусі; 2. Генеральний округ «Житомир» – Житомирська, північні райони Вінницької, а також південні райони Поліської області БРСР; 3. Генеральний округ «Київ», до складу якого входили Київська і Полтавська області; 4. Генеральний округ «Миколаїв» – Миколаївська (без західних районів) і Кіровоградська області; 5. Генеральний округ «Таврія» – лівобережні райони Миколаївської (тепер – Херсонської) і Запорізької областей; 6. Генеральний округ «Дніпропетровськ», який включав Дніпропетровську і частину Запорізької області. Донбас, Чернігівська, Сумська і Харківська області входили в окрему, воєнну зону, яка перебувала під владою німецького військового командування.

Архів РКУ в повному обсязі не зберігся. Найбільша його частина знаходиться у *фонді рейхскомісаріату «Україна»* ЦДАВО України*. Фонд складається з 1204 справ (6 описів). Невелика частина документів РКУ (27 справ) зберігається у Федеральному архіві в Берліні (BAB).

У законодавчих, директивних документах фонду відображено всі напрями окупаційної політики, шляхи її втілення, розкрито методи економічного визиску окупованих територій (використання трудових і сировинних ресурсів, транспортування награбованого до Німеччини, стягнення податків і грошових мит з населення тощо), міститься інформація щодо різних проявів каральних функцій режиму проти особистості. Привертають увагу відомості про адміністративний поділ РКУ, національний склад населення, корисні копалини України.

У документах і матеріалах (директивах, планах і звітах, листуванні) структурних підрозділів РКУ – *центрального управління та відділів політики, народної освіти і пропаганди, преси і пропаганди, головного*

* Назви фондів тут і далі подано згідно з обліковими документами архіву.

відділу господарства, відділів промисловості, харчування і сільського господарства, праці, ветеринарії, торгівлі, техніки, будівництва, дорожнього будівництва, водного транспорту, транспорту, шляхів сполучення, водних шляхів, зв'язку, відділів права, юридичного, статистики, головного відділу спілки держбанків на Україні, відділу фінансів РКУ – політико-ідеологічну, фінансово-економічну, господарську, культурно-освітню діяльність окупаційної влади розкрито у конкретних фактах. Зокрема, у цих документах досить докладно йдеться про створення підприємств, банків (є список господарських банків РКУ), медичних закладів; організацію бірж праці; використання окупантами електроенергії Дніпрогесу, руйнування Дніпровської ГЕС і вивезення до Німеччини її обладнання; проведення відбудовних робіт у містах України; організацію торгівлі; транспортного сполучення і зв'язку; примусову мобілізацію населення на роботу до Німеччини; про умови праці на промислових підприємствах України; запровадження нової аграрної політики на Україні, мобілізацію селян на весняну посівну, проведення м'ясозаготівель для Німеччини. У складі фонду також збереглися інструкції імперського маршала про організацію господарського штабу Сходу та виконання 4-річного плану (1941), єдиний фінансовий бюджет РКУ на 1943 рік, фінансові звіти, статистичні дані, що характеризують розвиток промисловості на Україні з 1913 по 1937 роки, списки мостів і доріг.

Документи фонду висвітлюють стан німецької пропаганди в регіонах, діяльність осередків нацистської партії; забезпечення РКУ новими німецькими фільмами, доставку книжок і організацію книжкових фірм та бібліотек для німецьких солдат. У листуванні й окремих списках репрезентовано питання переселення фольксдойче з окупованих областей до Німеччини, їх розміщення, працевлаштування, отримання ними матеріальної допомоги. Відклалося тут і листування з губернатором Румунії про укладання дружніх і торговельних взаємовідносин. Окремим тематичним блоком представлено документи (серед яких і постанови, розпорядження рейхскомісара України) стосовно зберігання архівних документів і музейних цінностей України. Вони містять інформацію про склад і зміст документальних матеріалів державних архівів України (у тому числі єврейського відділу Центрального історичного архіву, фондів єврейської секції Київського обласного історичного архіву), стан музеїв і бібліотек, історичних пам'яток, взяття їх на облік, вивезення культурних цінностей до Німеччини; про діяльність архівних установ у добу нацистської окупації. Дотична інформація наявна в листуванні з управліннями церковних парафій Східно-Судетської області щодо заходів з охорони документальних матеріалів, літератури при повітряних нальотах та бомбардуваннях.

Не залишалися поза увагою функціонерів РКУ (що зафіксовано документами) і питання розподілу трофейного майна та товарів серед вільнонайманих німців; діяльності поліції СС і СД на Україні, військових судів. Зберігаються у фонді також особливі розпорядження командувача окупаційних військ на Україні; зведення командирів підрозділів СС про

дії партизанів; листування адміністрації нацистських таборів з поліцією про розшук ув'язнених російських і українських робітників, яким вдалося втекти з таборів; вироки, винесені громадянам за порушення розпоряджень рейхскомісара України та за кримінальні злочини; списки українців – в'язнів нацистського табору «Брансдорф». Важливим джерелом для вивчення долі жертв нацистських утисків періоду Другої світової війни є і блок документів, сформований із списків, посвідчень, анкет, лікарняних карток, судових справ радянських громадян, алфавітної картотеки осіб, які працювали в Німеччині, від «A» до «Z».

Зібрання документів РКУ ЦДАВО України вміщує списки керівників відділів, генеральних комісарів і гебітскомісарів рейхскомісаріату, особові анкети службовців; репрезентує вісники законів, наказів і розпоряджень РКУ, офіційні повідомлення рейхскомісара Е. Коха, звернення до населення, оголошення про здачу продуктів, обмін грошей, перереєстрацію інвалідів тощо, окремі номери газет пресбюро при РКУ – «Службові відомості» і «Українська кореспонденція», журналів (господарського пресбюро) – «Інтернаціональна аграрна кореспонденція», «Поле, двір і сад», «Німецька сільськогосподарська кореспонденція»; фотодокументи, листівки з видами архітектурних пам'яток м. Києва.

Аналізуючи цей джерельний масив, варто зупинятися на деталях, інформативна цінність яких іноді досить вагома, оскільки дозволяє «стереоскопічно» відтворити картину окупації, додає важливі штрихи щоденного життя і побуту як населення, так і окупантів. До таких «деталей» можна віднести наявні у складі документів фонду приватне листування німців, репертуари українських театрів, тексти українських пісень, які виконувалися артистами.

На території РКУ функціонував Оперативний штаб рейхсляйтера А. Розенберга (ERR), якому згідно з наказом Гітлера від 1 березня 1942 р. було надано надзвичайні повноваження стосовно перевірки бібліотек, архівів, масонських лож та інших ідеологічних і культурних організацій усіх видів, конфіскації і вивезення документів та матеріалів, інших культурних цінностей.

Документи ERR розпорошені по різних архівах різних країн: у містах Берліні, Кобленці, Києві, Москві. Найбільша їх частина зосереджена у ф. 3676 – *Штаб імперського керівника (рейхсляйтера) Розенберга для окупованих східних областей, мм. Берлін, Київ* – ЦДАВО України. Це – 885 справ (5 описів) документів німецькою, українською, російською мовами за 1940–1945 роки.

У складі фонду – директива Гітлера про передачу всіх архівів, бібліотек, музеїв на окупованій території у розпорядження штабу рейхсляйтера А. Розенберга; інструкція штабу щодо регламентації діяльності робочих груп. Тут же досить повно представлено матеріали відділів штабу (оперативного, обліку і контролю, використання, преси і пропаганди, «особих» штабів науки та мистецтв) – накази, звіти, доповіді про діяльність; листування з питань діяльності робочих груп штабу; відомості щодо наявності та стану архівних, бібліотечних, музейних фондів, їх використання та пе-

реміщення, транспортування вантажів з культурними цінностями до Німеччини. Працівниками штабу складено списки науково-дослідних установ, бібліотек, музеїв, архівів окупованих областей; списки книг, картин, архівних документів та інших культурних цінностей, вивезених з України до Німеччини; тематичні списки радянської літератури; списки фотоматеріалів Британського музею; зібрано статті, нариси, брошури, рецензії на книги, огляди газет, що також увійшли до фонду. Низка документів висвітлює діяльність німецької центральної кінофірми «Ост». Напрями ідеологічної роботи зафіксовано у збережених бюлетенях німецької служби пропаганди. За документами фонду (листуванням, обіжниками, списками, особовими справами) можна скласти уявлення про співробітників штабу.

Цінна інформація міститься у щотижневих повідомленнях уповноважених штабу А. Розенберга у м. Брюсселі, матеріалах головної робочої групи України, робочих груп Білорусі, Прибалтики, Італії, Югославії. Серед них – звіти про роботу, доповіді, листування, в яких віддзеркалюється стан загарбаних територій; видання агітаційно-пропагандистського характеру для України і Росії; документи про залучення до співпраці представників місцевого населення; посвідчення співробітників робочих груп; статті, огляди преси, окремі примірники німецьких газет, що видавалися в окупованих регіонах.

У фонді відклалися й документи, що стосуються не тільки діяльності штабу, а й висвітлюють інші сторони нацистської окупаційної політики. Це, зокрема, розпорядження рейхскомісара Е. Коха, доповіді, звіти, листування з питань використання економічного потенціалу та сировинної бази окупованих територій (вирощування і торгівля тютюном, заготівля деревинної кори); про закриття у м. Києві та інших містах України шкіл та інститутів і відправку учнів віком понад 15 років і педагогів на примусові роботи до Німеччини; про організацію навчальних закладів для дітей німців, які мешкають в Україні, спеціальну підготовку вчителів німецької національності для викладання у школах окупованих областей, їхні анкети та особові справи; списки навчальних закладів окупованих областей, звіти про їх роботу, навчальні плани. У доповідях, звітах, повідомленнях керівників таємної поліції окупованих східних областей, таємної поліції і служби безпеки при СС м. Харкова, спеціальних груп обстеження положення німців, що проживають в окупованих районах України, міститься інформація про ситуацію у регіонах, історичний, економічний та політичний розвиток України, створення у м. Харкові товариства «Просвіта», зростання партизанського руху на Україні і в Криму; статистичні дані про кількість німців, що проживають в Україні, та репресованих радянською владою у 1930-х роках громадян німецької національності, списки німецького населення сіл Житомирської, Київської, Миколаївської та Дніпропетровської областей. Матеріали фонду включають документи щодо адміністративного поділу рейхскомісаріатів України, Росії, прибалтійських країн; деякі документи православної церкви у Німеччині за 1941–1943 роки.

В окремих випадках суттєво доповнює основний зміст документів ф. 3676 інформація різноманітних матеріалів особового характеру, серед яких: списки, посвідчення, автобіографії членів організації «Гітлерюгенд», слідчі справи, справи на представників українського національно-визвольного руху, особові справи тих, хто емігрував з Радянської України та прийняв німецьке підданство. Збереглися тут і картки, трудові книжки українських громадян, вигнаних на примусові роботи до Німеччини.

У складі фонду наявні також фотодокументи.

Окремий фонд сформовано з документів *штабу імперського керівника (рейхсляйтера) Розенберга для окупованих західних областей і Нідерландів, м. Брюссель* (ф. 3674, 4 справи). У листуванні керівника робочої групи Бельгії доктора Ебелінга з керівниками відділів йдеться про кадрове забезпечення, проведення пропагандистських заходів, збирання архівних матеріалів з історії м. Брюсселя та його фотографування, придбання книг для бібліотек.

Невеликі за обсягом фонди *генерал-губернатора округу Галичини* (ф. 4329, 19 справ)* та *генерал-комісара Волині і Поділля* (ф. 2077, 28 справ) відображають деякі аспекти діяльності цих органів окупаційної влади на українських землях.

Так, у ф. 4329 зосереджено документи, що датуються 1940–1944 рока*ми, у тому числі: розпорядження та обіжники генерал-губернатора Гали*чини про організацію промислових і торговельних підприємств, укладання торговельних угод; циркуляри, плани, угоди, листування про діяльність страхового товариства «Галичина» (що включають й посвідчення та автобіографії росіян і українців, які працювали в товаристві); забезпечення продуктами харчування осіб, що служили в окупаційних установах; про організацію українських шкіл. Зберігаються у складі фонду також накази з основної діяльності німецької комендатури м. Львова, окремі примірники «Службового листка» генерал-губернатора Галичини за 1944 рік; списки громадян, засуджених окупаційною владою до страти; списки та адреси німців – працівників служби генерал-губернатора Галичини.

Фонд генерал-комісара Волині і Поділля (ф. 2077) репрезентує постанови, розпорядження, обіжники рейхскомісара України, генерал-комісара Волині і Поділля щодо повноважень обласних комісарів; порядку ввезення та вивезення товарів в Україні; встановлення поземельного податку, здійснення цінової політики в окупованих областях; призначення українців на службу в окупаційних установах та організаціях; мобілізацію населення на роботу. У листуванні з німецькими будівельними фірмами висвітлено плани проведення будівельних робіт на загарбаних українських територіях, які доповнює «Технічне керівництво з прокладання шосейних доріг» (1939) та списки будматеріалів. Відклалися тут й зобов'язання та списки учнів фармацевтичних курсів, реєстр лікарських трав регіону. Офіційні видання окупаційної влади представляють у складі фонду збірники розпоряджень рейхскомісара України за 1942–1943 роки, бюлетені генерал-комісара Волині і Поділля в м. Луцьку: «Центральний листок» та

* Див. також «Державний архів Львівської області», ф. Р-35.

«Службовий листок». Інформацію щодо особового складу генерального комісаріату надають анкети, посвідчення, заяви, списки службовців (як німецької, так і української національностей).

Цікаві документальні свідчення щодо здійснення окупаційної політики, зокрема й утиску прав особистості, збереглись у фонді *генерал-комісара пошт України* (ф. 2478, 7 справ). Зокрема, у наказах та розпорядженнях генерал-комісара пошт України йдеться як про перевірку військових поштових посилок і листів, встановлення на них мита, покарання німецьких службовців – порушників дисципліни, так і про заборону українцям, примусово вивезеним до Німеччини, пересилати листи в Україну, заборону вербування на роботу приватними підприємцями німецької національності місцевих жителів. У фонді збереглися також документи про збір металобрухту для потреб німецької армії; будівництво притулків для дітей фольксдойче; розрахункові картки місцевих жителів – службовців пошт м. Рівного.

Діяльність *поліції та формувань, що здійснювали поліційні функції,* у ЦДАВО України представлена документами фондів: «Штаб командування начальника поліції безпеки і служби безпеки для окупованих східних областей» (ф. 4328), «Командувач німецько-фашистської поліції СС» (ф. 4167), «Командир поліції порядку при командувачу СС і поліції Волині та Поділля» (ф. 4397), «Начальник поліції порядку в Україні» (ф. 3679), «Командувач поліції безпеки і СД в м. Києві» (ф. 4398), «Бойова дільниця охоронної поліції ППО, м. Теплітц-Шенау (Чехословаччина)» (ф. 4395). Фонди суттєво різняться складом та інформативною насиченістю зосереджених у них документальних матеріалів. Незважаючи на порівняно невеликий обсяг (усього 10 справ за 1942–1943 роки), документи ф. 4328 (повідомлення штабу командування) досить повно відображають дії партизанських і підпільних груп, політичну ситуацію, економічний стан, настрої населення на окупованій території. Фонди 4167 (5 справ) та 4397 (2 справи) містять щомісячні відомості про витрати господарської частини (за 1942 рік) і особові справи службовців – колишніх радянських громадян. Серед документів досить великообсягового фонду начальника поліції порядку на Україні (ф. 3679, 65 справ) переважають місячні фінансові звіти поліції порядку окупованих українських міст – Києва, Кіровограда, Миколаєва, Житомира, Дніпропетровська, Вінниці, Полтави, Харкова, Херсона, Чернігова, а також Брест-Литовська, Гомеля, Пінська. А ф. 4398 (11 справ) складається з доповідей, листування, статей з питання діяльності російської православної церкви на Україні в добу окупації, встановлення контролю над нею з боку нацистської влади. Тут також представлено зведення, інформації про настрої в середовищі духовенства, характеристики та особові справи священнослужителів. З-поміж цих документів вирізняються наявні у фонді розшукові листки на радянських військовополонених та цивільних громадян, які добровільно вступили до лав німецької армії, а згодом стали дезертирами. Документи про працевлаштування, матеріальне та медичне забезпечення колишніх радянських

громадян – добровольців нацистської поліції, які виїхали до Німеччини і Чехословаччини, зберігаються у ф. 4395.

Майже не представлені у зібраннях архіву фонди *органів економічного освоєння окупованих територій, комунікаційного та житлово-комунального забезпечення, суб'єктів господарювання.* До цієї групи належать тільки три фонди – головної залізничної дирекції «Південь» (ф. 4330, 12 справ), Цукроцентралі України (ф. 4109, 1 справа) та Української спілки споживчих товариств періоду нацистської окупації (ф. 3506, 2 справи). За документами ф. 4330 можна простежити, як здійснювався рух, формувалися спеціальні потяги, які існували тарифи на перевезення залізницею, умови праці залізничників. У фонді відклались окремі примірники бюлетенів «Службовий листок» головної залізничної дирекції «Південь» та імперської залізничної дирекції «Схід» за 1942–1943 роки. На жаль, малоінформативним є фонд Цукроцентралі, до складу якого входять лише особові картки співробітників за період з 1 липня 1942 до 1 квітня 1943 року. Факти, що стосуються умов праці на підприємствах під час окупації (порядок приймання та звільнення працівників, нарахування заробітної плати, дані щодо тривалості робочого дня), зафіксовано у документах Укоопспілки.

Досить докладно відображені у документах ЦДАВО України окупаційна політика стосовно архівів загарбаних країн, діяльність архівних установ під час окупації. Так, у фонді Головного історичного архіву ім. Антоновича в м. Києві (ф. 3847, 246 справ, 1941–1943) відклалися розпорядження, інструкції київського міського голови, директора архіву з питань забезпечення збереженості архівних документів та умов допуску дослідників до роботи з архівними документами; чернетки тимчасового положення про Головне архівне управління України за 1942 р.; плани, кошториси, звіти про діяльність архіву ім. Антоновича, його відділів і бібліотеки; пояснювальні записки до них; доповідна записка директора щодо діяльності архівознавчих курсів. Кількість документів архіву у добу окупації фіксують акти проведення перевірки стану та переміщення документів з різних місць зберігання до архівосховища, облік архівних документів, списки евакуйованих фондів і фондів, що залишились в архіві. Інформацію про роботу установи надають і заяви громадян стосовно видачі архівних довідок, зарахування на посади, штатні розписи, списки, особові справи співробітників архіву.

Розпорядження, обіжники, інструкції керівника «особої» команди А. Розенберга в м. Харкові з питань підпорядкованості архіву міській управі, порядку роботи бібліотеки архіву та складання місячних звітів наявні у складі фонду Харківського історичного архіву (ф. 3636, 56 справ, 1941–1943). У фонді відклались й розпорядчі документи керівництва архіву – накази стосовно розпорядку робочого дня, призначення на посади, про звільнення від архівних документів Озерянської церкви. Діяльність установи під час окупації відображають також: проект положення про Харківський історичний архів, плани роботи архіву та звіти про їх виконання, протоколи засідань ЕПК та відбіркові списки; листування з Харків-

ською міською управою, біржею праці, Харківською єпархією та настоятелями Покровського монастиря і Озерянської церкви про заснування архіву, його функції, штати, виділення коштів, звільнення церковних приміщень від архівних документів; штатні розписи, анкети, автобіографії, списки співробітників архіву; відомості на виплату зарплати; кошториси, баланси, прибутково-видаткові документи.

Окремим фондом представлено в архівних зібраннях періоду нацистської окупації і *Музей української визвольної боротьби в Празі* (ф. 3741). У двох справах цього фонду містяться документи за 1942 рік, серед яких: повідомлення комітету допомоги Холмської округи про страту радянськими партизанами Богдана Панчишина; копії листів Варшавського українського єпископства Холмському духовенству про дотримання релігійних обрядів.

Суспільно-громадське життя у західному регіоні окупованої української території висвітлюють документи 5 фондів – ф. 3835, ф. 3955, ф. 3959, ф. 3975, ф. 3976. Статут організації української націоналістичної молоді «Січ», інструкції, повідомлення з районів щодо створення відділів і осередків організації відклались у невеликому за обсягом (3 справи, 1941) ф. 3835. Решта фондів цієї групи відображає діяльність Українського центрального (УЦК)* та регіональних комітетів.

Найбільшим як за кількістю документів (516 справ), так і за обсягом інформації є фонд Українського центрального комітету (ф. 3959). До нього входять також документи за 1939–1940 роки. Ознайомлення з фондом дає повне уявлення про організаційну, пропагандистську роботу, структуру та кадровий склад комітету, його відділів та бюро. Різнобічну діяльність комітету (як-от: організація допомогових комітетів, виставок народної творчості, театральна діяльність, проведення релігійних свят, робота з українським жіноцтвом, студентами, митцями, освітня робота тощо) у документах представлено на тлі загальної картини життя населення на західноукраїнських землях під час нацистської окупації. Цікаву інформацію з цього приводу містять і окремі документи, зокрема: доповідь голови УЦК про політичні настрої населення тимчасово окупованих областей Західної України у зв'язку з репресіями нацистської влади; повідомлення українських окружних комісій про діяльність повстанських загонів і арешти місцевого населення; відомості про стан голодуючого населення у містах Західної України, радянських військовополонених у нацистських таборах на території Галичини, перебування українських емігрантів у Німеччині та Чехословаччині; статистичні відомості про кількість населення України, українських народних шкіл у Краківській області, довідник про адміністративний поділ Галичини, списки драматичних гуртків на території Галичини, дитячих садків у м. Львові. Репрезентовані

* УЦК було створено в липні 1940 р. у м. Кракові для координації діяльності комітетів взаємодопомоги, яка набула широкого розвитку в західноукраїнських областях. Його очолив відомий український вчений В. Кубійович. Всупереч суворому контролю з боку нацистської окупаційної влади УЦК, використовуючи будь-які можливості, поступово охопив своїм впливом всі ланки національного і суспільного життя, балансуючи між громадською і політичною діяльністю.

у складі фонду й численні списки, що вміщують дані щодо кількості представників різних професій, які працюють в установах, тощо. Тут наявні і списки громадян, вивезених до Німеччини; списки загиблих у результаті міжнаціональної ворожнечі у 1942–1944 роках українців і поляків на Холмщині, Підляшші, Замості. У фонді збереглися також періодичні видання УЦК, його відділів і секцій («Вісник», «Досвітні вогні», «Лікарська справа» за 1940–1944 рр.) та додатки до них; короткі життєписи та перелік музичних творів українських композиторів другої половини XIX ст., рекомендовані для виконання хоровим гуртком; каталог театральної бібліотеки Інституту народної творчості у Львові; статті, тези доповідей, реферати різних авторів про виховання та навчання дітей в народних школах; плани розкладів занять з геометрії, природознавства, співу в українських школах.

Не такими інформативно насиченими і меншими за обсягом документів є фонди Українського комітету у м. Львові (ф. 3955), Українського окружного комітету в м. Тернополі (ф. 3975), Українського окружного комітету в м. Стрию (ф. 3976)*. Серед них за змістом переважають документи про діяльність комітетів, організацію освітніх товариств, дитячих садків та ясел і виховання у них українських дітей та молоді. Містяться тут і списки українців, яких було вивезено на роботу до Німеччини (ф. 3955); документи про надання допомоги українським робітникам, примусово вивезеним до Німеччини (ф. 3975).

Один фонд ЦДАВО України репрезентує *інформаційні видання* періоду окупації. Це – фонд редакції тижневика «Холмська земля» (ф. 4445), який складається з 8 справ, що хронологічно належать до 1943 року. У матеріалах фонду привертає увагу інформація про політичне, економічне та культурне життя Холмщини та Підляшшя у добу нацистської окупації. Є можливість ознайомитися з воєнними повідомленнями, статтями та оповіданнями релігійної тематики, віршами, що були надруковані або надіслані до редакції тижневика (а також гранками статей часопису «Краківські вісті»).

Досить велика за обсягом група документальних матеріалів архіву стосується *військових частин, військово-польових судів, військово-медичних установ німецької армії.* До складу об'єднаного фонду військових органів та частин німецької армії (ф. 2453, 402 справи) увійшли документи головнокомандувача німецько-фашистських військ, імперського міністерства повітряного флоту, рейхсфюрера СС і шефа німецької поліції, управління боєприпасів німецької армії, 1-ї танкової групи, головного командування 4-ї танкової армії, 1-ї танкової армії, 1-ї танкової дивізії, 16-ї танкової дивізії, 96-ї піхотної дивізії, 205-ї піхотної дивізії, 323-ї піхотної дивізії, 5-го зенітного полку, 545-го гренадерського полку, 602-го піхотного запасного полку, 3-го батальйону 545-го гренадерського полку, 37-го батальйону зв'язку, 613-го автотранспортного батальйону зв'язку, 146-го будівельного батальйону, 594-го батальйону з охорони транспорту, 13-ї мінометної роти, 2-ї роти 465-го піхотного запасного батальйону,

* Див. також: «Державний архів Львівської області», ф. Р-1940.

691-ї танкової пропагандистської роти, 137-ї моторизованої роти зв'язку, 2-ї роти 137-го моторизованого батальйону зв'язку військово-повітряних сил, 1-ї роти 2-го танкового батальйону, 1-ї роти 857-го стрілецького батальйону, 1-ї роти 857-го стрілецького батальйону тилової охорони, 1-ї роти 1-го танкового полку зв'язку, 27-ї танкової ремонтної роти, 2-ї роти 5-го військово-наукового батальйону, 5-ї батареї 7-го зенітного полку 1-го запасного корпусу, 7-го моторизованого відділення зв'язку, запасного танкового відділення № 204, 37-го танкового відділення зв'язку, 424-го відділення зв'язку, моторизованої батареї 1000/40/16, 157/III автотранспортної колони (3–8-й автокорпус), санітарно-транспортного моторизованого відділення 705-ї німецької армії, санітарно-транспортного автозаводу 2/196, команди для підготовки аеродромів, 750-ї інтендантської частини м. Первомайська Одеської області, головної польової комендатури № 365 у Львові, польової комендатури № 280 у м. Сарни Рівненської області, німецької комендатури м. Рівного (рахунковий відділ), командування німецького гарнізону м. Кам'янки-Струмилової, а також команди німецької охоронної поліції м. Штутгарта (Німеччина), української поліції с. Андрушівки. У фонді представлено: накази, розпорядження, інструкції командування про наступальні операції військ, навчання німецьких вояків, використання робочої сили місцевого населення та військовополонених для потреб німецької армії, про організацію та влаштування польових шпиталів, заходи в боротьбі із захворюваннями військовослужбовців; доповіді та рапорти командирів частин щодо ремонту шляхів, мостів, танків, автомашин, використання на будівельних роботах місцевого населення, представлення військовиків до нагород; звіти і зведення верховного військового суду стосовно судових процесів, судові справи; списки, анкети та особові справи військовослужбовців; відомості, рахунки, розписки про отримання продуктів харчування та обмундирування. Серед документів фонду «Штаб оперативної групи Ассмана при 7-й танковій дивізії німецько-фашистської армії, Донбас, Дніпропетровська область» (ф. 4396) – накази, повідомлення, карти щодо дислокації оперативної групи в районі Дніпропетровська; доповіді, протоколи допитів стосовно її злочинної діяльності в районі Божедарівки; листування з частинами 7-ї танкової дивізії про обладнання польової кухні, забезпечення газетами, надання відпусток військовослужбовцям.

У складі об'єднаного фонду військово-польових судів (ф. 2449, 35 справ) знаходимо документи військових судів: 1-ї піхотної дивізії; 96-ї, 101-ї та 254-ї піхотних дивізій; 6-ї, 16-ї, 20-ї, 25-ї та 168-ї танкових дивізій; 18-ї артилерійської дивізії; суду 22-ї жандармської команди німецької армії; суду польової комендатури № 676 (німецької армії в м. Ворошиловську Ворошиловградської обл.); військово-польових судів; суду гарнізонної комендатури м. Дніпропетровська. Інформація стосовно їхньої діяльності міститься в різних документах і матеріалах, які становлять фонд, зокрема: у місячних звітах, судових справах про притягнення до відповідальності військовослужбовців-німців та добровольців-українців за порушення військової дисципліни.

Також в об'єднаному фонді (ф. 3014) зосереджено документи польових пошт німецької армії. Його сформовано з фондів: управління польовими поштами, польових пошт № 21723, № 61, № 44644, № 42674, німецьких польових пошт. У фонді представлено: накази, розпорядження, інструкції командування армії, начальника управління польовими поштами і командирів польових пошт щодо порядку роботи із засобами зв'язку та відправлення поштових посилок, покращення військової дисципліни і нагородження військовослужбовців; військові щоденники та звіти командира управління польовими поштами про свою діяльність; переліки номерів польових пошт; посвідчення та списки військовослужбовців, представлених до нагород та для обмундирування; посвідчення радянських громадян, які служили в німецькій армії.

Документи військових медичних установ репрезентує ф. 3770, у 28 справах якого об'єднано такі фонди: польовий лазарет № 27; польовий лазарет № 94; дивізійний лікар 4-ї гірської дивізії; дивізійний лікар 96-ї піхотної дивізії; військовий санітарний інспектор. У фонді зберігаються розпорядження, інструкції головного санітарного інспектора армії, дивізійних лікарів з питань дотримання правил санітарії та гігієни, запобігання епідемічним захворюванням, боротьби з туляремією, бруцельозом, малярією, проведення щеплень від віспи, поліпшення санітарного стану госпіталів; рапорти військових лікарів про стан здоров'я поранених, їх транспортування, заходи щодо поліпшення обслуговування та догляду за хворими; санітарні правила медичної служби для військових частин; медичні свідоцтва, лікарняні листки, списки, посвідчення військовослужбовців санітарної служби, військових лікарів та хворих.

У фондах ЦДАВО України зосереджено й документальні свідчення про створення стрілецької української добровольчої дивізії СС «Галичина» (ф. 3971).

Групу *фондів організацій та формувань українського руху Опору* становлять документи ОУН–УПА. Безперечно, у першу чергу вони є джерельним підґрунтям для вивчення організаційно-політичної, ідеологічної, пропагандистської діяльності Організації українських націоналістів, українського руху Опору в роки Другої світової війни під проводом ОУН та створеної нею Української повстанської армії. У збережених унікальних документах відбилися й інші аспекти – побутові, соціально-психологічні, релігійні тощо, тобто те, без чого картина життя українського народу доби нацистської окупації не буде повною, а отже, й об'єктивною.

Найбільший та «найвагоміший» за змістом серед фондів цієї групи – ф. 3833 – «Крайовий провід (керівництво) Організації українських націоналістів (ОУН) на західноукраїнських землях». Його сформовано з 437 справ. Хронологічні межі документів фонду виходять за рамки 1941–1944 рр., тож залишимо поза увагою ту їх частину, яка датується 1933–1940 та 1945–1947 роками.

Боротьбу ОУН за створення Української держави у роки Другої світової війни репрезентують: звернення, резолюції нарад представників українських націоналістів від 14 червня – 6 липня 1941 р. до українсько-

го народу про консолідацію українських націоналістичних сил з метою створення Української держави; звернення митрополита Шептицького, єпископів Холмської і Житомирської генеральних округ до українського населення у зв'язку з нападом Німеччини на СРСР (липень – серпень 1941 р.); Генеральної управи Українського націоналістичного козачого руху (УНАКОР) до українського козачого населення про спільну боротьбу проти Радянської армії; Акт проголошення Української держави від 30 червня 1941 р.; нарис проекту основних законів Української держави; чернетки протесту Українського державного правління (в Берліні) проти включення Галичини до складу Генерального губернаторства відповідно до розпорядження німецького уряду в серпні 1941 р. Серед документів фонду збереглись і постанови 1-ї конференції народів Східної Європи та Азії, скликаної ОУН 21–22 листопада 1943 р., копії постанов 4-го конгресу, 2-х, 3-х надзвичайних великих зборів, 2-ї конференції ОУН; 3-ї конференції Організації українських націоналістів самостійників (ОУНДС) за 1943 р. В численних інструкціях Краєвого проводу ОУН, головної команди УПА, окружних пропагандистських осередків, районних політичних референтур для районів і станиць ОУН, планах та програмах відображено організацію навчально-виховної роботи, військово-політичної підготовки членів ОУН–УПА, створення пресової служби та служби безпеки УПА, роботу серед жінок, діяльність товариства «Просвіта» на Галичині та Волині. Інформації, повідомлення з місць висвітлюють бойові дії відділів УПА та їхні рейди на території східних областей України. Знаходимо у фонді й відомості про співробітництво духовенства Української православної церкви в Галичині з ОУН, представниками окупаційної влади. Інформативно цінними документами фонду є огляди суспільно-політичного, господарського та культурного життя українського населення на західноукраїнських землях за період від грудня 1942 р. до липня 1944 р. У документах фонду знайшли відображення й події українсько-польського конфлікту на Волині та у Східній Галичині 1943–1944 рр.: аналізується стан українсько-польських взаємин у районах спільного проживання, представлено факти про розпалення ворожнечі, окремі сутички між українцями та поляками, йдеться і про політику окупаційної влади щодо провокування конфлікту, засвідчено взаємне прагнення нормалізувати українсько-польські відносини на західноукраїнських землях. Представлено тут також друковані видання ОУН і УПА (журнали, тижневі огляди, статті); анкети, біографічні відомості, фотографії, спогади членів ОУН, вояків УПА; шифровані азбуку та списки членів ОУН.

Серед документів фонду Львівського обласного проводу ОУН (ф. 3834) – копії наказів, розпоряджень керівництва окремих частин УПА та осередків ОУН про пропаганду серед населення Західної України ідей національного визволення, підготовку націоналістичних кадрів, вступ до збройних загонів; політичні звіти з районів; інструкції для окружних провідників і організаційних референтів; накази та інструкції господарської референтури щодо порядку забезпечення одягом, продовольством і фуражем; донесення служби безпеки про дислокацію радянських військ

і партизанських загонів. У звітах провідників ОУН та інформаторів міститься інформація про стан суспільно-політичного життя на Львівщині, на матеріалах області аналізуються настрої польського населення, ставлення поляків до українців, УПА.

Важливим джерельним комплексом з історії УПА є документи 4 фондів архіву: ф. 3836 – «З'єднання західних груп Української повстанської армії "УПА-Захід"», ф. 3837 – «З'єднання південних груп Української повстанської армії "УПА-Південь" (група "Донбас", група "Саблюка", військова округа "Дніпро")», ф. 3838 – «З'єднання північних груп Української повстанської армії "УПА-Північ" (групи: "Турів", "Заграва", "Західна", загони: ім. Богуна, "Січ", "Полтавський", "Фастівський", ім. Остапа, ім. Б. Хмельницького та військова округа "Заграва")», ф. 3967 – «Комендант військового району "Іскра" Української повстанської армії (УПА)». У документах цих фондів (наказах, розпорядженнях, інструкціях, інформаціях, повідомленнях, планах проведення бойових операцій, звітах, зверненнях, листівках) відображено організаційну, пропагандистську, розвідувальну діяльність, бойові дії формувань УПА. У складі ф. 3836 представлено також програми і плани школи старшин і підстаршин, конспекти лекцій з історії України, економічно-політичної географії, анатомії, військової справи. У ф. 3838 збереглися записні книжки вояків, вірші, пісні, гасла і листівки «УПА-Північ»; списки населення Рівненської області для наділення землею та військовозобов'язаних Рівненської і Волинської областей. У ф. 3967 відклалися постанова народного комісаріату внутрішніх справ України «Про ліквідацію українських націоналістичних банд УПА» від 26 березня 1944 р., звернення Президії Верховної Ради і РНК УРСР від 12 лютого 1944 р. до членів УПА із закликом про перехід на бік радянської влади. Привертають увагу тексти присяги і 10 заповідей українських націоналістів, пісень і маршів вояків УПА; конспекти лекцій з історії України, політики і пропаганди, топографії, тактики і стрілецької справи; листування членів УПА з рідними і друзями, фотокартки. В усіх фондах цієї групи наявні документи, що висвітлюють різні аспекти трагічних подій на Волині та у Східній Галичині (1943–1944), де поряд з документальними свідченнями ворожості у стосунках між українцями і поляками знаходимо документи про намагання досягти злагоджених дій у спільній боротьбі проти окупантів за незалежність, або, наприклад, одруження члена ОУН з полькою (ф. 3838).

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни із зібрань архіву у довідниковій частині видання репрезентують документи з фондів: «Українська республіканська надзвичайна комісія зі встановлення збитків та злочинів, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками, м. Київ» (ф. 3538) та «Управління по поверненню устаткування, майна і цінностей при Раді Міністрів УРСР» (ф. 5118). У ф. 3538 зберігаються документи про створення та склад республіканської комісії, організацію діяльності комісій в областях УРСР; проект постанови комісії про підсумки обліку

збитків, заподіяних колгоспам, державним підприємствам і установам Сталінської області УРСР; відомості про збитки, заподіяні державним підприємствам (окремо – по наркоматах і по областях); зведені відомості по народному господарству УРСР. Інформація стосовно повернення награбованого та вивезеного окупантами до Німеччини та Румунії сільськогосподарського, промислового обладнання, комунального майна, культурно-історичних цінностей міститься у ф. 5118. Серед документів – відомості про обсяги вантажів, які надійшли до Одеської контори управління; інвентаризаційні описи майна, повернутого до Києва, Одеси, Запоріжжя та інших міст України; облікові картки підприємств Німеччини, що підлягали демонтажу.

Різноманітні за складом та змістом документи і матеріали *архівних колекцій* ЦДАВО України періоду Другої світової війни додають важливі штрихи до об'єктивного відображення історії України періоду нацистської окупації.

У ф. 4217 зібрано матеріали про радянський партизанський та підпільний рух на території України; копії наказів нацистської окупаційної влади про мобілізацію українських громадян на роботу до Німеччини, об'яви про розстріл за партизанську діяльність, саботаж та підпали. У ф. 4470 представлено колекцію документів і листів радянських громадян, вигнаних на примусові роботи до Німеччини. У складі колекції документів і матеріалів ф. 4595 – повідомлення командира 2-го батальйону угорсько-фашистської армії про відступ батальйону в районі сіл Берізка, Дубрівка, Підгорівка і Троїцьке на Сумщині; щоденник, записники угорських військовослужбовців, конспект з вивчення румунської мови; посвідчення, списки угорсько-фашистських військовослужбовців, фотографії.

Колекцію документів з історії Великої Вітчизняної війни (ф. 4620) становлять: щоденники, спогади, військово-історичні нариси учасників (у тому числі кадрових військових спеціалістів) про бойовий шлях 178-ї стрілецької Кулагінської Червонопрапорної дивізії, 343-ї стрілецької Білостоцької дивізії, 39-го гарматного артилерійського полку, 49-ї гвардійської важкої гаубичної артилерійської дивізії, 35-го гвардійського Прутського стрілецького корпусу, про оборону міст Києва і Курська, Сталінградську битву, бойові дії на Північно-Західному, Карельському та Ленінградському фронтах, окремі військові операції, про визволення від нацистських окупантів території України, Молдавії, Румунії та Польщі; карти та схеми бойових операцій; тексти дисертацій, нариси про організацію та діяльність винищувальних батальйонів на території України; радянські відозви, листівки та привітання ЦК КП(б)У до населення окупованих територій України; доповідні записки секретарів ЦК КП(б)У наркому оборони СРСР, доповіді УШПР, збірники документів про організацію та діяльність партизанського руху, підпільних груп; звіти, спогади, стенограми розмов з колишніми партизанами про бойову та партійно-політичну діяльність партизанських з'єднань Ковпака, Сабурова, Федорова, ім. Попудренка та інших; наукові розробки про стан економіки УРСР напередодні війни, політичні та економічні основи відродження промисловості в ході вій-

ни, трудовий подвиг українського народу; огляди, статті, акти та заяви громадян про злочини та збитки, заподіяні нацистськими загарбниками; фотокопії газет «Більшовик» та «За Радянську Україну»; посвідчення про присвоєння звання Героя Радянського Союзу, почесні грамоти, *нагороджувальні листи, поздоровлення,* автобіографії, фотографії учасників війни; листування Комісії з історії Великої Вітчизняної війни з ЦК КП(б)У, обласними, районними партійними і комсомольськими органами про організацію роботи, протоколи засідань комісії та її вченої ради, плани та звіти про роботу, матеріали наукової конференції по складанню хроніки подій війни, штатні розклади та бухгалтерські звіти.

Трофейні документи, що висвітлюють спільні дії німецької армії та частин УПА проти радянських військ і партизан, організацію дивізії СС «Галичина», використання бійців УПА в розвідці й диверсійних операціях проти радянських військ, стан УПА на лютий 1944 р. (за аналітичними матеріалами німецьких військових), перемовини представників нацистської окупаційної влади з керівниками УПА з питань можливого співробітництва увійшли до колекційного зібрання фонду 4628.

На особливу увагу дослідників, на нашу думку, заслуговують трофейні матеріали фонду КМФ-8 «Колекція мікрофотокопій документів німецько-фашистської окупаційної адміністрації і командування вермахту, що діяли на тимчасово окупованих східних територіях».

Наприкінці Другої світової війни значна кількість німецьких документів опинилась у розпорядженні американського військового командування, а згодом була передана до Національного архіву США. Американські архівісти сформували справи, замікрофільмували їх, а в 1960 р. до них було складено каталог. Після ознайомлення з каталогом співробітники Інституту історії партії при ЦК Компартії України поставили питання про доцільність придбання мікрофільмів, оскільки значна частина документів колекції стосувалася подій, що відбувалися на території України. Через контору «Міжнародна книга» Головне архівне управління УРСР у вересні 1965 р. придбало у Національному архіві США мікрофільми документів за 1939–1945 рр. і передало їх на зберігання до ЦДАЖР УРСР (сучасна назва – ЦДАВО України).

До складу фонду КМФ-8 увійшли директивно-розпорядча документація, звіти, донесення, матеріали нарад, списки, листування нацистських адміністративних установ (у тому числі Імперського міністерства з управління окупованими східними областями; Оперативного штабу імперського керівника Розенберга для окупованих східних областей; рейхскомісаріату «Україна» (м. Рівне); імперського комісара по управлінню Бельгією та Північною Францією; генерал-губернатора окупованої польської території (м. Краків); начальника цивільного управління 5-го воєнного округу (м. Краків)) і документи – накази, розпорядження, інструкції, донесення, плани, журнали бойових дій, карти-схеми – німецьких армійських груп та їх тилових охоронних підрозділів, що діяли на тимчасово окупованій території Радянського Союзу (зокрема штабу головного командування німецької сухопутної армії, командувача залізничних військ

німецької армії, німецьких армійських груп «Південь», «А», «В», тилових охоронних і поліцейсько-жандармських підрозділів). Зосереджені у фонді документи і матеріали відображають усі сторони окупаційної політики нацистів, починаючи з періоду підготовки нападу на СРСР (див., наприклад, промову А. Розенберга щодо «східної проблеми», яку було виголошено 20 червня 1941 р.); дозволяють простежити структуру окупаційної влади на всій окупованій території, у тому числі й українських землях; розкривають форми і методи економічного визиску загарбаних територій, примусового вивезення населення на роботи до Німеччини, пограбування культурних цінностей; відображають політику окупаційної влади з питань освіти, культури, церкви, фіксують прояви голокосту, терору і масового знищення цивільного населення, спалення сіл; засвідчують ставлення до радянських військовополонених. У донесеннях, рапортах тилових і фронтових німецьких формувань містяться відомості про самовідданий спротив радянських партизанів, боротьбу з ними окупантів. Військових істориків зацікавлять документи, в яких узагальнюється і аналізується військовий досвід, оцінюються дії Радянської армії.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Генерал-комісар Волині і Поділля, м. Луцьк
Ф. 2077, 28 справ. 1939–1944. Опис.
Військово-польові суди, ОАФ
Ф. 2449, 35 справ. 1939–1945. Опис.
Німецькі військові частини, ОАФ
Ф. 2453, 402 справи. 1937–1944. Опис.
Генерал-комісар пошт України, м. Рівне
Ф. 2478, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Польові пошти німецької армії, ОАФ
Ф. 3014, 18 справ. 1939–1945. Опис.
Рейхскомісаріат України, м. Рівне
Ф. 3206, 1204 справи. 1940–1945. Описи, каталог.
Українська спілка споживчих товариств (Укоопспілка), м. Київ (період нацистської окупації)
Ф. 3506, 2 справи. 1942. Опис.
Харківський історичний архів, м. Харків (період нацистської окупації)
Ф. 3636, 56 справ. 1941–1943. Опис.
Штаб імперського керівника (рейхсляйтера) Розенберга для окупованих західних областей і Нідерландів, м. Брюссель (Бельгія)
Ф. 3674, 4 справи. 1940–1943. Опис.
Штаб імперського керівника (рейхсляйтера) Розенберга для окупованих східних областей, мм. Берлін (Німеччина), Київ
Ф. 3676, 885 справ. 1940–1945. Описи, каталог.
Начальник поліції порядку на Україні, м. Рівне
Ф. 3679, 65 справ. 1942–1943. Опис.
Табір козацького легіону німецької армії, м. Бердичів Житомирської області
Ф. 3736, 2 справи. 1941–1943. Опис, каталог.

Музей української визвольної боротьби, м. Прага (Чехословаччина)
Ф. 3741, 2 справи. 1942. Опис.
Військові медичні установи німецької армії, ОАФ
Ф. 3770, 28 справ. 1939–1944. Опис.
Організація української націоналістичної молоді «Січ», мм. Львів, Рівне
Ф. 3835, 3 справи. 1941. Опис, каталог.
Головний історичний архів ім. Антоновича в м. Києві (період нацистської окупації)
Ф. 3847, 246 справ. 1941–1943. Опис.
Український комітет у м. Львові
Ф. 3955, 41 справа. 1941–1944. Опис.
Український центральний комітет, мм. Краків (Польща), Львів
Ф. 3959, 516 справ. 1939–1944. Описи.
Стрілецька добровольча українська дивізія СС «Галичина», м. Львів
Ф. 3971, 41 справа. 1943–1944. Опис.
Український окружний комітет у Тернополі
Ф. 3975, 11 справ. 1940–1944. Опис.
Український окружний комітет у Стрию
Ф. 3976, 6 справ. 1943–1944. Опис.
Цукроцентраль України (період нацистської окупації)
Ф. 4109, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Командувач німецько-фашистської поліції СС, мм. Луцьк, Київ, Ростов-на-Дону (Росія)
Ф. 4167, 5 справ. 1942. Опис.
Штаб командування начальника поліції безпеки і служби безпеки для окупованих східних областей
Ф. 4328, 10 справ. 1942–1943. Опис.
Генерал-губернатор округу Галичини, мм. Краків (Польща), Львів
Ф. 4329, 19 справ. 1940–1944 . Опис.
Головна залізнична дирекція «Південь», м. Київ
Ф. 4330, 12 справ. 1941–1943. Опис.
Головне управління СС з переселення і расового питання, мм. Берлін (Німеччина), Прага (Чехословаччина)
Ф. 4394, 8 справ. 1941–1945. Опис.
Бойова дільниця охоронної поліції ППО, м. Теплітц-Шенау (Чехословаччина)
Ф. 4395, 26 справ. 1942–1945. Опис.
Штаб оперативної групи Ассмана при 7-й танковій дивізії німецько-фашистської армії, Донбас, Дніпропетровська область
Ф. 4396, 3 справи. 1943. Опис.
Командир поліції порядку при командувачу СС і поліції Волині та Поділля, м. Луцьк
Ф. 4397, 2 справи. 1942–1944. Опис.
Командувач поліції безпеки та СД у м. Києві
Ф. 4398, 11 справ. 1944. Опис.
Управління комплектування військ СС, м. Прага (Чехія)
Ф. 4399, 3 справи. 1941–1944. Опис.
Управління соцзабезпечення військ СС «Ausланд», м. Берлін (Німеччина)
Ф. 4400, 46 справ. 1942–1945. Опис.
Редакція тижневика «Холмська земля»
Ф. 4445, 8 справ. 1943. Опис.

Фонди організацій та формувань українського руху Опору

Крайовий провід (керівництво) Організації українських націоналістів (ОУН) на західноукраїнських землях
Ф. 3833, 437 справ. 1933–1947. Описи, каталог.
Львівський обласний провід (керівництво) Організації українських націоналістів (ОУН) на західноукраїнських землях
Ф. 3834, 9 справ. 1943–1944. Опис, каталоги.

З'єднання західних груп Української повстанської армії «УПА-Захід»
Ф. 3836, 76 справ. 1942–1945. Опис, каталог.
З'єднання південних груп Української повстанської армії «УПА-Південь» (група «Донбас», група «Саблюка», військова округа «Дніпро»)
Ф. 3837, 10 справ. 1942–1945. Опис, каталог.
З'єднання північних груп Української повстанської армії «УПА-Північ» (групи «Турів», «Заграва», «Західна», загони ім. Богуна, «Січ», «Полтавський», «Фастівський», ім. Остапа, ім. Б. Хмельницького та військова округа «Заграва»)
Ф. 3838, 145 справ. 1942–1945. Опис, каталог.
Комендант військового району «Іскра» Української повстанської армії (УПА)
Ф. 3967, 52 справи. 1943–1944. Опис, каталог.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Українська республіканська надзвичайна комісія зі встановлення збитків та злочинів, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками, м. Київ
Ф. 3538, 91 справа. 1943–1945. Описи.
Управління по поверненню устаткування, майна і цінностей при Раді Міністрів УРСР
Ф. 5118, 172 справи. 1944–1947. Описи.

Архівні колекції

Колекція фотодокументів і негативів про партизанський рух в Україні у роки Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.– «Партизани України», м. Київ
Ф. 4217, 560 справ. 1941–1945. Опис, каталог.
Колекція документів і листів радянських громадян, вигнаних до фашистської Німеччини
Ф. 4470, 3 справи. 1941–1945. Опис.
Колекція документів періоду Великої Вітчизняної війни угорською та румунською мовами і фотокарток
Ф. 4595, 7 справ. 1941–1945. Опис.
Колекція документів з історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.
Ф. 4620, 586 справ. 1915–1937, 1941–1979. Описи.
Колекція трофейних документів про співробітництво українських націоналістів та керівників УПА з німецько-фашистськими окупантами
Ф. 4628, 14 справ. 1942–1944. Опис, каталог.
Колекція мікрофотокопій документів німецько-фашистської окупаційної адміністрації і командування вермахту, що діяли на тимчасово окупованих східних територіях
Ф. КМФ-8, 1311 справ. 1939–1945. Описи, каталог.

24

DER REICHSKOMMISSAR Rowno, 21 X
für die Ukraine

Amtliche Mitteilungen Nr. 4

VORLÄUFIGE ANORDNUNG

über die Erhebung von Steuern und und sonstigen Geldabgaben im Gebiet des Reichskommissars für die Ukraine.

§ 1.

Steuerhoheit

Saemtliche Steuern und saemtliche sonstigen Geldabgaben werden fuer Rechnung des Reichskommissars erhoben. Sie fliessen ausnahmslos in die Kasse des Reichskommissars.

§ 2

Weitergeltung des sowjetischen Steuer- und Abgabenrechts

1) Alle am 21 Juni 1941 in Kraft gewesenen sowjetischen Bestimmungen (Gesetze, Verordnungen, Verwaltungsanweisungen usw.) ueber die Erhebung von Steuern und sonstigen Geldabgaben gelten zunaechst weiter

2) Es werden bis auf weiteres nur die in den folgenden Paragraphen bezeichneten Steuern und sonstigen Geldabgaben erhoben Die Erhebung geschieht nach den sowjetischen Bestimmungen, soweit in den folgenden Paragraphen nicht etwas Abweichendes bestimmt ist

§ 3

Umsatzsteuer vom Warenverkauf

1) Der Umsatzsteuer unterliegen diejenigen Umsaetze der Wirtschaftsorganisationen und Unternehmungen, die im Warenverkauf bestehen

2) Soweit die Steuer nicht im Verrechnungsweg ueber eine Bank abgefuehrt werden kann, hat der Steuerzahler sie unmittelbar am 1. und 15. eines jeden Monats abzufuehren

§ 4

Umsatzsteuer von sonstigen Leistungen (warenlosen Handelsoperationen)

1) Der Steuer fuer sonstige Leistungen (warenlose Handelsoperationen) der Unternehmungen und Organisationen des vergesellschafteten Sektors werden unterworfen

1 die Herstellung von Gegenstaenden aus Werkstoffen des Bestellers,

2 die Ausbesserung von Gegenstaenden,

РАЙХСКОМІСАР Рівне, 21 X 41.
для України

Урядові повідомлення № 4

ТИМЧАСОВЕ РОЗПОРЯДЖЕННЯ

про побирання податків і інших грошових данин на території Райхскомісара для України.

§ 1

Загальні постанови.

Всі податки та всі інші грошові данини побираються в імені Райхскомісара (Державного Комісара) та вплачуються без винятків до каси Райхскомісара

§ 2.

Застосування советського права про податки й данини

1) Всі советські постанови (закони, розпорядження й зарядження влади) про побирання податків та інших грошових данин що обовязували до 21-го червня 1941 року, мають тимчасово силу й надалі

2) Аж до нових постанов побиратимуться тільки ті податки та інші грошові данини, що вказані в наступних параграфах Побирання відбуватиметься за советськими постановами, якщо в наступних параграфах немає жадних змін.

§ 3.

Оборотовий податок від продажі товарів

1) Оборотовому податкові підлягають такі обороти господарських організацій і підприємств, які походять з продажі товарів

2) Якщо податок не може бути переведений через банк дорогою зарахування, платник обов'язаний вплачувати його 1-го і 15-го кожного місяця.

§ 4.

Оборотовий податок від безтоварових операцій

1) Податкові від інших чинностей (безтоварові торговельні операції) підприємств і організацій усуспільненого сектора підлягають

1 Виріб речей з матеріяля замовника

2 Ремонт і направа речей

der Volksgesundheit und zur Foerderung hygienischer Einrichtungen zu leisten

2) Die Hoehe der Abgabe betraegt 5 vom Hundert der Bruttolohnsumme

3) Die Abgabe ist spaetestens bis zum 5 eines jeden Monats fuer den abgelaufenen Monat zu entrichten.

§ 11

Abführung ersparter Lohnteile.

1) Behoerden, Unternehmungen und Organisationen, die Juden beschäftigen, haben den Unterschiedsbetrag zwischen den allgemein angeordneten Lohn- und Gehaltssätzen und der für Juden geltenden Sätzen abzuführen.

2 Die Abführung hat spätestens bis zum 5 eines jeden Monats für den abgelaufenen Monat zu erfolgen

§ 12

Judenabgabe

1) Es wird eine Judenabgabe erhoben

2) Der Gebietskommissar setzt die Judenabgabe oertlich fest

§ 13

Befreiungen und Vergunstigungen, die nicht in den sowjetischen Gesetzen oder Verordnungen selbst vorgesehen, aber von dem ehemaligen Volkskommissariat fur Finanzen der UdSSR oder einem anderen ehemaligen sowjetischen Staatsfinanzorgan festgesetzt worden sind, werden nicht weiter gewährt. Sie koennen nur vom Reichskommissar zugebilligt werden

§ 14

Abfuhrung der Steuer

1) Die Steuern und die sonstigen Geldabgaben sind auf dem Lande an den kommissarischen Buergermeister (Dorfobmann), in der Stadt an die Rayonkasse abzufuehren Der kommissarische Buergermeister bedient sich zur Steuereinziehung der Steueragenten. Er fuehrt die Steuerbetraege an die Rayonkasse ab

2) Die Steuern und die sonstigen Geldabgaben koennen auch ueber durch Uberweisung auf das Konto der Rayonkasse abgefuehrt werden

3) Die Rayonkasse leitet die Steuerbeträge und die sonstigen Geldabgaben an die Amtskasse beim Gebietskommissar weiter. Der Gebietskommissar bestimmt, in welcher Weise

оплату на підтримку народнього здоровля й на підтримку гігієнічних урядженъ.

2) Вимір оплати виносить 5 від 100 платні брутто

3) Оплата має бути вплачена за минулий місяць найпізніше 5-го кожного місяця

§ 11

Виплачування заощаджених частин заробітної платні жидів

1) Державні установи та інші підприємства і організації, які затрудняють жидів мають виплачувати різницю між загально установленими заробітними ставками й ставками установленими для жидів.

2) Виплата має наступити за минулий місяць найпізніше до 5-го кожного місяця

§ 12

Данина від жидів

1) Від жидів побирається данину

2) Гебітскомісар (Окружний Комісар) установлює місцеву данину від жидів

§ 13

Звільнення й зменшення податків

Звільнення від податків або полегші в оподаткуванні, що не були передбачені в советських законах і розпорядженнях, але були в окремих випадках установлені колишнім народнім комісаріятом фінансів СССР, або іншим колишнім советським державним фінансовим органом, не будуть надалі взяті під увагу. Вони можуть бути признані тільки Райхскомісаром

§ 14

Виплата податків

1) Податки та інші грошові данини треба вплачувати на селі комісаричному Голові Сільської Управи, а в місті — до районової каси. Комісаричний бурмістер або голова сільської управи послуговується податковими агентами при збиранні податків Він виплачує податки до районової каси.

2) Податки та інші грошеві оплати можуть також бути переведені чеками (переказами) на конто районової каси.

3) Районова каса переводить податкові виплати та інші грошеві виплати дальше до урядової каси при Гебітскомісарі

26

und zu welchen Zeitpunkten die Rayonkassen die Betraege an ihn weiterzuleiten haben

4) Geschieht die Steuerabfuehrung im Verrechnungsweg ueber eine Bank (zum Beispiel bei der Umsatzsteuer vom Warenverkauf), so hat diese die Steuerbeträge dem Konto des Gebietskommissars gutzubringen. Fuehrt die Bank auch eine Konto des Generalkommissars, so hat sie die Steuerbeträge diesem Konto gutzubringen

§ 15

Durchfuehrung der Abgabenerhebung

1) Die Rayons sind verpflichtet, die Steuererhebung und die Erhebung der sonstigen Geldabgaben im Auftrag und nach Weisung des Reichskommissars durchzufuehren. Sie sind dem Reichskommissar fuer die ordnungsmässige Durchfuehrung der Abgabenerhebung verantwortlich

2) Die Durchfuehrung der Steuererhebung und die Erhebung der sonstigen Geldabgaben geschieht nach den sowjetischen Bestimmungen Das gilt insbesondere auch fuer die Beitreibung und fuer die Festsetzung von Zuschlaegen bei nicht vollständiger oder nicht rechtzeitiger Abfuehrung der Abgaben

§ 16.

Sonderbestimmungen

Die Generalkommissare werden ermächtigt, soweit es die besonderen wirtschaftlichen Verhältnisse ihres Gebietes erfordern, die Erhebung weiterer Steuern und Geldabgaben anzuordnen

Rowno, den 21. Oktober 1941

gez. KOCH.
Der Reichskommissar
fuer die Ukraine

Гебітскомісар встановляє в який спосіб і в якому часі мають районові каси переводити до нього гроші.

4) Якщо виплата податків відбувається дорогою зарахунку через банк (напр. при оборотовому податкові від торговлі), банк має записати податкові виплати на добро конта Гебітскомісара. Коли банк веде також конто Генерального Комісара, тоді він має записати податкові суми на це конто.

§ 15

Переведення побирання оплат

1) Райони зобов'язані проводити побирання податків і побирання інших податкових оплат на доручення й за вказівками Райхскомісара.

Вони відповідальні перед Райхскомісаром за порядок переведення побирання оплат

2) Переведення побирання податків й побирання інших грошевих оплат відбувається за советськими постановами. Зокрема це відноситься також до реквізицій і до встановлення доплат при не цілковитій або не своєчасній виплаті оплат

§ 16

Особливі постанови

Генеральні Комісари уповноважені зарядити про побирання дальших податків і грошевих оплат, коли цього вимагають особливі господарські умови їхньої Округи.

Рівне, дня 21 жовтня 1941 р

(—) КОХ.
Райхскомісар
для України.

Тимчасове розпорядження про стягнення податків та інших грошових данин на території рейхскомісаріату «Україна». 21 жовтня 1941 р.

ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 4, спр. 7, арк. 24, 25 зв., 26

Verordnungsblatt

des Reichskommissars für die Ukraine

1942	Ausgegeben zu Rowno, den 1. Juli 1942	Nr. 7

Inhalt:

Devisenverordnung für die Ukraine (Dev. V. U.)

Vom 29. Juni 1942.

Auf Grund des § 2 der Verordnung des Reichsministers für die besetzten Ostgebiete über die Rechtsetzung in den besetzten Ostgebieten vom 21. Februar 1942 (VBL. RM. Ost S. 11) verordne ich:

Abschnitt I
Allgemeine Vorschriften

1. Devisenbehörden

§ 1

Die Durchführung der Devisenbewirtschaftung in der Ukraine obliegt dem Reichskommissar für die Ukraine und der Zentralnotenbank Ukraine. Der Reichskommissar kann bestimmte Aufgaben der Devisenbewirtschaftung anderen Stellen übertragen.

2. Begriffsbestimmungen

§ 2

Im Sinne dieser Verordnung sind:

1. Zahlungsmittel:
   Geldsorten (Münzgeld, Papiergeld, Banknoten u. dgl.), Auszahlungen, Anweisungen, Schecks und Wechsel,
2. Inländische Zahlungsmittel:
   Alle im Reichskommissariat Ukraine gesetzlich zugelassenen Zahlungsmittel,
3. Ausländische Zahlungsmittel:
   Alle im Reichskommissariat nicht gesetzlich zugelassenen Zahlungsmittel,
4. Handel mit ausländischen Zahlungsmitteln:
   Erwerb, Veräusserung und Verpfändung von ausländischen Zahlungsmitteln auf Grund eines Kaufs, Verkaufs, Tauschs, Darlehns oder eines anderen entgeltlichen Rechtsgeschäftes sowie der Abschluss von Termingeschäften, und zwar ohne Rücksicht darauf, ob diese Geschäfte gewerbsmässig oder nur gelegentlich und ob sie im Inland oder im Ausland abgeschlossen werden,
5. Gold:
   ausser Kurs gesetzte oder nicht mehr kursfähige Goldmünzen, Feingold und legiertes Gold (roh oder Halbmaterial),
6. Edelmetalle:
   Silber, Platin und Platinmetalle in den im Handel mit solchen Metallen üblichen Formen (roh oder als Halbmaterial),
7. Wertpapiere:
   Wertpapiere, die ihrer Art nach für den Handel an einer Wertpapierbörse geeignet sind, sowie Zins- und Gewinnanteilscheine,
8. Inländische Wertpapiere:
   Wertpapiere, die von einem Inländer ausgestellt sind,
9. Ausländische Wertpapiere:
   Wertpapiere, die von einem Ausländer ausgestellt sind,
10. Inländer:
    natürliche oder juristische Personen, die ihren Wohnsitz oder gewöhnlichen Aufenthalt, Sitz oder Ort der Leitung im Reichskommissariat Ukraine haben,
11. Ausländer:
    natürliche und juristische Personen, die ihren Wohnsitz oder gewöhnlichen Aufenthalt, Sitz oder Ort der Leitung ausserhalb des Reichskommissariats Ukraine haben,
12. Genehmigung:
    ein schriftlicher Genehmigungsbescheid des Reichskommissars für die Ukraine oder der Zentralnotenbank Ukraine, soweit sich aus Wortlaut oder Inhalt einer Vorschrift nichts anderes ergibt,

37

З валютного розпорядження рейхскомісаріату "Україна". 29 червня 1942 р.

ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 1, спр. 45, арк. 22

DIE STADTVERWALTUNG IN LEMBERG
STEUERABTEILUNG

Fol. 104

Sollbuch Nr. ... 2533
H. V. ... III/I/29

Herrn — Frau
Пан — Пані
Pan — Pani ... Hartman Karolina 1885
in Lemberg

вул.
ul. ... Fürsten ... str. Nr. ... 30

Abgabebescheid — Платничий наказ — Nakaz płatniczy

Nach der Verordnung über die Erhebung einer Einwohnerabgabe vom 6. XII. 1941 (VBl. G. G. P. Nr. 119 S. 721) und der Verordnung über Erhebung eines Kriegszuschlags zur Einwohnerabgabe vom 16. IV. 1942 (VBl. G. G. Nr. 31 S. 189) haben Sie für das Rechnungsjahr 1942/43:

Згідно з розпорядком з дня 6. XII. 1941 р. про вибирання данини від мешканців (Д. розп. Г. Г. ч. 119 ст. 721) та розпорядку з дня 16. IV. 1942 р. про побирання воєнного додатку (Д. розп. 31 ст. 189) Ви зобов'язані за обрах. рік 1942/43 вплатити:

Według rozporządzenia z dnia 6. XII. 1941 o poborze daniny od mieszkańców (Dz. rozp. G. G. Nr. 119 str. 721) rozporządzenia o poborze dodatku wojennego do daniny od mieszkańców z dnia 16. IV. 1942 (Dz. rozp. G. G. Nr. 31 str. 189) winien Pan(i) wpłacić na rok obrachunkowy 1942/43:

eine Einwohnerabgabe von данину від мешканців daninę od mieszkańców	Zl. зл.	12
Kriegszuschlag воєнний додаток dodatek wojenny	Zl. зл.	12
Zusammen разом razem	Zl зл.	24

Die Abgabe samt dem Kriegszuschlag ist in 2 gleichen Teilbeträgen bis zum 10. September 1942 und 10. Februar 1943 — der Stadtsteuerkasse, Rathaus, Zimmer 7 — dem zuständigen Stadtbezirksamte — Kasse der Jüdischen Gemeinde — einzuzahlen.

Bei Zustellung des Abgabebescheides bereits fällig gewordene Raten sind innerhalb von 30. Tagen nach Zustellung einzuzahlen.

Gegen den Abgabebescheid steht dem Abgabepflichtigen binnen einem Monat seit Zustellung des Bescheides die Beschwerde zu. Die Beschwerde ist bei der Stadtverwaltung einzulegen.

Данину разом з воєнним додатком слід вплатити в 2-ох рівних ратах до 10. вересня 1942 р. і до 10. лютого 1943 р. до Міської Податкової Каси, Ратуш, кімната 7 — в приналежному Дільничевому Уряді — до Каси Жидівської Громади;

Рати, яких термін платности минув в дні доручення, є платні до 30 днів після доручення наказу.

Проти платничого наказу прислуговує платникові право внесення зажалення на протязі одного місяця від доручення наказу. Зажалення належить скласти в Управі міста.

Daninę wraz z dodatkiem wojennym należy wpłacić w 2 równych ratach do 10. września 1942 i do 10 lutego 1943 do Miejskiej Kasy podatkowej, Ratusz, pokój 7 — w odnośnym Urzędzie dzielnicowym — do Kasy Żydowskiej Gminy —

Raty, których termin płatności upłynął w dniu doręczenia nakazu, płatne są do dni 30. po doręczeniu nakazu.

Przeciwko nakazowi płatniczemu przysługuje płatnikowi prawo wniesienia zażalenia w przeciągu jednego miesiąca od doręczenia nakazu. Zażalenia należy złożyć w Zarządzie miejskim.

Lemberg, den -9 XI. 1942 194..

Der Amtsleiter:
Gense

Drei 1. Best. 210/1 — 180.000.

Наказ відділення податків міської управи Львова про сплату податку від мешканців міста та воєнного податку. 9 листопада 1942 р.

ДА Львівської обл., ф. Р-37, оп. 4, спр. 638, арк. 29

СЕЛЯНИ!

Німецький уряд, що Вас звільнив, видав наказ дати селянам землю в одноосібне користування. Згідно з цим наказом оголошено розпорядження про новий земельний лад.
Його мета:

Кожному роботящому селянинові — своя земля!

Наділ буде переводитись ступнево. У деяких громадських господарствах почнеться він негайно, у деяких — аж згодом. Час залежатиме від господарських і технічних передумовин.
Ждіть спокійно своєї черги та сповняйте свій обов'язок при відбудові Рідного Краю. Тим швидше одержите і Ви свою землю.

самому господарювати
і користуватися землею!

Хліборобська спілка!

одноосібні селянські господарства.

Роботящому селянинові — своя земля!

Розпорядження про новий земельний лад уже вийшло!

Як зміниться ж новий земельний лад?

Працюй з нами — чим більше, тим краще для ТЕБЕ самого!

Ви маєте одного ворога, що Вас хоче знищити — це большевизм!

Роботящому селянинові — своя земля!

Звернення нацистської окупаційної влади до селян

ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 1, спр. 34, арк. 1, 2, 2 зв.

УВАГА УКРАЇНЦІ!

ОБМІНЮЙТЕ ВАШІ ГРОШІ!

Німеччина знищила більшовизм на Україні! [illegible] система ліквідована, впроваджений новий порядок в [illegible] і т. д.

Отже і більшовицькі гроші мусять зникнути. Але Ви не понесете жадної шкоди, як це було при зміні „злотих" за більшовиків. Тоді Вам дали дуже короткий речинець, та місць для обміну було мало.

Німеччина дає Вам 3-тижневий речинець.

Від 6-го до 25-го липня може кожний вимінювати свої гроші.

Після 25 липня совгроші втратять важність.

Кожний може тепер обміняти свої гроші в своїй місцевості.

За 1 сов. рубель він отримає 1 карбованець.

Запитуйте сільських голів та посадників міст! Читайте плакати!

Всі совгроші будуть обмінені, але не всі негайно готівкою.

Ви запитаєте: Чому-ж ні?

А тому ні що:

1. На дрібні гроші потрібно заліза, міді та нікелю, котрі сьогодні конечно необхідні для гармат, крісів, муніції, кораблів та літаків, машин та верстатів, щоб скоріше закінчити війну та почати відбудову і розбудову краю.
2. Ніхто не знає, скільки в краю знаходиться соврублів. Тому [illegible] треба виготовити карбованців. Щоб кожний, маючи найбільшу [illegible] нові гроші, буде обмінюватися [illegible] знаки 5- і 10-рублевої на нові 5 і 10 карбованців готівкою.

Всі совгроші мусять зникнути. Тому кожний має віддати і великі грошеві знаки. На ці високовартісні знаки Ви дістанете особисті потвердження. В такий спосіб Ви матимете вклади (заощадження), про які Вам згодом оповістять. Це потвердження має велику вартість і Ви повинні його добре берегти. Хто своє потвердження загубить, другого не дістане.

Дехто з Вас має багато грошей, але може мало купити, бо товарів є брак а ціни в звязку з цим дуже високі. Річей першої потреби бракує не тільки на Україні але в цілій Европі, бо всі фабрики працюють для війни, на цілковите знищення більшовизму. Пізніше знову буде більше товарів і Ви будете мати можливість більше купити на гроші котрі Вам сьогодні не оплачено готівкою.

Більшовики завжди все від Вас забирали. Чи Ви вірите, що більшовики хотіли Вам щось подарувати, коли вони при своїй втечі лишили тут гроші або пізніше приносили і приносять в край через агентів і бандитів, та при помочі літаків і парашутистів?!!!

Вони хочуть Ваші гроші обезцінити, підвищити ціни і цим самим заподіяти Вам шкоду.

Німеччина дійсно хоче утримати вартість Ваших грошей.

Тому майте довір'я, обмінюйте Ваші більшовицькі гроші, та не чекайте до останнього дня.

Добре сховайте потвердження, вони мають [illegible]!

Звернення нацистської окупаційної влади до українського населення про обмін грошей

ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 1, спр. 35, арк. 2

СЕЛЯНИ!

Райхскомісар на Україні видав розпорядження, щоб працюючому сільсько-господарському населенню

видавати за здані продукти потрібні товари.

За кожний доставлений продукт Ви одержуєте при здачі

посвідку закупу, в якій зазначено вартість пунктів,

котру Ви можете зараз же зреалізувати в Районовій Станиці або в своїй сільській кооперативі. За продукти, які заготовляє Ваша кооператива, Ви одержуєте товари зараз при здачі, а коли на місці кооператив немає, то по пред'явленні поквитовання відбору продуктів в Районовій Станиці, до котрої належить Ваша кооператива.

Майже всі товари, які Вам потрібні, можете закупити!

Сіль, цукор, горілка, сірники, тощо,
предмети потрібні в господарстві,
предмети щоденного вжитку,
текстильні товари та ще багато бажаних предметів в обмеженій кількості.

Коли немає товарів з певних причин у Вашій сільській кооперативі, то в Районовій Станиці товари ті є у великій кількості

і їх там можна оглянути та закупити.

Коли хтось не хоче зараз реалізувати посвідку закупу або поквитовання, то вони задержують свою вартість аж до часу закупу товарів. Може зайти випадок, що хвилево даний артикул зістав випроданий або хтось захоче зібрати собі більшу кількість пунктів до закупу господарського предмету, йому гварантується, що зібрані пункти не затратять своєї вартости.

Коли Ви працюєте і доставляєте свої продукти, Вас забезпечується в одержанні потрібних товарів.

ПУНКТУВАННЯ.

Збіжжя:

за 100 кг . . . . . . 100 пунктів

Птиця:

Гуси та індики за 1 кг 40 пунктів
Курки та качки . . . . 30 "

Яйця:

1 яйце . . . . 1 пункт

Молоко:

1 літр в 3,8% товщу . . 1 пункт

Худоба:

У залежності від ваги 200/500 пунктів

Свині:

У залежності від ваги 200/500 пунктів

Мед:

1 кг . . . . 80 пунктів

Овочі та городина:

за 10 крб. вартості достав. продукту
яблука . . . . 60 пунктів
грушки . . . . 80 "
кісточкові фрукти . . . 80 "
горіхи . . . . 60 "
цибуля . . . . 40 "
тощо

Предмети вжитку:

цукор 1 кг. . 100 пунктів
сіль 1 " . . 30 "
горілка 1 л. . 100 "
цигарки 1 шт. . 1 "
тощо

Текстильні товари:

За 10 крб, продажної, вартости . . 30 пунктів

Предмети домашнього вжитку:

сірники 1 коробка 20 пунктів
порошок до прання 1 кг. . . . . 50 пунктів
гас 1 л . . . . 50 "
тощо

Сільсько-господарські дрібні предмети:

1 коса . . . 200 пунктів
1 серп . . . . 75 "
1 лопата . . . . 50 "
тощо

залізні товари
паперові вироби
біжутерія
тощо

частинно за твердою вартістю пунктів або за вартістю товару
за 10 крб. продажної вартості 20/30 пунктів.

Далі буде преміюватися насіння, зерно, лікарські рослини, риба, тощо.

ЦЕНТРАЛЯ ЗАКУПУ І ЗБУТУ
НА УКРАЇНІ
Тов. з обм. відп.
ВОЛИНСЬКА ГОЛОВНА ФІЛІЯ

Оголошення нацистської окупаційної влади про видачу промислових товарів за здані селянами продукти харчування

ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 1, спр. 35, арк. 1, 1зв.

Из газет:

«Советский посол в Лондоне — Гусев передал Черчиллю, по поручению своего правительства чек на сумму в один миллион рублей золотом на покупку земель в Палестине, для изгнанных из Европы евреев...»

РУССКИЕ ЛЮДИ!

Можно ли об этом говорить спокойно, без возмущения и негодования? От народа Сталин требует нечеловеческих жертв. Вся страна мобилизована. Дети, женщины и старики призваны на тяжелые работы. Инвалиды войны брошены на произвол судьбы. Страна голодает, теряя в изнеможении свои силы, а взрослое население истекает кровью на фронте.

Но Сталин визжит в истерическом припадке, а за ним воняг газеты, п[illegible], ораторы и [illegible]:

«Надо еще больше напречь свои силы! Больше! Еще больше! Еще!»

КРАСНОАРМЕЕЦ, ГДЕ ЖИД?

ПОВЕРНИ ВВЕРХ И ТЫ УВИДИШЬ, ГДЕ ОН!

И ради всего этого тебе надо погибать, красноармеец?

Кончай, бросай оружие и переходи к нам!

[illegible]

Агітаційно-пропагандистські листівки нацистської окупаційної влади

ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 1, спр. 35, арк. 3, 4, 4 зв.

Акт про наявність готівки у Чернігівському господарському банку на 1 січня 1943 р.

ДА Чернігівської обл., ф. Р-3456, оп. 1, спр. 509, арк. 8

А К Т 8

проверки денежного наличия в Чернигов-Централь по состоянию на I Января 1943 года

Проверка денежного наличия произведена Старшим Ревизором Черниговского Хозяйственного Банка ШЕВЧУКОМ К.Г., Директором Операционного Отдела ЮЛЕНКО А.И. и Зав. Кассой ГАЛИЦКИМ И.Ф., в присутствии Директора Черниговского Хозяйственного Банка КАЛИНОВСКОГО В.П. и Зам. Руководителя Хозяйственного Банка г-на МЕЙЕРА.

При проверке денежного наличия оказалось:

(в руб. и коп.)

№№	Наименование валюты	В наличии	По книжным записям	Расхождения + –
	I. В оборотной кассе			
I	Совзнаками	321.255-81	321.255-81	
2	Билетами Немецк. Гос. Кред. Кассы	337.924-00	337.924-00	
3	Украинск. карбованцами	223.930-00	223.930-00	
	Итого:	883.109-81	883.109-81	
	2. В кладовой			
I	Совзнаками	I2.562.000-00	I2.562.000-00	
2	Билетами Немецк. Гос. Кред. Кассы	7.630.000-00	7.630.000-00	
	Итого:	20.I92.000-00	20.I92.000-00	
	3. Иностранная валюта			
I	Злоты польские	I0-00	I0-00	
2	Рентмарки немецкие..	I4.560-00	I4.560-00	
	Итого:	I4.570-00	I4.570-00	
	Рентмарки по купюрам распределяются так:			
	по I марке	2.780-00		
	" 2 "	3.580-00		
	" 5 "	50-00		
	" I0 "	700-00		
	" 50 "	4.500-00		
	"I00 "	3.000-00		
	Итого:	I4.560-00		
	4. Прочие ценности			
I.	Расписка Киевского Нотенбанка от 2/IX-42г. о принятии на хранение ветхих денег	97.500-00	97.500-00	
2.	Чековые книжки	45 шт.		

Денежное наличие оборотной кассы и кладовой по купюрам – см. прилаг. ведомость.

Старший Ревизор (ШЕВЧУК)

Директор Операц. Отдела (ЮЛЕНКО)

269

Баланс Чернігівського господарського банку. Не раніше серпня 1943 р.

ДА Чернігівської обл., ф. Р-3456, оп. 1, спр. 509, арк. 21

Wirtschaftsbank Tschernigow Hauptstelle

Monatsbilanz für August 1943 21

A K T I V A

1. Barreserve
   a/ im Gebiet gültige Zahlungsmittel Rbl. 34.823.126.-
   darunter Reichskreditkassenscheine
   RM 3.161.409,9 = Rbl. 31.614.899.-
   b/ ausländische Zahlungsmittel.... Rbl. 14.979.-
   c/ Guthaben bei Banken .... Rbl. 276.047.765.- Rbl. 310.885.870.-
2. Wertpapiere .... Rbl. –
3. Schuldner
   a/ Kreditinstitute .... Rbl. 218.569.-
   b/ öffentliche Schuldner.......... Rbl. 4.815.661.-
   c/ landwirtschaftliche Schuldner.. Rbl. 37.580.006.-
   d/ gewerbliche Schuldner .... Rbl. 64.960.-
   e/ sonstige Schuldner .... Rbl. 50.464.- Rbl. 42.729.660.-
4. Bankgebäude .... Rbl. –
5. Betriebs- und Geschäftsausstattung .... Rbl. 175.377.-
6. Sonstige Aktiva
   davon:
   a/ Persönliche Geschäfts- und Verwaltungskosten .... Rbl. 281.329.-
   b/ Sachliche .... Rbl. 355.997.-
   c/ Sonstige Aufwendungen .... Rbl. 149.396.-
   d/ Haupt- und Zweigstellenverrechnungskonten .... Rbl. – Rbl. 784.722.-

Summe der Aktiva ... . Rbl. 354.575.629.-

Kontenzahl Ende August – 454

Gesamtumsatz Monat – 313.902.197.-

І.2

Центральний державний архів громадських об'єднань України

01011, м. Київ-11, вул. Кутузова, 8
Тел. (044) 285-55-16
Тел./факс (044) 285-73-51
E-mail: cdago@online.com.ua
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ca02

В архіві збережено цінний тематично різноманітний джерельний комплекс, що висвітлює події періоду Другої світової війни. Особливості цього комплексу пов'язані з історією ЦДАГО України – архів започатковано у 1929 р. під назвою Єдиного партійного архіву Інституту історії партії та Жовтневої революції на Україні при ЦК КП(б)У як один з 30 філіалів Центрального партійного архіву Інституту В. І. Леніна при ЦК ВКП(б)*. Статус державного та сучасну профілізацію архів здобув восени 1991 р. після передачі документів Компартії України на державне зберігання. Цим пояснюється й те, що значна кількість документів, що висвітлюють події періоду нацистської окупації України, відклалася у найбільшому з фондів архіву – фонді Центрального комітету Комуністичної партії України (ф. 1, 160 379 справ). Структура видання унеможливлює включення до будь-якого з основних розділів цього фонду, не зважаючи на безперечну вагу інформації його документів періоду 1941–1945 рр. у висвітленні історії Другої світової війни в Україні. Зокрема серед документів особливого сектору і організаційно-інструкторського відділу (ф. 1, оп. 22) збереглися: директиви, плани, доповідні записки,

*Докладно див.: Центральний державний архів громадських об'єднань України. Путівник.– К., 2001.– С. 5.

довідки, листування ЦК КП(б)У з ЦК ВКП(б) про створення та діяльність підпільних партійних організацій, Українського штабу партизанського руху (УШПР), розвиток партизанського руху в Україні; листування з ЦК ВКП(б), РНК СРСР, наркоматами, фінансові документи щодо матеріального забезпечення підпільної і партизанської діяльності на окупованій нацистами території; звіти, доповідні записки, листи уповноважених ЦК, секретарів підпільних партійних комітетів, командирів партизанських загонів, спецповідомлення НКВС УРСР до ЦК КП(б)У про діяльність у ворожому тилу, оперативно-розвідувальні зведення УШПР; матеріали про діяльність комсомольського підпілля на тимчасово окупованій території; доповідні записки, інформації УШПР про розвиток партизанського руху у Чехословаччині, Угорщині, Польщі, діяльність підпільних антифашистських груп Німеччини; директиви ЦК КП(б)У, доповідні записки, довідки ЦК, обкомів КП(б)У, органів держбезпеки, армійської контррозвідки, спецповідомлення УШПР, командирів радянських партизанських загонів України про боротьбу з національним рухом Опору, діяльність ОУН–УПА; листування з ЦК ВКП(б), УШПР, НКДБ, контррозвідкою «Смерш» з питань перевірки діяльності підпільних груп і партизанських загонів, участі в них окремих громадян, розшуку партизанів і підпільників, які пропали безвісти; довідки оргінструкторського відділу ЦК КП(б)У щодо утворення постійно діючої комісії у справах партизанів при Верховній Раді УРСР, призначення пенсій та грошової допомоги учасникам підпілля і партизанського руху; довідки відділу агітації і пропаганди ЦК КП(б)У, інформації про газети, листівки, що видавалися для населення окупованих районів і партизанських загонів; тематичні плани основних передач радіостанцій «Радянська Україна», «Партизанка»; про пропаганду у військах противника та настрої німецьких солдат і офіцерів (1943); матеріали канцелярії урядового комісару на Україні Е. Коха (німецькою мовою); оперативні зведення командування збройних сил нацистської Німеччини (1943–1944); інформації нацистських каральних органів про підпільний та партизанський рух, діяльність ОУН–УПА, економічне та політичне становище в окупованих районах України (переклад з німецької). Документи періоду війни увійшли й до складу загального відділу (особливого сектору) ЦК КПУ (зокрема тих, що зосереджено в описах 23, 30). Тут маємо: постанови, проекти постанов, директиви РНК СРСР і ЦК ВКП(б), Державного Комітету Оборони СРСР (ДКО), РНК УРСР і ЦК КП(б)У, доповідні записки, інформації, звіти ЦК, обкомів КП(б)У з питань перебудови діяльності державних, партійних, господарських органів, установ і організацій відповідно до вимог воєнного часу; організації будівництва оборонних споруд, евакуації населення, підприємств, установ, майна з прифронтової смуги; мобілізації в армію, призову добровольців, військової підготовки, боротьби з дезертирством; організації партизанського руху, партійного і комсомольського підпілля у ворожому тилу; доповідні записки, інформації, оперативні зведення, спеціальні донесення ЦК КП(б)У, командування Червоної армії, УШПР про бойові дії проти ворога; директиви РНК СРСР, НДК СРСР про організацію роботи комісії, зведені дані злочинів та збит-

ків по УРСР, надіслані з Москви; доповідні записки, аналітичні матеріали щодо загальних підходів та конкретних методик обліку втрат і збитків України від ведення воєнних дій на території республіки, її тимчасової окупації нацистськими загарбниками, підготовлені за дорученням ЦК і надіслані до ЦК КП(б)У; інформації, доповідні записки, зведені дані, акти обласних, міських, районних комітетів КП(б)У про окупаційний режим у регіонах, катування громадян у концтаборах, тюрмах, гетто, масові знищення мирних громадян та військовополонених, знищення та руйнування населених пунктів, примусове вивезення громадян на каторжні роботи до Німеччини, збитки, заподіяні окупантами громадянам, колгоспам, державним підприємствам, культурно-освітнім установам; узагальнюючі дані збитків, заподіяних нацистською окупацією по республіці в цілому, а також стосовно промисловості, сільського господарства, шкіл, Північно-Донецької залізниці; доповідні записки, довідки, донесення Наркомату внутрішніх справ (НКВС), УШПР, партизанських формувань до ЦК КП(б)У про злодіяння, знущання над цивільним населенням, руйнування, що чинили нацисти на тимчасово окупованій ними території України під час Другої світової війни; листи примусово вивезених з України радянських громадян з нацистської неволі; матеріали про організацію таборів для військовополонених німців, їх використання на відбудовчих роботах; відомості про кількість похованих офіцерів і солдатів німецької армії; матеріали окупаційної влади (здебільшого – копійні, але є й оригінальні): записки на ім'я урядового комісара в Україні Е. Коха з питань управління окупованою територією та політики стосовно українського населення; інформаційні повідомлення німецьких каральних органів про економічний і політичний стан у регіонах України за 1942–1943 рр. (переклад з німецьких документів, представлених у Нюрнберзі Міжнародному військовому трибуналу), копії документів окупаційної влади у Харкові та Києві. Не включено до реєстру довідкової частини видання й фонди Центрального комітету ЛКСМУ(ф. 7) та особовий фонд С. Ковпака (ф. 241), до складу яких також увійшли документи воєнного часу.

Зібрання документів ЦДАГО України, що відображають події періоду нацистської окупації (1941–1944), репрезентовано у довіднику 56 фондами, серед яких 54 належать до фондів організацій та формувань радянського руху Опору; один представляє фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни; один – архівні колекції. Мова документів – українська, російська, німецька, словацька, чеська, угорська.

Після ліквідації комісії з історії Великої Вітчизняної війни при Академії наук УРСР (1949) архіву було доручено прийняти на зберігання документи УШПР, радянських партизанських з'єднань та загонів. Таким чином створювалося унікальне зібрання документальних джерел з історії *радянського підпільного та партизанського руху в Україні* у роки участі Радянського Союзу у Другій світовій війні. У фонді УШПР (ф. 62) налічується 4720 справ – командування УШПР та його відділів: оперативного, роз-

відувального, зв'язку, кадрів, нагородного, матеріально-технічного забезпечення, технічного (диверсійного), шифрувального, інформації, загальносекретного, медико-санітарного, фінансового та адміністративно-господарського; представництв УШПР при військових радах 1-го, 2-го, 3-го, 4-го Українських фронтів; шкіл підготовки партизанських кадрів УШПР; облікових справ партизанських з'єднань, загонів і груп України; особових справ співробітників УШПР, його представництв, бійців і командирів партизанських формувань України; оперативних і розвідувальних карт УШПР, представництв штабу при військових радах фронтів, партизанських з'єднань, бригад і загонів України; групи ЦК КП(б) з ліквідації справ УШПР і розрахунків з партизанами; 4-го управління Наркомату внутрішніх справ УРСР*; 8-го відділу політуправління Південного фронту**. Серед документів фонду відклалися: накази НКО СРСР, інструкції Генерального штабу РСЧА, директиви Центрального штабу партизанського руху (ЦШПР) і УШПР, командувань фронтів про організацію та розвиток партизанського руху на окупованій території; доповідні записки, довідки ЦШПР, УШПР, НКВС УРСР про окупаційний режим на тимчасово окупованій території України, зокрема роботу промисловості, грошову систему, релігійні рухи, становище у великих містах; довідки Головного розвідувального управління РСЧА, розвідувальних відділів ЦШПР і УШПР про дислокацію ворожих гарнізонів, аеродромів, складів, таборів радянських військовополонених, стан і режим роботи залізничних і шосейних доріг, примусову мобілізацію мирного населення до вермахту і на роботу до Німеччини, звірства нацистських окупантів, залучення військових частин країн-сателітів до запровадження «нового порядку» в Україні; спеціальні повідомлення, огляди, доповідні записки УШПР до ЦК ВКП(б), ЦШПР, НКВС СРСР, ЦК КП(б)У, НКВС УРСР, командирів партизанських формувань про діяльність ОУН–УПА, їхні організації і військові формування; доповідні записки, рапорти, протоколи допитів, повідомлення партизанів, які вийшли з тилу ворога, інших осіб про партизанський рух і становище на тимчасово окупованій нацистами території України; доповідні записки, довідки, інформації, статистичні дані УШПР, НКВС УРСР про оперативно-службову і бойову діяльність, особовий склад і озброєння партизанських з'єднань, загонів, винищувальних батальйонів, встановлення зв'язку і матеріально-технічного забезпечення партизанських загонів, про роботу медико-санітарних служб, підготовку партизанських кадрів і нагородження партизанів, про дислокацію партизанських формувань у країнах Центральної та Південно-Східної Європи, їхню розвідувальну діяльність, про підпільну діяльність у ворожому тилу; плани і звіти про роботу відділів УШПР; матеріали про розслідування причин загибелі командирів радянських партизанських загонів, їх незаконні арешти; матеріали про «Російську визвольну армію»; списки оперативних груп, уповноважених УШПР для керівництва партизанським рухом

* Управління вирішувало питання організації партизанських полків, загонів, винищувальних батальйонів.

** Відділ вирішував питання організації партизанського руху.

в областях, партизанів і членів їхніх сімей; алфавітний список командирів партизанських загонів, сформованих обкомами КП(б)У та органами НКВС УРСР і залишених на тимчасово окупованій території України у 1941–1942 рр.; дислокаційні списки партизанських загонів; списки агентурних працівників; копії листів партизанів до Й. Сталіна, тексти статей, оповідань, нарисів, віршів партизанів України, надісланих для публікації в періодичній пресі та передачі на радіо.

У фондах партизанських з'єднань, дивізій, бригад, полків, загонів зосереджено 2909 справ, що вміщують документи партизанського руху у різних регіонах України (див., наприклад, фонд 98 – партизанське з'єднання Закарпатської України), а також головного штабу партизанського руху Чехословаччини (ф. 112), чехословацьких партизанських з'єднань, бригад (фф. 110, 111, 113, 115, 117, 118, 119, 121, 122, 123, 124, 126, 160). У складі цих фондів містяться: накази ЦШПР, УШПР про розвиток партизанського руху на окупованій території; спецповідомлення УШПР, доповідні записки і звіти, радіограми командування партизанських з'єднань і загонів про їхню бойову і диверсійну діяльність, політико-економічний стан на окупованій території; щоденники бойових дій, карти маршрутів рейдів з'єднань та загонів; матеріали партійних і комсомольських організацій; інструкції підрозділів ОУН–УПА (ф. 96); списки особового складу партизанських формувань, загиблих, зниклих безвісти партизанів, громадян Чехословаччини, які допомагали партизанам (ф. 84); газети, стінгазети, листівки, звернення до населення із закликами вести боротьбу проти нацистських окупантів; списки агентів гестапо, поліцаїв, осіб, які співпрацювали з окупантами; списки учасників збройних формувань ОУН–УПА; записні книжки, щоденники, спогади, вірші, малюнки партизанів, листівки, нагородні листи, персональні справи партизанів; фотоальбоми.

Групу *фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків; досліджували історію Великої Вітчизняної війни* у зібраннях архіву репрезентують документи комісії з історії Великої Вітчизняної війни при Академії наук УРСР (ф. 166). Різноманітні матеріали комісії, що увійшли до складу 1108 справ архівного фонду, висвітлюють основні напрями нацистської окупаційної політики, вміщують інформацію про життя населення України у добу окупації, фіксують злочини окупантів та спричинені ними збитки. Зокрема тут зосереджено: копії документів, стенограми бесід, спогадів учасників подій про партизанський рух, про окупаційний режим в Україні; документи окупаційних нацистських установ, командування вермахту, що діяли на території України (накази, розпорядження німецьких властей про запровадження окупаційного режиму; про реєстрацію і відправку радянських громадян до Німеччини; зведення і звіти німецької поліції про діяльність партизанів; списки молоді 1922–1925 рр. народження, які підлягали відправці до Німеччини); документи про результати розслідування воєнних злочинів і встановлення збитків, завданих нацистськими загарбниками; листи на Батьківщину від громадян, примусово вивезених до Німеччини; малюнки, плакати, створені

радянськими військовополоненими в концтаборах. Збереглися у фонді й матеріали про діяльність українських театрів у містах Перемишль і Старий Самбір під час окупації; відомості про поховання загиблих воїнів Червоної армії, партизанів, солдатів вермахту.

Архівні колекції ЦДАГО України представляють у виданні документи, об'єднані описом 4 фонду 57 – «Колекція документів з історії Комуністичної партії України», що висвітлюють події Другої світової війни в Україні. З них сформовано 388 справ, у складі яких: донесення, телеграми, розпорядження німецької окупаційної влади про політико-економічний стан в Україні, її діяльність по запровадженню «нового порядку»; слідчі справи окупаційної влади проти радянських громадян і німецьких військовослужбовців; копії документів про контакти представників ОУН–УПА з представниками окупаційних властей; донесення органів СД про стан і настрої населення на окупованій території; копія звіту про підсумки роботи зі встановлення злочинів нацистських загарбників; копії довідок, відомості про звірства окупантів, збитки, завдані народному господарству України; відомості про кількість спалених населених пунктів, знищеного цивільного населення, примусово відправлених на роботу до Німеччини (по областях України); відомості про політико-економічний стан окремих регіонів України після визволення від нацистських загарбників.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди організацій та формувань радянського руху Опору

Український штаб партизанського руху (УШПР)
Ф. 62, 4720 справ. 1942–1946. Описи.
1-ша українська партизанська дивізія ім. двічі Героя Радянського Союзу С. Ковпака (Сумське партизанське з'єднання)
Ф. 63, 256 справ. 1941–1945. Опис.
Чернігівсько-Волинське партизанське з'єднання
Ф. 64, 109 справ. 1941–1945. Опис.
З'єднання партизанських загонів Житомирської області
Ф. 65, 159 справ. 1941–1944. Опис.
З'єднання українських кавалерійських партизанських загонів
Ф. 66, 100 справ. 1942–1945. Опис.
Житомирська партизанська дивізія ім. М. Щорса
Ф. 67, 169 справ. 1942–1944. Опис.
Рівненське партизанське з'єднання № 2 «За Батьківщину»
Ф. 68, 67 справ. 1942–1944. Опис.
Рівненське партизанське з'єднання № 1
Ф. 69, 54 справи. 1943–1944. Опис.
Рівненський обласний штаб партизанського руху
Ф. 70, 15 справ. 1941–1944. Опис.
З'єднання партизанських загонів ім. Й. Сталіна
Ф. 71, 63 справи. 1943–1945. Опис.
Партизанське з'єднання ім. І. Боровика
Ф. 72, 12 справ. 1941–1945. Опис.
Волинське партизанське з'єднання ім. В. Леніна
Ф. 73, 42 справи. 1941–1944. Опис.

2-ге партизанське з'єднання ім. В. Леніна
Ф. 74, 3 справи. 1944. Опис.
Вінницьке партизанське з'єднання
Ф. 75, 54 справи. 1941–1944. Опис.
Партизанське з'єднання ім. М. Хрущова
Ф. 76, 11 справ. 1943–1944. Опис.
Київське партизанське з'єднання ім. М. Хрущова
Ф. 77, 49 справ. 1942–1944. Опис.
Партизанське з'єднання ім. М. Хрущова
Ф. 78, 19 справ. 1943–1944. Опис.
З'єднання партизанських загонів ім. М. Хрущова
Ф. 79, 33 справи. 1943–1944. Опис.
Партизанське з'єднання ім. М. Хрущова
Ф. 80, 39 справ. 1943–1944. Опис.
Партизанське з'єднання ім. М. Хрущова Представництва УШПР при Військраді 2-го Українського фронту
Ф. 81, 38 справ. 1943–1944. Опис.
З'єднання партизанських загонів ім. С. Будьонного
Ф. 82, 13 справ. 1943–1944. Опис.
Партизанське з'єднання ім. С. Будьонного
Ф. 83, 20 справ. 1944. Опис.
З'єднання партизанських загонів ім. В. Чапаєва
Ф. 84, 8 справ. 1943–1944. Опис.
Рівненське партизанське з'єднання ім. М. Щорса
Ф. 85, 21 справа. 1941–1944. Опис.
З'єднання партизанських загонів ім. В. Боженка
Ф. 86, 25 справ. 1943–1944. Опис.
Партизанське з'єднання ім. Л. Берії
Ф. 88, 51 справа. 1943–1944. Опис.
1-ше Молдавське партизанське з'єднання
Ф. 89, 75 справ. 1943–1944. Опис.
2-ге Молдавське партизанське з'єднання
Ф. 90, 3 справи. 1943–1944. Опис.
3-тє Молдавське партизанське з'єднання
Ф. 91, 3 справи. 1943–1944. Опис.
Чернігівське партизанське з'єднання «За Батьківщину»
Ф. 92, 22 справи. 1942–1945. Опис.
Чернігівське партизанське з'єднання ім. М. Коцюбинського
Ф. 93, 9 справ. 1942–1945. Опис.
Чернігівське партизанське з'єднання ім. Героя Радянського Союзу М. Попудренка
Ф. 94, 20 справ. 1943–1945. Опис.
Полтавське партизанське з'єднання ім. В. Молотова
Ф. 95, 42 справи. 1941–1944. Опис.
Кам'янець-Подільське партизанське з'єднання ім. Ф. Михайлова
Ф. 96, 137 справ. 1942–1944. Опис.
З'єднання партизанських загонів Кам'янець-Подільської області
Ф. 97, 91 справа. 1943–1944. Опис.
Партизанське з'єднання Закарпатської України
Ф. 98, 4 справи. 1944. Опис.
Партизанське з'єднання ім. 24-ї річниці РСЧА
Ф. 99, 21 справа. 1944. Опис.
З'єднання партизанських загонів
Ф. 100, 6 справ. 1944. Опис.
З'єднання партизанських загонів
Ф. 101, 5 справ. 1944. Опис.

Кам'янець-Подільське партизанське з'єднання ім. Г. Котовського
Ф. 102, 26 справ. 1943–1944. Опис.
Кам'янець-Подільське партизанське з'єднання ім. Героя Радянського Союзу Г. Жукова
Ф. 103, 62 справи. 1943–1945. Опис.
Житомирське партизанське з'єднання ім. Маршала Радянського Союзу Г. Жукова
Ф. 104, 15 справ. 1944. Опис.
Тернопільське партизанське з'єднання ім. М. Хрущова
Ф. 105, 87 справ. 1942–1944. Опис.
2-ге з'єднання партизанських загонів
Ф. 106, 7 справ. 1943–1944. Опис.
З'єднання партизанських загонів «Костянтин»
Ф. 107, 15 справ. 1945. Опис.
З'єднання партизанських загонів ім. М. Ракоші
Ф. 108, 15 справ. 1944–1945. Опис.
Донецьке з'єднання партизанських загонів ім. Героя Радянського Союзу І. Копьонкіна (З'єднання партизанських загонів «Грізний»)
Ф. 109, 7 справ. 1942–1944. Опис.
Чехословацька партизанська бригада ім. Я. Жижки
Ф. 110, 10 справ. 1944–1945. Опис.
Чехословацьке партизанське з'єднання ім. О. Суворова
Ф. 111, 9 справ. 1944–1945. Опис.
Головний штаб партизанського руху Чехословаччини
Ф. 112, 77 справ. 1944–1945. Опис.
1-ша Чехословацька партизанська бригада ім. Й. Сталіна
Ф. 113, 8 справ. 1944–1945. Опис.
1-ша партизанська бригада ім. Й. Сталіна
Ф. 114, 77 справ. 1944–1945. Опис.
2-га Чехословацька партизанська бригада ім. Й. Сталіна
Ф. 115, 6 справ. 1944–1945. Опис.
2-га партизанська бригада ім. Й. Сталіна
Ф. 116, 59 справ. 1942–1945. Опис.
2-га Чехословацька партизанська бригада «За волю слов'ян»
Ф. 117, 21 справа. 1942–1945. Опис.
2-га Чехословацька партизанська бригада ім. Л. Свободи
Ф. 118, 7 справ. 1944–1945. Опис.
2-га Словацька партизанська бригада ім. М. Штефаника
Ф. 119, 8 справ. 1944–1945. Опис.
4-та партизанська бригада
Ф. 120, 10 справ. 1944–1945. Опис.
1-ша Чехословацька партизанська бригада ім. М. Штефаника
Ф. 121, 16 справ. 1944–1945. Опис.
2-га Чехословацька партизанська бригада ім. М. Штефаника
Ф. 122, 4 справи. 1944–1945. Опис.
Окрема партизанська бригада ім. К. Готвальда
Ф. 123, 22 справи. 1943–1945. Опис.
1-ша Моравська партизанська бригада ім. Я. Жижки
Ф. 124, 11 справ. 1943–1945. Опис.
Партизанська бригада ім. Я. Гуса
Ф. 125, 3 справи. 1944–1945. Опис.
Чехословацька партизанська бригада ім. Я. Налєпки
Ф. 126, 4 справи. 1944–1945. Опис.
Партизанська бригада ім. А. Яноушика
Ф. 127, 8 справ. 1944–1945. Опис.
Партизанська кавалерійська бригада ім. В. Леніна
Ф. 128, 11 справ. 1943–1944. Опис.

Партизанська бригада ім. В. Боженка
Ф. 129, 9 справ. 1944–1945. Опис.
Партизанські загони Радянської України періоду Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.
Ф. 130 (ОАФ), 707 справ. 1941–1972. Опис.
З'єднання партизанських загонів ім. В. Хрущова
Ф. 133, 9 справ. 1944–1945. Опис.
2-й окремий партизанський полк ім. Я. Шверми
Ф. 160, 4 справи. 1944–1945. Опис.
Кіровоградське партизанське з'єднання ім. К. Ворошилова
Ф. 259, 5 справ. 1943–1945. Опис.
Партизанське з'єднання № 8 ім. В. Чапаєва
Ф. 260, 7 справ. 1943–1944. Опис.
Партизанське з'єднання «Рудого»
Ф. 261, 8 справ. 1943–1944. Опис.
З'єднання партизанських загонів особливого призначення Розвідувального управління Генерального штабу РСЧА
Ф. 262, 3 справи. 1942–1944. Опис.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків; досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Комісія з історії Великої Вітчизняної війни при Академії наук УРСР
Ф. 166, 1108 справ. 1941–1950. Описи.

Архівні колекції

Колекція документів з історії Комуністичної партії України
Ф. 57, оп. 4, 388 справ. 1941–1945. Опис.

I.3

Центральний державний історичний архів України, м. Львів

79000, м. Львів, пл. Соборна, 3-а
Тел./факс (0322) 72-35-08
E-mail: archives@cl.lv.ukrtel.net
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ca04

У фондах архіву зосереджено одну з найбагатших і найдавніших збірок документальних матеріалів XIII – першої половини XX ст. з історії Західної України, Польщі, Австро-Угорщини та інших країн Європи. Джерела з історії Другої світової війни – не за профілем ЦДІАЛ України. Тим ціннішою є інформація щодо документів періоду нацистської окупації, яка міститься у двох фондах архіву: *Єврейської релігійної громади (ф. 701)* та *Архівного управління у Львові (ф. 755).*

Фонд 701 становлять документи єврейської релігійної громади Львова за 1785–1942 рр. З-поміж 5672 справ фонду 23 справи (опис 5) – це документи за 1941–1942 рр. польською та німецькою мовами, що представляють облікові картки членів єврейської релігійної громади із зазначенням прізвищ, імен, дат народження, адреси, місця роботи; списки померлих у 1941–1942 рр.

Архівне управління у Львові створено окупаційною владою у серпні 1941 р. За статусом було самостійною установою і до 31 березня 1943 р. належало до канцелярії шефа управління генерального губернаторства у м. Кракові. Згодом його приєднали до Управління внутрішніх справ генерального губернаторства. Архівне управління керувало архівами у містах Львові, Тернополі, Станіславі й Самборі. У 1944 р., з наступом Радянської

армії, припинило свою діяльність і переїхало до м. Кракова, а на початку 1945 р.– до м. Берліна. У фонді Архівного управління (ф. 755) містяться документи про адміністративний поділ Генерал-губернаторства, списки населених пунктів дистрикту Галичина. Висвітлюються питання функціонування архівів: організація архівної справи, склад і облік архівних документів, їх використання, комплектування архівів дистрикту Галичина, забезпечення збереженості документів. Наявні матеріали про евакуацію документів львівських архівів до монастиря Тинець під Краковом; адміністративно-господарську та фінансову діяльність управління; списки і картотека службовців архівів.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, **які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)**

Єврейська релігійна громада, м. Львів
Ф. 701, оп. 5, 23 справи. 1941–1942. Опис.
Архівне управління у Львові
Ф. 755, 461 справа. 1941–1944. Опис.

І.4

Державний архів Автономної Республіки Крим

95680, м. Сімферополь,
вул. Кечкеметська, корпус 1, 3,
вул. Павленка, 1а, корпус 2
Тел./факс (0652) 22-84-05
E-mail: archiv@home.cris.net
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra01

Специфічні умови окупації (у Криму співіснували дві влади – цивільна та військова) зумовили й відповідний склад документів архіву, у яких відображено цей період.

До реєстру довідника включено 263 фонди: 257 – «окупаційних фондів», 1 – Кримської республіканської надзвичайної комісії із встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських окупантів та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам Кримської АРСР, 5 – колекцій документів.

У групі *фондів органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади,* найвищими за статусом *органами управління окупаційного режиму,* документи яких представлено в архіві, є Керченська (ф. Р-1457, 67 справ) та Феодосійська (ф. Р-1458, 9 справ) *міські управи.* Невеликі за обсягом, вони не відрізняються і різноманітністю представленої інформації: вміщують друковані розпорядження німецького командування, свої директивні матеріали, звіти про роботу відділів, листування з господарських питань, списки особового складу. У кількості 18 справ збереглися документи Олександрівської *волосної управи* Курманського

району (ф. Р-1434). Серед них – розпорядження коменданта сільськогосподарського управління Курманського району з питань організації і оплати праці в громадах, заготівель і поставки продуктів; бухгалтерські документи; відомості про військовополонених, евакуйованих громадян та осіб, які виїхали до Німеччини; матеріали обліку трудоднів.

Більш представницькими є фонди *сільських управлінь* (12). Документи з цих фондів охоплюють питання проведення всіх видів господарських робіт, справляння податків з населення, вербування громадян на роботу до Німеччини, виконання планів з м'ясопостачань тощо. Тут також зберігаються списки населення, військовополонених, старост.

Майже не представлені у зібранні архіву фонди *поліції або інших формувань, що виконували поліційні функції* – їх усього 2 (фф. Р-1526, Р-1655), загалом – 3 справи, в основному – заяви громадян та установ про розкрадання майна, розшук крадіїв.

Найбільша кількість збережених «окупаційних фондів» архіву припадає на фонди *земельних громад* – 100. Переважно це невеликі за кількістю справ і документів фонди, але їх масив у цілому дозволяє отримати уявлення про життя кримчан: кількість та рух населення, розподіл присадибних ділянок, стан господарств, селищних споруд і будинків; основні види сільськогосподарської діяльності, виконання планів постачань, забезпечення німецької армії худобою, сплату податків, норми видачі хліба населенню, облік трудоднів, обов'язкову відправку на роботу до Німеччини. У документах цієї групи фондів подано й відомості щодо кількості військовополонених та евакуйованих, які перебували на території громад.

Стан *сільського господарства* у регіоні взагалі відображено досить повно і багатоаспектно. Інформативно насиченим є фонд обласного сільськогосподарського управління Криму (ф. Р-1385, 110 справ). Тут зберігаються накази, розпорядження головного земельного управління про введення нового земельного порядку; протоколи нарад обласного сільськогосподарського управління, звіти про роботу сільськогосподарських підприємств, установ і організацій; зведення, економічні огляди стану сільського господарства, радгоспів Сімферопольського району; плани і звіти про проведення весняної сівби, збирання врожаю, стан тваринництва, наявність сільгоспмашин, худоби, домашньої птиці по районах Криму; матеріали щодо землеустрою земельних громад Лариндорфського району, про роботу Сімферопольської ветеринарної поліклініки; списки та анкети особового складу управління. Документи 17-ти фондів відображають діяльність підпорядкованих управлінню державних господарств, маєтків та їх відділень, у тому числі стан *виноградно-виноробної галузі* Криму під час нацистської окупації (фф. Р-1374, Р-1496, Р-1497, Р-1897). 5 фондів (Р-1350, Р-1352, Р-1413, Р-1432, Р-2385) містять документальні свідчення щодо діяльності *машинно-тракторних станцій* Криму у 1941–1944 рр. Документи стосовно *лісового господарства* зосереджено у фондах Р-1300, Р-1373, Р-1430. Цікаво, що у ф. Р-1300 є інформація про мінування лісів, діяльність партизанів.

Незначна кількість фондів (усього – 9) репрезентує кримську *промисловість,* переважно її солевидобувну, легку і харчову галузі.

Фрагментарно представлено матеріали щодо *банківсько-фінансової сфери:* у ф. Р-2634 збереглися документи Євпаторійського міського фінансового відділу Євпаторійського міського управління за 1941–1944 рр., ф. Р-1301 – Керченського відділення державного банку, ф. Р-1361 – Зуйського окружного сільськогосподарського банку, а у ф. Р-1517 – відділення господарського банку в м. Карасубазар.

Різноманітнішим є спектр фондів, що охоплюють *питання житлово-комунального господарства,* допоміжних міських служб, і хоча вони не вирізняються значним кількісним наповненням, однак дозволяють отримати цікаві факти про щоденне життя, побут міських жителів Кримського півострова під час нацистської окупації.

Деякі відомості щодо отримання продуктів і хлібних карток мешканцями Карасубазара і Феодосії відклались у документах відділу харчування Карасубазарської міської управи (ф. Р-1523) та карткового бюро Феодосійської міської управи (ф. Р-1914).

У 17-ти фондах зосереджено документи установ і закладів *охорони здоров'я,* що містять дані про стан медико-санітарної мережі Криму, зведення і відомості щодо захворюваності населення, кількості хворих і медичних працівників.

Сферу *соціального забезпечення* представляють документи 10-ти фондів. Здебільшого це – списки пенсіонерів, відомості про допомогу інвалідам, дітям-сиротам, а також родинам воїнів-добровольців німецької армії.

Питання діяльності *освітніх закладів* відображено у 9-ти фондах, *науково-дослідних установ* – у 2-х. Заклади *культури* представлено також у 2-х фондах: Сімферопольського (ф. Р-1463) та Ялтинського (ф. Р-1480) міських театрів.

Директиви Сімферопольського і Ялтинського міських управлінь стосовно *архівної справи,* звіти про роботу архівів, штатні розписи, кошториси витрат архівних установ зосереджено у фондах Центрального архіву Криму у Сімферополі (ф. Р-2477) та Ялтинського міського архіву (ф. Р-2478).

Переважно документи фінансового характеру включено до фондів *редакції газети* «Феодосійський вісник» (ф. Р-1508), *товариства «Культура» (книговидавництво)* Сімферопольського міського управління (ф. Р-1345) і 5-ти фондів *друкарень.*

Окремо в структурі «окупаційних фондів» архіву стоять фонди *Канцелярії німецького коменданта Керченського порту* (ф. Р-1465) та *Штабу пропаганди в Криму* (ф. Р-1466).

У ф. Р-1465 зберігаються 2 справи (1941), у яких є відомості про кількість страчених німцями євреїв, а також списки портових робітників, копії виданих комендантом посвідчень.

У ф. Р-1466 – 6 справ, документи за період 1942–1944 рр. Серед них: директивні вказівки та звіти про проведення культурних заходів; статті редактора газети «Голос Криму» про знищення центру партизанського руху в Криму; зведення міжнародної інформації; стислий нарис про

Радянську Росію (німецькою мовою); книга І. Ф. Любицького «Дещо зі спогадів старого».

Групу *фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни* репрезентують документи ф. Р-1289 – Кримська республіканська надзвичайна комісія зі встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам Кримської АРСР, м. Сімферополь Кримської АРСР. У фонді зосереджено акти, інформації, відомості про злочини і збитки, заподіяні нацистськими окупантами в містах і районах Криму; списки страчених та громадян, які примусово або добровільно виїхали на роботу до Німеччини; листи і списки військовополонених концентраційного табору у м. Джанкої.

У вигляді *архівних колекцій* подано зібрані домові книги домоуправлінь міського житлового відділу Сімферопольського міського управління, Ялтинського міського житлового відділу Ялтинського міського управління, Алупкинського міського житлового відділу Алупкинського міського управління, житлового відділу Феодосійського міського управління, документи з особового складу установ, організацій і підприємств Криму.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Лікувально-санітарний відділ Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1299, 109 справ. 1941–1944. Описи.
Державне російське управління лісами Криму Обласного сільськогосподарського управління Криму (ВІКО Криму), м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1300, 24 справи, 1942–1944. Опис.
Керченське відділення державного банку, м. Керч, Крим
Ф. Р-1301, 1 справа. 1941. Опис.
Міське статистичне бюро Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1302, 12 справ. 1941–1942. Опис.
Державне господарство № 7 «Красний» Головного управління державними маєтками Криму при Обласному сільськогосподарському управлінні Криму (ВІКО Криму), м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1303, 4 справи, 1942–1944. Опис.
Житловий відділ Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1304, 35 справ. 1941–1944. Описи.
Середня школа № 1 Відділу культури Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1305, 7 справ. 1942–1944. Опис.
Середня школа № 8 Відділу культури Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1306, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Управління водопроводу і каналізації Сімферопольського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1307, 19 справ. 1941–1944. Опис.

Чистенькенське сільське управління Сімферопольського району, Крим
Ф. Р-1308, 37 справ. 1942–1944. Описи.
Кримська закупівельно-збутова контора «Централь-Ост-Бак Криму», м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1309, 17 справ. 1942–1944. Описи.
Взуттєва фабрика № 1 ВІКО Криму Обласного сільськогосподарського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1310, 12 справ. 1941–1944. Опис.
Художня майстерня Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1311, 9 справ. 1941–1942. Опис.
Об'єднання фотографій Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1312, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Контора об'єднання швейно-кравецьких і кашкетноремонтних майстерень Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1313, 25 справ. 1942–1944. Описи.
Контора побутових підприємств об'єднання перукарень Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1314, 20 справ. 1941–1943. Описи.
Бюро допомоги українському населенню при Сімферопольському міському управлінні, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1315, 33 справи. 1942–1944. Описи.
Типографія № 2 Сімферопольського міського управління, Крим
Ф. Р-1316, 19 справ. 1941–1943. Опис.
Об'єднання картонажно-іграшкових майстерень Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1317, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Об'єднання міських майстерень з ремонту побутових предметів Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1318, 16 справ. 1941–1944. Опис.
Державний маєток № 19 «Сємєновод» Головного управління державними маєтками Криму при Обласному сільськогосподарському управлінні Криму (ВІКО Криму) Біюк-Онларського району, Крим
Ф. Р-1319, 7 справ, 1942–1943. Опис.
Земельна община села Корбек Алуштинського району, Крим
Ф. Р-1320, 16 справ. 1941–1944. Опис.
Земельна община села Біюк-Ламбат Алуштинського району, Крим
Ф. Р-1321, 2 справи. 1944. Опис.
Земельна община села Куру-Узень Алуштинського району, Крим
Ф. Р-1322, 12 справ. 1941–1944. Опис.
Земельна община села Акпули Біюк-Онларського району, Крим
Ф. Р-1323, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Земельна община села Бай-Коганли Біюк-Онларського району, Крим
Ф. Р-1324, 9 справ. 1941–1944. Опис.
Земельна община села Бакшай Біюк-Онларського району, Крим
Ф. Р-1325, 7 справ. 1941–1944. Опис.
Алуштинська районно-міська управа, Крим
Ф. Р-1326, 12 справ. 1942–1944. Опис.
Земельна община села Очка-Бойлар Біюк-Онларського району, Крим
Ф. Р-1327, 4 справи. 1942–1944. Опис.
Земельна община села Німецький Айтуган Біюк-Онларського району, Крим
Ф. Р-1328, 15 справ. 1942–1943. Опис.
Земельна община села Костель Біюк-Онларського району, Крим
Ф. Р-1329, 8 справ. 1942–1944. Опис.
Земельна община села Джума-Аблам Біюк-Онларського району, Крим
Ф. Р-1330, 5 справ. 1941–1944. Опис.

Земельна община села Бешуй-Елі Біюк-Онларського району, Крим

Ф. Р-1331, 10 справ. 1941–1944. Опис.

Сімферопольський державний маєток № 18 «Рейхсгоф» Головного управління державними маєтками Криму при Обласному сільськогосподарському управлінні Криму (ВІКО Криму), ст. Біюк-Онлар, Крим

Ф. Р-1332, 8 справ. 1942–1944. Опис.

Сімферопольське міське садівництво Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим

Ф. Р-1333, 27 справ. 1941–1944. Описи.

Державне господарство «Бейгази» Головного управління державними маєтками Криму при Обласному сільськогосподарському управлінні Криму (ВІКО Криму), с. Бейгази Сейтлерського району, Крим

Ф. Р-1334, 13 справ. 1941–1944. Опис.

Сімферопольська акушерсько-гінекологічна лікарня Лікарсько-санітарного відділу Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим

Ф. Р-1335, 52 справи, 1941–1944. Описи.

Центральна зубна поліклініка Лікарсько-санітарного відділу Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим

Ф. Р-1338, 18 справ. 1941–1944. Опис.

Земельна община села Бютєнь Біюк-Онларського району, Крим

Ф. Р-1339, 10 справ. 1942–1944. Опис.

Державний маєток № 80 «Кенігсберг» Головного управління державними маєтками Криму при Обласному сільськогосподарському управлінні Криму (ВІКО Криму), с. Карасан Курманського району, Крим

Ф. Р-1340, 40 справ. 1941–1944. Описи.

Земельна община села Озенбаш Біюк-Онларського району, Крим

Ф. Р-1341, 18 справ. 1941–1944. Описи.

Хімічне виробництво № 3 з виробництва взуттєвого крему, мила, коломазі і замазки Сімферопольського міського управління, Крим

Ф. Р-1342, 12 справ. 1941–1944. Опис.

Типографія № 1 Сімферопольського міського управління, Крим

Ф. Р-1343, 80 справ. 1941–1944. Описи.

Обласне управління державними сільськогосподарськими млинами Криму, м. Сімферополь, Крим

Ф. Р-1344, 33 справи. 1941–1944. Описи.

Товариство «Культура» (книговидавництво) Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим

Ф. Р-1345, 3 справи. 1942–1944. Опис.

Стіл допомоги татарському населенню при Сімферопольському міському управлінні, Крим

Ф. Р-1346, 2 справи, 1943–1944. Опис.

Дитяча соматична лікарня Лікарсько-санітарного відділу Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим

Ф. Р-1347, 11 справ. 1941–1942. Опис.

Алуштинська міська пожежна команда Алуштинської міської управи, Крим

Ф. Р-1348, 1 справа. 1942–1944. Опис.

Управління ринками Сімферопольського міського управління, Крим

Ф. Р-1349, 5 справ. 1942. Опис.

Кадиська машинно-тракторна станція Обласного сільськогосподарського управління Криму Фрайдорфського району, Крим

Ф. Р-1350, 4 справи. 1943–1944. Опис.

Агрономічна дільниця № 5 села Старий Бурнак Обласного сільськогосподарського управління Криму Фрайдорфського району, Крим

Ф. Р-1351, 1 справа. 1942. Опис.

Айдорфська машинно-тракторна станція Обласного сільськогосподарського управління Криму Фрайдорфського району, Крим

Ф. Р-1352, 1 справа. 1941. Опис.

Земельна община села Учевелі Орка Лариндорфського району, Крим

Ф. Р-1353, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Земельна община села Кірк-Чолпан Фрайдорфського району, Крим

Ф. Р-1354, 5 справ. 1941–1944. Опис.

Земельна община села Ельгерн-Монтанай Фрайдорфського району, Крим

Ф. Р-1355, 4 справи. 1942–1944. Опис.

Земельна община «Лариндорфська дільниця 62» Лариндорфського району, Крим

Ф. Р-1356, 2 справи. 1942–1944. Опис.

Бюро з переселення міського населення в сільські місцевості при Сімферопольському міському управлінні, Крим

Ф. Р-1357, 5 справ. 1942. Опис.

Початкова школа № 31 села Мар'їно Сімферопольського району, Крим

Ф. Р-1359, 6 справ. 1941–1944. Опис.

Земельна община села Стара Бурульча Зуйського району, Крим

Ф. Р-1360, 46 справ. 1941–1944. Описи.

Зуйський окружний сільськогосподарський банк, с. Зуя, Крим

Ф. Р-1361, 12 справ. 1942–1943. Опис.

Відділ соціального забезпечення Сімферопольського міського управління, Крим

Ф. Р-1362, 278 справ. 1942–1944. Описи.

Сімферопольське міське ремісниче авторемонтне училище Сімферопольського міського управління, Крим

Ф. Р-1363, 8 справ. 1942–1944. Опис.

Кримський науково-дослідний інститут захисту рослин Обласного сільськогосподарського управління Криму, м. Сімферополь, Крим

Ф. Р-1364, 12 справ. 1941–1943. Опис.

Торговельний відділ Сімферопольського міського управління, Крим

Ф. Р-1365, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Зуйське районне управління, с. Зуя, Крим

Ф. Р-1366, 135 справ. 1941–1944. Описи.

Медико-діагностична лабораторія лікувально-санітарного відділу Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим

Ф. Р-1367, 3 справи. 1942. Опис.

Державний маєток № 4 Головного управління державними маєтками Криму при Обласному сільськогосподарському управлінні Криму, м. Сімферополь, Крим

Ф. Р-1368, 4 справи. 1941–1944. Опис.

Об'єднання міських взуттєвих майстерень Сімферопольського міського управління, Крим

Ф. Р-1369, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Друкарня № 1 Сімферопольського міського управління, Крим

Ф. Р-1370, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Земельна община села Казанкі-Вакуф Сейтлерського району, Крим

Ф. Р-1371, 7 справ. 1942–1944. Опис.

Ново-Григоріївське сільське управління Сейтлерського району, Крим

Ф. Р-1372, 18 справ. 1942–1944. Опис.

Сейтлерський районний лісовий розсадник Обласного сільськогосподарського управління Криму, ст. Сейтлер, Крим

Ф. Р-1373, 21 справа. 1942–1944. Описи.

Державне господарство № 2 (виноградарське) Головного управління державними маєтками Криму при Обласному сільськогосподарському управлінні Криму, с. Новоіванівка Сейтлерського району, Крим

Ф. Р-1374, 18 справ. 1941–1944. Описи.

Земельна община села Бурнаш Сейтлерського району, Крим

Ф. Р-1375, 4 справи. 1942–1944. Опис.

Ємельянівське сільське управління Сейтлерського району, Крим
Ф. Р-1376, 12 справ. 1942–1943. Опис.
Ново-Царицинське сільське управління Сейтлерського району, Крим
Ф. Р-1377, 44 справи. 1942–1944. Описи.
Сільське управління «Алікеч» Сейтлерського району, Крим
Ф. Р-1378, 6 справ. 1943–1944. Опис.
Державний маєток № 62 Головного управління державними маєтками Криму при Обласному сільськогосподарському управлінні Криму, с. Ново-Царицино Сейтлерського району, Крим
Ф. Р-1379, 15 справ. 1941–1944. Описи.
Земельна община села Порфиріївка Євпаторійського району, Крим
Ф. Р-1380, 5 справ. 1942–1944. Опис.
Рибокоптильний завод центрального торгового товариства «Восток», м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1381, 7 справ. 1943–1944. Опис.
Державне господарство № 60 «Чотти» Головного управління державними маєтками Криму при Обласному сільськогосподарському управлінні Криму, ст. Сейтлер Сейтлерського району, Крим
Ф. Р-1382, 47 справ. 1941–1944. Описи.
Земельна община села Ново-Царицино Сейтлерського району, Крим
Ф. Р-1383, 3 справи. 1943–1944. Опис.
Земельна община села Ускут Алуштинського району, Крим
Ф. Р-1384, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Обласне сільськогосподарське управління Криму, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1385, 110 справ. 1941–1944. Описи.
Земельна община села Шен-Таль Курманського району, Крим
Ф. Р-1386, 28 справ. 1941–1944. Описи.
Земельна община села Руська Антонівка Курманського району, Крим
Ф. Р-1387, 27 справ. 1942–1944. Описи.
Земельна община села Маре Курманського району, Крим
Ф. Р-1388, 18 справ. 1941–1944. Описи.
Земельна община села Кудай-гул Євпаторійського району, Крим
Ф. Р-1389, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Земельна община села Руський Каранкут Курманського району, Крим
Ф. Р-1390, 13 справ. 1941–1944. Опис.
Земельна община села Султан-Базар Курманського району, Крим
Ф. Р-1391, 25 справ. 1942–1944. Описи.
Земельна община села Німецький Адаргін Курманського району, Крим
Ф. Р-1392, 8 справ. 1942–1944. Опис.
Земельна община села Старий Баяут Курманського району, Крим
Ф. Р-1393, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Земельна община села Ташли-Шеїх-Елі Курманського району, Крим
Ф. Р-1394, 2 справи. 1943. Опис.
Земельна община села Кадагай Курманського району, Крим
Ф. Р-1395, 8 справ. 1941–1944. Опис.
Земельна община села Джамбулди Курманського району, Крим
Ф. Р-1396, 8 справ. 1941–1944. Опис.
Земельна община села Ганнівка Курманського району, Крим
Ф. Р-1397, 3 справи. 1943–1944. Опис.
Земельна община села Ульянівка Курманського району, Крим
Ф. Р-1398, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Земельна община села Паша-Чокман Курманського району, Крим
Ф. Р-1399, 14 справ. 1941–1944. Описи.
Земельна община «Лінц» Сімферопольського району, Крим
Ф. Р-1400, 40 справ. 1941–1944. Описи.

Курманський районний відділ охорони здоров'я, Крим
Ф. Р-1401, 5 справ. 1942–1944. Опис.
Земельна община села Ней-Лібенталь Курманського району, Крим
Ф. Р-1402, 14 справ. 1942–1944. Опис.
Земельна община села Джан-Сафа Курманського району, Крим
Ф. Р-1403, 4 справи. 1943–1944. Опис.
Земельна община «Веселе» Курманського району, Крим
Ф. Р-1404, 21 справа. 1941–1944. Описи.
Земельна община села Нова Куль-Оба Курманського району, Крим
Ф. Р-1405, 14 справ. 1942–1944. Описи.
Земельна община села Кендже Курманського району, Крим
Ф. Р-1406, 30 справ. 1941–1944. Описи.
Земельна община села Стара Куль-Оба Курманського району, Крим
Ф. Р-1407, 4 справи. 1942. Опис.
Земельна община села Армянська Антонівка, Курманського району, Крим
Ф. Р-1408, 12 справ. 1942–1944. Опис.
Земельна община села Алгази-Комрат Курманського району, Крим
Ф. Р-1409, 12 справ. 1941–1944. Опис.
Земельна община села Тімір Курманського району, Крим
Ф. Р-1410, 1 справа. 1943. Опис.
Земельна община села Тезекли-Ішунь Курманського району, Крим
Ф. Р-1411, 7 справ. 1942–1944. Опис.
Земельна община села Найдорф Курманського району, Крим
Ф. Р-1412, 8 справ. 1942–1944. Опис.
Чкаловська машинно-тракторна станція Обласного сільськогосподарського управління Криму (ВІКО Криму) Курманського району, Крим
Ф. Р-1413, 6 справ. 1943. Опис.
Земельна община села Трудолюбівка Курманського району, Крим
Ф. Р-1414, 10 справ. 1942–1944. Опис.
Земельна община села Німецький Каранкут Курманського району, Крим
Ф. Р-1415, 14 справ. 1942–1944. Опис.
Земельна община села Новий Баяут Курманського району, Крим
Ф. Р-1416, 2 справи. 1942–1944. Опис.
Земельна община села Данилівка Курманського району, Крим
Ф. Р-1417, 10 справ. 1941–1944. Опис.
Земельна община села Есен-Бак-Ішунь Курманського району, Крим
Ф. Р-1418, 25 справ. 1942–1944. Описи.
Земельна община села Кам'янка Курманського району, Крим
Ф. Р-1419, 4 справи. 1943–1944. Опис.
Земельна община села Красна Долина Курманського району, Крим
Ф. Р-1420, 4 справи. 1942–1944. Опис.
Земельна община села Самав Курманського району, Крим
Ф. Р-1421, 23 справи. 1941–1944. Описи.
Земельна община села Олександрівка Курманського району, Крим
Ф. Р-1422, 34 справи. 1941–1944. Описи.
Земельна община села Джав-Борю Курманського району, Крим
Ф. Р-1423, 8 справ. 1942–1944. Опис.
Земельна община села Ярке Поле Курманського району, Крим
Ф. Р-1424, 3 справи. 1943–1944. Опис.
Земельна община села Мишень Курманського району, Крим
Ф. Р-1425, 10 справ. 1941–1944. Опис.
Земельна община села Башлича Курманського району, Крим
Ф. Р-1426, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Земельна община села Ново-Покровка Курманського району, Крим
Ф. Р-1427, 33 справи. 1942–1944. Описи.

Земельна община села Німецький Джанкой Курманського району, Крим
Ф. Р-1428, 11 справ. 1941–1944. Описи.
Земельна община села Вакуф-Карджав Курманського району, Крим
Ф. Р-1429, 13 справ. 1942–1944. Опис.
Старокримське районне лісове господарство Державного руського управління лісами Криму Обласного сільськогосподарського управління Криму (ВІКО Криму), Крим
Ф. Р-1430, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Земельна община села Бєкази Курманського району, Крим
Ф. Р-1431, 72 справи. 1941–1944. Описи.
Курманська районна машинно-тракторна станція Обласного сільськогосподарського управління Криму (ВІКО Криму), с. Курман Курманського району, Крим
Ф. Р-1432, 19 справ. 1941–1944. Описи.
Земельна община села Нейман Курманського району, Крим
Ф. Р-1433, 9 справ. 1942–1943. Опис.
Олександрівська волосна управа Курманського району, Крим
Ф. Р-1434, 18 справ. 1942–1944. Опис.
Курманський районний пункт по закупівлі вовни і шкіряної сировини Кримської обласної контори Центрального торгового товариства «Восток» із заготівлі худоби, шкіри і вовни, с. Курман, Крим
Ф. Р-1435, 1 справа. 1942. Опис.
Земельна община села Карасан Курманського району, Крим
Ф. Р-1436, 27 справ. 1942–1944. Описи.
Земельна община села Німецький Байгончек Колайського району, Крим
Ф. Р-1437, 20 справ. 1942–1943. Описи.
Земельна община села Татар-Барін Колайського району, Крим
Ф. Р-1438, 16 справ. 1941–1943. Описи.
Земельна община села Алач Колайського району, Крим
Ф. Р-1439, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Кримське художньо-промислове училище Відділу культури Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1440, 11 справ. 1942–1944. Опис.
Державний маєток «Токмак» Головного управління державними маєтками Криму при Обласному сільськогосподарському управлінні Криму (ВІКО Криму), ст. Сейтлер Сейтлерського району, Крим
Ф. Р-1441, 11 справ. 1942–1944. Опис.
Земельна община села Берекет Колайського району, Крим
Ф. Р-1442, 7 справ. 1943–1944. Опис.
Земельна община села Бай-Онлар Колайського району, Крим
Ф. Р-1443, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Земельна община села Тюбень Колайського району, Крим
Ф. Р-1444, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Земельна община села Таганашли Колайського району, Крим
Ф. Р-1445, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Бюро працевлаштування інвалідів Відділу соціального забезпечення Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1446, 12 справ. 1942–1944. Опис.
Земельна община села Ак-Шеїх Колайського району, Крим
Ф. Р-1447, 2 справи. 1942. Опис.
Земельна община села Каратобень Колайського району, Крим
Ф. Р-1448, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Земельна община села Спартак Колайського району, Крим
Ф. Р-1449, 1 справа. 1942. Опис.
Земельна община села Тархан-Маєр Колайського району, Крим
Ф. Р-1450, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Земельна община села Розенфельд Колайського району, Крим

Ф. Р-1451, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Земельна община села Каратжикат Колайського району, Крим

Ф. Р-1452, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Земельна община села Карамін Колайського району, Крим

Ф. Р-1453, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Господарство № 5 Сімферопольського міського управління, Крим

Ф. Р-1454, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Земельна община села Тотанай Колайського району, Крим

Ф. Р-1455, 13 справ. 1942–1944. Опис.

Євпаторійська поліклініка Євпаторійської міської управи, Крим

Ф. Р-1456, 46 справ. 1941–1944. Описи.

Керченська міська управа, Крим

Ф. Р-1457, 67 справ. 1941–1942. Описи.

Феодосійська міська управа, Крим

Ф. Р-1458, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Біржа праці Керченського міського управління, Крим

Ф. Р-1461, 3 справи. 1941. Опис.

Сімферопольський міський театр Відділу культури Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим

Ф. Р-1463, 13 справ. 1942. Опис.

Канцелярія німецького коменданта Керченського порту, м. Керч, Крим

Ф. Р-1465, 2 справи. 1941. Опис.

Штаб пропаганди в Криму, м. Сімферополь, Крим

Ф. Р-1466, 6 справ. 1942–1944. Опис.

Земельна община села Фрайнлебен Курманського району, Крим

Ф. Р-1467, 2 справи. 1942. Опис.

Земельна община села Коджангул Курманського району, Крим

Ф. Р-1468, 2 справи. 1943–1944. Опис.

Земельна община села Джан-Кисек Курманського району, Крим

Ф. Р-1469, 1 справа. 1944. Опис.

Земельна община села Узун-Сакал Курманського району, Крим

Ф. Р-1470, 1 справа. 1943. Опис.

Земельна община села Кара-Чокмак Курманського району, Крим

Ф. Р-1471, 1 справа. 1943. Опис.

Земельна община села Таш-Кендже-Комрат Курманського району, Крим

Ф. Р-1472, 1 справа. 1943. Опис.

Державний маєток № 102 санаторно-курортного господарства «Лівадія» Головного управління державними маєтками Криму при Обласному сільськогосподарському управлінні Криму (ВІКО Криму) Ялтинського району, Крим

Ф. Р-1473, 5 справ. 1941–1944. Опис.

Державний маєток «Караул-Джангара» Головного управління державними маєтками Криму при Обласному сільськогосподарському управлінні Криму (ВІКО Криму) Курманського району, Крим

Ф. Р-1474, 7 справ. 1943. Опис.

Сімферопольська 2-га міська поліклініка Лікувально-санітарного відділу Сімферопольського міського управління, Крим

Ф. Р-1475, 1 справа. 1941–1944. Опис.

Обласна психіатрична лікарня Лікувально-санітарного відділу Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим

Ф. Р-1476, 1 справа. 1944. Опис.

Інвентаризаційне бюро Сімферопольського міського управління, Крим

Ф. Р-1477, 685 справ. 1941–1944. Описи.

Сімферопольське міське комерційне технічне училище Відділу культури Сімферопольського міського управління, Крим
Ф. Р-1478, 48 справ. 1942–1944. Описи.
Ялтинське міське бюро праці Ялтинського міського управління, Крим
Ф. Р-1479, 17 справ. 1942–1944. Описи.
Ялтинський міський театр Відділу культури Ялтинського міського управління, Крим
Ф. Р-1480, 14 справ. 1942–1944. Опис.
Бюро перепусток Ялтинського міського управління, Крим
Ф. Р-1481, 6 справ. 1942. Опис.
Аутське сільське управління Ялтинського району, Крим
Ф. Р-1482, 39 справ. 1942–1944. Описи.
Господарство «Ериклік» Головного управління державними маєтками Криму при Обласному сільськогосподарському управлінні Криму (ВІКО Криму) Ялтинського району, Крим
Ф. Р-1483, 1 справа. 1943–1944. Опис.
Сімеїзьке сільське управління Ялтинського району, Крим
Ф. Р-1484, 1 справа. 1943. Опис.
Алупкінське міське управління Ялтинського району, Крим
Ф. Р-1485, 1 справа. 1942–1944. Опис.
Гаспринська земельна община Ялтинського району, Крим
Ф. Р-1486, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Лівадійське сільське управління Ялтинського району, Крим
Ф. Р-1487, 1 справа. 1942–1944. Опис.
Євпаторійська районна база Кримської обласної насінницької контори
Ф. Р-1488, 2 справи. 1942. Опис.
Дезінфекційне бюро Євпаторійської міської управи, м. Євпаторія, Крим
Ф. Р-1489, 1 справа. 1942. Опис.
Торговельно-промисловий відділ Євпаторійської міської управи, м. Євпаторія, Крим
Ф. Р-1490, 11 справ. 1941–1942. Опис.
Гурзуфське селищне управління Ялтинського району, Крим
Ф. Р-1491, 59 справ. 1941–1944. Описи.
Управління водного господарства і меліорації Криму Євпаторійського округу при організації Тодта Управління шосейних і ґрунтових доріг Криму, м. Євпаторія, Крим
Ф. Р-1492, 6 справ. 1942–1944. Опис.
Дитячий садок № 2 Відділу культури Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1493, 5 справ. 1942–1944. Опис.
Євпаторійська повітова земельна управа, Крим
Ф. Р-1494, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Торговельно-промисловий відділ Ялтинського міського управління, м. Ялта, Крим
Ф. Р-1495, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Гурзуфське відділення виноградно-виноробного державного маєтку «Масандра» Головного управління державними маєтками Криму (ВІКО Криму), с. Гурзуф Ялтинського району, Крим
Ф. Р-1496, 31 справа. 1941–1944. Описи.
Державний виноградно-виноробний маєток «Алушта» Головного управління державними маєтками Криму при Обласному сільськогосподарському управлінні Криму (ВІКО Криму), м. Алушта, Крим
Ф. Р-1497, 15 справ. 1942–1944. Описи.
Євпаторійська міська будівельна контора Євпаторійської міської управи, м. Євпаторія, Крим
Ф. Р-1498, 7 справ. 1943–1944. Опис.
Друкарня Ялтинського міського управління, м. Ялта, Крим
Ф. Р-1499, 10 справ. 1941–1944. Опис.
Масандрівське сільське управління Ялтинського району, Крим
Ф. Р-1500, 6 справ. 1942. Опис.

Відділ соціального забезпечення Ялтинського міського управління, Крим
Ф. Р-1501, 15 справ. 1942–1944. Опис.
Автомобільний гараж Ялтинського міського управління, Крим
Ф. Р-1502, 13 справ. 1942–1944. Опис.
Управління водного господарства і меліорації Криму при організації Тодта Управління шосейних і ґрунтових доріг Криму, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1503, 39 справ. 1942–1944. Описи.
Кримська обласна ветеринарно-бактеріологічна лабораторія Кримського обласного сільськогосподарського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1504, 26 справ. 1941–1944. Описи.
Будинок інвалідів № 2 при відділі соціального забезпечення Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1505, 46 справ. 1942–1944. Описи.
Будинок інвалідів № 1 при відділі соціального забезпечення Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1506, 21 справа. 1943–1944. Описи.
Редакція газети «Феодосійський вісник» Феодосійського міського управління, м. Феодосія, Крим
Ф. Р-1508, 1 справа. 1942. Опис.
Міський молочний завод Кримського обласного сільськогосподарського управління, м. Феодосія, Крим
Ф. Р-1509, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Гідровапняний завод, м. Феодосія, Крим
Ф. Р-1510, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Феодосійський районний зерновий пункт Кримської філії Зерноцентру України, м. Феодосія, Крим
Ф. Р-1511, 1 справа. 1943. Опис.
Феодосійська міська лікарня Лікувально-санітарного відділу Феодосійської міської управи, Крим
Ф. Р-1512, 9 справ. 1941–1942. Опис.
Феодосійська міська друкарня Феодосійської міської управи, Крим
Ф. Р-1513, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Управління Феодосійського міського водогону Феодосійської міської управи, Крим
Ф. Р-1514, 14 справ. 1941–1944. Опис.
Феодосійська районна контора із заготівлі вовни, худоби, шкіряної сировини Кримської обласної контори Центрального торгового товариства «Восток» із заготівлі худоби, шкіри та вовни, м. Феодосія, Крим
Ф. Р-1515, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Феодосійська артіль інвалідів «Іскра» з виробництва ткацьких і мушляних виробів, м. Феодосія, Крим
Ф. Р-1516, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Відділення господарського банку в місті Карасубазар, Крим
Ф. Р-1517, 12 справ. 1943. Опис.
Ялтинська центральна міська поліклініка Лікувально-санітарного відділу Ялтинського міського управління, Крим
Ф. Р-1521, 57 справ. 1941–1944. Описи.
Ялтинська центральна міська лікарня Лікувально-санітарного відділу Ялтинського міського управління, Крим
Ф. Р-1522, 33 справи. 1941–1944. Описи.
Відділ харчування Карасубазарської міської управи, м. Карасубазар, Крим
Ф. Р-1523, 1 справа. 1943. Опис.
Центральна міська зубна поліклініка Лікувально-санітарного відділу Ялтинського міського управління, м. Ялта, Крим
Ф. Р-1524, 10 справ. 1941–1944. Опис.

Земельна община села Мола-Елі Карасубазарського району, Крим
Ф. Р-1525, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Управління допоміжної поліції Карасубазарської міської управи, м. Карасубазар, Крим
Ф. Р-1526, 1 справа. 1943–1944. Опис.
Земельна община села Керлеут Ак-Мечетського району, Крим
Ф. Р-1652, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Земельна община «Ерлаген», с. Караджа Ак-Мечетського району, Крим
Ф. Р-1653, 5 справ. 1942. Опис.
Рибальська община, с. Караджа Ак-Мечетського району, Крим
Ф. Р-1654, 1 справа. 1942. Опис.
Кримінальна поліція при СД (охоронна служба), м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-1655, 2 справи. 1943–1944. Опис.
Феодосійська тютюнова фабрика, м. Феодосія, Крим
Ф. Р-1656, 1 справа. 1942. Опис.
Гаспринське сільське управління Ялтинського району, Крим
Ф. Р-1657, 6 справ. 1942. Опис.
Земельна община села Бузул-Монтанай Фрайдорфського району, Крим
Ф. Р-1658, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Зуйське сільське управління Зуйського району, Крим
Ф. Р-1886, 68 справ. 1942–1944. Описи.
Шкільний районний відділ Зуйського районного управління, с. Зуя, Крим
Ф. Р-1887, 16 справ. 1942–1944. Опис.
Районний відділ соціального забезпечення Зуйського районного управління, с. Зуя, Крим
Ф. Р-1889, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Зуйська районна лікарня, с. Зуя, Крим
Ф. Р-1896, 5 справ. 1943. Опис.
Державний виноробний маєток № 54 Управління державними маєтками Криму, м. Феодосія, Крим
Ф. Р-1897, 13 справ. 1942–1943. Опис.
Феодосійський міський житловий відділ міської управи, м. Феодосія, Крим
Ф. Р-1912, 3 справи. 1942. Опис.
Феодосійська окружна мирова камера з розгляду громадських справ, м. Феодосія, Крим
Ф. Р-1913, 11 справ. 1942–1943. Опис.
Карткове бюро міської управи, м. Феодосія, Крим
Ф. Р-1914, 1 справа. 1944. Опис.
Земельна община «Северный Крым» села Тюп-Джанкой Джанкойського району, Крим
Ф. Р-2071, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Джанкойська районна насіннєва база Кримської обласної насінницької контори, м. Джанкой, Крим
Ф. Р-2091, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Земельна община села Богданівка Сімферопольського району, Крим
Ф. Р-2170, 13 справ. 1942–1943. Опис.
Земельна община селища Спиридонівка Зуйського району, Крим
Ф. Р-2232, 1 справа. 1943. Опис.
Сакський районний відділ харчування Сакського районного управління старости, с-ще Саки, Крим
Ф. Р-2383, 46 справ. 1942–1944. Описи.
Сакський районний масломолокозавод Обласного сільськогосподарського управління Криму (ВІКО Криму), с-ще Саки, Крим
Ф. Р-2384, 35 справ. 1941–1944. Опис.
Сакська районна машинно-тракторна станція Обласного сільськогосподарського управління Криму (ВІКО Криму), с-ще Саки, Крим
Ф. Р-2385, 11 справ. 1943–1944. Опис.

Державний маєток № 103 «Чеботарка» Головного управління державними маєтками Криму при Обласному сільськогосподарському управлінні Криму (ВІКО Криму), Сакський район, Крим

Ф. Р-2386, 23 справи. 1942–1944. Описи.

Земельна община села Олександрівка Сакського району, Крим

Ф. Р-2387, 19 справ. 1942–1944. Опис.

Земельна община села Айдар-Гази Сакського району, Крим

Ф. Р-2388, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Соляний промисел «Саки-Євпаторія» Головного управління соляної промисловості Криму Обласного сільськогосподарського управління Криму, м. Євпаторія, Крим

Ф. Р-2389, 29 справ. 1942–1943. Описи.

Соляний промисел «Євпаторія» Управління соляної промисловості Криму Обласного сільськогосподарського управління Криму, м. Євпаторія, Крим

Ф. Р-2390, 37 справ. 1943–1944. Описи.

Науково-дослідний інститут садівництва, виноградарства і виноробства «Нікітський сад і Магарач» Обласного сільськогосподарського управління Криму, м. Ялта, Крим

Ф. Р-2402, 35 справ. 1941–1944. Описи.

Центральний архів Криму Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим

Ф. Р-2477, 12 справ. 1942–1943. Опис.

Ялтинський міський архів Ялтинського міського управління, Крим

Ф. Р-2478, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Земельна община села Володимирівка Сакського району, Крим

Ф. Р-2491, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Зуболікувальна школа Головного відділу культури Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим

Ф. Р-2630, 2 справи. 1943–1944. Опис.

Домові книги домоуправлінь Євпаторійського міського житлового відділу Євпаторійського міського управління, Крим

Ф. Р-2632, 1110 справ. 1942–1946. Описи.

Євпаторійський міський фінансовий відділ Євпаторійського міського управління, Крим

Ф. Р-2634, 15 справ. 1941–1944. Опис.

Лариндорфське районне управління, с. Лариндорф Лариндорфського району, Крим

Ф. Р-2806, 6 справ. 1942. Опис.

Дитяча міська інфекційна лікарня Лікарсько-санітарного відділу Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим

Ф. Р-3073, 7 справ. 1941–1944. Опис.

Дитячий кістково-туберкульозний санаторій ім. О. О. Боброва, м. Алупка Ялтинського району, Крим

Ф. Р-3889, 19 справ. 1941–1943. Опис.

Технічний відділ Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим

Ф. Р-4729, 16 справ. 1942. Описи.

Земельна община села Кароча-Кангіл Спатської волості Сімферопольського району, Крим

Ф. Р-4747, 2 справи. 1942. Опис.

Відділ постачання Сакського районного управління старости, с-ще Саки Сакського району, Крим

Ф. Р-4978, 5 справ. 1942. Опис.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Кримська республіканська надзвичайна комісія із встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам Кримської АРСР, м. Сімферополь Кримської АРСР
Ф. Р-1289, 186 справ. 1944–1945. Описи.

Архівні колекції

Колекція домових книг домоуправлінь міського житлового відділу Сімферопольського міського управління, м. Сімферополь, Крим
Ф. Р-2381, 4564 справи. 1941–1944. Описи.
Колекція домових книг домоуправлінь Ялтинського міського житлового відділу Ялтинського міського управління, Крим
Ф. Р-2465, 373 справи. 1933–1949. Описи.
Колекція домових книг домоуправлінь Алупкинського міського житлового відділу Алупкинського міського управління, Крим
Ф. Р-2466, 74 справи. 1941–1944. Описи.
Колекція документальних матеріалів з особового складу установ, організацій та підприємств Криму
Ф. Р-2492, 8 справ. 1941–1944. Описи.
Колекція домових книг домоуправлінь житлового відділу Феодосійського міського управління, м. Феодосія, Крим
Ф. Р-2815, 1004 справи. 1941–1944. Описи.

Оголошення про страту у м. Миколаєві 10 громадян за небажання працювати на окупаційну владу. Липень 1943 р.

ЦДАВО України, ф. 4217, оп. 1, спр. 271

ОГОЛОШЕННЯ

[illegible]

1) Андрій Скриченко,	нар. 19. 1. 1925	Лобрівка
2) Іван Макаров,	нар. 17. 4. 1924	К.-Миколаївка
3) Александр Янчуков,	нар. 26. 5. 1925	Михайлівка
4) Петро Хрусталов,	нар. 20. 5.	„	„
5) Іван Сахар,	нар. „	„	„
6) Олександр Філіпов,	нар. „	„	Архангельськ
7) Олександр Гончаренко,	нар. „	„	Архангельськ
8) Надія Доброліна,	нар. 24. 9.	„	Останівка
9) Марія Тараненко,	нар. 18. 10.	„	„
10) Марія Сало,	нар. 23. 11.	„	Горохівка

[illegible]

Смертні вироки виконано 6.7.1943 р.

Німецька армія й союзні з нею війська європейських держав, а також добровільні з'єднання східніх народів визволених від большевизму борються плач-о-плич для досягнення остаточної перемоги над злочинною совєтською системою. З цього виникає для всіх працюючих європейської території священний обов'язок сприяти цій перемозі своєю роботою на призначеному ім місці праці. І цим виявити себе достойним кривавих жертв воюючого фронту.

Всі українці й українки, які ухиляються від цього обов'язку, являються зрадниками та саботажниками не тільки щодо нової Європи, а також особливо своєї власної батьківщини, якій загрожує большевизм. Це кожному потрібно знати. Тому до всіх, які безвідповідально покинули свою роботу, звертаюся з вимогою, негайно повернутися до свойого місця праці.

Хто до 20 липня 1943 р. повернеться на місце праці, призначене йому службовим зобов'язанням, не буде покараний. А хто після цьою терміну буде затриманий як втікач, підлягатиме страті, як що невинятківо буде присуджено йому ув'язнення.

[illegible]

ОГОЛОШЕННЯ

Випадки підпалу та саботажу, що поширюються в місті Києві примушують мене вжити рішучих заходів.

Через те сьогодні 300 мешканців міста Києва розстріляно. За кожний такий випадок підпалу або саботажу буде розстрілюватись значно більша кількість мешканців міста Києва.

Кожний мешканець зобов'язаний про всяке підозріле помічення негайно донести німецькій поліції.

Я буду за всяку ціну та усіма способами підтримувати порядок та спокій в місті Києві.

ЕБЕРГАРД
Генерал-майор та Комендант міста.

Київ, 2 листопада 1941 р.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Участившиеся в Киеве случаи поджогов и саботажа заставляют меня прибегнуть к строжайшим мерам.

Поэтому сегодня расстреляны 300 жителей Киева.

За каждый новый случай поджога или саботажа будет расстреляно значительно большее количество жителей Киева.

Каждый житель Киева обязан о каждом подозрительном случае немедленно сообщать немецкой полиции.

Я буду поддерживать порядок и спокойствие в Киеве всеми мерами и при всех обстоятельствах.

Киев, 2-го ноября 1941 г.

ЭБЕРГАРД
Генерал-майор и Комендант города

BEKANNTMACHUNG

[illegible]

Kiew, den 2. November 1941.

EBERHARD
Generalmajor u. Stadtkommandant.

Оголошення коменданта м. Києва про розстріл 300 мешканців міста. 2 листопада 1943 р.

ЦДАВО України, ф. 4620, оп. 3, спр. 243, арк. 144

608

Fernspruch Fernschreiben Funkspruch Blinkspruch

Nachrichtenstelle Nr. Beförder:

an	Tag	Zeit	durch	Rolle

NROK 1798

Reichskommissar für die Ukraine
11. FEB. 1942
Nr. I Arch

Vermerke:

angenommen oder aufgenommen

von	Tag	Zeit	durch
H/VT	11.II	1115	

Abgang +++ RM FDBO 075 10.2.42 1900= Absendende Stelle

Tag:
Zeit:
Dringlichkeit:

AN DEN REICHSKOMMISSAR FUER DIE UKRAINE
GAULEITER ERICH KOCH ROWNO, LEITORT
LEMBERG ROEM 2 ==

MIT SCHREIBEN VOM 3.10.41 HABE ICH MEINEN EINSATZSTAB MIT DER SICHERSTELLUNG VON KULTURGUETERN IN DER UKRAINE BEAUFTRAGT. ICH ERHALTE HEUTE DIE NACHRICHT, DASS DAS SONDERKOMMANDO KUEHNSBERG DES AUSWAERTIGEN AMTES DIE ABSICHT HAT, DIE IN KIEW BEFINDLICHE BUECHEREI MIT JUDAICA UND HABRAICA MITTELS LASTKRAFTWAGEN ABZUTRANSPORTIEREN. ICH BITTE SCHNELLSTENS DARAUF HINZUWIRKEN, DASS DIESER ABTRANSPORT VERHINDERT UND DASS DAS MATERIAL MEINEM EINSATZSTAB UEBERGEBEN WIRD. DIE TAETIGKEIT DES SONDERKOMMANDOS IST IM BEREICH DER ZIVILVERWALTUNG BIS AUF WEITERES ZU VERBIETEN. DESGLEICHEN IST JEGLICHER ABTRANSPORT VON KULTURGUETERN, WISSENSCHAFTLICHEN ARCHIVEN, BIBLIOTHEKEN USW. FUER ALLE STELLEN ZU VERBIETEN. DIE BEARBEITUNG ERFOLGT EINZIG

Телеграма рейхсміністра окупованих східних областей А. Розенберга рейхскомісару України гауляйтеру Е. Коху (м. Рівне) щодо вивезення командою Кюнсберга юдаїки та гебраїки. 10 лютого 1942 р.

ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 5, спр. 4, арк. 608

43

С П И С О К

НАИБОЛЕЕ ЦЕННЫХ ОБРАЗЦОВ СКУЛЬПТУРЫ И ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ ПРИНАДЛЕЖАЩИХ ГОС. МУЗЕЮ ЗАПАДНОГО И ВОСТОЧНОГО ИСКУССТВА В КИЕВЕ И ПОХИЩЕННЫХ НЕМЕЦКО- ФАШИСТСКИМИ ОККУПАНТАМИ.-

Египет, период Нового Царства / около 1500 г./	бронза	Сокол /образ бога Ра/- /сорок тыс/
Динанская бронза XII век.		Аквманил в виде льва
Этурия	бронза	Светильник в виде петуха
Греция эллинистического периода	бронза	Статуэтка-Сидящий
Рим, первое столетие н.э.	бронза	Статуэтка-бегущий мальчик
Рим, IУ-е столетие п.э.	терракота	Голова юноши /фрагмент /
Рим, половина Ш-го столет.н.э.	мрамор	Бюст мальчика
Рим, П-е столетие н.э.	мрамор	Бюст девочки
Португалия ХУ столет.	слонов. кость	Статуэтка св.Маргариты.

Часы каминные со скульптурным изображением Диана на колеснице работа Лопина. Франция, бронза, конец ХУШ-го века	3000 руб
Часы каминные с курантами, модельным заводом, календарем и фазами луны. Англия, черный мрамор, XIX век.	1000-"-
ЧАСЫ каминные, Франция, золоченные, конец ХУШ века	750-"-
Часы настольные, фарма . . . . бронза	500-"-
Р о г резной со сценами охотн. Португалия, слоновая кость XУI век	3000-"-
Р о г резной в вакхическими сценами, Фландрия, слоновая кость XУI век	5000-"-
Кружка / ведерком/ резная с батальными сценами, Фландрия, слоновая кость ХУП век.	1500-"-
Статуэтка изображ. св.Маргариту. Испания. Слоновая кость ХУ век	5000-"-
Витраж с библейскою сценою. Швейцария XУI век	500-"-
- " - - " - - " -	500-"-
Пятьмедалей. Пизанелло. Бронза. Италия	2500-"-
Кубок / тулуб / резной с вакхическими сценами. Рабрта Геррарта ван Обсталь, слоновая кость. Фландрия.	2000-"-
Плакетка, резная работа того же мастера. Слоновая кость	1000-"-
- " - - " - - " - - " - - " -	1000-"-

Списки художніх цінностей Київського музею західного і східного мистецтва, вивезених до Німеччини нацистськими окупантами. 1944 р.

ЦДАВО України, ф. 4763, оп. 1, спр. 15, арк. 43

Розпорядження про охорону хворих від 1. травня 1942 р.
Anordnung über Krankenschutz vom 1. Mai 1942.

(Віст. Розпорядж. Райхском. України 1942 № 4)

На підставі пар. 2 розпорядження Райхсміністра для занятих областей про праводавство в занятих областях від 21 лютого 1942 (віст Розпор. Схід ст. II) заряджую:

§ 1

Українці, затруднені в установах і господарчих організаціях для відбудови України у випадку хвороби підлягають особливій охороні Райхскомісара. За хворобу вважається також наслідок нещасливого випадку на підприємстві.

§ 2

Вище означені особи можуть одержати в разі хвороби безплатну лікарську допомогу, домашню лікарську опіку, ліки та допомогу на випадок хвороби.

§ 3

1. Працедавці платять на послугу охорони хворих відсоток від загальної суми зарібної платні, що належить означеним в пар. 1 особам. Відсоток цей не повинен перевищувати 3 від сто.

2. Працедавці мають платити ці суми до каси компетентного окружного Комісара. Як що охорона хорих передана у відання працедавця (§ 4 відст. 2), то працедавець має ці суми збірати на особливому рахунку підприємства.

§ 4

1. Виконання охорони хорих належить до окружних Комісарів при участі їх Урядів Праці та під доглядом Генеральних комісарів. Окружні Комісари послуговуються органами Українського допомогового Управління.

2. Окружний Комісар може передати виконання охорони хорих працедавцям. Вони виконують свої завдання під доглядом Окружного Комісара і доносять кошти управління.

3. Як що підприємство працедавця виходить за межі одної округи або Генерального Комісаріяту, то передачу охорони хворих та догляд над переведенням її завдань виконує Генеральний Комісар або Райхскомісар.

§ 5

Постанови доповнюючі і виконавчі та про рід й обсяг послуг і управління засобами видає Відділ Праці при участі інших відділів. Впрочім, а зокрема при фахово-технічному догляді й управлінні резервами, Відділ Праці користає з німецької Установи забезпечення хворих для України, яка теж є до розпорядимості Генеральним і Окружним комісарам при переведені їх завдань на полі охорони хворих.

Рівне, дня 1 травня 1942 р.

Райхскомісар України

Кох

Розпорядження рейхскомісара України Е. Коха про охорону хворих. 1 травня 1942 р.

ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 1, спр. 105, арк. 1

Совершенно секретно.

Рейхскомиссар Украины. Ровно, 6 сентября 1943 года.
У-I-533/43, совершенно секретно. 42 экземпляра. 40-й экземпляр.

Генерал-комиссарам Киева и Днепропетровска, а также гебитскомиссарам всех округов, расположенных восточнее Днепра.

<u>Относительно:</u> проведения эвакуации на территории, расположенной к востоку от Днепра.

На территории, расположенной восточнее Днепра, приказано осуществить эвакуацию. Она должна проводиться поэтапно. К 1-й зоне относятся ниже перечисленные населенные пункты и относящиеся к ним районы:

Гадяч, Опечка, Карловка, Петриковка, Новомосковск, Павлоград, Покровское, Орехов, Пологи, Бердянск.

Ко 2-й зоне относятся все остальные области, а также части областей, расположенных к востоку от Днепра.

1/. В областях, относящихся к I-й зоне, гебитскомиссары несут ответственность за то, чтобы все дома в городах и деревнях были уничтожены.

Все запасы, которые не удастся вывезти, необходимо сжечь или в обязательном порядке уничтожить иными способами.

Выдачу продовольствия и других видов снабжения местному населению необходимо прекратить.

Гебитскомиссары отвечают за то, чтобы все без остатка запасы были уничтожены.

В ходе проведения эвакуации у населения следует реквизировать все без остатка запасы вплоть до последней коровы и лошади, а также повозки.

T-501, рол. 31, к. 1203. Переводчик: Адрианов.

- 2 -

Все работоспособное население обоих полов следует переправить на запад. Для эвакуации местного населения можно использовать гужевой транспорт.

Неработоспособное население остается в зоне, подлежащей эвакуации.

Посевы следует уничтожить путем перепашки почвы.

Оборудование, которое пришло в негодность в результате отсутствия важных деталей, необходимо также уничтожить.

Основным принципом должно быть то, чтобы противник, заняв территорию, не нашел бы на ней ничего, что могло бы оказать ему поддержку в дальнейшем ведении войны, ни в отношении продовольствия и мест расквартирования, ни в отношении людских ресурсов, ни в отношении предприятий, которые могли бы быть восстановлены в течение нескольких недель. Те города и деревни, в которых остается часть местного населения, также должны быть сожжены.

Гебитскомиссары лично осуществляют контроль над эвакуацией и покидают свои области лишь после того, как эвакуация будет полностью закончена.

После того, как область будет оставлена, все гражданские немецкие административные органы направляются в соседнюю область и предоставляют себя в распоряжение гебитскомиссара для проведения мероприятий по эвакуации и перепашке засеянных площадей. В этом отношении генерал-комиссары должны отдать дополнительные распоряжения.

В остальном я ожидаю, что будет налажено самое тесное сотрудничество со всеми учреждениями вермахта. Все распоряжения генерал-комиссаров и гебитскомиссаров, касающиеся частных вопросов эвакуации, должны быть сделаны в тесном согласовании с учреждениями вермахта.

В ходе осуществления эвакуации необходимо при любых обстоятельствах придерживаться предписанных учреждениями вермахта маршевых дорог и переправ через реки. Другими маршевыми дорогами и переправами пользоваться нельзя с тем, чтобы полностью была исключена возможность создания помех войскам.

T-501, рол. 31, к. 1204. Переводчик: Адрианов.

З наказу рейхскомісара України щодо тотального знищення майна, споруд, посівів під час відступу німецьких окупаційних військ. 6 вересня 1943 р.

ЦДАВО України, КМФ-8, оп. 2, спр. 223, арк. 9, 10

ПЕРША ВИКОНАВЧА ІНСТРУКЦІЯ

до Розпорядження про охорону хворих від 1 травня 1942 р. (Вісн. Розп. Райхском. України ст. 19) і до першого виконавчого розпорядження від 18 липня 1942 р. (Вісн. Розп. Райхском. України ст. 92).

Обіжник від 31 липня 1942 II б/д 4'7 — 100/42 (Центр. Вісн Райхском. України 1942 від. А ч. 14).

На підставі § 5 Розпорядження про охорону хворих від 1.5. 1942 і § 1 відст. 2 першого виконавчого розпорядження від 8.7. 1942 до розпорядження про охорону хворих постановляю

А. Обсяг осіб. (§ 1.1-го Вик. розп. до розп. про ох. хворих).

І. У харчовому й сільському господарстві підлягають охороні хворих з груп діяльности 1 — 5 особливо такі особи: агрономи (також начальні і головні агрономи), керівники розплідників, інженери, інженери-геодезисти, механіки, будівельні інженери, ветеринарні лікарі розплідників, статистики, завідуючі більших складів, трактористи, спеціяльні робітники з поденною зарібною платнею, бригадири комбайнів з акордовою зарібною платнею, директори МТС, головні бухгалтери, рахівники, майстрі, спеціялісти - механіки; далі керівні урядовці та робітники підприємств по обрібці та перерібці в харчовому та сільському господарстві.

ІІ. В промисловому господарстві належить вважати за важливі для війни та відбудови: добування вугілля, торфу і сланців, залізної руди, підприємства по виготовленню будівельних матеріялів, по перерібці заліза і металів, продукції та перерібці мінеральних масел, промисловість хемічна, шкіряна з гарбарством, текстильна, енергетична, постачання води й газу, зв'язок (пошта і залізниця), підприємства по виробу транспортових засобів, сирого каучуку, обрібці льону і конопель та очистці бавовни, харчова промисловість як фабрики консервів, млини і т. п., в цілому включаючи допоміжні і постачальні підприємства та торговельні підприємства, які відають розподілом та продажем по всіх вищенаведених галузях промисловости.

ІІІ. Поняття німецьких установ з одного боку та управлінь з другого боку не треба брати за вузько. Сюди підпадають також радіо, преса, фільм, шпиталі, амбулаторії, аптеки, ветеринарні, банківські інститути і т. д., а також місцеві співробітники війська, поліції та Організації Тодт.

Під поняття українського допоміжного управління підпадають також напр. комунальні роздільні товарів.

IV. Члени родини тих, що підлягають під охорону хворих, але самі не виконують праці, не підлягають охороні хворих. Німці по походженню і затруднені в Райхскомісаріяті України, закордонні робітники (голандці, бельгійці, датчани і т. д.) мають бути забезпечені у німецькому Асекураційному Закладі для України в Києві (В. Розп. Райхском. Укр. ст. 195). Затруднені поляки з Генеральної Губернії залишаються застраховані аж до розпорядження у Краківській Філії Соціяльного Забезпечення у Варшаві.

Б. Справа лікарів.

Належить зобов'язати до праці одного місцевого лікаря — не жида, на кожних 3.000 осіб, що підлягають охороні хворих, з утриманням районового лікаря.

Якщо треба обслуговувати тільки 1.000 осіб, виплачується даному лікареві тільки третину його утримання. Допускається рівночасне заангажування, напр. в якомусь місці, одночасно більше лікарів, які поділяють між собою передбачене утримання на охорону хворих за працею чи в разі потреби за вказівками Окружного Комісара (Уряду Праці).

Якщо обслугу охорони хворих переводять лікарі стало оплачувані в шпиталях, амбулаторіях чи подібних установах, то утримання впливає до каси власника установи; окремі інструкції про лікарську обслугу в амбулаторіях і т. д. скажуть, чи належиться лікарям і в якому розмірі винагорода за збільшену працю.

Окружні та районові лікарі зі сталим утриманням повинні бути затруднені по можливості тільки як дорадники Окружних Комісарів і довірені лікарі (нагляд і продовження лікування в шпиталях і т. д.).

Оскільки на фельчерів мусять бути покладені обов'язки по охороні хворих за браком відповідних лікарів, то до них стосується все вищенаведене. Фельчерам належить платити дві третини вищенаведених платень.

Зубні лікарі.

Якщо є нежидівські лікарі, треба їх притягти до охорони хворих, на кожних 10.000 осіб, підлягаючих охороні хворих, один зубний лікар з утриманням районового лікаря. Аж до дальшого розпорядження охорона хворих обіймає тільки лікування та пльомбування зубів, але не заміну зубів, як коронки, мостки, штучні зуби і т. д.

В. Лікарства і дрібні лікувальні засоби.

В час війни запас ліків має в першу чергу обслуговувати фронтові війська. Отже будуть видані окремі вказівки в порозумінні з відділом Здоров'я і Народної Опіки, які ліки можуть бути видані в аптеках на рахунок охорони хворих за лікарським приписом.

Г. Лікування в шпиталях.

Лікування в шпиталях може мати місце тільки тоді, коли інакше не можна відновити здоров'я. Розмір коштів за день буде встановлений напрямними Райхскомісара в справі використовування шпиталів Райхском. Україна.

Д. Управління охороною хворих.

а) В округах:

Окружні Комісари — Уряди Праці в порозумінні з окружним лікарем насамперед встановлять докладний план, в яких районах має українське допоміжне управління і в яких місцях переведе охорону хворих, призначить лікарів і т. д. Начальник району є відповідальний за переведення охорони хворих. Йому належить платити внески, але рахувати окремо від інших прибутків.

Українське допоміжне управління може наразі, доки не буде зібраний практичний досвід, видати на охорону хворих найбільше $^{3}/_{4}$ внесків, а з того знов $^{1}/_{3}$ (себто $^{1}/_{4}$ суми внесків) на грошову допомогу хворим; решту, одну четвертину, має передати до Окружного Комісара (Уряд Праці) для вирівняльної каси, яку належить відкрити окремим рахунком в Господарчому Банку.

Якщо мимо найбільшої ощадности українське допоміжне управління докаже, що засобів, які залишилися до його розпорядимости, невистачає, то мусять одержати згоду Окружного Комісара на перевищення видатків понад $^{3}/_{4}$ суми внесків. Якщо всіх внесків невистачає, то Окружний Комісар має на внесок дозволити на відповідну дотацію з вирівняльної каси.

Якщо Окружні Комісари (Уряди Праці) не можуть переказати сум, зібраних на коштах вирівняльної каси в місцевих господарчих банках, районам і т. п., яким невистачає їх доходу з внесків, мають вони до розпорядимости суми вирівняльної каси Генеральних Комісарів за вказівками, що будуть видані.

б) Передача управління охорони хворих підприємствам:

Внески підприємств на перейняття управління охорони хворих належить засадничо узгляднювати, якщо підприємство заслуговує на довір'я і гарантує належне ведення бухгалтерії та каси. Взагалі належить передавати переведення охорони хворих тільки більшим підприємствам приблизно з 200 до 300 працівниками, що підлягають охороні хворих. Крім того треба мати на увазі, щоб шляхом виключення цих осіб із загальної охорони хворих не загрожене було це загальне управління, бо тоді в цій загальній охороні хворих лишилося б мало осіб, отже невистачило б коштів на управління охороною хворих. Якщо в якомусь районі якесь більше підприємство обіймає напр. 1000 осіб підлягаючих охороні хворих, а поза цим в районі є ще 100 осіб, підлягаючих охороні хворих, то Окружний Комісар може заявити, що підприємство переводить само охорону хворих для всіх 1100 осіб.

Так само ті підприємства, що виконують самостійно під доглядом Окружного Комісара (Уряду Праці) завдання охорони хворих, мають так, як українське допоміжне управління, переказувати принаймні $^{1}/_{4}$ внесків до вирівняльної каси і мають право на платіжі з цієї каси, коли вони докажуть, що власних доходів з внесків їм невистачає.

Чи по виповненні вирівняльних кас підприємства одержать до розпорядимости кошти для дальших завдань, буде вирішено пізніше.

Е. Інше:

а) Якщо десь знаходяться організації для цілей охорони хворих, мають вони з введенням охорони хворих припинити свою діяльність; треба забезпечити майно, поки не дано на підставі звіту розпорядження про дальшу судьбу цього майна. Це стосується також підприємств, якщо це майно було відокремлене від майна підприємства.

б) § 4. Розпорядження про заснування німецької Асекурації хворих для України від 19.2.1942 (Урядові Вісті Райхскомісара України ч. 13), що містило в собі тимчасове упорядкування охорони хворих з місцевого населення, є безпредметним після оголошення Розпорядження про охорону хворих від 1.5.1942 р.

в) До видання окремих інструкцій про ведення книг, статистики і т. д. належить прийняти за змістом видані досі приписи для цілей податкових і бюджетових.

Перша виконавча інструкція нацистської окупаційної влади про охорону хворих. 1942 р.

ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 1, спр. 105, арк. 2, 2 зв.

Erste Verordnung über die Anordnung von Krankenschütz vom 18. Juli 1942.

Перше виконавче розпорядження до розпоркдження проохорону хворих від 18 липня 1942 р. (Вісн. Розп. Райхском. У. 1942 р.).

На підставі пар. 5 розпорядженя про охорону хворих від 1. травня 1942р. (Вісн. Розп. Райхском. Уст. 19) заряджую:

§ 1.

Обсяг осіб.

(1) Охороні хворих підлягають оскільки, затруднені за платню:

1. В харчовому та сільському господарстві робітники та службовці, що належать до 1—5 групи діяльности за розпорядженням про урегулювання умов платні і праці всіх місцевих урядовців затруднених в німецьких установах (Вісн. Розп. Райхском. У. 1942 ст. 46) або до них дорівняних.

2. В лісному господарстві робітники та службовці лісного управління вкл. лісні побічні підприємства (смолярні, дигтярні, дестилярні) тартачної та диктової промисловості вкл. їх побічні підприємства і сплави, оскільки вони не є затрудненими тільки тимчасово.

3. У промисловості — робітники та службовці у підприємствах важливих для війни й відбудови.

4. Робітники і службовці в німецьких установах і управлінних а також в українському допомоговому управлінні оскільки не підпадають під пп. 1 до 3.

(2) Які групи осіб зокрема за відст. 1 особливо п. 3 підлягають охороні хворих передусім в випадках непевности чи сумніву, рішають Генеральні Комісари окремими виконавчими вказівками.

(3) За Українців в розумінні п. 1 Розпорядження про охорону хворих вважається всіх затруднених на Україні ненімецьких робітників і урядовців за винятком:

1. Закордонних робітників не замешкалих постійно затруднених з ініціятиви німецьких установ в Райхскомісаріаті України тільки тимчасово.
2. Военнополонених,
3. Жидів і циган.

§ 2.

Послуги.

1. Робітникам і урядовцям, що підлягають охороні хворих, можуть бути предоставлені такі послуги для них особисто у випадках хвороби:

а) Лікарська і дентистична опіка допущених лікарів і зубних лікарів і спеціально допущених фельчерів.

б) Забезпечення ліками а також окулярами, ортопедичними бандажами та іншими дрібними засобами лікування.

в) Грошова допомога хворим у розмірі половини основної ставки (§ 4 відст. 1) за кожний календарний день, коли хвороба викликає непрацездатність робітника або урядовця і він не має жадного права на платню в час хвороби. Грошева допомога хворим може бути представлена найскоріше від 4 дня непрацездатности.

г) Замість лікарської опіки і грошової допомоги хворим може бути предоставлене лікування і харчування в шпиталі Райхскомісара для України, як тільки таким способом можна усунути хворобу.

Послуги означені під в) і г) предоставляються на протязі часу до чотирох тижнів, рахуючи від першого дня непрацездатности. Як що після чотирох тижнів за лікарською опінією існує обоснована надія на повернення працездатности, то можуть бути предоставлені послуги найвище ще на дальших чотири тижні; про це опінює спеціяльно визначений лікар.

2. Грошова допомога хворому не платиться доки нема на це згоди керівника підприємства.

§ 3.

Внески.

1. Відсоток від загальної суми зарібної платні, який платить працедавець на послуги охорони хворих, визначає що року рівномірно для цілого Райхскомісаріату України Райхскомісар. Він виносить до відкликання 3% загальної платні (брутто).

2. Працедавець має вплачувати внески рівночасно з прибутковим податком і платіжом на підтримання народнього здоровля (пар. 8 і 10 тимчасового розпорядження про стягнення податків та інших грошевих платежів на території Райхскомісара для України — урядові звідомлення ч. 4). Цього немає, коли відання охороною хворих переказано працедавцеві, а має він громадити внески на окремому рахунку підприємства (пар. 3 відст. 2 Розпорядження про охорону хворих).

3. Внески на охорону хворих належить книгувати окремо від інших платіжів за вплинами. Вони можуть бути використані для предоставлення послуг, творення резерви, коштів управління або для цілей спеціяльної чи загальної профілактики в рамах інструкцій виданих Райхскомісаром. Якщо будуть осягнуті надвижки, то про їх вжиток рішає Райхскомісар.

4. Як що працедавець не платить внесків своєчасно або в належній висоті може бути відмовлено його співробітникам в охороні хворих.

§ 4.

Обрахунок основної платні і внесків.

1. Основна платня (пар. 2 відст. 1 в), що виплачується як щоденна грошова допомога, обраховується з виплаченої останньо перед хворобою фактичної зарібної платні в грошах додаючи річеві послуги. При цьому останньо виплачена тижнева чи місячна зарібна платня ділиться на 7 або 30. Як що у випадку хвороби дальше видається річеві послуги, то належить виходити тільки з фактично виплаченої зарібної платні в грошах.

2. При обрахунку внесків належить так само класти в основу фактично виплачену заробітну платню в грошах додаючи річеві послуги.

3. При обрахунку грошевої допомоги хворим і внесків належить оцінювати вартість річевих послуг так само як при податкових платіжах. До видання загальних ставок належить виходити з урядово встановлених цін.

Перше виконавче розпорядження нацистської окупаційної влади до розпорядження про охорону хворих. 18 липня 1942 р.

ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 1, спр. 105, арк. 3

§ 5.

Управління.

(1) Окружні Комісари (Уряди Праці) доручать українському допоможному управлінню перевести:

1. Обрахунок і стягання внесків, виконання грошевих і річевих послуг.
2. Обрахунок з аптеками, шпиталями, лікарями та іншими лікарськими силами.
3. Управління і використання внесків на підставі приписів виданих Райхскомісаром, передача невикористаних на місці засобів Окружному Комісарові (Вирівняльна каса).
4. Полагодження передбачених в пп. 1 до 3 книговодства і рахівництва, складення річного звіту.
5. Ведення статистичних зіставлень за даними приписами.

Оскільки буде передано підприємствам переведення охорони хворих, вони виконують завдання замість українського допоміжного управління під доглядом Окружного Комісара.

Для підприємств, що діють на території більшої кількости окружних чи Генеральних Комісаріатів, застерігається окреме урегулювання.

завдання:

1 Нагляд над переведенням Окружними Комісарами охорони хворих.
2. Управління впливами на окремий рахунок частини внесків за виданими Райхскомісаром приписами.
3. Зіставлення і використання статистичних даних Окружних Комісарів,
4. Складення річного звіту по Генеральному Комісаріяті.

§ 6.

Кінцевий припис.

Підготовчі праці для переведення охорони хворих належить так виконати, щоби охорона хворих у всіх округах була введена в життя найпізніше 1 жовтня 1942 року.

Рівне, 18 липня 1942

Райхскомісар для України
в заступництві: Даргель

(2) На Генеральних Комісарів покладається такі

Перше виконавче розпорядження нацистської окупаційної влади до розпорядження про охорону хворих. 18 липня 1942 р.

ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 1, спр. 105, арк. 3 зв.

4

ZUR BEACHTUNG!

Der Krankenschein ist bei Arbeitsunfähigkeit sofort der Krankenkasse wieder vorzulegen, da sonst keinen Anspruch auf Krankengeld.

Nach beendeter Krankheit ist der Schein sofort an die Kasse zurückzugeben.

Für die ärztliche Behandlung sind die zugelassenen Kassenärzte; für die Zahnbehandlung die zugelassenen Kassenzahnärzte und Kassendentisten in Anspruch zu nehmen.

Die Behandlung ist für das Mitglied kostenfrei, wenn der Schein dem Kassenarzt usw. bei Beginn der Inanspruchnahme vorgelegt wird. Bei Dringlichkeit muss der Schein spätestens nach 7 Tagen dem Kassenarzt vorgelegt werden, da sonst keine Bezahlung der Behandlung durch die Kasse erfolgt.

Bei ununterbrochener Krankheit gilt dieser Schein für ein Kalendervierteljahr und ist dann bei der Krankenkasse umzutauschen.

УВАГА!

При початку нездібності до праці картка хвороби мусить бути негайно предложена в касі хворих, бо в противному разі гроші за хворобу не будуть виплачені.

Після скінчення хвороби цю картку негайно повернути в касу.

В випадку лікарського лікування звертатись до призначених до цього лікарів каси хворих, в випадку лікування зубів до відповідних зубних лікарів каси хворих—дантистів.

Лікування для членів є вільні від платні в цьому випадку як картка лікування буде предложена одразу по хворобі. При важних хворобах мусить картка лікування не пізніш як по 7 днях по хворобі предложена в касу хворих, в противному випадку заплата за лікування не поступить через касу.

При неперервній хворобі ця картка важна є тільки 1/3 календарного року і після закінчення цього терміну мусить бути в касі хворих змінена.

Розпорядження нацистської окупаційної влади про порядок ведення картки хворих. 1941 р.

ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 1, спр. 105, арк. 4

І.5 Державний архів Вінницької області

21100, м. Вінниця, вул. Соборна, 17
Тел. (0432) 32-20-92
Факс (0432) 35-13-27
E-mail: vinda@vc.ukrtel.net
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra02

Джерельна база архіву періоду нацистської окупації (1941–1944) вирізняється великим обсягом, різноманітним складом, інформативною насиченістю документального масиву.

Після штучного поділу окупованої території України на окремі адміністративні одиниці частина Вінницької області опинилася в РКУ, а частина (південні райони) – у складі т. зв. Трансністрії була передана Румунії*. Отже, у комплексі «окупаційних фондів» Державного архіву Вінницької області зосереджено документи двох різних зон окупації, що мають свою специфіку.

До реєстру довідника включено 501 фонд: 495 – «окупаційні фонди», 1 – Вінницької обласної комісії сприяння роботі Надзвичайної державної комісії із встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам СРСР, 5 фондів – архівні колекції. Мова документів – українська, німецька, румунська, російська.

У групі *фондів органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем*

*Докладніше про структуру губернаторства Трансністрія див.: «Державний архів Одеської області».

окупаційної влади досить повно (враховуючи обставини воєнного часу) збереглися документи органів управління окупованими територіями різного рівня (місцевих органів окупаційної адміністрації та органів самоврядування), судів, органів економічного освоєння загарбаних українських земель, суб'єктів господарювання, фінансово-банківської сфери, охорони здоров'я, культури, освіти.

Фонди Вінницького окружного комісара (гебітскомісара) (ф. Р-1395) та Вінницької обласної управи (ф. Р-1311), міських (6 фондів) та повітових (3 фонди) управ представляють основні напрями діяльності цих *органів управління* у проведенні окупаційної політики згідно зі своїм статусом та компетенцією як у німецькій, так і в румунській зонах окупації. Різноманітні за видами та змістом документи і матеріали цих фондів надають об'єктивну інформацію про життя населення регіону. Наприклад, у складі документів Вінницької *міської управи* (ф. Р-1312, 2004 справи) – директиви рейхскомісара України; накази Житомирського генерального комісара; постанови, накази, обіжники, протоколи нарад, звіти управи та її відділів; листування голови управи з гебітскомісаром, з районною та сільськими управами, підприємствами з питань основної діяльності; документи про обрання старост сільських громад, про паспортизацію та реєстрацію працездатного населення; статути підприємств, плани та звіти про їх роботу, кошториси, акти обстеження підприємств, оцінювання рухомого і нерухомого майна, креслення будівель цехів заводів та схеми їх водопостачання; положення, інструкції та пам'ятки з питань торгівлі; фінансові плани районних контор зв'язку. У фонді відклалися й заяви та списки осіб, які отримали патент і право на оренду приміщень, відкриття підприємств, магазинів, ресторанів, їдалень тощо; заяви громадян про прийняття на роботу; копії посвідчень та довідок Вінницької міської управи; списки установ та організацій, особові справи працівників управи, установ та організацій; бухгалтерські документи; окремі номери газети «Вінницькі вісті». У 1175 справах фонду Могилів-Подільської міської управи (ф. Р-2383) зберігаються постанови, накази, розпорядження, обіжники, інструкції губернаторства Трансністрія, міської управи – з адміністративно-господарських та кадрових питань; листування з повітовою управою, установами та організаціями з питань основної діяльності; накази військового командування румунської армії про встановлення цін на сільськогосподарські продукти; акти перевірки фінансової діяльності управи, санітарного стану будинків та дворів; угоди з громадянами про оренду землі; заяви громадян про видачу перепусток для переходу кордону, дозволів на відкриття приватних майстерень, пекарень, ларків, фабрик, на оренду земельних ділянок, про підтвердження документів про освіту. Серед документів і матеріалів фонду також наявні: карта Могилівського повіту; переліки установ та підприємств міста, вулиць та провулків; відомості про випікання хліба та його реалізацію в магазинах; чисельність міського населення, платників податків, ремісників; списки осіб, які отримали дозвіл на торгівлю та свідоцтва на веломашини; румунів, репатрійованих з Кубані та Криму.

Інформативно насиченими є і більшість з 34 фондів *районних управ*, документи яких висвітлюють не тільки реалізацію окупаційної політики, загальний господарський стан на підпорядкованій території, а й «деталізують» різні сторони повсякденного життя. Поряд з відомостями про склад і рух населення, кількість людей, вивезених до Німеччини, сплату податків та штрафів, вивезення до Румунії (з румунської зони окупації) зерна, худоби, сільськогосподарської техніки, знаходимо тут і документи, які засвідчують, наприклад, кількість власників собак або осіб, які обміняли радянські рублі на німецькі марки (ф. Р-1498).

Найчисленніший масив «окупаційних фондів» архіву – близько 230 фондів *сільських управ*. Але за кількістю документів вони – невеликі, здебільшого налічується до 10 справ. Такі «маленькі» фонди, як правило, містять розпорядження управ, списки мешканців села, платників податків та працівників управи. Більш «наповнені» фонди включають також документи щодо стану господарств (деякі – сільських шкіл), протоколи засідань управ та загальних зборів селян, відомості про сплату податків, здавання на заготівельні пункти м'яса, яєць, молока, списки населення, осіб, вивезених до Німеччини. У ф. 2703 (Павлівська сільська управа Ободівського району) наявні свідоцтва про звільнення з німецького полону мешканців села, а у ф. 2714 (Яланецька сільська управа, Бершадський район) – накази головнокомандувача румунської армії.

Окремо слід зазначити, що документи цієї групи є важливим джерелом дослідження проблеми голокосту*. Зокрема, у фондах Вінницької обласної, Вінницької та Гайсинської міських управ, 15 фондах районних управ та 11 – сільських, на території яких мешкало єврейське населення, відклалися документи про накладання контрибуцій, посилене оподаткування, специфічні умови оплати праці євреїв, переселення в гетто. Особлива інформативна цінність фондів румунської зони окупації (префектур повітів Могилева, Тульчина, Джугастри, підпорядкованій Балтській префектурі Бершадської претури) зумовлюється тим, що ці повіти були місцем масової депортації євреїв з Бессарабії, Північної Буковини та Румунії (близько 250 тис. осіб) і містять значний обсяг реєстраційних матеріалів, відображають окупаційний режим у гетто. Аналогічні матеріали із поглибленою статистикою зберігаються у 26 фондах районних та міських управ-претур, 17 фондах примарій – населених пунктів, де в колоніях та гетто проживали єврейські родини як місцеві, так і депортовані. Тут представлено документи, що висвітлюють соціальні, культурні, релігійні проблеми гетто в румунській зоні окупації.

Дані щодо обліку населення та паспортизації, списки оштрафованих за різні порушення, заяви жителів з різних питань, акти та протоколи допитів стосовно крадіжок містяться у фондах *поліції*, зокрема Тульчинської міської (ф. Р-3422) та Балківської районної (ф. Р-3704). У фонді Брацлавської в'язниці, що фактично була єврейським робітничим табором, наявні

* Спеціально ця проблема розглядається у кандидатській дисертації Ф. Винокурової «Фонди Державного архіву Вінницької області як джерело з історії долі євреїв під час німецько-румунської окупації 1941–1944 рр.».

документальні свідчення стосовно режиму утримання в'язнів. Умови перебування в таборах військовополонених відображено у документах Вапнярського табору військовополонених (ф. Р-3527).

Великообсягові фонди Вінницьких міських касаційного (ф. Р-3937, 611 справ) та мирового (ф. Р-1618, 2952 справи) *судів* сформовано з кримінальних та цивільних справ. У їх складі зберігаються і заяви, скарги, позови щодо відчуження єврейських будинків та єврейської власності. У фонді Немирівської комендатури (ф. Р-3978) відклалася справа про переселення євреїв-ремісників та їхніх родин.

Простежити методи окупаційної влади щодо економічного визиску Вінниччини, отримати факти, що висвітлюють умови праці населення, дають змогу документи органів управління господарством, окремих промислових та сільськогосподарських підприємств. Стан *промисловості* області, переважно (як засвідчують архівні документи) її харчової галузі, відображено у майже 90 фондах, з яких: фондів галузевих управлінь – 8, цукрових заводів – 18, маслозаводів – 14, млинів – 11, плодоовочевих заводів – 7, спиртогорілчаних – 7. В архіві збереглися ще документи двох хлібопекарень та двох олійниць, Вінницького м'ясокомбінату та Козятинської птахофабрики, трьох пивоварних заводів, Вінницької кондитерської та Шершнянської мармеладної фабрик. Ціла низка фондів репрезентує *сільськогосподарські підприємства*, серед яких: об'єднані архівні фонди, де зібрані документи громадських господарств (ф. Р-1345, 1875 справ) та МТС (ф. Р-2860, 348 справ), фонди зернових і зерновирощувальних (13 фондів), тваринницьких (5), садівницьких (2), виноградарської державних ферм, садово-городнього та буряково-насіннєвого господарств, інкубаційних (4) та селекційних (3) станцій. Специфіку лісового господарства області відображено у 2-х фондах: Р-1618 та Р-1456. Документи сільськогосподарських трудових общин Вінницької області (1941–1944) зосереджено у складі об'єднаного архівного фонду (ф. Р-1509), що налічує 2645 справ.

Інформація щодо використання загарбниками економічного потенціалу Вінниччини, зокрема вилучення у населення зерна, худоби на користь окупаційної влади, міститься також у фондах *заготівельних* контор і пунктів. Функціонування *банківської* системи відображено у документах банківських установ (6 фондів).

Досить повно у зібраннях архіву збереглися свідчення про стан мережі закладів *охорони здоров'я*, захворюваність різних груп населення. До комплексу документів цієї проблематики належать документи об'єднаного архівного фонду – лікувальні установи Вінницької області (ф. Р-1888, 226 справ), фондів окремих лікувально-профілактичних медичних закладів, санітарних станцій (8), а також документи, що відображають діяльність Вінницького обласного аптекоуправління і аптек області (ф. Р-1323, 180 справ).

Накази, розпорядження районних управ та інспекторів, листування з різних питань роботи шкіл, протоколи екзаменаційних комісій, звіти з успішності та відвідування занять, відомості про особовий склад учителів

та учнів шкіл зосереджено в об'єднаному архівному фонді Р-1387 (16 справ). *Освітню* галузь Вінниччини періоду окупації репрезентують також фонди Вінницького медичного інституту (ф. Р-1325, 12 справ), технікумів, ремісничих училищ і шкіл, у яких зосереджено документи стосовно організації навчального процесу, стану навчальних закладів, відомості про студентів та учнів, викладачів, плату за навчання.

У невеликій кількості збереглися в архіві документи Вінницького обласного краєзнавчого музею (ф. Р-1319, 5 справ), Вінницької обласної бібліотеки (ф. Р-1320, 4 справи), Вінницької обласної науково-медичної бібліотеки (ф. Р-2353, 1 справа).

Краще відображено діяльність Вінницького історичного *архіву* (ф. Р-1336) під час окупації. У фонді налічується 68 справ, за документами яких можно простежити основні напрями діяльності установи, ставлення окупаційної влади до архівної справи, умови праці архівістів.

Група *фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів та встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни,* представлена документами Вінницької обласної комісії сприяння роботі Надзвичайної державної комісії зі встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам СРСР (ф. Р-1683), які містять постанови та розпорядження, інструкції, листування з приводу порядку обліку злодіянь і збитків, заподіяних окупантами; матеріали обласної та районних комісій, у тому числі протоколи засідань, акти обліку злочинів (зі статистикою померлих і страчених), заподіяних збитків по області, містах і районах як узагальнюючого характеру, так і актів, що зафіксували втрати громадян. За даними НДК СРСР станом на 1 квітня 1945 р. (що не є остаточними і повними) по Вінницькій області таких індивідуальних актів налічується 145 933. У фонді збереглися також заяви, свідчення очевидців та жертв нацизму, громадян, постраждалих від переслідувань, пояснювальні та доповідні записки, реєстраційні журнали, в яких окупанти фіксували розмір награбованого єврейського майна, протоколи допитів.

Без перебільшення унікальними можна вважати більшість документів, зосереджених у *колекційних* зібраннях архіву.

Архівна колекція ф. П-425 «Підпільні організації, партизанські загони періоду Великої Вітчизняної віни на Вінниччині (1941–1944 рр.)» містить звіти підпільних груп і організацій, що діяли у м. Вінниці та районах області, звіти про діяльність партизанських з'єднань і загонів, довідки, пояснювальні записки, підтвердження, нагородні листи, різного роду листування щодо виявлення та обліку учасників підпільної та партизанської боротьби з нацистами, свідчення про антифашистську діяльність, арешти й катування підпільників, звіти про антинацистський спротив у гетто, зокрема Жмеринському, Бершадському, Шаргородському. Серед документів багато листів – спогадів про активних діячів підпілля гетто. Прізвища та імена учасників підпілля, їх анкетні дані, короткі описи їхньої

діяльності доби окупації та післявоєнної долі зафіксовані у відповідних анотованих переліках.

Велика за обсягом колекція «Листи радянських громадян з німецько-фашистської каторги» (ф. Р-4277) зберігає достеменні свідчення «остарбайтерів» про умови життя та праці під час примусового перебування в Німеччині.

Важливе місце посідає архівна колекція «Хронологічні довідки про тимчасову окупацію німецько-фашистськими загарбниками населених пунктів Вінницької області та визволення їх Радянською армією» (ф. Р-4422).

З документів, що надходили з архіву Міністерства оборони СРСР, сформовано колекцію «Учасники Великої Вітчизняної війни» (ф. Р-5333). У фонді зберігаються копії нагородних листів Героїв Радянського Союзу та документи про них (анкети, спогади, довідки, листування, фотографії), документи учасників війни (анкети, спогади тощо) по районах області.

У колекції спогадів і свідчень колишніх в'язнів гетто та концтаборів, остарбайтерів (ф. Р-6022) привертають увагу порайонні списки колишніх ув'язнених, у межах районів – по окремих гетто та колоніях, а також документи усної історії. Списки складались у 1992–1999 рр. ініціативними групами Вінницької обласної організації колишніх в'язнів гетто та концтаборів по тих населених пунктах, де не збереглися документи окупаційного періоду. Колекція на сьогодні містить документи усної історії у вигляді записаних спогадів та свідчень.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Вінницька обласна управа, м. Вінниця
Ф. Р-1311, 380 справ. 1941–1942. Описи.

Вінницька міська управа, м. Вінниця
Ф. Р-1312, 2004 справи. 1941–1944. Описи.

Вінницький спиртогорілчаний завод, м. Вінниця
Ф. Р-1315, 114 справ. 1941–1944. Описи.

Вінницький водоканал відділу комунального господарства Вінницької міської управи, м. Вінниця
Ф. Р-1316, 79 справ. 1941–1944. Опис.

Вінницький пивоварний завод, м. Вінниця
Ф. Р-1317, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Вінницький обласний краєзнавчий музей, м. Вінниця
Ф. Р-1319, 5 справ. 1941–1944. Опис.

Вінницька обласна бібліотека, м. Вінниця
Ф. Р-1320, 4 справи. 1942–1944. Опис.

Вінницька окружна ветеринарна база відділу харчування і сільського господарства Житомирського генерального комісаріату, м. Вінниця
Ф. Р-1321, 17 справ. 1941–1943. Опис.

Вінницька кондитерська фабрика, м. Вінниця
Ф. Р-1322, 10 справ. 1941–1944. Опис.

Вінницьке обласне аптекоуправління і аптеки області (ОАФ)
Ф. Р-1323, 180 справ. 1941–1944. Опис.
Вінницька взуттєва фабрика, м. Вінниця
Ф. Р-1324, 29 справ. 1941–1943. Опис.
Вінницький медичний інститут, м. Вінниця
Ф. Р-1325, 12 справ. 1942–1943. Описи.
Вінницька психіатрична лікарня, м. Вінниця
Ф. Р-1326, 177 справ. 1941–1944. Описи.
Вінницька комунальна лазня відділу комунального господарства Вінницької міської управи, м. Вінниця
Ф. Р-1327, 14 справ. 1941–1943. Опис.
Вінницьке відділення заготівлі зерна «Зерноцентраль Україна», м. Вінниця
Ф. Р-1328, 10 справ. 1941–1944. Опис.
Вінницький енергетичний технікум, м. Вінниця
Ф. Р-1329, 134 справи. 1941–1944. Описи.
Вінницька обласна маслоконтора, м. Вінниця
Ф. Р-1331, 11 справ. 1941–1943. Опис.
Вінницька обласна контора інкубаторних станцій сільськогосподарського управління Вінницької обласної управи, м. Вінниця
Ф. Р-1332, 21 справа. 1941–1943. Опис.
Вінницький цвяховий завод, м. Вінниця
Ф. Р-1333, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Вінницька центральна поліклініка медико-санітарного відділу Вінницької міської управи, м. Вінниця
Ф. Р-1334, 34 справи. 1941–1944. Опис.
Вінницький медичний технікум, м. Вінниця
Ф. Р-1335, 105 справ. 1941–1943. Описи.
Вінницький історичний архів, м. Вінниця
Ф. Р-1336, 68 справ. 1941–1944. Опис.
Управління цукрової промисловості Вінницької області Головного управління цукрової промисловості України, м. Вінниця
Ф. Р-1337, 360 справ. 1941–1943. Описи.
Вінницький м'ясокомбінат, м. Вінниця
Ф. Р-1338, 124 справи. 1942–1943. Опис.
Вінницьке відділення української контори із заготівлі худоби «Укрзаготхудоба», м. Вінниця
Ф. Р-1339, 1 справа. 1941–1944. Опис.
Вінницьке ремісниче училище, м. Вінниця
Ф. Р-1340, 1 справа. 1941. Описи.
Вінницький плодоовочевий завод, м. Вінниця
Ф. Р-1341, 234 справи. 1941–1944. Опис.
Вінницька електростанція, м. Вінниця
Ф. Р-1342, 68 справ. 1941–1944. Опис.
Вінницька лікарня ім. Пирогова, м. Вінниця
Ф. Р-1344, 268 справ. 1941–1944. Опис.
Громадські господарства Вінницької області (ОАФ)
Ф. Р-1345, 1875 справ. 1941–1944. Описи.
Великохутірська сільська управа, с. Великі Хутори Вінницького району
Ф. Р-1351, 25 справ. 1941–1944. Опис.
Щітківська сільська управа, с. Щітки Вінницького району
Ф. Р-1352, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Сабарівський млин Вінницького обласного млинарського тресту, с. Сабарів Вінницького району
Ф. Р-1356, 18 справ. 1942–1943. Опис.

Вінницька районна управа, м. Вінниця
Ф. Р-1357, 34 справи. 1941–1944. Опис.
Барська районна управа, м. Бар
Ф. Р-1358, 4 справи. 1941–1944. Опис.
Антонівська сільська управа, с. Антонівка Барського району
Ф. Р-1359, 6 справ. 1942. Опис.
Гулівська сільська управа, с. Гулі Барського району
Ф. Р-1360, 14 справ. 1943–1944. Опис.
Адамівська сільська управа, с. Адамівка Барського району
Ф. Р-1361, 2 справи. 1943. Опис.
Гайсинська районна управа, м. Гайсин
Ф. Р-1362, 18 справ. 1941–1944. Описи.
Гайсинський трахоматозний дитячий будинок медико-санітарного відділу Гайсинської районної управи, м. Гайсин
Ф. Р-1366, 6 справ. 1941–1944. Описи.
Гайсинський маслозавод, м. Гайсин
Ф. Р-1367, 26 справ. 1943–1944. Описи.
Гайсинське відділення Вінницького господарського банку, м. Гайсин
Ф. Р-1368, 177 справ. 1941–1943. Описи.
Карбівська сільська управа, с. Карбівка Гайсинського району
Ф. Р-1369, 6 справ. 1942–1944. Описи.
Митківська сільська управа, с. Митків Гайсинського району
Ф. Р-1370, 2 справи. 1942. Опис.
Козятинська районна управа, м. Козятин
Ф. Р-1379, 13 справ. 1941–1943. Опис.
Козятинський пункт заготівлі зерна Вінницької обласної контори «Заготзерно», м. Козятин
Ф. Р-1381, 13 справ. 1941–1943. Опис.
Гурівецька сільська управа, с. Гурівці Козятинського району
Ф. Р-1383, 3 справи. 1942. Опис.
Школи Вінницької області (ОАФ)
Ф. Р-1387, 16 справ. 1941–1944. Опис.
Козятинське відділення Вінницького господарського банку, м. Козятин
Ф. Р-1388, 42 справи. 1941–1943. Описи.
Сокілецька сільська управа, с. Сокілець Козятинського району
Ф. Р-1390, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Білопільська сільська управа, с. Білопілля Козятинського району
Ф. Р-1391, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Закутинецька сільська управа, с. Закутинці Козятинського району
Ф. Р-1392, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Калинівська районна управа, м. Калинівка
Ф. Р-1393, 21 справа. 1941–1943. Описи.
Вінницький окружний комісар (гебітскомісар), м. Вінниця
Ф. Р-1395, 32/2с справи. 1941–1944. Опис.
Калинівська міжрайонна контора із закупівлі рогатої худоби, свиней, птахів «Заготхудоба», м. Калинівка
Ф. Р-1405, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Гущинецький млин Калинівського районного млинарського управління, с. Гущинці Калинівського району
Ф. Р-1406, 10 справ. 1941–1943. Описи.
Комаргородська державна тваринницька ферма Джугастринської повітової управи, с. Комаргород Томашпільського району
Ф. Р-1408, 29 справ. 1941–1944. Опис.

Якимівський спиртзавод Вінницького обласного спиртотресту, с. Якимівка Оратівського району
Ф. Р-1409, 21 справа. 1941–1943. Опис.
Ямпільська районна управа, м. Ямпіль
Ф. Р-1410, 189/4с справ. 1941–1944. Описи.
Літинська районна управа, м. Літин
Ф. Р-1411, 12 справ. 1941–1944. Опис.
Літинська районна м'ясозаготівельна база Вінницької обласної контори «Заготхудоба»
Ф. Р-1412, 2 справи. 1941–1944. Опис.
Літинське відділення Вінницького господарського банку, м. Літин
Ф. Р-1413, 20 справ. 1941–1944. Опис.
Балинська сільська управа, с. Балин Літинського району
Ф. Р-1416, 18 справ. 1941–1943. Опис.
Шпиківська районна управа, м. Шпиків
Ф. Р-1417, 597/2с справ. 1941–1944. Описи.
Слідянська сільська управа, с. Сліди Шпиківського району
Ф. Р-1418, 8 справ. 1941–1944. Опис.
Торківська сільська управа, с. Торків Шпиківського району
Ф. Р-1419, 2 справи. 1942. Опис.
Печерська сільська управа, с. Печера Шпиківського району
Ф. Р-1420, 6 справ. 1941–1944. Опис.
Даньківська сільська управа, с. Даньківка Шпиківського району
Ф. Р-1421, 8/1с справ. 1941–1943. Описи.
Юрківська сільська управа, с. Юрківка Шпиківського району
Ф. Р-1422, 6 справ. 1941–1944. Опис.
Сільницька сільська управа, с. Сільниця Шпиківського району
Ф. Р-1423, 5 справ. 1941–1943. Описи.
Шпиківська сільська управа, м. Шпиків
Ф. Р-1424, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Плисківська районна управа, м. Плисків
Ф. Р-1430, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Наказнянська сільська управа, с. Наказне Плисківського району
Ф. Р-1431, 15 справ. 1941–1943. Опис.
Скоморошківська сільська управа, с. Скоморошки Плисківського району
Ф. Р-1432, 3 справи. 1943. Опис.
Дзюньківська сільська управа, с. Дзюньків Плисківського району
Ф. Р-1433, 14 справ. 1941–1943. Опис.
Погребищенська районна управа, м. Погребище
Ф. Р-1434, 152/1с справи. 1941–1944. Опис.
Погребищенський районний промисловий комбінат, м. Погребище
Ф. Р-1435, 29 справ. 1941–1943. Опис.
Левківська сільська управа, с. Левківка Погребищенського району
Ф. Р-1440, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Погребищенське відділення Вінницького сільськогосподарського банку, м. Погребище
Ф. Р-1441, 35 справ. 1941–1943. Опис.
Белашківська сільська управа, с. Белашки Погребищенського району
Ф. Р-1445, 7 справ. 1941–1944. Опис.
Морозівська сільська управа, с. Морозівка Погребищенського району
Ф. Р-1446, 2 справи. 1943. Опис.
Черемошненська сільська управа, с. Черемошне Погребищенського району
Ф. Р-1447, 2 справи. 1943. Опис.
Смаржинецька сільська управа, с. Смаржинці Погребищенського району
Ф. Р-1448, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Теплицька районна управа, м. Теплик
Ф. Р-1452, 17 справ. 1941–1944. Опис.

Теплицький міжрайонний агролісомеліоративний розсадник Гайсинського лісового господарства, м. Теплик
Ф. Р-1456, 6 справ. 1941–1944. Опис.
Брідоцька сільська управа, с. Брідок Теплицького району
Ф. Р-1458, 2 справи. 1942–1944. Опис.
Петрашівська сільська управа, с. Петрашівка Теплицького району
Ф. Р-1459, 5 справ. 1941–1944. Опис.
Теплицька сільська управа, м. Теплик
Ф. Р-1460, 4 справи. 1942–1944. Опис.
Комарівська сільська управа, с. Комарівка Теплицького району
Ф. Р-1462, 2 справи. 1942. Опис.
Соболівська сільська управа, с. Соболівка Теплицького району
Ф. Р-1471, 29 справ. 1941–1944. Описи.
Карабелівська сільська управа, с. Карабелівка Теплицького району
Ф. Р-1473, 19 справ. 1941–1944. Опис.
Теплицька міжрайонна контрольна насіннєва лабораторія, м. Теплик
Ф. Р-1478, 1 справа. 1942. Опис.
Сашанська сільська управа, с. Саша Теплицького району
Ф. Р-1480, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Мишарівська сільська управа, с. Мишарівка Теплицького району
Ф. Р-1481, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Залузька сільська управа, с. Залужжя Теплицького району
Ф. Р-1482, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Марківська сільська управа, с. Марківка Теплицького району
Ф. Р-1483, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Теплицька районна санітарна станція медико-санітарного відділу Теплицької районної управи, м. Теплик
Ф. Р-1487, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Шендерівська сільська управа, с. Шендерівка Чернівецького району
Ф. Р-1488, 32 справи. 1941–1944. Описи.
Фелиціянівська сільська управа, с. Фелиціянівка Чернівецького району
Ф. Р-1489, 7 справ. 1941–1944. Описи.
Слободобушанська сільська управа, с. Слобода БушанськаЧернівецького району
Ф. Р-1490, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Біляношаргородська сільська управа, с. Біляни Шаргородські Чернівецького району
Ф. Р-1491, 16 справ. 1941–1943. Описи.
Букатинська сільська управа, с. Букатинка Чернівецького району
Ф. Р-1492, 8 справ. 1942–1943. Описи.
Пелинівська сільська управа, с. Пелинівка Чернівецького району
Ф. Р-1493, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Чернівецька районна управа, м. Чернівці
Ф. Р-1495, 224/1с справи. 1941–1944. Описи.
Яришівська районна управа, м. Яришів
Ф. Р-1496, 491 справа. 1941–1944. Описи.
Серебрійська сільська управа, с. Серебрія Могилів-Подільського району
Ф. Р-1498, 8 справ. 1941–1944. Опис.
Борщовецька сільська управа, с. Борщівці Могилів-Подільського району
Ф. Р-1499, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Слідянська сільська управа, с. Сліди Могилів-Подільського району
Ф. Р-1502, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Сугаківська сільська управа, с. Сугаки Могилів-Подільського району
Ф. Р-1503, 3 справи. 1943. Описи.
Дубрівська сільська управа, с. Дубрівка Хмільницького району
Ф. Р-1504, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Старостинецька сільська управа, с. Старостинці Погребищенського району
Ф. Р-1505, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Ладижинська сільська управа, с. Ладижин Тростянецького району
Ф. Р-1506, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Шарапанівська державна тваринницька ферма Тульчинської префектури, с. Шарапанівка Тростянецького району
Ф. Р-1507, 2 справи. 1942–1944. Опис.
Тростянецька державна зернова ферма Тульчинської префектури, м. Тростянець
Ф. Р-1508, 53 справи. 1941–1943. Опис.
Сільськогосподарські трудові общини Вінницької області (ОАФ)
Ф. Р-1509, 2645 справ. 1941–1944. Описи.
Ободівська сільська управа, с. Ободівка Ободівського району
Ф. Р-1510, 2 справи. 1942. Опис.
Козачівська сільська управа, с. Козачівка Тростянецького району
Ф. Р-1512, 2 справи. 1942. Опис.
Северинівський маслозавод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Северинівка Тростянецького району
Ф. Р-1514, 14 справ. 1942–1943. Описи.
Оляницька сільська управа, с. Оляниця Тростянецького району
Ф. Р-1515, 5 справ. 1942–1944. Описи.
Великостратіївська сільська управа, с. Велика Стратіївка Тростянецького району
Ф. Р-1518, 8 справ. 1941–1943. Описи.
Летківська сільська управа, с. Летківка Тростянецького району
Ф. Р-1520, 2 справи. 1943. Опис.
Цапівська сільська управа, с. Цапівка Томашпільського району
Ф. Р-1521, 4 справи. 1941–1942. Опис.
Демківська сільська управа, с. Демківка Тростянецького району
Ф. Р-1522, 2 справи. 1942. Опис.
Северинівська сільська управа, с. Северинівка Тростянецького району
Ф. Р-1523, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Лукашівська сільська управа, с. Лукашівка Тростянецького району
Ф. Р-1524, 8 справ. 1942. Описи.
Капустянська сільська управа, с. Капустяни Тростянецького району
Ф. Р-1525, 3 справи. 1941–1944. Опис.
Савинецька сільська управа, с. Савинці Тростянецького району
Ф. Р-1526, 2 справи. 1942. Описи.
Тростянецький спиртогорілчаний завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрії, с. Тростянець
Ф. Р-1527, 41 справа. 1941–1944. Описи.
Олександрівська сільська управа, с. Олександрівка Тростянецького району
Ф. Р-1528, 10 справ. 1942–1943. Описи.
Тростянецька районна управа, с. Ладижин Тростянецького району
Ф. Р-1529, 273 справи. 1941–1943. Описи.
Демидівська державна зерновирощувальна ферма Тульчинської префектури, с. Демидівка Тульчинського району
Ф. Р-1530, 10 справ. 1941–1942. Опис.
Вознівецька сільська управа, с. Вознівці Станіславчицького району
Ф. Р-1531, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Станіславчицька районна управа, м. Станіславчик
Ф. Р-1533, 88 справ. 1941–1944. Описи.
Будьківська сільська управа, с. Будьки Станіславчицького району
Ф. Р-1535, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Олександрівська сільська управа, с. Олександрівка Станіславчицького району
Ф. Р-1537, 4 справи. 1941–1944. Опис.

Людвиківська сільська управа, с. Людвиківка Чернівецького району
Ф. Р-1545, 4 справи. 1941–1943. Описи.
Шпиківський маслозавод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Шпиків
Ф. Р-1549, 1 справа. 1942. Опис.
Жмеринський шкіряний завод промислових підприємств районної управи, м. Жмеринка
Ф. Р-1550, 13 справ. 1941–1942. Описи.
Ямпільська міська управа, м. Ямпіль
Ф. Р-1553, 39 справ. 1941–1944. Описи.
Ілляшівська сільська управа, с. Ілляшівка Тульчинського району
Ф. Р-1616, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Вінницький міський мировий суд Вінницького окружного комісаріату, м. Вінниця
Ф. Р-1618, 2952 справи. 1941–1944. Описи.
Крижопільська районна управа, м. Крижопіль
Ф. Р-1619, 543/1 справ. 1941–1944. Описи.
М'ястківська сільська управа, с. М'ястківка Крижопільського району
Ф. Р-1621, 26 справ. 1941–1943. Описи.
Горячківська сільська управа, с. Горячківка Крижопільського району
Ф. Р-1623, 7 справ. 1941–1943. Описи.
Савчинська сільська управа, с. Савчине Крижопільського району
Ф. Р-1625, 13 справ. 1941–1943. Описи.
Вербська сільська управа, с. Вербка Крижопільського району
Ф. Р-1627, 4 справи. 1942–1943. Описи.
Ротмистрівська сільська управа, с. Ротмистрівка Крижопільського району
Ф. Р-1629, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Голубецька сільська управа, с. Голубече Крижопільського району
Ф. Р-1631, 14 справ. 1941–1943. Описи.
Чоботарська сільська управа, с. Чоботарка Крижопільського району
Ф. Р-1632, 10 справ. 1941–1944. Опис.
Крижопільська районна поштово-телеграфна контора зв'язку, м. Крижопіль
Ф. Р-1636, 2 справи. 1942. Опис.
Старошарапанівська сільська управа, с. Стара Шарапанівка Крижопільського району
Ф. Р-1638, 10 справ. 1941–1943. Опис.
Крижопільський пункт заготівлі зерна, м. Крижопіль
Ф. Р-1640, 26 справ. 1942–1944. Описи.
Тернівська сільська управа, с. Тернівка Крижопільського району
Ф. Р-1641, 14 справ. 1941–1944. Описи.
Джугастрівська сільська управа, с. Джугастра Крижопільського району
Ф. Р-1644, 6 справ. 1941–1942. Описи.
Леонівська сільська управа, с. Леонівка Крижопільського району
Ф. Р-1647, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Соколівська сільська управа, с. Соколівка Крижопільського району
Ф. Р-1648, 5/1с справ. 1941–1944. Опис.
Теклівська сільська управа, с. Теклівка Крижопільського району
Ф. Р-1650, 16 справ. 1941–1943. Описи.
Шляхетнянська сільська управа, с. Шляхетне Крижопільського району
Ф. Р-1653, 6 справ. 1941–1942. Описи.
Романівська сільська управа, с. Романівка Крижопільського району
Ф. Р-1656, 11 справ. 1941–1943. Описи.
Жабокрицька сільська управа, с. Жабокрич Крижопільського району
Ф. Р-1657, 16 справ. 1941–1943. Описи.
Вільшанська сільська управа, с. Вільшанка Крижопільського району
Ф. Р-1660, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Суходолинська сільська управа, с. Суха Долина Крижопільського району
Ф. Р-1663, 2 справи. 1942. Опис.

Малокісницька сільська управа, с. Мала Кісниця Крижопільського району
Ф. Р-1666, 14 справ. 1941–1943. Описи.
Антонівська сільська управа, с. Антонів Крижопільського району
Ф. Р-1673, 7 справ. 1941–1943. Описи.
Петрунівська сільська управа, с. Петрунівка Крижопільського району
Ф. Р-1674, 10 справ. 1941–1943. Описи.
Крижопільська містечкова управа, м. Крижопіль
Ф. Р-1675, 4 справи. 1941–1943. Описи.
Куницька сільська управа, с. Куниче Крижопільського району
Ф. Р-1677, 8 справ. 1941–1943. Описи.
Крижопільський масломолочний завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Крижопіль
Ф. Р-1678, 18 справ. 1941–1943. Описи.
Махаринецький цукровий завод Вінницького окружного управління цукрової промисловості, с. Махаринці Козятинського району
Ф. Р-1680, 163 справи. 1941–1944. Опис.
Лісові управління та лісництва Вінницької області (ОАФ)
Ф. Р-1681, 81 справа. 1941–1944. Описи.
Вінницький туберкульозний диспансер Вінницької міської управи, м. Вінниця
Ф. Р-1682, 70 справ. 1941–1944. Опис.
Лікувальні установи Вінницької області (ОАФ)
Ф. Р-1888, 226 справ. 1941–1944. Описи.
Жмеринський цегельний завод Дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Жмеринка.
Ф. Р-1889, 31 справа. 1941–1943. Описи.
Жмеринський пункт заготівлі зерна, м. Жмеринка
Ф. Р-1890, 56 справ. 1941–1943. Опис.
Погребищенський пункт заготівлі сіна Вінницької обласної контори заготівлі зерна та сіна «Заготзерно», м. Погребище
Ф. Р-2268, 2 справи. 1942. Опис.
Старопиківська сільська управа, с. Старий Пиків Калинівського району
Ф. Р-2271, 3 справи. 1941–1942. Опис.
Шпиківська контора заготівлі худоби Вінницької обласної контори «Заготхудоба», м. Шпиків
Ф. Р-2275, 4 справи. 1941–1942. Опис.
Турбівська сільська управа, м. Турбів Турбівського району
Ф. Р-2278, 21 справа. 1941–1944. Опис.
Самгородоцька команда Козятинського жандармського посту, м. Самгородок
Ф. Р-2280, 2с справи. 1942. Опис.
Басаличівська сільська управа, с. Басаличівка Гайсинського району
Ф. Р-2288, 26 справ. 1941–1944. Опис.
Дмитренківська сільська управа, с. Дмитренки Гайсинського району
Ф. Р-2289, 16 справ. 1941–1943. Опис.
Гнатівська сільська управа, с. Гнатівка Гайсинського району
Ф. Р-2291, 24 справи. 1941–1943. Опис.
Гунчанська сільська управа, с. Гунча Гайсинського району
Ф. Р-2292, 22 справи. 1942–1944. Опис.
Кочурівська сільська управа, с. Кочурів Гайсинського району
Ф. Р-2293, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Степашківська сільська управа, с. Степашки Гайсинського району
Ф. Р-2294, 16 справ. 1941–1944. Опис.
Гайсинський цукровий завод Вінницького окружного управління цукрової промисловості, м. Гайсин
Ф. Р-2295, 101 справа. 1941–1943. Описи.

Мелешківська сільська управа, с. Мелешків Гайсинського району

Ф. Р-2297, 9 справ. 1942–1943. Описи.

Кіблицька сільська управа, с. Кіблич Гайсинського району

Ф. Р-2298, 12 справ. 1941–1943. Опис.

Губницька сільська управа, с. Губник Гайсинського району

Ф. Р-2299, 51 справа. 1941–1944. Опис.

Чечелівська сільська управа, с. Чечелівка Гайсинського району

Ф. Р-2303, 9 справ. 1941–1944. Опис.

Миколаївська сільська управа, с. Миколаївка Самгородоцького району

Ф. Р-2304, 11 справ. 1941–1943. Опис.

Юзефо-Миколаївський цукровий завод Вінницького окружного управління цукрової промисловості, с. Голендри Самгородоцького району

Ф. Р-2306, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Самгородоцька районна управа, м. Самгородок

Ф. Р-2308, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Самгородоцька сільська управа, м. Самгородок Самгородоцького району

Ф. Р-2309, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Зозулинецький маслозавод Вінницького обласного маслотресту, с. Зозулинці Самгородоцького району

Ф. Р-2310, 4 справи. 1942. Опис.

Зозулинецька сільська управа, с. Зозулинці Самгородоцького району

Ф. Р-2311, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Блажіївська сільська управа, с. Блажіївка Самгородоцького району

Ф. Р-2312, 2 справи. 1943. Опис.

Дубовомахаринецька сільська управа, с. Дубові Махаринці Самгородоцького району

Ф. Р-2313, 3 справи. 1942. Опис.

Бершадська районна управа, м. Бершадь

Ф. Р-2317, 22 справи. 1941–1944. Описи.

Бершадський спиртогорілчаний завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Бершадь

Ф. Р-2318, 33 справи. 1941–1943. Описи.

Піски-Бершадська сільська управа, с. Піски-Бершадські Бершадського району

Ф. Р-2320, 3 справи. 1942–1944. Опис.

Бирлівська сільська управа, с. Бирлівка Бершадського району

Ф. Р-2322, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Баланівська сільська управа, с. Баланівка Бершадського району

Ф. Р-2323, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Ізраїлівська сільська управа, с. Ізраїлівка Яришівського району

Ф. Р-2327, 2 справи. 1941. Опис.

Юрківецька сільська управа, с. Юрківці Яришівського району

Ф. Р-2329, 4 справи. 1942–1944. Опис.

Яришівське сільське кооперативне об'єднання, с. Яришів

Ф. Р-2331, 3 справи. 1942. Опис.

Вінницький суперфосфатний завод, м. Вінниця

Ф. Р-2335, 7 справ. 1941–1942. Опис.

Ситковецький цукровий завод Вінницького окружного управління цукрової промисловості, с. Ситківці Ситковецького району

Ф. Р-2338, 11 справ. 1941–1943. Описи.

Ялтушківська селекційна станція, с. Ялтушків Барського району

Ф. Р-2339, 2 справи. 1941–1944. Опис.

Ялтушківський цукровий комбінат Вінницького окружного управління цукрової промисловості, с. Ялтушків Барського району

Ф. Р-2340, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Краснянська зерновирощувальна ферма Могилів-Подільської повітової управи, с. Красне Тиврівського району

Ф. Р-2341, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Калинівська нафтова база, м. Калинівка

Ф. Р-2342, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Мізяківськохутірська сільська управа, с. Мізяківські Хутори Вінницького району

Ф. Р-2343, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Феліксівська сільська управа, с. Феліксівка Липовецького району

Ф. Р-2347, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Дзигівська сільська управа, с. Дзигівка Ямпільського району

Ф. Р-2348, 3/1с справи. 1941–1943. Опис.

Тиврівська сільська управа, м. Тиврів

Ф. Р-2349, 16 справ. 1941–1944. Опис.

Вінницьке обласне об'єднання промислового кооперативу, м. Вінниця

Ф. Р-2350, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Вінницька контора постачання підручниками та навчальними посібниками шкільного відділу Вінницької міської управи, м. Вінниця

Ф. Р-2351, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Вінницька міська хлібопекарня Вінницької міської управи, м. Вінниця

Ф. Р-2352, 1 справа. 1942. Опис.

Вінницька обласна науково-медична бібліотека Вінницької обласної управи, м. Вінниця

Ф. Р-2353, 1 справа. 1942. Опис.

Спілки споживчих товариств та споживчі товариства Вінницької області (ОАФ)

Ф. Р-2354, 71 справа. 1941–1944. Описи.

Великокісницька сільська управа, с. Велика Кісниця Ямпільського району

Ф. Р-2356, 4 справи. 1941–1944. Опис.

Шолудьківська сільська управа, с. Шолудьки Немирівського району

Ф. Р-2357, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Немирівська районна управа, м. Немирів

Ф. Р-2358, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Вінницька акушерсько-гінекологічна лікарня Вінницької міської управи, м. Вінниця

Ф. Р-2361, 15 справ. 1941–1944. Описи.

Козятинський комбінат Вінницького обласного управління птахояєчної промисловості, м. Козятин

Ф. Р-2362, 31 справа. 1941–1943. Опис.

Малостратіївська сільська управа, с. Мала Стратіївка Ободівського району

Ф. Р-2372, 19 справ. 1941–1944. Опис.

Погребищенська районна поліція, м. Погребище Вінницької області

Ф. Р-2376, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Капустянська державна зерновирощувальна ферма Тульчинської префектури, с. Капустяни Тростянецького району

Ф. Р-2378, 40 справ. 1941–1944. Опис.

Могилів-Подільська районна управа, м. Могилів-Подільський

Ф. Р-2379, 416/2с справ. 1941–1944. Описи.

Козинецька сільська управа, с. Козинці Турбівського району

Ф. Р-2380, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Старообoдівська сільська управа, с. Стара Ободівка Ободівського району

Ф. Р-2381, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Ободівський сільськогосподарський кооператив, с. Ободівка Ободівського району

Ф. Р-2382, 2 справи. 1943–1944. Опис.

Могилів-Подільська міська управа, м. Могилів-Подільський

Ф. Р-2383, 1175 справ. 1941–1944. Описи.

Краснянський млин Тиврівського районного млинарського управління, с. Красне Тиврівського району

Ф. Р-2394, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Зведенівська сільська управа, с. Зведенівка Шпиківського району
Ф. Р-2480, 3 справи. 1943. Опис.
Татарівська сільська управа, с. Татарівка Ободівського району
Ф. Р-2702, 19 справ. 1941–1944. Опис.
Павлівська сільська управа, с. Павлівка Ободівського району
Ф. Р-2703, 13 справ. 1941–1944. Опис.
Староцибулівська сільська управа, с. Стара Цибулівка Ободівського району
Ф. Р-2704, 23 справи. 1941–1944. Опис.
Торканівська сільська управа, с. Торканівка Ободівського району
Ф. Р-2705, 4 справи. 1942. Опис.
Верхівська сільська управа, с. Верхівка Ободівського району
Ф. Р-2706, 3 справи. 1943. Опис.
Каташинська сільська управа, с. Каташин Ободівського району
Ф. Р-2708, 5 справ. 1942–1944. Опис.
Ободівська районна управа, м. Ободівка
Ф. Р-2709, 19 справ. 1942–1944. Опис.
Новоободівська сільська управа, с. Нова Ободівка Ободівського району
Ф. Р-2711, 23 справи. 1941–1944. Опис.
Яланецька сільська управа, с. Яланець Бершадського району
Ф. Р-2714, 2 справи. 1942–1944. Опис.
Шипинецька державна садівницька ферма Могилів-Подільської повітової управи, с. Шипинки Копайгородського району
Ф. Р-2733, 30 справ. 1942–1943. Описи.
Ямпільська комерційна адміністрація повіту Джугастра, м. Ямпіль
Ф. Р-2737, 13 справ. 1943–1944. Опис.
Жмеринський підцентр розподілу алкоголю, м. Жмеринка
Ф. Р-2740, 8 справ. 1943. Опис.
Захар'яшівська сільська управа, с. Захар'яшівка Тульчинського району
Ф. Р-2851, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Вітрівська сільська управа, с. Вітрівка Чернівецького району
Ф. Р-2852, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Ямпільська електростанція Ямпільської міської управи, м. Ямпіль
Ф. Р-2854, 12 справ. 1941–1943. Описи.
Ямпільське районне млинарське управління Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Ямпіль
Ф. Р-2855, 67/1с справ. 1941–1943. Описи.
Томашпільська районна управа, м. Томашпіль
Ф. Р-2856, 440 справ. 1941–1944. Описи.
Чернівецьке районне млинарське управління Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Чернівці Чернівецького району
Ф. Р-2857, 46 справ. 1941–1943. Описи.
Машинно-тракторні станції Вінницької області (ОАФ)
Ф. Р-2860, 348 справ. 1941–1944. Описи.
Моївська сільська управа, с. Моївка Чернівецького району
Ф. Р-2861, 21 справа. 1941–1943. Опис.
Сербівська сільська управа, с. Серби Чернівецького району
Ф. Р-2864, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Вила-Ярузька сільська управа, с. Вила-Ярузькі Чернівецького району
Ф. Р-2866, 3 справи. 1941–1942. Опис.
Брацлавська районна управа, м. Брацлав
Ф. Р-2872, 194 справи. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Брацлавського району, м. Брацлав
Ф. Р-2873, 11 справ. 1941–1943. Опис.
Суботівська сільська управа, с. Суботівка Могилів-Подільського району
Ф. Р-2874, 12 справ. 1941–1943. Опис.

Тульчинська районна управа, м. Тульчин
Ф. Р-2878, 310 справ. 1941–1944. Описи.
Крижопільське районне млинарське управління Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Крижопіль
Ф. Р-2881, 39 справ. 1941–1944. Описи.
Шаргородська районна управа, м. Шаргород
Ф. Р-2884, 103 справи. 1941–1944. Описи.
Островецька державна виноградарська державна ферма Могилівської префектури, с. Острівки Могилів-Подільського району
Ф. Р-2885, 47 справ. 1941–1944. Описи.
Брацлавська повітова в'язниця, м. Брацлав Брацлавського району
Ф. Р-2886, 4 справи. 1943–1944. Опис.
Тульчинська міська управа, м. Тульчин
Ф. Р-2887, 52 справи. 1941–1943. Описи.
Тульчинська повітова управа, м. Тульчин
Ф. Р-2888, 36 справ. 1941–1944. Описи.
Шаргородський районний кооператив Шаргородської районної управи, м. Шаргород
Ф. Р-2889, 20 справ. 1942–1943. Описи.
Шаргородський районний вальцьовий млин Шаргородського районного млинарського управління, м. Шаргород
Ф. Р-2890, 4 справи. 1943. Опис.
Монастирська сільська управа, с. Монастирське Брацлавського району
Ф. Р-2892, 9 справ. 1942–1943. Описи.
Тростянецька сільська управа, с. Тростянець Тростянецького району
Ф. Р-2894, 7 справ. 1941–1944. Опис.
Копайгородська районна управа, м. Копайгород
Ф. Р-2895, 101 справа. 1941–1944. Описи.
Копайгородський пункт заготівлі зерна Копайгородської районної управи, м. Копайгород
Ф. Р-2896, 30 справ. 1941–1943. Описи.
Чернятинський пивоварний завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Чернятин Жмеринського району
Ф. Р-2899, 35 справ. 1941–1943. Описи.
Рахнянське садово-городнє господарство, с. Рахни Шпиківського району
Ф. Р-2902, 58 справ. 1941–1944. Описи.
Великовулизька сільська управа, с. Велика Вулига Шпиківського району
Ф. Р-2904, 12 справ. 1942–1943. Опис.
Волоськокрикливецька сільська управа, с. Крикливець Волоський Крижопільського району
Ф. Р-2906, 5 справ. 1941–1942. Опис.
Сорокодубська сільська управа, с. Сорокодуби Брацлавського району
Ф. Р-2915, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Вишківецька сільська управа, с. Вишківці Брацлавського району
Ф. Р-2916, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Новомиколаївська сільська управа, с. Нова Миколаївка Шпиківського району
Ф. Р-2936, 2 справи. 1943. Опис.
Межирівська камінно-вапнякова розробка Жмеринської районної управи, с. Межирів Жмеринського району
Ф. Р-2941, 17 справ. 1941–1943. Описи.
Чернятинська державна тваринницька ферма Могилів-Подільської повітової управи, с. Чернятин Жмеринського району
Ф. Р-2942, 66 справ. 1941–1943. Описи.
Жмеринська районна управа, м. Жмеринка
Ф. Р-2943, 213/2с справ. 1941–1944. Описи.

Мервинецька сільська управа, с. Мервинці Чернівецького району
Ф. Р-2944, 15 справ. 1941–1943. Опис.

Четвертинівська сільська управа, с. Четвертинівка Тростянецького району
Ф. Р-2945, 8 справ. 1941–1943. Опис.

Вилівська сільська управа, с. Вили Томашпільського району
Ф. Р-2947, 17 справ. 1941–1943. Опис.

Северинівський цегельний завод Дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, с. Северинівка Жмеринського району
Ф. Р-2949, 21 справа. 1941–1943. Опис.

Пеньківська сільська управа, с. Пеньківка Томашпільського району
Ф. Р-2950, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Крижопільська районна ветеринарна амбулаторія Крижопільської районної управи, м. Крижопіль
Ф. Р-2961, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Могилів-Подільська повітова управа, м. Могилів-Подільський
Ф. Р-2966, 786/1с справ. 1941–1944. Описи.

Волоська сільська управа, с. Волохи Могилів-Подільського району
Ф. Р-2967, 14/1с справ. 1941–1944. Опис.

Карпівська сільська управа, с. Карпівка Могилів-Подільського району
Ф. Р-2968, 8 справ. 1942–1944. Опис.

Садківська сільська управа, с. Садки Могилів-Подільського району
Ф. Р-2969, 26 справ. 1941–1944. Опис.

Ярузька сільська управа, с. Яруга Могилів-Подільського району
Ф. Р-2970, 26 справ. 1941–1943. Опис.

Олексіївська сільська управа, с. Олексіївка Станіславчицького району
Ф. Р-2975, 4 справи. 1941–1942. Опис.

Великорусавська сільська управа, с. Велика Русава Томашпільського району
Ф. Р-2981, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Ямпільська повітова управа, м. Ямпіль
Ф. Р-2988, 615 справ. 1941–1944. Описи.

Грушанська сільська управа, с. Грушка Могилів-Подільського району
Ф. Р-2997, 10/1с справ. 1942–1944. Опис.

Коштулянська сільська управа, с. Коштуля Могилів-Подільського району
Ф. Р-2999, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Військовий претор повіту Джугастра, м. Ямпіль
Ф. Р-3004, 2 справи. 1942. Опис.

Коржівська сільська управа, с. Коржівка Брацлавського району
Ф. Р-3029, 2 справи. 1943. Опис.

Зяньковецька сільська управа, с. Зяньківці Брацлавського району
Ф. Р-3031, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Попелівська сільська управа, с. Попелівка Шпиківського району
Ф. Р-3032, 5 справ. 1942–1943. Описи.

Монастироцький маслозавод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Монастирок Брацлавського району
Ф. Р-3034, 5 справ. 1941–1943. Описи.

Антонівська сільська управа, с. Антонівка Томашпільського району
Ф. Р-3037, 2 справи. 1942. Опис.

Хрінівська сільська управа, с. Хрінівка Чернівецького району
Ф. Р-3038, 3 справи. 1942. Опис.

Крижопільська сільська управа, с. Крижопіль Томашпільського району
Ф. Р-3043, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Антопільська сільська управа, с. Антопіль Томашпільського району
Ф. Р-3049, 10 справ. 1941–1943. Описи.

Гоцулівська сільська управа, с. Гоцулівка Чернівецького району
Ф. Р-3050, 29/1с справ. 1941–1943. Опис.

Бушанська сільська управа, с. Буша Чернівецького району
Ф. Р-3058, 15 справ. 1941–1943. Опис.
Вищеольчедаївський цукровий комбінат Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, Вищий Ольчедаїв Мурованокуриловецького району
Ф. Р-3061, 24 справи. 1941–1942. Опис.
Вищеольчедаївська державна зерновирощувальна ферма Ямпільської повітової управи, с. Вищий Ольчедаїв Мурованокуриловецького району
Ф. Р-3062, 40 справ. 1941–1943. Описи.
Соколівська державна зерновирощувальна ферма ім. Маршала Антонеску Ямпільської повітової управи, с. Соколівка Крижопільського району
Ф. Р-3063, 59 справ. 1941–1943. Описи.
Вапнярська містечкова управа, м. Вапнярка Томашпільського району
Ф. Р-3065, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Брацлавська районна ветеринарна лікарня Брацлавської районної управи, м. Брацлав
Ф. Р-3066, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Заготівельна контора продуктів і сировини Брацлавської районної управи, м. Брацлав
Ф. Р-3067, 6 справ. 1943. Опис.
Грабовецька сільська управа, с. Грабовець Брацлавського району
Ф. Р-3068, 7 справ. 1942–1943. Описи.
Шлишковецька сільська управа, с. Шлишківці Могилів-Подільського району
Ф. Р-3070, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Моївська державна зерновирощувальна ферма Ямпільської повітової управи, с. Моївка Чернівецького району
Ф. Р-3075, 68 справ. 1941–1943. Описи.
Бершадський цукровий завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Бершадь
Ф. Р-3079, 261 справа. 1941–1943. Описи.
Носковецька державна садівницька ферма «Повал» Могилів-Подільської повітової управи, с. Носківці Станіславчицького району
Ф. Р-3083, 48 справ. 1941–1943. Опис.
Жмеринський маслозавод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Жмеринка
Ф. Р-3084, 9 справ. 1942–1943. Описи.
Козинецька сільська управа, с. Козинці Тростянецького району
Ф. Р-3089, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Демидівська сільська управа, с. Демидівка Тростянецького району
Ф. Р-3090, 4 справи. 1941–1944. Опис.
Тульчинська електростанція Тульчинської міської управи, м. Тульчин
Ф. Р-3093, 26 справ. 1941–1943. Опис.
Бандишівська сільська управа, с. Бандишівка Могилів-Подільського району
Ф. Р-3094, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Балківська районна управа, с. Балки Барського району
Ф. Р-3095, 561/13с справа. 1941–1944. Описи.
Гордіївська сільська управа, с. Гордіївка Тростянецького району
Ф. Р-3098, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Кирнасівський цукровий завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Кирнасівка Тульчинського району
Ф. Р-3100, 160 справ. 1941–1943. Описи.
Бабчинецька сільська управа, с. Бабчинці Чернівецького району
Ф. Р-3127, 10 справ. 1941–1943. Описи.
Щучинецька державна тваринницька ферма Могилів-Подільської повітової управи, с. Щучинці Жмеринського району
Ф. Р-3135, 48 справ. 1941–1943. Описи.

Борівська державна зерновирощувальна ферма Ямпільської повітової управи, с. Борівка Чернівецького району

Ф. Р-3136, 103 справи. 1941–1944. Описи.

Крижопільська інкубаційна станція Крижопільської районної управи, м. Крижопіль

Ф. Р-3141, 13 справ. 1942–1943. Опис.

Крижопільська районна ветеринарна лікарня Крижопільської районної управи, м. Крижопіль

Ф. Р-3142, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Косинська сільська управа, с. Коси Чернівецького району

Ф. Р-3146, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Пилипо-Борівська сільська управа, с. Пилипи-Борівські Чернівецького району

Ф. Р-3148, 4 справи. 1942. Опис.

Жмеринська інкубаційна станція Жмеринської районної управи, м. Жмеринка

Ф. Р-3156, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Попівецький плодоовочевий завод, с. Попівці, Копайгородського району

Ф. Р-3157, 41 справа. 1941–1943. Опис.

Немерчанська державна селекційна станція, с. Немерче Копайгородського району

Ф. Р-3159, 42 справи. 1941–1943. Опис.

Вапнярський маслозавод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія (періоду німецько-фашистської окупації), с. Вапнярка Томашпільського району

Ф. Р-3160, 12/1с справ. 1942–1943. Описи.

Вапнярський заготівельний пункт «Заготзерно», с. Вапнярка Томашпільського району

Ф. Р-3161, 21 справа. 1942–1943. Описи.

Строїнецька державна тваринницька ферма Могилів-Подільської повітової управи, с. Строїнці Тиврівського району

Ф. Р-3162, 50 справ. 1941–1943. Описи.

Вапнярська містечкова хлібопекарня Томашпільської районної управи, м. Вапнярка Томашпільського району

Ф. Р-3163, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Соснівська державна зерновирощувальна ферма Могилів-Подільської повітової управи, с. Соснівка Шаргородського району

Ф. Р-3164, 14 справ. 1941–1943. Опис.

Томашпільський цукровий завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Томашпіль

Ф. Р-3169, 148 справ. 1941–1944. Описи.

Чернівецький маслозавод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Чернівці

Ф. Р-3170, 10 справ. 1943. Опис.

Моївський цукровий завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Моївка Чернівецького району

Ф. Р-3172, 87 справ. 1941–1944. Описи.

Барський маслозавод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, ст. Бар Балківського району

Ф. Р-3173, 67 справ. 1941–1943. Описи.

Чечельницький цукровий завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Чечельник

Ф. Р-3174, 19 справ. 1941–1943. Описи.

Барський заготівельний пункт «Плодоовоч», ст. Бар Балківського району

Ф. Р-3175, 26/2с справ. 1942–1943. Описи.

Гамулівська сільська управа, с. Гамулівка Чернівецького району

Ф. Р-3176, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Новомикільська сільська управа, с. Новомикільськ Чернівецького району

Ф. Р-3177, 7 справ. 1942–1943. Описи.

Барський заготівельний пункт «Заготзерно», м. Бар

Ф. Р-3186, 21 справа. 1941–1943. Описи.

Шпиківський цукровий завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Шпиків

Ф. Р-3188, 80 справ. 1941–1943. Описи.

Жмеринський будівельно-механічний технікум, м. Жмеринка

Ф. Р-3190, 12 справ. 1943–1944. Опис.

Олександрівська державна зерновирощувальна ферма Ямпільської повітової управи, с. Олександрівка Томашпільського району

Ф. Р-3193, 30 справ. 1942–1943. Опис.

Соколівський дитячий будинок Крижопільської районної управи, с. Соколівка Крижопільського району

Ф. Р-3197, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Чоботарська реміснича школа Крижопільської районної управи, с. Чоботарка Крижопільського району

Ф. Р-3199, 2 справи. 1943. Опис.

Могилів-Подільський підцентр розподілу алкоголю, м. Могилів-Подільський

Ф. Р-3202, 25 справ. 1943–1944. Опис.

Агентство банку Трансністрії Станіславчицького району, м. Станіславчик

Ф. Р-3204, 14 справ. 1941–1943. Опис.

Вендичанський цукровий завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Вендичани Могилів-Подільського району

Ф. Р-3209, 100 справ. 1941–1944. Описи.

Жуковецька сільська управа, с. Жуківці Жмеринського району

Ф. Р-3210, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Вендичанський цегельний завод Дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, с. Вендичани Могилів-Подільського району

Ф. Р-3217, 33 справи. 1941–1943. Описи.

Російськочернашівська сільська управа, с. Російська Чернашівка Брацлавського району

Ф. Р-3224, 10 справ. 1941–1944. Опис.

Китайгородська сільська управа, с. Китайгород Тростянецького району

Ф. Р-3230, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Ямпільський заготівельний пункт «Заготзерно», м. Ямпіль

Ф. Р-3234, 37 справ. 1941–1943. Описи.

Ямпільський плодоовочевий завод, м. Ямпіль

Ф. Р-3235, 27 справ. 1941–1943. Опис.

Федорівська сільськогосподарська школа Шаргородської районної управи, с. Федорівка Шаргородського району

Ф. Р-3237, 8 справ. 1942–1944. Описи.

Могилів-Подільський плодоовочевий завод, м. Могилів-Подільський

Ф. Р-3238, 62 справи. 1941–1944. Опис.

Деребчинський цукровий завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Деребчин Джуринського району

Ф. Р-3239, 243 справи. 1941–1944. Описи.

Юрковецький спиртовий завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Юрківці Яришівського району

Ф. Р-3240, 64 справи. 1941–1944. Описи.

Капустянський цукровий завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Капустяни Тростянецького району

Ф. Р-3241, 64 справи. 1941–1943. Описи.

Ямпільський маслозавод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Ямпіль

Ф. Р-3242, 58 справ. 1941–1943. Описи.

Могилів-Подільський заготівельний пункт «Заготзерно», м. Могилів-Подільський

Ф. Р-3243, 71 справа. 1941–1943. Описи.

Мазурівська сільська управа, с. Мазурівка Чернівецького району

Ф. Р-3244, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Володіївська сільська управа, с. Володіївка Чернівецького району

Ф. Р-3245, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Брацлавський плодоовочевий завод, м. Брацлав Брацлавського району

Ф. Р-3249, 3 справи. 1943. Опис.

Шаргородське районне млинарське управління Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Шаргород

Ф. Р-3251, 13 справ. 1941–1943. Опис.

Тиврівський пивоварний завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Тиврів

Ф. Р-3252, 35 справ. 1941–1943. Опис.

Бронницька сільська управа, с. Бронниця Могилів-Подільського району

Ф. Р-3253, 25 справ. 1941–1944. Опис.

Забузька сільська управа, с. Забужжя Чернівецького району

Ф. Р-3254, 4 справи. 1943–1944. Опис.

Ямпільський млин № 1 Ямпільського районного млинарського управління, м. Ямпіль

Ф. Р-3258, 12 справ. 1943–1944. Опис.

Ямпільська інкубаторна станція Ямпільської районної управи, м. Ямпіль

Ф. Р-3259, 31 справа. 1942–1943. Опис.

Краснянська районна управа, с. Красне Тиврівського району

Ф. Р-3260, 212/4с справ. 1941–1944. Описи.

Шершнянський плодоовочевий завод, с. Шершні Тиврівського району

Ф. Р-3261, 23 справи. 1941–1943. Описи.

Шершнянська гідроелектростанція Краснянської районної управи, с. Шершні Тиврівського району

Ф. Р-3262, 39 справ. 1941–1943. Описи.

Краснянський маслозавод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Красне Тиврівського району

Ф. Р-3263, 64 справи. 1942–1944. Опис.

Колоденська сільська управа, с. Колоденка Томашпільського району

Ф. Р-3264, 3 справи. 1942. Опис.

Дзвонихівський млин Краснянського районного млинарського управління, с. Дзвониха Тиврівського району

Ф. Р-3270, 13 справ. 1941–1943. Опис.

Шершнянська мармеладна фабрика, с. Шершні Тиврівського району

Ф. Р-3271, 24 справи. 1942–1943. Описи.

Високогребельська сільська управа, с. Висока Гребля Крижопільського району

Ф. Р-3272, 8 справ. 1941–1942. Опис.

Вінницька міська хлібна контора хлібопекарень торгового відділу Вінницької міської управи, м. Вінниця

Ф. Р-3276, 9 справ. 1941–1942. Опис.

Кобелецький млин Краснянського районного млинарського управління, с. Кобелецьке Тиврівського району

Ф. Р-3301, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Лопатинецький млин Краснянського районного млинарського управління, с. Лопатинці Жмеринського району

Ф. Р-3302, 8 справ. 1941–1943. Опис.

Строїнецький млин Краснянського районного млинарського управління, с. Строїнці Тиврівського району

Ф. Р-3303, 8 справ. 1942–1943. Опис.

Князівська сільська управа, с. Княже Крижопільського району

Ф. Р-3304, 8 справ. 1941–1943. Опис.

Швачівський млин Краснянського районного млинарського управління, с. Швачівка Тиврівського району

Ф. Р-3305, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Черемошнянський млин Краснянського районного млинарського управління, с. Черемошне Тиврівського району

Ф. Р-3306, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Савчинська державна зерновирощувальна ферма Ямпільської повітової управи, с. Савчине Крижопільського району

Ф. Р-3308, 11 справ. 1942–1943. Опис.

Гнатківська олійниця Томашпільського районного млинарського управління, с. Гнатків Томашпільського району

Ф. Р-3309, 1 справа. 1943. Опис.

Томашпільська олійниця Томашпільського районного млинарського управління, м. Томашпіль

Ф. Р-3310, 4 справи. 1942–1944. Опис.

Слобода-Шарапанівська сільська управа, с. Слобода-Шарапанівська Крижопільського району

Ф. Р-3312, 23 справи. 1941–1943. Опис.

Томашпільська плодоовочева сушильня, м. Томашпіль

Ф. Р-3313, 1 справа. 1943. Опис.

Липівська сільська управа, с. Липівка Томашпільського району

Ф. Р-3314, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Яланецька сільська управа, с. Яланець Томашпільського району

Ф. Р-3316, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Андріяшівська сільська управа, с. Андріяшівка Крижопільського району

Ф. Р-3317, 10 справ. 1941–1942. Опис.

Русо-Крикливецька сільська управа, с. Русо-Крикливець Крижопільського району

Ф. Р-3319, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Каєтанівська сільська управа, с. Каєтанівка Крижопільського району

Ф. Р-3320, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Уяринецький млин Краснянського районного млинарського управління, с. Уяринці Тиврівського району

Ф. Р-3321, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Вербецько-Хутірська сільська управа, с. Вербецькі Хутори Крижопільського району

Ф. Р-3324, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Левківська сільська управа, с. Левків Крижопільського району

Ф. Р-3325, 8 справ. 1941–1943. Опис.

Маловулизька сільська управа, с. Мала Вулига Шпиківського району

Ф. Р-3326, 7 справ. 1943–1944. Опис.

Мар'янівська сільська управа, с. Мар'янівка Крижопільського району

Ф. Р-3327, 17 справ. 1941–1943. Опис.

Яришівська сільська управа, с. Яришівка Томашпільського району

Ф. Р-3329, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Сокільська сільська управа, с. Сокіл Чернівецького району

Ф. Р-3337, 17 справ. 1941–1944. Опис.

Рогізнянська сільська управа, с. Рогізне Шпиківського району

Ф. Р-3338, 3 справи. 1943. Опис.

Дахталійська сільська управа, с. Дахталія Крижопільського району

Ф. Р-3343, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Вапнярська нафтова база, с. Вапнярка Томашпільського району

Ф. Р-3345, 19 справ. 1942–1943. Описи.

Хрінівське державне буряко-насіннєве господарство, с. Хрінівка Копайгородського району

Ф. Р-3350, 12 справ. 1941–1943. Опис.

Комаргородська сільська управа, с. Комаргород Томашпільського району

Ф. Р-3421, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Тульчинська міська поліція, м. Тульчин

Ф. Р-3422, 17 справ. 1942–1943. Описи.

Могилів-Подільський горілчаний завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Могилів-Подільський

Ф. Р-3424, 45 справ. 1941–1944. Описи.

Горишківська державна зерновирощувальна ферма Ямпільської районної управи, с. Горишківка Томашпільського району

Ф. Р-3427, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Могилів-Подільська електростанція Могилів-Подільської міської управи, м. Могилів-Подільський

Ф. Р-3428, 34 справи. 1941–1944. Описи.

Бронницький спиртогорілчаний завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія (періоду окупації), с. Бронниця Могилів-Подільського району

Ф. Р-3430, 18 справ. 1941–1943. Описи.

Воєводчинецька сільська управа, с. Воєводчинці Могилів-Подільського району

Ф. Р-3431, 5 справ. 1941–1942. Опис.

Івонівецький млин Краснянського районного млинарського управління, с. Івонівці Тиврівського району

Ф. Р-3434, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Юліямпільська сільська управа, с. Юліямпіль Шпиківського району

Ф. Р-3435, 3 справи. 1943. Опис.

Ярошинська сільська управа, с. Ярошинка Жмеринського району

Ф. Р-3438, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Рожнятівська сільська управа, с. Рожнятівка Томашпільського району

Ф. Р-3442, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Балківський шкіряно-миловарний завод Балківської районної управи, с. Балки Барського району

Ф. Р-3444, 2 справи. 1942–1943. Описи.

Зеленянська сільська управа, с. Зеленянка Крижопільського району

Ф. Р-3446, 4 справи. 1941–1942. Опис.

Рахни-Полівський млин Краснянського районного млинарського управління, с. Рахни-Польові Тиврівського району

Ф. Р-3451, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Брацлавський шкіряний завод Брацлавської районної управи, м. Брацлав

Ф. Р-3452, 13 справ. 1942. Опис.

Брацлавська сільська управа, м. Брацлав Брацлавського району

Ф. Р-3454, 3 справи. 1943. Опис.

Брацлавський районний заготівельний пункт шкіряної сировини, м. Брацлав

Ф. Р-3456, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Семенківська сільська управа, с. Семенки Брацлавського району

Ф. Р-3463, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Паланська сільська управа, с. Паланка Брацлавського району

Ф. Р-3464, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Анциполівська сільська управа, с. Анциполівка Брацлавського району

Ф. Р-3465, 3 справи. 1941. Опис.

Мачуська сільська управа, с. Мачуха Брацлавського району

Ф. Р-3467, 4 справи. 1943–1944. Опис.

Гриненківська сільська управа, с. Гриненки Брацлавського району

Ф. Р-3468, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Яструбиська сільська управа, с. Яструбиха Брацлавського району

Ф. Р-3469, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Вапнярський табір військовополонених, с. Вапнярка Томашпільського району

Ф. Р-3527, 2 справи. 1943. Опис.

Чернашівсько-9. Українська сільська управа, с. Чернашівка 9. Українська Брацлавського району

Ф. Р-3681, 2 справи. 1941. Опис.

Вапнярський заготівельний пункт «Заготхудоба», с. Вапнярка Томашпільського району
Ф. Р-3682, 16 справ. 1942–1943. Опис.
Квочківська сільська управа, с. Квочківка Томашпільського району
Ф. Р-3687, 5 справ. 1943. Опис.
Млини Томашпільського району Томашпільського млинарського управління (ОАФ)
Ф. Р-3689, 14 справ. 1941–1944. Описи.
Олександрівська сільська управа, с. Олександрівка Томашпільського району
Ф. Р-3691, 2 справи. 1943. Опис.
Чернівецький сільський кооператив Чернівецького районного кооперативу, м. Чернівці
Ф. Р-3699, 1 справа. 1943. Опис.
Балківська районна поліція, с. Балки Барського району
Ф. Р-3704, 4 справи. 1942. Опис.
Кирнасівська сільська управа, с. Кирнасівка Тульчинського району
Ф. Р-3707, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Шурокопіївська сільська управа, с. Шура Копіївська Тульчинського району
Ф. Р-3708, 2 справи. 1942. Опис.
Крищинецька сільська управа, с. Крищинці Тульчинського району
Ф. Р-3709, 2 справи. 1942. Опис.
Чечельницька районна управа, м. Чечельник
Ф. Р-3711, 4 справи. 1942–1944. Опис.
Мурованокуриловецька районна управа, м. Муровані Курилівці
Ф. Р-3714, 3 справи, 1942–1943. Опис.
Жмеринська міська управа, м. Жмеринка
Ф. Р-3717, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Шурівська сільська управа, с. Шура Брацлавського району
Ф. Р-3718, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Шершнянський млин Краснянського районного млинарського управління, с. Шершні Тиврівського району
Ф. Р-3720, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Станіславчицький млин № 1 Станіславчицького районного млинарського управління, м. Станіславчик
Ф. Р-3722, 3 справи. 1943. Опис.
Черноминський цукровий завод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Черномин Піщанського району
Ф. Р-3724, 22 справи. 1941–1943. Описи.
Балківський жандармський пост Могилівського жандармського легіону, с. Балки Барського району
Ф. Р-3727, 2 справи. 1943. Опис.
Вендичанський пункт заготівлі зерна «Заготзерно», с. Вендичани Могилів-Подільського району
Ф. Р-3798, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Калинівський пункт заготівлі зерна «Заготзерно», м. Калинівка
Ф. Р-3799, 1 справа. 1943. Опис.
Юрковецький маслозавод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрії, с. Юрківці Яришівського району
Ф. Р-3801, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Білянська сільська управа, с. Біляни Томашпільського району
Ф. Р-3802, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Турбівська районна управа, м. Турбів
Ф. Р-3853, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Медведківська сільська управа, с. Медведка Калинівського району
Ф. Р-3877, 3 справи. 1942. Опис.
Турбівська районна санітарна станція Турбівської районної управи, м. Турбів
Ф. Р-3884, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Жмеринська районна податкова каса, м. Жмеринка
Ф. Р-3922, 9 справ. 1942–1943. Опис.
Новоселівська сільська управа, с. Новосілка Крижопільського району
Ф. Р-3923, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Гнатківська сільська управа, с. Гнатків Томашпільського району
Ф. Р-3926, 3 справи. 1943. Опис.
Брацлавське районне млинарське управління Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Брацлав
Ф. Р-3927, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Степанківська сільська управа, с. Степанки Копайгородського району
Ф. Р-3929, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Стефанівська сільська управа, с. Стефанівка Томашпільського району
Ф. Р-3930, 2 справи. 1943. Опис.
Телелинецька сільська управа, с. Телелинці Станіславчицького району
Ф. Р-3935, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Брацлавське районне поштово-телеграфне відділення Брацлавської районної управи, м. Брацлав
Ф. Р-3936 , 1 справа. 1943. Опис.
Вінницький міський касаційний суд при Вінницькому окружному комісарі, м. Вінниця
Ф. Р-3937, 611 справ. 1941–1943. Опис.
Степанівський цукровий завод Вінницького окружного управління цукрової промисловості, с. Степанівка Вороновицького району
Ф. Р-3942, 23 справи. 1941–1943. Опис.
Іллінецька районна управа, м. Іллінці
Ф. Р-3943, 2 справи. 1943. Опис.
Ольгопільська районна управа, м. Ольгопіль
Ф. Р-3950, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Томашпільська сільська управа, м. Томашпіль Томашпільського району
Ф. Р-3959, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Забілянська сільська управа, с. Забіляни Томашпільського району
Ф. Р-3961, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Махнівська районна управа, м. Махнівка Комсомольського району
Ф. Р-3963, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Бродецький цукровий комбінат Вінницького окружного управління цукрової промисловості, с. Бродецьке Комсомольського району
Ф. Р-3964, 3 справи. 1941–1942. Опис.
Немирівська міська комендатура, м. Немирів
Ф. Р-3978, 2 справи. 1943. Опис.
Гайсинська міська управа, м. Гайсин
Ф. Р-3986, 5 справ. 1942. Опис.
Борівська сільська управа, с. Борівка Чернівецького району
Ф. Р-3991, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Серебринецька сільська управа, с. Серебринці Яришівського району
Ф. Р-3993, 2 справи. 1941–1944. Опис.
Барське відділення Проскурівського господарського банку, м. Бар
Ф. Р-3994, 8 справ. 1941–1944. Опис.
Деребчинська державна зерновирощувальна ферма, с. Деребчин Джуринського району
Ф. Р-4105, 1 справа. 1942. Опис.
Станіславчицький маслозавод Дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Станіславчик
Ф. Р-4074, 2 справи. 1943–1944. Опис.
Вінницька філія Зерноцентру України, м. Вінниця
Ф. Р-5172, 1 справа. 1942. Опис.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Вінницька обласна комісія сприяння роботі Надзвичайної державної комісії з встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам СРСР

Ф. Р-1683, 1129 справ. 1943–1945. Описи.

Архівні колекції

Підпільні організації, партизанські загони періоду Великої Вітчизняної війни на Вінниччині (1941–1944 рр.)

Ф. П-425, 686 справ. 1944–1986. Описи.

Листи радянських громадян з німецько-фашистської каторги (колекція)

Ф. Р-4277, 13 030 справ. 1942–1944. Описи.

Хронологічні довідки про тимчасову окупацію німецько-фашистськими загарбниками населених пунктів Вінницької області та визволення їх Радянською армією (колекція)

Ф. Р-4422, 46 справ. 1944–1949. Опис.

Учасники Великої Вітчизняної війни (колекція)

Ф. Р-5333, 602 справи. 1938–1997. Описи.

Колекція свідчень, спогадів та інших документів колишніх в'язнів гетто, концентраційних та робочих таборів, а також громадян, примусово вигнаних до Німеччини

Ф. Р-6022, 85 справ. 1989–1999. Описи.

I.6

Державний архів Волинської області

43024, м. Луцьк, вул. Ветеранів, 21
Тел./факс (03322) 5-75-33
E-mail: davo@fk.lutsk.ua
Web: http: //www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra03

Період нацистської окупації України в Державному архіві Волинської області репрезентують документи 58 фондів, 54 з яких належать до «окупаційних фондів», 1 – до фондів українського національного руху Опору; 1 – містить документи Волинської обласної комісії з обліку збитків, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками народному господарству і населенню, 2 – архівні колекції. Мова документів – німецька, українська, польська, російська.

Під час нацистської окупації адміністративно територія області входила до складу однієї з 6 генеральних округ РКУ – Волинь–Поділля (Волинська, Рівненська, Кам'янець-Подільська й частина Тернопільської області, землі півдня Білорусі з містами Брест і Пінськ).

Найвищими за статусом органами *окупаційної адміністрації*, фонди яких зосереджено в архіві (фонд генерального комісара Волині і Поділля зберігається у ЦДАВО України), є *окружні комісаріати* – Луцький (ф. Р-2) та Ковельський (ф. Р-141), Волинська *обласна управа* (ф. Р-87). Серед документів окружних комісаріатів – циркулярні розпорядження рейхскомісара України, генерального комісара Волині і Поділля, постанови, розпорядження, інструкції, звіти, листування окружних комісаріатів з генеральним комісаріатом Волині і Поділля, міськими та районними упра-

вами, біржею праці, іншими установами з питань проведення окупаційної політики, економічного визиску окупованої території Волині. У фонді Луцького окружного комісаріату наявні: довідка про економічний стан області; проект зіставлення адміністративних районів на території області із зазначенням площі, чисельності населення, характеристикою промисловості. У фонді Ковельського окружного комісаріату представлено інструкцію про організацію навчання та навчальні програми народних шкіл; квитанції, видані жителям м. Ковеля і сіл району про сплату податків. У складі фонду Волинської обласної управи відклалися розпорядження гебітскомісара щодо організації роботи районних управ, листування з районними та міськими управами, районними відділами та установами, розпорядження адміністративного відділу, відділів освіти та охорони здоров'я управи з основної діяльності; інструкції, звіти відділів обласної управи та районних відділів про роботу; повідомлення про з'їзд учителів; списки медичних амбулаторій області. Зберігаються тут і списки вихованців дитячих будинків; анкети працівників підприємств та установ м. Луцька; списки репресованих органами Радянської влади, полонених.

2 фонди репрезентують *міські управи* – Володимир-Волинську (ф. Р-82) та Луцьку (ф. Р-1). Інформативно цінніші документи містяться у ф. Р-1, який складається із 2289 справ. У фонді зосереджено як директиви, розпорядження рейхскомісара України, генерального комісара Волині і Поділля, окружного комісара, бургомістра-посадника м. Луцька, так і різноманітні документи, що відбивають загальний господарський стан, роботу окремих промислових і торгових підприємств, державних установ; відомості про жителів міста і області, осіб, примусово вивезених до Німеччини.

Картину повсякденного життя волинян під час окупації можна простежити за документами 19 *районних управ.* У звітах управ містяться статистичні дані з обліку робочої сили, щодо загальної кількості населення, медичних працівників, учителів, дітей шкільного віку, євреїв, громадян, вивезених на примусові роботи до Німеччини; про надходження податків; кількість установ і підприємств; про стан захворюваності, інфекційні захворювання населення, роботу лікарень, аптек; про заборону культової служби для євреїв (ф. Р-149). Бюджети, господарські плани і звіти районних управ (у фонді Сенкевичівської районної управи привертає увагу звіт про перерахування грошей до сільськогосподарського банку), листування управ з господарських питань відображає реалізацію окупаційної політики щодо використання ресурсів загарбаних територій на районному рівні Волині.

Невеликі за обсягом (усього 3 справи збережених документів) фонди Луцької української міської *поліції* (ф. Р-97) та Луцької районної служби порядку (ф. Р-157) містять інформацію щодо організації поліцейських дільниць, листування з районною управою та мировим судом, списки поліцейських.

Органи *судової влади* у зібраннях архіву представлено документами Луцького мирового суду (ф. Р-71, 507 справ). У складі фонду – циркуляри

генерального комісаріату стосовно функцій мирових судів, накази посадника м. Луцька, листування з окружним комісаріатом, поліцією, міською управою, установами з основної діяльності; статистичні відомості по судових справах, судові протоколи, цивільні та кримінальні судові справи; алфавітний покажчик та реєстри судових справ, вхідної та вихідної кореспонденції; касова книга, список службовців кримінально-слідчого відділу.

Інформативно насиченим є і фонд Луцької окружної *біржі праці* (ф. Р-68). У 558 справах цього фонду зосереджено документи за 1941–1944 рр., що висвітлюють різні аспекти використання природних та людських ресурсів Волинського краю. Серед них: циркуляри та розпорядження генерального комісаріату, щоденні зведення про мобілізацію робочої сили, статистичні звіти про її розподіл, кількість промислових підприємств області; фінансові звіти; листування з окружним комісаріатом, районними управами, підприємствами та установами щодо найму робітників і обліку робочої сили, з біржами праці Німеччини – про відправку робітників; списки та особові картки громадян, вивезених до Німеччини; списки жителів міст та сіл області, установ та їх працівників, фахівців різних спеціальностей; алфавітні та облікові картки, анкети робітників і службовців; відомості виплати зарплати, біржові довідки.

Майже не представлено окремими фондами *промислову галузь* області. Найціннішими тут є 2 фонди електростанцій – Луцької міської (ф. Р-90) та Володимир-Волинської (ф. Р-99), документи яких засвідчують стан електростанцій, витрати елекроенергії, розміри плати за користування електрикою, кількість абонентів, працівників станцій. У фонді Волинської спілки млинів (ф. Р-156) збереглися документи про роботу і ремонт млинів, списки млинів Дубенського округу та їх характеристика. Технічні звіти, баланси, книги обліку видатків, відомості на виплату заробітної плати Луцької районної молочарні, технічні звіти та баланси молочарень Здолбунівського, Кобринського, Костопільського, Кременецького районів відклалися у фонді Молочарської спілки Волині (ф. Р-317).

Статистичні відомості та звіти про закупівлю і збут сільськогосподарських продуктів, листування з установами з господарських питань (зокрема, про доставку солі, овочів та інших продуктів); бухгалтерські документи, заяви, довідки; документи про роботу кооперативів сіл (протоколи загальних зборів, статистичні відомості, звіти, бухгалтерські звіти, списки кооперативів та їх членів) відображають діяльність *заготівельно-збутових* установ – Володимир-Волинської контори закупівлі і збуту (ф. Р-98) та Волинської головної фірми закупівлі і збуту на Україні (ф. Р-144).

Деякі питання *фінансово-банківської* діяльності під час нацистської окупації зафіксовано у документах Волинського сільськогосподарського банку (ф. Р-80) та Луцького торгово-промислового банку (ф. Р-155).

Житлово-комунальний сектор міського господарства найповніше репрезентують документи фонду Луцького міського водоканалу (ф. Р-95).

Картотека жителів м. Луцька (23 741 картка) зберігається у ф. Р-174 «Луцьке кущове адресне бюро при Луцькій міській управі».

Документи про діяльність підприємств *зв'язку* Волині окупаційного періоду збереглися у складі лише одного фонду – Луцької поштової контори (ф. Р-146). Це, зокрема, телеграми-шифровки, журнал реєстрації телеграм, листування з абонентами телефонного зв'язку.

Крім даних про стан мережі лікувальних установ, аптек, захворюваність населення, кількість медичних працівників, що містяться у документах управ різного рівня, у складі фондів архіву відклалися лише 2 невеликих фонди, що стосуються галузі *охорони здоров'я,* – Волинського обласного аптекоуправління (ф. Р-26, 1 справа) та Луцької окружної санітарної бактеріологічної лабораторії (ф. Р-96, 2 справи).

Діяльність *освітніх установ* засвідчують документи одного «шкільного» фонду – Луцької початкової школи № 5 (ф. Р-1027), у якому представлено директиви шкільного інспектора, відомості щодо кількості вчителів і учнів школи, класні журнали.

Архівну справу Волині доби нацистської окупації відображено заявами громадян про видачу архівних довідок та відповідями на них Луцького історичного архіву, з яких сформовано єдину справу ф. Р-91.

Значно краще збереглися документи *інформаційно-пропагандистських організацій,* що діяли на Волині. Хоча кількість фондів і тут невелика, але за обсягом вони досить представницькі та інформативно насичені. Так, у фонді Луцького відділу центрального товариства «Українфільм» (ф. Р-70) – 324 справи, у яких містяться директивні вказівки та розпорядження відділу щодо демонстрування фільмів та з фінансових питань, плани роботи відділу та кінотеатрів, звіти про стан кінопрокату та фінансові звіти відділу і кінотеатрів, розрахункові відомості, інвентаризаційні списки, описи будівель кінотеатрів, листування з центральним товариством «Українфільм», окружним комісаріатом, кінотеатрами з основної діяльності; списки кінотеатрів Волині і Поділля, переліки кінофільмів, відомості на отримання зарплати працівниками кінотеатрів. 321 справа становить фонд редакції газети «Дойче Украіне-Цайтунг», м. Луцьк (ф. Р-69). Серед документів і матеріалів редакції – інформаційні зведення німецького верховного командування, військові повідомлення, статті про міжнародне становище, нацистську політику, події на Східному фронті; листування з окружним комісаріатом, банком, видавництвами стосовно публікації матеріалів та з господарських питань; агітаційні листівки, звернення нацистської влади Волині до населення; журнали реєстрації статей. У фонді окружної друкарні в м. Луцьку (ф. Р-363) – книга обліку зразків штампів і печаток установ, листування з підприємствами та установами щодо друку оголошень, бланків, листівок; відомості на виплату зарплати працівникам.

Штрихи до висвітлення *громадського життя* населення додає інформація про збір коштів на відновлення діяльності Володимир-Волинського окружного товариства «Просвіта» з ф. Р-160, документи Устилузького товариства «Просвіта» (ф. Р-72).

Військово-адміністративні органи представлені в архіві документами (німецькою мовою) Луцької оберфельдкомендатури (ф. Р-83). У складі фонду – накази та розпорядження начальника штабу верховного головнокомандувача збройних сил в Україні, генерал-комісара Волині та Поділля, оберфельдкомендатури, інструкції для комендатур верховного командування вермахту, листування з військово-будівельним управлінням про розміщення військових частин, оперативні зведення; списки працівників комендатури; реєстри кореспонденції.

У групі *фондів організацій та формувань руху Опору* документами Волинського проводу Організації українських націоналістів (ОУН) репрезентовано український національно-визвольний партизанський рух. Фонд становлять накази, організаційні та господарські звіти, звіти про ідеологічну роботу, стан медичної служби; інформації про діяльність окремих груп ОУН, мережу ОУН–УПА, про злодіяння нацистів, співпрацю німців з поляками; біографії і списки членів ОУН, листівки ОУН та головної команди УПА, обов'язки членів ОУН, вірші, гімн українок, молитви, листи членів ОУН.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни, представлено документами ф. Р-164 – «Волинська обласна комісія по обліку збитків, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками народному господарству і населенню». У доповіді про підсумки обліку збитків та розслідування злочинів, актах і реєстрах актів обліку збитків зафіксовано «результати» господарювання нацистських окупантів, збитки, завдані громадянам міст і сіл області, колгоспам, сільрадам, установам та підприємствам, містяться відомості щодо кількості загиблих і вивезених до Німеччини по районах області, списки населених пунктів області, знищених нацистськими загарбниками (списки складено у 1976 р.).

Архівні колекції архіву, що можна використувати як джерело для дослідження проблеми нацистської окупації, становлять зібрання листів радянських громадян, вивезених німецько-фашистськими окупантами до Німеччини (ф. Р-409), та картотека колишніх радянських військовополонених (ф. Р-392).

РЕЄСТР

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Луцька міська управа, м. Луцьк
Ф. Р-1, 2289 справ. 1941–1944. Описи, каталог.
Луцький окружний комісаріат, м. Луцьк
Ф. Р-2, 922 справи. 1941–1944. Описи, каталог.
Волинське обласне аптекоуправління, м. Луцьк
Ф. Р-26, 1 справа. 1942. Опис.

Луцька окружна біржа праці, м. Луцьк
Ф. Р-68, 558 справ. 1941–1944. Описи.
Редакція газети «Дойче Украïне-Цайтунг», м. Луцьк
Ф. Р-69, 321 справа. 1941–1944. Описи.
Луцький відділ центрального товариства «Украïнфільм», м. Луцьк
Ф. Р-70, 324 справи. 1941–1943. Описи.
Луцький мировий суд, м. Луцьк
Ф. Р-71, 507 справ. 1941–1944. Описи.
Устилузьке товариство «Просвіта», м. Устилуг
Ф. Р-72, 1 справа. 1943.
Луцька районна управа, м. Луцьк
Ф. Р-74, 33 справи. 1941–1944. Описи.
Рожищенська районна управа, м. Рожище
Ф. Р-75, 155 справ. 1941–1944. Описи, каталог.
Ківерцівська районна управа, м. Ківерці
Ф. Р-76, 41 справа. 1941–1943. Описи.
Цуманська районна управа, м. Цумань
Ф. Р-77, 17 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Колківська районна управа, м. Колки
Ф. Р-78, 13 справ. 1941–1943. Описи.
Сенкевичівська районна управа, м. Сенкевичівка
Ф. Р-79, 10 справ. 1941–1943. Описи.
Волинський сільськогосподарський банк, м. Луцьк
Ф. Р-80, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Ратнівська районна управа, м. Ратне
Ф. Р-81, 1 справа. 1941. Опис.
Володимир-Волинська міська управа, м. Володимир-Волинський
Ф. Р-82, 78 справ. 1941. Описи.
Луцька оберфельдкомендатура, м. Луцьк
Ф. Р-83, 35 справ. 1941–1944. Описи.
Торчинська районна управа, м. Торчин
Ф. Р-84, 12 справ. 1941–1943. Описи.
Турійська районна управа, м. Турійськ
Ф. Р-85, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Горохівська районна управа, м. Горохів
Ф. Р-86, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Волинська обласна управа, м. Луцьк
Ф. Р-87, 52 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Берестечківська районна управа, м. Берестечко
Ф. Р-88, 4 справи. 1941. Опис.
Дорожня організація Тодта, м. Луцьк
Ф. Р-89, 3 справи. 1942–1943.
Луцька міська електростанція Луцької міської управи, м. Луцьк
Ф. Р-90, 28 справ. 1941–1944. Описи.
Луцький історичний архів, м. Луцьк
Ф. Р-91, 1 справа. 1943–1944. Опис.
Луцький міський водоканал, м. Луцьк
Ф. Р-95, 46 справ. 1941–1944. Описи.
Луцька окружна санітарна бактеріологічна лабораторія, м. Луцьк
Ф. Р-96, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Луцька украïнська міська поліція, м. Луцьк
Ф. Р-97, 2 справи. 1941–1944. Опис.
Володимир-Волинська контора закупівлі і збуту, м. Володимир-Волинський
Ф. Р-98, 212 справ. 1941–1944. Описи.

Володимир-Волинська електростанція, м. Володимир-Волинський
Ф. Р-99, 50 справ. 1941–1944. Описи, каталог.
Ковельський окружний комісаріат, м. Ковель
Ф. Р-141, 145 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Волинська рибна контора генерального комісаріату Волині і Поділля, м. Луцьк
Ф. Р-143, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Волинська головна фірма закупівлі і збуту в Україні, м. Луцьк
Ф. Р-144, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Луцька поштова контора, м. Луцьк
Ф. Р-146, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Олицька районна управа, м. Олика
Ф. Р-147, 14 справ. 1941–1943. Описи.
Любомльська районна управа, м. Любомль
Ф. Р-148, 5 справ. 1941–1944. Опис.
Голобська районна управа, с. Голоби
Ф. Р-149, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Шацька районна управа, с. Шацьк
Ф. Р-150, 1 справа. 1941. Опис.
Седлищанська районна управа, с. Седлище
Ф. Р-151, 1 справа. 1941. Опис.
Маневицька районна управа, м. Маневичі
Ф. Р-153, 1 справа. 1941. Опис.
Головнянська районна управа, с. Головне
Ф. Р-154, 2 справи. 1941. Опис.
Луцький торгово-промисловий банк, м. Луцьк
Ф. Р-155, 5 справ. 1941. Опис.
Волинська спілка млинів, м. Луцьк
Ф. Р-156, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Луцька районна служба порядку, м. Луцьк
Ф. Р-157, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Луцька торгово-технічна фірма «Енергія», м. Луцьк
Ф. Р-158, 1 справа. 1942. Опис.
Піддубцівська районна управа, с. Піддубці
Ф. Р-159, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Володимир-Волинське окружне товариство «Просвіта», м. Володимир-Волинський
Ф. Р-160, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Волинська окружна контора пасічників, м. Луцьк
Ф. Р-171, 210 справ. 1942–1943. Описи.
Луцьке кущове адресне бюро при Луцькій міській управі, м. Луцьк
Ф. Р-174, 23 741 картка, 1941–1944.
Молочарська спілка Волині, м. Луцьк
Ф. Р-317, 27 справ. 1941–1943. Описи.
Окружна друкарня в м. Луцьку
Ф. Р-363, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Луцька початкова школа № 5, м. Луцьк
Ф. Р-1027, 32 справи. 1941–1944. Описи.
Локачинська районна управа, м. Локачі
Ф. Р-1094, 1 справа. 1941. Опис.

Фонди організацій та формувань руху Опору

Волинський провід Організації українських націоналістів (ОУН)
Ф. Р-1021, 7 справ. 1941–1944. Описи, каталог.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Волинська обласна комісія з обліку збитків, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками народному господарству і населенню
Ф. Р-164, 403 справи. 1944–1945. Описи.

Архівні колекції

Картотека колишніх радянських військовополонених
Ф. Р-392, 6063 картки. 1941–1944. Описи.
Зібрання листів радянських громадян, вивезених німецько-фашистськими окупантами до Німеччини (колекція)
Ф. Р-409, 1003 листи. 1941–1942. Описи.

I.7

Державний архів Дніпропетровської області

490069, м. Дніпропетровськ, вул. К. Лібкнехта, 89
Тел./факс (0562) 93-80-90
E-mail: dado@dp.ukrtel.net
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra04

Джерела з історії періоду нацистської окупації в Державному архіві Дніпропетровської області представлені документами різних фондів, основну частину яких становлять саме «окупаційні фонди». До реєстру довідника включено 176 фондів: 171 – фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади (тобто «окупаційні фонди»), 1 – відноситься до групи фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, 4 – архівні колекції. Мова документів – українська, німецька, російська.

До довідника не включено деякі фонди радянських та партійних органів, документи яких періоду Другої світової війни також уміщують інформацію, дотичну до проблеми, зокрема фіксують злочини нацистських окупантів та завдані ними збитки. З-поміж цих фондів вирізняється ф. Р-6478 – «Управління Служби безпеки України по Дніпропетровській області», – де зберігаються фільтраційні справи репатрійованих та колишніх військовополонених, що є важливим і цінним джерелом для встановлення долі цих категорій громадян і в добу нацистської окупації.

Після штучного поділу окупованої території України на окремі адміністративні одиниці Дніпропетровщина разом з частиною Запорізької області увійшла до складу однієї з 6 генеральних округ РКУ – «Дніпропетровськ». У групі *фондів органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади,* досить повно (враховуючи обставини воєнного часу) збереглися документи органів управління окупованими територіями різного рівня (місцевих органів окупаційної адміністрації та органів самоврядування: генерального комісаріату, гебітскомісаріатів, штадткомісаріатів, обласного комісара, місцевих комендатур, обласної, міських, районних управ); поліції; органів економічного освоєння загарбаних українських земель, суб'єктів господарювання; заготівельних, торговельних, споживчо-кооперативних організацій; установ фінансово-банківської сфери, охорони здоров'я, освіти; організацій самодопомоги; військових установ та частин.

У фонді *генерального комісаріату* (ф. Р-2281), який складається з 52 справ за 1941–1943 рр., зосереджено документи, що дають змогу простежити основні напрями окупаційної політики у регіоні й отримати інформацію про умови життя населення. Серед них: циркуляри, інструкції та постанови рейхскомісара України з питань економічної та фінансової політики; «дванадцять заповідей» про ставлення до російського населення на Сході; накази, розпорядження, інструкції генерального комісара, гебітскомісарів, штадткомісара про дислокацію жандармських постів, боротьбу з партизанами, євреями, створення єврейської управи, арешти комуністів. У листуванні з РКУ, установами представлено навчальні плани та програми шкіл і сільськогосподарських училищ, репертуари театрів, відомості щодо вилучених з міського музею експонатів. «Погляд» представників окупаційної влади на загальне становище у Радянському Союзі, Червоній армії віддзеркалюють звіти відділу пропаганди штадткомісаріату. Інформативно цінними є і списки підприємств міста, вчителів, учнів сільськогосподарських шкіл; списки, анкети членів Націонал-соціалістичної партії Німеччини на території області, працівників відділів генерального комісаріату м. Дніпропетровська.

Документи 6 фондів (ф. Р-2282, ф. Р-2283, ф. Р-2347, ф. Р-3404, ф. Р-3405, ф. Р-3409) засвідчують діяльність *гебітскомісаріатів.* За кількістю документів ці фонди невеликі, найбільший з них – фонд П'ятихатського гебітскомісаріату (ф. Р-2283) – сформовано з 38 справ. У складі майже всіх фондів наявні директивні матеріали. Так, у ф. Р-2282 це – накази, розпорядження, інструкції рейхскомісара України з питань землеустрою в общинних господарствах, розміщення лісозахисних смуг; у ф. Р-2283 та ф. Р-2347 – розпорядження нацистської влади про встановлення окупаційного режиму, збір податків, організацію заготівельної системи, з адміністративних та господарських питань, про заборону німецьким офіцерам відвідувати російських лікарів, про вилучення агітаційної літератури; накази Південної сільськогосподарської інспекції про заходи щодо поліпшення врожайності, про городництво, скотарство, рибництво (ф. Р-2238).

В інструкціях, звітних матеріалах, листуванні міститься інформація про ведення сільськогосподарських робіт, заготівлю продуктів, організацію і діяльність професійних та сільськогосподарських шкіл. Доповнюють цю інформацію відомості стосовно кількості населення, учнів, громадян, примусово вивезених до Німеччини, що зафіксовано відповідними списками: учнів шкіл (ф. Р-2282); працівників Покровської районної управи та МТС (ф. Р-2347), осіб, призначених для вивезення на роботу до Німеччини (ф. Р- 2283), вивезених до Німеччини (ф. Р-2347), та статистичними даними про чисельність населення Софіївського району, шлюби, народжуваність, смертність (ф. Р-3404).

Складом документів привертає до себе увагу фонд Дніпропетровського *штадткомісаріату* (ф. Р-2567). Різноманітні за змістом, вони охоплюють широкий діапазон подій: постанови, накази, розпорядження, інструкції рейхскомісара України, штадткомісара, міської управи містять інформацію про організацію жандармерії, облік антирадянських елементів, боротьбу з партизанами, євреями, арешти комуністів; впровадження служби з дослідження родоводів; окрема доповідь висвітлює політичне та господарське становище окупованих районів, партизанський рух, шпіонаж та диверсії; донесення та повідомлення поліції, які фіксують кількість арештованих, розстріляних, убитих, поранених; листування з політичних та господарських питань, відомості про інфекційні захворювання, кількість хворих, що характеризують стан окупованого міста. У фонді також наявні списки комуністів, військовополонених, жандармів, поліцейських, вартових команд СС, медичних працівників, професорів, доцентів, асистентів, куркулів, священиків.

Документи Дніпропетровської *обласної управи* (ф. Р-2443, 93 справи) висвітлюють роботу промисловості, навчальних закладів та науково-дослідних інститутів. У фонді ця інформація зосереджена у зведених відомостях про стан промислових підприємств у районах області; відомостях про вищі навчальні заклади, науково-дослідні інститути м. Дніпропетровська, навчальних та календарних планах вищих навчальних закладів, програмах науково-дослідницької роботи; планах, звітах, доповідних записках про роботу шкільного управління, шкільного сектору, шкіл. Тут також представлено списки викладачів та співробітників навчальних закладів, шкіл, історичного музею, обласного архіву, бібліотеки; статут товариства «Просвіта».

Великий за обсягом фонд Дніпропетровської Української допоміжної управи (ф. Р-2276, 2404 справи) дає змогу простежити реалізацію всіх напрямів окупаційної політики. Так, у фонді відклалися постанови, розпорядження, накази, обіжники, повідомлення німецької влади та міської управи про введення карткової системи, норму хлібного пайка, перейменування назв радянських установ та вулиць, репресії щодо осіб, які допомагають Червоній армії та партизанам, організацію курсів вивчення української та німецької мови, ведення діловодства німецькою та українською мовами, заборону шлюбів між німцями та українцями, створення медичної комісії для визначення расової належності, конфіскацію

для рейхскомісара України архівних і музейних цінностей, звільнення приміщення Історичного музею для улаштування службової квартири штадткомісара Клостермана. У листуванні зі штадткомісаром ідеться про виселення українського населення з центральної та нагорної частини м. Дніпропетровська, влаштування гетто для євреїв, боротьбу з поширенням комуністичної пропаганди, зменшення кількості «народних» шкіл. Документи фонду також містять відомості про стан і роботу промислових підприємств, торговельних, навчальних закладів, про мережу культурно-просвітніх установ, кількість (за переліком) експонатів, вилучених з художнього музею для казино та генерального комісаріату; насильницьке вивезення робочої сили до Німеччини, примусову мобілізацію місцевого населення на земляні та будівельні роботи, трудову дисципліну. Важливу інформацію про стан народжуваності, смертності, захворюваності подають наявні у фонді статистичні звіти.

Діяльність *районних* управ репрезентують у зібраннях архіву 17 фондів. Серед них є фонди, що складаються з 2–3 справ, є й досить об'ємні. У більшості з фондів наявні розпорядження окупаційної влади, постанови та накази районних управ, за якими можна простежити систему оподаткування, землеvстрій, введення трудової, гужової повинності, накладання штрафів. У листуванні висвітлюється хід сільськогосподарських робіт, виконання обов'язкових поставок, наявність сільськогосподарської техніки, йдеться про роботу та закриття шкіл. Статистичні відомості, списки інформують про кількість населення по селах районів, платників податків, учителів, комуністів, комсомольців, військовополонених, евакуйованих, що мешкають у районі, німецького населення (фольксдойче), громадян, яких було вивезено до Німеччини, службовців районних та сільських управ. У ф. Р-2500 наявні списки земельних общин та членів общинних господарств, у яких зазначено осіб, що належали до «Спілки визволення України».

Документи *сільських управ* Дніпропетровської області увійшли до об'єднаного фонду Р-2311. У фонді налічується 371 справа. Серед документів: накази, розпорядження, директиви, обіжники окупаційної влади, районних управ з адміністративних, господарських, правових, фінансових питань; про діяльність релігійних організацій; облік німецьких, італійських поховань; розшук військовополонених; забезпечення родин добровольців німецької армії, нагородження за боротьбу з партизанами; повернення садиб, осель, майна особам, які були репресовані за часів радянської влади; про здачу радіоприймачів, запобігання епідемії тифу. Тут також представлено плани постачання і зобов'язання керівників общинних господарств щодо заготівлі сільськогосподарських продуктів; листування сільських управ з районними управами; донесення, звіти, рапорти, повідомлення старост сільських управ про ставлення населення до окупантів, поранених червоноармійців, убивство поліцейських та німців. Чимало інформації подано в різноманітних списках: населення, платників податків, кустарів, учителів, неблагонадійних учителів; комісарів, політкерівників, комуністів, дітей комуністів, комсомольців; військово-

полонених, евакуйованих, новоприбулих на території сільських управ; молоді, що пройшла медичний огляд; громадян, вивезених на роботу до Німеччини; старост, працівників окупаційних установ, місцевих німців, добровольців німецької армії. Є навіть список «небажаних» українських, російських та зарубіжних письменників. У складі фонду наявні й особові рахунки членів господарств, патенти на відкриття кустарних майстерень.

Інформативно цінним джерелом є документи фонду «Бюро забірних карток міської управи, м. Дніпропетровськ» (ф. Р-2278, 883 справи). Тут відклалися розпорядження, циркуляри Дніпропетровської міської управи про інвентаризацію матеріальних цінностей, наднормову роботу, страхування робочої сили; листування з відділами міської управи та установами й організаціями з адміністративно-фінансових питань; фінансові звіти, акти ревізій роботи бюро, перевірки каси, складу, договори з підприємствами та організаціями; заяви місцевих жителів та евакуйованих громадян про отримання карток; списки про отримання карток підприємствами, організаціями, установами, майстернями, артілями; списки інвалідів та їхніх утриманців; громадян, евакуйованих з Донбасу, Сталінграда, Воронезької області; співробітників міської управи, штадткомісаріату, поліції, осіб, родичі яких перебували в німецькій армії та добровільно виїхали на роботу до Німеччини, італійських підданих, які мешкають у м. Дніпропетровську, для отримання карток; оголошення.

Зберігаються в «окупаційних фондах» архіву й документи, що стосуються *економічного освоєння окупованих територій, комунікаційного та житлово-господарського забезпечення, суб'єктів господарювання.*

7 фондів сформовано з документів *бірж праці.* Це – статистичні звіти про облік населення (народжуваність та смертність), працюючих, відомості про кількість підприємств; картки осіб, зареєстрованих на біржах праці; звіти про роботу бірж праці; заявки на робочу силу, направлення на роботу; заяви, довідки, повідомлення, посвідчення, доручення громадян, автобіографії, анкети мобілізованих на роботу спеціалістів; списки евакуйованих, військовополонених, громадян, які пройшли комісію для вивезення та вивезених до Німеччини, німців, які проживають у Межівському районі.

Органи управління промисловим виробництвом репрезентують фонди Криворізького металургійного відділення гірничої та металургійної компанії «Схід» (ф. Р-3408) та Дніпропетровського відділення Центрального управління молочно-жирової промисловості України (ф. Р-2482); *промислові підприємства* – фонди Дніпропетровського паровозоремонтного заводу, ґудзикової фабрики «Галаліт», 3 млинів (Петропавлівського, Кам'янського, Покровського), Покровського млинового комбінату, 4 маслозаводів (Юр'ївського, Покровського, Васильківського, Петропавлівського), Дніпропетровської ковбасної фабрики та різниці (бойні), Васильківського луб'яного заводу. Документи, що відклалися у цих фондах, висвітлюють як питання господарської діяльності, шляхи економічного

визиску окупованих територій, так і умови праці та оплати робітників і службовців.

Досить повно в архівних зібраннях представлено *сільськогосподарський сектор* економіки Дніпропетровщини періоду нацистської окупації. Його стан висвітлюють документи фондів управління галуззю (Товариства управління сільським господарством на Україні, сільськогосподарських відділів районних управ, сільськогосподарських комендатур), общинних та державних господарств, МТС, інкубаторної станції, ветеринарних закладів.

Найчисельніші за кількістю документів з-поміж фондів *управлінських сільськогосподарських структур* – фонди сільськогосподарського відділу П'ятихатської районної управи (ф. Р-3414, 47 справ), П'ятихатського окружного управління державними господарствами № 5 (ф. Р-3468, 28 справ). У цих фондах відклалися як директивні документи рівня РКУ та обласного з питань конфіскації у населення хліба, худоби, регулювання цін, відправлення плодових дерев до Німеччини тощо, так і звітні, інформативні матеріали, в яких зафіксовано дані щодо кількості засіяної землі, якісні показники врожайності, наявності насіння, худоби, дерев, баштанних культур, сільськогосподарської техніки; кількості членів господарств, трактористів, агрономів, працівників інкубаторної станції, старост.

У фонді Р-3235 об'єднано 2900 справ *общинних господарств* Дніпропетровщини періоду нацистської окупації, які вміщують цінну інформацію про життя сільського населення. Зокрема, у фонді збереглися накази, розпорядження, листування, оголошення окупаційної влади, районних та сільських управ про землеустрій господарств і товариств, примусову працю населення, норми здавання селянами продуктів, ліквідацію заборгованості зі здавання сільськогосподарських продуктів, обмеження обміну продуктів; репресивні заходи щодо осіб, які уникають відправлення до Німеччини, ухиляються від роботи та не виконують норм здавання продуктів; про призначення старост; обмін радянських банкнот, заміну радянських знаків та емблем, вилучення зброї, радіоприймачів, бензину, майна; реєстрацію євреїв та партійних функціонерів; плани та звіти общинних господарств про посіви, збір зернових, технічних культур, лікарських рослин, здавання птиці, яєць, молочних продуктів; заяви, рапорти, довідки, доручення про наділення землею, одержання допомоги, заробітної плати; статистичні зведення про рух населення, списки керівних працівників та членів общинних господарств, військовополонених, громадян, вивезених на роботу до Німеччини, евакуйованих.

Також в об'єднаному фонді (ф. 3300, 23 справи) представлено *державні господарства* області. Роботу *машинно-тракторних станцій* – кількість і стан техніки, працюючих, забезпечення пальним, обсяги виконаних робіт, оплату праці трактористів під час окупації – висвітлюють документи 7 фондів. У фондах *ветеринарних установ* (ф. Р-2319, ф. Р-2503) міститься інформація щодо стану худоби, реєстрації коней, кількості ветеринарів. У ф. Р-2319 відклався також наказ Дніпропетровської міської

управи про явку на святкування 25 серпня дня окупації Дніпропетровщини.

Документи *заготівельних* бюро і контор відклались у 10 фондах (ф. Р-2350, ф. Р-2499, ф. Р-2516, ф. Р-2541, ф. Р-2543, ф. Р-2573, ф. Р-2581, ф. Р-2587, ф. Р-3417, ф. Р-3836). Серед них: накази, розпорядження та інструкції окупаційної влади щодо порядку заготівлі та переробки сільськогосподарських продуктів, виконання планів постачання, роботи підприємств харчової промисловості; плани поставок, звіти про стан общинних господарств, заготівель, реалізації продуктів; зведення про хід збирання врожаю; відомості про наявність худоби, птахів, бджіл, переробку соняшника, ціни на продукти (ф. Р-3836); заяви про звільнення від поставок сільськогосподарських продуктів; списки працівників бюро заготівель, членів общинних господарств, здавальників сільськогосподарських продуктів, працівників поліції, вивезених до Німеччини (ф. Р-2499), військовополонених (ф. Р-2581).

Стан *торгівлі, споживчої кооперації* на Дніпропетровщині під час окупації розкривають документи 22 фондів. У одному з найбільших, ф. Р-2279 (430 справ) – Дніпропетровського центрального харчоторгу торговельного відділу Української допоміжної управи – зосереджено директиви окупаційної влади про організацію торговельної мережі, листування з питань постачання харчовими продуктами, виділення приміщень під їдальні, відомості про надходження товарів, заявки до біржі праці, списки діючих крамниць. Водночас тут відклалися документи про вилучення меблів з квартир євреїв. У фонді електроторговельної фірми Вальтера Фалькенгагена (ф. Р-3716) збереглися прейскуранти цін на електрообладнання. Матеріали фондів споживчих товариств додають важливі факти до висвітлення економічного визиску нацистами окупованих територій.

Уявлення про *фінансово-банківську* систему можна отримати після ознайомлення з документами фондів фінансових відділів районних управ (3 фонди), банків (9 фондів), ощадних кас (1 фонд).

Представлено у складі «окупаційних фондів» архіву і фонди *організацій та підприємств житлово-комунального господарства, допоміжних міських служб:* Дніпропетровського міського житлового відділу № 7 Дніпропетровської міської управи (ф. Р-3273), Кам'янського управління «Електромережа» Кам'янської міської управи (ф. Р-2601), головного управління «Водоканал» при Дніпропетровській міській управі (ф. Р-2622), Криворізького міського водогону (ф. Р-3244). Серед документів найбільшого за обсягом (104 справи) у цій групі ф. Р-3273 відклалися накази, розпорядження міської управи про мобілізацію населення на будівництво Запорізького шосе, про зміни в соціальному страхуванні та комунальних тарифах, реєстрацію громадян, які прибули з Північного Кавказу; документи касово-меморіального порядку; прибутково-витратні ордери, баланси домоуправлінь, рахунки за квартирну плату; списки мешканців, пенсіонерів, безробітних, жінок, які мають дітей, для отримання хлібних карток, вугілля.

Документів, що відображають діяльність *інженерно-будівельних організацій і підприємств, транспорту, зв'язку*, залишилося небагато. Цікавими для дослідників можуть бути телеграми про рух потягів з ф. 2302 (Дніпропетровське управління залізницею німецької державної залізниці), телеграми німецького командування військовим, адміністративним, карним та господарським органам про пошкодження, заподіяні радянською авіацією; дислокацію військових частин, інтендантське постачання німецької армії та установ, місцеперебування поранених німецьких військових; відвантаження та відправлення вагонів з будівельними матеріалами з фонду телеграфу м. Дніпропетровська (ф. Р-3411).

Деякі аспекти стану *здоров'я* населення регіону під час нацистської окупації та мережі лікувальних установ висвітлюють документи фондів відділу охорони здоров'я районної управи, обласної, міських, районних лікарень (6 фондів), венеричного диспансеру, поліклінік (3 фонди). Зокрема, з них можна отримати інформацію про стан захворюваності (окремо – на інфекційні хвороби), кількість хворих, непрацездатних, померлих; про матеріальне та кадрове забезпечення медичних закладів. У ф. Р-3830 (Бактеріологічна станція, м. Дніпропетровськ) відклалися супровідні анкети до матеріалів обстеження стану здоров'я німецьких військовиків.

Серед архівних фондів, що репрезентують *освітню галузь* на окупованій території Дніпропетровщини, немає жодного фонду загальноосвітніх шкіл. Стан вищої освіти висвітлюють документи Українського державного університету м. Дніпропетровська (ф. Р-4398, 196 справ), політехнічного інституту генерального комісаріату м. Дніпропетровська (ф. Р-2306, 9 справ). Збереглися також документи сільськогосподарського та землеврядного технікумів, агрономічної та музично-театральної шкіл. За змістом це – переважно відомості щодо складу студентів та викладачів, навчальні плани і програми.

Бухгалтерські документи, касові ордери відклалися у фонді Дніпропетровського інституту епідеміології та мікробіології генерального комісаріату (ф. Р-3302) – єдиного у зібраннях архіву з групи фондів *науково-дослідних установ*.

Засоби масової інформації представляють фонди редакцій Нікопольської окружної газети «Промінь» (ф. Р-2308, 24 справи) та Криворізької окружної газети «Дзвін» (ф. Р-2609, 10 справ).

2 справи відклалися у фонді районної *організації гітлерівської молоді* м. Дніпропетровська (ф. Р-2284). У документах фонду йдеться про організацію десятиденного табору для дівчат фольксдойче.

Інформативно цінними є документи, що збереглися у складі фондів *організацій самодопомоги (взаємодопомоги)*. Так, серед документів фонду Дніпропетровського міського комітету «Самодопомога» ім. Т. Г. Шевченка (ф. Р-2280, 369 справ) – накази Української допоміжної управи та комітету «Самодопомога» про ведення діловодства в установах українською мовою, вживання у школах і дитячих садках української мови; необхідність працевлаштування жінок, які мають дітей; облік пенсіонерів та інвалідів, утримання дитячих притулків та будинків для інвалідів і осіб

похилого віку; організацію медичної комісії; діяльність каси взаємодопомоги; статут місцевого комітету «Самодопомога»; постанови, протоколи, звіти медичної комісії, каси взаємодопомоги; листування з міською управою про працевлаштування громадян, влаштування дітей в дитячі притулки; про постачання продовольства, палива; звіти про фінансову діяльність комітету «Самодопомога», ЛТЕК, дитячих закладів, будинку інвалідів; кошториси витрат районних комітетів «Самодопомога»; догани за перевитрату харчів у дитячих установах; списки дитячих притулків, садків, ясел та дітей в них; працівників дитячих установ, співробітників відділу соцзабезпечення, членів комітету «Самодопомога», громадян, які отримували матеріальну допомогу. У фонді Петропавлівської каси взаємодопомоги (ф. Р-2540) збереглися заяви, анкети, відомості про надання допомоги родинам, члени яких виїхали на роботу до Німеччини, листи радянських громадян з німецької каторги; у фонді Межівського районного комітету взаємодопомоги (ф. Р-2507) – лист голови районного комітету взаємодопомоги Решетняка про збір коштів для дітей-сиріт та списки сиріт; документи про призначення священика Григор'ївської сільської управи головою комітету взаємодопомоги.

Документи 5 фондів представляють *військові установи й частини нацистської армії.* Листи, телеграми стосовно пересилання кореспонденції, довідки, свідоцтва щодо перебування на передових позиціях, запити про місцеперебування військовослужбовців, кореспонденція особистого характеру відклалися у фонді польової пошти № 47065 (ф. Р-3418); витяги з рішень суду в справах військовослужбовців нацистської армії – у фонді військово-польового суду комендатури № 397 (ф. Р-4472); накази начальника будівельної частини № 26 про військово-шляхове будівництво – у фонді будівельного батальйону № 219 (ф. Р-2295); вимоги військових частин про видачу палива, продовольства, одягу, проведення ремонтних робіт – у ф. Р-2298 («Господарська рота, м. Дніпропетровськ»); анкети підприємств м. Нікополя – у ф. 2299 («Господарська рота, м. Нікополь Дніпропетровської області»).

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни, у зібраннях архіву представляють документи ф. Р-2427 «Дніпропетровська обласна комісія з обліку збитків, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками та їхніми спільниками, м. Дніпропетровськ». У складі фонду містяться акти матеріальних збитків, завданих громадянам (у тому числі свідчення про вилучення близько 120 виробів із золота та срібла на суму 893 370 крб), колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам, узагальнюючі відомості обліку збитків, завданих нацистськими окупантами по області, містах, районах. Інформацію про розстріляних, закатованих громадян, комуністів, радянських активістів, військовополонених зафіксовано в актах, реєстрах, опитувальних листах, свідченнях громадян про знущання, розстріли, утримання в концтаборах під час окупації. Зберігаються тут і списки громадян, вивезених на примусові

роботи до Німеччини; списки представників окупаційної влади, винних у скоєних злочинах; хронологічні довідки про період тимчасової окупації міст, районів, населених пунктів області; фотоальбом місць знищення жертв нацистських окупантів, спричинених ними руйнувань.

Документи і матеріали *архівних колекцій* висвітлюють події війни та нацистської окупації крізь призму особистого сприйняття учасників, свідків. Доля остарбайтерів з Дніпропетровщини віддзеркалюється у поштівках, листах, надісланих у Дніпропетровську область (ф. Р-2431), у спогадах про перебування на примусових роботах (ф. Р-2441), засвідчується робочими книжками, що відклалися у ф. Р-3272. У колекції документів про ветеранів Великої Вітчизняної війни Дніпропетровщини (ф. Р-5421) зібрано листи з фронту, анкети, довідки про участь у підпіллі, спогади про війну та окупацію, фотознімки ветеранів.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Дніпропетровська Українська допоміжна управа, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-2276, 2405 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Біржа праці, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-2277, 12 справ. 1941–1943. Описи.
Бюро забірних карток міської управи, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-2278, 883 справи. 1941–1943. Описи.
Дніпропетровський центральний харчоторг торговельного відділу Української допоміжної управи, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-2279, 430 справ. 1941–1943. Описи.
Дніпропетровський міський комітет «Самодопомога» ім. Т. Г. Шевченка, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-2280, 369 справ. 1941–1943. Описи.
Генеральний комісаріат, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-2281, 52 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Гебітскомісаріат, м. Кривий Ріг Дніпропетровської області
Ф. Р-2282, 8 справ. 1942–1943. Опис.
П'ятихатський гебітскомісаріат, с. П'ятихатки П'ятихатського району Дніпропетровської області
Ф. Р-2283, 38 справ. 1941–1943. Опис.
Районна організація гітлерівської молоді, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-2284, 2 справи. 1943. Опис.
Товариство управління сільським господарством на Україні, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-2285, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Німецьке поштове відділення, с. П'ятихатки П'ятихатського району Дніпропетровської області
Ф. Р-2286, 1 справа. 1943. Опис.
Шутцполіція, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-2287, 2 справи. 1943. Опис.
Місцева комендатура № 794, с. Новомиколаївка Дніпропетровського району та області
Ф. Р-2293, 3 справи. 1942. Опис.
Будівельний батальйон № 219, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-2295, 2 справи. 1943. Опис.

Господарська рота, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2298, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Господарська рота, м. Нікополь Дніпропетровської області

Ф. Р-2299, 2 справи. 1941. Опис.

Господарська команда, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2300, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Паровозоремонтний завод, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2301, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Дніпропетровське управління залізничним рухом німецької державної залізниці, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2302, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Головне транспортне управління Сходу німецької державної залізниці, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2303, 2 справи. 1942. Опис.

Юр'ївський маслозавод Дніпропетровського філіалу Центрального молочно-жирового управління України, с. Юр'ївка Юр'ївського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2304, 2 справи. 1943. Опис.

Ґудзикова фабрика «Галаліт», м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2305, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Політехнічний інститут генерального комісаріату, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2306, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Редакція окружної газети «Промінь», м. Нікополь

Ф. Р-2308, 24 справи. 1941–1943. Опис.

Українська районна допоміжна управа, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2309, 2 справи. 1943. Каталог, опис.

Петриківська районна управа, с. Петриківка Петриківського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2310, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Сільські управи Дніпропетровської області (об'єднаний фонд)

Ф. Р-2311, 378 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Венеричний диспансер, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2317, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Перещепинська районна управа, с. Перещепине Перещепинського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2318, 6 справ. 1943. Опис.

Ветеринарна лікарня міського відділу охорони здоров'я Дніпропетровської міської управи, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2319, 6 справ. 1942–1943. Опис.

2-га інфекційна лікарня, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2320, 7 справ. 1941–1943. Опис.

4-та міська поліклініка відділу охорони здоров'я Української допоміжної управи, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2321, 1 справа. 1942. Опис.

Вільнянське сільське споживче товариство, с. Вільне Новомосковського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2322, 8 справ. 1942–1943. Опис.

5-та міська поліклініка відділу охорони здоров'я Української допоміжної управи, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2324, 23 справи. 1941–1943. Опис.

1-ша міська інфекційна лікарня відділу охорони здоров'я Української допоміжної управи, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2325, 27 справ. 1941–1943. Опис.

Покровський гебітскомісаріат, с. Покровське Покровського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2347, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Покровська районна сільськогосподарська комендатура, с. Покровське Покровського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2348, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Покровська районна управа, с. Покровське Покровського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2349, 139 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Покровське окружне бюро заготівель, с. Покровське Покровського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2350, 3 справи. 1943. Опис.

Покровська ощадна каса, с. Покровське Покровського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2351, 2 справи. 1942. Опис.

Покровське відділення господарського банку, с. Покровське Покровського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2352, 32 справи. 1941–1943. Опис.

Покровське відділення державного банку, с. Покровське Покровського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2353, 8 справ. 1942–1943. Опис.

Покровське районне споживче товариство, с. Покровське Покровського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2354, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Великомихайлівський сільськогосподарський опорний пункт, с. Велика Михайлівка Покровського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2355, 2 справи. 1943. Опис.

Покровський млиновий комбінат Дніпропетровського відділення зернопереробних підприємств України, с. Покровське Покровського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2356, 75 справ. 1942–1943. Опис.

Великомихайлівська машинно-тракторна станція Дніпропетровського обласного управління машинно-тракторних станцій, с. Велика Михайлівка Покровського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2357, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Покровський маслозавод Дніпропетровського об'єднання молочно-жирової промисловості на Україні, с. Покровське Покровського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2358, 51 справа. 1941–1943. Опис.

Великомихайлівська лікарня відділу охорони здоров'я Покровської районної управи, с. Велика Михайлівка Покровського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2359, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Коломійцівське сільське споживче товариство, с. Коломійці Покровського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2394, 6 справ. 1943. Опис.

Дніпропетровська обласна контора реставрації заводських споруд, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2428, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Контора міської промислової торгівлі «Міськпромторг» торговельного відділу Дніпропетровської допоміжної управи, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2429, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Команда української поліції, м. Кривий Ріг Дніпропетровської області

Ф. Р-2430, 6 справ. 1941–1944. Опис.

Дніпропетровська обласна управа, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2443, 93 справи. 1941–1943. Опис.

Обласний комісар, м. Кривий Ріг Дніпропетровської області

Ф. Р-2479, 87 справ. 1941–1944. Опис.

Управа Криворізького сільського району, м. Кривий Ріг Дніпропетровської області

Ф. Р-2480, 982 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Криворізька районна спілка споживчої кооперації, м. Кривий Ріг Дніпропетровської області

Ф. Р-2481, 166 справ. 1941–1943. Опис.

Дніпропетровське відділення Центрального управління молочно-жирової промисловості України, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2482, 191 справа. 1941–1943. Опис.

Криворізьке міське споживче товариство «Нове життя», м. Кривий Ріг Дніпропетровської області

Ф. Р-2483, 13 справ. 1941–1944. Опис.

Криворізька міська управа, м. Кривий Ріг Дніпропетровської області

Ф. Р-2484, 31 справа, 1941–1943. Опис.

Дніпропетровська обласна лікарня відділу охорони здоров'я Дніпропетровської обласної управи, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2485, 26 справ. 1941–1943. Опис.

П'ятихатська районна управа, с. П'ятихатки П'ятихатського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2492, 22 справи. 1941–1943. Опис.

Межівське районне бюро заготівель, с. Межова Межівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2499, 26 справ. 1941–1943. Опис.

Межівська районна управа, с. Межова Межівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2500, 156 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Межівська районна біржа праці, с. Межова Межівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2502, 11 справ. 1941–1943. Опис.

Межівська районна ветеринарна лікарня ветеринарного відділу Дніпропетровського гебітскомісаріату, с. Межова Межівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2503, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Межівський державний банк, с. Межова Межівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2504, 4 справи. 1942. Опис.

Межівська районна поліція, с. Межова Межівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2506, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Межівський районний комітет взаємодопомоги, с. Межова Межівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2507, 1 справа. 1941. Опис.

Межівська районна поліклініка відділу охорони здоров'я Межівської районної управи, с. Межова Межівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2508, 12 справ. 1941–1943. Опис.

Сільськогосподарська комендатура Межівської районної управи, с. Межова Межівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2510, 3 справи. 1943. Опис.

Васильківський маслозавод Дніпропетровського філіалу молочно-жирового управління України, с. Васильківка Васильківського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2512, 30 справ. 1941–1943. Опис.

Васильківська районна спілка споживчої кооперації, с. Васильківка Васильківського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2513, 89 справ. 1941–1943. Опис.

Васильківський луб'яний завод, с. Васильківка Васильківського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2517, 2 справи. 1943. Опис.

Ульянівська заготівельна контора «Заготзерно», с. Ульянівка Васильківського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2516, 98 справ. 1941–1943. Опис.

Петропавлівська машинно-тракторна станція обласного управління МТС, с. Петропавлівка Петропавлівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2530, 54 справи. 1941–1943. Опис.

Васильківська районна управа, с. Васильківка Васильківського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2531, 48 справ. 1941–1943. Опис.

Петропавлівська районна спілка споживчої кооперації, с. Петропавлівка Петропавлівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2532, 92 справи. 1941–1943. Опис.

Петропавлівський маслозавод Дніпропетровського філіалу молочно-жирового управління України, с. Петропавлівка Петропавлівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2533, 46 справ. 1941–1943. Опис.

Богдано-Вербське земельне товариство, с. Богдано-Вербки Петропавлівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2534, 19 справ. 1942–1943. Опис.

Петропавлівська районна управа, с. Петропавлівка Петропавлівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2538, 52 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Петропавлівське відділення Дніпропетровського державного банку, с. Петропавлівка Петропавлівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2539, 2 справи. 1942. Опис.

Петропавлівська каса взаємодопомоги, с. Петропавлівка Петропавлівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2540, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Брагинівський пункт «Заготзерно», с. Брагинівка Петропавлівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2541, 33 справи. 1941–1943. Опис.

Петропавлівський млин Дніпропетровського обласного філіалу зернопереробних підприємств, с. Петропавлівка Петропавлівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2542, 35 справ. 1941–1943. Опис.

Петропавлівське районне бюро заготівель, с. Петропавлівка Петропавлівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2543, 88 справ. 1941–1943. Описи.

Криворізька агрономічна школа, м. Кривий Ріг Дніпропетровської області

Ф. Р-2545, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Криворізька біржа праці, м. Кривий Ріг Дніпропетровської області

Ф. Р-2556, 3 справи. 1943. Опис.

Залізнична охорона при управі Криворізького сільського району, м. Кривий Ріг Дніпропетровської області

Ф. Р-2563, 2 справи. 1943. Опис.

Дніпропетровський штадткомісар, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2567, 15 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Кам'янська районна управа, м. Кам'янське Дніпропетровської області

Ф. Р-2571, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Кам'янська районна спілка споживчої кооперації, м. Кам'янське Дніпропетровської області

Ф. Р-2572, 3 справи. 1943. Опис.

Дніпропетровське обласне бюро заготівель, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2573, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Дніпропетровська міська поліція, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-2574, 3 справи. 1942–1943. Опис.

П'ятихатське районне бюро заготівель, м. П'ятихатки П'ятихатського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2581, 62 справи. 1941–1943. Опис.

П'ятихатська районна поліція, с. П'ятихатки П'ятихатського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2584, 5 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Широківська районна управа, с. Широке Широківського району Дніпропетровської області

Ф. Р-2585, 31 справа. 1941–1943. Опис.

Петропавлівське окружне бюро заготівель, с. Петропавлівка Петропавлівського району Дніпропетровської області.

Ф. Р-2587, 28 справ. 1941–1943. Опис.

Сурсько-Михайлівське сільське споживче товариство, с. Сурсько-Михайлівка Солонянського району Дніпропетровської області
Ф. Р-2596, 9 справ. 1942–1943. Опис.
Кам'янське управління «Електромережа» Кам'янської міської управи, м. Кам'янське Дніпропетровської області
Ф. Р-2601, 53 справи. 1943. Опис.
Кам'янський млин Дніпропетровського філіалу управління зернопереробних підприємств України, м. Кам'янське Дніпропетровської області
Ф. Р-2602, 2 справи. 1942–1943. Опис.
3-тя міська лікарня Дніпропетровського відділу охорони здоров'я Української допоміжної управи, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-2603, 17 справ. 1942–1943. Опис.
Дніпропетровський обласний комунальний банк, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-2608, 4 справи. 1942. Опис.
Редакція Криворізької окружної газети «Дзвін», м. Кривий Ріг Дніпропетровської області
Ф. Р-2609, 10 справ. 1941–1942. Опис.
Дніпропетровська ковбасна фабрика відділу харчування генерального комісаріату, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-2610, 74 справи. 1941–1943. Опис.
Синельниківська районна біржа праці, м. Синельникове Синельниківського району Дніпропетровської області
Ф. Р-2613, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Головне управління «Водоканал» при Дніпропетровській міській управі, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-2622, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Музично-театральна школа (бюро прокату), м. Дніпропетровськ
Ф. Р-2623, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Царичанська інкубаторна станція, с. Царичанка Царичанського району Дніпропетровської області
Ф. Р-2657, 12 справ. 1941–1943. Опис.
Бабайківське сільське споживче товариство, с. Бабайківка Царичанського району Дніпропетровської області
Ф. Р-2658, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Олександрівська машинно-тракторна станція Дніпропетровського обласного управління машинно-тракторних станцій, с. Олександрівка Широківського району Дніпропетровської області
Ф. Р-2672, 50 справ. 1941–1943. Опис.
Поливанівська машинно-тракторна станція, с. Поливанівка Магдалинівського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3216, 17 справ. 1942–1943. Опис.
Покровська районна спілка споживчої кооперації, с. Покровське Покровського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3230, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Криничанська районна поліція, с. Кринички Криничанського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3233, 23 справи. 1941–1943. Каталог, опис.
Общинні господарства Дніпропетровської області (об'єднаний фонд)
Ф. Р-3235, 2900 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Криворізький міський водогін при міській управі, м. Кривий Ріг Дніпропетровської області
Ф. Р-3244, 13 справ. 1941–1943. Опис.
Томаківський сільськогосподарський банк, с. Томаківка Томаківського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3247, 18 справ. 1942–1943. Опис.
Новомосковська районна управа, м. Новомосковськ Дніпропетровської області
Ф. Р-3268, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Дніпропетровський міський житловий відділ № 7 Дніпропетровської міської управи, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-3273, 104 справи. 1941–1943. Опис.
Дніпропетровська бойня, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-3274, 121 справа. 1941–1943. Опис.
Покровська районна біржа праці, с. Покровське Покровського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3280, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Діївська лікарня міського відділу охорони здоров'я Української допоміжної управи, с-ще Діївка, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-3282, 19 справ. 1942–1943. Опис.
П'ятихатська машинно-тракторна станція, с. П'ятихатки П'ятихатського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3283, 12 справ. 1942–1943. Опис.
Софіївська районна управа, с. Софіївка Софіївського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3287, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Апостолівська районна управа, с. Апостолове Апостолівського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3288, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Аполлонівське сільське споживче товариство, с. Аполлонівка Солонянського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3298, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Покровський млин Дніпропетровського обласного філіалу тресту зернопереробних підприємств України, с. Покровське Покровського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3299, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Державні господарства Дніпропетровської області (об'єднаний фонд)
Ф. Р-3300, 23 справи. 1941–1943. Опис.
Дніпропетровський інститут епідеміології та мікробіології генерального комісаріату, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-3302, 25 справ. 1941–1943. Опис.
Петропавлівська районна біржа праці, с. Петропавлівка Петропавлівського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3357, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Томаківська районна управа, с. Томаківка Томаківського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3360, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.
Фризендорфська районна управа, с. Фризендорф Фризендорфського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3388, 26 справ. 1941–1943. Каталог, опис.
Сільськогосподарський відділ Межівської районної управи, с. Межова Межівського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3400, 3 справи. 1943. Опис.
Сільськогосподарський відділ Покровської районної управи, с. Покровське Покровського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3402, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Троїцьке сільське споживче товариство, с. Троїцьке Петропавлівського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3403, 1 справа. 1943. Опис.
Гебітскомісаріат, с. Софіївка Софіївського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3404, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Гебітскомісаріат, с. Фризендорф Фризендорфського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3405, 2 справи. 1943. Опис.
Варварівська машинно-тракторна станція Дніпропетровського обласного управління машинно-тракторних станцій, с. Варварівка Юр'ївського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3406, 1 справа. 1943. Опис.

Ерастівський сільськогосподарський технікум П'ятихатської районної управи, с. Ерастівка П'ятихатського району Дніпропетровської області

Ф. Р-3407, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Криворізьке металургійне відділення гірничої та металургійної компанії «Схід», м. Кривий Ріг – м. Нікополь Дніпропетровської області

Ф. Р-3408, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Гебітскомісаріат, с. Межова Межівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-3409, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Телеграф м. Дніпропетровська

Ф. Р-3411, 13 справ. 1942–1943. Опис.

Районний фінансовий відділ Перещепинської районної управи, с. Перещепине Перещепинського району Дніпропетровської області

Ф. Р-3413, 1 справа. 1942. Опис.

Сільськогосподарський відділ П'ятихатської районної управи, с. П'ятихатки П'ятихатського району Дніпропетровської області

Ф. Р-3414, 47 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Любимівське сільське споживче товариство, с. Любимівка Дніпропетровського району та області

Ф. Р-3416, 1 справа. 1943. Опис.

П'ятихатська заготівельна контора «Заготзерно», с. П'ятихатки П'ятихатського району Дніпропетровської області

Ф. Р-3417, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Служба польової пошти № 47065

Ф. Р-3418, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Українська допоміжна поліція, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-3419, 2 справи. 1942. Каталог, описи.

Апостолівський районний сільськогосподарський банк Дніпропетровського державного сільськогосподарського банку, с. Апостолове Апостолівського району Дніпропетровської області

Ф. Р-3420, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Місцева комендатура № 11/421, м. П'ятихатки П'ятихатського району Дніпропетровської області

Ф. Р-3421, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Кам'янський штадткомісаріат, м. Кам'янське Дніпропетровської області

Ф. Р-3422, 2 справи. 1943. Опис.

П'ятихатська районна скотарська контора, м. П'ятихатки П'ятихатського району Дніпропетровської області

Ф. Р-3467, 9 справ. 1942–1943. Опис.

П'ятихатське окружне управління державними господарствами № 5, с. П'ятихатки П'ятихатського району Дніпропетровської області

Ф. Р-3468, 28 справ. 1941–1943. Опис.

П'ятихатська районна біржа праці, с. П'ятихатки П'ятихатського району Дніпропетровської області

Ф. Р-3476, 31 справа. 1941–1943. Опис.

Саксаганське сільське споживче товариство, с. Саксагань П'ятихатського району Дніпропетровської області

Ф. Р-3478, 1 справа. 1943. Опис.

П'ятихатське сільське споживче товариство, с. П'ятихатки П'ятихатського району Дніпропетровської області

Ф. Р-3479, 1 справа. 1943. Опис.

П'ятихатський районний комітет «Самодопомога», с. П'ятихатки П'ятихатського району Дніпропетровської області

Ф. Р-3481, 10 справ. 1941–1943. Опис.

Електроторговельна фірма Вальтера Фалькенгагена, м. Дніпропетровськ

Ф. Р-3716, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Землевпорядний технікум, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-3824, 5 справ. 1941–1942. Опис.
Бактеріологічна станція, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-3830, 20 справ. 1941–1943. Опис.
Магдалинівська районна спілка споживчої кооперації, с. Магдалинівка Магдалинівського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3832, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Покровське районне бюро заготівель, с. Покровське Покровського району Дніпропетровської області
Ф. Р-3836, 3 справи. 1943. Опис.
Дніпропетровська обласна спілка споживчої кооперації, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-3838, 1 справа. 1942. Опис.
Верхньодніпровська районна управа, м. Верхньодніпровськ Дніпропетровської області
Ф. Р-3845, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Криворізький міський відділ торгівлі, м. Кривий Ріг Дніпропетровської області
Ф. Р-3846, 1 справа. 1943–1944. Опис.
Фінансовий відділ Криворізької районної управи, м. Кривий Ріг Дніпропетровської області
Ф. Р-3850, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Фінансовий відділ Томаківської районної управи, с. Томаківка Томаківського району Дніпропетровської області
Ф. Р-4230, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Український державний університет, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-4398, 196 справ. 1941–1943. Опис.
Військово-польовой суд комендатури № 397, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-4472, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Дніпропетровський районний сільськогосподарський відділ, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-4475, 1 справа. 1942. Опис.
Апостолівський районний відділ охорони здоров'я, с. Апостолове Апостолівського району Дніпропетровської області
Ф. Р-4628, 2 справи. 1941–1944. Опис.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Дніпропетровська обласна комісія з обліку збитків, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками та їхніми спільниками, м. Дніпропетровськ
Ф. Р-2427, 217 справ. 1941–1946. Описи, каталог.

Архівні колекції

Листівки та листи, надіслані радянськими громадянами з німецької каторги в Дніпропетровську область (колекція)
Ф. Р-2431, 12 800 справ. 1941–1945. Описи.
Спогади про пережите радянськими громадянами в часи перебування на німецькій каторзі в гітлерівській Німеччині (колекція)
Ф. Р-2441, 188 справ. 1941–1945. Опис, каталог.
Робочі книжки, що видавалися німецькою окупаційною владою радянським громадянам, вивезеним на роботу до Німеччини (колекція)
Ф. Р-3272, 71 справа. 1942–1944. Опис.
Документи про ветеранів Великої Вітчизняної війни Дніпропетровщини (колекція)
Ф. Р-5421, 61 справа. 1941–2001. Опис.

64

Deutschstämmige des Distrikts Galizien!

Der Führer hat mit seiner unvergleichlichen Wehrmacht auch diesen Raum vom Joche des Bolschewismus befreit und damit Euch die persönliche Freiheit zurückgegeben. Mit der soeben erfolgten Aushändigung der vorläufigen Kennkarte für Deutschstämmige ebnet Euch das Reich den Weg zur Rückkehr in die deutsche Bluts- und Schicksalsgemeinschaft. Es liegt nun an Euch zu beweisen, dass die Stimme des Blutes stärker ist als der Einfluss, den eine fremde Umwelt in Jahrzehnten auf Euch ausgeübt hat. Ich verkenne nicht, dass der Weg, der vor Euch liegt, steil und schwierig ist; Ihr werdet Anfechtungen ausgesetzt sein und man wird versuchen Euch Hindernisse in den Weg zu legen. Wie Ihr Euch zu ihnen stellt, ob Ihr, wenn es sein muss auch hart gegen Euch selbst sein könnt, das wird der Gradmesser für Eure Bewährung sein, d. h. für die endgültige Entscheidung, ob Euch der Weg zum Volkstum Eurer Väter endgültig offenstehen oder versperrt sein wird.

Wenn Euch nunmehr Rechte eingeräumt werden und Ihr den Schutz des Reiches geniesst, dann vergesst nicht, dass Ihr damit als Nachkommen deutscher Menschen in diesem Raume auch heilige und ernste Verpflichtungen zu übernehmen habt.

Die beigegebenen Leitsätze sollen Euch helfen, den rechten Weg zu gehen.
Ich entbiete Euch einen herzlichen Willkommensgruss und erwarte, dass Ihr fest und treu zum Volkstum Eurer Väter steht. Der deutsche Frontsoldat sei Euch Vorbild in allem Eurem Tun und Handeln.

Lemberg, am 26. März 1943.

Der Gouverneur des Distrikts Galizien:

Wächter

Звернення нацистської окупаційної влади до етнічних німців Галичини. 26 березня 1943 р.
ЦДАВО України, ф. 4329, оп. 1, спр. 12, арк. 64

34

KARPATHEN ÖL AKTIENGESELLSCHAFT
LEMBERG
GG.- BNr. 0/1481/0042
TECHNISCHE LEITUNG DROHOBYCZ

Einschreiben !

An den
Herrn Gouverneur des Distriktes Galizien
Abteilung EL III B.8 - 140,
Lemberg
Rumänenstrasse 2

GEN... ...EMENT
der Gouv... ...
Eingegangen 18. JUL 1944
Anlage: 137
Bearbeiter

IHR ZEICHEN	IHRE NACHRICHT VOM	UNSER ZEICHEN	DROHOBYCZ, Postschliessfach 58
EL III B 8 - 140	7.7.1944	TB 21o/Ld.	14.Juli 1944

Betr.: Strombelieferung für die Stadtverwaltung Stryj.

Wir teilen Ihnen mit, dass wir in der gleichen Angelegenheit ein Schreiben von Herrn Kreishauptmann in Stryj vom 21.6.44 erhalten haben, welches erst heute beantwortet wurde. Mit Rücksicht auf die ausstehende Antwort hat sich höchstwahrscheinlich Herr Kreishauptmann an Sie gewandt. Wir möchten bemerken, dass wir zu der angeschnittenen Frage nicht früher Stellung nehmen konnten, da wir mit dem durch den am 26.6.44 stattgefundenen Flieg rangriff einsetzenden Katastrophendienst für das Mineralölprogramm vollauf beschäftigt waren.

Es hand lt sich hier vornehmlich um Stromunterbrechungen, welche im Juni stattfanden und welche auf höhere Gewalt zurückzuführen waren. Erstmalig war die Stromunterbrechung auf eine Beschädigung des Erdgasmotors im Kaliwerk Stebnik zur ckzuführen, wobei der Schaden erst nach Ablauf einiger Stunden behoben werden konnte. Die zweite Stromunterbrechung wurde durch ein Übungsschiessen der Wehrmacht im Gelände Stebnik veruraacht, wobei durch Sprengeinwirkung die 15 kV-Leitung zerstört wurde. Im dritten Falle wurde die Fernleitung durch Blitzschlag beschädigt oder geerdet, was zu einem sofortigen Ansprechen des Überstromschalters f hrte. In den beiden letzten Fällen hat die Behebung des Schadens trotz sofortiger Inangriffnahme auch einige Stunden gedauert. Eine Umschaltung konnte beim ersten Fall nicht durchgeführt werden, da wir ansonsten gezwungen wären, einige Erdölproduktionssonden stillzusetzen, was nicht verantwortet werden konnte. In den zwei letzten Fällen hätte eine Umschaltung nichts geholfen.

Aus Obigem ersehen Sie, dass es sich in diesen Fällen um unvorhergesehene Vorkommnisse handelt und eine vorherige Verständigung daher unmöglich war. Wir betonen im besonderen, dass wir infolge der Zwangslage nach dem 26.6.44 einige Male gezwungen waren, die Stadtgemeinde Stryj abzuschalten, dieselbe jedoch von uns durch unseren Sachbearbeiter Tags vorher verständigt wurde.

Glückauf und Heil Hitler !
Karpathen Öl Aktiengesellschaft

D/B.I.Boryslaw

...FERNSPRECHER: 7690-95 / DRAHTANSCHRIFT: KARPATHENÖL DROHOBYCZ / BANK: EMISSIONSBANK DROHOBYCZ

Лист акціонерного товариства «Карпати Нафта» губернатору Галичини. 7 липня 1944 р.

ЦДАВО України, ф. 4329, оп. 1, спр. 12, арк. 29

Штаб имперского руководителя / рейхслейтера/ Розенберга для оккупированных Восточных областей

86 н

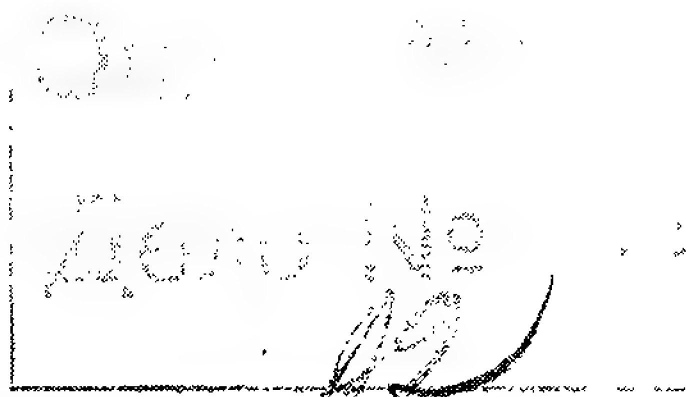

Der Reichsminister
für die besetzten Ostgebiete
Hauptabteilung I
Raumplanung

Entwurf!

Nur für den Dienstgebrauch

Der Generalbezirk Nikolajew

Abgeschlossen am 5. Januar 1942

[Проект географического справочника по Николаевскому округу і сведения о его территории, границах, климате и т. д.]

138

16

REICHSKOMMISSARIAT UKRAINE

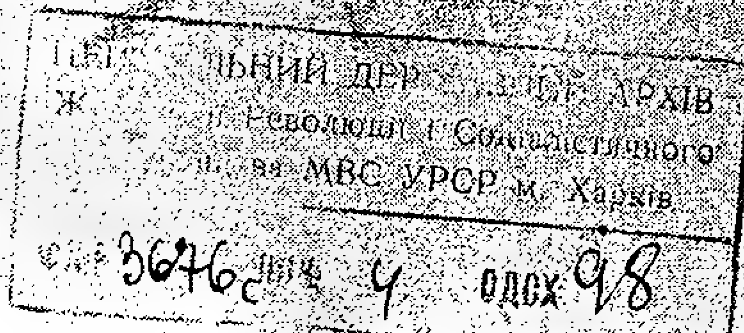

Проект географічного довідника по Миколаївському округу: відомості про територію, кордони, клімат

ЦДАВО України, ф. 3676, оп. 4, спр. 98

Карта «Розташування хімічної індустрії і споріднених промислових галузей в СРСР». Червень 1942 р.

ЦДАВО України, ф. 3676, оп. 1, спр. 210, арк. 17

І.8

Державний архів Донецької області

83086, м. Донецьк, просп. Лагутенка, 12
Тел./факс (062) 305-22-97
E-mail: donarc@skif.net
Web: http://www.home.skif.net/~donarc;
http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra04

До реєстру довідника включено 334 фонди архіву, які є джерельним підґрунттям для дослідження періоду нацистської окупації України (1941–1944). Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади (тобто «окупаційні фонди») репрезентують документи 327 з них, 3 фонди належать до групи фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни, 4 – архівні колекції. Мова документів – російська, німецька, українська.

Під час нацистської окупації Донецька (тоді – Сталінська)* область входила до прифронтової смуги, де українські землі перебували під управлінням тилового командування груп армій вермахту, т. зв. військову зону. У майбутньому їх передбачалося передати до складу РКУ. Тож у Сталінській області (як і в Чернігівській, Харківській, Ворошиловградській,

* У добу окупації в документах рівнозначно вживалися і давні, і радянські (останні навіть частіше) назви: Юзівка – Сталіно, Юзівська – Сталінська, а також Донецьк.

Сумській областях) співіснували дві влади – цивільна та військова, що, безперечно, позначилося на складі «окупаційних фондів».

Найвищими за статусом *органами окупаційної адміністрації* на Донеччині були комендатури. У зібраннях архіву вони представлені невеликими за кількістю справ фондами: ф. Р-1843 (2 справи) та ф. Р-1958 (2 справи). Серед документів, що відклалися у цих фондах,– розпорядження й інструкції Амвросіївського районного шефа ортскомендатури 1/449 р. щодо прав та обов'язків місцевих комендатур, заходів боротьби з інфекційними захворюваннями, підготовки списків могил загиблих вояків німецької армії; про штат ортскомендатури, її основну діяльність (ф. Р-1843); накази і розпорядження Амвросіївської ортскомендатури з питань противоповітряної оборони, охорони території (ф. Р-1958).

Документи 9 фондів розкривають діяльність *міських управ* як органів місцевого самоврядування. За документами цих фондів можна отримати інформацію щодо кількості мешканців і співробітників установ м. Дебальцеве (ф. Р-1589); про реєстрацію безробітних та сплату податків мешканцями м. Юзівка, склад працівників Юзівської та Ясинуватської міських управ (фф. Р-1612, Р-1762); про стан роботи «Донбасвуглерозвідки», план заходів щодо запобігання повені на річці Бахмутці, стан будівель і споруджень Часово-Ярського лісництва, про результати перепису населення м. Бахмут (ф. Р-1625); про виконання річного фінансового плану Часово-Ярською міською управою (ф. Р-1627); про видачу продовольчих карток Ясинуватською міською управою (ф. Р-1762); про нормування робочого дня, реєстрацію шахтарів, військовополонених, виконання планів заготівель меду, воску, молока (ф. Р-1807); про роботу судового та торговельного відділів Сніжнянської міської управи, кількість населення, вчителів, німецьких родин м. Сніжне (ф. Р-1809); щодо кількості господарств с. Піски, оподаткованих м'ясопостачанням (ф. Р-3032). У фонді Амвросіївської міської управи (ф. Р-2044) відклалися накази начальника району про здачу зброї населенням; трудову повинність громадян віком від 14 до 65 років; відомості про громадян, які зареєструвалися на біржі праці.

У складі 11 фондів збереглися документи *районних управ*. Серед них: накази, фінансовий звіт, листування Ларинської районної управи з Юзівським управлінням з постачання про порядок видачі продовольчих карток та заяви на їх отримання, матеріали перепису населення району; листування Смолянинівської районної управи з питань вилучення худоби і птиці у населення, виділення землі під індивідуальні городи, зведення про наявність худоби і домашньої птиці, виконання плану молокопоставок, списки працівників установ, підприємств і організацій на отримання хлібних карток; списки працівників районних управ; накази Старо-Керменчицької районної управи про здачу населенням зброї, відкриття початкових шкіл, порядок реєстрації шлюбу, заборону забою худоби; зведення Сніжнянської районної управи про рух продуктів по району. У фонді Будьоннівської районної управи (ф. Р-1772) відклалися постанови і накази бургомістра про введення податку, штрафів за порушення громадського порядку, звіти про стан тваринництва, нарахування податків з

будівель, протоколи опитування громадян, відомості на нарахування зарплати, списки німців, військовополонених; у фонді Авдєєвської районної управи (ф. Р-1829) – постанови адміністративно-судового відділу про визначення віку, заяви громадян про розділ майна, на видачу метричних довідок.

Численну групу з 48 фондів становлять документи *сільських управ*. Невеликі за кількістю справ, ці фонди зосереджують здебільшого директиви комендантів, шефів районів, районних управ з питань сплати податків, вивезення робочої сили до Німеччини, фінансову документацію (звіти, платіжні відомості, відомості на виплату зарплати), заявки на отримання продовольчих карток, продовольства, списки населення (окремо – німецької національності або, як у деяких документах,– «чистокровних німців»), громад, військовополонених, заарештованих. Так, у фонді Архангельської сільської управи (ф. Р-1613) представлено постанови і розпорядження ортскоменданта і начальника району, доповідні з питань сплати податків, вилучення наявних у населення військового одягу, зброї і патронів; у фонді Зеландсько-Майорської сільської управи (ф. Р-1746) – указ, накази, розпорядження про трудову повинність, земельні наділи, ремонт доріг, світломаскування, заборону абортів; списки військовополонених і працездатних, які мешкають на території управи; поліцейських; репресованих та розкуркулених радянських громадян; осіб, які виїхали до Німеччини; робітників та службовців на отримання продовольчих карток; у фонді Андріївської сільської управи (ф. Р-1706) – накази, розпорядження районного земельного управління про збір пального серед населення, про заготівлю льоду, транспортування вугілля, відомості щодо обліку землі, худоби, бджолосімей та інвентарю по громадах; у фонді Єлизаветівської сільської управи (ф. Р-1721) – накази, постанови управи в судових справах, а також про необхідність термінового телефонного оповіщення у разі появи партизанів, телефонограми про відправку людей на примусові роботи, вилучення худоби; у фонді Богословської сільської управи (ф. Р-1743) – інструкція, листування з шефом району про сплату податків, відповідальність медпрацівників за надання фальшивих довідок про стан здоров'я, виселення громадян з житлових будинків для розміщення в них військовиків німецької армії; у фонді Ремівської селищної управи (ф. Р-1798) – розпорядження управи про здачу населенням воску, молока, подання відомостей про молодь віком 12–18 років; у фонді Калинівської сільської управи (ф. Р-1820) – постанови, накази і розпорядження поліції і міської управи про міри покарання за переховування червоноармійців, встановлення 9-годинного робочого дня, збору податку за собак; акти, зведення і списки збору речей для німецької армії. Документи окремих фондів висвітлюють і питання господарської діяльності на своїй території, зокрема подають зведення щодо стану тваринництва, наявність худоби, домашньої птиці (фф. Р-1776, Р-1783, Р-1797), акти обстеження кустарно-ремісничих промислів (ф. Р-1783), акти про падіж худоби (ф. Р-1798), звіти про весняну сівбу (ф. Р-1805), хід сільськогосподарських робіт, ремонти інвентарю, акти обстеження посівів (ф. Р-1890).

Найбільшу групу «окупаційних фондів» Державного архіву Донецької області становлять фонди *сільськогосподарських (сільських, земельних) громад*, яких – 123. У документах цієї групи, як правило, міститься конкретизована на рівні громад інформація, за змістом аналогічна змісту документів сільських управ. А саме йдеться про реалізацію основних напрямів окупаційної політики щодо сплати податків, виконання планів заготівель сільськогосподарської продукції, мобілізації робочої сили, штрафів, санкцій за невиконання цих планів, порушення окупаційного порядку; характеризується стан господарств, хід сільськогосподарських робіт; подаються зведення про кількість вилученого у громади і населення майна, продуктів харчування, худоби; наводяться відомості щодо обліку землі, робочої сили, худоби, нарахування та обліку трудоднів, продуктів тваринництва, птиці, збирання й обмолоту зернових культур, видачі продуктів; фіксується кількість і склад населення, платників податків, військовополонених, евакуйованих, які мешкають на території громад, вивезених на примусові роботи до Німеччини тощо. У деяких фондах збереглися документи про встановлення жорсткого окупаційного режиму для населення. Так, у документах (наказах начальника поліції, районної управи) ф. Р-1685 йдеться про встановлення режиму пересування громадян, роботу в недільні дні, санітарний нагляд, заборону переховування військовополонених; ф. Р-1850 – заборону пересування без перепусток; ф. Р-1802 – про носіння пов'язок з позначенням місця проживання населення; ф. Р-1759 – заборону риболовлі; ф. Р-1716 – про повернення квартир, вербування добровольців у будівельні батальйони; серед документів ф. Р-1753 міститься вказівка комендатури станції Керменчик про заборону ходіння по залізничних коліях. У деяких фондах знаходимо інформацію про правила користування електроенергією (ф. Р-1694), будівництво телефонної станції в Свердловській сільуправі (ф. Р-1753), дотримання правил протипожежної безпеки й охорону посівів (ф. Р-1759), про платне медичне обслуговування населення (ф. Р-1750), зведення про рух інфекційних захворювань (ф. Р-1827), упорядкування ветеринарних дільниць (ф. Р-1763), про наявну практику «бартерних» обмінів зернових і городніх культур на пальне (ф. Р-1698, ф. Р-1701), обміну між громадами зерна на рогату худобу і коней (ф. Р-1705), змагання господарств (ф. Р-1700). Дотичні за змістом документи зосереджено і в 4 невеликих фондах старостатів Донеччини періоду окупації, серед яких: звіти про виконання планів заготівель, хід сільськогосподарських робіт, відомості про інфекційні захворювання, відправку до Німеччини українських дівчат, списки працівників.

Поліцію і формування, що виконували поліційні функції, репрезентують документи 8 фондів: Р-1593, Р-1619, Р-1751, Р-1789, Р-1903, Р-1652, Р-1653, Р-1654. Тут переважно зосереджено інформацію про кількість і рух населення (дозволи евакуйованим на проживання на підвідомчій території, листки обліку прибулих громадян, заяви на видачу та обмін паспортів, списки громадян та індивідуальних господарств), а також відомості стосовно поліцейських (характеристики, автобіографії, довідки, заяви).

Документи *органів судової влади про здійснення юридичної допомоги, виконання покарань, реєстрацію населення* відклалися у 5 фондах: Бахмутського судового посередника (ф. Р-1655), Бахмутського судово-медичного моргу (ф. Р-1656), Бахмутської районної колегії захисників (ф. Р-1657), паспортно-адресного столу Ларинської районної управи (ф. Р-1578), паспортно-адресного бюро м. Дружківка (ф. Р-1889). До фондів увійшли скарги громадян, квитанції на одержання грошей від населення за юридичну консультацію, зведення про рух населення, прописку і видачу паспортів, картки з обліку населення, домові книги, спостережні записки поліцейських.

У фонді Юзівського центрального табору військовополонених (ф. Р-1576) наявні довідки поліції про місце проживання військовополонених та підписки військовополонених про невиїзд із зазначеного місця проживання; журнал реєстрації хворих військовополонених табірної лікарні.

Збереглися у складі «окупаційних фондів» архіву й документи *органів економічного освоєння загарбаних нацистами територій, житлово-комунального забезпечення, суб'єктів господарювання.* Серед них фонди: бірж праці, органів управління промисловістю та сільським господарством, промислових та сільськогосподарських підприємств, заготівельних, торговельних, споживчо-кооперативних організацій, підприємств, органів та установ фінансової сфери, житлово-комунального господарства, допоміжних міських служб. Більшість з-поміж них – невеликі за обсягом документів та інформативним наповненням фонди, але в цілому їх аналіз дає змогу скласти певне уявлення стосовно економічного стану регіону, умов життя і праці українського населення під час нацистської окупації.

У 5 фондах задокументовано діяльність бірж праці*, зокрема ведення ними обліку всього та працездатного населення («робочої сили»), працівників підпрємств та установ, осіб, які виїхали до Німеччини, видачі допомоги родинам тих, хто добровільно виїхав до Німеччини, та батькам, діти яких були вивезені на чужину. У фонді Орджонікідзенської біржі праці (ф. Р-1599) наявна карта Риківського округу.

Плани роботи, технічні звіти, доповідні, акти про стан шахт, протоколи нарад товариства «Промвугілля» відклалися у фондах дирекціонів 3 та 4 Юзівського гірничо-металургійного товариства «Схід» (фф. Р-1611, Р-1622); накази по заводу з адміністративно-господарських і кадрових питань – у ф. 1592 Юзівського металургійного заводу (фірма Дортмундер-УНІОН) та фонді Азовських заводів акціонерного товариства Фрідріха Круппа (колишні заводи ім. Ілліча і Куйбишева) м. Маріуполь (ф. Р-1872). Так само досить «скупо» представлено в архіві діяльність Амвросіївського цементного заводу, у фонді якого (ф. Р-1892, 10 справ) – звіти і доповідна записка начальника кар'єру; зведення про виконання робіт; табелі, розрахункові відомості й списки робітників та службовців; Бахмутського кераміко-алебастрового заводу (ф. Р-1659), у 2 справах якого збереглися звіти по відрахуванню на страхування, місячні баланси

* Див. також: *«Архівні колекції»*, ф. Р-4550.

і відомості реалізації готових виробів, та інших підприємств важкої індустрії. Харчову галузь промисловості Донеччини доби нацистської окупації представляють фонди Бахмутської окружної молочно-жирової господарської контори (ф. Р-1661), Юзівського м'ясокомбінату (ф. Р-1602), 1-го Бахмутського харчового комбінату (ф. Р-1670), 2 млинів (фф. Р-1841, Р-1847), більшість яких складається з двох справ кожний. Вирізняється своїми документами ф. Р-1841 («Михайлівський млин, с. Михайлівка Селидівського району Юзівської області»), у якому наявні документи про дислокацію військових частин на території Селидівської районної управи, видачу продуктів за нарядами військових частин нацистської армії; заяви громадян на отримання продуктів та на видачу перепусток для проїзду місцевого населення.

Документи 23 фондів (у тому числі фонди: земельних управ, сільськогосподарських артілей, державних господарств, земельних товариств, громад, державних маєтків, насіннєвих баз, контор, лабораторій, ветеринарної лікарні) висвітлюють стан сільського господарства, умови життя і праці на селі. У документах цих фондів міститься інформація з питань землеврядування, сплати податків, виконання планів поставок сільськогосподарської продукції, штрафних санкцій, умов та оплати праці, мобілізації робочої сили, відправки дівчат до Німеччини; про хід сільськогосподарських робіт (сівбу, збирання врожаю, заготівлю та збереження овочів), стан тваринництва, наявність і ремонт сільськогосподарської техніки, кількість населення, працюючих, військовополонених. У ф. Р-1626 наявні звіти про роботу шкіл, у ф. Р-1786 – постанови бургомістра про явку комсомольців для взяття на облік у поліцію, про мобілізацію дітей віком від 10 років на польові роботи, про збір металобрухту, у ф. Р-1834 («Державний маєток "Городник", м. Костянтинівка Костянтинівського району Юзівської області») – інструкція про здачу в оренду дрібних шахт.

Фонди заготівельних зернових контор (5) уміщують директивні та звітні документи про заготівлю та продаж зерна, відомості про працюючих.

Постачання населення продуктами відображено у фондах Бахмутської продовольчої управи (ф. Р-1624), продовольчого відділу Горлівської міської управи (ф. Р-1904), Микитівського районного продовольчого управління (ф. Р-2039), Авдєєвського районного управління із постачання підприємств продовольством Авдєєвської районної управи (ф. Р-1825). Тут знаходимо, зокрема, зведення про наявність зернопродуктів, продовольчих товарів, звіти про реалізацію продуктів, списки на видачу продовольчих карток, списки інвалідів, сиріт, старих.

Директиви окупаційної влади, листування з питань організації *торгівлі та обміну,* зведення про стан ринків, реалізацію сільгосппродуктів відклалися у фонді Маріупольського управління ринками торгового відділу Маріупольської міської управи (ф. Р-1877), зведений баланс їдалень та ресторанів – у фонді Маріупольського тресту їдалень, ресторанів і кафе (ф. Р-1885). Цікавими для порівняння є рахунки й облік видачі продук-

тів німецьким офіцерам, що збереглися у фонді офіцерського казино м. Юзівки (ф. Р-1842).

Фінансово-банківську сферу Донеччини періоду нацистської окупації представляють документи 6 фондів (5 – фінансових відділів управ, 1 – банку).

Інформативно цінними є документи фонду Р-1579 Юзівського міського управління тресту електропостачання України. Серед них: наказ про передачу з 1 травня 1943 р. міської електромережі м. Сталіно з ведення міськуправи до німецького Товариства енергопостачання України; інвентаризаційні описи будинків тресту, графіки витрачання електроенергії; плани, звіти про роботу управління; списки та посвідчення працівників; заяви громадян про право користування електроенергією, прийом на роботу, підвищення зарплатні; списки робітників редакції газети «Донецький вісник»; списки військових об'єктів, що користуються електроенергією; абонентські картки.

Документи *житлових відділів управ та житлових управлінь* зберігаються у 6 фондах. Вони містять інформацію стосовно житлового фонду, будинкові книги, тимчасові тарифи квартплати тощо. У ф. Р-1581 наявні інструкції домоуправління про порядок обов'язкового отримання та обмін паспортів, про нарахування премій за збір меблів для німецьких військовиків, у ф. Р-1605 – акти і списки майна, залишеного громадянами, що евакуювалися.

Серед фондів допоміжних міських служб представлено фонди управлінь пожежної охорони міст Юзівки та Маріуполя, Маріупольського міського господарства по озелененню міста, Юзівського похоронного бюро та Маріупольської похоронної контори.

Стан охорони здоров'я Донецького регіону під час окупації (мережі лікувальних закладів, надання медичної допомоги, показники захворюваності та смертності, забезпеченість медичними кадрами) висвітлюють документи фондів санітарного управління Донбасу (Р-1825), Маріупольського міського відділу охорони здоров'я (ф. Р-1608), 4 лікарень, 2 поліклінік, медичної амбулаторії, рентгенівської та санітарної станцій, міжрайонної медичної бази, будинку немовляти.

Освітню галузь репрезентують лише 3 фонди: Р-1597 («Слов'янський міський відділ народної освіти Слов'янської міської управи, м. Слов'янськ Юзівської області»), Р-1738 («Відділ виховання і культури Авдеєвської районної управи, селище Авдеєвка Авдеєвського району Юзівської області»), Р-1817 («Амвросіївський районний відділ освіти і культури Амвросіївської районної управи, м. Амвросіївка Амвросіївського району Юзівської області»). Вони вміщують плани і звіти про роботу відділів та шкіл, навчальні програми, розпорядження щодо обов'язкового залучення учнів до участі у польових роботах, списки учнів та вчителів, відомості про зарплату вчителів.

Діяльність *культурно-освітніх установ* засвідчують документи з фондів Українського музично-драматичного театру м. Юзівки (ф. Р-1580) та бібліотек (фф. Р-1595, Р-1677). Серед документів ф. Р-1580 привертають

увагу наказ про заборону працівникам театру ходити по залу і фойє під час вистав для військовослужбовців, наказ та план проведення святкування 1-ї річниці з дня організації Юзівської міської управи, програми театральних постановок фронтової опери і Українського драматичного театру німецькою мовою; відгуки про артистів балету.

Громадські організації населення області доби нацистської окупації представляє 1 фонд – Бахмутського комітету з відновлення собору (ф. Р-1675), у 2 справах якого збереглися фінансові документи про збір та витрату коштів на відновлення собору.

Група *фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни,* складається з документів Сталінської обласної та Артемівської і Краматорської міських комісій із встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним установам і підприємствам. У фонді Сталінської обласної комісії (ф. Р-1838) відклалися акти, доповідні записки про звірства і злодіяння нацистських загарбників, зведені відомості про завдані ними збитки (по області); протоколи допитів обвинувачуваних у скоєнні злочинів та свідків; спогади громадян про життя під час окупації; списки розстріляних, примусово вивезених до Німеччини, старост і поліцаїв; матеріали про дислокацію таборів, госпіталів і батальйонів інтернованих на території області; книга реєстрації репатрійованих громадян, які повернулися до м. Чистякове. Протоколи й акти судово-медичної експертизи, свідчення громадян про звірства, скоєні нацистськими окупантами, списки загиблих і розстріляних комуністів, цивільного населення і примусово вивезених до Німеччини, сиріт по Краматорському району, спогади очевидців зібрано у фонді Краматорської міської комісії (ф. Р-1886). Заяви батьків про примусове вивезення їхніх дітей до Німеччини, списки родин, що виїхали до Німеччини, увійшли до складу фонду Артемівської міської комісії (ф. Р-2016).

У *колекційних* зібраннях архіву, що становлять джерельну базу для вивчення історії Другої світової війни і періоду нацистської окупації України, – 4 фонди. Спогади учасників Великої Вітчизняної війни представлено у ф. П-533. З листів на батьківщину радянських громадян – жителів Сталінської області, вивезених до Німеччини, сформовано фонд Р-1988. У фонді Р-4550 зібрано колекцію облікових карток громадян на біржах праці, повідомлень бірж праці, робочих книжок, карток, посвідчень громадян (1942–1945). Документи і матеріали фонду Р-5000 розповідають про організацію і діяльність на території області підпільних груп та партизан, активних учасників підпілля. Тут збереглися спогади учасників подій, представлено статистичні відомості, хроніку звільнення міст, районів, селищ Сталінської області від нацистських загарбників. Серед документів також накази по Слов'янському партизанському загону, щоденники, інформації, бойові листки, листування, особові справи.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Юзівський центральний табір військовополонених, м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1576, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Ларинська районна управа, с-ще Ларинка м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1577, 83 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Паспортно-адресний стіл Ларинської районної управи, с-ще Ларинка м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1578, 1817 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Юзівське міське управління тресту електропостачання України, м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1579, 116 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Український музично-драматичний театр, м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1580, 21 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Домоуправління № 22 житлового відділу Юзівської міської управи, м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1581, 32 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Смолянківська районна управа, с-ще Смолянка м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1582, 35 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Риківський районний старостат Юзівської міської управи, с-ще Риківка м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1583, 3 справи. 1943. Каталог, описи.
Рутченківська районна управа, с-ще Рутченково м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1584, 2 справи. 1942. Каталог, опис.
Прохорівська районна управа, с-ще Прохорівка м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1585, 2 справи. 1942. Каталог, опис.
Районна управа ст. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1586, 2 справи. 1942. Каталог, опис.
Вознесенська районна управа, с-ще Вознесенськ м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1587, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.
Авдотьїнський селищний старостат, с-ще Авдотьїно м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1588, 2 справи. 1943. Каталог, описи.
Дебальцівська міська управа, м. Дебальцеве Юзівської області
Ф. Р-1589, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Юзівська центральна поліклініка, м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1590, 378 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Юзівська біржа праці, м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1591, 52 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Юзівський металургійний завод (фірма «Дортмундер-УНІОН»), м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1592, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Чистяківське районне управління поліції, м. Чистякове Юзівської області
Ф. Р-1593, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Чистяківське районне управління поліції, м. Чистякове Юзівської області
Ф. Р-1593, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Чистяківське районне управління поліції, м. Чистякове Юзівської області
Ф. Р-1593, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Юзівська міська лікарня, м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1594, 70 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Юзівська центральна обласна бібліотека, м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1595, 12 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Слов'янський міський відділ народної освіти Слов'янської міської управи, м. Слов'янськ Юзівської області
Ф. Р-1597, 7 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Юзівське похоронне бюро відділу міського господарства Юзівської міської управи, м. Юзівка Юзівської області

Ф. Р-1598, 3 справи. 1943. Каталог, описи.

Орджонікідзенська біржа праці, м. Орджонікідзе Орджонікідзенського району Юзівської області

Ф. Р-1599, 3 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Відділ індустрії, ремесла і торгівлі Юзівської міської управи, м. Юзівка Юзівської області

Ф. Р-1600, 12 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Юзівський банно-пральний комбінат № 1, м. Юзівка Юзівської області

Ф. Р-1601, 2 справи. 1943. Каталог, опис.

Юзівський м'ясокомбінат, м. Юзівка Юзівської області

Ф. Р-1602, 37 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Домоуправління № 10 житлового відділу Юзівської міської управи, м. Юзівка Юзівської області

Ф. Р-1604, 34 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Домоуправління №№ 1, 3, 4, 13, 14, 17, 18, 19, 21, 40, 42 житлового відділу Юзівської міської управи, м. Юзівка Юзівської області

Ф. Р-1605, 6 справ. 1941. Каталог, описи.

Юзівське кооперативне торгове товариство «Інвалід», м. Юзівка Юзівської області

Ф. Р-1606, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Юзівська рентгенівська станція відділу охорони здоров'я Юзівської міської управи, м. Юзівка Юзівської області

Ф. Р-1607, 13 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Маріупольський міський відділ охорони здоров'я Маріупольської міської управи, м. Маріуполь Юзівської області

Ф. Р-1608, 60 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Управління міської пожежної охорони місцевого міського господарства Юзівської міської управи, м. Юзівка Юзівської області

Ф. Р-1609, 13 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Дирекціон 3 Юзівського гірничо-металургійного товариства «Схід», м. Юзівка Юзівської області

Ф. Р-1611, 33 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Юзівська міська управа, м. Юзівка Юзівської області

Ф. Р-1612, 8 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Архангельська сільська управа, с. Архангельське Волноваського району Юзівської області

Ф. Р-1613, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Златоустівська сільська управа, с. Златоустівськ Волноваського району Юзівської області

Ф. Р-1614, 10 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Стретенська сільська управа, с. Стретенка Волноваського району Юзівської області

Ф. Р-1615, 2 справи. 1943. Каталог, опис.

Старогнатівська сільська управа, с. Старогнатівка Волноваського району Юзівської області

Ф. Р-1616, 9 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Авдєєвська районна земельна управа, с. Авдєєвка Авдєєвського району Юзівської області

Ф. Р-1617, 13 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Амвросіївське районне управління поліції, с-ще Амвросіївка Амвросіївського району Юзівської області

Ф. Р-1619, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Будівельна гідротехнічна меліоративна контора «Сердюк П. Г.», м. Юзівка Юзівської області

Ф. Р-1620, 8 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Путилівська районна управа, с-ще Путилівка м. Юзівка Юзівської області

Ф. Р-1621, 2 справи. 1943. Каталог, опис.

Дирекціон 4 Юзівського гірничопромислового товариства «Схід», м. Юзівка Юзівської області

Ф. Р-1622, 2 справи. 1943. Каталог, опис.

Чистяківський міський промисловий комбінат, м. Чистякове Чистяківського району Юзівської області

Ф. Р-1623, 2 справи. 1943. Каталог, описи.

Бахмутська міська продовольча управа, м. Бахмут Юзівської області

Ф. Р-1624, 77 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Бахмутська міська управа, м. Бахмут Юзівської області

Ф. Р-1625, 44 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Бахмутська міська земельна управа, м. Бахмут Юзівської області

Ф. Р-1626, 12 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Часово-Ярська міська управа, м. Часів Яр Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1627, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Бахмутський фінансовий відділ міської управи, м. Бахмут Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1628, 53 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Василівська Перша сільська управа, с. Василівка Перша Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1629, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Будьоннівська сільська управа, с. Будьоннівка Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1630, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Григор'ївська сільська управа, с. Григор'ївка Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1631, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Зайцівська сільська управа, с. Зайцеве Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1632, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Іванівська сільська управа, с. Іванівка Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1633, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Карлівська сільська управа, с. Карлівка Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1634, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Карла-Лібкнехтівська сільська управа, с. Карла Лібкнехта Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1635, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Кодемська сільська управа, с. Кодема Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1636, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Клинівська сільська управа, с. Клинове Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1637, 2 справи. 1943. Каталог, опис.

Краснопахарська сільська управа, с. Красний Пахар Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1638, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Малоільїнівська сільська управа, с. Мала Ільїнівка Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1639, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Пилипчатинська сільська управа, с. Пилипчатине Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1640, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Покровська сільська управа, с. Покровське Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1642, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Прасковіївська сільська управа, с. Прасковіївка Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1643, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Привільненська сільська управа, с. Привільне Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1644, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Трипільська управа, с. Трипілля Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1646, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Урицька сільська управа, с. Урицьке Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1647, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Бахмутська біржа праці, м. Бахмут Бахмутського району Юзівської області

Ф. Р-1648, 67 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Бахмутська окружна насіннєва база, м. Бахмут Юзівської області

Ф. Р-1649, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Бахмутський господарський банк, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1650, 347 справ. 1941–1942. Каталог, описи.
Житловий відділ Бахмутської міської управи, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1651, 12 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Управління Бахмутської міської допоміжної української поліції, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1652, 2 справи. 1943. Каталог, опис.
3-тє відділення Бахмутської районної допоміжної поліції, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1653, 2 справи. 1942. Каталог, опис.
2-ге відділення поліції м. Часів Яр Бахмутського району Юзівської області
Ф. Р-1654, 2 справи. 1942. Каталог, опис.
Бахмутський судовий посередник, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1655, 2 справи. 1941–1942. Каталог, опис.
Бахмутський судово-медичний морг, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1656, 3 справи. 1941–1943. Каталог, опис.
Бахмутська районна колегія захисників, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1657, 6 справ. 1942. Каталог, опис.
Бахмутський кераміко-алебастровий завод Бахмутської міської управи, м. Бахмут Бахмутського району Юзівської області
Ф. Р-1659, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Бахмутський кераміко-трубний завод Бахмутської міської управи, м. Бахмут Бахмутського району Юзівської області
Ф. Р-1660, 2 справи. 1941–1942. Каталог, описи.
Бахмутська окружна молочно-жирова господарська контора, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1661, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Бахмутський дротяно-гвоздильний завод Бахмутської міської управи, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1662, 2 справи. 1942. Каталог, описи.
Бахмутський толомазевий завод Бахмутської міської управи, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1663, 3 справи. 1942. Каталог, описи.
Бахмутська фабрика виробництва: лісопиляння, обозовиробництво, меблі «Деревометал» Бахмутської міської управи, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1664, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Бахмутська фабрика м'якої тари Бахмутської міської управи, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1665, 2 справи. 1942. Каталог, описи.
Ремонтно-механічна і чавуноливарна майстерня кераміко-механічного технікуму, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1666, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Бахмутські бричкоремонтна й автомеханічна майстерні Бахмутської міської управи, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1667, 2 справи. 1941–1942. Каталог, описи.
Бахмутська міська друкарня, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1668, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
1-й Бахмутський харчовий комбінат, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1670, 2 справи. 1942. Каталог, описи.
Бахмутський пункт заготівлі зерна «Заготзерно», м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1671, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Комбінат товариства сліпих Бахмутської міської управи, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1673, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Бахмутська інфекційна лікарня, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1674, 2 справи. 1942. Каталог, описи.
Бахмутський комітет з відновлення собору, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1675, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Бахмутська контрольно-насіннєва лабораторія, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-1676, 20 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Бахмутська міська бібліотека, м. Бахмут Юзівської області

Ф. Р-1677, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Курахівська сільськогосподарська громада Курахівської сільської управи, с. Курахівка Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1678, 32 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Кучуринська сільськогосподарська громада № 1 Селидівської сільської управи, с. Кучурине Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1679, 9 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Кучуринська сільськогосподарська громада № 2 Селидівської сільської управи, с. Кучурине Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1680, 19 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Сільськогосподарська громада «Вільне поле» Привільської сільської управи Більшеянисольського району Юзівської області

Ф. Р-1681, 5 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Бажанська Перша сільськогосподарська громада Галицинівської сільської управи, с. Бажана Перша Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1682, 26 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Сільськогосподарська громада «Бажана» № 2 Галицинівської сільської управи, с. Бажана Друга Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1683, 33 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Кам'яно-Лисичанська сільськогосподарська громада Селидівської сільської управи, с. Кам'яно-Лисичанка Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1684, 34 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Новоолексіївська сільськогосподарська громада Пустинської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1685, 53 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Шевченківська сільськогосподарська громада Пустинської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1686, 45 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Селидівська сільськогосподарська громада Селидівської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1687, 8 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Сільськогосподарська громада «Слов'янська» Сонцевської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1688, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.

Курахівська земельна громада Курахівської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1689, 16 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

1-ша Східна сільськогосподарська громада Андріївської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1690, 10 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Новотроїцька сільськогосподарська громада Серебрянської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1691, 13 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Олександрівська сільськогосподарська громада Курахівської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1692, 11 справ. 1942. Каталог, опис.

Петропавлівська сільськогосподарська громада Сонцевської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1693, 46 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Котляревська сільськогосподарська громада Михайлівської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1694, 32 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Петровська сільськогосподарська громада Серебрянської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1695, 17 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Новодмитрівська сільськогосподарська громада Новоселидівської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1696, 5 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Григор'ївська сільськогосподарська громада Пустинської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1697, 17 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Новомиколаївська сільськогосподарська громада Пустинської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1698, 7 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Сільськогосподарська громада Новоселидівської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1699, 4 справи. 1941–1942. Каталог, опис.

Новоолександрівська сільськогосподарська громада Пустинської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1700, 12 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Сільськогосподарська громада с. Слов'янка Петропавлівської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1701, 7 справ. 1941–1942. Каталог, опис.

Вовчанська сільськогосподарська громада Курахівської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1703, 6 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Калинівська сільськогосподарська громада Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1704, 2 справи. 1943. Каталог, опис.

Петропавлівська сільськогосподарська громада Петропавлівської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1705, 4 справи. 1941–1942. Каталог, опис.

Андріївська сільська управа Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1706, 8 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Сільськогосподарська громада Курахівської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1707, 4 справи. 1941–1942. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада «Кам'яно-Лисичанська» Селидівської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1708, 2 справи. 1942. Каталог, описи.

Сільськогосподарська артіль «Нове життя» Андріївської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1710, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада «Запоріжжя» Серебрянської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1711, 5 справ. 1942. Каталог, описи.

Агропільська сільськогосподарська громада Курахівської сільської управи Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1712, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Новохатська сільськогосподарська громада Новохатської сільської управи Більшеянисольського району Юзівської області

Ф. Р-1713, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада ім. Чкалова Камарської сільської управи Більшеянисольського району Юзівської області

Ф. Р-1714, 8 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада «Піддубна» Максфельдської сільської управи Більшеянисольського району Юзівської області

Ф. Р-1715, 6 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Краснокутська сільськогосподарська громада Максфельдської сільської управи Більшеянисольського району Юзівської області

Ф. Р-1716, 7 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Петровська сільськогосподарська громада Новохатської сільської управи Більшеянисольського району Юзівської області

Ф. Р-1717, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Шевченківська сільськогосподарська громада Андріївської сільської управи Більшеянисольського району Юзівської області

Ф. Р-1718, 5 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Старокомарська сільськогосподарська громада Комарської сільської управи Більшеянисольського району Юзівської області

Ф. Р-1719, 2 справи. 1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада Павлівської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області

Ф. Р-1720, 34 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Єлизаветівська сільська управа Мар'їнського району Юзівської області

Ф. Р-1721, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Сільськогосподарська громада «Трудова» Єлизаветівської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області

Ф. Р-1722, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.

Сільськогосподарська громада Старомихайлівської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області (колг. ім. Шевченка)

Ф. Р-1723, 25 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада Зеландсько-Української сільської управи Мар'їнського району Юзівської області

Ф. Р-1724, 19 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада № 2 Павлівської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області

Ф. Р-1725, 3 справи. 1942. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада Старомихайлівської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області

Ф. Р-1726, 6 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Зеландсько-Українська сільська управа Мар'їнського району Юзівської області

Ф. Р-1727, 3 справи. 1942. Каталог, опис.

Сільськогосподарська громада «Воля» Роївської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області

Ф. Р-1728, 12 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада «Борець праці» Богоявленської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області

Ф. Р-1729, 25 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада Георгіївської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області

Ф. Р-1730, 16 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада Богоявленської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області

Ф. Р-1731, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада Старомихайлівської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області

Ф. Р-1732, 11 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада Старомихайлівської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області

Ф. Р-1733, 8 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Державне господарство «Садівник» № 2 Більшеянисольського району Юзівської області

Ф. Р-1734, 2 справи. 1943. Каталог, описи.

Красногорівське державне господарство «Динас» Мар'їнського району Юзівської області
Ф. Р-1735, 44 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Ізмайлівська сільськогосподарська громада Новоселидівської управи Селидівського району Юзівської області
Ф. Р-1736, 5 справ. 1942. Каталог, описи.
Сільськогосподарська артіль ім. Шевченка № 1 Новоселківської сільської управи Авдеєвського району Юзівської області
Ф. Р-1737, 10 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Відділ виховання і культури Авдеєвської районної управи с-ща Авдеєвка Авдеєвського району Юзівської області
Ф. Р-1738, 14 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Сільськогосподарська громада № 1 Новоселківської № 1 сільської управи Авдеєвського району Юзівської області
Ф. Р-1739, 32 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Сільськогосподарська громада Новоселківської сільської управи № 2 Авдеєвського району Юзівської області
Ф. Р-1740, 27 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Зачатьївська сільська управа Старокерменчицького району Юзівської області
Ф. Р-1741, 9 справ. 1942–1943. Каталог, опис.
Єгорівська сільська управа Старокерменчицького району Юзівської області
Ф. Р-1742, 2 справи. 1942. Каталог, опис.
Богословська сільська управа Старокерменчицького району Юзівської області
Ф. Р-1743, 2 справи. 1943. Каталог, опис.
Старокерменчицька районна управа, с. Старий Керменчик Старокерменчицького району Юзівської області
Ф. Р-1745, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Зеландсько-Майорська сільська управа, с. Зеландсько-Майорське Старокерменчицького району Юзівської області
Ф. Р-1746, 4 справи. 1941–1943. Каталог, опис.
Новокаракубська сільськогосподарська громада Новокаракубської сільської управи Старокерменчицького району Юзівської області
Ф. Р-1747, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Сільськогосподарська громада «Борець праці» Зеландсько-Майорської сільської управи Старокерменчицького району Юзівської області
Ф. Р-1748, 22 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Державне господарство «Каменка» Авдеєвського району Юзівської області
Ф. Р-1749, 9 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Сільськогосподарська громада хутора Бердичі Орловської сільської управи Авдеєвського району Юзівської області
Ф. Р-1750, 12 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Управління Авдеєвської районної поліції, с-ще Авдеєвка Авдеєвського району Юзівської області
Ф. Р-1751, 34 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Сільськогосподарська громада «Перемога» Олексіївської сільської управи Більшеянисольського району Юзівської області
Ф. Р-1752, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Сільськогосподарська громада хутора Піддубний Свердловської сільської управи Більшеянисольського району Юзівської області
Ф. Р-1753, 3 справи. 1941–1942. Каталог, описи.
Сільськогосподарська громада «Товстих» Максфельдської сільської управи Більшеянисольського району Юзівської області
Ф. Р-1754, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.
Сільськогосподарська громада «Перемога» Більшеянисольського району Юзівської області
Ф. Р-1755, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Олексіївська сільська управа Більшеянисольського району Юзівської області

Ф. Р-1756, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Воскресенська сільськогосподарська громада Максфельдської сільської управи Більшеянисольського району Юзівської області

Ф. Р-1757, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Андріївська сільськогосподарська громада Андріївської сільської управи Більшеянисольського району Юзівської області

Ф. Р-1758, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Сільськогосподарська громада «Веселий» Федорівської сільської управи Більшеянисольського району Юзівської області

Ф. Р-1759, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Павлівська сільськогосподарська громада Максфельдської сільської управи Більшеянисольського району Юзівської області

Ф. Р-1760, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Уманська сільськогосподарська громада Уманської сільської управи Авдєєвського району Юзівської області

Ф. Р-1761, 6 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Ясинуватська міська управа Авдєєвського району Юзівської області

Ф. Р-1762, 12 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Григор'ївська сільськогосподарська громада Олександро-Григор'ївської сільгоспуправи Авдєєвського району Юзівської області

Ф. Р-1763, 11 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Ясинуватська міська земельна управа, м. Ясинувата Авдєєвського району Юзівської області

Ф. Р-1764, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Скотоватська сільськогосподарська громада Авдєєвського району Юзівської області

Ф. Р-1766, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Сільськогосподарська громада № 2 Новоселківської № 2 сільської управи Авдєєвського району Юзівської області

Ф. Р-1767, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Олександрівська № 3 сільськогосподарська громада Олександро-Григор'ївської сільської управи Авдєєвського району Юзівської області

Ф. Р-1768, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Яковлівська сільськогосподарська громада Яковлівської сільської управи Авдєєвського району Юзівської області

Ф. Р-1769, 5 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Ясинуватський фінансовий відділ міської управи Авдєєвського району Юзівської області

Ф. Р-1770, 15 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Фінансовий відділ Будьоннівської районної управи с-ща Будьоннівка Будьоннівського району Юзівської області

Ф. Р-1771, 12 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Будьоннівська районна управа, с. Будьоннівка Будьоннівського району Юзівської області

Ф. Р-1772, 25 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Сільськогосподарська громада Седово-Василівської управи Будьоннівського району Юзівської області

Ф. Р-1774, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Земельне товариство хутора Козлівка Гусеньківської сільської управи Будьоннівського району Юзівської області

Ф. Р-1775, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Широкинська сільська управа Будьоннівського району Юзівської області

Ф. Р-1776, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Кривокоська сільська управа, с. Крива Коса Будьоннівського району Юзівської області

Ф. Р-1777, 2 справи. 1942. Каталог, опис.

Седово-Василівська сільська управа Будьоннівського району Юзівської області

Ф. Р-1778, 2 справи. 1942. Каталог, опис.

Талаківська сільська управа Будьоннівського району Юзівської області
Ф. Р-1779, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Районний торговий відділ Будьоннівської управи с. Орлівка Будьоннівського району Юзівської області
Ф. Р-1780, 1 справа. 1942. Каталог, опис.
Сільськогосподарська громада Хомутівської сільської управи Будьоннівського району Юзівської області
Ф. Р-1781, 2 справи. 1942. Каталог, опис.
Гусельщиківська сільська управа Будьоннівського району Юзівської області
Ф. Р-1782, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Хомутівська сільська управа Будьоннівського району Юзівської області
Ф. Р-1783, 2 справи. 1942. Каталог, опис.
Павлівський старостат Будьоннівського району Юзівської області
Ф. Р-1784, 2 справи. 1942. Каталог, опис.
Державне господарство «Придонське» № 4 Будьоннівського району Юзівської області
Ф. Р-1785, 3 справи. 1942. Каталог, описи.
Земельна громада хутора Мала Садовка Будьоннівської сільської управи Будьоннівського району Юзівської області
Ф. Р-1786, 4 справи. 1942. Каталог, описи.
Державне господарство при станції Зеландсько-Миколаївська Будьоннівського району Юзівської області
Ф. Р-1787, 31 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Хрещатинська сільська управа, с. Хрещатине Будьоннівського району Юзівської області
Ф. Р-1788, 3 справи. 1941–1942. Каталог, опис.
Будьоннівське районне управління поліції, с-ще Будьоннівка Будьоннівського району Юзівської області
Ф. Р-1789, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.
Будьоннівський районний старостат, с-ще Будьоннівка Будьоннівського району Юзівської області
Ф. Р-1790, 19 справ. 1941–1943. Каталог, опис.
Сільськогосподарська громада Богоявленської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області
Ф. Р-1792, 6 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Пречистівська сільськогосподарська громада Пречистівської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області
Ф. Р-1793, 10 справ. 1942. Каталог, описи.
Сільськогосподарська громада Зеландсько-Української сільської управи Мар'їнського району Юзівської області
Ф. Р-1794, 17 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Сільськогосподарська громада Павлівської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області
Ф. Р-1795, 2 справи. 1941. Каталог, опис.
Старомихайлівський будинок інвалідів, с. Старомихайлівка Мар'їнського району Юзівської області
Ф. Р-1796, 5 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Веселянська сільська управа, с. Веселе Сніжнянського району Юзівської області
Ф. Р-1797, 6 справ. 1941–1943. Каталог, опис.
Ремівська селищна управа, с-ще Ремівка Сніжнянського району Юзівської області
Ф. Р-1798, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Софіїно-Бродський пункт заготівлі зерна «Заготзерно», с-ще Софіїно-Бродське Сніжнянського району Юзівської області
Ф. Р-1799, 2 справи. 1942. Каталог, описи.
Сільськогосподарська громада «Петровська» Сніжнянської сільської управи, с. Петровське Сніжнянського району Юзівської області
Ф. Р-1800, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Сухівська сільськогосподарська громада Сухівської сільської управи Сніжнянського району Юзівської області

Ф. Р-1801, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Болдирівська сільськогосподарська громада Болдирівської сільської управи Сніжнянського району Юзівської області

Ф. Р-1802, 5 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Селищна управа шахт № № 19, 21, 27 Сніжнянського району Юзівської області

Ф. Р-1803, 19 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Сніжнянська районна земельна управа, с-ще Сніжне Сніжнянського району Юзівської області

Ф. Р-1804, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Мануїлівська сільська управа Сніжнянського району Юзівської області

Ф. Р-1805, 2 справи. 1942. Каталог, опис.

Сніжнянська районна управа, м. Сніжне Сніжнянського району Юзівської області

Ф. Р-1806, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Зеландсько-Донбасівська міська управа, м. Новий Донбас Сніжнянського району Юзівської області

Ф. Р-1807, 10 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Софіїно-Бродська селищна управа шахт №№ 15, 16, 37 Сніжнянського району Юзівської області

Ф. Р-1808, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Сніжнянська міська управа, м. Сніжне Сніжнянського району Юзівської області

Ф. Р-1809, 35 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Тернівська сільськогосподарська громада, с. Терни Краснолиманського району Юзівської області

Ф. Р-1810, 2 справи. 1942. Каталог, опис.

Олександрівська сільська управа Краснолиманського району Юзівської області

Ф. Р-1811, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Краснолиманська районна молочно-масляна контора, м. Красний Лиман Юзівської області

Ф. Р-1812, 3 справи. 1942. Каталог, описи.

Макіївська сільськогосподарська громада Макіївської земельної управи Макіївського району Юзівської області

Ф. Р-1814, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Санітарне управління Донбасу, м. Юзівка Юзівської області

Ф. Р-1815, 3 справи. 1942. Каталог, описи.

Амвросіївське державне господарство «Тваринник» Амвросіївської районної земельної управи, м. Амвросіївка Юзівської області

Ф. Р-1816, 2 справи. 1942. Каталог, описи.

Амвросіївський районний відділ освіти і культури Амвросіївської районної управи, м. Амвросіївка Амвросіївського району Юзівської області

Ф. Р-1817, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада Леонідівської сільської управи Щербинівського району Юзівської області

Ф. Р-1818, 21 справа. 1941–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада Розівської сільської управи Щербинівського району Юзівської області

Ф. Р-1819, 40 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Калинівська сільська управа Щербинівського району Юзівської області

Ф. Р-1820, 17 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Сільськогосподарська громада Калинівської сільської управи Щербинівського району Юзівської області

Ф. Р-1821, 15 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада «Колосся» Залізнянської сільської управи Щербинівського району Юзівської області

Ф. Р-1822, 8 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада Калинівської сільської управи Щербинівського району Юзівської області

Ф. Р-1823, 20 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Олександрівська № 1 сільськогосподарська громада Олександро-Григор'ївської сільської управи Авдєєвського району Юзівської області

Ф. Р-1824, 5 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Авдєєвське районне управління із постачання підприємств продовольством Авдєєвської районної управи, с-ще Авдєєвка Авдєєвського району Юзівської області

Ф. Р-1825, 6 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Державний маєток «Облзв'язок» Авдєєвського району Юзівської області

Ф. Р-1826, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Орловська сільськогосподарська громада Орловської сільської управи Авдєєвського району Юзівської області

Ф. Р-1827, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Новокалинівська сільськогосподарська громада Архангельської сільської управи Авдєєвського району Юзівської області

Ф. Р-1828, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Авдєєвська районна управа, с. Авдєєвка Авдєєвського району Юзівської області

Ф. Р-1829, 4 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Берестовський державний маєток Костянтинівського району Юзівської області

Ф. Р-1831, 33 справи. 1941–1942. Каталог, описи.

Дзержинська ветеринарна лікарня, м. Дзержинськ Дзержинського району Юзівської області

Ф. Р-1833, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Державний маєток «Городник», м. Костянтинівка Костянтинівського району Юзівської області

Ф. Р-1834, 3 справи. 1942. Каталог, описи.

Предтечинська сільська управа Костянтинівського району Юзівської області

Ф. Р-1835, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Сільськогосподарська громада «Простір» Орловської сільської управи Авдєєвського району Юзівської області

Ф. Р-1836, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада «Воля», с. Мар'їно-Новоселівка Мар'їно-Новоселівської сільської управи Щербинівського району Юзівської області

Ф. Р-1837, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада «Золотарівка» Золотарівської сільської управи Харцизького району Юзівської області

Ф. Р-1839, 11 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Михайлівський млин, с. Михайлівка Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1841, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Офіцерське казино м. Юзівка Юзівської області

Ф. Р-1842, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Амвросіївський районний шеф ортскомендатури 1/449 р. Матвіїв Курган у м. Амвросіївка Юзівської області

Ф. Р-1843, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Юзівський міський фінансовий відділ міської управи, м. Юзівка Юзівської області

Ф. Р-1844, 97 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада Гринтальської сільської управи Тельманівського району Юзівської області

Ф. Р-1845, 9 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада Кузь-Михайлівської сільської управи, с. Кузь-Михайлівське Тельманівського району Юзівської області

Ф. Р-1846, 8 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Анастасіївський млин, с. Анастасіївка Тельманівського району Юзівської області

Ф. Р-1847, 2 справи. 1943. Каталог, опис.

Сільськогосподарська громада «Водяне» Водянської сільської управи Добропільського району Юзівської області

Ф. Р-1848, 2 справи. 1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада с. Шахове Шахівської сільської управи Добропільського району Юзівської області

Ф. Р-1849, 19 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада «Гаївка» Шахівської сільської управи Добропільського району Юзівської області

Ф. Р-1850, 14 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Новогришинська земельна громада Добропільської сільської управи, с. Новогришине Добропільського району Юзівської області

Ф. Р-1851, 6 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада с. Аврамівка № 1 Аврамівської сільської управи Добропільського району Юзівської області

Ф. Р-1852, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада «Кринична» Криворізької сільської управи Добропільського району Юзівської області

Ф. Р-1853, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Державне господарство «Гірник» № 2 Добропільського району Юзівської області

Ф. Р-1854, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Волчанівська сільськогосподарська громада Іванівської сільської управи Гришинського району Юзівської області

Ф. Р-1855, 9 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Сергіївська сільськогосподарська громада Іванівської сільської управи Гришинського району Юзівської області

Ф. Р-1856, 5 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада «Лиман» Лиманської сільської управи Гришинського району Юзівської області

Ф. Р-1858, 7 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Сільськогосподарська громада «Миколаївка» № 2 Миколаївської сільської управи Добропільського району Юзівської області

Ф. Р-1859, 12 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Гродівська сільськогосподарська громада № 2 Гродівської сільської управи Гришинського району Юзівської області

Ф. Р-1860, 8 справ. 1943. Каталог, описи.

Дільниця № 5 державного господарства № 2 Гришинського району Юзівської області

Ф. Р-1861, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Кутейниківська селищна контора заготівлі зерна «Заготзерно», с-ще Кутейникове Амвросіївського району Юзівської області

Ф. Р-1862, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Андріївський опорний пункт окружного земельного управління Селидівського району Юзівської області

Ф. Р-1863, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Очеретинська сільська контора заготівлі зерна «Заготзерно», с. Очеретине Олександрівського району Юзівської області

Ф. Р-1864, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Сільськогосподарська громада «Терники» Удачанської сільської управи Гришинського району Юзівської області

Ф. Р-1865, 3 справи. 1942. Каталог, описи.

Будинок немовляти відділу охорони здоров'я Маріупольської міської управи, м. Маріуполь Юзівської області

Ф. Р-1866, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Дитячі ясла № 3 м. Маріуполя Юзівської області

Ф. Р-1867, 7 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Маріупольське міське господарство по озелененню міста (Зеленгосп) міського комунального господарства, м. Маріуполь Юзівської області
Ф. Р-1868, 9 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Міська поліклініка № 1 м. Маріуполя Юзівської області
Ф. Р-1869, 19 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Маріупольська міська лікарня, м. Маріуполь Юзівської області
Ф. Р-1870, 6 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Лікарня Маріупольського металургійного заводу, м. Маріуполь Юзівської області
Ф. Р-1871, 19 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Азовські заводи акціонерного товариства Фрідріха Круппа (колишні заводи ім. Ілліча та ім. Куйбишева), м. Маріуполь Маріупольського району Юзівської області
Ф. Р-1872, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Маріупольська міжрайонна медична база Юзівської обласної філії аптекоуправління, м. Маріуполь Юзівської області
Ф. Р-1873, 31 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Новоселківська медична амбулаторія Маріупольської міської інспектури охорони здоров'я, с-ще Новоселівка Маріупольського району Юзівської області
Ф. Р-1874, 21 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Житловий відділ Маріупольської міської управи, м. Маріуполь Юзівської області
Ф. Р-1875, 32 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Маріупольська контора радіовузла, м. Маріуполь Юзівської області
Ф. Р-1876, 19 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Маріупольське управління ринками торгового відділу Маріупольської міської управи, м. Маріуполь Юзівської області
Ф. Р-1877, 35 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Сільськогосподарська громада Портівської сільської управи Маріупольського району Юзівської області
Ф. Р-1878, 2 справи. 1942. Каталог, опис.
Сільськогосподарська громада с-ща Новоселівка Новоселівської селищної управи Маріупольського району Юзівської області
Ф. Р-1880, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.
Маріупольська похоронна контора відділу міського господарства Маріупольської міської управи, м. Маріуполь Юзівської області
Ф. Р-1881, 3 справи. 1942. Каталог, описи.
Богатирська сільська управа, с. Богатир Більшеянисольського району Юзівської області
Ф. Р-1882, 8 справ. 1941–1943. Каталог, опис.
Управління Маріупольської міської пожежної охорони місцевого міського господарства Маріупольської міської управи, м. Маріуполь Юзівської області
Ф. Р-1883, 5 справ. 1942. Каталог, описи.
Маріупольський міський паливний відділ міської управи, м. Маріуполь Юзівської області
Ф. Р-1884, 2 справи. 1941–1942. Каталог, описи.
Маріупольський трест їдалень, ресторанів і кафе, м. Маріуполь Юзівської області
Ф. Р-1885, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Рутченківська біржа праці, с-ще Рутченкове м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1887, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Біржа праці м. Дружківка Юзівської області
Ф. Р-1888, 149 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Паспортно-адресне бюро м. Дружківка Юзівської області
Ф. Р-1889, 1487 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Покровська сільська управа, с. Покровське Амвросіївського району Юзівської області
Ф. Р-1890, 27 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Російсько-Орловська сільськогосподарська громада Старокримської сільської управи Амвросіївського району Юзівської області
Ф. Р-1891, 17 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Амвросіївський цементний завод, м. Амвросіївка Юзівської області
Ф. Р-1892, 10 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Амвросіївська районна контора заготівлі зерна «Заготзерно», м. Амвросіївка Юзівської області
Ф. Р-1893, 8 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Фінансово-податковий відділ Амвросіївської міської управи, м. Амвросіївка Юзівської області
Ф. Р-1894, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Сільськогосподарська громада «Мирне» Шевченківської сільської управи, с. Шевченко Гришинського району Юзівської області
Ф. Р-1896, 10 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Сільськогосподарська громада Краснолиманської сільської управи, хутір Григор'ївка Гришинського району Юзівської області
Ф. Р-1897, 1 справа. 1943. Каталог, опис.
Сільськогосподарська громада Гродівської сільської управи, с. Гродівка Гришинського району Юзівської області
Ф. Р-1899, 1 справа. 1943. Каталог, опис.
Управління української служби порядку (поліції), м. Горлівка Юзівської області
Ф. Р-1903, 2 справи. 1942. Каталог, опис.
Продовольчий відділ Горлівської міської управи, м. Горлівка Юзівської області
Ф. Р-1904, 9 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Амвросіївська місцева комендатура (ортскомендатура), м. Амвросіївка Юзівської області
Ф. Р-1958, 2 справи. 1941–1942. Каталог, опис.
Зеландсько-Покровська сільськогосподарська громада, хутір Зеландсько-Покровський Авдеєвського району Юзівської області
Ф. Р-1967, 1 справа. 1942. Каталог, опис.
Юзівська обласна насіннєва контора, м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-1968, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Єлизаветинська сільська управа Мар'їнського району Юзівської області
Ф. Р-1969, 10 справ. 1941–1943. Каталог, опис.
Сільськогосподарська громада Павлівської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області
Ф. Р-1982, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Сільськогосподарська громада Старомихайлівської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області
Ф. Р-1983, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Сільськогосподарська громада Павлівської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області
Ф. Р-1984, 3 справи. 1942. Каталог, описи.
Сільськогосподарська громада Богоявленської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області
Ф. Р-1985, 11 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Сільськогосподарська громада Мангуського району Юзівської області
Ф. Р-2021, 2 справи. 1941–1942. Каталог, описи.
Сільськогосподарська громада Стародубівської сільської управи Першотравневого району Юзівської області
Ф. Р-2022, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.
Сільськогосподарська громада Мангуської сільської управи Мангуського району Юзівської області
Ф. Р-2023, 1 справа. 1943. Каталог, опис.
Бахмутська санітарна станція, м. Бахмут Юзівської області
Ф. Р-2038, 1 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Микитівське районне продовольче управління, м. Микитівка Бахмутського району Юзівської області
Ф. Р-2039, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Амвросіївська міська управа, м. Амвросіївка Юзівської області
Ф. Р-2044, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.
Селищна управа шахти № 1 Сніжнянського району Юзівської області
Ф. Р-2045, 1 справа. 1943. Каталог, опис.
Селищна управа шахт № 32–33 Сніжнянського району Юзівської області
Ф. Р-2046, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.
Романівська сільськогосподарська громада Єлизаветівської сільської управи Мар'їнського району Юзівської області
Ф. Р-2049, 1 справа. 1942. Каталог, опис.
Домоуправління № 27 житлового відділу Юзівської міської управи, м. Юзівка Юзівської області
Ф. Р-2050, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.
Селищна управа шахт № 2–3 Сніжнянського району Юзівської області
Ф. Р-2052, 1 справа. 1942. Каталог, опис.
Чистяківська міська управа, м. Чистякове Юзівської області
Ф. Р-3032, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Сталінська обласна комісія зі встановлення звірств і злодіянь німецько-фашистських загарбників у Сталінській області, м. Сталіно Сталінської області
Ф. Р-1838, 96 справ. 1943–1944. Каталог, описи.
Краматорська міська комісія зі встановлення звірств і злодіянь, скоєних німецько-фашистськими загарбниками в період німецько-фашистської окупації, м. Краматорськ Сталінської області
Ф. Р-1886, 16 справ. 1943. Каталог, опис.
Комісія зі встановлення звірств і злодіянь, скоєних німецько-фашистськими загарбниками в м. Артемівську Сталінської області у 1941–1943 рр., м. Артемівськ Сталінської області
Ф. Р-2016, 7 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Архівні колекції

Колекція документів. Спогади старих більшовиків про революційну боротьбу робочого класу Донбасу в дореволюційний період, про участь у соціалістичній революції, громадянській та Вітчизняній війнах, про соціалістичне будівництво
Ф. П-533, 402 справи. 1917–1995. Каталог, описи.
Листи з Німеччини радянських громадян, вигнаних у німецьке рабство зі Сталінської області в період німецько-фашистської окупації 1941–1943 рр. (колекція)
Ф. Р-1988, 1565 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Колекція облікових карток бірж праці Юзівської області й особистих документів громадян, вигнаних до Німеччини в період німецько-фашистської окупації
Ф. Р-4550, 15 справ. 1942–1945. Каталог, опис.
Колекція документів. Партизанський та підпільний рух під час Великої Вітчизняної війни (1941–1945) на території Сталінської області
Ф. Р-5000, 501 справа. 1941–1998. Каталог, описи.

I.9

Державний архів Житомирської області

10003, м. Житомир, вул. Охрімова Гора, 2/20
Тел. (0412) 24-45-27
Факс (0412) 24-54-61
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra06

Період нацистської окупації Житомирщини під час Другої світової війни висвітлюють документи 409 фондів, включених до реєстру довідкової частини видання. В першу чергу, це – 408 «окупаційних фондів», тобто фондів органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади, 1 фонд містить документи Житомирської обласної комісії зі встановлення збитків, заподіяних нацистськими окупантами під час війни. До складу реєстру не включено колекційні зібрання архіву. Мова документів – українська, німецька, російська.

Після штучного поділу України на окремі адміністративні одиниці територія Житомирщини у добу нацистської окупації опинилася в одному з 6 генеральних округів РКУ – «Житомир» (до складу цього округу також було віднесено частину Вінницької області та південні землі Білорусі довкола м. Хойники).

У складі «окупаційних фондів» архіву відклалися документи місцевих органів окупаційної адміністрації та органів самоврядування генерального округу «Житомир». *Місцеві органи окупаційної адміністрації* репрезентовані у зібраннях архіву фондами генерального комісаріату (ф. Р-1151), 10 гебітскомісаріатів (фф. Р-1152, Р-1182, Р-1452, Р-1465, Р-1511, Р-1512,

Р-1513, Р-1533, Р-1537, Р-2375) та одного штадткомісаріату (ф. Р-1155). Фонд Житомирського генерального комісаріату сформовано із 720 справ, документи яких висвітлюють основні напрями окупаційної політики та їх реалізацію в регіоні. Серед цих документів: циркуляри Гітлера щодо організації управління на окупованих територіях, постанови та розпорядження генерального комісаріату про їх «втілення у життя» в окрузі; розпорядження з господарських питань, організації торгівлі, будівництва на окупованих територіях; таємне листування про боротьбу з партизанським рухом; списки поліцаїв та агентів; установ та їх керівників; бухгалтерські документи. Відклалися у фонді також накази по жандармерії м. Житомира.

Фонди Житомирського, Козятинського, Ружинського, Звягельського, Коростенського, Овруцького, Радомишльського, Ємільчинського, Чуднівського, Бердичівського гебітскомісаріатів відрізняються одне від одного кількістю документів і, відповідно, обсягом інформації, яку вони вміщують. Як засвідчує більшість документів фондів, гебітскомісаріати значну увагу приділяли встановленню окупаційного режиму, здійсненню поліційних функцій, переймалися питаннями боротьби з партизанами. Так, у складі ф. Р-1182 знаходимо накази та постанови з особового складу жандармерії м. Козятина, списки працівників гебітскомісаріату, поліцаїв Козятинського району, підприємств і установ, відомості про партизинів; у ф. Р-1452 – розпорядження начальника поліції про боротьбу з партизанами, арешт українських націоналістів (бандерівців); у ф. Р-1511 – накази про боротьбу з партизанами, обов'язки поліції, охорону врожаю, списки поліцаїв. Безперечно, документи цих органів окупаційної адміністрації висвітлюють й інші аспекти їх діяльності. Наприклад, у фонді Житомирського гебітскомісаріату (ф. Р-1152) представлено накази, постанови та розпорядження, листування комісара з питань збирання врожаю, житлових та судових справ про реквізицію квартир та автотранспорту; списки підприємств та установ м. Житомира, співробітників комісаріату, артистів та службовців українського клубу; продовольчі картки фольксдойче; заявки установ окупаційної влади на забезпечення пальним; списки вивезених до Німеччини. З однієї справи складається фонд Ємільчинського гебітскомісаріату (ф. Р-1533), що вміщує бюджет місцевої лікарні.

У невеликому за обсягом фонді Житомирського штадткомісаріату (ф. Р-1155, 10 справ) відклалися розпорядження стосовно режиму роботи транспорту, листування у господарських справах; пастирське послання архієпископа Полікарпа та відомості про релігійні секти.

Діяльність *органів місцевого самоврядування* представлено у фондах управ: обласної, міських, районних та сільських. У складі документів фонду Житомирської обласної управи (ф. Р-1153) – постанови управи з питань організації поліційної служби, порядку запису актів громадського стану, інструкції про проведення перепису населення, худоби; відомості щодо кількості землі у громадських господарствах області, стану озимих; кількості промислових підприємств, населених пунктів області (у списках); протоколи зборів статистичного бюро; плани, звіти про роботу шкіл, навчальні плани, екзаменаційні питання, особові справи вчителів.

Документи міських управ відклалися у 4 фондах, найбільші з яких (фф. Р-1188, Р-1568) складаються з 8 справ кожний. Вони вміщують накази та розпорядження з різних питань (зокрема, про реєстрацію населення, з квартирних питань, про покарання за допомогу радянським військовополоненим, заборону рубки лісу, збір зимового одягу для нацистських окупантів); протоколи засідань управ; списки співробітників управ та відомості на виплату їм зарплати; заяви громадян про звільнення їх від податків та про відведення землі, скарги громадян. У ф. Р-1162 містяться оголошення управи про розстріл заручників.

20 фондів представляють районні управи. Деякі з них – малочисельні, налічують по 2 справи, але є й досить об'ємні, що складаються зі 100–200 справ (наприклад, ф. Р-1154 – Житомирської районної управи – 164 справи, ф. Р-1233 – Андрушівської районної управи – 202 справи). Як правило, всі вони вміщують директивні документи (зокрема, стосовно оподаткування), плани і звіти про виконання поставок сільськогосподарської продукції, відомості про хід сільськогосподарських робіт; списки населення району, осіб, відправлених на роботу до Німеччини, бухгалтерську документацію. Об'ємніші фонди містять різноманітну інформацію, що висвітлює життя населення районів під час окупації. Так, у ф. Р-1233 наявні накази, постанови та розпорядження, листування управи; інформації громадських господарств району про хід виконання сільськогосподарських робіт; відомості про наявність посівних площ, надходження зерна, наявність худоби та кормів, якість обмолоченого зерна; акти фінансових ревізій, перевірки наявності худоби в громадських господарствах, перевірки посівів, які загинули від посухи та від морозів; списки населення Андрушівського району, осіб, які добровільно виїхали до Німеччини та про звільнення їхніх родин від виконання планів поставок, списки населення, яке було примусово вивезене на нацистську каторгу; бухгалтерські документи касового та меморіального обліку; посвідчення співробітників управи, списки фольксдойче; у ф. Р-1154 – накази з особового складу, акти ревізій управи, листування з сільськими управами району; відомості щодо наявності сільськогосподарського інвентаря, мінеральних добрив, худоби; виробничі плани та звіти; кошториси на утримання лікарні та шкіл району; акти про народження та смерть, реєстрацію шлюбів; списки німецького населення, яке працювало в установах Житомирського району, вчителів Черняхівського району, службовців сільських управ Житомирського району, особові справи, документи про сплату аліментів; списки житомирян, вивезених до Німеччини. У документах Коростишівської районної управи (ф. Р-1303) міститься інформація про відмову поставки сіна для потреб окупаційної влади; у документах Народицької районної управи (ф. Р-1365) – про знищення посівів унаслідок воєнних дій, запаси зернових та картоплі, народжуваність та смертність у селах району; в документах Базарської районної управи (ф. Р-1426) – директивні вказівки обласної управи про перейменування вулиць, знищення радянських пам'ятників та портретів; у документах Попільнянської районної управи (ф. Р-1510) – про дії партизанів у селах району.

Найчисленнішу частину фондів місцевого самоврядування у зібраннях архіву становлять фонди сільських управ, яких близько 170. У невеликих за обсягом документів фондах (1–5 справ) переважно подано інформацію (у відомостях переписів, списках) щодо кількості мешканців сіл, наявності у них худоби. Інформація решти документів фондів сільських управ являє собою деталізацію на рівні села основних напрямів окупаційної політики, діяльності окупаційних управлінських структур, про що йшлося вище. Наявні тут і деякі деталі, так би мовити «родзинки». Наприклад, у фондах Р-1184 та Р-1209 це – директивні вказівки щодо боротьби із самогоноварінням; у ф. Р-1221 – вказівки Вчорайшенської районної управи старостам про необхідність «підкорюватися» окупаційній владі; у ф. Р-1224 – кошторис на утримання акушерського пункту в с. Камені; у ф. Р-1183 – листування з мировим суддею про розгляд цивільних справ громадян с. Левків; у ф. 1209 – відомості про обмін банкнотів на червонці; у ф. Р-1395 – списки громадян с. Ксаверів, яким було завдано збитків окупаційними військами; у ф. Р-1418 – акти ревізії лавок Ружинського району з описом наявного товару; у ф. Р-1595 – довідки про місцеперебування громадян Залісницької сільської управи; у ф. Р-1596 – свідоцтва про народження громадян с. Іванківці; у ф. Р-1621 – список осіб с. Новоселиця, репресованих та розкуркулених радянською владою; у ф. Р-1623 – відомості про наявність собак по с. Ставище.

Окремими фондами представлено *поліційні формування* – кримінальну поліцію (ф. Р-1169), поліцію порядку (ф. Р-1536), районну поліцію (ф. Р-1645). Тут переважають документи про боротьбу з партизанами, списки поліцаїв та вільнонайманих працівників поліції. У фонді Базарської районної поліції (ф. Р-1645) наявні свідоцтва про визволення громадян з німецького полону.

Стан судочинства в окупованій нацистами Житомирській області відображають судові справи, протоколи судових засідань, заяви до суду громадян, з яких сформовано 4 фонди судів. Діяльність центрального бюро реєстрації фольксдойче засвідчують документи ф. Р-1388.

Документи *органів економічного освоєння окупованих територій, суб'єктів господарювання*, що відклалися у фондах бірж праці, управлінських структур та виробничого сектору промислової та сільськогосподарської галузей, заготівельних, торговельних, споживчих, кооперативних організацій, установ, підприємств, банків, вміщують інформацію для висвітлення економічного та соціального аспектів окупаційного режиму.

У фондах Андрушівської (ф. Р-1307), Овруцької (ф. Р-1646) та Базарської (ф. Р-1651) бірж праці відклалися реєстраційні картки обліку робітників районів, заявки підприємств щодо наявних вакансій. Інформацію, що відображає стан промисловості Житомирщини під час окупації (переважно її харчової галузі), знаходимо у фондах обласних трестів, контор, об'єднань; цегельного (ф. Р-1189) та шкіряного (ф. Р-1190) заводів, толевої (ф. Р-1605) та галантерейної (ф. Р-1641) фабрик, спиртових (фф. Р-1157, Р-2460), пивоварних (фф. Р-1159, Р-1191), цукрових (фф. Р-1220, Р-1386) заводів, млина (ф. Р-1464). Так, у ф. Р-1158 представлено положення

про Житомирський облспирттрест, накази та розпорядження директора Київського об'єднання спиртової промисловості про поновлення роботи спиртзаводів, акти обстеження, листування зі спиртзаводами; розпорядження рейхскомісара про вивезення робітників до Німеччини; розпорядження про обстеження торф'яних боліт та інструкція щодо зберігання торфу; штатні розписи, плани та звіти, бухгалтерські документи, списки робітників та службовців заводів, заявки на пальне та мастила. Листування зі спирттрестом, звіти про роботу Житомирського, Вінницького, Звягельського спиртзаводів, акти обстеження стану Лучанського спиртзаводу, бухгалтерські документи, списки залізничних станцій та лісових ділянок, розташованих поблизу спиртзаводів, містяться у фонді Житомирського спиртзаводу (ф. Р-1157). Довідки з питань керівництва та контролю за діяльністю молочно-жирових підприємств, акти перевірки заводів, прийому продуктів, відомості про реалізацію продуктів, бухгалтерські документи відклалися у фонді Житомирського молочно-жирового об'єднання центрального молочно-жирового управління України (ф. Р-1160), а серед документів Ружинського маслозаводу (ф. Р-1194) – договори про оренду приміщень маслозаводу, відомості на постачання молока та розрахунки з постачальниками, списки постачальників, бухгалтерські документи. Директиви, розпорядження головного управління цукрової промисловості стосовно порядку проведення інвентаризації, ремонтних робіт, заготівель сировини, списки приймальних пунктів цукрового буряка, бухгалтерські документи, списки працівників становлять фонд Червонського цукрового заводу Житомирського цукрового тресту (ф. Р-1220). Серед документів фонду Бердичівського шкіряного заводу (ф. Р-1190) наявні списки співробітників ремісничої школи, свідоцтва про її закінчення.

Сільськогосподарський сектор виробництва репрезентують понад 100 фондів громадських господарств, 5 фондів МТС, інкубаторної станції, 2 – насіннєвих лабораторій.

До складу переважної більшості фондів громадських господарств входять списки населення, подвірні списки господарств, відомості з обліку трудоднів та видачі продуктів на трудодні, бухгалтерські документи. Збереглися тут також директивні матеріали районних управ стосовно заготівлі сільськогосподарських продуктів, з господарських питань; звіти господарств; протоколи загальних зборів; відомості про оподаткування, виконання хлібопоставок, про розподіл посівних площ у господарствах та про розміри присадибних ділянок членів господарств, про виконання польових робіт та збирання врожаю, наявність у господарствах худоби, птиці, сільськогосподарського інвентаря, про видачу пального, забезпечення селян посівним матеріалом; списки об'єктів, що підлягають страхуванню, списки вивезених до Німеччини. У фонді Чорнорудської філії громадського господарства (ф. Р-1611) наявні списки військовополонених, які проживають на території Чорнорудської філії громадського господарства. Роботу машинно-тракторних станцій висвітлюють документи фондів Р-1217, Р-1218, Р-1366, Р-1417, Р-1427.

Представлено у фондах архіву і лісове господарство Житомирщини періоду нацистської окупації. Серед документів фондів Житомирської обласної дирекції лісів Житомирського генерального комісаріату (ф. Р-1161), Андрушівського лісництва Житомирської дирекції лісів (ф. Р-1235), Лугинського та Бердичівського обер-лісництв Житомирської дирекції лісів (фф. Р-1514, Р-1649) – накази, розпорядження обласної дирекції, обер-лісництв, звіти про прибутки та видатки пиломатеріалів по районних лісозаводах, акти прийому та передачі лісопродукції, відомості про заготівлю, реалізацію та вивезення лісопродукції, списки робітників та службовців заводів, бухгалтерські документи.

Певною мірою доповнюють інформацію щодо використання загарбниками економічного потенціалу Житомирщини, зокрема стосовно вилучення у населення зерна і худоби на користь окупаційної влади, фонди заготівельних контор і пунктів, споживчих спілок та товариств. За документами ф. Р-1394 (Ходорківське сільське споживче товариство) можна дізнатися й про «прикріплення» громадян до магазинів спілки для придбання в них товарів.

У складі «окупаційних фондів» збереглося лише 2 фонди (фф. Р-1372, Р-1466) банківських установ, тож діяльність *фінансово-банківської системи* відображено тут досить фрагментарно.

На жаль, не є інформативно цінними і документи фондів системи *охорони здоров'я*. У трьох з п'яти фондів, що збереглися в архіві (фф. Р-1192, Р-1532, Р-1554), переважають бухгалтерські документи. У фонді Андрушівської районної лікарні (ф. Р-1219) маємо також списки хворих, відомості про їх лікування, звіти про роботу лікарні; а у фонді Олевської районної лікарні (Р-1617) – акти прийому та витрат медикаментів.

Навчальні програми, відомості щодо кількості учнів та відвідування шкіл, класні журнали, кошториси, відомості про зарплату відклалися у фондах сільськогосподарської (ф. Р-1167), середньої (Р-1538) шкіл, школи мистецтва (ф. Р-1553), музичного училища (ф. Р-2398), які репрезентують діяльність *освітніх закладів* Житомирщини у добу нацистської окупації. У ф. Р-2398 наявні також списки учнів музичних шкіл.

Неповно відклалися (або зовсім відсутні) в архіві документи, які б засвідчували діяльність закладів *культури, науки, засобів масової інформації, видавничу діяльність.* У фонді Житомирського кінотеатру (ф. Р-1166) представлено директиви рейхскомісара, список працівників кінотеатру, бухгалтерські документи; у фонді Житомирського історичного архіву Українського бюро Житомирського генерального комісаріату (ф. Р-1632) – списки працівників, накази облуправління, доповідні директора архіву, листування з облуправлінням, заяви громадян на отримання довідок, акти, книга квитанцій. Тільки 2 фонди висвітлюють роботу редакцій газет «Голос Волині» (ф. Р-1156) та «Звягельське слово» (ф. Р-1440).

Дві справи фонду «Український комітет с. Врублівка Романівського району Житомирської області» (ф. Р-1168) репрезентують *громадські організації* окупованої Житомирщини. Серед документів фонду – заяви на отримання допомоги, відомості про вилучення продуктів у селян.

Групу *фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів та встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни,* із зібрань архіву репрезентує фонд «Житомирська обласна комісія зі встановлення збитків, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками під час Великої Вітчизняної війни, м. Житомир» (ф. Р-2636). До складу фонду входить 101 справа, документи яких висвітлюють деякі «результати» нацистської окупації Житомирщини. Тут відклалося листування з НДК СРСР, директивні вказівки щодо порядку встановлення злодіянь та обчислення збитків, заподіяних нацистськими окупантами; доповіді про підсумки роботи Житомирської комісії, акти судово-медичної експертизи по м. Бердичів, списки розстріляних, повішених, замучених громадян області, примусово вивезених до Німеччини; довідки, акти, зведені відомості, що фіксують збитки, завдані підприємствам та установам, колгоспам, громадянам області (зокрема, згідно з актами жителі області втратили тільки золотих і срібних речей на суму 502 200 крб); реєстри та опитувальні листи жителів області, які повернулися з полону на батьківщину.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Житомирський гебітскомісаріат
Ф. Р-1152, 27 справ. 1941–1943. Опис.
Житомирське обласне управління
Ф. Р-1153, 129 справ. 1941–1943. Опис.
Житомирська райуправа
Ф. Р-1154, 164 справи. 1941–1943. Опис.
Житомирський штадткомісаріат
Ф. Р-1155, 10 справ. 1941–1943. Опис.
Редакція газети «Голос Волині», м. Житомир
Ф. Р-1156, 72 справи. 1941–1943. Опис.
Житомирський спиртзавод головного філіалу центральних напоїв України, м. Житомир
Ф. Р-1157, 19 справ. 1941–1943. Опис.
Житомирський обласний спиртовий трест головної філії центральних напоїв України (облспирттрест), м. Житомир
Ф. Р-1158, 67 справ. 1941–1943. Опис.
Житомирський пивоварний завод головної філії центральних напоїв України, м. Житомир
Ф. Р-1159, 36 справ. 1941–1943. Опис.
Житомирське молочно-жирове об'єднання центрального молочно-жирового управління України, м. Житомир
Ф. Р-1160, 35 справ. 1941–1943. Опис.
Житомирська обласна дирекція лісів Житомирського генерального комісаріату, м. Житомир
Ф. Р-1161, 10 справ. 1941–1943. Опис.
Звягельська міська управа, м. Звягель Звягельського району Житомирської області
Ф. Р-1162, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Левків Житомирського району Житомирської області
Ф. Р-1163, 2 справи. 1942. Опис.

Житомирський заготівельний пункт Житомирського відділення центрального хлібного управління України, м. Житомир

Ф. Р-1164, 22 справи. 1941–1943. Опис.

Житомирська обласна хлібна контора центрального хлібного управління України, м. Житомир

Ф. Р-1165, 73 справи. 1941–1943. Опис.

Житомирський кінотеатр тресту «Українфільм», м. Житомир

Ф. Р-1166, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Спеціальна сільськогосподарська школа, м. Житомир

Ф. Р-1167, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Український комітет с. Врублівка Романівського району Житомирської області

Ф. Р-1168, 2 справи. 1941. Опис.

Житомирська кримінальна поліція

Ф. Р-1169, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Житомирська обласна контора хімічного постачання Української контори хімічного постачання, м. Житомир

Ф. Р-1170, 55 справ. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Чорнорудка Вчорайшенського району Житомирської області

Ф. Р-1171, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Троянівська районна управа, м. Троянів Житомирської області

Ф. Р-1175, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Соболівка Корнинського району Житомирської області

Ф. Р-1177, 30 справ. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Биків Корнинського району Житомирської області

Ф. Р-1178, 16 справ. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Западня Корнинського району Житомирської області

Ф. Р-1179, 11 справ. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Озера Корнинського району Житомирської області

Ф. Р-1180, 14 справ. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Гнилець Корнинського району Житомирської області

Ф. Р-1181, 15 справ. 1942–1943. Опис.

Козятинський гебітскомісаріат

Ф. Р-1182, 41 справа. 1941–1943. Опис.

Левківська сільська управа, с. Левків Житомирського району Житомирської області

Ф. Р-1183, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Довжицька сільська управа, с. Довжик Житомирського району Житомирської області

Ф. Р-1184, 21 справа. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Ружки Троянівського району Житомирської області

Ф. Р-1185, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Черняхівська районна управа, м. Черняхів Житомирської області

Ф. Р-1186, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Бердичівська районна управа, м. Бердичів Житомирської області

Ф. Р-1187, 14 справ. 194–1943. Опис.

Бердичівська міська управа, м. Бердичів Житомирської області

Ф. Р-1188, 8 справ. 1942–1943. Опис.

Бердичівський цегельний завод, м. Бердичів Житомирської області

Ф. Р-1189, 1 справа. 1943. Опис.

Бердичівський шкіряний завод, м. Бердичів Житомирської області

Ф. Р-1190, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Бердичівський пивоварний завод головної філії центральних напоїв України, м. Бердичів Житомирської області

Ф. Р-1191, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Житомирське обласне аптечне управління, м. Житомир

Ф. Р-1192, 31 справа. 1941–1943. Опис.

Ружинська районна споживча спілка, м. Ружин Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1193, 64 справи. 1941–1943. Опис.
Ружинський маслозавод Житомирського молочно-жирового об'єднання, м. Ружин Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1194, 18 справ. 1941–1943. Опис.
Ружинська сільська управа, с. Ружин Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1195, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Присяжний суд, м. Ружин Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1196, 27 справ. 1943. Опис.
Громадське господарство, с. Топори Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1197, 35 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Топори Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1198, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Топори Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1199, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Городок Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1200, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Пустоха Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1201, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Пустоська сільська управа, с. Пустоха Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1202, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Оліївка Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1203, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство, с. Ревуха Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1204, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Сахни Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1205, 1 справа. 1943. Опис.
Мовчанівська сільська управа, с. Мовчанівка Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1206, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 3, с. Чорнорудка Вчорайшенського району Житомирської області
Ф. Р-1207, 2 справи. 1941. Опис.
Барашівська сільська управа, с. Бараші Житомирського району Житомирської області
Ф. Р-1208, 26 справ. 1941–1943. Опис.
Давидівська сільська управа, с. Давидівка Житомирського району Житомирської області
Ф. Р-1209, 28 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Верхівня Вчорайшенського району Житомирської області
Ф. Р-1210, 3 справи. 1942. Опис.
Вільшанська сільська управа, с. Вільшанка Чуднівського району Житомирської області
Ф. Р-1211, 12 справ. 1941–1943. Опис.
Бейзимівська сільська управа, с. Бейзимівка Чуднівського району Житомирської області
Ф. Р-1212, 1 справа. 1942. Опис.
Стовпівська сільська управа, с. Стовпів Чуднівського району Житомирської області
Ф. Р-1213, 1 справа. 1942. Опис.
Пилипоукраїнська сільська управа, с. Пилипи Українські Чуднівського району Житомирської області
Ф. Р-1214, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Старчанське сільське споживче товариство, с. Старчанка Пулинського району Житомирської області
Ф. Р-1215, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Інкубаторна станція, м. Новоград-Волинський (Звягель) Житомирської області
Ф. Р-1216, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Броницька машинно-тракторна станція Житомирського облуправління МТС, с. Брониця Новоград-Волинського району Житомирської області
Ф. Р-1217, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Новоград-Волинська машинно-тракторна станція Житомирського облуправління МТС, м. Новоград-Волинський Житомирської області

Ф. Р-1218, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Андрушівська районна лікарня райвідділу охорони здоров'я, м. Андрушівка Житомирської області

Ф. Р-1219, 26 справ. 1941–1943. Опис.

Червонський цукровий завод Житомирського цукрового тресту, м. Червоне Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1220, 42 справи. 1941–1943. Опис.

Бистріївська сільська управа, с. Бистріївка Вчорайшенського району Житомирської області

Ф. Р-1221, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Макарівська сільська управа, с. Макарівка Вчорайшенського району Житомирської області

Ф. Р-1222, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Великочернявська сільська управа, с. Велика Чернявка Вчорайшенського району Житомирської області

Ф. Р-1223, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Каменівська сільська управа, с. Камені Вчорайшенського району Житомирської області

Ф. Р-1224, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Чорнорудська сільська управа, с. Чорнорудка Вчорайшенського району Житомирської області

Ф. Р-1225, 8 справ. 1941–1943. Опис.

Малонизгорецька сільська управа, с. Малі Низгірці Вчорайшенського району Житомирської області

Ф. Р-1226, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Шпичинецька сільська управа, с. Шпичинці Вчорайшенського району Житомирської області

Ф. Р-1227, 13 справ. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство № 1, с. Малі Низгірці Вчорайшенського району Житомирської області

Ф. Р-1228, 14 справ. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство № 2, с. Малі Низгірці Вчорайшенського району Житомирської області

Ф. Р-1229, 39 справ. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Камені Вчорайшенського району Житомирської області

Ф. Р-1230, 28 справ. 1941–1943. Опис.

Замисловицька сільська управа, с. Замисловичі Олевського району Житомирської області

Ф. Р-1231, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Малокліщівська сільська управа, с. Малі Кліщі Базарського району Житомирської області

Ф. Р-1232, 1 справа. 1942. Опис.

Андрушівська районна управа, м. Андрушівка Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1233, 202 справи. 1942–1943. Опис.

Андрушівська районна споживча спілка, м. Андрушівка Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1234, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Андрушівське лісництво Житомирської дирекції лісів, м. Андрушівка Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1235, 31 справа. 1941–1943. Опис.

Андрушівський заготівельний пункт Житомирського відділення центрального хлібного управління України, м. Андрушівка Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1236, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Гальчинська сільська управа, с. Гальчин Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1237, 58 справ. 1941–1943. Опис.

Андрушівська сільська управа, с. Андрушівка Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1238, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Антопільська сільська управа, с. Антопіль Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1239, 11 справ. 1941–1942. Опис.

Великомошківська сільська управа, с. Великі Мошки Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1240, 10 справ. 1941–1943. Опис.

Верболозька сільська управа, с. Верболози Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1241, 4 справи. 1942. Опис.

Війтовецька сільська управа, с. Війтівці Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1242, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Міньковецька сільська управа, с. Міньківці Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1243, 14 справ. 1941–1943. Опис.

Городищенська сільська управа, с. Городище Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1244, 10 справ. 1942. Опис.

Громадське господарство, с. Забара Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1245, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство № 1, с. Базар Базарського району Житомирської області

Ф. Р-1246, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Волосівська сільська управа, с. Волосів Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1247, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Зарубинецька сільська управа, с. Зарубинці Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1248, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Жерделівська сільська управа, с. Жерделі Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1249, 7 справ. 1942. Опис.

Гордишівська сільська управа, с. Гордишівка Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1250, 11 справ. 1941–1943. Опис.

Іванківська сільська управа, с. Іванків Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1251, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Івницька сільська управа, с. Івниця Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1252, 14 справ. 1942. Опис.

Крилівська сільська управа, с. Крилівка Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1253, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Котівська сільська управа, с. Котівка Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1254, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Ляховецька сільська управа, с. Ляхівці Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1256, 7 справ. 1941–1942. Опис.

Лебединецька сільська управа, с. Лебединці Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1257, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Лісівська сільська управа, с. Лісівка Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1258, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Маломошковецька сільська управа, с. Малі Мошківці Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1259, 17 справ. 1941–1942. Опис.

Нехворощанська сільська управа, с. Нехворощ Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1260, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Степківська сільська управа, с. Степок Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1261, 17 справ. 1941–1943. Опис.

Паволочківська сільська управа, с. Паволочки Романівського району Житомирської області

Ф. Р-1262, 20 справ. 1941–1943. Опис.

Павелківська сільська управа, с. Павелки Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1263, 4 справи. 1941. Опис.

Гарапівська сільська управа, с. Гарапівка Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1264, 2 справи. 1942. Опис.

Старокотельнянська сільська управа, с. Стара Котельня Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1265, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Старосільська сільська управа, с. Старосілля Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1266, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Червонянська сільська управа, с. Червоне Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1267, 14 справ. 1942–1943. Опис.
Яроповицька сільська управа, с. Яроповичі Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1268, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Гальчин Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1269, 16 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Гальчин Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1270, 10 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Андрушівка Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р–1271, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Андрушівка Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1272, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Гардишівка Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1273, 5 справ. 1943. Опис.
Громадське господарство, с. Гарапівка Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1274, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Павелки Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1275, 4 справи. 1942. Опис.
Громадське господарство, с. Крилівка Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1276, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Котівка Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1277, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Волиця Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1278, 2 справи. 1943. Опис.
Громадське господарство, с. Волосів Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1279, 2 справи. 1941. Опис.
Громадське господарство, с. Вербів Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1280, 2 справи. 1942. Опис.
Громадське господарство, с. Жерделі Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1281, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Івниця Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1282, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Нехворощ Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1283, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Стара Котельня Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1284, 2 справи. 1942. Опис.
Громадське господарство, с. Яроповичі Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1285, 5 справ. 1942. Опис.
Громадське господарство, с. Малі Мошківці Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1286, 16 справ. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Лісівка Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1287, 4 справи. 1942. Опис.
Громадське господарство, с. Міньківці Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1288, 64 справи. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Лебединці Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1289, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Лебединці Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1290, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Великі Мошківці Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1291, 35 справ. 1941–1943. Опис.
Ліснодолонська сільська управа, с. Лісна Колона Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1292, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Ярунська районна управа, м. Ярунь Житомирської області

Ф. Р-1293, 16 справ. 1941–1943. Опис.

Пилиповицька сільська управа, с. Пилиповичі Ярунського району Житомирської області

Ф. Р-1294, 35 справ. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Пилиповичі Ярунського району Житомирської області

Ф. Р-1295, 1 справа. 1942. Опис.

Пилиповицьке сільське споживче товариство (сільпо), с. Пилиповичі Ярунського району Житомирської області

Ф. Р-1296, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Великомолодьківська сільська управа, с. Великі Молодьки Ярунського району Житомирської області

Ф. Р-1297, 23 справи. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Токарів Ярунського району Житомирської області

Ф. Р-1298, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Ярунський центральний склад сільськогосподарських продуктів, с. Ярунь Ярунського району Житомирської області

Ф. Р-1299, 12 справ. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Кордонівка Ружинського району Житомирської області

Ф. Р-1300, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Хутір-Вілянський Коростишівського району Житомирської області

Ф. Р-1301, 36 справ. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Городське Коростишівського району Житомирської області

Ф. Р-1302, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Коростишівська районна управа, м. Коростишів Житомирської області

Ф. Р-1303, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Андрушівська біржа праці, м. Андрушівка Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1307, 26 справ. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Паволочки Романівського району Житомирської області

Ф. Р-1308, 5 справ. 1941–1942. Опис.

Громадське господарство, с. Карвинівка Романівського району Житомирської області

Ф. Р-1311, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Васьковичі Коростенського району Житомирської області

Ф. Р-1312, 8 справ. 1941–1943. Опис.

Дібровська сільська управа, с. Діброва Базарського району Житомирської області

Ф. Р-1313, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Романівська сільська управа, с. Романівка Романівського району Житомирської області

Ф. Р-1314, 14 справ. 1942–1943. Опис.

Болотницька сільська управа, с. Болотниця Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1316, 1 справа. 1941. Опис.

В'язівська сільська управа, с. В'язівка Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1317, 2 справи. 1941. Опис.

Батьківщинська сільська управа, с. Батьківщина Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1318, 1 справа. 1941. Опис.

Слобода-В'язівська сільська управа, с. Слобода-В'язівська Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1319, 2 справи. 1941. Опис.

Давидківська сільська управа, с. Давидки Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1320, 4 справи. 1941–1942. Опис.

Гута-Ксаверівська сільська управа, с. Гута-Ксаверівська Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1321, 3 справи. 1941. Опис.

Ступищенська сільська управа, с. Ступище Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1322, 2 справи. 1941. Опис.

Ноздрищенська сільська управа, с. Ноздрище Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1323, 2 справи. 1941. Опис.

Мар'янівська сільська управа, с. Мар'янівка Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1324, 2 справи. 1941. Опис.

Закусилівська сільська управа, с. Закусили Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1325, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Бабиничівська сільська управа, с. Бабиничі Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1326, 4 справи. 1941. Опис.

Заліська сільська управа, с. Залісся Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1327, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Стародорогинська сільська управа, с. Старий Дорогинь Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1328, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Дідковицька сільська управа, с. Дідковичі Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1329, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Довголіська сільська управа, с. Довгий Ліс Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1330, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Рудня-Кам'янська сільська управа, с. Рудня-Кам'янка Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1331, 2 справи. 1941. Опис.

Клочківська сільська управа, с. Клочки Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1332, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Кацівщинська сільська управа, с. Кацівщина Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1333, 2 справи. 1941. Опис.

Межиріцька сільська управа, с. Межирічка Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1334, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Липлянщинська сільська управа, с. Липлянщина Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1335, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Ставоцька сільська управа, с. Ставок Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1336, 2 справи. 1941. Опис.

Лозницька сільська управа, с. Лозниця Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1337, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Вільховська сільська управа, с. Вільхова Народицького району Житомирської обасті
Ф. Р-1338, 2 справи. 1941. Опис.

Ласківська сільська управа, с. Ласки Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1339, 3 справи. 1941. Опис.

Новошарненська сільська управа, с. Нове Шарне Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1340, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Старошарненська сільська управа, с. Старе Шарне Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1341, 10 справ. 1941–1943. Опис.

Новорадчанська сільська управа, с. Нова Радча Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1342, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Селецька сільська управа, с. Селець Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1343, 6 справ. 1941–1942. Опис.

Сарновицька сільська управа, с. Сарновичі Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1344, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Новодорогинська сільська управа, с. Новий Дорогинь Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1345, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Омельниківська сільська управа, с. Омельники Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1346, 1 справа. 1941. Опис.

Гайнівська сільська управа, с. Гайнівка Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1347, 1 справа. 1941. Опис.

Народицька сільська управа, с. Народичі Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1348, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Розсохівська сільська управа, с. Розсохівське Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1349, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Мотійківська сільська управа, с. Мотійки Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1350, 2 справи. 1941. Опис.

Христинівська сільська управа, с. Христинівка Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1351, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Червонохуторянська сільська управа, с. Червоний Хутір Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1352, 2 справи. 1941. Опис.

Хутір-Розсохівська сільська управа, с. Хутір-Розсохівське Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1353, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Латашівська сільська управа, с. Латаші Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1354, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Булівська сільська управа, с. Булів Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1355, 2 справи. 1941. Опис.

Славенщинська сільська управа, с. Славенщина Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1356, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Яжберенська сільська управа, с. Яжберень Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1357, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Громадське господарство, с. Бабиничі Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1358, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Жерев Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1359, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Грезлянська сільська управа, с. Грезля Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1360, 1 справа. 1941. Опис.

Журахівська сільська управа, с. Журахівка Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1361, 1 справа. 1942. Опис.

Снитищанська сільська управа, с. Снитища Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1362, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Корвинівська сільська управа, с. Корвинівка Романівського району Житомирської області

Ф. Р-1364, 8 справ. 1942–1943. Опис.

Народицька районна управа, м. Народичі Житомирської області

Ф. Р-1365, 48 справ. 1941–1943. Опис.

Народицька машинно-тракторна станція Житомирського облуправління МТС, м. Народичі Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1366, 13 справ. 1941–1943. Опис.

Дашинська сільська управа, с. Дашинка Горошківського району Житомирської області

Ф. Р-1367, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство № 1, с. Писарівка Горошківського району Житомирської області

Ф. Р-1368, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство № 2, с. Писарівка Горошківського району Житомирської області

Ф. Р-1369, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Теренці Горошківського району Житомирської області

Ф. Р-1370, 17 справ. 1941–1943. Опис.

Романівська районна управа, с. Романів Романівського району Житомирської області

Ф. Р-1371, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Сільськогосподарський банк спілки сільськогосподарських банків України, м. Житомир Житомирської області

Ф. Р-1372, 1 справа. 1943. Опис.

Громадське господарство, с. Ставки Горошківського району Житомирської області

Ф. Р-1373, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Цвяховий завод «УТОС», м. Коростишів Житомирської області

Ф. Р-1374, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Горошківська сільська управа, с. Горошки Горошківського району Житомирської області

Ф. Р-1375, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Андріяшівка Янушпільського району Житомирської області

Ф. Р-1376, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство № 1, с. Краснопіль Янушпільського району Житомирської області

Ф. Р-1377, 1 справа. 1943. Опис.

Громадське господарство, с. Лемеші Янушпільського району Житомирської області

Ф. Р-1379, 1 справа. 1943. Опис.

Громадське господарство, с. Лихосілка Ярунського району Житомирської області

Ф. Р-1380, 1 справа. 1943. Опис.

Громадське господарство, с. Мотрунки Ярунського району Житомирської області

Ф. Р-1381, 1 справа. 1943. Опис.

Громадське господарство, с. Носівка Янушпільського району Житомирської області

Ф. Р-1382, 1 справа. 1943. Опис.

Громадське господарствао, с. Райгородок Янушпільського району Житомирської області

Ф. Р-1383, 1 справа. 1943. Опис.

Громадське господарство, с. Стетківці Янушпільського району Житомирської області

Ф. Р-1384, 1 справа. 1943. Опис.

Янушпільська районна управа, м. Янушпіль Житомирської області

Ф. Р-1385, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Янушпільський цукровий завод, м. Янушпіль Житомирської області

Ф. Р-1386, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Янушпільський скотопункт Житомирської обласної контори скотопункту, м. Янушпіль Житомирської області

Ф. Р-1387, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Центральне бюро реєстрації фольксдойче

Ф. Р-1388, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Тичківська сільська управа, с. Тичків Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1392, 2 справи. 1941. Опис.

Базарська районна споживча спілка (райспоживспілка), м. Базар Базарського району Житомирської області

Ф. Р-1393, 30 справ. 1941–1943. Опис.

Ходорківське сільське споживче товариство (сільпо), с. Ходорків Корнинського району Житомирської області

Ф. Р-1394, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Ксаверівська сільська управа, с. Ксаверів Базарського району Житомирської області

Ф. Р-1395, 25 справ. 1941–1943. Опис.

Жеревська сільська управа, с. Жерев Народицького району Житомирської області

Ф. Р-1396, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Межиліська сільська управа, с. Межиліска Базарського району Житомирської області

Ф. Р-1398, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Калинівська сільська управа, с. Калинівка Базарського району Житомирської області

Ф. Р-1399, 26 справ. 1941–1942. Опис.

Недашківська сільська управа, с. Недашки Базарського району Житомирської області

Ф. Р-1400, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Гуто-Мар'ятин Базарського району Житомирської області

Ф. Р-1401, 1 справа. 1943. Опис.

Громадське господарство, с. Дерганівка Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1402, 13 справ. 1941–1943. Опис.
Андрушівська районна контора по заготівлі сільськогосподарських продуктів обласного управління заготівлі Житомирської області, м. Андрушівка Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1404, 1 справа. 1943. Опис.
Рутв'янська сільська управа, с. Рутв'янка Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1406, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Калинівка Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1407, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Червоненський хлібний пункт Житомирського відділення центрального хлібного управління України, с. Червоне Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1408, 1 справа. 1943. Опис.
Ружинська районна управа, м. Ружин Житомирської області
Ф. Р-1409, 10 справ. 1941–1943. Опис.
Рубежівська сільська управа, с. Рубежівка Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1410, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Білилівська сільська управа, с. Білилівка Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1412, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 3, с. Базар Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1413, 1 справа. 1942. Опис.
Будо-Голубієвицьке споживче товариство, с. Будо-Голубієвичі Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1414, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Рудня Горошківського району Житомирської області
Ф. Р-1415, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Недашківська машинно-тракторна станція Житомирського облуправління МТС, с. Недашки Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1417, 28 справ. 1942–1943. Опис.
Зарудинецька сільська управа, с. Зарудинці Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1418, 1 справа. 1942. Опис.
Великоміньківська сільська управа, с. Великі Міньки Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1419, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Слободовислоцька сільська управа, с. Слобода Вислоцька Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1420, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Великокліщівська сільська управа, с. Великі Кліщі Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1421, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Голубієвицька сільська управа, с. Голубієвичі Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1422, 24 справи. 1942–1943. Опис.
Звіздальська сільська управа, с. Звіздаль Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1423, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Любарська сільська управа, с. Любарка Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1424, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Межиліска Базарського району Житомирської обасті
Ф. Р-1425, 1 справа. 1942. Опис.
Базарська районна управа, с. Базар Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1426, 245 справ. 1941–1943. Опис.
Базарська машинно-тракторна станція (МТС) Житомирського облуправління МТС, с. Базар Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1427, 12 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Торчин Черняхівського району Житомирської області
Ф. Р-1428, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Скраглівська сільська управа, с. Скраглівка Бердичівського району Житомирської області
Ф. Р-1429, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Ходорків Корнинського району Житомирської області
Ф. Р-1430, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Пустельницька сільська управа, с. Пустельники Корнинського району Житомирської області
Ф. Р-1431, 1 справа. 1941. Опис.
Шершнівська сільська управа, с. Шершні Чоповицького району Житомирської області
Ф. Р-1433, 1 справа. 1942. Опис.
Чоповицька районна управа, м. Чоповичі Житомирської області
Ф. Р-1434, 1 справа. 1942. Опис.
Громадське господарство, с. Гуска Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1435, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство, с. Дуброва Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1436, 1 справа. 194. Опис.
Громадське господарство, с. Бовсуни Лугинського району Житомирської області
Ф. Р-1438, 9 справ. 1942. Опис.
Лугинська районна управа, м. Лугини Житомирської області
Ф. Р-1439, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Редакція газети «Звягельське слово», м. Звягель Житомирської області
Ф. Р-1440, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Попільнянська районна споживча спілка, с. Попільня Попільнянського району Житомирської області
Ф. Р-1441, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Недашки Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1442, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Базар Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1443, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Мотилівська сільська управа, с. Мотилі Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1444, 2 справи. 1941. Опис.
Олевська районна управа, м. Олевськ Житомирської області
Ф. Р-1445, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Янушпільський районний відділ Українського сільськогосподарського бюро, с. Янушпіль Янушпільського району Житомирської області
Ф. Р-1446, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство, с. Ясногород Миропільського району Житомирської області
Ф. Р-1447, 10 справ. 1941–1943. Опис.
Попільнянський районний суд, м. Попільня Попільнянського району Житомирської області
Ф. Р-1448, 25 справ. 1942–1943. Опис.
Печанівська сільська управа, с. Печанівка Романівського району Житомирської області
Ф. Р-1449, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Романівська районна споживча спілка, м. Романів Романівського району Житомирської області
Ф. Р-1450, 4 справи. 1942. Опис.
Ружинський гебітскомісаріат, м. Ружин Житомирської області
Ф. Р-1452, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Звягельська (Новоград-Волинська) районна управа, м. Звягель Житомирської області
Ф. Р-1453, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Савченківська сільська управа, с. Савченки Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1457, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Камінь Романівського району Житомирської області
Ф. Р-1458, 2 справи. 1943. Опис.
Старорадчанська сільська управа, с. Стара Радча Народицького району Житомирської області
Ф. Р-1459, 2 справи. 1941. Опис.

Громадське господарство, с. Романівка Романівського району Житомирської області
Ф. Р-1460, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Троковицька сільська управа, с. Троковичі Черняхівського району Житомирської області
Ф. Р-1461, 60 справ. 1941–1943. Опис.
Муравнянська сільська управа, с. Муравня Звягельського (Новоград-Волинського) району Житомирської області
Ф. Р-1462, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Маломіньківська сільська управа, с. Малі Міньки Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1463, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Державний млин 19, м. Бердичів Житомирської області
Ф. Р-1464, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Звягельський гебітскомісаріат, м. Звягель Житомирської області
Ф. Р-1465, 14 справ. 1942–1943. Опис.
Горошківська філія Житомирського господарчого банку, м. Горошки Горошківського району Житомирської області
Ф. Р-1466, 9 справ. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 3, с. Горошки Горошківського району Житомирської області
Ф. Р-1467, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Гуто-Мар'ятинська сільська управа, с. Гуто-Мар'ятин Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1504, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Новогутянська сільська управа, с. Нова Гута Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1505. 2 справи. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Недашки Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1506, 3 справи. 1942. Опис.
Колодянський хлібний пункт Житомирського відділення центрального хлібного управління України, с. Колодянка Звягельського району Житомирської області
Ф. Р-1507, 2 справи. 1943. Опис.
Мировий суд Андрушівського району, м. Андрушівка Житомирської області
Ф. Р-1508, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Черницька сільська управа, с. Черниця Звягельського району Житомирської області
Ф. Р-1509, 1 справа. 1942. Опис.
Попільнянська районна управа, с. Попільня Попільнянського району Житомирської області
Ф. Р-1510, 50 справ. 1941–1943. Опис.
Коростенський гебітскомісаріат, м. Коростень Житомирської області
Ф. Р-1511, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Овруцький гебітскомісаріат, м. Овруч Житомирської області
Ф. Р-1512, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Радомишльський гебітскомісаріат, м. Радомишль Житомирської області
Ф. Р-1513, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Лугинське обер-лісництво Житомирської дирекції лісів, м. Лугини Житомирської області
Ф. Р-1514, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Корнинська районна управа, м. Корнин Житомирської області
Ф. Р-1517, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Сербинівська сільська управа, с. Сербинівка Чуднівського району Житомирської області
Ф. Р-1518, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Крилівська сільська управа, с. Крилівка Вчорайшенського району Житомирської області
Ф. Р-1519, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Вчорайшенська сільська управа, с. Вчорайше Вчорайшенського району Житомирської області
Ф. Р-1520, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Мировий суд Базарського району, м. Базар Житомирської області
Ф. Р-1521, 1 справа. 1942. Опис.

Громадське господарство № 3, с. Недашки Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1522, 1 справа. 1941. Опис.
Громадське господарство № 4, с. Недашки Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1523, 2 справи. 1942. Опис.
Дзикунківська сільська управа, с. Дзикунка Звягельського району Житомирської області
Ф. Р-1524, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Шоломки Овруцького району Житомирської області
Ф. Р-1525, 1 справа. 1943. Опис.
Огіївське сільське споживче товариство, с. Огіївка Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1526, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Плосківське сільське споживче товариство, с. Плоска Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1527, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Зарудинецьке сільське споживче товариство, с. Зарудинці Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1528, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Баламутівське сільське споживче товариство, с. Баламутівка Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1529, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Забарська сільська управа, с. Забара Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1530, 11 справ. 1941–1943. Опис.
Корнинська районна лікарня районного відділу охорони здоров'я, м. Корнин Корнинського району Житомирської області
Ф. Р-1532, 1 справа. 1943. Опис.
Ємільчинський гебітскомісаріат, м. Ємільчине Житомирської області
Ф. Р-1533, 1 справа. 1942. Опис.
Житомирська міська управа, м. Житомир Житомирської області
Ф. Р-1535, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Поліція порядку м. Житомира
Ф. Р-1536, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Чуднівський гебітскомісаріат, м. Чуднів Житомирської області
Ф. Р-1537, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Міньковецька середня школа Андрушівської районної управи, с. Міньківці Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1538, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Гардишівка Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1540, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Теренцівська сільська управа, с. Теренці Горошківського району Житомирської області
Ф. Р-1545, 5 справ. 1942. Опис.
Брусилівський хлібний пункт Житомирського відділення центрального хлібного управління України, с. Брусилів Брусилівського району Житомирської області
Ф. Р-1547, 1 справа. 1943. Опис.
Печанівський хлібний пункт Житомирського відділення центрального хлібного управління України, с. Печанівка Житомирської області
Ф. Р-1548, 1 справа. 1943. Опис.
Чуднівський хлібний пункт Житомирського відділення центрального хлібного управління України, с. Чуднів Чуднівського району Житомирської області
Ф. Р-1549, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство, с. Сербинівка Чуднівського району Житомирської області
Ф. Р-1550, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Ружківська сільська управа, с. Ружки Троянівського району Житомирської області
Ф. Р-1551, 1 справа. 1941. Опис.
Громадське господарство, с. Селянщина Черняхівського району Житомирської області
Ф. Р-1552, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Школа мистецтва, м. Бердичів Житомирської області
Ф. Р-1553, 2 справи. 1942. Опис.
Ружинська районна лікарня райвідділу охорони здоров'я, м. Ружин Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1554, 1 справа. 1942. Опис.
Громадське господарство, с. Іванків Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1555, 1 справа. 1942. Опис.
Житомирське міське споживче товариство, м. Житомир
Ф. Р-1556, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Городище Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1557, 1 справа. 1941–1944. Опис.
Громадське господарство, с. Зарубинці Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1558, 1 справа. 1942. Опис.
Громадське господарство, с. Степок Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1559, 1 справа. 1943. Опис.
Топорівська сільська управа, с. Топори Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1560, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство 3, с. Топори Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-1562, 1 справа. 1942. Опис.
Громадське господарство, с. Стирти Черняхівського району Житомирської області
Ф. Р-1563, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Житомирська обласна українська рибна контора Житомирського генерального комісаріату, м. Житомир Житомирської області
Ф. Р-1564, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Будо-Голубієвицька сільська управа, с. Будо-Голубієвичі Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1565, 1 справа. 1941. Опис.
Коростишівська міська управа, м. Коростишів Житомирської області
Ф. Р-1568, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Дертка Миропільського району Житомирської області
Ф. Р-1570, 26 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Субіне Коростенського району Житомирської області
Ф. Р-1571, 23 справи. 1941–1943. Опис.
Коростенська районна управа, м. Коростень Житомирської області
Ф. Р-1572, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Лісівщина Коростенського району Житомирської області
Ф. Р-1574, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Чуднівська районна управа, м. Чуднів Житомирської області
Ф. Р-1575, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Городське Коростишівського району Житомирської області
Ф. Р-1576, 1 справа. 1941. Опис.
Громадське господарство 1, с. Писарівка Володарсько-Волинського району Житомирської області
Ф. Р-1591, 1 справа. 1942. Опис.
Городська сільська управа, с. Городське Коростишівського району Житомирської області
Ф. Р-1592, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Турчинівка Чуднівського району Житомирської області
Ф. Р-1594, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Залізнянська сільська управа, с. Залізня Троянівського району Житомирської області
Ф. Р-1595, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Іванківська сільська управа, с. Іванківці Троянівського району Житомирської області
Ф. Р-1596, 1 справа. 1943. Опис.
Андрушівський хлібний пункт Житомирського відділення центрального хлібного управління, м. Андрушівка Андрушівського району Житомирської області
Ф. Р-1597, 1 справа. 1943. Опис.

Громадське господарство, с. Нова Рутвянка Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1598, 1 справа. 1942. Опис.
Громадське господарство, с. Великі Міньки Базарського району Житомирської області
Ф. Р-1600, 1 справа. 1943. Опис.
Українське землевпорядкувальне бюро Житомирського генерального комісаріату, м. Житомир Житомирської області
Ф. Р-1602, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Соколовогірська сільська управа, с. Соколова Гора Житомирського району
Ф. Р-1603, 1 справа. 1943. Опис.
Український трест «Укрплодоовоч», м. Житомир Житомирської області
Ф. Р-1604, 1 справа. 1941. Опис.
Житомирська толева фабрика, м. Житомир Житомирської області
Ф. Р-1605, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство, с. Шпичинці Вчорайшенського району Житомирської області
Ф. Р-1606, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Чорнорудка Вчорайшенського району Житомирської області
Ф. Р-1607, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Чорнорудка Вчорайшенського району Житомирської області
Ф. Р-1608, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Вчорайшенський скотопункт головзаготскоту, с. Вчорайше Вчорайшенського району Житомирської області
Ф. Р-1609, 1 справа. 1943. Опис.
Звиняченський філіал Чорнорудського державного господарства, с. Звиняче Вчорайшенського району Житомирської області
Ф. Р-1610, 1 справа. 1942. Опис.
Чорнорудська філія громадського господарства Чорнорудського державного господарства, с. Чорнорудка Вчорайшенського району Житомирської області
Ф. Р-1611, 1 справа. 1942. Опис.
Артинська сільська управа, с. Артинськ Олевського району Житомирської області
Ф. Р-1612, 1 справа. 1942. Опис.
Будки-Собичинська сільська управа, с. Будки-Собичинські Олевського району Житомирської області
Ф. Р-1613, 1 справа. 1942. Опис.
Голишівська сільська управа, с. Голиші Олевського району Житомирської області
Ф. Р-1614, 1 справа. 1942. Опис.
Зубковицька сільська управа, с. Зубковичі Олевського району Житомирської області
Ф. Р-1615, 1 справа. 1942. Опис.
Білокоровицька сільська управа, с. Білокоровичі Олевського району Житомирської області
Ф. Р-1616, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Ставищенська сільська управа, с. Ставище Попільнянського району Житомирської області
Ф. Р-1618, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Новоселицька сільська управа, с. Новоселиця Попільнянського району Житомирської області
Ф. Р-1619, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Жидовецька сільська управа, с. Жидівці Попільнянського району Житомирської області
Ф. Р-1620, 1 справа. 1943. Опис.
Паволоцька сільська управа, с. Паволоч Попільнянського району Житомирської області
Ф. Р-1621, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Ставищенська сільська управа, с. Ставище Брусилівського району Житомирської області
Ф. Р-1622, 1 справа. 1942. Опис.
Прутівська сільська управа, с. Прутівка Довбиського району Житомирської області
Ф. Р-1623, 1 справа. 1943. Опис.

Бердичівська окружна контрольно-насіннєва лабораторія, м. Бердичів Житомирської області

Ф. Р-1624, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство № 2, с. Вільня Брусилівського району Житомирської області

Ф. Р-1625, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Андріївка Житомирського району Житомирської області

Ф. Р-1626, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Вигода Житомирського району Житомирської області

Ф. Р-1627, 1 справа. 1941. Опис.

Громадське господарство, с. Вереси Житомирського району Житомирської області

Ф. Р-1628, 1 справа. 1942. Опис.

Новокотельнянська сільська управа, с. Нова Котельня Андрушівського району Житомирської області

Ф. Р-1631, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Житомирський історичний архів Українського бюро Житомирського генерального комісаріату, м. Житомир Житомирської області

Ф. Р-1632, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Підруддянська сільська управа, с. Підруддя Овруцького району Житомирської області

Ф. Р-1633, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Підруддя Овруцького району Житомирської області

Ф. Р-1634, 16 справ. 1941–1943. Опис.

Житомирська електростанція, м. Житомир

Ф. Р-1638, 30 справ. 1941–1943. Опис.

Житомирська гідрологічна станція 2-го розряду відділу техніки Житомирського генерального комісаріату, м. Житомир

Ф. Р-1639, 27 справ. 1943. Опис.

Житомирська галантерейна фабрика, м. Житомир

Ф. Р-1641, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Базарська районна поліція, м. Базар Базарського району Житомирскої області

Ф. Р-1645, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Овруцька біржа праці, м. Овруч Овруцького району Житомирської області

Ф. Р-1646, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Коднянський хлібний пункт Житомирського відділення центрального хлібного управління України, с. Кодня Троянівського району Житомирської області

Ф. Р-1647, 1 справа. 1943. Опис.

Бердичівське обер-лісництво Житомирської дирекції лісів, м. Бердичів Житомирської області

Ф. Р-1649, 1 справа. 1942. Опис.

Базарська біржа праці, с. Базар Базарського району Житомирської області

Ф. Р-1651, 13 справ. 1941–1943. Опис.

Вчорайшенська районна управа, м. Вчорайше Житомирської області

Ф. Р-2033, 8 справ. 1941–1943. Опис.

Корнинська районна споживча спілка (райспоживспілка), м. Корнин Корнинського району Житомирської області

Ф. Р-2345, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Бердичівський гебітскомісаріат, м. Бердичів Житомирської області

Ф. Р-2375, 11 справ. 1941–1943. Опис.

Житомирська залізнична майстерня

Ф. Р-2381, 1 справа. 1943. Опис.

Житомирське музичне училище, м. Житомир

Ф. Р-2398, 14 справ. 1941–1943. Опис.

Листвинська сільська управа, с. Листвин Словечанського району Житомирської області

Ф. Р-2416, 1 справа. 1940–1942. Опис.

Немиринецький спиртзавод Житомирського об'єднання бродильної промисловості та напитків, с. Немиринці Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-2460, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Громадське господарство, с. Немиринці Ружинського району Житомирської області
Ф. Р-2461, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Овруцька насіннєва лабораторія, м. Овруч Житомирської області
Ф. Р-2465, 3 справи. 1943. Опис.
Бобрицька сільська управа, с. Бобриця Барашівського району Житомирської області
Ф. Р-2537, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Баскаки Барашівського району Житомирської області
Ф. Р-2538, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Карпилівська сільська управа, с. Карпилівка Городницького району Житомирської області
Ф. Р-2539, 1 справа. 1942. Опис.
Гута-Потіївська сільська управа, с. Гута-Потіївка Потіївського району Житомирської області
Ф. Р-2540, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Баскаківська сільська управа, с. Баскаки Барашівського району Житомирської області
Ф. Р-2541, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Житомирська обласна комісія зі встановлення збитків, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками під час Великої Вітчизняної війни, м. Житомир
Ф. Р-2636, 101 справа. 1943–1946. Опис.

I.10
Державний архів Закарпатської області

88005, м. Ужгород, вул. Минайська, 14-а
Тел./факс (03122) 2-35-49
E-mail: archiv@uzh.uktel.net
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra07

У зібраннях Державного архіву Закарпатської області – одного з найдавніших і найбагатших архівів України – чільне місце посідає комплекс джерел періоду Другої світової війни. Документи віддзеркалюють складну історію Закарпаття, а отже, комплекс суттєво відрізняється від подібних комплексів усіх інших державних архівів України. Прагнучи до загарбання Польщі, повної анексії Чехословаччини, готуючись до війни з СРСР, нацистська Німеччина дала згоду на загарбання Закарпаття хортистською Угорщиною. Карпатська Україна згодом стала розмінною монетою, яку Гітлер кинув Угорщині, щоб іще міцніше прив'язати останню до Німеччини. 15–18 березня 1939 р., коли нацистські війська загарбали чеські землі, угорська армія окупувала все Закарпаття. Таким чином і сам окупаційний період, що розпочався не у 1941-му, а навесні 1939 р., і відповідно документна архівна інформація про нього є специфічною. До реєстру видання включено 519 фондів. З-поміж них – 511 фондів, які з певною мірою умовності відносимо до визначеної у структурі 1-го розділу видання групи «окупаційних фондів». До неї тут включено також фонди, документи яких виходять (іноді дуже далеко) за межі 1939–1945 рр., але водночас вони зберігають важливу інформацію, що характеризує період хортистської окупації краю. Зауважимо, що територія

Закарпаття протягом тривалого історичного періоду зазнала трьох великих змін щодо адміністративного поділу, тому іноді можуть виникати певні труднощі у сприйнятті назв фондів та адміністративних одиниць. До 1918 р. сучасна територія Закарпаття була поділена на чотири жупи: Ужанську, Березьку, Угочанську та Мараморську, а вони в свою чергу поділялися на округи. У міжвоєнний період територія Закарпаття увійшла до складу Чехословацької Республіки й адміністративно поділялася на Ужгородську, Мукачівську, Берегівську і Великосевлюську жупи; жупи поділялися на округи, а округи – на районні й сільські нотаріати. У період хортистської окупації (1939–1944) територію Закарпаття було поділено на три жупи: Ужанську, Березьку та Угочанську, які поділялися на округи, а округи – на сільські нотаріати. Документи 6 фондів представляють групу фондів комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, 2 – архівні колекції. Мова документів – угорська, чеська, російська, українська.

Управлінські структури періоду хортистської окупації Закарпаття в архівному комплексі репрезентовано досить різноманітно й повно. Тут маємо, зокрема, фонди: регентського комісара Підкарпатської території (ф. 53), експозитур, 13 фондів окружних начальників, наджупанів і піджупанів Ужанської (фф. 47, 45) та Угочанської (фф. 259, 258) жуп, окружних управлінь, бургомістрів (фф. 67, 94, 1553), районних (близько 70 фондів) і сільських нотаріатів та управлінь. Всі вони є інформативно наповненими, а отже, цінними джерелами для вивчення історії краю у роки Другої світової війни, багатоаспектно відображають життя населення Закарпаття під час хортистської окупації (включаючи питання землекористування, власності, оподаткування, надання громадянства, економічного визиску Закарпаття, використання його людського потенціалу, судочинства, освіти, охорони здоров'я, діяльності громадських об'єднань). Так, у ф. 53 знаходимо розпорядження регентського комісара про депортацію єврейського населення; протоколи нарад комісії при регентському комісарові; матеріали з питань розвитку туризму на Закарпатті; інструкції, статті, звіти, листування про діяльність учнівської організації «Діаккантар», католицької організації молоді «Католікуш іф'юшаг едьешюлет», профашистської організації «Левенте». До складу великообсягового фонду Ужанської адміністративної експозитури (ф. 42, 7139 справ) увійшли розпорядження міністерства внутрішніх справ, міністерства культів і народної освіти Угорщини, регентського комісаріату Підкарпатського краю, керівника Ужанської адміністративної експозитури; листування з районними нотаріатами про складання бюджетів сіл, листування з окружними і нотарськими урядами та протоколи про впорядкування і виплату зарплати службовцям; листування з регентським комісаріатом Підкарпатського краю і окружною вчительською комендатурою Ужанської околиці про організацію курсів для командирів організації «Левенте», акти перевірки початкових шкіл; справи про видачу громадянам паспортів для виїзду за кордон. У фонді окружного начальника Ужгородської околиці Ужанської адміністративної експозитури (ф. 49) відклалися рі-

шення окружного начальника, поліцейського капітанату, військового командування про видачу патентів на ведення торгівлі, утримання податків, набір до армії, будівництво мостів, доріг, з метричних питань; відомості про облік нерухомого майна єврейського населення. У фонді наджупана Ужанської жупи містяться розпорядження міністерств Угорщини про забезпечення населення продовольством, призначення службовців, надання особам громадянства, порядок набору до армії, будівництво шляхів, мостів, бомбосховищ, проведення сільськогосподарських робіт, діяльність організацій і товариств, облік майна та конфіскацію земель, що належали єврейському населенню; протоколи засідань адміністративних комісій; а у фонді піджупана Ужанської жупи (зберігся досить повно у кількості 3346 справ) – розпорядження міністра внутрішніх справ Угорщини, листування з регентським комісаром, окружними начальниками, Ужанською адміністративною експозитурою та сільськими нотаріатами з адміністративних, фінансових, господарських питань, про заборону діяльності політичних партій, про стеження за партизанами, про порядок постачання продуктами службовців державних установ, відправлення промислових робітників до Німеччини, про діяльність військово-молодіжної організації «Левенте»; листування з начальниками окружних урядів про надання громадянам паспортів для виїзду за кордон, про встановлення територіальної належності громадян. Серед документів фонду Перечинського окружного начальника (ф. 118, 1281 справа) привертають увагу директивні матеріали міністерства внутрішніх справ Угорщини про використання жінок на військових роботах. У фонді Берегівського бургомістра (ф. 67, 4198 справ) збереглися рішення бургомістра щодо встановлення цін на продукти, про видачу продовольчих карток, патентів на торгівлю, штрафування осіб за різні провини; з питань сільського господарства, освіти, охорони здоров'я, призову на військову службу та розшуку дезертирів; про облік та розпродаж майна, що належало єврейському населенню, надання квартир, встановлення пенсій та допомоги інвалідам війни; внесення змін до метричних книг; про розширення діяльності профашистської організації «Левенте»; протоколи засідань міського представництва. Так само повно (і деталізовано) відображають стан м. Мукачеве та життя городян у добу хортистської окупації документи фонду управління бургомістра м. Мукачеве (ф. 1553, 2674 справи). Серед документів фонду наявні: розпорядження і циркуляри міністерств Угорщини, піджупана жупи, рішення бургомістра м. Мукачеве та листування з ними з організаційних, військових, судових, метричних, фінансових, податкових питань, з питань функціонування промисловості, торгівлі, ремесла, сільського господарства, будівництва, стану соціальної опіки, охорони здоров'я, освіти, ведення діловодства, діяльності партій і громадських організацій, особового складу службовців; організаційний статут м. Мукачеве, статут по благоустрою і комунальному обслуговуванню міста; перспективний план реконструкції м. Мукачеве; проект бюджету міського управління; справи про видачу свідоцтв про громадянство і про територіальну належність громадян; справи про стягнення штрафів з гро-

мадян за порушення правил ведення торгівлі й ремесла, за спорудження будинків без дозволу, за порушення правил вуличного руху, за крадіжку, за образу особи; справи про встановлення пенсії по інвалідності учасникам Першої світової війни; журнали реєстрації вхідної і вихідної кореспонденції та алфавітний покажчик до них; журнал обліку нарахування зарплати службовцям і робітникам міського управління; журнали обліку податків і видатків міської каси; касові журнали; статути товариств; список робітників і службовців міської управи; відомості про видачу заробітної плати службовцям міської управи.

Найчисленнішу з-поміж фондів управлінських структур групу становлять фонди районних нотаріатів. Більшість із них збереглася досить повно, що дає дослідникам можливість залучення до поглибленого висвітлення історії Закарпаття періоду Другої світової війни матеріалів, які зафіксували перебіг подій на рівні районів краю. Наприклад, у складі фонду Берегсентміклоського районного нотаріату (ф. 32, 178 справ) відклалися розпорядження і циркуляри міністерства внутрішніх справ Угорщини про діяльність організацій і товариств, циркуляри міністерства землеробства, збройних сил Угорщини, Березької експозитури про відправку промислових і сільськогосподарських робітників до Німеччини, про надання дозволу або заборону поширення листівок, про їх конфіскацію; листування з окружним начальником у сільськогосподарських питаннях, питаннях охорони здоров'я, торгівлі; листування з метричними управліннями, районними нотаріатами про внесення змін у метричні книги; акти про смерть громадян. У фонді Бенського районного нотаріату (ф. 233, 1281 справа) містяться рішення міністерства землеробства Угорщини про передачу майна євреїв с. Шарошоросі державі, про вилучення з народних бібліотек книжок, авторами яких є євреї; документи про організацію набору до армії, про закупівлю коней для армії, про звільнення від проходження військової служби, про надання матеріальної допомоги сім'ям військовослужбовців; про справляння податків з населення, притягнення до відповідальності за скоєні злочини; про видачу свідоцтв «про моральну поведінку»; у фонді Великораковецького районного нотаріату (ф. 236, 358 справ) – директиви міністерств Угорщини і Березької адміністративної експозитури; листування з Березькою адміністративною експозитурою та окружними урядами з адміністративно-господарських, фінансових, торгових питань, питань охорони здоров'я та з особового складу службовців, про організацію молодіжного товариства «Левенте»; листування з військовим командуванням про призов до армії, про надання допомоги сім'ям військовослужбовців; листування з органами реєстрації громадянського стану населення про внесення змін у метричні записи; прохання осіб про видачу свідоцтв про громадянство, благонадійність і майновий стан та листування з цих питань; акти перевірки рахунків кас нотарських урядів; відомості обліку змін власників земельних ділянок. У фонді Ільницького районного нотаріату (ф. 238, 329 справ) також різноманітно представлено основні напрями хортистської окупаційної політики та її реалізації (у циркулярах міністерства внутрішніх справ Угорщини, листу-

ванні з Березькою адміністративною експозитурою та Іршавським окружним начальником з адміністративних, військових, фінансових, кадрових питань, про реєстрацію населення, стан сільського господарства, торгівлі, освіти). Тут також наявні: рішення сирітського суду Березької адміністративної експозитури про призначення опікунів над малолітніми та про встановлення повноліття сиріт; протоколи про передачу спадщини померлих осіб спадкоємцям; акти перевірки кас сільських урядів; трудові договори та листування про їх затвердження; свідоцтва «про моральний стан» та про територіальну належність громадян; посвідчення осіб про одруження. Документи Середнянського районного нотаріату (ф. 129) подають інформацію про координацію дій жандармерії та військових частин, про набір медичних сестер до армії, постачання продовольства у концентраційні табори для євреїв та опіку над їхнім майном, про діяльність фашистської партії «Схрещені стріли», евакуацію документів та цінностей.

Порівняно «скромніше» збереглися документи сільських управлінь, хоча й у них можна знайти цінну інформацію. Так, у фонді Велятинського сільського управління (ф. 357, 78 справ) наявні: циркуляр міністерства внутрішніх справ Угорщини про заборону діяльності сект, видачу військових архівних довідок, про переслідування єврейського населення і конфіскацію його майна, про конфіскацію листівок і забороненої літератури, про набір до жандармерії, розпорядження окружного начальника про допомогу сім'ям військовослужбовців; донесення Хустської жандармської управи про появу в районі села Велете радянського парашутиста.

Лише в комплексі Державного архіву Закарпатської області періоду Другої світової війни можна віднайти *виборчі* документи: 4 фонди комісій по виборах до Угорського парламенту (фф. 44, 202, 373, 1009) вміщують списки виборців по дільницях. Серед документів Хустської центральної виборчої комісії по виборах до Угорського парламенту Мараморoської адміністративної експозитури (ф. 202, 1700 справ) відклалися також переписні листи по визначенню виборчого права жінок (по дільницях), протоколи районних нотаріатів про внесення осіб до списків виборців.

У зібраннях архіву збереглося чимало документів, які засвідчують діяльність *органів судової влади, прокурорського нагляду, здійснення юридичної допомоги населенню.* Вони зосереджені у фондах судів, королівських та сирітських (усього близько 20 фондів), прокуратур (5 фондів), державних нотаріусів, адвокатської контори та особових фондах адвокатів. Для прикладу, що характеризує склад і зміст документів королівських судів, можна навести, зокрема, фонд Ужгородського окружного королівського суду (ф. 96, 1356 справ), де представлено: інструкції міністерства юстиції Угорщини з питань здійснення судочинства; рішення президії Ужгородського окружного королівського суду; особові справи чиновників Ужгородського окружного суду; донесення жандармських станцій; протоколи судових процесів про притягнення до відповідальності громадян за порушення закону; судові справи про встановлення права спадщини громадян, про покарання громадян, про описування майна громадян; мі-

сячні звіти президії Ужгородського королівського суду про діяльність і листування з цього питання; книги реєстрації кримінальних злочинів; алфавітні покажчики імен та установ до книг реєстрації. У складі справ, що увійшли до фонду Воловецького окружного королівського суду (ф. 102), є документи про притягнення до відповідальності за шахрайство та знахарство. Розпорядження і циркуляри міністерств Угорщини та листування з ними; листування з районними нотаріатами про передачу спадщини померлих громадян, про призначення опікунів над неповнолітніми, про страхування майна сиріт від пожежі, про сирітські вклади; справи про спадщину, про встановлення опіки над сиротами і неповнолітніми, про встановлення повноліття сиріт, призначення опікунів над нешлюбно народженими дітьми, про притягнення неповнолітніх до відповідальності за злочини; анкети про встановлення даних про опіку над сиротами; інвентарні описи майна сиріт; облікові картки опікуваних; звіти про роботу сирітських судів, акти перевірки ведення сирітських справ у районних нотаріатах; особові справи службовців судів – такі документи входять до складу переважно великообсягових за кількістю збережених справ (так, у ф. 89 – 5903 справи, у ф. 160 – 5229 справ) 10 фондів сирітських судів. У фонді сирітського суду Ужанської адміністративної експозитури (ф. 89) наявні також акти про смерть громадян; у фонді сирітського суду Мараморської адміністративної експозитури (ф. 166) – рішення окружного суду про надання грошової допомоги малолітнім сиротам, про влаштування до дитячого притулку, про надання дозволу сиротам на одруження; рішення Хустської прокуратури з адміністративно-господарських питань. Діяльність органів прокурорського нагляду висвітлюють документи фондів прокуратур (фф. 31, 91, 240, 243, 1033). Так, у фонді Ужгородської крайової королівської прокуратури (ф. 91, 484 справи) знаходимо: розпорядження міністерства юстиції Угорщини і головної прокуратури в м. Кошіце, міністерства збройних сил Угорщини про юридичну компетенцію військових трибуналів над цивільними особами у зв'язку з проголошенням Карпатської території зоною воєнних дій; протоколи розслідування, рішення Ужгородського королівського суду і справи про покарання громадян за вбивство, революційну діяльність, ухилення від служби в армії та участі в організації «Левенте», за нелегальний перехід кордону, розтрату, підробку документів, за заборонену торгівлю, незаконне укладання шлюбу, шахрайство, крадіжку, несплату боргів; серед документів фонду Ужгородської крайової прокуратури (ф. 31, 4741 справа) – справи із обвинувачення громадян в антидержавній діяльності, незаконному перетині чехословацького кордону з метою розповсюдження листівок, у вступі до угорської терористичної організації. Документи нотаріального характеру (засвідчення договорів, доручень, дарчих, документів про спадщину, нотаріальні акти про засвідчення повноважень громадян, розподіл майна тощо) відклалися у фондах державних нотаріусів; листування з приватними особами, установами, організаціями та адвокатами у судових справах, про надання юридичної допомоги, результати розгляду справ та виплату гонорарів за ведення справ; справи по позовах грома-

дян і організацій про стягнення боргів, виселення, встановлення і проведення записів права власності на нерухоме майно, про банкрутство; карні справи із звинувачення громадян – в особових фондах адвокатів.

Стан і діяльність *промислових* підприємств Закарпаття фіксують також документи окремих фондів: Солотвинських солерудників (ф. 374), Ужгородського державного винокурного заводу (ф. 513), Свалявського хімічного заводу (ф. 703), Великобичківського акціонерного товариства хімічних заводів «Клотильда» (ф. 838), залізоробного заводу Братмана, с. Кобилецька Поляна Рахівського району (ф. 870), Мукачівського різнопромислового товариства (ф. 1488), Мукачівського пивоварного заводу графа Шенборн-Бухґейма в с. Підгоряни (ф. 1540).

Питання, що стосуються *сільськогосподарської галузі* здебільшого висвітлюються у фондах районних нотаріатів. Деякі факти щодо стану виноградарства додають документи фонду ради товариств виноградарів Березької жупи (ф. 1113, 2 справи). Лісне господарство краю репрезентують документи 4 фондів, з-поміж яких інформативною наповненістю вирізняється фонд експозитури угорського королівського лісового наглядацтва (ф. 1104, 76 справ), до складу якого увійшли: розпорядження і циркуляри міністерства землеробства Угорщини та листування з Ужгородською лісовою дирекцією і Мукачівським лісовим наглядацтвом з адміністративних, фінансово-податкових, сільськогосподарських і військових питань, про передачу лісових урбаріальних громад у державне володіння, вирубку і продаж лісу, здачу в оренду мисливських угідь, про затвердження плану експлуатації лісів, організацію товариства по випасу худоби, видачу патентів на ведення деревообробних промислів, про упорядкування меж лісів та експропріацію земель для будівництва залізниць, про складання топографічнх карт лісів, що належать євреям, про проведення робіт із лісонасадження, про облік пожеж у лісах, про облік службовців, які ведуть господарство на колишніх єврейських землях; протоколи нарад лісних дирекцій, статут колишніх урбаріальних громад с. Тарна; повідомлення сільськогосподарського і промислового акціонерного товариства «Латориця» про купівлю лісу графа Шенборна.

Специфічні назагал, але характерні для регіону документи відклалися у фондах товариства по боротьбі з паводками та з регуляції річок Березькоїжупи (ф. 249, 1289 справ за 1939–1944 рр.) та товариства з водорегуляції та по боротьбі з повінню Березької жупи (ф. 324, 712 справ за 1918–1941 рр.). Серед них: циркуляри і розпорядження міністерства землеробства Угорщини про порядок функціонування служби з охорони від повені; проекти, кошториси на роботи з відведення вод, будівництву дамб, спорудженню каналів, водонапірних станцій; журнали з водорегуляційного оподаткування; відомості про зміну власників земельних ділянок; звіт про роботу Делборшодського товариства з водорегуляції та боротьбі з повінню за 1940 р.; листування з Ніредьгазьким інженерно-річковим товариством щодо протяжності дамб; рішення Вашарошнаменського королівського окружного суду про продаж з аукціону майна власників землі за несплату водорегуляційного податку і боргів.

«Ексклюзивним» є й фонд головного уповноваженого Всеугорського управління з іноземного туризму у Закарпатті (ф. 1133, 34 справи). Тут містяться: листування з міністерствами торгівлі і транспорту, внутрішніх справ і землеробства Угорщини, Всеугорським управлінням з іноземного туризму в м. Будапешті, Всеугорським об'єднанням готелів, окружними начальниками і сільськими представництвами з адміністративних та кадрових питань, щодо видання путівника про Підкарпатську територію, про обов'язкову реєстрацію осіб, які приїжджають на відпочинок, про розвиток туризму та покращення умов відпочинку на Підкарпатській території, про будівництво і здачу в експлуатацію готелів, будинків відпочинку, курортів, екскурсійних баз, пляжів, про поліпшення залізничного й автобусного сполучення; звіт піджупана Марамороської жупи про стан курортів і будівництво готелів.

Дещо фрагментарно збереглися фонди установ *банків та фінансових управлінь* (усього – 8 фондів), повніше представлено документи *податкових управлінь*, з яких сформовано 12 фондів. Також у невеликій кількості наявні в архіві фонди *кооперативних та торговельних, будівельних* організацій та установ, *медичних закладів* (хоча інформацію про їх діяльність можна віднайти у документах інших фондів).

Дуже репрезентативно виглядає в архівних зібраннях *освітня галузь*. Найбільшу за чисельністю групу фондів архіву, яка вміщує також і документи періоду хортистської окупації, становлять документи навчальних закладів. Їх налічується понад 200 фондів. Привертає увагу їх розмаїття. У групі маємо фонди: початкових, початкових народних, церковних початкових, державних (окремо – російських, жіночих, греко-католицьких, реформаторських, чеських) шкіл, школи для сліпих (ф. 1516), гімназій (у тому числі – жіночих, російських, єврейських), ліцеїв, греко-католицьких семінарій, торговельних шкіл (фф. 410, 495, 778, 800), шкіл ремісничого учнівства (фф. 636, 640, 650), школи металообробної промисловості (ф. 494), торговельної академії (ф. 334). Окремими фондами відклалися також документи дитячих садків (4 фонди) і дитячого будинку. У складі 4 фондів зосереджено документи шкільних інспекторіатів, що вміщують узагальнюючу інформацію про стан освіти, діяльність шкіл, додають важливі факти до загальної картини життя населення Закарпаття під хортистською окупацією. Так, серед документів фонду шкільного інспекторіату Березької та Угочанської жуп знаходимо: відомості районних нотаріатів і дирекцій початкових шкіл про облік дітей шкільного віку, про стан шкіл, про наявність майна у школах, про віросповідання учнів і вчителів; списки шкіл Березької та Угочанської жуп, списки вчителів і відомості про кількість учнів у початкових школах; листування з адміністративною експозитурою про затвердження балансів і різних звітів шкіл; листування з дирекціями шкіл з адміністративно-господарських і фінансових питань; протоколи зборів і нарад учителів шкіл; акти обстеження початкових шкіл; звіти дирекцій шкіл про діяльність; особові справи та особові картки вчителів.

Культурно-просвітницькі та науково-дослідні установи представлено документами: ф. 127 – «Архів Ужанської адміністративної експозитури» (заяви громадян про надання їм довідок про народження, укладання шлюбу, освіту, про стаж роботи; протоколи про передачу єврейських метричних книг до архіву); ф. 1555 – «Музей ім. Легоцького м. Мукачеве Підкарпатської Русі» (розпорядження і повідомлення головного інспектора суспільних колекцій і бургомістра м. Мукачеве про доцільність переміщення матеріалів музею до палацу Ракоці у Чинадієвому, про передачу історичних пам'яток на збереження міській касі та про подання відомостей про архівні документи, передані словацьким відомством; розпорядження, рішення і повідомлення бургомістра м. Мукачеве про нагляд головного інспектора суспільних колекцій над Музеєм ім. Легоцького, про фінансування музею, про забезпечення музею новим будинком, про статут музею, про відпуск дров на опалення музею; повідомлення Королівського військового музею в м. Будапешті та рішення бургомістра про організацію військової виставки в м. Мукачеве; повідомлення піджупана Березької жупи про передачу матеріалів розкопок у с. Чонгор на зберігання до Мукачівського музею); ф. 1001 – «Підкарпатське товариство наук» (листування з різними організаціями про виконання замовлень на друкування журналів, афіш тощо; матеріали про ліквідацію української друкарні в м. Хуст; статистичні дані про роботу друкарні; свідоцтво про надання відстрочки від призову до армії робітникам друкарні; відомості на зарплату; справа про оренду кінотеатру).

Документи фондів правління Мукачівської греко-католицької єпархії (ф. 151), Середньоапшанської греко-католицької парафії (ф. 224), євангелістської церковної громади в с. Новий Кленовець Мукачівського округу (ф. 1573) відображають деякі сторони *релігійного життя* населення Закарпаття. Фрагментарні відомості щодо діяльності *громадських об'єднань громадян* зберігаються у фондах культурно-просвітницьких товариств (фф. 50, 1186) та партії «Схрещених стріл» (ф. 1141). Тут привертають увагу циркуляри Ужгородського бургомістра про заборону проведення культурних заходів, річні звіти Всеугорської спілки культурно-просвітницьких товариств за 1941 р. з фонду просвітницького товариства Ужанської жупи (ф. 1186) та звернення депутата угорського парламенту Губої Калмана до населення Угорщини про підтримку політики фашистської партії «Нілошкерест», що відклалося у фонді партії «Схрещених стріл» (ф. 1141).

Військові установи репрезентують документи фонду «Ужгородське відділення контррозвідки штабу 8-го корпусу угорських військ, м. Ужгород» (ф. 92, 8 справ). Серед них: донесення агентів про антиугорську пропаганду серед населення, відмову від військової служби; про політичне становище на Закарпатті; інформація про військові відносини між Угорщиною та Югославією, про військову діяльність синів Муссоліні – Бруно та Вітторіо.

Документи, які фіксують злочини хортистських окупантів та актують розміри заподіяних ними збитків, відклалися у фондах: Р-10 –

«Севлюський окружний народний комітет»; Р-64 – «Берегівський окружний народний комітет»; Р-130 – «Виконавчий комітет Рахівської окружної ради депутатів трудящих»; Р-172 – «Виконком Виноградівської районної ради народних депутатів»; Р-298 – «Виконком Великоберезнянської районної ради народних депутатів»; Р-343 – «Вілоцький сільський народний комітет»*. До складу цих фондів, зокрема, увійшли й документи про втрати і збитки громадян. З них можна довідатися про те, що 302 особи заявили про конфісковані у них близько 1900 виробів із золота, срібла, інших коштовностей на загальну суму 6 413 340 крб та 2 157 200 пенге (або 862 880 крб за курсом 1945 р.: 2,50 пенге за 1 крб). У документах зафіксовано також втрату автокефальною ортодоксальною Ізраїльською церковною громадою 50 золотих і срібних речей на суму 1 000 000 крб; римо-католицькою громадою с. Великий Березний – на суму 40 000 крб.

Колекційні зібрання архіву у виданні представляють документи з фондів: «Особові справи службовців державних установ» (ф. 62) та «Архів кадастральних карт Підкарпатської Русі, м. Ужгород» (ф. 125).

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Урбаріальний суд, м. Ужгород
Ф. 11, 1555 справ. 1772–1945. Описи.

Ужгородська крайова прокуратура
Ф. 31, 4741 справа. 1921–1944. Описи.

Берегсентміклоський районний нотаріат, с. Берегсентміклош
Ф. 32, 178 справ. 1939–1944. Описи.

Ужанська адміністративна експозитура, м. Ужгород
Ф. 42, 7139 справ. 1938–1944. Описи.

Комісія по виборах до Угорського парламенту Ужанської адміністративної експозитури, м. Ужгород
Ф. 44, 482 справи. 1940–1944. Описи.

Піджупан Ужанської жупи, м. Ужгород
Ф. 45, 3346 справ. 1939–1944. Описи.

Наджупан Ужанської жупи, м. Ужгород
Ф. 47, 661 справа. 1939–1944. Описи.

Окружний начальник Ужгородської околиці Ужанської адміністративної експозитури, м. Ужгород
Ф. 49, 76 справ. 1939–1944. Описи.

Правління культурно-просвітницького товариства ім. О. Духновича, м. Ужгород
Ф. 50, 510 справ. 1919–1943. Описи.

Ужгородська експозитура угорського центру господарських кооперативів – спілки виробничих кооперативів «Гандя», м. Ужгород
Ф. 51, 50 справ. 1940–1944. Описи.

Акціонерне товариство «Підкарпатський банк», м. Ужгород
Ф. 52, 1220 справ. 1920–1944. Описи.

---

* Враховуючи регіональну специфіку, до довідкової частини видання до цієї групи джерел також включено фонди радянських установ (в інших архівах, як правило, подаються тільки фонди комісій сприяння у роботі НДК СРСР).

Регентський комісар Підкарпатської території, м. Ужгород

Ф. 53, 68 справ. 1939–1944. Описи.

Сімейний фонд баронів Перені

Ф. 60, 4180 справ. 1400–1944. Описи.

Берегівський бургомістр, м. Берегове

Ф. 67, 4198 справ. 1938–1944. Описи.

Ужгородська міська лікарня, м. Ужгород

Ф. 74, 7959 справ. 1878–1944. Описи.

Акціонерне товариство карпаторуських електростанцій, м. Ужгород

Ф. 75, 986 справ. 1919–1944. Описи.

Крайова торгова спілка кооперативів, м. Ужгород

Ф. 76, 577 справ. 1920–1944. Описи.

Сирітський суд Ужанської адміністративної експозитури, м. Ужгород

Ф. 89, 5903 справи. 1939–1944. Описи.

Ужгородська крайова королівська прокуратура, м. Ужгород

Ф. 90, 484 справи. 1939–1944. Описи.

Ужгородське відділення контррозвідки штабу 8-го корпусу угорських військ, м. Ужгород

Ф. 92, 8 справ. 1939–1944. Опис.

Ужгородський бургомістр, м. Ужгород

Ф. 94, 7188 справ. 1938–1944. Описи.

Ужгородський окружний королівський суд, м. Ужгород

Ф. 96, 1356 справ. 1939–1944. Описи.

Ужгородський державний нотаріус, м. Ужгород

Ф. 97, 164 справи. 1939–1944. Описи.

Волівський окружний начальник, с. Волове

Ф. 99, 46 справ. 1939–1944. Описи.

Волівський окружний королівський суд, с. Волове

Ф. 102, 407 справ. 1939–1944. Описи.

Ужгородський крайовий королівський суд, м. Берегове

Ф. 103, 5568 справ. 1939–1944. Описи.

Експозитура по будівництву електростанцій в Ужанській долині, м. Ужгород

Ф. 106, 102 справи. 1939–1944. Описи.

Перечинський окружний начальник, с. Перечин

Ф. 118, 1281 справа. 1939–1944. Описи.

Експозитура по фінансуванню землевпорядкування м. Ужгорода

Ф. 124, 473 справи. 1942–1944. Описи.

Архів Ужанської адміністративної експозитури, м. Ужгород

Ф. 127, 160 справ. 1939–1944. Опис.

Ужгородська угорська королівська дирекція державних лісів, м. Ужгород

Ф. 128, 1534 справи. 1939–1944. Описи.

Середнянський районний нотаріат, с. Середнє Ужгородського округу

Ф. 129, 51 справа. 1939–1944. Описи.

Хустський окружний державний нотаріус, м. Хуст

Ф. 133, 151 справа. 1939–1944. Описи.

Білецький районний нотаріат, с. Білки Іршавського округу

Ф. 142, 54 справи. 1939–1944. Описи.

Рахівський районний нотаріат, с. Рахів Рахівського округу

Ф. 143, 1061 справа. 1939–1944. Описи.

Солотвинський районний нотаріат, с. Солотвине Рахівського округу

Ф. 144, 742 справи. 1939–1944. Описи.

Великобичківський районний нотаріат, с. Великий Бичків Рахівського округу

Ф. 146, 692 справи. 1939–1944. Описи.

Правління Мукачівської греко-католицької єпархії, м. Ужгород

Ф. 151, 58 344 справи. 1646–1948. Описи.

Чертезька початкова народна школа, с. Чертеж Ужгородського округу
Ф. 155, 262 справи. 1898–1945. Описи.
Адміністративна комісія Ужанської жупи, м. Ужгород
Ф. 158, 393 справи. 1939–1944. Описи.
Худлівська початкова школа, с. Худлове Ужгородського округу
Ф. 159, 132 справи. 1900–1944. Описи.
Сирітський суд Мараморської адміністративної експозитури, м. Хуст
Ф. 160, 5229 справ. 1939–1944. Описи.
Горінчівський сільський нотаріат, с. Горінчеве Хустського округу
Ф. 161, 417 справ. 1939–1944. Описи.
Мараморська адміністративна експозитура, м. Хуст
Ф. 162, 5186 справ. 1939–1944. Описи.
Свалявський окружний суд, с. Свалява
Ф. 165, 150 справ. 1941–1944. Описи.
Хустський окружний суд, м. Хуст
Ф. 167, 590 справ. 1939–1944. Описи.
Лузький районний нотаріат, с. Луг Рахівського округу
Ф. 171, 49 справ. 1941–1942. Описи.
Великокапушанський окружний начальник, с. Великі Капушани
Ф. 173, 49 справ. 1941–1942. Описи.
Великодобронська початкова народна школа, с. Велика Добронь Ужанської жупи
Ф. 175, 56 справ. 1903–1943. Описи.
Гайдоська початкова народна школа, с. Гайдош Ужанської жупи
Ф. 177, 102 справи. 1921–1944. Описи.
Дусинський районний нотаріат, с. Дусина Свалявського округу Березької жупи
Ф. 179, 114 справ. 1939–1944. Описи.
Середнянська церковна початкова школа, с. Середнє Ужгородського округу
Ф. 182, 80 справ. 1897–1944. Описи.
Берегівський окружний начальник, м. Берегове
Ф. 185, 1180 справ. 1938–1944. Описи.
Ужгородська окружна страхова каса Всеугорської установи соціального страхування, м. Ужгород
Ф. 198, 14 273 справи. 1938–1944. Описи.
Рахівський окружний начальник, с. Рахів
Ф. 200, 1062 справи. 1939–1944. Описи.
Хустська центральна виборча комісія по виборах до Угорського парламенту Мараморської адміністративної експозитури, м. Хуст
Ф. 202, 1700 справ. 1940–1943. Описи.
Державна російська громадянська школа, м. Ужгород
Ф. 205, 92 справи. 1919–1944. Описи.
Волівський районний нотаріат, с. Волове
Ф. 210, 8 справ. 1939–1942. Описи.
Рахівське окружне управління, с. Рахів
Ф. 216, 337 справ. 1939–1944. Описи.
Середньоапшанська греко-католицька парафія, с. Середня Апша Рахівського округу
Ф. 224, 99 справ. 1787–1944. Описи.
Бенський районний нотаріат, с. Бене Берегівського округу Підкарпатської території
Ф. 233, 1281 справа. 1938–1944. Описи.
Іршавський окружний начальник, с. Іршава
Ф. 235, 128 справ. 1939–1944. Описи.
Великораковецький районний нотаріат, с. Великий Раковець Севлюського округу
Ф. 236, 358 справ. 1939–1944. Описи.
Ільницький районний нотаріат, с. Ільниця Іршавського округу
Ф. 238, 329 справ. 1939–1944. Описи.

Хустський крайовий королівський суд, м. Хуст

Ф. 240, 277 справ. 1939–1944. Описи.

Сирітський суд Ужанської жупи, м. Ужгород

Ф. 241, 205 справ. 1870–1944. Описи.

Іршавський державний нотаріус, с. Іршава

Ф. 242, 189 справ. 1939–1944. Описи.

Іршавський окружний королівський суд, с. Іршава

Ф. 243, 286 справ. 1939–1944. Описи.

Севлюський окружний королівський суд, м. Севлюш

Ф. 248, 1240 справ. 1939–1944. Описи.

Товариство по боротьбі з паводками та з регуляції річок Березької жупи, м. Берегове

Ф. 249, 1289 справ. 1939–1944. Описи.

Севлюський окружний начальник, м. Севлюш

Ф. 257, 29 справ. 1939–1943. Описи.

Піджупан Угочанської жупи, м. Нодьселлеш

Ф. 258, 1622 справи. 1939–1944. Описи.

Наджупан Угочанської жупи, м. Нодьселлеш

Ф. 259, 65 справ. 1940–1944. Описи.

Нодьберезнянський окружний королівський суд, с. Нодьберезна

Ф. 261, 65 справ. 1939–1944. Описи.

Угорська королівська початкова школа в с. Красношори Тячівського округу Марамороської жупи

Ф. 264, 1 справа. 1939–1944. Описи.

Чепанський районний нотаріат, с. Чепа Севлюського округу

Ф. 269, 125 справ. 1939–1944. Описи.

Мадяр-Ком'ятський районний нотаріат, с. Мадяр-Ком'яти Севлюського округу

Ф. 271, 70 справ. 1940–1944. Описи.

Севлюський районний нотаріат, м. Севлюш

Ф. 272, 666 справ. 1939–1944. Описи.

Державний нотаріус, м. Берегове

Ф. 277, 496 справ. 1939–1944. Описи.

Шкільний інспекторат Березької та Угочанської жуп, м. Берегове

Ф. 279, 244 справи. 1937–1944. Описи.

Ужгородський окружний начальник, м. Ужгород Ужанської жупи

Ф. 281, 2554 справи. 1938–1944. Описи.

Фанчиківський районний нотаріат, с. Фанчикове Севлюського округу

Ф. 282, 108 справ. 1939–1944. Описи.

Адміністративна комісія Угочанської жупи, м. Севлюш

Ф. 284, 248 справ. 1939–1944. Описи.

Фелшеверешмартівський районний нотаріат, с. Фелшеверешмарт Хустського округу

Ф. 285, 121 справа. 1939–1944. Описи.

Тисапетерфалвський районний нотаріат, с. Тисапетерфалва Севлюського округу

Ф. 286, 152 справи. 1939–1944. Описи.

Текегазький районний нотаріат, с. Текегаза Севлюського округу Ужанської жупи

Ф. 288, 76 справ. 1939–1944. Описи.

Товариство по вирощуванню худоби на території Ужанської жупи, м. Ужгород

Ф. 292, 10 справ. 1940–1944. Описи.

Тиса-Уйгельський районний нотаріат, с. Тиса-Уйгель Севлюського округу

Ф. 293, 166 справ. 1938–1944. Описи.

Ваянський районний нотаріат, с. Ваян

Ф. 297, 106 справ. 1939–1942. Описи.

Севлюське податкове управління, м. Севлюш

Ф. 317, 29 справ. 1942–1944. Описи.

Заобацька початкова школа, с. Заобач Перечинського округу

Ф. 323, 32 справи. 1923–1943. Описи.

Товариство з водорегуляції та по боротьбі з повіддю Березької жупи, м. Вашарошнамень
Ф. 324, 712 справ. 1918–1941. Описи.
Іршавський окружний шкільний інспекторат, с. Іршава
Ф. 326, 72 справи. 1920–1941. Описи.
Харшфалвський районний нотаріат, с. Харшфалва Свалявського округу
Ф. 329, 30 справ. 1939–1943. Описи.
Ужгородська російська торговельна академія, м. Ужгород
Ф. 334, 64 справи. 1928–1944. Описи.
Ужгородська російська державна гімназія, м. Ужгород
Ф. 335, 108 справ. 1862–1945. Описи.
Ужгородська греко-католицька півчо-учительська семінарія, м. Ужгород
Ф. 336, 487 справ. 1795–1945. Описи.
Хустський окружний начальник, м. Хуст
Ф. 340, 876 справ. 1939–1944. Описи.
Рахівський окружний королівський суд, с. Рахів
Ф. 349, 431 справа. 1939–1944. Описи.
Керешмезівський районний нотаріат, с. Керешмезев Рахівського округу
Ф. 350, 153 справи. 1939–1944. Описи.
Тисабогданський районний нотаріат, с. Тисабогдан Рахівського округу Мараморської жупи
Ф. 352, 18 справ. 1939–1944. Описи.
Теребешфеєрпотоцький районний нотаріат, с. Теребешфеєрпоток Рахівського округу
Ф. 353, 80 справ. 1939–1944. Описи.
Драгівський районний нотаріат, с. Драгове Хустського округу
Ф. 354, 172 справи. 1939–1944. Описи.
Велятинське сільське управління, с. Велятин Хустського округу
Ф. 357, 78 справ. 1938–1944. Описи.
Ужгородська єврейська реальна гімназія, м. Ужгород
Ф. 360, 87 справ. 1935–1944. Описи.
Вишківське сільське управління, с. Вишкове Хустського округу
Ф. 361, 250 справ. 1939–1944. Описи.
Урмезівський районний нотаріат, с. Урмезе Тячівського округу
Ф. 368, 113 справ. 1939–1944. Описи.
Севлюський королівський нотаріус, м. Севлюш
Ф. 371, 43 справи. 1939–1944. Описи.
Мадяр-Ком'ятська початкова народна школа, с. Мадяр-Ком'яти Угочанської жупи
Ф. 372, 295 справ. 1898–1944. Описи.
Ужгородська центральна виборча комісія по виборах до Угорського парламенту, м. Ужгород
Ф. 373, 487 справ. 1940–1944. Описи.
Солотвинські угорські королівські солерудники, с. Солотвина Рахівського округу
Ф. 374, 807 справ. 1938–1944. Описи.
Костево-Пастільська початкова школа, с. Костева Пастіль Великоберезнянського округу
Ф. 377, 47 справ. 1913–1945. Описи.
Лютянська початкова народна школа, с. Люта Великоберезнянського округу
Ф. 379, 129 справ. 1907–1945. Описи.
Шаланківський районний нотаріат, с. Шаланки Севлюського округу
Ф. 383, 417 справ. 1939–1944. Описи.
Хустська початкова народна школа № 2, м. Хуст
Ф. 387, 300 справ. 1920–1944. Описи.
Хустська початкова народна школа № 1, м. Хуст
Ф. 388, 720 справ. 1883–1944. Описи.
Хустська чеська народна школа, м. Хуст
Ф. 389, 82 справи. 1924–1944. Описи.

Хустська горожанська школа, м. Хуст
Ф. 390, 499 справ. 1886–1946. Описи.
Хустська державна реальна гімназія, м. Хуст
Ф. 391, 1320 справ. 1921–1944. Описи.
Білківська початкова народна школа, с. Білки Березької жупи
Ф. 392, 221 справа. 1879–1944. Описи.
Надьбочківська горожанська школа, с. Надьбочко Мараморської жупи
Ф. 393, 63 справи. 1922–1944. Описи.
Кішбочківська початкова народна школа, с. Кішбочко Мараморської жупи
Ф. 394, 58 справ. 1905–1943. Описи.
Великобичківська початкова народна школа, с. Великий Бичків Рахівського округу
Ф. 395, 183 справи. 1889–1945. Описи.
Дідівська церковна реформатська початкова школа, с. Діда Березької жупи
Ф. 400, 41 справа. 1905–1944. Описи.
Чоманська народна школа, с. Чома Березької жупи
Ф. 401, 42 справи. 1900–1944. Описи.
Гетенська народна школа, с. Гетень Берегівського округу
Ф. 402, 114 справ. 1905–1945. Описи.
Грабарівська народна школа, с. Грабарове Берегівського округу
Ф. 403, 78 справ. 1910–1945. Описи.
Гунядська народна школа, с. Гуняди Берегівського округу
Ф. 404, 38 справ. 1927–1945. Описи.
Гатська початкова народна школа, с. Гать Берегівського округу
Ф. 405, 242 справи. 1900–1946. Описи.
Зміївська народна школа, с. Зміївка Берегівського округу
Ф. 406, 65 справ. 1902–1945. Описи.
Великобактянська народна школа, с. Велика Бакта Берегівського округу
Ф. 407, 5 справ. 1938–1945. Описи.
Мужіївська початкова народна школа, с. Мужієве Берегівського округу
Ф. 409, 60 справ. 1902–1945. Описи.
Берегівська торговельна школа, м. Берегове
Ф. 410, 1 справа. 1943–1944. Описи.
Оросівська початкова народна школа, с. Оросі Березької жупи
Ф. 411, 48 справ. 1905–1945. Описи.
Малобіганська народна школа, с. Мала Бігань Берегівського округу
Ф. 412, 83 справи. 1903–1946. Описи.
Квасівська народна школа, с. Квасове Берегівського округу
Ф. 413, 354 справи. 1893–1948. Описи.
Бовтрадська народна школа, с. Бовтрадь Берегівського округу
Ф. 414, 137 справ. 1906–1945. Описи.
Папівська початкова народна школа, с. Папі Березької жупи
Ф. 416, 45 справ. 1906–1944. Описи.
Алшореметська початкова народна школа, с. Алшоремете Березької жупи
Ф. 417, 122 справи. 1898–1944. Описи.
Новосільська початкова народна школа, с. Нове Село Берегівського округу
Ф. 418, 205 справ. 1853–1945. Описи.
Гомоцька народна школа, с. Гомок Берегівського округу
Ф. 420, 42 справи. 1903–1945. Описи.
Бучанська народна школа, с. Буча Берегівського округу
Ф. 421, 80 справ. 1873–1946. Описи.
Ардівська початкова школа, с. Ардо Березької жупи
Ф. 422, 78 справ. 1895–1944. Описи.
Бенівська початкова народна школа, с. Бене Березької жупи
Ф. 423, 98 справ. 1904–1944. Описи.

Бадалівська початкова народна школа, с. Бадало Берегівського округу
Ф. 424, 71 справа. 1898–1944. Описи.
Біганська початкова народна школа, с. Бігань Берегівського округу
Ф. 425, 76 справ. 1900–1944. Описи.
Астильська початкова народна школа, с. Астиль Берегівського округу
Ф. 426, 61 справа. 1897–1944. Опис.
Батьовська початкова народна школа, с. Батьове Берегівського округу
Ф. 427, 96 справ. 1901–1945. Описи.
Боржавська початкова народна школа, с. Боржава Берегівського округу
Ф. 428, 111 справ. 1906–1944. Описи.
Гечанська початкова народна школа, с. Геча Березької жупи
Ф. 429, 85 справ. 1898–1944. Описи.
Берегівська початкова народна школа, с. Береги Берегівського округу
Ф. 430, 95 справ. 1906–1944. Описи.
Варська початкова народна школа, с. Вари Берегівського округу Березької жупи
Ф. 431, 116 справ. 1899–1944. Описи.
Берегсаська державна гімназія, м. Берегсас
Ф. 432, 221 справа. 1900–1946. Описи.
Берегівська горожанська школа, м. Берегове
Ф. 433, 181 справа. 1900–1944. Описи.
Берегівська початкова народна школа, м. Берегове
Ф. 434, 154 справи. 1886–1944. Описи.
Алшоапшанська початкова народна школа, с. Алшоапша Рахівського округу Мараморошської жупи
Ф. 436, 138 справ. 1900–1944. Описи.
Дулфалвська початкова народна школа, с. Дулфалва Тячівського округу Мараморошської жупи
Ф. 437, 140 справ. 1924–1944. Описи.
Бедевлянська початкова народна школа, с. Бедевля Тячівського округу Мараморошської жупи
Ф. 439, 101 справа. 1904–1944. Описи.
Білківська горожанська школа, с. Білки Іршавського округу
Ф. 440, 163 справи. 1927–1944. Описи.
Кешельмезівська початкова народна школа, с. Кешельмезе Хустського округу
Ф. 441, 182 справи. 1904–1944. Описи.
Вайганська початкова народна школа, с. Вайган Тячівського округу
Ф. 442, 74 справи. 1920–1944. Описи.
Фелшенересницька початкова народна школа, с. Фелшенересниця Тячівського округу Мараморошської жупи
Ф. 443, 132 справи. 1920–1944. Описи.
Домбівська початкова народна школа, с. Домбо Мараморошської жупи
Ф. 444, 228 справ. 1897–1944. Описи.
Тичівська початкова народна школа, с. Тиче Мараморошської жупи
Ф. 446, 173 справи. 1901–1944. Описи.
Талаборська народна школа, с. Талабор Тячівського округу
Ф. 449, 176 справ. 1900–1944. Описи.
Тичівська горожанська школа, с. Тиче
Ф. 451, 209 справ. 1923–1944. Описи.
Кривська народна школа, с. Крива Тячівського округу
Ф. 453, 54 справи. 1914–1944. Описи.
Буштягазька початкова народна школа, с. Буштягаза Тячівського округу
Ф. 454, 213 справ. 1899–1944. Описи.
Кричфалвська початкова народна школа, с. Кричфалва Тячівського округу
Ф. 455, 54 справи. 1914–1944. Описи.

Сентміхалькьортвейєська початкова народна школа, с. Сентміхалькьортвейєш Мармароської жупи
Ф. 457, 74 справи. 1900–1944. Описи.
Терешельпотоцька початкова народна школа, с. Терешельпоток Мармароської жупи
Ф. 458, 69 справ. 1929–1944. Описи.
Уйбардська початкова народна школа, с. Уйбард Тячівського округу
Ф. 460, 85 справ. 1905–1944. Описи.
Урмезівська початкова народна школа, с. Урмезе Мармароської жупи
Ф. 463, 61 справа. 1900–1944. Описи.
Селлешлонківська початкова народна школа, с. Селлешлонка Мармароської жупи
Ф. 464, 120 справ. 1932–1944. Описи.
Буштино-Гандальська народна школа, с. Буштино-Гандал Тячівського округу
Ф. 465, 17 справ. 1930–1944. Описи.
Керекгедська початкова народна школа, с. Керекгедь Мармароської жупи
Ф. 466, 80 справ. 1893–1944. Описи.
Вишківська початкова народна школа, с. Вишкове Хустського округу Мармароської жупи
Ф. 467, 256 справ. 1887–1944. Описи.
Ізянська початкова народна школа, с. Іза Хустського округу Мармароської жупи
Ф. 468, 259 справ. 1900–1944. Описи.
Секленцівська початкова народна школа, с. Секленце
Ф. 471, 321 справа. 1920–1944. Описи.
Хустшовфалвська початкова народна школа, с. Хустшовфалва Хустського округу
Ф. 473, 48 справ. 1927–1944. Описи.
Ошандорфалвська початкова народна школа, с. Ошандорфалва Хустського округу
Ф. 475, 314 справ. 1920–1944. Описи.
Михалківська чеська народна школа, с. Михалка Мармароської жупи
Ф. 477, 159 справ. 1902–1945. Описи.
Ілонцайська початкова народна школа, с. Ілонца Березької жупи
Ф. 478, 381 справа. 1898–1944. Описи.
Велейтська початкова народна школа, с. Велейте Мармароської жупи
Ф. 480, 87 справ. 1921–1944. Описи.
Тисакірвська початкова народна школа, с. Тисакірва Хустського округу
Ф. 481, 122 справи. 1906–1944. Описи.
Геринчська початкова школа, с. Геринч Хустського округу
Ф. 483, 155 справ. 1912–1944. Описи.
Хусткезька початкова народна школа, с. Хусткез Хустського округу
Ф. 484, 250 справ. 1911–1944. Описи.
Драгобардфолвська початкова народна школа, с. Драгобардфолва Березької жупи
Ф. 485, 352 справи. 1887–1944. Описи.
Доробратівська чеська народна школа, с. Доробратово Іршавського округу
Ф. 486, 19 справ. 1929–1944. Описи.
Селлеська горожанська школа, м. Селлеш Угочанської жупи
Ф. 489, 233 справи. 1884–1944. Описи.
Герінчівська початкова народна школа, с. Герінче Хустського округу
Ф. 490, 167 справ. 1919–1945. Описи.
Севлюська школа металообробної промисловості, м. Севлюш
Ф. 494, 70 справ. 1923–1944. Описи.
Севлюська торговельна школа, м. Севлюш
Ф. 495, 41 справа. 1921–1944. Описи.
Кішракоцька початкова народна школа, с. Кішракоц Угочанської жупи
Ф. 496, 269 справ. 1920–1944. Описи.
Ліпченська початкова народна школа, с. Ліпче Хустського округу
Ф. 498, 71 справа. 1899–1944. Описи.

Ясінянська початкова школа, с. Ясіня Рахівського округу
Ф. 500, 120 справ. 1920–1944. Описи.
Керешмезівська горожанська школа, с. Керешмезе Рахівського округу
Ф. 501, 105 справ. 1923–1945. Описи.
Перечинська горожанська школа, с. Перечин
Ф. 502, 105 справ. 1923–1945. Описи.
Перечинська початкова народна школа, с. Перечин
Ф. 503, 114 справ. 1910–1944. Описи.
Акнаслатинська початкова народна школа, с. Акнаслатина Рахівського округу
Ф. 504, 220 справ. 1898–1943. Описи.
Селлешегреська початкова народна школа, с. Селлешегреш Угочанської жупи
Ф. 505, 308 справ. 1896–1944. Описи.
Рагівська початкова народна школа, с. Раго Мараморoської жупи
Ф. 506, 286 справ. 1887–1944. Описи.
Рагівська горожанська школа, с. Раго Марамороської жупи
Ф. 509, 61 справа. 1887–1944. Описи.
Довжанська початкова народна школа, с. Довге Іршавського округу
Ф. 512, 201 справа. 1896–1944. Описи.
Ужгородський державний винокурний завод, м. Ужгород
Ф. 513, 246 справ. 1907–1944. Описи.
Ракаська початкова народна школа, с. Ракас Севлюського округу
Ф. 514, 129 справ. 1911–1944. Описи.
Кіральгазька горожанська школа, с. Кіральгаза Севлюського округу
Ф. 515, 40 справ. 1931–1944. Описи.
Мистицеська початкова народна школа, с. Мистице Березької жупи
Ф. 517, 235 справ. 1893–1944. Описи.
Фелшешердська початкова народна школа, с. Фелшешерд Угочанської жупи
Ф. 518, 275 справ. 1900–1944. Описи.
Матьфалвська початкова народна школа, с. Матьфалва Севлюського округу
Ф. 520, 247 справ. 1893–1944. Описи.
Меденецька початкова народна школа, с. Меденце Іршавського округу
Ф. 521, 69 справ. 1917–1944. Описи.
Верецька початкова народна школа, с. Вереце Севлюського округу
Ф. 522, 174 справи. 1904–1944. Описи.
Порошкевська початкова народна школа, с. Порошке Ужанської жупи
Ф. 523, 95 справ. 1920–1944. Описи.
Фелшеапшанська початкова народна школа, с. Фелшеапша Рахівського округу
Ф. 524, 187 справ. 1921–194. Описи.
Ілонкоуйфалуська початкова народна школа, с. Ілонкоуйфалу Угочанської жупи
Ф. 525, 61 справа. 1905–1944. Описи.
Сейлешлонківська початкова народна школа, с. Сейлешлонка Тячівського округу
Ф. 526, 139 справ. 1910–1944. Описи.
Масарфалвська початкова народна школа, с. Масарфалва Мукачівського округу
Ф. 528, 123 справи. 1892–1944. Описи.
Гатмезька початкова народна школа, с. Гатмег Іршавського округу
Ф. 530, 94 справи. 1901–1944. Описи.
Алшокараслівська початкова народна школа, с. Алшокарасло Севлюського округу
Ф. 532, 287 справ. 1897–1944. Описи.
Ракошпотоцька початкова народна школа, с. Ракошпоток Севлюського округу
Ф. 533, 156 справ. 1905–1944. Описи.
Текегазька початкова народна школа, с. Текегаза Севлюського округу
Ф. 534, 46 справ. 1920–1944. Описи.
Сасфалуська початкова народна школа, с. Сасфалу Севлюського округу Угочанської жупи
Ф. 535, 69 справ. 1898–1944. Описи.

Луківська початкова народна школа, с. Лукове Іршавського округу
Ф. 537, 60 справ. 1901–1944. Описи.
Теребешфеєрпотоцька початкова народна школа, с. Теребешфеєрпоток Рахівського округу
Ф. 538, 37 справ. 1902–1944. Описи.
Нодьчонгавська початкова народна школа, с. Нодьчонгава Севлюського округу
Ф. 539, 69 справ. 1903–1944. Описи.
Малочингавська початкова школа, с. Мала Чингава Севлюського округу
Ф. 540, 87 справ. 1913–1944. Описи.
Осойська угорська королівська народна початкова школа, с. Осой Іршавського округу
Ф. 541, 63 справи. 1906–1944. Описи.
Хмельницька початкова народна школа, с. Хмельник Іршавського округу
Ф. 542, 195 справ. 1898–1944. Описи.
Симірська початкова народна школа, с. Симір Великоберезнянського округу
Ф. 543, 186 справ. 1916–1944. Описи.
Нижньобистрівська народна початкова школа, с. Нижній Бистрий Хустського округу
Ф. 544, 286 справ. 1920–1944. Описи.
Фанчиківська народна початкова школа, с. Фанчикове Севлюського округу
Ф. 549, 97 справ. 1898–1944. Описи.
Берегкевеждська початкова народна школа, с. Берегкевежд Іршавського округу
Ф. 550, 72 справи. 1890–1944. Описи.
Чернатівська початкова народна школа, с. Чернате Угочанської жупи
Ф. 552, 58 справ. 1916–1942. Описи.
Нодьабранська початкова народна школа, с. Нодьабранка Березької жупи
Ф. 553, 94 справи. 1901–1944. Описи.
Факобюцька початкова народна школа, с. Факобюк Севлюського округу
Ф. 554, 62 справи. 1922–1944. Описи.
Селешвигардівська початкова народна школа, с. Селешвигардо Севлюського округу
Ф. 555, 120 справ. 1905–1945. Описи.
Брідська початкова школа, с. Брід Іршавського округу
Ф. 556, 118 справ. 1920–1944. Описи.
Брідська чеська народна школа, с. Брід Іршавського округу
Ф. 557, 75 справ. 1926–1944. Описи.
Тур'я-Пасічанська народна школа, Тур'я Пасіка Перечинського округу
Ф. 558, 41 справа. 1924–1944. Описи.
Фекетеардівська початкова народна школа, с. Фекетеардо Севлюського округу
Ф. 560, 120 справ. 1904–1944. Описи.
Кіштарнянська народна школа, с. Кіштарна
Ф. 561, 54 справи. 1904–1944. Описи.
Ворочівська початкова народна школа, с. Ворочеве Перечинського округу
Ф. 562, 41 справа. 1922–1944. Описи.
Тур'я-Реметська початкова народна школа, с. Тур'я Ремета Перечинського округу
Ф. 564, 19 справ. 1924–1944. Описи.
Берченьфалвська початкова народна школа, с. Берченьфалва Перечинського округу
Ф. 566, 73 справи. 1908–1944. Описи.
Акнаслатинська горожанська школа, с. Акнаслатина Рахівського округу
Ф. 568, 21 справа. 1930–1943. Описи.
Тисасирмівська початкова народна школа, с. Тисасирма Севлюського округу
Ф. 569, 47 справ. 1920–1944. Описи.
Фелшекараслівська початкова народна школа, с. Фелшекарасло Угочанської жупи
Ф. 570, 82 справи. 1922–1944. Описи.
Берегдубрівська початкова народна школа, с. Берегдубрівка Іршавського округу
Ф. 571, 40 справ. 1921–1943. Описи.
Надьберезнянська горожанська школа, с. Надь Березна
Ф. 573, 113 справ. 1920–1944. Описи.

Задненська народна школа, с. Заднє Іршавського округу
Ф. 574, 154 справи. 1836–1944. Описи.
Берегшомський районний нотаріат, с. Берегшом Берегівського округу
Ф. 576, 893 справи. 1939–1944. Описи.
Тисошашварська початкова народна школа, с. Тисошашвар Севлюського округу
Ф. 580, 51 справа. 1920–1943. Описи.
Олахчертеська початкова народна школа, с. Олахчертес Іршавського округу
Ф. 581, 207 справ. 1905–1944. Описи.
Ельвеська початкова народна школа, с. Ельвеш Угочанської жупи
Ф. 582, 20 справ. 1923–1944. Описи.
Івашкофалвська початкова народна школа, с. Івашкофалва Мараморської жупи
Ф. 585, 63 справи. 1928–1944. Описи.
Ліпчемезівська початкова народна школа, с. Ліпчемезе Мараморської жупи
Ф. 586, 139 справ. 1904–1944. Описи.
Тарацкраснянська початкова народна школа, с. Тарацкрасна Мараморської жупи
Ф. 587, 51 справа. 1923–1945. Описи.
Геденьгазька початкова народна школа, с. Геденьгаза Угочанської жупи
Ф. 588, 62 справи. 1901–1944. Описи.
Дешкофалвська початкова народна школа, с. Дешкофалва Березької жупи
Ф. 589, 84 справи. 1900–1944. Описи.
Алшоверешмартська початкова народна школа, с. Алшоверешмарт Севлюського округу
Ф. 590, 72 справи. 1899–1944. Описи.
Нірешуйфалуська початкова народна школа, с. Нірешуйфалу Мукачівського округу Березької жупи
Ф. 591, 93 справи. 1901–1944. Описи.
Требушанська чеська народна школа, с. Требушани Рахівського округу
Ф. 594, 28 справ. 1926–1944. Описи.
Скотарська народна школа, с. Скотарське Свалявського округу
Ф. 596, 55 справ. 1900–1944. Описи.
Рахівська державна гімназія, с. Рахів
Ф. 597, 37 справ. 1927–1944. Описи.
Севлюшрозтоцька народна школа, с. Севлюшрозтока Севлюського округу
Ф. 599, 30 справ. 1905–1944. Описи.
Вербецька початкова народна школа, с. Вербец Севлюського округу
Ф. 600, 44 справи. 1885–1944. Описи.
Ганицька народна школа, с. Ганичі Тячівського округу
Ф. 602, 67 справ. 1922–1945. Описи.
Келеменфалвська початкова народна школа, с. Келеменфалва Іршавського округу
Ф. 603, 101 справа. 1900–1944. Описи.
Надьпаладська реформатська церковна школа, с. Надь Паладь Севлюського округу
Ф. 605, 70 справ. 1911–1943. Описи.
Нижньошардська народна школа, с. Нижній Шард Севлюського округу
Ф. 606, 25 справ. 1922–1945. Описи.
Вишньоверечанська народна школа, с. Вишні Верецьки Свалявського округу
Ф. 607, 58 справ. 1922–1944. Описи.
Драгово-Бовцарська народна школа, с. Драгово-Бовцар Хустського округу
Ф. 608, 53 справи. 1922–1945. Описи.
Хустський дитячий садок, м. Хуст
Ф. 609, 31 справа. 1922–1944. Описи.
Чоманська народна школа, с. Чома Севлюського округу
Ф. 610, 40 справ. 1923–1945. Описи.
Дункофалвська початкова народна школа, с. Дункофалва Мукачівського округу
Ф. 613, 286 справ. 1900–1945. Описи.
Харшфалвська початкова народна школа, с. Харшфалва Березької жупи
Ф. 615, 212 справ. 1901–1944. Описи.

Стройнянська початкова народна школа, с. Стройне Свалявського округу
Ф. 618, 195 справ. 1898–1945. Описи.
Косинська початкова народна школа, с. Косини Свалявського округу Березької жупи
Ф. 619, 102 справи. 1905–1945. Описи.
Керецьківська початкова народна школа, с. Керецьки Березької жупи
Ф. 622, 174 справи. 1906–1945. Описи.
Березницька початкова народна школа, с. Березники Свалявського округу
Ф. 623, 120 справ. 1922–1944. Описи.
Сентміклоська горожанська школа, с. Сентміклош Свалявського округу
Ф. 624, 152 справи. 1935–1944. Описи.
Сентміклоська початкова народна школа, с. Сентміклош Березької жупи
Ф. 626, 697 справ. 1900–1944. Описи.
Сентміклоський дитячий садок, с. Сентміклош Березької жупи
Ф. 627, 20 справ. 1929–1943. Описи.
Ігленцька початкова народна школа, с. Ігленц Березької жупи
Ф. 628, 86 справ. 1901–1944. Описи.
Нодьберезнянська початкова народна школа, с. Нодьберезна Ужанської жупи
Ф. 629, 910 справ. 1884–1944. Описи.
Шашфалуська народна школа, с. Шашфалу Севлюського округу
Ф. 634, 40 справ. 1902–1944. Описи.
Сольванська початкова народна школа, с. Сольва Березької жупи
Ф. 635, 102 справи. 1898–1944. Описи.
Сольванська школа ремісничого учнівства, с. Сольва Березької жупи
Ф. 636, 81 справа. 1921–1944. Описи.
Свалявська горожанська школа, с. Свалява
Ф. 638, 71 справа. 1922–1945. Описи.
Великоберезнянська школа ремісничого учнівства, с. Великий Березний
Ф. 640, 3 справи. 1942–1944. Опис.
Розтоцько-Пастільська народна школа, с. Розтоцька Пастіль Великоберезнянського округу
Ф. 642, 15 справ. 1925–1945. Описи.
Алшограбовницька народна школа, с. Алшограбовниця Свалявського округу
Ф. 643, 53 справи. 1897–1943. Описи.
Сасоцька початкова народна школа, с. Сасока Свалявського округу
Ф. 644, 106 справ. 1901–1945. Описи.
Сусківська початкова народна школа, с. Сускове Березької жупи
Ф. 645, 35 справ. 1908–1944. Описи.
Ізворська початкова народна школа, с. Ізвор Свалявського округу
Ф. 646, 41 справа. 1898–1944. Описи.
Дюлівська початкова народна школа, с. Дюло Угочанської жупи
Ф. 647, 2 справи. 1898–1944. Опис.
Тисолівська початкова народна школа, с. Тисолове Березької жупи
Ф. 649, 1 справа. 1944–1945. Опис.
Великобичківська школа ремісничого учнівства, с. Великий Бичків Рахівського округу
Ф. 650, 9 справ. 1922–1944. Опис.
Брустурська початкова народна школа, с. Брустура Тячівського округу
Ф. 651, 109 справ. 1937–1945. Описи.
Собатинська початкова народна школа, с. Собатин Іршавського округу
Ф. 654, 11 справ. 1930–1945. Описи.
Алшошардська початкова народна школа, с. Алшошард Севлюського округу
Ф. 656, 7 справ. 1941–1944. Опис.
Кішмартинківська початкова народна школа, с. Кішмартинка Свалявського округу
Ф. 657, 19 справ. 1922–1943. Описи.
Кішпастельська початкова народна школа, с. Кішпастель Свалявського округу
Ф. 660, 24 справи. 1922–1945. Описи.

Уклінська початкова народна школа, с. Уклін Свалявського округу
Ф. 661, 18 справ. 1926–1945. Описи.
Сирітський суд Березької жупи, м. Берегове
Ф. 668, 10 588 справ. 1853–1944. Описи.
Тячівський окружний суд, с. Тячів Тячівського округу
Ф. 681, 2003 справи. 1938–1944. Описи.
Берегівське державне будівельне управління, м. Берегове
Ф. 683, 130 справ. 1939–1944. Описи.
Чомалівський районний нотаріат, с. Чомалеве Тячівського округу
Ф. 684, 33 справи. 1939–1944. Описи.
Брідський районний нотаріат, с. Брід Іршавського округу
Ф. 685, 43 справи. 1939–1944. Описи.
Буштинський районний нотаріат, с. Буштине Тячівського округу
Ф. 686, 582 справи. 1939–1944. Описи.
Тячівське податкове управління, с. Тячів
Ф. 690, 3 справи. 1939–1943. Опис.
Тереблянський районний нотаріат, с. Теребля Тячівського округу
Ф. 691, 65 справ. 1939–1944. Описи.
Ганицький районний нотаріат, с. Ганичі Тячівського округу
Ф. 694, 120 справ. 1939–1944. Описи.
Загаттянський районний нотаріат, с. Загаття Іршавського округу
Ф. 696, 54 справи. 1939–1944. Описи.
Нересницький районний нотаріат, с. Нересниця Тячівського округу
Ф. 697, 35 справ. 1943–1944. Описи.
Свалявський хімічний завод, с. Свалява
Ф. 703, 1871 справа. 1904–1944. Описи.
Мужіївський районний нотаріат, с. Мужієве Берегівського округу
Ф. 710, 1550 справ. 1939–1944. Описи.
Великобіганський районний нотаріат, с. Велика Бігань Берегівського округу
Ф. 711, 952 справи. 1939–1944. Описи.
Варський районний нотаріат, с. Вари Берегівського округу
Ф. 712, 596 справ. 1939–1944. Описи.
Гатський районний нотаріат, с. Гать Берегівського округу
Ф. 713, 1102 справи. 1939–1944. Описи.
Свалявський районний нотаріат, с. Свалява
Ф. 725, 415 справ. 1939–1944. Описи.
Кевешлігетський районний нотаріат, с. Кевешлігет Хустського округу
Ф. 729, 12 справ. 1939–1945. Описи.
Тисауйлоцький районний нотаріат, с. Тисауйлок Севлюського округу
Ф. 731, 230 справ. 1939–1944. Описи.
Корлатхелмецьке районне управління, с. Корлатхелмець Ужгородського округу
Ф. 737, 11 справ. 1939–1943. Описи.
Нодьгеївцьке сільське управління, с. Нодьгеївц Ужгородського округу
Ф. 740, 38 справ. 1939–1944. Описи.
Дороцьке сільське управління, с. Дороц Ужгородського округу
Ф. 741, 40 справ. 1939–1943. Описи.
Тарацвельдський окружний начальник, с. Тячів Мараморoської жупи
Ф. 744, 488 справ. 1939–1944. Описи.
Верецківське сільське управління, с. Верецке Севлюського округу
Ф. 747, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Хустський сільський нотаріат, м. Хуст
Ф. 750, 722 справи. 1939–1944. Описи.
Часлоцьке сільське кредитне товариство, с. Часлоц Ужгородського округу
Ф. 751, 6 справ. 1909–1944. Опис.

Кіральгазький районний нотаріат, с. Кіральгаза Севлюського округу
Ф. 753, 130 справ. 1939–1944. Описи.
Іргоцький районний нотаріат, с. Іргоц Тячівського округу
Ф. 754, 70 справ. 1939–1944. Описи.
Середньоапшанський районний нотаріат, с. Середня Апша Рахівського округу
Ф. 755, 182 справи. 1932–1944. Описи.
Фелшеапшанський районний нотаріат, с. Фелше Апша Рахівського округу
Ф. 756, 104 справи. 1939–1944. Описи.
Керецьківський районний нотаріат, с. Керецьки Свалявського округу
Ф. 757, 125 справ. 1939–1944. Описи.
Велятинський районний нотаріат, с. Велятин Хустського округу
Ф. 759, 134 справи. 1939–1944. Описи.
Фекетеардівський районний нотаріат, с. Фекетеардо Севлюського округу
Ф. 760, 146 справ. 1939–1944. Описи.
Ліпчанський районний нотаріат, с. Ліпча Хустського округу
Ф. 761, 53 справи. 1939–1944. Описи.
Вербецький районний нотаріат, с. Вербец Севлюського округу
Ф. 763, 67 справ. 1940–1944. Описи.
Ельвеський районний нотаріат, с. Ельвеш Іршавського округу
Ф. 764, 21 справа. 1939–1944. Описи.
Надьполадський районний нотаріат, с. Надь Полад Севлюського округу
Ф. 765, 112 справ. 1939–1944. Описи.
Веряцівський районний нотаріат, с. Веряца Севлюського округу
Ф. 766, 121 справа. 1939–1944. Описи.
Лонківський районний нотаріат, с. Лонка Рахівського округу
Ф. 768, 75 справ. 1939–1944. Описи.
Ужгородська міська торговельна школа, м. Ужгород
Ф. 778, 265 справ. 1815–1944. Описи.
Солотвинське податкове управління, с. Солотвине Рахівського округу
Ф. 780, 4 справи. 1940–1944. Опис.
Берегівський крайовий королівський суд, м. Берегове
Ф. 786, 7 справ. 1939–1944. Опис.
Ужгородська угорська королівська жіноча горожанська школа, м. Ужгород
Ф. 789, 79 справ. 1897–1944. Описи.
Ужгородська державна початкова школа, м. Ужгород
Ф. 790, 48 справ. 1917–1944. Описи.
Коритнянська українська початкова школа, с. Коритняни Ужгородського округу
Ф. 791, 86 справ. 1901–1944. Описи.
Мадяр-Ком'ятська початкова школа, с. Мадяр-Ком'яти Севлюського округу
Ф. 793, 60 справ. 1897–1945. Описи.
Старостужицька початкова школа, с. Стара Стужиця Великоберезнянського округу
Ф. 794, 8 справ. 1939–1945. Опис.
Великоберезька реформатська початкова школа, с. Великі Береги Берегівського округу
Ф. 798, 7 справ. 1933–1942. Опис.
Севлюська державна торговельна школа, м. Севлюш
Ф. 800, 10 справ. 1923–1944. Описи.
Костринська державна початкова школа, с. Кострина Великоберезнянського округу
Ф. 803, 55 справ. 1921–1944. Описи.
Мирчанська державна початкова школа, с. Мирча Великоберезнянського округу
Ф. 804, 36 справ. 1919–1945. Описи.
Домашинська державна початкова школа, с. Домашин Великоберезнянського округу
Ф. 809, 14 справ. 1907–1943. Описи.
Ужгородська греко-католицька духовна семінарія, м. Ужгород
Ф. 813, 111 справ. 1790–1947. Описи.

Інтернат Ужгородської греко-католицької чоловічої вчительської семінарії, м. Ужгород
Ф. 814, 54 справи. 1919–1945. Описи.
Дубинська державна початкова школа, с. Дубине Тячівського округу
Ф. 819, 26 справ. 1920–1944. Описи.
Середньоапшанська державна народна школа, с. Середня Апша Рахівського округу
Ф. 820, 15 справ. 1926–1944. Описи.
Голубинське сільське управління, с. Голубине Свалявського округу
Ф. 823, 5 справ. 1939–1944. Опис.
Полянське сільське управління, с. Поляна Свалявського округу
Ф. 826, 19 справ. 1939–1944. Описи.
Ужгородська греко-католицька жіноча горожанська школа, м. Ужгород
Ф. 828, 29 справ. 1926–1944. Описи.
Угорська королівська державна горожанська школа, м. Ужгород
Ф. 829, 22 справи. 1939–1944. Описи.
Мараморош-Сігетське податкове управління, м. Мараморош-Сігет
Ф. 834, 7 справ. 1942–1944. Опис.
Великобичківське акціонерне товариство хімічних заводів «Клотильда», с. Великий Бичків Рахівського округу
Ф. 838, 1085 справ. 1881–1944. Описи.
Кішракоц-Плетянська державна королівська початкова народна школа, с. Кішракоц-Плетянка
Ф. 839, 39 справ. 1939–1944. Описи.
Ужгородське податкове управління, м. Ужгород
Ф. 843, 93 справи. 1939–1944. Описи.
Ужгородське фінансове управління, м. Ужгород
Ф. 854, 33 справи. 1939–1944. Описи.
Хустське податкове управління, м. Хуст
Ф. 860, 27 справ. 1939–1944. Описи.
Ужгородський окружний королівський господарський інспекторат, м. Ужгород
Ф. 861, 58 справ. 1939–1944. Описи.
Середнянське окружне нотарське управління, с. Середнє Ужгородського округу
Ф. 865, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Залізоробний завод Братмана, с. Кобилецька Поляна Рахівського округу
Ф. 870, 128 справ. 1902–1943. Описи.
Ужгородський окружний промисловий інспекторат, м. Ужгород
Ф. 888, 5 справ. 1942–1944. Опис.
Оріхівське сільське управління, с. Оріхове Ужгородського округу
Ф. 889, 3 справи. 1941–1942. Опис.
Великоберезнянське податкове управління, с. Великий Березний
Ф. 897, 7 справ. 1943–1944. Опис.
Рахівське сільське нотарське управління, с. Рахів
Ф. 912, 26 справ. 1939–1944. Описи.
Берегівське податкове управління, м. Берегове
Ф. 921, 33 справи. 1939–1944. Описи.
Торунська початкова школа, с. Торунь Волівського округу
Ф. 981, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Репинська початкова школа, с. Репинне Волівського округу
Ф. 986, 5 справ. 1942–1944. Опис.
Королівська початкова школа, с. Королеве Севлюського округу
Ф. 987, 3 справи. 1925–1943. Опис.
Великобичківська урбаріальна община, с. Великий Бичків Рахівського округу
Ф. 995, 9 справ. 1902–1944. Опис.
Ужгородська державна початкова школа на площі Другет, м. Ужгород
Ф. 996, 101 справа. 1883–1944. Описи.

Підкарпатське товариство наук, м. Ужгород
Ф. 1001, 48 справ. 1940–1945. Описи.
Відділення Всеугорського кооперативного центру, м. Ужгород
Ф. 1007, 1 справа. 1941. Опис.
Акнарахівське товариство власників лісу, с. Рахів
Ф. 1008, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Центральний виборчий комітет тимчасово адміністративно об'єднаних Березької та Угочанської жуп
Ф. 1009, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Сирітський суд жупного (муніципального) м. Ужгород
Ф. 1020, 39 справ. 1939–1944. Описи.
Сирітський суд Мараморoської жупи, м. Мараморош-Сігет
Ф. 1022, 15 справ. 1939–1943. Описи.
Берегівський окружний королівський суд, м. Берегове
Ф. 1027, 33 справи. 1939–1944. Описи.
Хустська королівська прокуратура, м. Хуст
Ф. 1030, 25 справ. 1939–1944. Описи.
Берегівська королівська прокуратура, м. Берегове
Ф. 1033, 1 справа. 1942. Опис.
Кошицький крайовий королівський суд, м. Кошице
Ф. 1034, 1 справа. 1942. Опис.
Нодьберезнянський королівський нотаріус, с. Нодьберезна
Ф. 1037, 76 справ. 1939–1944. Описи.
Філія Мукачівського дитячого будинку, м. Берегове
Ф. 1043, 17 справ. 1926–1942. Описи.
Ужгородський греко-католицький дівочий ліцей, м. Ужгород
Ф. 1044, 25 справ. 1938–1945. Описи.
Ужгородська початкова школа на площі Кошута, м. Ужгород
Ф. 1045, 23 справи. 1902–1943. Описи.
Севлюська початкова школа, м. Севлюш
Ф. 1047, 61 справа. 1893–1944. Описи.
Ужгородська греко-католицька жіноча вчительська семінарія, м. Ужгород
Ф. 1048, 96 справ. 1912–1945. Описи.
Ужгородська греко-католицька чоловіча вчительська семінарія, м. Ужгород
Ф. 1049, 105 справ. 1834–1946. Описи.
Ужгородська угорська королівська державна жіноча гімназія св. Єлизавети, м. Ужгород
Ф. 1050, 27 справ. 1934–1947. Описи.
Сільцівська початкова школа, с. Сільце Іршавського округу
Ф. 1051, 13 справ. 1899–1945. Описи.
Мезекосонська початкова школа, с. Мезекосонь Берегівського округу
Ф. 1052, 110 справ. 1899–1945. Описи.
Сирітський суд Березької жупи, м. Берегове
Ф. 1053, 82 справи. 1939–1944. Описи.
Особовий фонд адвокатів Бращайко
Ф. 1056, 796 справ. 1919–1952. Описи.
Державна центральна народна школа, м. Хуст
Ф. 1060, 180 справ. 1939–1944. Описи.
Особовий фонд адвоката Світанич Андраша
Ф. 1065, 46 справ. 1920–1944. Описи.
Особовий фонд адвоката Хельмеці Іштвана
Ф. 1066, 34 справи. 1931–1941. Описи.
Особовий фонд адвоката Терек Міклоша
Ф. 1067, 109 справ. 1913–1943. Описи.
Ердармівський районний нотаріат, с. Ердарма Ужгородського округу
Ф. 1068, 25 справ. 1938–1944. Описи.

Турцький районний нотаріат, с. Турц
Ф. 1069, 31 справа. 1940–1944. Описи.
Березівський районний нотаріат, с. Березове Хустського округу
Ф. 1070, 37 справ. 1939–1943. Описи.
Абарівський районний нотаріат, с. Абара Капушанського округу
Ф. 1072, 60 справ. 1939–1944. Описи.
Шкільний інспекторат Мараморoської адміністративної експозитури, м. Хуст
Ф. 1074, 589 справ. 1939–1944. Описи.
Нодьдобронський районний нотаріат, с. Нодьдобронь Ужгородського округу
Ф. 1076, 28 справ. 1939–1944. Описи.
Берегуйфалуський районний нотаріат, с. Берегуйфалу Берегівського округу
Ф. 1077, 7 справ. 1939–1944. Опис.
Минайський районний нотаріат, с. Минай Ужгородського округу
Ф. 1078, 14 справ. 1939–1944. Описи.
Цирокафалуський районний нотаріат, с. Цирокафалу Великоберезнянського округу
Ф. 1079, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Худлівський районний нотаріат, с. Худлове
Ф. 1080, 13 справ. 1939–1944. Описи.
Кіральмезівський районний нотаріат, с. Кіральмезев Тарацвелдського округу
Ф. 1081, 25 справ. 1944. Описи.
Ізянський районний нотаріат, с. Іза Хустського округу
Ф. 1087, 12 справ. 1938–1944. Описи.
Хустшофалуський районний нотаріат, с Хустшофалва Хустського округу
Ф. 1090, 26 справ. 1939–1944. Описи.
Таруйфалуський районний нотаріат, с. Таруйфалу
Ф. 1091, 9 справ. 1939–1944. Опис.
Позашкільна народноосвітня комісія Ужанської жупи, м. Ужгород
Ф. 1096, 61 справа. 1938–1944. Описи.
Позашкільна народноосвітня комісія Угочанської жупи, м. Севлюш
Ф. 1097, 30 справ. 1941–1943. Описи.
Свалявський окружний начальник, с. Свалява
Ф. 1099, 52 справи. 1939–1944. Описи.
Ужгородське міське податкове управління, м. Ужгород
Ф. 1101, 13 справ. 1939–1941. Описи.
Пожежна інспекція Великокапушанського округу, с. Великі Капушани
Ф. 1103, 18 справ. 1939–1943. Описи.
Експозитура угорського королівського лісового наглядацтва, с. Свалява
Ф. 1104, 76 справ. 1938–1944. Описи.
Пожежна інспекція Березької жупи, м. Берегове
Ф. 1106, 44 справи. 1940–1943. Описи.
Требушофеєрпотоцьке товариство власників лісових ділянок, с. Требушофеєрпоток
Ф. 1107, 20 справ. 1941–1943. Описи.
Ужгородське окружне королівське будівельне управління, м. Ужгород
Ф. 1111, 77 справ. 1939–1944. Описи.
Рада товариств виноградарів Березької жупи, м. Берегове
Ф. 1113, 2 справи. 1944. Опис.
Березька адміністративна експозитура, м. Мукачеве
Ф. 1117, 1373 справи. 1938–1944. Описи.
Ужгородський окружний відділ соціальної організації «Угорці за угорців» Міністерства внутрішніх справ Угорщини, м. Ужгород
Ф. 1120, 40 справ. 1939–1942. Описи.
Ужгородська експозитура Будапештського центру торгівлі зерном, м. Ужгород
Ф. 1129, 34 справи. 1943–1944. Описи.

Головний уповноважений Всеугорського управління з іноземного туризму у Закарпатті, м. Ужгород
Ф. 1133, 34 справи. 1940–1944. Описи.
Партія схрещених стріл
Ф. 1141, 1 справа. 1944. Опис.
Канцелярія соціальної організації при Міністерстві внутрішніх справ Угорщини по Березькій жупі, м. Берегове
Ф. 1157, 39 справ. 1940–1944. Описи.
Ужгородська початкова школа № 1 Ужгородського неологічного товариства, м. Ужгород
Ф. 1161, 2 справи. 1943–1944. Опис.
Канцелярія соціальної організації при Міністерстві внутрішніх справ Угорщини по Великокапушанському округу, с. Великі Капушани
Ф. 1169, 9 справ. 1938–1941. Опис.
Тячівський окружний господарський інспекторат, с. Тячів
Ф. 1171, 8 справ. 1940–1944. Опис.
Господарський інспекторат Ужгородської околиці, м. Ужгород
Ф. 1172, 33 справи. 1940–1943. Описи.
Господарське товариство Перечинського округу, с. Перечин
Ф. 1173, 12 справ. 1941–1943. Опис.
Підкарпатська землеробська палата, м. Ужгород
Ф. 1177, 45 справ. 1938–1944. Описи.
Шкільний інспекторат Ужанської адміністративної експозитури, м. Ужгород
Ф. 1178, 24 справи. 1939–1944. Описи.
Просвітницьке товариство Ужанської жупи, м. Ужгород
Ф. 1186, 66 справ. 1878–1942. Описи.
Берегівська окружна лікарня, м. Берегове
Ф. 1189, 2 справи. 1938–1949. Опис.
Адміністративна комісія Березької жупи, м. Берегове
Ф. 1194, 13 справ. 1939–1942. Описи.
Головний радник регентського комісаріату Підкарпатської території, м. Ужгород
Ф. 1197, 20 справ. 1940–1942. Описи.
Гукливська народна школа, с. Гукливе Свалявського округу
Ф. 1199, 15 справ. 1913–1944. Описи.
Келечинська народна школа, с. Келечин Волівського округу
Ф. 1202, 3 справи. 1940–1944. Опис.
Урмезівське сільське управління, с. Урмезе Тячівського округу
Ф. 1274, 1 справа. 1919–1942. Описи.
Середньоапшанське сільське управління, с. Середня Апша Рахівського округу
Ф. 1276, 1 справа. 1943. Описи.
Акнаслатинське сільське управління, с. Акнаслатина Рахівського округу
Ф. 1277, 1 справа. 1944. Опис.
Унггосумезівське сільське управління, с. Унггосумезе Ужгородського округу
Ф. 1279, 1 справа. 1941. Описи.
Сирітський суд Березької жупи, м. Берегове
Ф. 1282, 2 справи. 1925–1949. Опис.
Перечинське податкове управління, с. Перечин
Ф. 1283, 1 справа. 1944. Опис.
Великоберезнянський районний нотаріат, с. Великий Березний
Ф. 1297, 1 справа. 1944. Опис.
Середнянський окружний начальник, с. Середнє Ужгородського округу
Ф. 1311, 1 справа. 1943. Опис.
Хустський сирітський суд, м. Хуст
Ф. 1313, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Боржавський районний нотаріат, с. Боржава Берегівського округу
Ф. 1317, 6 справ. 1939–1944. Опис.

Хустська філія Дунайського банку, м. Хуст
Ф. 1319, 3 справи. 1939–1944. Опис.
Ужгородське окружне метричне управління, м. Ужгород
Ф. 1321, 5 справ. 1938–1944. Опис.
Нодьселлеське сільське управління, с. Нодьселлеш
Ф. 1328, 3 справи. 1944. Опис.
Нодьмужайська реформатська школа, с. Нодьмужай Берегівського округу
Ф. 1398, 3 справи. 1940–1944. Опис.
Богданська початкова школа, с. Богдан Рахівського округу
Ф. 1402, 2 справи. 1939–1944. Опис.
Ужгородська реформатська народна школа, м. Ужгород
Ф. 1405, 5 справ. 1924–1944. Опис.
Ужгородська греко-католицька початкова школа, м. Ужгород
Ф. 1406, 8 справ. 1913–1944. Описи.
Кішраковецька початкова школа, с. Кішраковець Севлюського округу
Ф. 1408, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Кішгеївцька початкова школа, с. Кішгеївц Ужгородського округу
Ф. 1409, 2 справи. 1939–1944. Опис.
Селлешвейгардівська початкова школа, с. Селлешвейгардо Севлюського округу
Ф. 1416, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Нижньоверецька початкова школа, с. Нижні Верецьки Свалявського округу
Ф. 1427, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Хустська єврейська горожанська школа, м. Хуст
Ф. 1436, 1 справа. 1941–1942. Описи.
Різнопромислове товариство, м. Мукачеве
Ф. 1488, 406 справ. 1876–1944. Описи.
Державні початкові народні та церковні школи м. Мукачеве та Мукачівського округу
Ф. 1498, 9799 справ. 1855–1945. Описи.
Мукачівське міське податкове управління, м. Мукачеве
Ф. 1503, 1253 справи. 1938–1944. Описи.
Нотарське та сільські управління районного нотаріату села Залуж, с. Залуж Мукачівського округу
Ф. 1505, 63 справи. 1939–1944. Описи.
Мукачівське окружне управління, м. Мукачеве
Ф. 1506, 19 справ. 1939–1944. Описи.
Філія міської ощадної каси на «Кралівських Виноградах», м. Мукачеве
Ф. 1507, 2503 справи. 1916–1944. Описи.
Мукачівське державне податкове управління, м. Мукачеве
Ф. 1508, 540 справ. 1854–1944. Описи.
Мукачівське управління кадастрального вимірювання, м. Мукачеве
Ф. 1509, 2221 справа. 1902–1944. Описи.
Мукачівська державна гімназія, м. Мукачеве
Ф. 1514, 288 справ. 1905–1944. Описи.
Мукачівська державна школа для сліпих, м. Мукачеве
Ф. 1516, 295 справ. 1905–1944. Описи.
Державна жіноча горожанська школа, м. Мукачеве
Ф. 1518, 595 справ. 1882–1945. Описи.
Мукачівський філіал Словацького загального кредитного банку, м. Мукачеве Підкарпатської Русі
Ф. 1528, 1184 справи. 1900–1942. Описи.
Об'єднання промислових кредитних установ і кооперативів Словакії і Підкарпатської Русі, м. Мукачеве
Ф. 1537, 12 справ. 1928–1942. Описи.
Філія національного банку в м. Мукачеве
Ф. 1538, 27 справ. 1939–1942. Описи.

Мукачівська філія акціонерного товариства Підкарпатського банку, м. Мукачеве
Ф. 1539, 1411 справ. 1921–1946. Описи.
Мукачівський пивоварний завод графа Шенборн-Бухгейма в с. Підгоряни Мукачівського округу
Ф. 1540, 501 справа. 1888–1944. Описи.
Землеробська каса взаємодопомоги в м. Мукачеве Підкарпатської Русі
Ф. 1541, 475 справ. 1924–1944. Описи.
Мукачівський комерційний банк, філіал Будапештського угорського національного банку, м. Мукачеве
Ф. 1542, 142 справи. 1902–1943. Описи.
Філія об'єднаного акціонерного товариства Верхньоугорського кредитного банку і Кошицької ощадної каси, м. Мукачеве
Ф. 1543, 1006 справ. 1919–1944. Описи.
Адвокатська контора в м. Мукачеве, м. Мукачеве Березької жупи
Ф. 1544, 230 справ. 1902–1944. Описи.
Мукачівське окружне кредитне товариство, м. Мукачеве
Ф. 1547, 373 справи. 1920–1944. Описи.
Березько-Мараморoський торговельний банк, м. Мукачеве
Ф. 1550, 1605 справ. 1922–1944. Описи.
Державна вчительська семінарія, м. Мукачеве
Ф. 1551, 1250 справ. 1914–1944. Описи.
Управління бургомістра м. Мукачеве
Ф. 1553, 2674 справи. 1938–1944. Описи.
Музей ім. Легоцького, м. Мукачеве Підкарпатської Русі
Ф. 1555, 220 справ. 1594–1944. Описи.
Мукачівська окружна страхова каса, м. Мукачеве Підкарпатської Русі
Ф. 1559, 1744 справи. 1909–1944. Описи.
Державний дитячий садок з угорською мовою викладання, м. Мукачеве (Кертварош)
Ф. 1561, 3 справи. 1938–1944. Опис.
Державний дитячий садок у с. Страбічо Мукачівського округу
Ф. 1568, 1 справа. 1938–1944. Опис.
Філіал Кошицького акціонерного банку в м. Мукачеве
Ф. 1570, 20 справ. 1938–1944. Опис.
Нотарське та сільські управління районного нотаріату, с. Баркасове Мукачівського округу
Ф. 1572, 13 справ. 1938–1944. Опис.
Євангелістська церковна громада в с. Новий Кленовець Мукачівського округу
Ф. 1573, 1 справа. 1910–1942. Опис.
Нотарське та сільські управління районного нотаріату в с. Верхня Визниця Мукачівського округу
Ф. 1574, 8 справ. 1942–1944. Описи.
Державний дитячий садок в м. Мукачеве по вул. Йокаї Мора, м. Мукачеве Березької жупи
Ф. 1583, 15 справ. 1939–1943. Описи.
Нотарське та сільські управління Лохівського району, с. Лохове Мукачівського округу
Ф. 1586, 2 справи. 1944. Описи.

Фонди комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Севлюський окружний народний комітет, м. Севлюш
Ф. Р-10, 29 справ. 1944–1945. Описи.
Берегівський окружний народний комітет, м. Берегове
Ф. Р-64, 403 справи. 1944–1946. Описи.
Виконавчий комітет Рахівської районної Ради депутатів трудящих, м. Рахів
Ф. Р-130, 664 справи. 1945–1974. Описи.

Виконавчий комітет Виноградівської районної Ради народних депутатів, м. Виноградів
Ф. Р-172, 1433/52с справи. 1946–1981. Описи.
Виконавчий комітет Великоберезнянської районної Ради народних депутатів, смт Великий Березний
Ф. Р-298, 954/65с справ. 1946–1981. Описи.
Вілоцький сільський народний комітет, с. Вілок Севлюського округу Закарпатської України
Ф. Р-343, 25 справ. 1944–1946. Описи.

Архівні колекції

Особові справи службовців державних установ (колекція)
Ф. 62, 677 справ. 1919–1942. Описи.
Архів кадастральних карт Підкарпатської Русі, м. Ужгород (колекція)
Ф. 125, 11 674 справи. 1787–1948. Описи.

Der volksdeutsche Erzieher

Amtliches Monatsblatt des Generalkommissars Shitomir für die volksdeutsche Erzieherschaft des Generalbezirks

1. Jahrgang | August 1943 | Heft 8

Herausgeber: Der Generalkommissar Shitomir

Volk und Scholle

Vergeßt nie, daß das heiligste Recht auf dieser Welt das Recht auf Erde ist, die man bebauen will, und das heiligste Opfer das Blut, das man für diese vergießt!

ADOLF HITLER „Mein Kampf"

Heimat

Liegt ein Bauernhaus am Wegesrand,
weit streckt sich das sommerliche Land.
Mittag ists. Es ruht das Halmenmeer,
Bienensummen zittert drüber-her.
Und es fließt vom Dorf ein Glockenlaut
über Korn und Wiese, Wald und Kraut.
Manchmal weht ein warmer Roggenduft
segnend durch die flimmerhelle Luft.
Und ich hör' im leisen Glockenläuten
meine Väter durch die Felder schreiten.....

Ludwig Bäte

Deutsche Heimat

...mat! Was liegt für uns deutsche Menschen alles ...mesen beiden Silben! Von der trauten Heimat ... wir in unseren schönsten Liedern. Der Hei... gelten die liebsten Gedanken unserer Soldaten ...nden Fronten, mit dem Bilde der Heimat im ... bluten und fallen sie! Sie ist mehr als Ber... Täler, als Wiesen und Felder, als das Stück ... Land, das unsere Kindheit sah. Mit dem ... Heimat verbinden wir alles, was schön ...esch, was recht und wahr ist: Vater und ...tter, die Geschwister, Kameraden und Freunde, ...rec was da lebt und uns vertraut ist, frohe, ...liche Jugendzeit, frohe und leidvolle Stunden ...rhalb der Familie, innerhalb der Lebens- und ...cksalsgemeinschaft des Heimatortes, die uns ...traute Muttersprache, Kultur und Brauchtum, alles, was uns heimisch macht! Die Heimat kann man nicht allein mit dem Hirn fassen, sie wohnt im Herzen des deutschen Menschen. In keinem Volke dieser Erde ist die Liebe zur Heimat so stark, so tief ausgeprägt, als in unserem deutschen. Die Heimat ist uns heiliges Land, wo wir daheim sind, das Land unserer Väter und Mütter, das uns reich macht. Andere Völker nennen ihre Länder Nation, Imperium, Empire, Union usw., wir sprechen vom Vaterland, von der Muttererde, von der Heimat, vom Reich. Das sind uns nicht leere Worte, bei ihrem Klang werden wir innerlich aufgerufen, sie bedeuten uns wirklich etwas, sie erfüllen uns. — In den 80er Jahren wanderte ein junger Mann meines Heimatortes hinüber nach Amerika. Dort wurde er reich, kam zu Ansehen und Wohlstand, hatte

Перша шпальта німецької газети «Народ і Батьківщина», що видавалася в м. Житомирі. Серпень 1943 р.

ЦДАВО України, ф. 3676, оп. 4, спр. 72, арк. 454

План постановок Вільшанського районного театру на 3-й квартал 1942 р.

ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 1, спр. 74, арк. 2

Olschana

П Л А Н

ПОСТАНОВОК ВІЛЬШАНСЬКОГО РАЙОНОВОГО ТЕАТРУ на 3-й КВАРТАЛ. 1942 року.

№№ пп.	Назва постановок	Автор	Дата виконання	Відмітка про дозвіл до постановки
1.	"Мартин Боруля"	І. Тобілевич	11/X-42р	
2.	Концерт і п'єса "По ревізії"	Кропивницький	18/X-42р.	
3.	"Сто тисяч"	І. Тобілевич	1/XI-42р.	
4.	Концерт і танці	-"-	8/XI-42р.	
5.	"Бурлака"	І. Тобілевич	15/XI-42р.	
6.	"Сватання на Гончарівці"	Основ'яненко	29/XI-42р.	
7.	Концерт і танці	-"-	4/XII-42р.	
8.	"Дай серцю волю, заведе в неволю"	Кропивницький	11/XII-42р.	
9.	"Нахмарило"	Б. Грінченко	18/XII-42р.	
10.	Концерт і танці	-	31/XII-42р.	

ІНСПЕКТОР ВІДДІЛУ КУЛЬТУРИ І ВИХОВАННЯ [підпис] /ШЕВУДЬКО/

ЗАВІДУВАЧ [...] ТЕАТРУ [підпис] / ОЗІРНІЙ/

РЕПЕРТУАР ПІСЕНЬ ДЛЯ ВИСТУПУ НА КОНЦЕРТАХ В ТРЕТЬОМУ КВАРТАЛІ 1942 року.
/Додаток до плану/.

№№ пп	Назва пісень	Автор
1.	Заповіт	Т.Г. Шевченко
2.	Налетіли Журавлі	Леонтович
3.	Зелена та ліщинонька	-"-
4.	Ой п'є вдова	-"-
5.	За городом качки пливуть	-"-
6.	Ой горе тій чайці	-"-
7.	Дударик	-"-
8.	Прощай село	-"-
9.	Над річкою бережком	-"-
10.	За річкою за Дунаєм	-"-
11.	Ой летіла Горлиця	Лисенка
12.	Ой на горі пшениченка	Степового
13.	Пряла ж я куделицю	
14.	Ой не рости кропе	Ревуцького
15.	Ой піду я лугом	
16.	"Гандзя"	
17.	Стелися барвінку	Лисенка
18.	Тече річка бережками	Степового
19.	Буду собі купила	Кошиця
20.	Хор лісових дзвіночків	Верховинця

Інспектор відділу культури і освіти [підпис] /ШЕВУДЬКО/
Завідувач райтеатру [підпис] /ОЗІРНІЙ/

Репертуар пісень артистів Вільшанського районного театру для виступів на концертах у 3-му кварталі 1942 р.

ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 1, спр. 74, арк. 3

3284.

-3-

Dienstverpflichtung.

Ich erkläre hiermit, dass ich mich zum Dienste in den

WACHMANNSCHAFTEN

des Beauftragten des Reichsführers-SS und Chef der Deutschen Polizei — Chef der Ordnungspolizei — für die Errichtung der SS-und Polizeistützpunkte im neuen Ostraum für Kriegsdauer verpflichte und das ich mich den bestehenden Dienst- und Disziplinarvorschriften unterwerfe.

Сообязательство к службе.

Заявляю сим, что я обязываюсь к службе

В НАДЗИРАТЕЛЬНОЙ СЛУЖБЕ

Уполномоченнаго Рейхсфирера-SS. и Шефа Германской Полиции—Шефа Порядковой Полиции—для учреждения S.S.- и Полицейских Постовых Пунктов в новых Восточных Областях на время войны и подпорадуюсь обязательным правилам службы и дисциплины.

Trawniki, den .... 1941.
Травники, дня

WACHMANN

Угода про співпрацю з нацистською окупаційною владою
ЦДАВО України, ф. 4628, оп. 1, спр. 12, арк. 2

Beilage zu Anlage 226 (L)

Wehrnummer	Beschriftung und Nr. der Erkennungsmarke	Kriegsstammrollennummer
Bamberg 16/275/9	Ln.Fu.Kp.(H)(mot)2/7 1o3	1o3

1	Lämmermeyer (Familienname)	19	Zugang am 26.8.39 St.R.Nr. 12o/39 (Truppen- oder Kriegsstammrollennummer bei letztem Truppenteil); von 9./Lg.Nachr.Rgt.7, Augsburg (Truppenteil, Ersatztruppenteil, Wehrersatzdienststelle); Wehrpaß eingetroffen oder abgenommen am: 26.8.39
2	Johann, Leonhardt (Vornamen (Rufnamen unterstreichen))	41	Abgang: Ueberwiesen am: ... an: Augsburg; Gefallen am: ...; Beerdigt in: ...; Vermißt seit ...; bei ... (Truppenteil, Kriegsschauplatz)
2 a	Gochsheim b/Schweinfurt, Adolf Hitlerstrasse 74 1/11 (Heimatanschrift: Ort, Kreis, Straße, Hausnummer)		
3	25. 1. 1916 (Tag, Monat, Jahr d. Geburt) Haßfurt (Geburtsort)		
4	Unterfranken (Kreis, Bezirk, Amt usw. Reg.-Bezirk)		
6	kathol. (Religiöses Bekenntnis)	41 a	Wehrpaß abgesandt oder ausgehändigt am: ... an: ...
7	verh. 15. 5. 4o (Familienstand, Tag, Monat, Jahr)		
13	Ehefrau: Friede Lämmermeyer ~~geb. Schuhmann~~ Gochsheim b/Schweinf. ~~Adolf Hitlerstr. 74 1/11~~ (siehe Zeile 24) (Anschrift der Frau od. der Eltern od. der nächst. Angehörig.)	22	(Militärflugzeugführerschein) (Land) (Ort) (Datum); (Erweiterter Militärflugzeugführerschein) (Land) (Ort) (Datum); (Beobachterschein) (Land) (Ort) (Datum); (Hilfsbeobachterschein) (Land) (Ort) (Datum); (Verbandsführerschein) (Land) (Ort) (Datum); (Beobachtungsfliegerschein) (Land) (Ort) (Datum)
23	Obergefreiter (T) (Dienstgrad) 15 (Stellengruppe)		
42	III./Lg.Nachr.Rgt. 7 Augsburg – Pfersee (Zuständiger Ersatztruppenteil)	43	WMA. Schweinfurt (Zuständige Wehrersatzdienststelle)

	Fliegerische u. Technische Vorbildung (Scheine)	(Datum)	Besondere Ausbildung, Lehrgänge, Kommandierungen
22			Funker, Führerschein Klasse 2 und 3
			Dienststellen: 26.8.39 –

Beförderungen, Ernennungen, Stel...

	Durch Befehl usw. vom	Ernannt oder befördert am	Stellengruppe
23 a	Kp.-Befehl	Gefr.	15
	"	Obgefr.	15

Verpflichtungsdauer: 2 Jahre

Bestell-Nr. 226 (L), Wehrmacht-Vordruck-Verlag Heinrich Buschmann, Münster (W.)

Orden und Ehrenzeichen

	(Datum)	Art der Auszeichnung	Verleihungsurkunde	Bestätigung des Kompanie- usw. Führers
24	31.1.41	Kriegsverdienstkreuz 2.Klasse mit Schwertern		
	Heimatdienststelle: (Zeile 13)	Bezieht Kriegsgebührnisse von Ln.Ers.abt. III/7, Augsburg		

Strafen

24 a	*) keine / *) siehe Strafbuchseite ... *) Nichtzutreffendes streichen	24 b	Strafbuchauszug überwiesen: *) ja / *) nein

24 c Führung (mit Unterschrift des Kompanie- usw. Führers)

Mitgemachte Gefechte

(Datum)	Truppenteil, Kriegsschauplatz

Der Gefr. Lämmermeyer hat im Einsatz der Ln. Abteilung (H) (mot) 7 bei der 2. Kompanie an folgenden Unternehmungen und Gefechten teilgenommen.

I.

8. 9 39 – 8 11 39 Abwehrbereitschaft an der Oberrheinfront
9 11. 39 – 10. 5. 40 Sicherung der deutschen Westgrenze.

II Durchbruch zum Ärmelkanal:

10. 5 – 14 5 40 Kampf um die Yssel- und Grebbe-Stellung. Angriff gegen Maas- und Peel-Stellung und Durchbruch zur Küste
14 5 – 15. 5. 40 Angriff gegen die Südfront der Festung Holland.
16 5 – 18 5. 40 Eroberung der Insel Walcheren.
19. 5 – 20. 5. 40 Angriff gegen Festung Antwerpen und über die Schelde
21. 5 – 30 5. 40 Vormarsch durch Luxemburg, Belgien und Nordfrankreich
31 5. – 4. 6. 40 Anmarsch nördlich der Somme, Aisne und Oise und Bildung von Brückenköpfen.

III Schlacht in Frankreich

5 6. – 6 6 40 Kämpfe um den Oise-Aisne-Kanal und den Chemin des Dames.
7 6. – 10 6. 40 Kampf um den Aisne-Abschnitt und Verfolgungskämpfe bis zur Marne
11. 6. – 14. 6 40 Kampf um die Marne und Verfolgung bis zur Seine
15. 6 – 17. 6. 40 Verfolgung von der Seine bis zur Loire.
18 6 – 20 6. 40 Verfolgung von der Loire bis zum Cher.
21 6. – 25 6. 40 Sicherung der Demarkationslinie

Verwundungen und ernstere Krankheiten, Lazarettaufenthalt

	Tag, Monat, Jahr	Impfungen
29	2.1o.39	gg. Typhus u.Parat.
	9.1o.39	"
	16.1o.39	"
	12. 2.41	"
	1o.6.41	" Cholera
	17.6.41	" "
	2o.6.41	" "

Kriegsdienstbeschädigungen anerkannt

	Am (Tag, Monat, Jahr)	Art des Leidens	Von welcher Dienststelle
29 a			

Анкета німецького військовика 7-го моторизованого відділення зв'язку. 1941 р.

ЦДАВО України, ф. 2453, оп. 1, спр. 164, арк. 1, 1 зв.

Карта дислокації 1-ї танкової дивізії німецької армії. Грудень 1942 р.

ЦДАВО України, ф. 2453, оп. 1, спр. 294, арк. 15

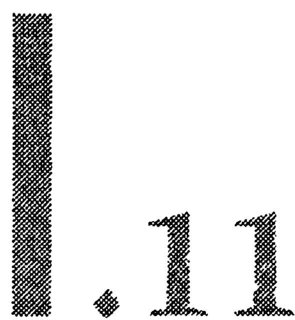

І.11 Державний архів Запорізької області

69095, м. Запоріжжя, вул. Українська, 48
Тел. (0612) 63-30-54
E-mail: dazo@infocom.zp.ua
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra08

У зібраннях архіву комплекс джерел, які висвітлюють історію періоду нацистської окупації регіону, становлять різні за походженням та видами документи, що об'єднані у 196 фондах, включених до реєстру довідникової частини видання. Більшість із них – 165 – репрезентують «окупаційні фонди». 21 фонд – це фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, 10 – архівні колекції. Мова документів – українська, німецька, російська.

Після штучного поділу окупованої території України на окремі адміністративні одиниці одна частина Запорізької області ввійшла до складу генерального округу «Дніпропетровськ», інша – до складу генерального округу «Таврія» рейхскомісаріату «Україна». У групі *фондів органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади,* досить повно (враховуючи обставини воєнного часу) збереглися документи органів управління окупованими територіями різного рівня (місцевих органів окупаційної адміністрації та органів самоврядування: штадткомісаріату, міських, районних, сільських управ); органів економічного освоєння загарбаних українських земель, житлово-комунального забезпечення та суб'єктів господарювання: земельних управ та сільськогоспо-

дарської комендатури, промислових та сільськогосподарських підприємств, споживчо-кооперативних організацій; фрагментарно відклалися фонди галузей охорони здоров'я та соціального страхування, культури. Хоча в архівних зібраннях немає окремих фондів освітніх установ, стан освіти регіону доби нацистської окупації віддзеркалюється в документах інших фондів, зокрема – місцевих органів самоуправління (див., наприклад, фонди Оріхівської та Приазовської районних управ, Біленківської сільської управи). Особливістю цього комплексу документів є також примат інформації соціально-економічного змісту.

Так, у фонді Запорізького штадткомісаріату (ф. Р-1435, 157 справ за 1941–1943 рр.) представлено характеристики промислових підприємств міст Запоріжжя, Бердянська, Оріхова; штатні розписи заводів м. Запоріжжя; звіти заводів про виконання планів виробництва; відомості про наявність продукції на заводах м. Запоріжжя; план розвитку сільського господарства області на 1942 р. і таблиці посівних площ по Запорізькій області за 1941–1943 рр.; акти документальних фінансових ревізій громадських господарств області. До складу фонду увійшли також плани та програми театральних вистав і концертів, плани і звіти проведення лекцій пропагандистського спрямування; списки громадян, вивезених на роботу до Німеччини; списки працівників установ і підприємств області. 4 фонди сформовано з документів міських управ: Запорізької (ф. Р-1433), Полозької (ф. Р-1643), Великотокмацької (ф. Р-1707), Мелітопольської (ф. Р-3061). У великообсяговому фонді Запорізької міської управи (1179 справ) відклалися документи, що висвітлюють не тільки напрями роботи самої управи, а й різні аспекти життєдіяльності міста та умови життя його мешканців. Серед документів фонду – накази з особового складу, штатний розпис, особові справи, відомості нарахування зарплати працівникам міськуправи; господарські та фінансові плани і звіти міськуправи, промислових підприємств, установ охорони здоров'я, освіти; листування з питань постачання продуктами харчування та предметами першої потреби дитячих садків, шкіл, медичних установ міста; відомості про результати перепису населення м. Запоріжжя (1942), наявність робочої сили та готової продукції на підприємствах; штатні розписи та кошториси установ і підприємств міста; свідоцтва про смерть військовополонених, які перебували на території м. Запоріжжя. Інформативно цінним є й фонд Мелітопольської міської управи, до складу якого увійшли: постанови, накази міської управи про покарання за проведення антифашистської пропаганди, введення українсько-німецької двомовності в установах міста, сплату місцевих податків і квартплати; протоколи засідань радників управи; місячні господарські плани, фінансові звіти; відомості сплати прибуткового податку підприємствами міста та їх списки; документи про роботу міських відділів житлового господарства (листування про надання квартир німецьким офіцерам, наряди будівельних бригад, орендні договори, заяви громадян про видачу ордерів і прописку, квитанції по квартплаті) та народної освіти (накази, листування зі школами міста); штатні розписи міських поліції, пожежної команди, податкового відділу, санітарної інспекції, «Водосвіту», видавництва газети «Новое время»; списки орендарів земельних ділянок, платників податків, поліцейських;

реєстраційні посвідчення евакуйованих громадян; відомості нарахування зарплати, особові картки працівників міської управи. У складі ф. Р-1643 привертають увагу розпорядження окупаційних властей щодо дотримання трудової дисципліни, списки працівників швейних майстерень м. Пологи; у ф. Р-1707 – листування з шефом поліції про постачання хліба для в'язнів і військовополонених.

З документів районних управ сформовано 15 окремих фондів. За складом та змістом вони не є рівноцінними, отже, аналізувати їх краще комплексно. Майже в кожному фонді наявні директивні документи, штатні розписи (або списки співробітників), фінансові звіти та відомості про заробітну плату працівників управ, висвітлюються напрями і показники господарської діяльності (відомості про хід сільськогосподарських робіт, кількість худоби, здачу продуктів), списки населення, господарств району. У деяких фондах представлено документи, які засвідчують впровадження управами жорсткого окупаційного режиму. Наявні у фондах районних управ і матеріали про роботу шкіл, лікарень (наприклад, у ф. Р-1708), санітарний стан районів та боротьбу з епідемічними захворюваннями. Так, у фонді Новомиколаївської районної управи (ф. Р-1483) містяться фінансові звіти відділів управи; відомості здачі молока; заяви евакуйованих громадян на отримання продуктів харчування; списки працівників відділів управи, власників худоби по району; у фонді Оріхівської районної управи (ф. Р-1520) – накази, вказівки районної управи стосовно роботи відділу народної освіти та шкіл району; листування зі школами про початок навчального року, призначення вчителів; у фонді Веселівської районної управи (ф. Р-3060) – постанови, накази районного шефа про порядок справляння податків з господарств і населення, обов'язкове окладне страхування, заходи по боротьбі з епідеміями тварин; місячні фінансові звіти, інвентарні описи майна земельних громад; дані перепису худоби, сільськогосподарського реманенту, книги обліку рахунків, порівнювальні відомості земельних громад; посімейні списки громадян сіл, реєстраційні списки хворих осіб по району, працівників районної управи. Вказівки шефа Михайлівського району щодо постачання сільськогосподарською продукцією військових частин, вербування населення на роботу до Німеччини відклались у фонді Михайлівської районної управи (ф. Р-1586); списки населених пунктів Новозлатопільського району із зазначенням кількості господарств, населення за віком, статтю, національністю (окремо – списки місцевих німців), евакуйованих осіб, сільських старост; відомості про міжнаціональні шлюби – у фонді Новозлатопільської районної управи (ф. Р-1613); постанови, накази, розпорядження гебітскомісара, районного шефа, начальника поліції, Приморської районної управи про перерозподіл функцій апарату управління управи, встановлення 9-годинного робочого дня та режиму нічного часу, порядок прописки та виписки громадян, посилення заходів безпеки, перевірку списків на продовольчі пайки; відомості про запаси насіння по земельних громадах району – у фонді Приморської (Ногайської) районної управи (ф. Р-3053). У фонді Запорізької (Хортицької) районної управи (ф. Р-1719) подано описи (статистичні відомості із зазначенням географічного положення, економічного стану) сіл району: Бабурка, Варварівка, Водяне, Долинівка, Капустянка, Кічкас, Малишівка,

Морозівка, Миколай-Поле, Нижня Хортиця, Новослобідка, Павлівка, Тернувате, Хортиця, Широке, списки громадян сіл району. Серед документів фонду Андріївської районної управи (ф. Р-3057) – постанови, інструкція, накази, розпорядження управи про посилення боротьби з партизанами, збір лиж і маскувальних халатів для німецької армії, виплату пенсій, сплату податку на будівництво залізниці, облік руху населення, домашньої птиці, порядок роботи шкіл, заборону викладання німецької мови у школах району.

63 фонди репрезентують сільські управи області періоду нацистської окупації. Це – найчисельніший за кількістю масив «окупаційних фондів» архіву. Але за обсягом документів вони здебільшого невеликі, налічують у своєму складі від 1 до 5 справ. Такі фонди, як правило, містять розпорядження управ (переважно щодо оподаткування, введення трудової повинності, вербування населення на роботу до Німеччини), довідки громадянам про місце проживання та різноманітні списки – мешканців сіл, працівників громадських господарств, платників податків та співробітників управи (іноді – поліцейських, учителів, списки шахтарів Донбасу, які перебували на території сільських управ, та осіб, що не виконали планів постачань), худоби, у деяких ідеться й про перебіг сільськогосподарських робіт. Більш «наповнені» фонди включають різноманітну інформацію, що висвітлює адміністративні та репресивні функції режиму, економічний визиск загарбаних територій, умови життя населення. Уявлення про джерельну базу таких фондів можна скласти, ознайомившись з анотаціями складу документів деяких з них. Наприклад, у фонді Хвалибогівської сільської управи (ф. Р-1627, 13 справ) наявні: постанови, накази, розпорядження, вказівки окружного комісара, районної управи, сільського старости про вербування робочої сили на роботу до Німеччини, заохочення боротьби проти партизанів, облік і права місцевих німців, введення українсько-німецької двомовності, благоустрій сіл, порядок створення осередків товариства «Просвіта», боротьбу зі спекуляцією, збір одягу для військовополонених, сплату податків; виписки з протоколів засідань комісії з розгляду заяв про повернення майна особам, які були розкуркулені радянською владою; листування з районною управою про ліквідацію відділу соціального забезпечення та створення комітету самозабезпечення, з питань утримання військовополонених, прийому посилок для завербованих на роботу до Німеччини, про ремонт шкіл, постачання молока, боротьбу з епідеміями; місячні фінансові звіти; дані переписів населення та худоби за станом на 1941–1942 рр.; списки населення та евакуйованих осіб, які перебували на території сільської управи. Серед документів, що відклались у фонді Кічкаської сільської управи (ф. Р-1635, 17 справ) – накази та розпорядження бургомістра про справляння з громадян одноразового податку на потреби сільських громад, порядок пересувань на території сільської управи, про вирішення житлового питання, звільнення та призначення на роботу, проведення боротьби з інфекційними хворобами та самогоноварінням; листування з шефом районної управи з адміністративно-господарських питань; плакати-звернення до населення про добровільну здачу зброї та військового спорядження; відомості на використання палива установами управи; заяви-анкети та довідки з місця

роботи на отримання перепусток; заяви громадян про надання їм дозволу на прописку; списки працівників сільської управи та відділу комунального господарства, які працюють на шкідливих підприємствах, на отримання молока, відомості щодо платників штрафу за спекуляцію, списки громадян 1920–1927 рр. народження, учнів; список вулиць Кічкаської управи із зазначенням їх старих і нових назв; план поховань німецьких воїнів на правому березі Дніпра. У фонді Балабинської сільської управи (ф. Р-1639, 24 справи) знаходимо: розпорядження шефа району про запис українських добровольців до військ СС, надання допомоги сім'ям осіб, завербованих на роботу до Німеччини, здачу військового спорядження, збільшення м'ясопостачань, облік громадян 1921–1926 рр. народження та осіб з медичною освітою; введення обов'язкового окладного страхування; звіти про стан тваринництва, садівництва, бджільництва; листування з районною управою, громадськими господарствами з адміністративно-господарських та фінансових питань; статистичні дані про кількість населення за національною ознакою, його списки; заяви громадян про надання дозволу на прописку, видачу перепусток та свідоцтв про народження; списки службовців сільської управи та поліції, військовополонених, осіб, які прибули до села після 22.06.1941 р., членів Балабинського рибного господарства, вчителів, квартальних, інвалідів, служителів Петропавлівської церкви; список вулиць с. Балабине із зазначенням їх старих і нових назв. У фонді Комишуваської сільської управи (ф. Р-1524) збереглися довідки громадянам про втрату житла внаслідок бойових дій; у фонді Кобильненської сільської управи (ф. Р-1616) – вказівки шефа району про використання пропагандистських плакатів і листівок «за призначенням»; у фонді Лукашівської сільської управи (ф. Р-1636) – розпорядження районної управи про врегулювання цін за використання гужового транспорту, звіти про стан тваринництва по громадських господарствах сільської управи; листування з шефом району про завдання загонів допоміжної поліції, Хортицький трудовий табір примусових робіт, вступ добровольців до німецької армії, справляння податку з власників собак, проведення заходів з метою боротьби із самогоноварінням, зі шкідниками сільського господарства; відомості про розподіл вугілля серед підвідомчих управі закладів. З відомостей про виплату заробітної плати, що відклались у фонді Гамівської сільської управи (ф. Р-3052), дізнаємося про існування там сільського театру; з листування, яке також увійшло до складу фонду Шевченківської сільської управи (ф. Р-3055) – про зняття церковних дзвонів, кількість сиріт, віруючих, власників присадибних ділянок, овець, домашньої птиці, розвиток бджільництва; з наказів шефа Приморського району, що відклались у фонді Інзівської сільської управи (ф. Р-3051), – про заборону міжнаціональних шлюбів, а з документів Запорізької сільської управи (ф. Р-3059) – про порядок реєстрації шлюбів військовополонених і солдат німецької армії; Корніївської сільської управи (ф. Р-3058) та Орлівської сільської управи (ф. Р-3063) – про проведений обмін грошових знаків. У ф. Р-3063 наявні також директивні документи штабу формування козачих військ про військовий призов козаків Кубані та Дону; інформація про реорганізацію середніх шкіл у початкові, вилучення підручників з німецької мови, порядок роботи релігійних громад.

Документи, які засвідчують діяльність *поліції та формувань, що здійснювали поліційні функції,* наявні у складі низки фондів місцевих окупаційних властей, але окремими фондами в архівних зібраннях вони майже не представлені. Винятком є ф. Р-5728 – «Німецька польова жандармерія, м. Мелітополь Запорізької області», сформований зі звіту, донесень про роботу жандармерії, слідчих матеріалів з розгляду справ про дезертирство німецьких солдат та крадіжки майна.

279 справ ф. Р-3077 («Мировий суддя 4-ї дільниці м. Мелітополя Запорізької області») за 1943 р. висвітлюють діяльність установ *судочинства* під час окупації. Вони складаються в основному з документів цивільних справ про надання прав користування майном, нерухомістю, земельними ділянками, про усиновлення, встановлення опікунства тощо.

Досить різноманітно, хоча й у невеликій кількості, відклалися в архіві фонди, документи яких репрезентують діяльність *органів економічного освоєння окупованих територій, комунікаційного та житлово-комунального забезпечення, суб'єктів господарювання.* Біржі праці представлено лише одним фондом (Р-3191), що вміщує відомості про кількість громадян Нововасилівського району 1920–1926 рр. народження, відправлених на роботу в м. Мелітополь; посередницькі доручення та вимоги про надання робочої сили; списки спеціалістів району. На жаль, майже не збереглося архівних документів про роботу підприємств важкої промисловості. У фонді чавуноливарного заводу с. Астраханка Нововасилівського району (ф. Р-3088) відклалася лише 1 справа, що вміщує звіти про нарахування страхових виплат робітникам заводу. У фонді цвяхового заводу промислового відділу Мелітопольської міської управи (ф. Р-3087) знаходимо: план виробництва продукції на 1942 р.; листування з міськуправою, постачальниками про забезпечення заводу сировиною, сплату податків; відомості обліку продукції заводу; акти перевірки взаєморозрахунків, бухгалтерські баланси, ордери на прийом та реалізацію продукції, рахунки; табелі обліку роботи, відомості нарахування зарплати, списки працівників заводу. До складу фонду центрального сітьового району «Дніпроенерго» Дніпровського районного енергетичного управління м. Запоріжжя (ф. Р-1661) увійшли акти на придбання необхідних матеріалів та заявки на проведення ремонтних робіт; прибутково-касові ордери; відомості виплати заробітної плати працівникам сітьового району лівого берега, монтерам по ремонту лінії зв'язку м. Великий Токмак. Документи 9 фондів відображають стан підприємств *харчової галузі.* Серед них найповніше представлено молочно-жирову промисловість. Документи Запорізької філії молочно-жирового тресту України (ф. Р-1440), з яких сформовано 100 справ, надають цінну інформацію про стан управління підприємствами, кількість виготовленої та реалізованої продукції, кількість працівників і службовців. Доповнюють цю інформацію документи 6 фондів маслозаводів (фф. Р-1516, Р-1540, Р-1637, Р-1715, Р-3082, Р-3083). Здебільшого в них зосереджено відомості про техніко-виробничі показники заводів та виплату заробітної плати. У складі Веселівського маслозаводу (ф. Р-3083) відклалися також розпорядження німецької фельдкомендатури про введення податку з будівель та земельних ділянок, які не використовувалися для потреб сільського господарства; а у фонді Біленківського маслозаво-

ду (ф. Р-1637) – інструкції про заготівлю та переробку молока; листування з Хортицьким кущовим об'єднанням молокозаводів з питань молочних та м'ясопостачань; списки дітей 1942–1943 рр. народження; списки власників корів. Збереглися в архіві й документи м'ясокомбінату (ф. Р-3084), млину (ф. Р-3081), олійниці (ф. Р-3092).

Сільськогосподарську галузь Запорізької області періоду нацистської окупації репрезентують у зібраннях архіву документи фондів, що стосуються як діяльності управлінських структур, так і сільськогосподарських підприємств – Українського сільськогосподарського бюро при генеральному комісаріаті (ф. Р-1438), районних земельних управлінь (фф. Р-1571, Р-1681), сільськогосподарської комендатури (ф. Р-1702), шовкоконтори (ф. Р-3089), державних господарств та маєтків (7 фондів), машинно-тракторних станцій (7 фондів), складу і бази сільськогосподарського постачання, скотобази, агродільниці, ветеринарної лікарні. Назагал документи цієї групи фондів відображають напрями реалізації земельної політики окупаційної влади, показники сільськогосподарського виробництва області, використання робочої сили та наявної техніки. Так, у ф. Р-1438 містяться: накази з питань реорганізації; інформація про роботу обласної контори олійно-масляних культур; протоколи нарад агрономів; положення про районні земельні управління; плани посівів; аналіз результатів господарської діяльності та економічного стану сільськогосподарських общин у 1942 р. порівняно з 1940 р.; зведений зерновий баланс та звіти про врожай по районах області за 1942 р.; списки спеціалістів сільського господарства по районах області. Серед документів фонду агродільниці № 3 Веселівської районної агроконтори (ф. Р-3097) відклалися: постанови рейхскомісара України про заходи по створенню захисних смуг; попередній план сівби на 1943 р.; листування з управлінням районної агроконтори про ведення боротьби зі шкідниками сільського господарства, проведення посівної кампанії та нагляду за посівами; списки військовополонених, які перебували на території земельних громад району. У фондах державних господарств знаходимо директивні документи, відомості про оподаткування та виконання норм здавання сільськогосподарських продуктів, місячні звіти, списки громадян, вивезених на роботу до Німеччини. У складі 1274 справ ф. Р-1456 об'єднано документи й матеріали районних агроконтор та громадських господарств Запорізької області (в обліковій документації архіву фонд визначено як колекцію). Тут наявні директивні документи керівників господарств; плани та звіти про хід посівних та збиральних кампаній; інформації, зведення про наявність худоби, стан тваринництва, сівообігу в громадських господарствах області; відомості обліку трудоднів; посімейно-майнові списки.

Лісові господарства представляють документи фондів Р-1512, Р-1608, Р-3102. Узагальнене уявлення щодо складу і змісту їх документів надає ф. Р-1608, що вміщує інструкції з охорони лісів і водойм; листування з питань отримання землі для сінокосів і городів; заявки установ та наряди на постачання лісоматеріалів; відомості нарахування зарплати, списки працівників лісгоспу; посвідчення громадян.

У фонді Бердянського рибного промислу (ф. Р-3091) наявні відомості про стан рибного господарства у північно-західній частині Азовського моря на червень 1941 р.

Дотична інформація щодо виробництва та збуту сільськогосподарської продукції, а також стосовно економічного визиску регіону в цілому міститься і в документах чималої групи *фондів споживчих спілок та товариств, заготівельних та постачально-збутових установ і організацій* (усього близько 20 фондів). Тут, зокрема, відклалися дані про кількість, надходження, переробку, заготівлю і реалізацію сільськогосподарських продуктів і сировини (зерна, насіннєвого фонду, худоби, шкір), списки зернових пунктів, бухгалтерські документи, відомості про відрядження та заробітну плату працівників.

Збереглися в архіві й документи, що дають певне уявлення про стан *торгівлі* (побіжно в них висвітлюються й факти, що стосуються загальної картини життя населення у добу окупації). Так, у 564 справах ф. Р-1434 («Продхарч при Запорізькій міській управі») знаходимо: розпорядження про норми отоварювання карток, трудову дисципліну, економію продуктів та ін.; плани товарообігу; штатні розписи; звіти магазинів про роботу; довідки громадян з місця роботи на отримання продуктових карток; відомості нарахування заробітної плати.

Досить фрагментарно, але все ж таки представлено в архіві фонди, документи яких стосуються питань *житлово-комунального господарства, діяльності допоміжних міських служб, зв'язку* (див., наприклад: фф. Р-1436, Р-1443, Р-1447, Р-1451, Р-1577, Р-1661).

Група фондів органів та установ *охорони здоров'я* також не є репрезентативною. Тут маємо лише малочисельний фонд Веселівської районної лікарні при районній управі (ф. Р-3185, 12 справ), що містить звіти про роботу лікарні за 1942 р.; статистичні звіти про динаміку інфекційних захворювань по району; господарський договір лікарні; рахунки-наряди на отримання продуктів і медикаментів; амбулаторні книги та журнали реєстрації хворих; відомості виплати заробітної плати лікарям та обслуговуючому персоналу; списки медичного персоналу району. Та водночас в архіві збереглися фонди Запорізької обласної контори лікарняного страхування (ф. Р-1439, 214 справ) і Мелітопольської районної контори лікарняного страхування (ф. Р-3187, 1 справа), у яких зосереджено документи обліку захворюваності серед застрахованих; місячні звіти медичних закладів з питань лікарняного страхування; відомості про страхові медичні відрахування із заробітної плати робітників та службовців; листки непрацездатності; списки лікарів та середнього медичного персоналу; відомості нарахування зарплати службовцям та оплати лікарняних листів.

Не залишилося у достатній кількості й документів про діяльність окремих управлінських структур та установ *освітньої та культурної сфери, засобів масової інформації, друкарень.*

Серед них відзначимо фонд архіву при Запорізькій міській управі (ф. Р-1444), у складі 8 справ якого можна знайти накази Запорізької міської управи стосовно роботи архіву; плани роботи установи; акти прийому документів від установ та видачі документів у тимчасове користування; штатні розписи та списки працівників архіву. У фонді друкарні «Нове

Запоріжжя», м. Запоріжжя (ф. Р-1445, 29 справ), наявні накази з особового складу; звіт про роботу друкарні за 1942 р.; рукописи статей; корінці квитанцій, заявки на передплату видань; відомості нарахування зарплати та гонорарів працівникам газети.

З певною мірою умовності до групи фондів, документи яких висвітлюють діяльність *об'єднань громадян* населення під час нацистської окупації, відносимо фонд Запорізького обласного управління профспілок (ф. Р-1442, 18 справ), де збереглися відомості про кількість робітників на підприємствах області та про відрахування профспілкових внесків, реалізації профспілкового майна, виплати зарплати працівникам управління.

Група *фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни,* складається з документів і матеріалів, які входять до складу Запорізької обласної та міської, а також 19 районних комісій зі сприяння в роботі НДК СРСР. Джерела цієї групи фондів надають вичерпну інформацію щодо звірств та злодіянь нацистських окупантів, масштабів завданих ними збитків.

Колекційні зібрання архіву з проблеми представляють документи і матеріали 10 фондів, серед яких переважають колекції спогадів, щоденників, листів. У окремому фонді (ф. Р-1669) зібрано пісні та вірші, складені громадянами Запорізької області, що перебували на роботах у Німеччині.Назагал, ця група фондів надає у розпорядження дослідників цінну інформацію про щоденне життя на війні.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Запорізька міська управа, м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1433, 1179 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Продхарч при Запорізькій міській управі, м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1434, 564 справи. 1941–1943. Описи.
Штадткомісаріат, м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1435, 158 справ. 1941–1943. Опис.
Паливний відділ Запорізької міської управи, м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1436, 22 справи. 1941–1943. Описи.
Управління їдалень торговельного відділу Запорізької міської управи, м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1437, 164 справи. 1941–1943. Опис.
Українське сільськогосподарське бюро при генеральному комісаріаті, м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1438, 142 справи. 1941–1943. Описи.
Запорізька обласна контора лікарняного страхування, м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1439, 214 справ. 1941–1943. Описи.
Запорізька філія молочно-жирового тресту України, м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1440, 100 справ. 1941–1943. Описи.
Запорізька обласна шовкоконтора при генеральному комісаріаті, м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1441, 23 справи. 1941–1943. Описи.

Запорізьке обласне управління профспілок, м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1442, 18 справ. 1942. Опис.
Бюро інвентаризації при Запорізькій міській управі, м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1443, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Архів при Запорізькій міській управі, м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1444, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Друкарня «Нове Запоріжжя», м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1445, 29 справ. 1941–1943. Описи.
Фотографія № 1 Сковородського, м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1446, 5 справ. 1942–1943. Описи.
Запорізька телефонна станція при штадткомісаріаті, м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1447, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Запорізьке середньотехнічне училище відділу народної освіти Запорізької міської управи, м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1448, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Запорізьке обласне шляхове управління, м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1451, 7 справ. 1941–1943. Описи.
Фірма «Van Dissel Rohde und Co. Nachf», м. Запоріжжя Запорізької області
Ф. Р-1452, 3 справи. 1942–1943. Описи.
Пологівська районна управа, м. Пологи Пологівського району Запорізької області
Ф. Р-1453, 38 справ. 1941–1943. Опис.
Пологівська районна ветеринарна лікарня при Пологівській районній управі, м. Пологи Пологівського району Запорізької області
Ф. Р-1454, 13 справ. 1941–1943. Опис.
Воскресенська сільська управа, с. Воскресенка Пологівського району Запорізької області
Ф. Р-1455, 9 справ. 1942–1943. Опис.
Районні агроконтори та громадські господарства Запорізької області (колекція)
Ф. Р-1456, 1274 справи. 1941–1943. Опис.
Державне господарство «Транспортник» Запорізького обласного управління державними маєтками, с. Воскресенка Пологівського району Запорізької області
Ф. Р-1462, 14 справ. 1942–1943. Опис.
Новомиколаївська районна управа (райуправа), с. Новомиколаївка Новомиколаївського району Запорізької області
Ф. Р-1483, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Новомиколаївська сільська управа (сільуправа), с. Новомиколаївка Новомиколаївського району Запорізької області
Ф. Р-1484, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Новомиколаївське державне господарство Запорізького обласного управління державними маєтками, с. Новомиколаївка Новомиколаївського району Запорізької області
Ф. Р-1488, 57 справ. 1941–1943. Описи.
Новомиколаївська районна споживча спілка, с. Новомиколаївка Новомиколаївського району Запорізької області
Ф. Р-1489, 47 справ. 1941–1943. Описи.
Гайчурська машинно-тракторна станція Запорізького обласного управління механізації (МТС), с. Гайчур Новомиколаївського району Запорізької області
Ф. Р-1499, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Новомиколаївська скотобаза при сільськогосподарському керівнику району, с. Новомиколаївка Новомиколаївського району Запорізької області
Ф. Р-1500, 1 справа. 1942. Опис.
Різдвянська сільська управа (сільуправа), с. Різдвянка Новомиколаївського району Запорізької області
Ф. Р-1502, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Любицька сільська управа (сільуправа), с. Любицьке Новомиколаївського району Запорізької області
Ф. Р-1503, 1 справа. 1942. Опис.

Новоіванківське сільське споживче товариство, с. Новоіванківка Новомиколаївського району Запорізької області

Ф. Р-1504, 11 справ. 1942–1943. Описи.

Барвінівська сільська управа (сільуправа), с. Барвінівка Новомиколаївського району Запорізької області

Ф. Р-1505, 1 справа. 1943. Опис.

Самійлівська сільська управа (сільуправа), с. Самійлівка Новомиколаївського району Запорізької області

Ф. Р-1506, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Лісорозсадник Новомиколаївської районної агроконтори, с. Любицьке Новомиколаївського району Запорізької області

Ф. Р-1512, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Барвінівське сільське споживче товариство, с. Барвінівка Новомиколаївського району Запорізької області

Ф. Р-1513, 5 справ. 1942–1943. Описи.

Новомиколаївський маслозавод Запорізького обласного об'єднання молочно-масляної промисловості, с. Новомиколаївка Новомиколаївського району Запорізької області

Ф. Р-1516, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Новомиколаївська машинно-тракторна станція Запорізького обласного управління механізації (МТС), с. Новомиколаївка Новомиколаївського району Запорізької області

Ф. Р-1517, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Канкринівська сільська управа (сільуправа), с. Канкринівка Новомиколаївського району Запорізької області

Ф. Р-1518, 1 справа. 1942. Опис.

Оріхівська районна управа (райуправа), м. Оріхів Оріхівського району Запорізької області

Ф. Р-1520, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Юрківська сільська управа (сільуправа), с. Юрківка Оріхівського району Запорізької області

Ф. Р-1521, 11 справ. 1941–1943. Описи.

Жеребецьке сільське управління (сільуправління), с. Жеребець Оріхівського району Запорізької області

Ф. Р-1522, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Білогір'ївська сільська управа (сільуправа), с. Білогір'я Оріхівського району Запорізької області

Ф. Р-1523, 2 справи. 1943. Опис.

Комишуваська сільська управа (сільуправа), с. Комишуваха Оріхівського району Запорізької області

Ф. Р-1524, 1 справа. 1942. Опис.

Новоселівська № 1 сільська управа (сільуправа), с. Новоселівка № 1 Оріхівського району Запорізької області

Ф. Р-1525, 2 справи. 1943. Опис.

Оріхівська районна споживча спілка (райспоживспілка), м. Оріхів Оріхівського району Запорізької області

Ф. Р-1538, 1 справа. 1942. Опис.

Оріхівський склад сільськогосподарського постачання Запорізького обласного управління сільськогосподарського постачання, м. Оріхів Оріхівського району Запорізької області

Ф. Р-1539, 1 справа. 1943. Опис.

Оріхівський маслозавод Запорізького обласного об'єднання молочно-масляної промисловості, м. Оріхів Оріхівського району Запорізької області

Ф. Р-1540, 2 справи. 1941–1943.

Балківська сільська управа (сільуправа), с. Балки Василівського району Запорізької області

Ф. Р-1547, 27 справ. 1941–1943. Описи.

Балківське сільське споживче товариство, с. Балки Василівського району Запорізької області

Ф. Р-1550, 11 справ. 1942–1943. Опис.

Василівська районна споживча спілка (райспоживспілка), с. Василівка Василівського району Запорізької області
Ф. Р-1553, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Софіївська районна споживча спілка (райспоживспілка), с-ще Красноармійське (Софіївка) Красноармійського (Софіївського) району Запорізької області
Ф. Р-1565, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Чернігівська районна споживча спілка (райспоживспілка), с. Чернігівка Чернігівського району Запорізької області
Ф. Р-1566, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Обіточненська сільська управа (сільуправа), с. Обіточне Чернігівського району Запорізької області
Ф. Р-1567, 3 справи. 1941–1942. Опис.
Салтичійська сільська управа (сільуправа), с. Салтичія Чернігівського району Запорізької області
Ф. Р-1568, 3 справи. 1941–1942. Описи.
Чернігівське районне земельне управління при сільськогосподарському керівнику району (райземуправа), с. Чернігівка Чернігівського району Запорізької області
Ф. Р-1571, 3 справи. 1942–1943. Описи.
Великотокмацький окружний інженер механізації Запорізького обласного управління механізації, м. Великий Токмак Великотокмацького району Запорізької області
Ф. Р-1575, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Великотокмацька машинно-тракторна станція Запорізького обласного управління механізації (МТС), м. Великий Токмак Великотокмацького району Запорізької області
Ф. Р-1576, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Пожежна команда при Великотокмацькій міській управі, м. Великий Токмак Великотокмацького району Запорізької області
Ф. Р-1577, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Чунгульська сільська управа (сільуправа), с. Чунгул Великотокмацького району Запорізької області
Ф. Р-1578, 14 справ. 1941–1943. Описи.
Михайлівська районна управа (райуправа), с. Михайлівка Михайлівського району Запорізької області
Ф. Р-1586, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Тимошівське сільське управління (сільуправа), с. Тимошівка Михайлівського району Запорізької області
Ф. Р-1587, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Пришибське сільське управління (сільуправа), с. Пришиб Михайлівського району Запорізької області
Ф. Р-1588, 2 справи. 1942. Опис.
Михайлівська машинно-тракторна станція Запорізького обласного управління механізації (МТС), с. Михайлівка Михайлівського району Запорізької області
Ф. Р-1590, 1 справа. 1943. Опис.
Гусарківська сільська управа (сільуправа), с. Гусарка району імені В. В. Куйбишева Запорізької області
Ф. Р-1600, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Куйбишевська районна спілка споживчих товариств (райспоживспілка), с. Куйбишеве району імені В. В. Куйбишева Запорізької області
Ф. Р-1604, 1 справа. 1943. Опис.
Лісове господарство Кам'янсько-Дніпровської районної агроконтори при сільськогосподарському керівнику району (лісгосп), с. Кам'янка-на-Дніпрі Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області
Ф. Р-1608, 7 справ. 1941–1943. Описи.
Державне господарство «Кам'янка» Обласного управління державних маєтків, с. Кам'янка-на-Дніпрі Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області
Ф. Р-1612, 1 справа. 1942. Опис.

Новозлатопільська районна управа (райуправа), с. Новозлатопіль Новозлатопільського району Запорізької області

Ф. Р-1613, 5 справ. 1942–1943. Описи.

Новозлатопільська машинно-тракторна станція (МТС), с. Новозлатопіль Новозлатопільського району Запорізької області

Ф. Р-1614, 16 справ. 1941–1943. Описи.

Новозлатопільська сільська управа (сільуправа), с. Новозлатопіль Новозлатопільського району Запорізької області

Ф. Р-1615, 1 справа. 1942. Описи.

Кобильненська сільська управа (сільуправа), с. Кобильне Новозлатопільського району Запорізької області

Ф. Р-1616, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Новозлатопільське державне господарство обласного управління державними маєтками (держгосп), с. Новозлатопіль Новозлатопільського району Запорізької області

Ф. Р-1617, 1 справа. 1942. Опис.

Солодководненська сільська управа (сільуправа), с. Солодководне Новозлатопільського району Запорізької області

Ф. Р-1618, 1 справа. 1942. Опис.

Широківська сільська управа (сільуправа), с. Широке Новозлатопільського району Запорізької області

Ф. Р-1619, 1 справа. 1942.

Височанська сільська управа (сільуправа), с. Височки Новозлатопільського району Запорізької області

Ф. Р-1620, 1 справа. Без дат. Опис.

Святодухівська сільська управа (сільуправа), с. Святодухівка Новозлатопільського району Запорізької області

Ф. Р-1621, 1 справа. 1942. Опис.

Мар'янівська сільська управа (сільуправа), с. Мар'янівка Новозлатопільського району Запорізької області

Ф. Р-1622, 1 справа. 1942. Опис.

Приютненська сільська управа (сільуправа), с. Приютне Новозлатопільського району Запорізької області

Ф. Р-1623, 1 справа. 1942. Опис.

Мережанська сільська управа (сільуправа), с. Мережане Новозлатопільського району Запорізької області

Ф. Р-1624, 1 справа. Без дат. Опис.

Самійлівська сільська управа (сільуправа), с. Самійлівка Новозлатопільського району Запорізької області

Ф. Р-1625, 1 справа. 1942. Опис.

Хвалибогівська сільська управа (сільуправа), с. Хвалибогівка Гуляйпільського району Запорізької області

Ф. Р-1627, 13 справ. 1941–1943. Описи.

Петрівська сільська управа (сільуправа), с. Петрівка Гуляйпільського району Запорізької області

Ф. Р-1630, 1 справа. 1942. Опис.

Державне господарство «Острів Хортиця» Запорізької міської управи (держгосп), м. Запоріжжя Запорізької області

Ф. Р-1634, 46 справ. 1941–1943. Описи.

Кічкаська сільська управа (сільуправа), м. Запоріжжя (с. Кічкас Хортицького району) Запорізької області

Ф. Р-1635, 17 справ. 1941–1943. Описи.

Лукашівська сільська управа (сільуправа), с. Лукашеве Запорізького сільського (Хортицького) району Запорізької області

Ф. Р-1636, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Біленьківський маслозавод Запорізького обласного об'єднання молочно-масляної промисловості, с. Біленьке Запорізького сільського (Хортицького) району Запорізької області

Ф. Р-1637, 17 справ. 1941–1943. Описи.

Балабинська сільська управа (сільуправа), с. Балабине Запорізького сільського району Запорізької області

Ф. Р-1639, 24 справи. 1942–1943. Описи.

Степнянська сільська управа (сільуправа), с. Степне Запорізького сільського району Запорізької області

Ф. Р-1640, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Кушугумська сільська управа (сільуправа), с. Кушугум Запорізького сільського району Запорізької області

Ф. Р-1641, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Пологівська міська управа (міськуправа), м. Пологи Полозького району Запорізької області

Ф. Р-1643, 3 справи. 1942–1943. Описи.

Полозька районна спілка споживчих товариств (райспоживспілка), м. Пологи Полозького району Запорізької області

Ф. Р-1645, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Запорізька обласна спілка споживчої кооперації (облспоживспілка), м. Запоріжжя Запорізької області

Ф. Р-1660, 3 справи. 1941–1943. Описи.

Центральний сітьовий район «Дніпроенерго» Дніпровського районного енергетичного управління, м. Запоріжжя Запорізької області

Ф. Р-1661, 1 справа. 1943. Опис.

Гуляйпільське районне земельне управління при сільськогосподарському керівнику району, м. Гуляйполе Гуляйпільського району Запорізької області

Ф. Р-1681, 1 справа. 1942. Опис.

Кам'янський опорний пункт районної агроконтори при сільськогосподарському керівнику району, с. Камянка-на-Дніпрі Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області

Ф. Р-1685, 2 справи. 1943. Опис.

Веселянська сільська управа (сільуправа), с. Веселянка Запорізького сільського району Запорізької області

Ф. Р-1687, 1 справа. 1943. Опис.

Вознесенська сільська управа (сільуправа), с. Вознесенка Великобілозерського району Запорізької області

Ф. Р-1690, 2 справи. 1942. Опис.

Великобілозерська районна спілка споживчих товариств (райспоживспілка), с. Велика Білозерка Великобілозерського району Запорізької області

Ф. Р-1693, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Василівська районна управа (райуправа), с. Василівка Василівського району Запорізької області

Ф. Р-1694, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Балківська машинно-тракторна станція обласного управління механізації (МТС), с. Балки Василівського району Запорізької області

Ф. Р-1696, 1 справа. 1943. Опис.

Новоандріївська сільська управа (сільуправа), с. Новоандріївка Оріхівського району Запорізької області

Ф. Р-1698, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Преображенська сільська управа (сільуправа), с. Преображенка Оріхівського району Запорізької області

Ф. Р-1699, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Новосолошинська сільська управа (сільуправа), с. Новосолошине Оріхівського району Запорізької області

Ф. Р-1700, 1 справа. 1943. Опис.

Оріхівська сільськогосподарська комендатура при сільськогосподарському керівнику району, м. Оріхів Оріхівського району Запорізької області

Ф. Р-1702, 1 справа. 1942. Опис.

Токмачанська сільська управа (сільуправа), с. Чернігівка Чернігівського району Запорізької області

Ф. Р-1703, 1 справа. 1943. Опис.

Чернігівська районна управа (райуправа), с. Чернігівка Чернігівського району Запорізької області

Ф. Р-1704, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Могилянська сільська управа (сільуправа), с. Могиляни Чернігівського району Запорізької області

Ф. Р-1705, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Великотокмацька міська управа (міськуправа), м. Великий Токмак Великотокмацького району Запорізької області

Ф. Р-1707, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Великотокмацька районна управа (райуправа), м. Великий Токмак Великотокмацького району Запорізької області

Ф. Р-1708, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Чунгульське сільське споживче товариство (сільпо), с. Чунгул Великотокмацького району Запорізької області

Ф. Р-1709, 1 справа. 1943. Опис.

Біленьківська сільська управа (сільуправа), с. Біленьке Запорізького сільського (Хортицького) району Запорізької області

Ф. Р-1711, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Новоолександрівська сільська управа (сільуправа), с. Новоолександрівка Запорізького сільського району Запорізької області

Ф. Р-1712, 1 справа. 1942. Опис.

Новоселівська сільська управа (сільуправа), с. Новоселівка Пологського району Запорізької області

Ф. Р-1714, 1 справа. 1942. Опис.

Пологський маслозавод Запорізького обласного об'єднання молочно-масляної промисловості, м. Пологи Пологського району Запорізької області

Ф. Р-1715, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Запорізька (Хортицька) районна управа (райуправа), м. Запоріжжя Запорізької області

Ф. Р-1719, 18 справ. 1942–1943. Опис.

Гуляйпільська районна спілка споживчої кооперації Запорізької обласної спілки споживчої кооперації (райспоживспілка), м. Гуляйполе Гуляйпільського району Запорізької області

Ф. Р-1720, 1 справа. 1943. Опис.

Інзівська сільська управа (сільуправа), с. Інзівка Приморського району Запорізької області

Ф. Р-3051, 12 справ. 1941–1943. Описи.

Гамівська сільська управа (сільуправа), с. Гамівка Приазовського району Запорізької області

Ф. Р-3052, 18 справ. 1941–1943. Описи.

Приморська (Ногайська) районна управа (райуправа), м. Ногайськ Приморського (Ногайського) району Запорізької області

Ф. Р-3053, 5 справ. 1942–1943. Описи.

Богородицька сільська управа (сільуправа), с. Богородицьке Андріївського району Запорізької області

Ф. Р-3054, 5 справ. 1942–1943. Описи.

Шевченківська сільська управа (сільуправа), с. Шевченкове Андріївського району Запорізької області

Ф. Р-3055, 13 справ. 1941–1943. Описи.

Якимівська районна управа (райуправа), с. Якимівка Якимівського району Запорізької області

Ф. Р-3056, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Андріївська районна управа (райуправа), с. Андріївка Андріївського району Запорізької області

Ф. Р-3057, 3 справи. 1941–1942. Описи.

Корніївська сільська управа (сільуправа), с. Корніївка Веселівського району Запорізької області

Ф. Р-3058, 21 справа. 1941–1943. Описи.

Запорізька сільська управа (сільуправа), с. Запоріжжя Веселівського району Запорізької області

Ф. Р-3059, 35 справ. 1941–1943. Описи.

Веселівська районна управа (райуправа), с. Веселе Веселівського району Запорізької області

Ф. Р-3060, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Мелітопольська міська управа (міськуправа), м. Мелітополь Запорізької області

Ф. Р-3061, 51 справа. 1941–1943. Опис.

Веселівська сільська управа (сільуправа), с. Веселе Веселівського району Запорізької області

Ф. Р-3062, 72 справи. 1941–1943. Опис.

Орлівська сільська управа (сільуправа), с. Орлівка Приазовського району Запорізької області

Ф. Р-3063, 18 справ. 1941–1943. Описи.

Дмитрівська сільська управа (сільуправа), с. Дмитрівка Приазовського району Запорізької області

Ф. Р-3064, 1 справа. 1943. Опис.

Бердянська районно-міська управа (райміськуправа), м. Бердянськ Запорізької області

Ф. Р-3065, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Ганнівська сільська управа (сільуправа), с. Ганнівка Нововасилівського району Запорізької області

Ф. Р-3066, 2 справи. 1942. Опис.

Астраханська сільська управа (сільуправа), с. Астраханка Нововасилівського району Запорізької області

Ф. Р-3067, 1 справа. 1942. Опис.

Нововасилівська районна управа (райуправа), с. Нововасилівка Нововасилівського району Запорізької області

Ф. Р-3069, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Єлизаветівська сільська управа (сільуправа), с. Єлизаветівка Веселівського району Запорізької області

Ф. Р-3070, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Підпорожнянська сільська управа (сільуправа), с. Підпорожнянське Запорізького (сільського) району Запорізької області

Ф. Р-3071, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Мар'янівська сільська управа (сільуправа), с. Мар'янівка Нововасилівського району Запорізької області

Ф. Р-3072, 1 справа. 1942. Опис.

Ясненська сільська управа (сільуправа), с. Ясне Нововасилівського району Запорізької області

Ф. Р-3073, 1 справа. 1942. Опис.

Оріхівська сільська управа, с. Оріхівка Нововасилівського району Запорізької області

Ф-3074, 1 справа. 1942. Опис.

Новомиколаївська сільська управа (сільуправа), с. Новомиколаївка Нововасилівського району Запорізької області

Ф. Р-3076, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Мировий суддя 4-ї дільниці міста Мелітополя Запорізької області

Ф. Р-3077, 279 справ. 1943. Описи.

Приазовська районна управа (райуправа), с. Приазовське Приазовського району Запорізької області

Ф. Р-3078, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Млин № 36 Запорізького обласного млинного об'єднання, хутір Царицин Гамівської сільської управи Приазовського району Запорізької області
Ф. Р-3081, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Бердянський маслозавод Запорізького обласного об'єднання молочно-масляної промисловості, м. Бердянськ Запорізької області
Ф. Р-3082, 4 справи. 1942. Опис.
Веселівський маслозавод Запорізького обласного об'єднання молочно-масляної промисловості, с. Веселе Веселівського району Запорізької області
Ф. Р-3083, 58 справ. 1941–1943. Описи.
Мелітопольський м'ясокомбінат, м. Мелітополь Запорізької області
Ф. Р-3084, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Мелітопольський пункт «Заготзерно» Запорізької обласної зерноконтори, м. Мелітополь Запорізької області
Ф. Р-3085, 12 справ. 1941–1943. Опис.
Мелітопольське виробничо-торговельне об'єднання інвалідів при відділі місцевої промисловості Мелітопольської міської управи, м. Мелітополь Запорізької області
Ф. Р-3086, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Цвяховий завод промислового відділу Мелітопольської міської управи, м. Мелітополь Запорізької області
Ф. Р-3087, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Чавуноливарний завод, с. Астраханка Нововасилівського району Запорізької області
Ф. Р-3088, 1 справа. 1942. Опис.
Мелітопольська міжрайонна коконосушарня Запорізької обласної шовкоконтори, м. Мелітополь Запорізької області
Ф. Р-3089, 1 справа. 1943. Опис.
Бердянський рибний промисел, м. Бердянськ Запорізької області
Ф. Р-3091, 1 справа. 1942. Опис.
Олійниця при державному млині № 77 Запорізького обласного млинного об'єднання, с. Веселе Веселівського району Запорізької області
Ф. Р-3092, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Веселівська районна спілка споживчих товариств (райспоживспілка), с. Веселе Веселівського району Запорізької області
Ф. Р-3093, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Нововасилівська районна спілка споживчих товариств (райспоживспілка), с. Нововасилівка Нововасилівського району Запорізької області
Ф. Р-3094, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Агродільниця № 3 Веселівської районної агроконтори, с. Михайлівка Веселівського району Запорізької області
Ф. Р-3097, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Веселівська машинно-тракторна станція обласного управління механізації (МТС), с. Веселе Веселівського району Запорізької області
Ф. Р-3100, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Мелітопольське лісництво Мелітопольського відділення Запорізького обласного управління державними маєтками, м. Мелітополь Запорізької області
Ф. Р-3102, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Державний маєток № 60 «Веселе» Мелітопольського відділення Запорізького обласного управління державними маєтками, с. Веселе Веселівського району Запорізької області
Ф. Р-3103, 2 справи. 1942. Опис.
Державний маєток № 24 Мелітопольського відділення Запорізького обласного управління державними маєтками, с. Веселе Веселівського району Запорізької області
Ф. Р-3104, 2 справи. 1943. Опис.
Веселівська районна лікарня при районній управі, с. Веселе Веселівського району Запорізької області
Ф. Р-3185, 12 справ. 1942–1943. Опис.

Мелітопольська районна контора лікарняного страхування Запорізької обласної контори лікарняного страхування, м. Мелітополь Запорізької області

Ф. Р-3187, 1 справа. 1943. Опис.

Мелітопольська міжрайонна база Запорізького обласного управління сільськогосподарського постачання, м. Мелітополь Запорізької області

Ф. Р-3190, 65 справ. 1941–1943. Описи.

Нововасилівська районна біржа праці при сільськогосподарському керівнику району, с. Нововасилівка Нововасилівського району Запорізької області

Ф. Р-3191, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Німецька польова жандармерія, м. Мелітополь Запорізької області

Ф. Р-5728, 4 справи. 1941–1942. Описи.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Запорізька обласна комісія по сприянню в роботі Надзвичайній державній комісії зі встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям і державним підприємствам (далі – НДК), м. Запоріжжя Запорізької області

Ф. Р-1662, 9 справ. 1943–1944. Опис.

Запорізька міська комісія по сприянню в роботі НДК, м. Запоріжжя Запорізької області

Ф. Р-1683, 1 справа. 1944. Опис.

Комісія Ленінського району м. Запоріжжя по сприянню в роботі НДК, м. Запоріжжя Запорізької області

Ф. Р-1767, 2 справи. 1944. Опис.

Новозлатопільська районна комісія по сприянню в роботі НДК, с. Новозлатопіль Новозлатопільського району Запорізької області

Ф. Р-1844, 7 справ. 1943–1944. Опис.

Великобілозерська районна комісія по сприянню в роботі НДК, с. Велика Білозерка Великобілозерського району Запорізької області

Ф. Р-1845, 1 справа. 1943–1944. Опис.

Чернігівська районна комісія по сприянню в роботі НДК, с. Чернігівка Чернігівського району Запорізької області

Ф. Р-1846, 1 справа. 1943–1944. Опис.

Гуляйпільська районна комісія по сприянню в роботі НДК, с. Гуляйполе Гуляйпільського району Запорізької області

Ф. Р-1847, 1 справа. 1943–1944. Опис.

Пологівська районна комісія по сприянню в роботі НДК, м. Пологи Пологівського району Запорізької області

Ф. Р-1848, 1 справа. 1943–1944. Опис.

Михайлівська районна комісія по сприянню в роботі НДК, с. Михайлівка Михайлівського району Запорізької області

Ф. Р-1849, 2 справи. 1943–1944. Опис.

Запорізька районна комісія по сприянню в роботі НДК, м. Запоріжжя Запорізької області

Ф. Р-1850, 2 справи. 1943–1944. Опис.

Оріхівська районна комісія по сприянню в роботі НДК, м. Оріхів Оріхівського району Запорізької області

Ф. Р-1851, 2 справи. 1943–1944. Опис.

Василівська районна комісія по сприянню в роботі НДК, с. Василівка Василівського району Запорізької області

Ф. Р-1852, 1 справа. 1943–1944. Опис.

Куйбишевська районна комісія по сприянню в роботі НДК, с. Куйбишеве Куйбишевського району Запорізької області

Ф. Р-1853, 2 справи. 1943–1944. Опис.

Великотокмацька районна комісія по сприянню в роботі НДК, м. Великий Токмак Великотокмацького району Запорізької області

Ф. Р-1854, 1 справа. 1943–1944. Опис.

Новомиколаївська районна комісія по сприянню в роботі НДК, с. Новомиколаївка Новомиколаївського району Запорізької області

Ф. Р-1855, 1 справа. 1943–1944. Опис.

Красноармійська районна комісія по сприянню в роботі НДК, с. Красноармійське Красноармійського району Запорізької області

Ф. Р-1856, 6 справ. 1943–1944. Опис.

Приморська районна комісія по сприянню в роботі НДК, смт Ногайськ Приморського району Запорізької області

Ф. Р-2045, 3 справи. 1943–1944. Опис.

Мелітопольська районна комісія по сприянню в роботі НДК, м. Мелітополь Запорізької області

Ф. Р-3192, 12 справ. 1943–1944. Опис.

Якимівська районна комісія по сприянню в роботі НДК, с. Якимівка Якимівського району Запорізької області

Ф. Р-3198, 2 справи. 1943–1944. Опис.

Нововасилівська районна комісія по сприянню в роботі НДК, с. Нововасилівка Нововасилівського району Запорізької області

Ф. Р-3199, 2 справи. 1943–1944. Опис.

Осипенківська районна комісія по сприянню в роботі НДК, м. Осипенко Запорізької області

Ф. Р-3200, 3 справи. 1943–1944. Опис.

Архівні колекції

Щоденники осіб, що перебували на окупованій території та на каторзі в Німеччині (колекція)

Ф. Р-1667, 7 справ. 1941–1944. Опис.

Щоденники на іноземній мові (колекція)

Ф. Р-1668, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Пісні та вірші, складені громадянами Запорізької області, що перебували на роботах у Німеччині (колекція)

Ф. Р-1669, 2 справи. 1941–1944. Опис.

Списки румунських і німецьких військовослужбовців, що перебували в період нацистської окупації на території Запорізької області (колекція)

Ф. Р-1670, 2 справи. Без дат. Опис.

Спогади, листи з німецької каторги Ази Семеренко, жительки с. Царицин Кут Василівського району Запорізької області

Ф. Р-1671, 1 справа. 1943–1945. Опис.

Листи радянських громадян на батьківщину, прислані з німецької каторги (колекція)

Ф. Р-1673, 36 справ. 1942–1944. Опис.

Списки осіб, що добровільно виїхали до Німеччини (колекція)

Ф. Р-1674, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Спогади громадян Запорізької області, що перебували на окупованій території, репатрійованих і військовополонених (колекція)

Ф. Р-1676, 405 справ. 1944–1947. Опис.

Списки керівників установ, організацій і підприємств, що діяли в період нацистської окупації на території Запорізької області (колекція)

Ф. Р-1678, 35 справ. 1941–1943. Опис.

Документи громадян Запорізької області, видані німецьким урядом (колекція)

Ф. Р-1679, 1919 справ. 1942–1944. Опис.

І.12

Державний архів Івано-Франківської області

76007, м. Івано-Франківськ, вул. Сагайдачного, 42-а
Тел./факс (03422) 4-90-77
E-mail: daifo@il.if.ua
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra09

Джерела з історії України періоду нацистської окупації (1941–1944) в архіві репрезентують документи 63 фондів. До групи фондів органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»), належить 61 фонд, 1 – Станіславської надзвичайної державної комісії із встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників на території Станіславської області, 1 – колекція документів періоду Другої світової війни. Мова документів – українська, німецька, польська, російська.

Нинішня Івано-Франківщина перебувала в роки Другої світової війни у складі створеного в серпні 1941 р. на території Львівської, Дрогобицької, Станіславської і Тернопільської областей дистрикту Галичина, який входив до складу польського генерального губернаторства. Відповідно, у складі документів *«окупаційних фондів»* відбилися специфічні особливості цієї зони нацистської окупації України. Зауважимо також, що відсутність в архіві фондів деяких управлінських структур, підприємств, установ, організацій не завжди означає, що вони не існували, не діяли, і, як правило, пояснюється тим, що в архіви потрапило далеко не все, а тільки те, що вдалося зібрати по гарячих слідах (до того ж перед відступом окупантів чимало документів знищувалося).

Серед документів, що збереглися в архіві, *органи управління окупованою територією* представляють документи нечисленних фондів місцевих органів окупаційної адміністрації – повітових комісаріатів (2 фонди) та місцевого самоврядування (2 фонди окружних старост, 2 – міських та 2 – волосних управ). Але й у цих зібраннях знаходимо інформацію, що (хоча й фрагментарно) відображає діяльність інших органів управління (зокрема, Калуського окружного комісаріату, Станіславської обласної управи, сільських управ). Так, у фонді Долинського повітового комісаріату Калуського округу (ф. Р-42) відклалися розпорядження окружного комісаріату та листування з Калуським окружним старостовом щодо організації сільських збірних громад, виборів поліцаїв з місцевого населення, розміщення військових частин та госпіталів, здавання сільськогосподарських продуктів. До складу фонду увійшли й статистичні відомості про національний склад населення; списки громад та підприємств Долинського повіту, працівників установ, переселенців; заяви громадян на видачу перепусток на виїзд; прейскуранти цін на сільськогосподарську продукцію. У фонді Станіславського окружного староства (ф. Р-36) містяться директиви, розпорядження генерального губернаторства, Станіславської обласної управи про ведення актів громадянського стану, реєстрацію сімей, члени яких мобілізовані до лав радянської армії; звіти про політичний та економічний стан; захворювання населення в окрузі; відомості сільських управ стосовно сімей, родичі яких були мобілізовані в радянську армію, наявність безробітних, розміри збитків, завданих населенню воєнними діями; списки, анкети хворих; заяви учнів середніх шкіл про призначення стипендій; листування із сільськими управами, адміністративними та фінансовими органами з питань призначення пенсій по старості, наявність дитячих ясел та притулків, впровадження вивчення української мови, організацію виставок з метою пропаганди «нового» німецького порядку; особові справи пенсіонерів, поіменні списки. У фонді Коломийського окружного староства (ф. Р-37сч) також зберігаються директивні документи генерального губернаторства (про боротьбу з антифашистським рухом, введення «нового порядку», оподаткування, вивезення сільськогосподарської продукції, відправлення до Німеччини на примусові роботи). Статистичні звіти з цього фонду інформують про кількість населення (за національними групами); наводячи дані щодо кількості домоволодінь, які залишилися від знищеного окупантами єврейського населення, засвідчують прояви голокосту в регіоні. Циркуляри, розпорядження генерального губернаторства містяться і у складі документів досить великообсягового (140 справ) фонду Снятинської міської управи (ф. Р-39сч). За листуванням управи з окружним старостовом, судовими органами, установами, організаціями та громадянами з фінансових, правоохоронних, сільськогосподарських питань простежуються напрями діяльності окупаційної влади, висвітлюються деякі аспекти життя населення, які доповнюються інформацією статистичних даних, заяв громадян (про видачу дозволів на отримання хлібних карток, звільнення від оподаткування, отримання промислових товарів), списків осіб, вивезених до Німеччини на примусові роботи. Розпорядження Коломийського окружного староства та міської управи, бюджет Коломийської міської управи; свідоцтва,

видані магістратом на використання житлової площі; заяви громадян про надання житлової площі та видачу ордерів, дозволів на придбання будинків, будівельних матеріалів, промислових товарів; листування з питань ремонту житлових приміщень у м. Коломия; книги реєстрації фірм, списки громадян, відомості на видачу зарплати відклалися у фонді Коломийської міської управи (ф. Р-60сч). Серед документів Залуцької (ф. Р-40сч) та Стецівської (ф. Р-41сч) волосних управ – директиви, листування з питань організації сільськогосподарського виробництва, оподаткування, накладання штрафів за невиконання трудової повинності, вивезення до Німеччини на примусові роботи, реєстрацію іноземних громадян, боротьбу з інфекційними захворюваннями; статистичні звіти, відомості про кількість населення, обробленої землі, здачі сільськогосподарської продукції, заробітну плату; списки господарств; картки обліку виїзду і в'їзду громадян; заяви окремих осіб про звільнення їх від оподаткування. У листуванні зі Снятинським повітовим комісаром, що міститься у складі ф. Р-41сч, наявна інформація про конфіскацію та продаж майна, яке належало єврейському населенню.

Лише один невеликий фонд (Р-432, 2 справи) репрезентує *поліцію*, а саме: Станіславське відділення поліції безпеки і служби безпеки дистрикту Галичина. Фонд становлять протоколи допитів громадян с. Зелена Надвірнянського району, розстріляних гестапівцями.

Добре збереглися в архіві документи *судів та прокуратури*, які представлено у фондах Станіславського (ф. Р-45, 278 справ) та Коломийського (ф. Р-46, 526 справ) окружних судів, Станіславського (ф. Р-47, 1133 справи), Коломийського (ф. Р-48, 2597 справ), Калуського (ф. Р-49, 54 справи), Косівського (ф. Р-50, 323 справи), Городенківського (ф. Р-70, 99 справ), Надвірнянського (ф. Р-72, 66 справ) міських судів, судового виконавця Коломийського міського суду (ф. Р-53, 477 справ), прокуратур (фф. Р-51, 52). Великообсягові фонди судів сформовано в основному з цивільних та кримінальних справ, прокуратур – з кримінальних справ. У ф. Р-46 відклалися також директиви, розпорядження, інструкції генерального управління юстиції у м. Кракові, Львівського апеляційного суду про роз'яснення статей кодексів, виділення коштів на відрядження, утримання в'язниць, установлення розміру платні працівникам суду і судовиконавцям; листування з міськими судами про результати розгляду судових справ; журнали реєстрації цивільних та кримінальних справ, фірм і кооперативів, ухвалення вироків; особові справи працівників окружного і міських судів; у фф. Р-47, Р-48 – акти про смерть громадян, списки померлих, у ф. Р-48 – списки позашлюбних дітей, у ф. Р-49 – директиви, циркуляри, розпорядження головного відділу юстиції генерального губернаторства, Львівського апеляційного суду, Станіславського окружного суду з основної діяльності; місячні звіти про кількість арештованих, котрі утримуються у в'язниці при Калуському міському суді; списки з особового складу. У ф. Р-53 містяться квартальні та місячні зведення про надходження та виконання справ з описання майна у громадян, описи рухомого і нерухомого майна, про стягнення штрафів. Звинувачувальні акти, копії рішень суду, донесення правоохоронних органів, справи прокурорського нагляду

зі звинувачення осіб у вбивствах, крадіжках, махінаціях, привласненні чужого майна, підробці документів зосереджено у ф. Р-52.

Майже не залишилося в архівних зібраннях свідчень про діяльність *органів економічного освоєння окупованих територій, комунікаційного та житлово-комунального забезпечення, суб'єктів господарювання.* Тут маємо лише 2 фонди бірж праці, Калуського калійного комбінату, Снятинської районної молочарні, пекарні Миколи Поп'юка (м. Снятин), Станіславської міської електростанції, приватної торгової фірми «Ріхе» (м. Станіслав), 3 – кооперативних організацій, Станіславської головної митниці, Долинського фінансового управління. І хоча документи цих фондів не дають змоги повністю простежити методи окупаційної влади щодо економічного визиску області, вони дозволяють отримати деякі важливі факти (подекуди – уривчасті) діяльності установ, підприємств промислового та аграрного секторів, архіви яких не збереглися, умов існування населення. Так, у фонді Снятинської районної молочарні Львівського «Ревізійного союзу українських кооперативів» (ф. Р-61) наявна інформація про надходження молока та його переробку, молочність корів; у фонді пекарні Миколи Поп'юка (ф. Р-62) – про випічку хліба для німців та населення ненімецького походження, зарплату працівників; у фонді приватної торгової фірми «Ріхе» (ф. Р-62) – про ціни на радіоапаратуру; у фонді Станіславської міської електростанції (ф. Р-59) – про умови експлуатації приватних залізничних ліній, виробничо-фінансову діяльність електростанції, про потреби установ, підприємств у електроенергії, тарифи вартості електроенергії; стосовно інженерно-технічного складу працівників; у фонді Станіславської головної митниці (ф. Р-58) – про обов'язкову сплату приватними особами податків за виробництво горілки; стан пивоварних заводів Станіславського округу; про розподіл монопольних товарів (горілка, сіль тощо); у фонді Снятинського районного союзу кооперативів (ф. Р-65) – про хід заготівлі зернових культур, сіна, картоплі та інших сільськогосподарських продуктів, здачу картоплі населенням Снятинського району; у фонді Долинського фінансового управління (ф. Р-192) – про платників податків. У окремому фонді Р-2158 зібрано домові книги м. Станіслава.

Документи Станіславської міжокружної каси соціального забезпечення (ф. Р-57) представляють організації *соціального забезпечення та страхування.* Серед документів фонду – циркуляри, розпорядження генерального губернаторства, головної каси у м. Варшаві про облік робітників та службовців, умови надання їм матеріальної та медичної допомоги, внутрішній розпорядок роботи кас і їх філій; фінансові звіти про надходження та використання коштів у касах соціального забезпечення; анкети установ, кооперативів, артілей, підприємств Станіславського округу; листування з касами та їх філіями, установами, організаціями, підприємствами з питань надання матеріальної та медичної допомоги, прийому, звільнення та обліку робітників і службовців.

Відсутні у зібраннях архіву фонди *органів та установ системи охорони здоров'я, культурно-просвітніх установ* (галузевих відділів управ, театрів, музеїв, бібліотек), *науково-дослідних установ, архівів, редакцій газет.*

А от *освітню галузь* області періоду нацистської окупації репрезентують документи 25 фондів. Серед них: фонди окружної шкільної ради Станіславського окружного староства (ф. Р-38), Коломийського окружного шкільного інспекторіату (ф. Р-56), 5 фондів чотирикласних шкіл, 1 – п'ятикласної, 3 – шестикласних, 9 – семикласних шкіл, 1 – гімназії. У документах відображено стан шкільної освіти, успішності учнів (у класних журналах та щоденниках), навчальні плани, містяться відомості щодо педагогічного складу (особові справи й анкети вчителів) початкових та сільськогосподарських (ф. Р-56) шкіл. У фонді Коломийської державної української гімназії (ф. Р-1407) збереглися протоколи засідань екзаменаційної комісії.

Замовлення і заяви установ, організацій та підприємств на виготовлення печаток, штампів та бланків, книга реєстрації печаток та штампів, зразки замовлених штампів та печаток, списки працівників друкарні і поліграфтресту увійшли до складу фонду *друкарні* Станіславського поліграфічного тресту (ф. Р-63).

На жаль, лише у 2 справах збереглися документи про діяльність Станіславського окружного комітету Центрального українського комітету (ф. Р-43).

Групу *фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів та встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни,* представляють документи Станіславської надзвичайної державної комісії із встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників на території Станіславської області (ф. Р-98, 58 справ). Серед документів: постанова НДК СРСР; доповідні записки Станіславської обласної комісії про результати розслідування звірств окупантів та облік збитків, заподіяних нацистськими окупантами населенню та народному господарству області; протоколи допитів свідків звірств окупантів; спеціальні повідомлення та доповідні записки начальників райвідділів НКВС; акти, реєстри актів та інструкції з обліку збитків, завданих окупантами; акти Станіславської міської та районних комісій із розслідування злочинів, учинених нацистами; узагальнюючі відомості про встановлені злочини (кількість загиблих, розстріляних, замучених жителів області); детальні відомості про збитки, завдані окупантами підприємствам, установам, організаціям, колгоспам та населенню області (зокрема, і про вилучення у 590 осіб золотих та срібних речей на суму 10 726 827 крб); списки замордованих, розстріляних та вивезених до Німеччини.

Доповнюють цю інформацію матеріали *колекції* документів періоду Другої світової війни (ф. Р-2179, 12 справ), у якій зібрано накази, протоколи допитів свідків про розстріл громадян у катівнях Станіславського гестапо; інформації, копії листів, радіограми органів поліції; фотографії.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Станіславське окружне староство, м. Станіслав дистрикту Галичина
Ф. Р-36, 48 справ. 1941–1944. Описи.
Коломийське окружне староство, м. Коломия дистрикту Галичина
Ф. Р-37сч, 17 справ. 1941–1944. Опис.
Окружна шкільна рада Станіславського окружного староства, м. Станіслав дистрикту Галичина
Ф. Р-38, 30 справ. 1941–1942. Описи.
Снятинська міська управа, м. Снятин дистрикту Галичина
Ф. Р-39сч, 140 справ. 1941–1944. Описи.
Залуцька волосна управа, с. Залуччя Снятинського повіту дистрикту Галичина
Ф. Р-40сч, 57 справ. 1941–1944. Описи.
Стецівська волосна управа, с. Стецева Снятинського повіту дистрикту Галичина
Ф. Р-41сч, 82 справи. 1941–1944. Описи.
Долинський повітовий комісаріат Калуського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-42, 17 справ. 1941–1944.
Окружний комітет Центрального українського комітету (ЦУК) в м. Станіславі дистрикту Галичина
Ф. Р-43, 2 справи. 1943. Опис.
Станіславський окружний суд, м. Станіслав дистрикту Галичина
Ф. Р-45, 278 справ. 1939–1944. Описи.
Коломийський окружний суд, м. Коломия дистрикту Галичина
Ф. Р-46, 526 справ. 1941–1944. Описи.
Станіславський міський суд, м. Станіслав дистрикту Галичина
Ф. Р-47, 1133 справи. 1941–1944. Опис.
Коломийський міський суд, м. Коломия дистрикту Галичина
Ф. Р-48, 2597 справ. 1941–1944. Описи.
Калуський міський суд, м. Калуш дистрикту Галичина
Ф. Р-49, 54 справи. 1942–1944. Опис.
Косівський міський суд, м. Косів дистрикту Галичина
Ф. Р-50, 323 справи. 1941–1944. Опис.
Прокуратура Станіславського окружного суду, м. Станіслав дистрикту Галичина
Ф. Р-51, 474 справи. 1941–1943. Опис.
Прокуратура Коломийського окружного суду, м. Коломия дистрикту Галичина
Ф. Р-52, 535 справ. 1941–1944. Описи.
Судовий виконавець Коломийського міського суду, м. Коломия дистрикту Галичина
Ф. Р-53, 477 справ. 1941–1944. Опис.
Станіславська біржа праці, м. Станіслав дистрикту Галичина
Ф. Р-54, 1 справа. 1943–1944. Опис.
Контрольний пункт Станіславської біржі праці в м. Снятин дистрикту Галичина
Ф. Р-55, 1 справа. 1942. Опис.
Коломийський окружний шкільний інспекторат, м. Коломия дистрикту Галичина
Ф. Р-56, 90 справ. 1941–1944. Описи.
Станіславська міжокружна каса соціального забезпечення, м. Станіслав дистрикту Галичина
Ф. Р-57, 423 справи. 1941–1944. Опис.
Станіславська головна митниця, м. Станіслав дистрикту Галичина
Ф. Р-58, 6 справ. 1941–1944. Опис.
Станіславська міська електростанція, м. Станіслав дистрикту Галичина
Ф. Р-59, 21 справа. 1941–1944. Описи.
Коломийська міська управа, м. Коломия дистрикту Галичина
Ф. Р-60сч, 64 справи. 1941–1944. Описи.

Районна молочарня Львівського «Ревізійного союзу українських кооперативів», м. Снятин дистрикту Галичина

Ф. Р-61, 13 справ. 1941–1944. Опис.

Приватна торгова фірма «Ріхе», м. Станіслав дистрикту Галичина

Ф. Р-62, 2 справи. 1942. Опис.

Друкарня Станіславського поліграфтресту, м. Станіслав дистрикту Галичина

Ф. Р-63, 23 справи. 1941–1944. Описи.

Пекарня Миколи Поп'юка, м. Снятин дистрикту Галичина

Ф. Р-64, 8 справ. 1942–1944. Описи.

Снятинський районний союз кооперативів, м. Снятин дистрикту Галичина

Ф. Р-65, 14 справ. 1941–1944. Опис.

Споживчий кооператив «Будучність», с. Микулинці дистрикту Галичина

Ф. Р-66, 10 справ. 1941–1943. Опис.

Чотирикласна українська початкова школа в с. Вербовець Косівського району Коломийського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-68, 11 справ. 1941–1943. Опис.

Чотирикласна українська початкова школа в с. Брустури Косівського району Коломийського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-69, 10 справ. 1942–1944. Опис.

Городенківський міський суд, м. Городенка дистрикту Галичина

Ф. Р-70, 99 справ. 1942–1943. Опис.

Надвірнянський міський суд, м. Надвірна дистрикту Галичина

Ф. Р-72, 66 справ. 1941–1944. Опис.

Семикласна українська школа в с. Черніїв Станіславського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-102, 22 справи. 1941–1944. Опис.

Городенківський повітовий комісаріат, м. Городенка дистрикту Галичина

Ф. Р-103, 60 справ. 1941–1944. Опис.

Шестикласна українська школа в с. Опришівці Станіславського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-105, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Семикласна українська школа в с. Чукалівка Лисецького району дистрикту Галичина

Ф. Р-106, 5 справ. 1941–1942. Опис.

Чотирикласна українська початкова школа в с. Крихівці Лисецького району дистрикту Галичина

Ф. Р-107, 18 справ. 1941–1944. Опис.

Шестикласна українська школа в с. Хриплин Лисецького району дистрикту Галичина

Ф. Р-108, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Семикласна українська школа в с. Підмихайля Калуського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-149, 11 справ. 1941–1944. Опис.

Шестикласна українська школа в с. Побережжя Станіславського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-150, 3 справи. 1943–1944. Опис.

Семикласна українська школа в с. Дубівці Станіславського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-151, 5 справ. 1941–1944. Опис.

Долинське фінансове управління, м. Долина дистрикту Галичина

Ф. Р-192, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Шестикласна українська школа в с. Ценява Стрийського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-194, 6 справ. 1941–1942. Опис.

Початкова українська школа в с. Яківка Стрийського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-195, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Семикласна українська школа в с. Сваричів Стрийського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-196, 12 справ. 1943–1944. Опис.

Семикласна українська школа в с. Ляцько-Шляхетське Станіславського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-197, 14 справ. 1941–1942. Опис.

Калуський калійний комбінат, м. Калуш дистрикту Галичина

Ф. Р-289, 99 справ. 1941–1944. Опис.

Початкова школа в с. Шепарівці Коломийського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-304, 4 справи. 1941–1942. Опис.
П'ятикласна українська школа в с. Григорів Бережанського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-311, 8 справ. 1942–1944. Опис.
Шестикласна українська школа в с. Козари Бережанського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-312, 16 справ. 1941–1944. Опис.
Шестикласна українська школа в с. Колоколин Бережанського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-313, 10 справ. 1941–1944. Опис.
Шестикласна українська школа в с. Тенетники Бережанського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-314, 8 справ. 1941–1944. Опис.
Семикласна українська школа в с. Букачівці Бережанського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-315, 12 справ. 1942–1944. Опис.
Семикласна українська школа в с. Мостище Калуського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-344, 17 справ. 1941–1944. Опис.
Station Станіславське відділення поліції безпеки і служби безпеки дистрикту Галичина
Ф. Р-432, 2 справи. 1943. Опис.
Кооператив «Нове життя», с. Акрешори Коломийського повіту дистрикту Галичина
Ф. Р-907, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Семикласна школа в с. Кулачківці Коломийського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-1406, 2 справи. 1942–1944. Опис.
Коломийська державна українська гімназія, м. Коломия дистрикту Галичина
Ф. Р-1407, 6 справ. 1941–1944. Опис.
Домові книги, м. Станіслав
Ф. Р-2158, 687 справ. 1935–1942. Опис.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Станіславська надзвичайна державна комісія із встановлення і розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників на території Станіславської області
Ф. Р-98, 58 справ. 1944–1945. Опис.

Архівні колекції

Колекція документів періоду Другої світової війни
Ф. Р-2179, 12 справ. 1941–1945. Опис.

I.13

Державний архів Київської області

04119, м. Київ, вул. Мельникова, 38
Тел./факс (044) 206-74-99
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra10

Джерельна база архіву, що висвітлює події періоду нацистської окупації України, вирізняється великим обсягом, зосереджує різноманітні за складом і змістом документи, залучення яких до наукового обігу дає змогу істотно поглибити висвітлення історії Другої світової війни на українських землях. До видання включено інформацію стосовно 805 фондів (хоча дотичну інформацію можна віднайти і в інших – зокрема, у фондах радянських установ та архівних колекцій). 804 представлених у реєстрі фондів належать до комплексу «окупаційних фондів» архіву *, 1 – репрезентує *колекційні зібрання* архіву. Мова документів – українська, німецька, російська.

Після штучного адміністративного поділу нацистськими окупантами загарбаних територій України Київська область (разом з Полтавською) ввійшла до складу одного з шести генеральних округів рейхскомісаріату «Україна» – генерального округу «Київ»**. У комплексі «окупаційних фондів» збереглися документи місцевих органів окупаційної адміністрації та органів самоуправління, поліції та формувань, що виконували поліційні

*У тому числі й фонди, що цілком або частково перебувають на таємному режимі зберігання. У реєстрі вони позначені літерами «с» та «сч», що йдуть після порядкового номера фонду.

**Див. також: «Державний архів Полтавської області».

функції, органів судової влади, надання юридичної допомоги, органів економічного освоєння окупованої території, мобілізації й використання робочої сили, суб'єктів господарювання, органів і підприємств житлово-комунального забезпечення, торгівлі, заготівельних, споживчо-збутових, кооперативних організацій, установ банківсько-фінансової сфери, медичних, освітніх, науково-дослідних установ, музеїв і архіву, редакцій газет і видавництв, громадських організацій, військових частин і установ.

Фонди найвищих за статусом *органів окупаційної адміністрації*, документи яких збереглися в архіві, репрезентовані документами Київського генерального комісаріату (ф. Р-2411), 9 гебітскомісаріатів (Уманського, Таращанського, Хабенського, Васильківського, Білоцерківського, Іванківського, Фастівського, Київського, Корсунського), 2 штадткомісаріатів (Київського та Бориспільського), шефів районів (3 фонди), Київської штадткомендатури та Звенигородської ортскомендатури. Кількість збережених у цих фондах документів є цілком достатньою і дає змогу простежити діяльність окупаційної адміністрації із втілення в життя «нового порядку» на території Київської області та деякою мірою віддзеркалює умови життя населення регіону під час окупації. Наприклад, серед документів Київського генерального комісаріату (ф. Р-2411, 183 справи) відклалися накази, розпорядження, обіжники, інструкції генерального комісаріату з адміністративно-господарських питань, докладні зведення про стан сільського господарства (зокрема, перебіг посівних робіт, збирання врожаю), відомості, інформації з обліку лісового фонду головного лісництва, листування з музеями про організацію виставок, підготовку музейних експонатів, списки співробітників історичного музею; у фонді Васильківського гебітскомісаріату (Р-2325, 34 справи) – директиви та розпорядження Київського генерального комісаріату з основної діяльності, листування з Фастівським генеральним комісаріатом з адміністративно-господарських питань, статистичні відомості щодо складу сільського населення Фастівського району, відпрацювання трудової повинності, списки населення району 1921–1926 рр. народження; у фонді Білоцерківського гебітскомісаріату (Р-2332, 98 справ) – накази, розпорядження РКУ та гебітскомісаріату з адміністративно-господарських питань, місячні звіти про стан захворюваності, смертність на території Білоцерківського району, списки ветеринарів Сквирського та Білоцерківського районів, списки військовополонених Узинського району, довідки, відомості про реєстрацію шлюбів, народження та смерті; у фонді Київської штадткомендатури (Р-2353, 52 справи) – накази, директиви, розпорядження головного штабу військових сил Німеччини на Україні, розпорядження штадткомендатури, списки її службовців, листування з питань розвитку спорту, обслуговування німецьких військових у театрах та кінотеатрах м. Києва, послужні списки викладачів та курсантів військових курсів у м. Києві, матеріали радіомовлення для німецьких військових частин; у фонді Київського штадткомісаріату (Р-2354, 57 справи) – постанови та накази штадткомісаріату, протоколи, акти, листування з питань притягнення до відповідальності за самовільне включення електроенергії, з питань використання робочої сили, місячні звіти київських заводів та показники випуску продукції, списки фірм та підприємств м. Києва.

Ще повніше представлено *місцеві органи самоуправління*, з документів яких сформовано фонд Корсунської окружної управи, 7 фондів міських управ, 2 фонди управління бургомістрів міст Біла Церква та Васильків, 41 фонд районних управ та 175 фондів сільських управ. З-поміж фондів міських управ найбільший як за кількістю документів (1651 справа), так і за різноманітністю і насиченістю інформації – фонд Київської міської управи (Р-2356). Тут можна віднайти: розпорядження рейхскомісара України з питань урегулювання умов праці та її оплати; постанови, накази, розпорядження міської управи з адміністративно-господарської діяльності, з особового складу управи і київських міських організацій та закладів; протоколи засідань управи; акти ревізії роботи місцевих організацій, підприємств, соціально-комунальних служб міста; статистичні відомості, таблиці, діаграми, що відображають економічний розвиток міста, національний склад населення, демографічні зміни, що відбулися за період встановлення радянської влади; відозви окупаційної влади, Київської єпархії до українців із закликами до боротьби з наслідками влади більшовиків. Документи Уманської міської управи (ф. Р-2031, 1068 справ) інформують про організацію роботи міського господарства, епідеміологічну ситуацію у школах, дитячих будинках, буфетах, інших закладах та установах, про надання патентів та декларацій на відкриття приватних майстерень, підприємств, кількість ремісників у місті. Документи фондів районних управ у комплексі досить повно висвітлюють не тільки реалізацію окупаційної політики, загальний господарський стан підпорядкованої території й організацію її економічного визиску, а й вміщують відомості щодо стану шкіл, кількості населення (народжуваність і смертність), різних категорій працівників (окремо – вчителів, медичного персоналу), платників податків, кількості відправлених на примусові роботи до Німеччини. Особливо цінними й цікавими з точки зору висвітлення життя киян у добу окупації є фонди районних управ м. Києва. Так, наприклад, у фонді Подільської районної управи м. Києва (Р-2360, 1608 справ) відклалися документи відділів управи: загального, адміністративного, відділу інспектури праці, громадської опіки, паспортного, відділу міського господарства, житлового господарства, транспортної секції, торгівлі та харчування, охорони здоров'я, фінансового, документи статистичної інспектури, земельної інспекції, районного бюро метрик, картотека громадян Подільського району Києва, яких вивезено на примусові роботи до Німеччини.

Реалізацію основних напрямів окупаційної політики на рівні окремих сіл, а також деякі факти стосовно життя й побуту сільського населення відображають також збережені документи численних сільських управ. Більшість із 175 фондів сільських управ складається з невеликої кількості документів (до 10 справ), отже, загальну картину дає змогу скласти аналіз їх сукупності, включаючи вивчення директивних документів вищих за статусом органів окупаційної адміністрації та самоуправління, що також відклалися у фондах сільських управ, організаційно-розпорядчих документів самих управ (серед яких левову частку становлять накази з питань оподаткування населення, виконання планів поставок), відомостей щодо проведення сільськогосподарських робіт та стану господарств, інформації, що подається у списках (населення, платників податків, працівників,

власників присадибних ділянок, військовополонених, відправлених до Німеччини тощо).

Привертає увагу і склад групи фондів *поліції та формувань, що виконували поліційні функції* (усього – 28 фондів). Серед них представлено фонди української охоронної поліції, команди німецької охоронної поліції, управління німецької жандармерії, польової жандармерії, посту німецької жандармерії, Фастівської жандармерії. Незважаючи на те що сформовані вони з незначної кількості документів, а також що частина їх (наприклад, фф. Р-2570, Р-2394, Р-2692, Р-2721) перебуває на таємному режимі зберігання, дослідження цієї групи «окупаційних фондів» архіву дає змогу отримати важливі факти для вивчення структури, діяльності й місця поліції у встановленні та підтримуванні нацистського окупаційного режиму.

Стан *судочинства* засвідчують документи (переважно – цивільні та кримінальні справи, журнали судових засідань) 12 фондів мирових судів, 2 фондів судових виконавців при камерах шліхтера, касаційної камери. У фонді Київської нотаріальної контори (Р-2529, 13 справ) наявні нотаріальні реєстри контори, актові книги по нерухомому майну, документальні матеріали про складення заповітів за абеткою, проекти протоколів з питань складання заповітів.

Численний і різноманітний комплекс становлять документи *органів економічного освоєння загарбаної території, комунікаційного й житлово-комунального забезпечення, суб'єктів господарювання.* Органи з мобілізації та використання робочої сили репрезентують 6 фондів бірж праці. Добре збереглися документи, що висвітлюють експлуатацію нацистськими окупантами промислового потенціалу Київщини, стан окремих підприємств, рівень виробництва, умови праці та її оплати. Діяльність управлінських структур *промислової галузі* відображають, зокрема, фонди управління електричних підприємств м. Києва (Р-2405сч), Центрального молочно-жирового управління України при рейхскомісаріаті «Україна» (Р-2392), цукрової централі України (Р-2369)*, Київського окружного управління цукрової промисловості цукрової централі України (Р-2370), Центрального об'єднання бродильної промисловості й напоїв України (Р-2632), Київського окружного об'єднання бродильної промисловості Центрального об'єднання бродильної промисловості і напоїв України (Р-2631), Уманського представництва Київського окружного об'єднання бродильної промисловості (Р-2620), Сквирської районної торф'яної контори районної управи «Укрторф» (Р-2610). У складі комплексу збереглися документи й багатьох підприємств різних галузей промислового виробництва (більшість з-поміж них – київські). Вони відклалися, наприклад, у фондах 3 машинобудівних, 3 ливарно-механічних заводів, заводів: сталеливарного, металевих виробів, автотракторних деталей, штампувального, електромеханічного, заводу «Керамік», металохімічного комбінату, хіміко-фармацевтичної фабрики, 4 меблевих фабрик, деревообробних комбінату і фабрики, 2 лісопильних заводів, майоліко-керамічного заводу, 2 шкіряних заводів, гребінцево-ґудзикової, дзеркальної, прядиль-

*Див. також: «Центральний державний архів вищих органів влади і управління України».

но-трикотажної фабрик, фабрики «Уніформа», 2 цукрових комбінатів і 4 цукрових заводів, 5 маслозаводів і 3 сепараторних пунктів, консервної фабрики, лікеро-горілчаного, горілчаного заводів, спиртозаводу, 2 пивоварних заводів та заводу мінеральних вод, круп'яного заводу, 4 млинів.

Стан *сільського господарства* та його визиск нацистськими окупантами засвідчують документи, що відклалися як у фондах управлінських структур сільськогосподарської галузі, так і в численних фондах її виробничих підрозділів. Серед фондів управлінських структур маємо фонди: управління зернових культур України (Р-2400), Білоцерківського окружного землемірного управління гебітскомісаріату (Р-2712), Миронівського окружного сільськогосподарського управління при гебітскомісаріаті (Р-2722 с), Згурівської районної земельної управи, с. Згурівка Полтавської області (Р-4427), Київського управління державних господарств (Р-2376), Димерського (Р-2068) та Бориспільського (Р-2248) районних сільськогосподарських бюро, Васильківської сільськогосподарської інспекції відділу сільського господарства при Васильківському гебітскомісаріаті (Р-2453). Найбільшу за чисельністю групу фондів, що відображають діяльність виробничих структур сільськогосподарської галузі регіону періоду нацистської окупації, становлять 170 фондів громадських господарств. Цей масив є й найбільш інформативно цінним, вміщує вичерпну інформацію стосовно організації і діяльності господарств, експлуатації загарбниками ресурсів галузі та людського потенціалу, життя населення. Доповнюють загальну картину дані, що містяться у документах інших фондів комплексу: 8 фондів державних господарств, 3 – громадських дворів, 8 – машинно-тракторних станцій, насіннєвих господарств, лабораторії та пункту, селекційної та інкубаторної станцій, ветеринарної лікарні. Окремим блоком представлено документи, що стосуються лісового господарства, з яких сформовано 17 фондів.

Дотичну інформацію, що характеризує політику «економічного освоєння» захоплених українських територій, засвідчують і документи, що збереглися у складі 22 фондів *заготівельних контор та пунктів* («Заготзерно», «Заготскот», промислової сировини, тютюну), 44 фондах *споживчих спілок, товариств.*

Значно «скромніше» за загальною кількістю фондів (усього – 5) представлено *торговельну галузь,* хоча збережені документальні свідчення вміщують цінні факти, що виходять за межі суто торговельних справ. Наприклад, у складі 123 справ фонду відділу торгівлі Київської міської управи «Київміськторг» (Р-2374) знаходимо: накази по міськторгу з адміністративно-господарських питань, протоколи засідань організаційного бюро та нарад завідувачів відділів, місячні звіти про виконану роботу, відомості про товарообіг, дислокацію мережі міськторгу, списки кооперативів по районах міста, списки співробітників центрального апарату Київміськторгу, водіїв управи, які виконують роботи з розвезення хлібопродуктів та овочевої продукції. Інформації, у яких відображено стан роботи організацій і підприємств торгівлі м. Біла Церква, відомості на виплату заробітної плати службовцям торговельного відділу міської управи та підсобних підприємств відклалися серед документів фонду Білоцерківського міського торговельного відділу міської управи (Р-2643, 69 справ). Безпе-

речно цікавим є сам факт наявності в «окупаційних фондах» архіву чималого фонду (204 справи) німецького торговельного товариства (ф. Р-2355) та фонду німецького магазину Київської міської управи (Р-2747, 2 справи).

Фрагментарно у документах невеликих 5 фондів *банківських установ* – Таращанського господарського банку гебітскомісаріату (Р-2241, 1 справа), Рокитнянського філіалу сільськогосподарського банку (Р-2296, 5 справ), Київського міського банку (Р-2373, 9 справ), Сквирського філіалу Білоцерківського банку фінансового управління при Білоцерківському гебітскомісаріаті (Р-2616, 2 справи), Ржищівської філії державного банку (Р-2709, 1 справа) – подано відомості щодо функціонування *банківсько-фінансової сфери*. Так, у найбільшому за кількістю справ з-поміж цих фондів – фонді Київського міського банку – збереглися постанова про роботу районних кас, тимчасові правила внутрішнього розпорядку роботи банку, зведення районних кас про надходження коштів на оплату податків.

Різноманітніше виглядає спектр фондів, що охоплюють *питання житлово-комунального господарства,* діяльності допоміжних міських служб. Їх налічується близько 20, у тому числі: фонди електростанцій міських управ, контор водогону, палива, сажотрусних і пічних робіт, трамвайно-тролейбусного управління, управлінь допоміжних господарств, міських садів і парків, пожежної охорони. І хоча вони не вирізняються значним кількісним наповненням, однак дають змогу отримати цікаві факти про щоденне життя, побут городян під час нацистської окупації.

Залишилися в архівних зібраннях і документи, що засвідчують функціонування *транспорту* (фф. Р-2272, Р-2678), *зв'язку* (фф. Р-2422, Р-2749, Р-2724с), діяльність *будівельних організацій* (фф. Р-2748, Р-2753, Р-2756, Р-2766, Р-2766). Найбільшим серед них є фонд головної дирекції залізничних шляхів Півдня (Р-2678), у складі якого налічується 2014 справ. Тут представлено: розпорядження та інструкції головної дирекції, плани та схеми залізничних ліній, місячні звіти залізничних станцій про обсяги виконаних робіт, стан організації виробничого процесу, списки робітників та службовців залізничних станцій, відомості на виплату заробітної плати працівникам залізниці, книги реєстрації наказів дирекції, маршрутні листи, рахунки на перевезення вантажу.

У 24 окремих фондах зосереджено документи установ і закладів *охорони здоров'я* (серед яких фонди: Київського міського управління курортів, санаторіїв та будинків відпочинку, лікарень, поліклінік, амбулаторії, диспансеру, санаторію, аптекоуправління та аптек, санітарно-епідеміологічної станції, інституту вдосконалення лікарів), що містять дані про стан медико-санітарної мережі, зведення і відомості щодо захворюваності населення, кількості хворих і медичних працівників.

Освітню галузь репрезентують 15 фондів початкових, загальноосвітніх шкіл та гімназій, Київських медичного та педагогічного, Уманського сільськогосподарського інститутів, Київської консерваторії, 2 технікумів, фельдшерсько-акушерської та агрономічної шкіл, судноплавного училища. Досить повно представлено діяльність *науково-дослідних установ*: в архіві збережено фонди Української Академії наук (Р-2462), 11 науково-дослідних інститутів, астрономічної обсерваторії та ботанічного саду Київського університету.

У групі *культурно-освітніх установ* (усього – 4 фонди) привертає увагу фонд Музею-архіву переходової доби (Р-2412). До складу його 328 справ увійшли: накази по музею, положення про музей-архів, протоколи тематичних виставок, плани наукової роботи, звіти наукових працівників про виконання робіт, договори з фізичними особами, закладами з питань передачі до музею експонатів для виставкових експозицій, про організацію виставок, листування з німецьким шефом музеїв, закладами, редакціями газет; перелік експонатів музею-архіву.

Зведення німецького інформбюро, газетні статті, рукописи, накази з основної діяльності, відомості про працівників, бухгалтерська документація становлять фонди *редакцій газет* (3 фонди), видавництва та друкарні.

Лише одним окремим фондом Р-2436 – «Благочинним Обухівського району Київської області» – позначено *релігійне* життя населення регіону (хоча дотичну інформацію можна віднайти в інших фондах, наприклад, у фонді Р-2399 наявні договори Київського штампувального заводу з Українським товариством православної церкви на виготовлення церковних виробів).

Громадські організації (Київське окружне управління Націонал-соціалістичної робітничої партії Німеччини, організації Червоного Хреста, комітети взаємодопомоги) репрезентують документи 5 фондів.

У складі 7 з «окупаційних фондів» Державного архіву Київської області відклалися документи військових частин і установ німецької армії (фф. Р-2725с, Р-2740, Р-2741, Р-2746, Р-2754, Р-2755, Р-4439).

Колекційні зібрання архіву представляють документи і матеріали з фонду Р-4758сч – «Колекція хронологічних довідок про тимчасову німецько-фашистську окупацію», до складу якого включено звіти, доповіді, хронологічні довідки про тимчасову окупацію населених пунктів Київської області та їх звільнення; довідки про партизанський рух; паспорти німецьких службовців; трудові книжки та посвідчення осіб, які перебували на роботі у Німеччині.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Янівська сільська управа, с. Янів Новошепелицького району Київської області
Ф. Р-1865, 6 справ. 1942–1943. Описи.

Макарівська районна українська охоронна поліція, с-ще Макарів Київської області
Ф. Р-2001, 17 справ. 1941–1943. Описи.

Макарівська районна управа, с-ще Макарів Київської області
Ф. Р-2002, 26 справ. 1941–1943. Описи.

Маковищенська сільська управа, с. Маковище Макарівського району Київської області
Ф. Р-2003, 23 справи. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство № 34, с. Маковище Макарівського району Київської області
Ф. Р-2004, 61 справа. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство № 17, с. Почапин Макарівського району Київської області
Ф. Р-2005, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Баришівська районна Українська охоронна поліція, с-ще Баришівка Київської області
Ф. Р-2006, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Андріївка Макарівського району Київської області
Ф. Р-2007, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство № 51, с. Озерщина Макарівського району Київської області
Ф. Р-2008, 1 справа. 1943. Опис.
Новомирівська сільська управа, с. Новомирівка Макарівського району Київської області
Ф. Р-2009, 4 справи. 1941–1942. Опис.
Громадське господарство № 23, с. Людвинівка Макарівського району Київської області
Ф. Р-2010, 12 справ. 1942–1943. Описи.
Людвинівська сільська управа, с. Людвинівка Макарівського району Київської області
Ф. Р-2011, 11 справ. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство № 52, с. Плахтянка Макарівського району Київської області
Ф. Р-2012, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство № 27, с. Макарівська Буда Макарівського району Київської області
Ф. Р-2013, 2 справи. 1943. Опис.
Плахтянська сільська управа, с. Плахтянка Макарівського району Київської області
Ф. Р-2014, 8 справ. 1941–1943. Описи.
Київський медичний інститут генерального комісаріату, м. Київ
Ф. Р-2015, 1527 справ. 1941–1942. Описи.
Таращанський мировий суд, м. Тараща Київської області
Ф. Р-2016, 364 справи. 1942–1943. Описи.
Громадське господарство № 1, с. Мліїв Городищенського району Київської області
Ф. Р-2017, 30 справ. 1942–1943. Описи.
Федорівська сільська управа, с. Федорівка Димерського району Київської області
Ф. Р-2018, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Таращанський маслозавод Центрального молочно-жирового управління, м. Тараща Київської області
Ф. Р-2019, 10 справ. 1942. Описи.
Таращанська машинно-тракторна майстерня Управління МТС Київського генерального округу, м. Тараща Київської області
Ф. Р-2020, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Таращанська машинно-тракторна станція
Ф. Р-2021, 24 справи. 1942. Описи.
Хлистунівська сільська управа, с. Хлистунівка Городищенського району Київської області
Ф. Р-2022, 19 справ. 1941–1943. Описи.
Консервна фабрика Таращанської спілки кооператорів, м. Тараща Київської області
Ф. Р-2023, 15 справ. 1942–1943. Описи.
Таращанська районна управа, м. Тараща Київської області
Ф. Р-2024, 107 справ. 1941–1943. Описи.
Дирдинська школа відділу освіти Городищенської районної управи, с. Дирдин Городищенського району Київської області
Ф. Р-2025, 5 справ. 1941–1943. Описи.
Набоківська школа відділу освіти Городищенської районної управи, с. Набоків Городищенського району Київської області
Ф. Р-2026, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Лісовицька сільська управа, с. Лісовичі Таращанського району Київської області
Ф. Р-2027, 59 справ. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство № 2, с. Лісовичі Таращанського району Київської області
Ф. Р-2028, 83 справи. 1941–1943. Описи.
Київська контора сажотрусних та пічних робіт Київської міської управи, м. Київ
Ф. Р-2029, 106 справ. 1941–1943. Описи.
Уманська міська управа, м. Умань Київської області
Ф. Р-2031, 1068 справ. 1941–1944. Описи.

Уманське міське споживче товариство, м. Умань Київської області

Ф. Р-2032, 196 справ. 1941–1944. Описи.

Видавництво газети «Уманський голос» гебітскомісаріату, м. Умань Київської області

Ф. Р-2033, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Мліївське кооперативне виробниче товариство, с. Мліїв Городищенського району Київської області

Ф. Р-2034, 33 справи. 1941–1943. Описи.

Уманська міська поліклініка відділу охорони здоров'я генерального комісаріату, м. Умань Київської області

Ф. Р-2035, 67 справ. 1941–1944. Описи.

Уманський технікум механізації сільського господарства гебітскомісаріату, м. Умань Київської області

Ф. Р-2036, 102 справи. 1941–1943. Описи.

Уманський пивоварний завод Центрального об'єднання бродильної промисловості і напоїв, м. Умань Київської області

Ф. Р-2037, 23 справи. 1942–1943. Описи.

Уманське головне лісництво відділу лісу, деревини та полювання Київського генерального комісаріату, м. Умань Київської області

Ф. Р-2038, 188 справ. 1941–1943. Описи.

Уманський завод сільського господарства № 1 тресту «Союзросткаучук» гебітскомісаріату, м. Умань Київської області

Ф. Р-2039, 37 справ. 1941–1943. Описи.

Уманська меблева фабрика гебітскомісаріату, м. Умань Київської області

Ф. Р-2040, 13 справ. 1942–1943. Описи.

Уманська електростанція міської управи, м. Умань Київської області

Ф. Р-2041, 62 справи. 1941–1944. Описи.

Громадське господарство, с. Чупира Білоцерківського району Київської області

Ф. Р-2042, 1 справа. 1943. Опис.

Уманська контора водогону відділу благоустрою міської управи, м. Умань Київської області

Ф. Р-2043, 46 справ. 1941–1943. Описи.

1-ша Уманська міська лікарня відділу охорони здоров'я генерального комісаріату, м. Умань Київської області.

Ф. Р-2044, 42 справи. 1941–1944. Описи.

Уманський пункт «Заготзерно» управління зернових виробництв України, м. Умань Київської області

Ф. Р-2045, 129 справ. 1941–1943. Описи.

Томилівська сільська управа, с. Томилівка Білоцерківського району Київської області

Ф. Р-2046, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Уманський сільськогосподарський інститут гебітскомісаріату, м. Умань Київської області

Ф. Р-2047, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Білоцерківський завод мінеральних вод Управління бургомістра, м. Біла Церква Київської області

Ф. Р-2048, 1 справа. 1941. Опис.

Кочубіївська сільська управа, с. Кочубіївка Уманського району Київської області

Ф. Р-2049, 23 справи. 1941–1943. Описи.

Войтівська сільська управа, с. Войтівці Уманського району Київської області

Ф. Р-2050, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Малоберезанська сільська управа, с. Мала Березанка Таращанського району Київської області

Ф. Р-2051, 13 справ. 1941–1943. Опис.

Греблівська сільська управа, с. Бикова Гребля Білоцерківського району Київської області

Ф. Р-2052с, 11 справ. 1941–1943. Опис.

Димерська районна Українська охоронна поліція, с. Димер Київської області

Ф. Р-2053, 34 справи. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство, с. Плоске Таращанського району Київської області
Ф. Р-2054, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Краснопільська сільська управа, с. Краснопілка Уманського району Київської області
Ф. Р-2055с, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Мала Вовнянка Таращанського району Київської області
Ф. Р-2056, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Кислівка Таращанського району Київської області
Ф. Р-2057, 3 справи. 1942. Опис.
Громадське господарство, с. Степок Таращанського району Київської області
Ф. Р-2058, 1 справа. 1943. Опис.
Димерська районна управа, с. Димер Київської області
Ф. Р-2059, 32 справи. 1941–1943. Описи.
Синяківська сільська управа, с. Синяки Димерського району Київської області
Ф. Р-2060, 26 справ. 1941–1943. Описи.
Димерська сільська управа, с. Димер Київської області
Ф. Р-2061с, 12 справ. 1941–1943. Опис.
Димерське головне лісництво відділу лісу, деревини і полювання генерального комісаріату, с. Димер Київської області
Ф. Р-2062, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Димерська районна ветеринарна лікарня районної управи, с-ще Димер Київської області
Ф. Р-2063, 1 справа. 1942. Опис.
Димерська районна спілка споживчих товариств (райспоживспілка), с-ще Димер Київської області
Ф. Р-2064, 3 справи. 1941–1942. Опис.
Бишівська районна управа, с. Бишів Бишівського району Київської області.
Ф. Р-2065, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Димерський пункт «Заготзерно» управління зернових виробництв України, с-ще Димер Київської області
Ф. Р-2066, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Димерська районна контора «Заготзерно» Київської окружної контори «Центроскот», с-ще Димер Київської області
Ф. Р-2067, 3 справи. 1942. Опис.
Димерське районне сільськогосподарське бюро Іванівського окружного сільськогосподарського бюро, с-ще Димер Київської області
Ф. Р-2068, 3 справи. 1941–1942. Опис.
Димерський мировий суд, с-ще Димер Київської області
Ф. Р-2069, 4 справи. 1942. Опис.
Микитянське сільське споживче товариство, с. Микитяни Миронівського району Київської області
Ф. Р-2070, 10 справ. 1942. Опис.
Чорногородська сільська управа, с. Чорногородка Бишівського району Київської області
Ф. Р-2071с, 1 справа. 1943. Опис.
Козинська сільська управа, с. Козин Миронівського району Київської області
Ф. Р-2072, 1 справа. 1943. Опис.
Краснопільське громадське господарство, с. Краснопілка Уманського району Київської області
Ф. Р-2073, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Маслівська сільська управа, с. Маслівка Миронівського району Київської області
Ф. Р-2074, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Росавська сільська управа, с. Росавка Миронівського району Київської області
Ф. Р-2075, 8 справ. 1941–1942. Опис.
Громадське господарство, с. Юхни Миронівського району Київської області
Ф. Р-2076, 24 справи. 1942–1943. Описи.
Громадське господарство, с. Потік Миронівського району Київської області
Ф. Р-2077, 17 справ. 1942–1943. Описи.

Миронівська районна управа, с. Миронівка Київської області
Ф. Р-2078, 59 справ. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство, с. Росава Миронівського району Київської області
Ф. Р-2080, 31 справа. 1941–1943. Описи.
Микитянська сільська управа, с. Микитяни Миронівського району Київської області
Ф. Р-2081, 10 справ. 1941–1943. Опис.
Фурсівська сільська управа, с. Фурси Білоцерківського району Київської області
Ф. Р-2082, 1 справа. 1941. Опис.
Фролівська сільська управа, с. Фролівка Миронівського району Київської області
Ф. Р-2083, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Фролівка Миронівського району Київської області
Ф. Р-2084, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Миронівка Миронівського району Київської області
Ф. Р-2085, 58 справ. 1941–1943. Описи.
Куталево-Хуторська сільська управа, с. Куталів Хутір Миронівського району Київської області
Ф. Р-2086, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Яхнівська сільська управа, с. Яхни Миронівського району Київської області
Ф. Р-2087, 10 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Яхни Миронівського району Київської області
Ф. Р-2088, 13 справ. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство, с. Куталів Хутір Миронівського району Київської області
Ф. Р-2089, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Рогозів Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2090, 70 справ. 1941–1943. Описи.
Салево-Хутірська сільська управа, с. Салів Хутір Миронівського району Київської області
Ф. Р-2091, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Громадське господарство, с. Владиславка Миронівського району Київської області
Ф. Р-2092, 53 справи. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство № 3, с. Рогозів Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2093, 46 справ. 1941–1943. Описи.
Туниківська сільська управа, с. Туники Богуславського району Київської області
Ф. Р-2094, 3 справи. 1941–1942. Опис.
Гутянська сільська управа, с. Гута Богуславського району Київської області
Ф. Р-2095, 23 справи. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство, с. Пустовіти Миронівського району Київської області
Ф. Р-2096, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Дмитренківська сільська управа, с. Дмитренки Богуславського району Київської області
Ф. Р-2097, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Туніки Богуславського району Київської області
Ф. Р-2098, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Лютізька сільська управа, с. Лютіж Димерського району Київської області
Ф. Р-2099, 27 справ. 1941–1943. Описи.
Миронівський цукровий завод цукромагістралі України, с-ще Миронівка Київської області
Ф. Р-2100, 184 справи. 1941–1944. Описи.
Гурівщинська сільська управа, с. Гурівщина Макарівського району Київської області
Ф. Р-2101, 9 справ. 1941–1942. Опис.
Королівська сільська управа, с. Королівка Макарівського району Київської області
Ф. Р-2102, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Чернин Таращанського району Київської області
Ф. Р-2103, 24 справи. 1941–1942. Описи.
Лучанська сільська управа, с. Лука Таращанського району Київської області
Ф. Р-2104, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Потоківська сільська управа, с. Потоки Таращанського району Київської області
Ф. Р-2105, 2 справи. 1942. Опис.

Миронівський пункт «Заготзерно» управління зернових виробництв України, с-ще Миронівка Київської області
Ф. Р-2106, 92 справи. 1941–1942. Описи.

Богуславська районна управа, м. Богуслав Київської області
Ф. Р-2107, 121 справа. 1941–1943. Описи.

Богуславське головне лісництво відділу лісу, деревини та полювання генерального комісаріату, м. Богуслав Київської області
Ф. Р-2108, 60 справ. 1941–1943. Описи.

Яблунівська сільська управа, с. Яблунівка Бишівського району Київської області
Ф. Р-2109, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство № 1, с. Новосілки Бишівського району Київської області
Ф. Р-2110, 39 справ. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство № 2, с. Лішня Бишівського району Київської області
Ф. Р-2111, 12 справ. 1941–1943. Опис.

Вітрівська сільська управа, с. Вітрівка Бишівського району Київської області
Ф. Р-2112, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Горобіївка Бишівського району Київської області
Ф. Р-2113, 22 справи. 1941–1943. Опис.

Леонівська сільська управа, с. Леонівка Бишівського району Київської області
Ф. Р-2114, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Новосілківська сільська управа, с. Новосілки Бишівського району Київської області
Ф. Р-2115, 2 справи. 1942. Опис.

Громадське господарство № 1, с. Вітрівка Бишівського району Київської області
Ф. Р-2116, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство № 1, с. Мостище Бишівського району Київської області
Ф. Р-2117, 1 справа. 1942. Опис.

Громадське господарство, с. Чорногородка Бишівського району Київської області
Ф. Р-2118, 1 справа. 1942. Опис.

Громадське господарство № 1, с. Леонівка Бишівського району Київської області
Ф. Р-2119, 34 справи. 1942–1943. Описи.

Громадське господарство № 1, с. Лебедин Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2120, 84 справи. 1941–1943. Описи.

117-й батальйон Української охоронної поліції
Ф. Р-2121, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство № 1, с. Нестерівка Маньківського району Київської області
Ф. Р-2122, 30 справ. 1942–1943. Описи.

Громадське господарство № 1, с. Вишеньки Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2123, 48 справ. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство № 2, с. Вишеньки Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2124, 42 справи. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство № 2, с. Любарці Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2125, 42 справи. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство № 1, с. Сошників Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2126, 77 справ. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство № 2, с. Сошників Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2127, 72 справи. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство № 3, с. Сошників Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2128, 64 справи. 1942–1943. Описи.

Узинська районна охоронна поліція, с-ще Узин Київської області
Ф. Р-2129, 1 справа. 1942. Опис.

Узинська районна управа, с-ще Узин Київської області
Ф. Р-2130, 23 справи. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство, с. Сухоліси Узинського району Київської області
Ф. Р-2131, 25 справ. 1941–1943. Описи.
Сошниківська сільська управа, с. Сошники Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2132, 3 справи. 1941–1942. Опис.
Громадське господарство № 4, с-ще Узин Київської області
Ф. Р-2133, 14 справ. 1942–1943. Описи.
Громадське господарство № 2, с. Чепилівка Узинського району Київської області
Ф. Р-2134, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Сухоліська сільська управа, с. Сухоліси Узинського району Київської області
Ф. Р-2135, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Клавдієво-Тарасівська сільська управа, с. Клавдієво-Тарасове Бородянського району Київської області
Ф. Р-2136, 31 справа. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство, с. Луб'янка Бородянського району Київської області
Ф. Р-2137, 24 справи. 1941–1943. Описи.
Небратська сільська управа, с. Небрат Бородянського району Київської області
Ф. Р-2138, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Яремки Березанського району Київської області
Ф. Р-2139, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 22, с. Орловець Городищенського району Київської області
Ф. Р-2140, 13 справ. 1942–1943. Описи.
Блиставицька сільська управа, с. Блиставиця Бородянського району Київської області
Ф. Р-2141, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Луб'янська сільська управа, с. Луб'янка Бородянського району Київської області
Ф. Р-2142, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Бородянська сільська управа, с. Бородянка Київської області
Ф. Р-2143, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Пилиповицька сільська управа, с. Пилиповичі Бородянського району Київської області
Ф. Р-2144, 1 справа. 1944. Опис.
Немішаївська сільська управа, с. Немішаєве Бородянського району Київської області
Ф. Р-2145, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Загальцівська сільська управа, с. Загальці Бородянського району Київської області
Ф. Р-2146, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Пилиповичі Бережанського району Київської області
Ф. Р-2147, 3 справи. 1943. Опис.
Острійківська сільська управа, с. Острійки Узинського району Київської області
Ф. Р-2148, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 3, с. Янківка Узинського району Київської області
Ф. Р-2149, 2 справи. 1943. Опис.
Узинська машинно-тракторна станція управління МТС по Київському генеральному округу, с-ще Узин Київської області
Ф. Р-2150, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 4, с. Янківка Узинського району Київської області
Ф. Р-2151, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Янківка Узинського району Київської області
Ф. Р-2152, 76 справ. 1941–1943. Описи.
Тарасівське сільське споживче товариство, с. Тарасівка Узинського району Київської області
Ф. Р-2153, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Антонівка Узинського району Київської області
Ф. Р-2154, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 5, с. Бишів Київської області
Ф. Р-2155, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Нова Буда Бородянського району Київської області
Ф. Р-2156, 12 справ. 1941–1943. Описи.

Пісківська сільська управа, с. Пісківка Бородянського району Київської області
Ф. Р-2157, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Тетерівське головне лісництво відділу лісу, деревини і полювання генерального комісаріату, с. Тетерів Бородянського району Київської області
Ф. Р-2158, 61 справа. 1941–1943. Описи.
Бородянське головне лісництво відділу лісу, деревини і полювання генерального комісаріату, с. Бородянка Київської області
Ф. Р-2159, 48 справ. 1941–1943. Описи.
Новобудська сільська управа, с. Нова Буда Бородянського району Київської області
Ф. Р-2160, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Антонівська неповна середня школа відділу освіти Узинської районної управи, с. Антонівка Узинського району Київської області
Ф. Р-2161, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Майданівка Бородянського району Київської області
Ф. Р-2162, 1 справа. 1943. Опис.
Великокупільська сільська управа, с. Велика Купіль Бережанського району Київської області
Ф. Р-2163, 1 справа. 1942. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Недра Бережанського району Київської області
Ф. Р-2164, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Мирчанська сільська управа, с. Мирча Бородянського району Київської області
Ф. Р-2165, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Новогребельська сільська управа, с. Нова Гребля Бородянського району Київської області
Ф. Р-2166, 1 справа. 1941. Опис.
Дружнянська сільська управа, с. Дружня Бородянського району Київської області
Ф. Р-2167, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Язвинки Бородянського району Київської області
Ф. Р-2168, 1 справа. 1943. Опис.
Буда-Бабинецька сільська управа, с. Буда-Бабинецька Бородянського району Київської області
Ф. Р-2169, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Сухоліське дільничне лісництво відділу лісу, деревини і полювання генерального комісаріату, с. Сухоліси Узинського району Київської області
Ф. Р-2170, 47 справ. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство № 9, с. Диридик Городищенського району Київської області
Ф. Р-2171, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 4, с. Старосілля Городищенського району Київської області
Ф. Р-2173, 7 справ. 1941–1943. Описи.
Микулицька сільська управа, с. Микуличі Бородянського району Київської області
Ф. Р-2174, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Старівське державне господарство, с. Старе Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2175, 80 справ. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство № 24, с. Орловець Городищенського району Київської області
Ф. Р-2176, 2 справи. 1943. Опис.
Сухоліський пункт «Заготзерно» управління зернових виробництв України, с. Сухоліси Узинського району Київської області
Ф. Р-2177сч, 36/1с. 1942–1943. Описи.
Старинський цукровий завод цукрової Централі України, с. Старе Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2178сч, 126/2с. 1941–1943. Описи.
Смілянська районна управа, с. Сміла Київської області
Ф. Р-2179с, 2 справи. 1942. Опис.
Миронівський маслозавод Центрального молочно-жирового управління, с. Миронівка Київської області
Ф. Р-2180, 2 справи. 1942. Опис.
Теклинська сільська управа, с. Теклине Смілянського району Київської області
Ф. Р-2181, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство № 8, с. Гурівщина Макарівського району Київської області
Ф. Р-2182, 25 справ. 1942–1943. Описи.
Громадське господарство № 19, с. Хлистунівка Городищенського району Київської області
Ф. Р-2183, 1 справа. 1942. Опис.
Громадське господарство № 20, с. Хлистунівка Городищенського району Київської області
Ф. Р-2184, 1 справа. 1943. Опис.
Березняківська сільська управа, с. Березняки Смілянського району Київської області
Ф. Р-2185, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Уманський гебітскомісаріат, м. Умань Київської області
Ф. Р-2186, 6 справ. 1943. Описи.
Громадське господарство № 2, с. Литки Городищенського району Київської області
Ф. Р-2187, 3 справи. 1942. Опис.
Миронівський мировий суд, с. Миронівка Київської області
Ф. Р-2188, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Городище Київської області
Ф. Р-2189, 1 справа. 1942. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Гнідин Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2190, 20 справ. 1942–1943. Описи.
Громадське господарство № 4, с. Воронків Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2191, 11 справ. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 3, с. Глибоке Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2192, 19 справ. 1942–1943. Описи.
Громадське господарство № 2, с. Бориспіль Київської області
Ф. Р-2193, 98 справ. 1942–1943. Описи.
Громадське господарство № 1, с. Жеребятин Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2194сч, 45/3с. 1941–1943. Описи.
Білоцерківське міське господарство управління бургомістра (міськгосп), м. Біла Церква Київської області
Ф. Р-2195сч, 2/1с. 1941–1942. Описи.
Громадське господарство № 4, с. Рогозів Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2196, 13 справ. 1941–1943. Опис.
Бориспільський пункт «Заготзерно» управління зернових виробництв України, м. Бориспіль Київської області
Ф. Р-2197сч, 77/1 с. 1943. Описи.
Таращанський гебітскомісаріат, м. Тараща Київської області
Ф. Р-2198, 90 справ. 1941–1943. Опис.
Таращанська міська управа, м. Тараща Київської області
Ф. Р-2199, 3 справи. 1941. Опис.
Дирдинська сільська управа, с. Дирдино Городищенського району Київської області
Ф. Р-2200, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Тетіївська машинно-тракторна станція управління МТС по Київському генеральному округу, с. Снігурівка Тетіївського району Київської області
Ф. Р-2201, 6 справ. 1942–1943. Опис.
9-та Київська чоловіча реальна гімназія відділу освіти Київської міської управи, м. Київ
Ф. Р-2202, 11 справ. 1941–1942. Опис.
5-й Васильківський шкіряний завод Київської ремісничо-шкіряної промислової спілки, м. Васильків Київської області
Ф. Р-2203, 24 справи. 1941–1943. Описи.
Васильківський маслозавод Центрального молочно-жирового управління, м. Васильків Київської області
Ф. Р-2204, 55 справ. 1942–1943. Описи.
Канівське головне лісництво відділу лісу, деревини та полювання генерального комісаріату, м. Канів Київської області
Ф. Р-2205, 29 справ. 1941–1943. Опис.

Бориспільська районна управа, м. Бориспіль Київської області
Ф. Р-2206, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Хабенський гебітскомісаріат Київського генерального комісаріату, м. Кагановичі Київської області
Ф. Р-2207, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Хабенський мировий суд, м. Кагановичі Київської області
Ф. Р-2208, 138 справ. 1942–1943. Описи.
Хабенська районна управа, с. Кагановичі Хабенського району Київської області
Ф. Р-2209, 96 справ. 1941–19343. Описи.
Хабенська сільська управа, с. Кагановичі Кагановицького району Київської області
Ф. Р-2210, 13 справ. 1941–1943. Описи.
Військівська сільська управа, с. Військове Хабенського району Київської області
Ф. Р-2211с, 2 справи. 1942. Опис.
Стещинська сільська управа, с. Стещина Кагановицького району Київської області
Ф. Р-2212, 6 справ. 1942–1943. Описи.
Святенська сільська управа, с. Святеньке Кагановицького району Київської області
Ф. Р-2213, 3 справи. 1941–1942. Опис.
Радзивилівська сільська управа, с. Радзивилівка Кагановицького району Київської області
Ф. Р-2214, 5 справ. 1941–1942. Опис.
Максимовицька сільська управа, с. Максимовичі Кагановицького району Київської області
Ф. Р-2215, 25 справ. 1941–1943. Описи.
Яблунська сільська управа, с. Яблунька Кагановицького району Київської області
Ф. Р-2217с, 1 справа. 1942. Опис.
Хабенська районна лікарня відділу охорони здоров'я генерального комісаріату, м. Кагановичі Кагановицького району Київської області
Ф. Р-2218, 21 справа. 1941–1943. Описи.
Хабенський пункт «Заготзерно» управління зернових виробництв України, м. Кагановичі Кагановицького району Київської області
Ф. Р-2219, 18 справ. 1942–1943. Описи.
Хабенський деревообробний комбінат Хабенського гебітскомісаріату, м. Кагановичі Кагановицького району Київської області
Ф. Р-2220, 12 справ. 1942–1943. Описи.
Хабенське державне господарство, м. Кагановичі Кагановицького району Київської області
Ф. Р-2221, 20 справ. 1942–1943. Описи.
Хабенський лісопильний завод «Ліс-кооператор» гебітскомісаріату, м. Кагановичі Київської області
Ф. Р-2222, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Хабенське державне господарство «Хмільовод», с. Павловичі Кагановицького району Київської області
Ф. Р-2223, 1 справа. 1942. Опис.
Хабенська районна спілка споживчих товариств (райспоживспілка), м. Кагановичі Кагановицького району Київської області
Ф. Р-2224, 1 справа. 1942. Опис.
Управління бургомістра м. Біла Церква Київської області
Ф. Р-2225, 829 справ. 1941–1943. Описи.
Городищенська районна спілка споживчих товариств (райспоживспілка), с-ще Городище Київської області
Ф. Р-2226, 1 справа. 1941. Опис.
Старосільська сільська управа, с. Старосілля Городищенського району Київської області
Ф. Р-2227, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Городищенська районна управа, с. Городище Київської області
Ф. Р-2228, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Березанська сільська управа, с. Березань Київської області
Ф. Р-2229, 12 справ. 1942–1943. Описи.

Семенівська сільська управа, с. Семенівка Бережанського району Київської області
Ф. Р-2230, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Березань Березанського району Київської області
Ф. Р-2231, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Березань Березанського району Київської області
Ф. Р-2232, 2 справи. 1942. Опис.
Громадське господарство № 3, с. Войкове Березанського району Київської області
Ф. Р-2233, 7 справ. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство № 1, с. Лехнівка Березанського району Київської області
Ф. Р-2234, 12 справ. 1942–1943. Описи.
Чорнобильська районна управа, м. Чорнобиль Київської області
Ф. Р-2235, 57 справ. 1942–1943. Описи.
Чорнобильський мировий суд, м. Чорнобиль Київської області
Ф. Р-2236, 1 справа. 1943. Опис.
Мармуліївське сільське споживче товариство (сільпо), с. Мармуліївка Володарського району Київської області
Ф. Р-2237, 1 справа. 1943. Опис.
Кирданівська сільська управа, с. Кирданівка Таращанського району Київської області
Ф. Р-2238, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Таращанська районна українська охоронна поліція, с-ще Тараща Київської області
Ф. Р-2240, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Таращанський господарський банк гебітскомісаріату, м. Тараща Київської області
Ф. Р-2241, 1 справа. 1942. Опис.
Ківшоватська сільська управа, с. Ківшовата Таращанського району Київської області
Ф. Р-2242с, 1 справа. 1943. Опис.
Салиська сільська управа, с. Салиха Таращанського району Київської області
Ф. Р-2243, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Лісовичці Таращанського району Київської області
Ф. Р-2244, 3 справи. 1942. Опис.
Громадське господарство, с. Козаківка Таращанського району Київської області
Ф. Р-2245, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Старівське лісництво відділу лісу, деревини та полювання генерального комісаріату, с. Старе Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2246, 7 справ. 1941–1943. Описи.
Рогозівська сільська управа, с. Рогозів Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2247, 1 справа. 1942. Опис.
Бориспільське районне сільськогосподарське бюро, м. Бориспіль Київської області
Ф. Р-2248, 1 справа. 1943. Опис.
Красилівська сільська управа, с. Красилівка Броварського району Київської області
Ф. Р-2249, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Зазим'янська сільська управа, с. Зазим'я Броварського району Київської області
Ф. Р-2250, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Великодимерська сільська управа, с. Велика Димерка Броварського району Київської області
Ф. Р-2251, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Літківська сільська управа, с. Літки Броварського району Київської області
Ф. Р-2252, 1 справа. 1942. Опис.
Макарівський мировий суд, с. Макарів Київської області
Ф. Р-2253, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Літки Броварського району Київської області
Ф. Р-2255, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство, с. Зазим'я Броварського району Київської області
Ф. Р-2256, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 3, с. Требухів Броварського району Київської області
Ф. Р-2257, 14 справ. 1943. Описи.

Карандинецька сільська управа, с. Карандинці Богуславського району Київської області
Ф. Р-2258, 1 справа. 1943. Опис.
Побережківська сільська управа, с. Побережка Богуславського району Київської області
Ф. Р-2263с, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Богуславський маслозавод Центрального молочно-жирового управління, м. Богуслав Київської області
Ф. Р-2266, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство, с. Карандинці Богуславського району Київської області
Ф. Р-2267, 1 справа. 1943. Опис.
Хмільнянська сільська управа, с. Хмільна Макарівського району Київської області
Ф. Р-2269, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 62, с. Хмільна Макарівського району Київської області
Ф. Р-2270, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Київська аптека № 31 аптекоуправління м. Києва
Ф. Р-2271, 16 справ. 1941–1943. Описи.
Управління річкового транспорту при Київській міській управі, м. Київ
Ф. Р-2272, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Київська електростанція № 3 Управління електропідприємств Київської міської управи, м. Київ
Ф. Р-2273, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Київська школа № 57 (Куренівка) відділу освіти Київської міської управи, м. Київ
Ф. Р-2275, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Поліклініка водників відділу охорони здоров'я генерального комісаріату, м. Київ
Ф. Р-2276, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Київська окружна спілка споживчих товариств (окрспоживспілка), м. Київ
Ф. Р-2277, 344 справи. 1941–1943. Описи.
Київська заготівельна контора промислової сировини Київської окружної спілки споживчих товариств, м. Київ
Ф. Р-2278, 1 справа. 1942. Опис.
Київська школа № 48 відділу освіти Київської міської управи, м. Київ
Ф. Р-2279, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Київський пивоварний завод № 1 Центрального об'єднання бродильної промисловості і напоїв, м. Київ
Ф. Р-2280, 132 справи. 1941–1943. Описи.
Вищедубечанська Українська охоронна поліція, с. Вища Дубечня Київської області
Ф. Р-2281, 2 справи. 1942. Опис.
Громадське господарство, с. Старосілля Вищедубечанського району Київської області
Ф. Р-2282, 1 справа. 1942. Опис.
Літочківське сільське споживче товариство (сільпо), с. Літочки Вищедубечанського району Київської області
Ф. Р-2283, 1 справа. 1943. Опис.
Осещинська сільська управа, с. Осещина Вищедубечанського району Київської області
Ф. Р-2284, 13 справ. 1941–1943. Описи.
Державне господарство ім. Шевченка, с. Маслівка Миронівського району Київської області
Ф. Р-2285, 7 справ. 1942–1943. Описи.
Київська гребінцево-ґудзикова фабрика Всеукраїнської кооперативної спілки, м. Київ
Ф. Р-2287, 18 справ. 1942–1943. Описи.
Вільшанська районна управа, с. Вільшанка Київської області
Ф. Р-2288, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Моргунове Вільшанського району Київської області
Ф. Р-2289, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Боровиківська сільська управа, с. Боровикове Вільшанського району Київської області
Ф. Р-2290, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Рокитнянський мировий суд, с. Рокитне Київської області
Ф. Р-2291, 400 справ. 1942–1943. Описи.

Рокитнянська районна управа, с. Рокитне Київської області
Ф. Р-2292, 11 справ. 1941–1943. Описи.
Телешівська сільська управа, с. Телешівка Рокитнянського району Київської області
Ф. Р-2293, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Ромашківська сільська управа, с. Ромашки Рокитнянського району Київської області
Ф. Р-2294, 6 справ. 1942–1943. Описи.
Ольшаницька сільська управа, с. Ольшаниця Рокитнянського району Київської області
Ф. Р-2295, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Рокитнянський філіал сільськогосподарського банку, с. Рокитне Київської області
Ф. Р-2296, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Телешівське громадське господарство № 2, с. Телешівка Рокитнянського району Київської області
Ф. Р-2297, 2 справи. 1943. Опис.
Громадське господарство, с. Бакумівка Рокитнянського району Київської області
Ф. Р-2298, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство, с. Михайлівка Рокитнянського району Київської області
Ф. Р-2299, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство, с. Луб'янка Рокитнянського району Київської області
Ф. Р-2300, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Шарки Рокитнянського району Київської області
Ф. Р-2301, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Шарки Рокитнянського району Київської області
Ф. Р-2302, 1 справа. 1943. Опис.
Плоханівська сільська управа, с. Плоханівка Тетіївського району Київської області
Ф. Р-2303, 14 справ. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство № 1, с. Плоханівка Тетіївського району Київської області
Ф. Р-2304, 59 справ. 1941–1943. Описи.
Тетіївська районна управа Тетіївського району Київської області
Ф. Р-2305, 1 справа. 1942. Опис.
Снігурівська сільська управа, с. Снігурівка Тетіївського району Київської області
Ф. Р-2306, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Тетіївська база сільськогосподарського постачання (сільгосппостач), с. Снігурівка Тетіївського району Київської області
Ф. Р-2307, 1 справа. 1942. Опис.
Паланочківська сільська управа, с. Паланочка Маньківського району Київської області
Ф. Р-2308с, 1 справа. 1942. Опис.
Кинашівське сільське споживче товариство, с. Кинашівка Маньківського району Київської області
Ф. Р-2309, 1 справа. 1943. Опис.
Маньківський районний сепараторний пункт Центрального молочно-жирового управління, с. Маньківка Київської області
Ф. Р-2310, 7 справ. 1941–1942. Описи.
Фастівська районна українська допоміжна поліція, м. Фастів Київської області
Ф. Р-2311, 105 справ. 1941–1943. Описи.
Фастівська районна управа, м. Фастів Київської області
Ф. Р-2312, 28 справ. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство, с. Пустовіти Білоцерківського району Київської області
Ф. Р-2313, 1 справа. 1943. Опис.
Білоцерківський міський відділ громадського харчування міської управи, м. Біла Церква Київської області
Ф. Р-2314, 2 справи. 1942. Опис.
Фастівське міське споживче товариство (міськспоживспілка), м. Фастів Київської області
Ф. Р-2315, 20 справ. 1942–1943. Описи.
Фастівська біржа праці, м. Фастів Київської області
Ф. Р-2316, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Ярошівська сільська управа, с. Ярошівка Фастівського району Київської області
Ф. Р-2317, 9 справ. 1941–1943. Описи.
Пришивальнянська сільська управа, с. Пришивальня Фастівського району Київської області
Ф. Р-2318, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Попівська сільська управа, с. Попівка Білоцерківського району Київської області
Ф. Р-2319, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Київська українська охоронна поліція
Ф. Р-2320, 13 справ. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство № 1, с. Ярошівка Фастівського району Київської області
Ф. Р-2323, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Фастівська міська електростанція комунальних підприємств міської управи, м. Фастів Київської області
Ф. Р-2324, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Васильківський гебітскомісаріат Київського генерального комісаріату, м. Васильків Київської області
Ф. Р-2325, 34 справи. 1941–1943. Описи.
Васильківська районна управа, м. Васильків Київської області
Ф. Р-2326, 101 справа. 1941–1943. Описи.
Васильківська районна спілка споживчих товариств, м. Васильків Київської області
Ф. Р-2327, 14 справ. 1942–1943. Описи.
Громадське господарство № 59, с. Піски Васильківського району Київської області
Ф. Р-2328, 29 справ. 1942–1943. Описи.
Васильківська редакція окружної газети «Васильківські вісті», орган Васильківського гебітскомісаріату, м. Васильків Київської області
Ф. Р-2329, 6 справ. 1942–1943. Описи.
Редакція газети «Іванківські вісті», м. Іванків Київської області
Ф. Р-2330, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Білоцерківська українська охоронна поліція, м. Біла Церква Київської області
Ф. Р-2331, 143 справи. 1941–1943. Описи.
Білоцерківський гебітскомісаріат Київського генерального комісаріату
Ф. Р-2332, 98 справ. 1941–1943. Описи.
Білоцерківська районна управа, м. Біла Церква Київської області
Ф. Р-2333, 155 справ. 1941–1943. Описи.
Білоцерківська фельдшерсько-акушерська школа, м. Біла Церква Київської області
Ф. Р-2334, 54 справи. 1941–1943. Опис.
Білоцерківська контора по заготівлі зерна «Заготзерно» управління зернових виробництв України, м. Біла Церква Київської області
Ф. Р-2335, 16 справ. 1942–1943. Описи.
Білоцерківська 2-га міська лікарня відділу охорони здоров'я генерального комісаріату, м. Біла Церква Київської області
Ф. Р-2336, 63 справи. 1941–1943. Описи.
Білоцерківська санітарно-епідеміологічна станція генерального комісаріату, м. Біла Церква Київської області
Ф. Р-2337, 1 справа. 1942. Опис.
Білоцерківський мировий суд, м. Біла Церква Київської області
Ф. Р-2338, 1 справа. 1942. Опис.
Білоцерківська окружна біржа праці, м. Біла Церква Київської області
Ф. Р-2339, 15 справ. 1942–1943. Описи.
Білоцерківський окружний комітет «Взаємодопомога» Українського Червоного Хреста, м. Біла Церква Київської області
Ф. Р-2340, 57 справ. 1941–1943. Описи.
Білоцерківське сільськогосподарське кредитно-кооперативне товариство, м. Біла Церква Київської області
Ф. Р-2341, 1 справа. 1942. Опис.

Білоцерківська заготівельна контора районної спілки споживчих товариств (райспоживспілка), м. Біла Церква Київської області
Ф. Р-2342, 1 справа. 1941. Опис.
Білоцерківське лісництво відділу лісу, деревини і полювання генерального комісаріату, м. Біла Церква Київської області
Ф. Р-2343, 37 справ. 1942–1943. Описи.
Маловільшанська сільська управа, с. Мала Вільшанка Білоцерківського району Київської області
Ф. Р-2344, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Фастівська сільська управа, с. Фастівка Білоцерківського району Київської області
Ф. Р-2345, 1 справа. 1942. Опис.
Фесюрівська сільська управа, с. Фесюри Білоцерківського району Київської області
Ф. Р-2346, 1 справа. 1942. Опис.
Глушківська сільська управа, с. Глушки Білоцерківського району Київської області
Ф. Р-2347, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Маловільшанська сільська управа, с. Мала Вільшанка Білоцерківського району Київської області
Ф. Р-2348, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Чмирівська сільська управа, с. Чмирівка Білоцерківського району Київської області
Ф. Р-2349, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Яблунівська сільська управа, с. Яблунівка Білоцерківського району Київської області
Ф. Р-2350, 1 справа. 1942. Опис.
Черкаська сільська управа, с. Черкас Білоцерківського району Київської області
Ф. Р-2351, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Київська штадткомендатура, м. Київ
Ф. Р-2353, 52 справи. 1941–1943. Описи.
Київський штадткомісаріат, м. Київ
Ф. Р-2354, 57 справ. 1941–1943. Описи.
Німецьке торгове товариство, м. Київ
Ф. Р-2355, 204 справи. 1942–1943. Описи.
Київська міська управа
Ф. Р-2356, 1651 справа. 1941–1943. Описи.
Богданівська районна управа, м. Київ
Ф. Р-2357, 72 справи. 1942–1943. Описи.
Софіївська районна управа, м. Київ
Ф. Р-2358, 199 справ. 1941–1943. Описи.
Шевченківська районна управа, м. Київ
Ф. Р-2359, 313 справ. 1941–1943. Описи.
Подільська районна управа, м. Київ
Ф. Р-2360, 1608 справ. 1941–1943. Описи.
Печерська районна управа, м. Київ
Ф. Р-2361, 104 справи. 1941–1943. Описи.
Куренівська районна управа, м. Київ
Ф. Р-2362, 904 справи. 1941–1943. Описи.
Центральна районна управа, м. Київ
Ф. Р-2363, 748 справ. 1942–1943. Описи.
Управління шефа району «Київ-вест», м. Київ
Ф. Р-2364с, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Судовий виконавець при камері шліхтера Богданівського району м. Києва
Ф. Р-2365, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Судовий виконавець при камері шліхтера Шевченківського району м. Києва
Ф. Р-2366, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Київська біржа праці, м. Київ
Ф. Р-2367с, 46 справ. 1942–1943. Описи.

Управління допоміжних господарств міської управи, м. Київ
Ф. Р-2368, 601 справа. 1941–1943. Описи.
Цукрова централь України, м. Київ
Ф. Р-2369, 1382 справи. 1941–1943. Описи.
Київське окружне управління цукрової промисловості цукроцентралі України, м. Київ
Ф. Р-2370, 78 справ. 1941–1943. Описи.
Київський завод металічних виробів і вогнетривких кас відділу металообробної промисловості генерального комісаріату, м. Київ
Ф. Р-2371, 11 справ. 1941–1942. Описи.
Київська організація місцевої взаємодопоги, м. Київ
Ф. Р-2372, 245 справ. 1942–1943. Описи.
Київський міський банк, м. Київ
Ф. Р-2373, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Відділ торгівлі Київської міської управи «Київміськторг», м. Київ
Ф. Р-2374, 123 справи. 1941–1943. Описи.
2-й польовий відділ водних шляхів, м. Київ
Ф. Р-2375с, 38 справ. 1942–1943. Описи.
Київське управління державних господарств, м. Київ
Ф. Р-2376, 17 справ. 1941–1943. Описи.
Об'єднані майстерні Академії наук, м. Київ
Ф. Р-2377, 8 справ. 1941–1942. Опис.
Київський залізнично-ремонтний завод відділу «3-А» металообробної промисловості генерального комісаріату («Більшовик»), м. Київ
Ф. Р-2378, 47 справ. 1941–1943. Описи.
Київський машинобудівний завод фірми «УСМА», м. Київ
Ф. Р-2379, 386 справ. 1941–1943. Описи.
Київський завод № 5 автотракторних деталей Центрального управління техніки сільського господарства Півдня при головному командуванні на Україні, м. Київ
Ф. Р-2380, 26 справ. 1941–1942. Описи.
Київський лікеро-горілчаний завод Центрального об'єднання бродильної промисловості і напоїв, м. Київ
Ф. Р-2381, 177 справ. 1941–1943. Описи.
Київська продуктово-кооперативна спілка «Вільна Україна», м. Київ
Ф. Р-2382, 97 справ. 1941–1943. Описи.
Київський рентгено-радіологічний інститут генерального комісаріату, м. Київ
Ф. Р-2383, 16 справ. 1941–1942. Описи.
Київський гідромеліоративний інститут генерального комісаріату, м. Київ
Ф. Р-2384, 40 справ. 1941–1942. Описи.
Київський ливарно-механічний завод № 3 Центрального управління техніки сільського господарства Півдня при головному командуванні на Україні, м. Київ
Ф. Р-2385, 140 справ. 1941–1943. Описи.
Інститут експериментальної медицини генерального комісаріату, м. Київ
Ф. Р-2386, 53 справи. 1941–1943. Описи.
Український науково-дослідний інституту землеробства Української Академії наук, м. Київ
Ф. Р-2387, 42 справи. 1941–1943. Описи.
Німецький інститут гігієни в Україні рейхскомісаріату
Ф. Р-2388с, 4 справи. 1943. Опис.
Київська музично-драматична консерваторія
Ф. Р-2389, 189 справ. 1941–1943. Описи.
Київський асид-сироватковий інститут рейхскомісаріату, м. Київ
Ф. Р-2390, 160 справ. 1941–1943. Описи.
Центральні кооперативні курси Всеукраїнської кооперативної спілки, м. Київ
Ф. Р-2391, 20 справ. 1942–1943. Описи.
Центральне молочно-жирове управління України при рейхскомісаріаті України, м. Київ
Ф. Р-2392, 3 справи. 1942. Опис.

Команда охоронної поліції Подільського району м. Києва
Ф. Р-2394с, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Управління Українського Червоного Хреста, м. Київ
Ф. Р-2395, 34 справи. 1942. Описи.
Подільська пожежна команда, м. Київ
Ф. Р-2396, 23 справи. 1941–1943. Описи.
Ливарно-механічний завод № 1 відділу «З-А» чорної металургії генерального комісаріату, м. Київ
Ф. Р-2397, 11 справ. 1942–1943. Описи.
Хіміко-фармацевтична фабрика фірми «Асід», м. Київ
Ф. Р-2398, 25 справ. 1941–1943. Описи.
Штампувальний завод у м. Києві
Ф. Р-2399, 65 справ. 1941–1943. Описи.
Управління зернових культур України, м. Київ
Ф. Р-2400, 68 справ. 1941–1943. Описи.
1-й державний млин управління зернових виробництв України, м. Київ
Ф. Р-2401, 79 справ. 1941–1943. Описи.
Світильнянська сільська управа, с. Світильня Броварського району Київської області
Ф. Р-2402с, 41 справа. 1941–1943. Описи.
Кулажинецька сільська управа, с. Кулажинці Броварського району Київської області
Ф. Р-2403с, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Русанів Броварського району Київської області
Ф. Р-2404, 20 справ. 1941–1943. Описи.
Управління електричних підприємств м. Києва
Ф. Р-2405сч, 269 справ. 1941–1942. Описи.
Електромережа електропостачання України по Київському округу відділу комунальних підприємств міської управи, м. Київ
Ф. Р-2406, 152 справи. 1941–1943. Описи.
8-ма Київська українська жіноча гімназія відділу освіти Київської міської управи
Ф. Р-2407, 4 справи. 1941–1942. Опис.
Київський машинобудівний завод ім. Франка відділу «З-А» металообробної промисловості генерального комісаріату, м. Київ
Ф. Р-2408, 94 справи. 1941–1943. Описи.
Управління шефа району «Київ-норд», м. Київ
Ф. Р-2409с, 57 справ. 1943. Описи.
Управління міських садів та парків лісопаркового господарства, м. Київ
Ф. Р-2410сч, 46/2с справ. 1941–1943. Описи.
Київський генеральний комісаріат, м. Київ
Ф. Р-2411, 183 справи. 1941–1943. Описи.
Музей-архів переходової доби
Ф. Р-2412, 328 справ. 1941–1943. Описи.
Залізнична районна управа, м. Київ
Ф. Р-2413с, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Завод «Керамік» Промислового товариства українських і німецьких інженерів-силікатників, м. Київ
Ф. Р-2414, 17 справ. 1941–1943. Описи.
Війтовецьке сільське споживче товариство, с. Війтівці Баришівського району Київської області
Ф. Р-2415, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Війтовецька сільська управа, с. Війтівці Баришівського району Київської області
Ф. Р-2416, 92 справи. 1941–1943. Описи.
2-й державний млин управління зернових виробництв України, м. Київ
Ф. Р-2417, 9 справ. 1942–1943. Опис.
Баришівська районна управа, с. Баришівка Київської області
Ф. Р-2418, 85 справ. 1941–1943. Описи.

Бзівська сільська управа, с. Бзів Баришівського району Київської області
Ф. Р-2419, 10 справ. 1942–1943. Описи.
Київський електромеханічний завод «Електромеханік» відділу «З-А» металообробної промисловості генерального комісаріату, м. Київ
Ф. Р-2420, 125 справ. 1941–1943. Описи.
Акціонерне товариство кінематографії в Україні «Українфільм», м. Київ
Ф. Р-2421с, 77 справ. 1941–1943. Описи.
Управління Київської радіомережі відділу зв'язку міської управи, м. Київ
Ф. Р-2422, 48 справ. 1941–1943. Описи.
Ярославська районна управа, м. Київ
Ф. Р-2423, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Володимирська районна управа, м. Київ
Ф. Р-2425, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Дарницька районна управа, м. Київ
Ф. Р-2426, 6 справ. 1941–1942. Опис.
Київське міське управління водоканалізації Київської міської управи, м. Київ
Ф. Р-2427, 736 справ. 1941–1943. Описи.
Обухівське громадське господарство, с. Обухів Київської області
Ф. Р-2429, 36 справ. 1942–1943. Описи.
Обухівська сільська управа, с. Обухів Київської області
Ф. Р-2430с, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Обухівське лісництво відділу лісу, деревини і полювання генерального комісаріату, с. Обухів Київської області
Ф. Р-2431, 12 справ. 1941–1943. Описи.
Обухівська районна спілка споживчих товариств, с. Обухів Київської області
Ф. Р-2432, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Красне Обухівського району Київської області
Ф. Р-2433, 1 справа. 1942. Опис.
Громадське господарство, с. Гудимівка Обухівського району Київської області
Ф. Р-2434, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Обухівська районна управа, с. Обухів Київської області
Ф. Р-2435с, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Благочинний Обухівського району Київської області
Ф. Р-2436, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Григорівська машинно-тракторна станція (МТС) управління МТС по Київському генеральному округу, с. Григорівка Обухівського району Київської області
Ф. Р-2437, 1 справа. 1942. Опис.
Васильківський млин управління зернових виробництв України, м. Васильків Київської області
Ф. Р-2438, 22 справи. 1941–1943. Описи.
Васильківський майоліко-керамічний завод промислової артілі «Майолік», м. Васильків Київської області
Ф. Р-2439, 27 справ. 1941–1943. Описи.
2-й Васильківський шкіряний завод Васильківської кооперативної артілі інвалідів шкіряної промисловості, м. Васильків Київської області
Ф. Р-2440, 16 справ. 1941–1943. Описи.
Друкарня газети «Васильківські вісті» районної управи, м. Васильків Київської області
Ф. Р-2441, 5 справ. 1942. Опис.
Жорнівська сільська управа, с. Жорнівка Васильківського району Київської області
Ф. Р-2442, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Васильківська Українська охоронна поліція, м. Васильків Київської області
Ф. Р-2443, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Крушинська сільська управа, с. Крушинка Васильківського району Київської області
Ф. Р-2444, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Пісківська сільська управа, с. Піски Васильківського району Київської області
Ф. Р-2445, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Здорівська сільська управа, с. Здорівка Васильківського району Київської області
Ф. Р-2446, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Глеваська сільська управа, с. Глеваха Васильківського району Київської області
Ф. Р-2448, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Васильківська міська управа, м. Васильків Київської області
Ф. Р-2449с, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Митницька споживча спілка, с. Митниця Васильківського району Київської області
Ф. Р-2450, 3 справи. 1943. Опис.
Громадське господарство № 35, с. Плясецьке Васильківського району Київської області
Ф. Р-2451, 1 справа. 1942. Опис.
Васильківська сільськогосподарська інспекція відділу сільського господарства при Васильківському гебітскомісаріаті, м. Васильків Київської області
Ф. Р-2453, 1 справа. 1943. Опис.
Васильківський трубно-цегельний завод міської управи, м. Васильків Київської області
Ф. Р-2454, 1 справа. 1942. Опис.
Управління бургомістра м. Васильків Київської області
Ф. Р-2455, 1 справа. 1942. Опис.
Іванківська районна управа, м. Іванків Київської області
Ф. Р-2457, 115 справ. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство № 3, с. Бзів Баришівського району Київської області
Ф. Р-2458, 14 справ. 1941–1943. Описи.
Київська німецька школа генерального комісаріату, м. Київ
Ф. Р-2459, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Майстерня «Скоб'яник» з виготовлення металічних виробів Київської міської управи, м. Київ
Ф. Р-2460, 16 справ. 1941–1943. Описи.
Український науково-дослідний інститут тваринництва, м. Київ
Ф. Р-2461, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Українська Академія наук, м. Київ
Ф. Р-2462, 9 справ. 1941–1943. Описи.
Український науково-дослідний інститут гідробіології та рибальства Академії наук, м. Київ
Ф. Р-2463, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Мигалківська сільська управа, с. Мигалки Бородянського району Київської області
Ф. Р-2465, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Управління шефа персоналу німецького комісаріату, м. Київ
Ф. Р-2466, 6 справ. 1941–1942. Опис.
Володарська районна управа, с. Володарка Київської області
Ф. Р-2467, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Мармуліївська сільська управа, с. Мармуліївка Володарського району Київської області
Ф. Р-2468, 13 справ. 1941–1943. Описи.
Пархомівська сільська управа, с. Пархомівка Володарського району Київської області
Ф. Р-2469, 10 справ. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство, с. Пархомівка Володарського району Київської області
Ф. Р-2470, 7 справ. 1941–1943. Описи.
Біліївська сільська управа, с. Біліївка Володарського району Київської області
Ф. Р-2471, 10 справ. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство, с. Біліївка Володарського району Київської області
Ф. Р-2472, 8 справ. 1942–1944. Опис.
Володарська сільська управа, с. Володарка Київської області
Ф. Р-2473, 3 справи. 1942. Опис.
Бридоцька сільська управа, с. Бридок Володарського району Київської області
Ф. Р-2474, 1 справа. 1942. Опис.

Завадівська сільська управа, с. Завадівка Володарського району Київської області
Ф. Р-2475, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Казимирівська сільська управа, с. Казимирівка Володарського району Київської області
Ф. Р-2476, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Казимирівка Володарського району Київської області
Ф. Р-2477, 1 справа. 1941. Опис.
Рачківська сільська управа, с. Рачки Володарського району Київської області
Ф. Р-2478, 4 справи. 1941–1942. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Рачки Володарського району Київської області
Ф. Р-2479, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Тарганська сільська управа, с. Таргани Володарського району Київської області
Ф. Р-2480с, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Володимирівська сільська управа, с. Володимирівка Володарського району Київської області
Ф. Р-2482, 1 справа. 1942–1943. Описи.
Ожегівська сільська управа, с. Ожегівка Володарського району Київської області
Ф. Р-2483, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Ожегівка Володарського району Київської області
Ф. Р-2484, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Громадське господарство, с. Тарасівка Володарського району Київської області
Ф. Р-2485, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Вербовецька сільська управа, с. Вербовець Катеринопільського району Київської області
Ф. Р-2486с, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Верхівець Катеринопільського району Київської області
Ф. Р-2487, 1 справа. 1943. Опис.
Колодистенська сільська управа, с. Колодисте Катеринопільського району Київської області
Ф. Р-2488, 1 справа. 1942. Опис.
Громадське господарство, с. Ямпіль Катеринопільського району Київської області
Ф. Р-2489, 1 справа. 1943. Описи.
Боровська сільська управа, с. Борова Фастівського району Київської області
Ф. Р-2490, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Мельниківське сільське споживче товариство, с. Мельниківка Ротмистрівського району Київської області
Ф. Р-2491, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Макіївська сільська управа, с. Макіївка Ротмистрівського району Київської області
Ф. Р-2492, 1 справа. 1943. Опис.
Носачівська початкова школа відділу освіти Ротмистрівської районної управи, с. Носачів Ротмистрівського району Київської області
Ф. Р-2493, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Куцівська початкова школа відділу освіти Ротмистрівської районної управи, с. Куцівка Ротмистрівського району Київської області
Ф. Р-2494, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Христинівська районна управа, с. Христинівка Київської області
Ф. Р-2495, 7 справ. 1941–1944. Опис.
Громадське господарство, с. Вербувата Христинівського району Київської області
Ф. Р-2499, 1 справа. 1943. Опис.
Мельниківська сільська управа, с. Мельниківка Ротмистрівського району Київської області
Ф. Р-2500, 2 справи. 1943. Опис.
Попівська сільська управа, с. Попівка Ротмистрівського району Київської області
Ф. Р-2502, 2 справи. 1943. Опис.
Березняківська сільська управа, с. Березняки Смілянського району Київської області
Ф. Р-2503, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 40, с. Самгородок Ротмистрівського району Київської області
Ф. Р-2504, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Плескачівська початкова школа відділу освіти Смілянської районної управи, с. Плескачівка Смілянського району Київської області

Ф. Р-2505, 13 справ. 1941–1943. Опис.

Смілянський цукровий комбінат цукроцентралі України, м. Сміла Київської області

Ф. Р-2506, 1 справа. 1942. Опис.

Сквирська районна спілка споживчих товариств, м. Сквира Київської області

Ф. Р-2507, 64 справи. 1941–1943. Опис.

Сквирське міське споживче товариство, м. Сквира Київської області

Ф. Р-2508, 19 справ. 1941–1943. Опис.

Сквирська районна управа, м. Сквира Київської області

Ф. Р-2509с, 38 справ. 1941–1944. Опис.

Сквирська біржа праці

Ф. Р-2510, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Слобідське сільське споживче товариство

Ф. Р-2511, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Сквирський будинок інвалідів відділу опіки районної управи, м. Сквира Київської області

Ф. Р-2512, 18 справ. 1941–1943. Опис.

Сквирська районна контора Центрального управління із заготівлі тварин «Центроскот», м. Сквира Київської області

Ф. Р-2513, 1 справа. 1942. Опис.

Сквирська міська поліклініка, м. Сквира Київської області

Ф. Р-2514, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Сквирська міська управа, м. Сквира Київської області

Ф. Р-2515, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Сквирський мировий суд 2-ї ділянки, м. Сквира Київської області

Ф. Р-2516, 27 справ. 1943. Опис.

Горобіївська сільська управа, с. Горобіївка Сквирського району Київської області

Ф. Р-2517, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Каленнівська сільська управа, с. Каленна Сквирського району Київської області

Ф. Р-2518, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Кам'яногребельська сільська управа, с. Кам'яна Гребля Сквирського району Київської області

Ф. Р-2519, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Баришівський мировий суд, с. Баришівка Київської області

Ф. Р-2520, 20 справ. 1943. Опис.

Мовчанівська сільська управа, с. Мовчанівка Сквирського району Київської області

Ф. Р-2521, 1 справа. 1942–1944. Опис.

Пустоварівська сільська управа, с. Пустоварівка Сквирського району Київської області

Ф. Р-2522, 1 справа. 1941. Опис.

Слобідська сільська управа, с. Слобода Сквирського району Київської області

Ф. Р-2523, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство № 2, с. Горобіївка Сквирського району Київської області

Ф. Р-2524, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство № 1, с. Мовчанівка Сквирського району Київської області

Ф. Р-2525, 10 справ. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство № 1, с. Пустоварівка Сквирського району Київської області

Ф. Р-2526, 8 справ. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство № 4, с. Самгородок Сквирського району Київської області

Ф. Р-2527, 11 справ. 1942–1943. Опис.

Київська нотаріальна контора, м. Київ

Ф. Р-2529, 13 справ. 1941–1943. Опис.

Корсунська районна Українська поліція, м. Корсунь Київської області

Ф. Р-2530, 19 справ. 1941–1943. Опис.

Корсунська окружна управа, м. Корсунь Київської області

Ф. Р-2531, 11 справ. 1941–1943. Опис.

Корсунська районна управа, м. Корсунь Київської області
Ф. Р-2532, 18 справ. 1941–1943. Опис.
Корсунський мировий суд, м. Корсунь-Шевченківський Київської області
Ф. Р-2533, 1 справа. 1943. Опис.
Громадське господарство, с. Дереньківці Корсунського району Київської області
Ф. Р-2534, 2 справи. 1943. Опис.
Корсунська кравецька майстерня, м. Корсунь Київської області
Ф. Р-2535, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Німецький лазарет, м. Київ
Ф. Р-2536, 90 справ. 1941–1943. Опис.
Помоклівська сільська управа, с. Помоклі Переяславського району Київської області
Ф. Р-2537, 6 справ. 1941–1942. Опис.
Помоклівське сільське споживче товариство, с. Помоклі Переяславського району Київської області
Ф. Р-2538, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Переяслав-Хмельницька районна управа, м. Переяслав-Хмельницький Київської області
Ф. Р-2539, 78 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Помоклі Переяславського району Київської області
Ф. Р-2540, 21 справа. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Дем'янці Переяславського району Київської області
Ф. Р-2541, 24 справи. 1941–1943. Опис.
Дем'янецька сільська управа, с. Дем'янці Переяславського району Київської області
Ф. Р-2542, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Переяславська районна спілка споживчих товариств, м. Переяслав Київської області
Ф. Р-2543, 112 справ. 1941–1943. Опис.
Переяславський маслозавод Центрального молочно-сирового управління України, м. Переяслав-Хмельницький Київської області
Ф. Р-2544, 55 справ. 1941–1943. Опис.
Соснівська сільська управа, с. Соснівка Переяславського району Київської області
Ф. Р-2545, 13 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Соснівка Переяславського району Київської області
Ф. Р-2546, 4 справи. 1941–1942. Опис.
Кулябівська сільська управа, с. Кулябівка Переяславського району Київської області
Ф. Р-2547, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Кулябівка Переяславського району Київської області
Ф. Р-2548, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Переяславська районна поліклініка, м. Переяслав Київської області
Ф. Р-2549, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Положаївська сільська управа, с. Положаїв Переяславського району Київської області
Ф. Р-2550, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Положаївське сільське споживче товариство, с. Положаї Переяславського району Київської області
Ф. Р-2551с, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Переяславський пункт «Заготзерно», м. Переяслав Київської області
Ф. Р-2552, 46 справ. 1941–1943. Опис.
Підварківська сільська управа, с. Підварки Переяславського району Київської області
Ф. Р-2553, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Підварки Переяславського району Київської області
Ф. Р-2554, 11 справ. 1942–1943. Опис.
Денисівська сільська управа, с. Дениси Переяславського району Київської області
Ф. Р-2555, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Дениси Переяславського району Київської області
Ф. Р-2556, 10 справ. 1941–1942. Описи.
Переяславська біржа праці, м. Переяслав Київської області
Ф. Р-2557, 2 справи. 1942. Опис.

Харківецька сільська управа, с. Харківець Переяславського району Київської області
Ф. Р-2558, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Переяславський кістково-туберкульозний дитячий санаторій, м. Переяслав Київської області
Ф. Р-2559, 5 справ. 1941. Опис.
Гланишівська сільська управа, с. Гланишів Переяславського району Київської області
Ф. Р-2560, 10 справ. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Панфіли Переяславського району Київської області
Ф. Р-2561, 4 справи. 1941–1942. Опис.
Ташанське сільське споживче товариство, с. Ташань Переяславського району Київської області
Ф. Р-2563, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Єрковецька сільська управа, с. Єрківці Переяславського району Київської області
Ф. Р-2564, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Вовчківська сільська управа, с. Вовчків Переяславського району Київської області
Ф. Р-2565, 2 справи. 1942. Опис.
Пристромська сільська управа, с. Пристроми Переяславського району Київської області
Ф. Р-2566, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Строківська сільська управа, с. Строкова Переяславського району Київської області
Ф. Р-2567, 1 справа. 1942. Опис.
Громадське господарство, с. Строкова Переяславського району Київської області
Ф. Р-2568, 1 справа. 1942. Опис.
Переяславська районна електростанція відділу комунальних підприємств районної управи, м. Переяслав-Хмельницький Київської області
Ф. Р-2569, 1 справа. 1942. Опис.
Українська охоронна поліція Старинського куща поліції, с. Старе Бориспільського району Київської області
Ф. Р-2570с, 1 справа. 1941. Опис.
Стовпягівське лісництво, с. Стовпяги Переяславського району Київської області
Ф. Р-2571, 1 справа. 1942. Опис.
Козинецька сільська управа, с. Козинці Переяславського району Київської області
Ф. Р-2572, 1 справа. 1943. Опис.
Сільська управа хутора Радянський Переяславського району Київської області
Ф. Р-2573, 1 справа. 1941. Опис.
Громадське господарство № 3, с. Хоцьки Переяславського району Київської області
Ф. Р-2574, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Ковалинська сільська управа, с. Ковалин Переяславського району Київської області
Ф. Р-2575, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Переяславський пункт заготівлі тютюну Управління тютюнсировини, м. Переяслав-Хмельницький Київської області
Ф. Р-2576, 1 справа. 1942. Опис.
Переяславська міська управа, м. Переяслав Київської області
Ф. Р-2577, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Деревообробна фабрика саней генерального комісаріату, м. Київ
Ф. Р-2578, 18 справ. 1942–1943. Опис.
Київський водний політехнікум 2-го польового водно-шляхового управління, м. Київ
Ф. Р-2579, 22 справи. 1941–1943. Описи.
Київська школа № 34 відділу освіти міської управи, м. Київ
Ф. Р-2580, 8 справ. 1941–1942. Опис.
Київська міська аптека № 52 міського аптекоуправління, м. Київ
Ф. Р-2581, 9 справ. 1941–1944. Опис.
Всеукраїнська кооперативна спілка, м. Київ
Ф. Р-2582, 14 справ. 1941–1942. Описи.
Інститут зоології Української Академії наук, м. Київ
Ф. Р-2583, 1 справа. 1941–1943. Опис.

2-га Київська деревообробна меблева фабрика виробничо-кооперативної артілі «Деревообробник», м. Київ

Ф. Р-2584, 6 справ. 1942. Опис.

1-ша Київська меблева фабрика генерального комісаріату «3-А», м. Київ

Ф. Р-2585, 6 справ. 1942. Опис.

Інститут металотехніки при штадткомісаріаті Української Академії наук, м. Київ

Ф. Р-2586, 16 справ. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство № 1, с. Доброводи Бабанського району Київської області

Ф. Р-2587, 18 справ. 1941–1943. Описи.

Бабанська машинно-тракторна станція Управління МТС по Київському округу, с. Бабанка Київської області

Ф. Р-2588, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Виробничо-кооперативне поліграфічне товариство «Київ-Поліграф», м. Київ

Ф. Р-2589, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Київська районна спілка споживчих товариств (райспоживспілка), м. Київ

Ф. Р-2590, 92 справи. 1941–1943. Описи.

Бзівське сільське споживче товариство, с. Бзів Баришівського району Київської області

Ф. Р-2591, 17 справ. 1941–1943. Описи.

Таращанське дільничне лісництво відділу лісу, деревини і полювання генерального комісаріату, м. Тараща Київської області

Ф. Р-2592, 4 справи. 1941–1942. Опис.

Таращанський пункт «Заготзерно» Управління зернових виробництв України, м. Тараща Київської області

Ф. Р-2593, 1 справа. 1943. Опис.

Таращанська гімназія відділу освіти Таращанської районної управи, м. Тараща Київської області

Ф. Р-2594, 1 справа. 1941. Опис.

Пилиповицьке сільське споживче товариство, с. Пилиповичі Бородянського району Київської області

Ф. Р-2595, 1 справа. 1942. Опис.

Озерське сільське споживче товариство, с. Озера Бородянського району Київської області

Ф. Р-2596, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Немішаєвське сільське споживче товариство, с. Немішаєве Бородянського району Київської області

Ф. Р-2597, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Київська обласна контора Центрального управління заготівлі худоби «Центроскот»

Ф. Р-2599, 1 справа. 1943. Опис.

Київська міська контора палива Київської міської управи, м. Київ

Ф. Р-2600, 1 справа. 1942. Опис.

Київське міське аптекоуправління відділу охорони здоров'я міської управи, м. Київ

Ф. Р-2601, 2 справи. 1942. Опис.

Лісопильний завод станції Київського гебітскомісаріату, с. Біличі Києво-Святошинського району Київської області

Ф. Р-2602, 1 справа. 1943. Опис.

Козинецьке сільське споживче товариство, с. Козинець Бородянського району Київської області

Ф. Р-2603, 1 справа. 1943. Опис.

Громадське господарство № 1, с. Мартусівка Бориспільського району Київської області

Ф. Р-2604, 1 справа. 1942. Опис.

Бориспільська міська управа, м. Бориспіль Київської області

Ф. Р-2605с, 1 справа. 1942. Опис.

Таращанська районна спілка споживчих товариств (райспоживспілка), м. Тараща Київської області

Ф. Р-2606, 45 справ. 1941–1942. Описи.

Громадське господарство № 1, с. Антонів Сквирського району Київської області

Ф. Р-2607, 15 справ. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство № 5, с. Антонів Сквирського району Київської області
Ф. Р-2608, 11 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство, с. Токарівка Сквирського району Київської області
Ф. Р-2609, 22 справи. 1941–1943. Описи.
Сквирська районна торф'яна контора районної управи «Укрторф», м. Сквира Київської області
Ф. Р-2610, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Сквирське головне лісництво відділу лісу, деревини і полювання генерального комісаріату, м. Сквира Київської області
Ф. Р-2611, 49 справ. 1941–1944. Описи.
Сквирське сільськогосподарське кооперативне товариство, м. Сквира Київської області
Ф. Р-2612, 2 справи. 1942. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Каленна Сквирського району Київської області
Ф. Р-2613, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Сквирська селекційна станція Управління зернових виробництв України, м. Сквира Київської області
Ф. Р-2614, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Сквирський сепараторний пункт Центрального молочно-жирового управління, м. Сквира Київської області
Ф. Р-2615, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Сквирський філіал Білоцерківського банку фінансового управління при Білоцерківському гебітскомісаріаті, м. Сквира Київської області
Ф. Р-2616, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Сквирський вальцювальний млин Управління зернових виробництв України, м. Сквира Київської області
Ф. Р-2617, 1 справа. 1942. Опис.
Сквирське насіннєве господарство Управління зернових виробництв України, м. Сквира Київської області
Ф. Р-2618, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Сквирська інкубаторна станція Українського сільськогосподарського бюро при генеральному комісаріаті, м. Сквира Київської області
Ф. Р-2619, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Уманське представництво Київського об'єднання бродильної промисловості, м. Умань Київської області
Ф. Р-2620, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Уманське представництво Київського об'єднання бродильної промисловості, м. Умань Київської області
Ф. Р-2620, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Самгородок Сквирського району Київської області
Ф. Р-2622, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Самгородок Сквирського району Київської області
Ф. Р-2623, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Сквирська районна контрольно-насіннєва лабораторія Управління зернових виробництв України, м. Сквира Київської області
Ф. Р-2624, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 5, с. Самгородок Сквирського району Київської області
Ф. Р-2625, 1 справа. 1941–1944. Опис.
Громадське господарство № 6, с. Самгородок Сквирського району Київської області
Ф. Р-2626, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Сквирська машинно-тракторна станція Управління МТС по Сквирському району, м. Сквира Київської області
Ф. Р-2627, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Сквирський дитячий будинок відділу громадської опіки Сквирської районної управи, м. Сквира Київської області
Ф. Р-2628, 15 справ. 1941–1943. Описи.

Сквирський районний заготівельний пункт «Заготзерно» Центрального управління зернових виробництв України, м. Сквира Київської області

Ф. Р-2629, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Тхорівський спиртзавод Центрального об'єднання бродильної промисловості і напоїв України, с. Тхорівка Сквирського району Київської області

Ф. Р-2630, 25 справ. 1941–1943. Описи.

Київське окружне об'єднання бродильної промисловості Центрального об'єднання бродильної промисловості і напоїв України

Ф. Р-2631, 243 справи. 1941–1944. Описи.

Центральне об'єднання бродильної промисловості і напоїв України, м. Київ

Ф. Р-2632, 105 справ. 1941–1943. Описи.

Сквирський горілчаний завод Центрального об'єднання бродильної промисловості і напоїв, м. Сквира Київської області

Ф. Р-2633, 41 справа. 1941–1943. Описи.

1-ша Київська міська лікарня відділу охорони здоров'я генерального комісаріату

Ф. Р-2634, 1285 справ. 1941–1943. Описи.

Бакалівська сільська управа, с. Бакали Білоцерківського району Київської області

Ф. Р-2635с, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Потіївка Білоцерківського району Київської області

Ф. Р-2636, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Трушки Білоцерківського району Київської області

Ф. Р-2637, 35 справ. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство, с. Фурси Білоцерківського району Київської області

Ф. Р-2638, 12 справ. 1941–1943. Опис.

Білоцерківський асенізаційний обоз відділу благоустрою міської управи, м. Біла Церква Київської області

Ф. Р-2639, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Білоцерківський крупзавод № 10 Управління зернових виробництв України, м. Біла Церква Київської області

Ф. Р-2640, 6 справ. 1941–1942. Опис.

Пархомівське сільське споживче товариство, с. Пархомівка Володарського району Київської області

Ф. Р-2641, 1 справа. 1943. Опис.

Рубченківське сільське споживче товариство, с. Рубченки Володарського району Київської області

Ф. Р-2642, 1941–1942. Опис.

Білоцерківський міський торговельний відділ міської управи, м. Біла Церква Київської області

Ф. Р-2643, 69 справ. 1941–1942. Описи.

Білоцерківська окружна спілка споживчих товариств, м. Біла Церква Київської області

Ф. Р-2644, 27 справ. 1942–1943. Описи.

Тадіївське сільське споживче товариство, с. Тадіївка Володарського району Київської області

Ф. Р-2645, 1 справа. 1943. Опис.

Рудосільське споживче товариство, с. Руде Село Володарського району Київської області

Ф. Р-2646, 2 справи. 1943. Опис.

Рогізнянське сільське споживче товариство, с. Рогізна Володарського району Київської області

Ф. Р-2648, 1 справа. 1943. Опис.

Київське судноплавне училище міської управи, м. Київ

Ф. Р-2649, 1 справа. 1943. Опис.

Іванківська міжрайонна контора «Центроскот» Київської окружної контори «Центроскот», м. Іванків Київської області

Ф. Р-2650, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Касаційна камера Іванківського району, м. Іванків Київської області

Ф. Р-2651, 2 справи. 1943. Описи.

Пироговицька сільська управа, с. Пироговичі Іванківського району Київської області
Ф. Р-2652, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Станишівська сільська управа, с. Станишівка Іванківського району Київської області
Ф. Р-2654с, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Шпилівська машинно-тракторна станція Управління МТС по Київському генеральному округу, с. Шпилі Іванківського району Київської області
Ф. Р-2655, 1 справа. 1942. Опис.
Федорівська сільська управа, с. Федорівка Іванківського району Київської області
Ф. Р-2656с, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Чорнобильська машинно-тракторна станція Управління МТС по Київському генеральному округу, м. Чорнобиль Київської області
Ф. Р-2658, 14 справ. 1942–1943. Опис.
Іванківський гебітскомісаріат, м. Іванків Київської області
Ф. Р-2659с, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Обуховицька сільська управа, с. Обуховичі Іванківського району Київської області
Ф. Р-2660, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Сукачівська сільська управа, с. Сукачі Іванківського району Київської області
Ф. Р-2661, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Макарівська сільська управа, с. Макарівка Іванківського району Київської області
Ф. Р-2662, 1 справа. 1943. Опис.
1-й Київський дріжджовий завод Центрального об'єднання бродильної промисловості і напоїв, м. Київ
Ф. Р-2663сч, 163/1сч справи. 1941–1942. Описи.
Громадське господарство, с. Мошурів Тальнівського району Київської області
Ф. Р-2664, 56 справ. 1941–1943. Описи.
Григорівська школа відділу освіти Обухівської районної управи, с. Григорівка Обухівського району Київської області
Ф. Р-2665, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Шеф Баришівського району, м. Баришівка Київської області
Ф. Р-2667с, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Малостарицька сільська управа, с. Мала Стариця Баришівського району Київської області
Ф. Р-2668, 3 справи. 1943. Опис.
Заготівельна контора Баришівського району споживчого товариства, с. Баришівка Київської області
Ф. Р-2669, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Баришівка Київської області
Ф. Р-2670, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Баришівська районна контора «Центроскот», с. Баришівка Київської області
Ф. Р-2671, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Баришівське лісництво відділу лісу, деревини і полювання генерального комісаріату, м. Баришівка Київської області
Ф. Р-2672, 1 справа. 1943. Опис.
Морозівське сільське споживче товариство, с. Морозівка Вишівського району Київської області
Ф. Р-2673, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 1, с. Бзів Баришівського району Київської області
Ф. Р-2674, 31 справа. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 2, с. Бзів Баришівського району Київської області
Ф. Р-2675, 23 справи. 1942–1943. Опис.
Український науково-дослідний інститут геології при Академії наук, м. Київ
Ф. Р-2676, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Київська астрономічна обсерваторія Київського університету, м. Київ
Ф. Р-2677, 4 справи. 1941–1942. Опис.
Головна дирекція залізничних шляхів Півдня, м. Київ
Ф. Р-2678, 2014 справ. 1941–1943. Описи.

Слобідська сільська управа, с. Слобода Кагарлицького району Київської області
Ф. Р-2679, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Слобода Кагарлицького району Київської області
Ф. Р-2680, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Кагарлицький цукровий завод цукроцентралі України, м. Кагарлик Київської області
Ф. Р-2681, 1 справа. 1942. Опис.

Кагарлицька районна управа, м. Кагарлик Київської області
Ф. Р-2682, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Панфілівська сільська управа, с. Панфіли Переяслав-Хмельницького району Київської області
Ф. Р-2683, 1 справа. 1942. Опис.

Громадське господарство, с. Положаї Переяславського району Київської області
Ф. Р-2684, 3 справи. 1942. Опис.

Литвинівська сільська управа, с. Литвинівка Жашківського району Київської області
Ф. Р-2685, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство № 2, с. Новососнова Переяславського району Київської області
Ф. Р-2688, 1 справа. 1943. Опис.

Лащівська сільська управа, с. Лащова Тальнівського району Київської області
Ф. Р-2690с, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Великомотовилівська сільська управа, с. Велика Мотовилівка Фастівського району Київської області
Ф. Р-2691с, 1 справа. 1943. Опис.

Смілянська районна поліція, м. Сміла Київської області
Ф. Р-2692с, 1 справа. 1942. Опис.

Великополовецька районна управа, с. Великополовецьке Київської області
Ф. Р-2693с, 1 справа. 1942. Опис.

Мельниківська сільська управа, с. Мельниківка Ротмистрівського району Київської області
Ф. Р-2694с, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Ржищівська районна управа, м. Ржищів Київської області
Ф. Р-2695с, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Баші Миронівського району Київської області
Ф. Р-2696, 2 справи. 1941. Опис.

Громадське господарство № 3, с. Пашківка Бишівського району Київської області
Ф. Р-2697, 5 справ. 1942. Опис.

Громадське господарство, с. Ротмистрівка Київської області
Ф. Р-2698, 1 справа. 1943. Опис.

Громадське господарство, с. Лука Таращанського району Київської області
Ф. Р-2699, 1 справа. 1942. Опис.

Таращанська районна спілка споживчих товариств, м. Тараща Київської області
Ф. Р-2670, 1 справа. 1942. Опис.

Київська дзеркальна фабрика міської управи, м. Київ
Ф. Р-2701, 1 справа. 1941. Опис.

Київське міське управління курортів, санаторіїв та будинків відпочинку відділу охорони здоров'я міської управи, м. Київ
Ф. Р-2702, 1 справа. 1942. Опис.

11-та поліклініка відділу охорони здоров'я генерального комісаріату, м. Київ
Ф. Р-2703, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Канівський районний насіннєвий пункт Управління зернових виробництв України, м. Канів Київської області
Ф. Р-2704, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Тальнівська районна контора із заготівлі худоби «Заготскот» Київської окружної контори «Заготскот», м. Тальне Київської області
Ф. Р-2705, 1 справа. 1942. Опис.

Корсунська районна спілка споживчих товариств, м. Корсунь-Шевченківський Київської області
Ф. Р-2706, 1 справа. 1943. Опис.

Розважівська районна спілка споживчих товариств, с. Розважів Київської області
Ф. Р-2707, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Тальнівське лісництво відділу лісу, деревини і полювання генерального комісаріату, м. Тальне Київської області
Ф. Р-2708, 1 справа. 1943. Опис.
Ржищівська філія державного банку, м. Ржищів Київської області
Ф. Р-2709, 1 справа. 1943. Опис.
Державне господарство № 2, с. Чутове Чутівського району Київської області
Ф. Р-2710, 2 справи. 1943. Опис.
Білоцерківське лісове господарство (лісгосп) відділу лісу, деревини і полювання генерального комісаріату, м. Біла Церква Київської області
Ф. Р-2711, 21 справа. 1941–1943. Описи.
Білоцерківське окружне землемірне управління гебітскомісаріату, м. Біла Церква Київської області
Ф. Р-2712, 34 справи. 1942–1943. Описи.
Громадське господарство, с. Бакали Білоцерківського району Київської області
Ф. Р-2713, 21 справа. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство, с. Потіївка Білоцерківського району Київської області
Ф. Р-2714, 10 справ. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство № 2, с. Яблунівка Білоцерківського району Київської області
Ф. Р-2715, 15 справ. 1941–1943. Описи.
Чупирянська сільська управа, с. Чупира Білоцерківського району Київської області
Ф. Р-2716, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Київська прядильно-трикотажна фабрика № 1 «Текстильник» управління шефа персоналу німецького комісара, м. Київ
Ф. Р-2717, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Поліцейський учбовий табір, м. Київ
Ф. Р-2720, 1 справа. 1943. Опис.
Польова жандармерія № 45139
Ф. Р-2721с, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Миронівське окружне сільськогосподарське управління при гебітскомісаріаті, с. Миронівка Київської області
Ф. Р-2722с, 1 справа. 1943. Опис.
Київське поштове міське управління рейхспошткомісара України
Ф. Р-2724с, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Транспортна команда № 79 німецької армії
Ф. Р-2725с, 1 справа. 1943. Опис.
Команда німецької охоронної поліції, м. Київ
Ф. Р-2726, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Фастівська біржа праці, м. Фастів Київської області
Ф. Р-2727с, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Фастівський гебітскомісаріат, м. Фастів Київської області
Ф. Р-2728с, 22 справи. 1942–1943. Описи.
Уманська міська поліція, м. Умань Київської області
Ф. Р-2729, 1 справа. 1943. Опис.
Уманський пост німецької жандармерії, м. Умань Київської області
Ф. Р-2730, 15 справ. 1941–1943. Описи.
Управління німецької жандармерії, м. Київ
Ф. Р-2732, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Фастівська жандармерія, м. Фастів Київської області
Ф. Р-2733, 18 справ. 1942–1943. Описи.
Київський експериментальний інститут землеробства Української Академії наук, м. Київ
Ф. Р-2734, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Київський геологічний інститут Української Академії наук, м. Київ
Ф. Р-2735, 1 справа. 1942. Опис.

Київський сталеливарний завод відділу «З-А» металообробної промисловості генерального комісаріату, м. Київ

Ф. Р-2736, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Фабрика «Уніформа» при польовому обмундирувальному складі, м. Київ

Ф. Р-2737, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Київський гебітскомісаріат, м. Київ

Ф. Р-2738, 2 справи. 1943. Опис.

Уманський мировий суд, м. Умань Київської області

Ф. Р-2739, 1 справа. 1943. Опис.

Польовий обмундирувальний відділ при авіачастинах німецької армії

Ф. Р-2740, 2 справи. 1942–1943. Опис.

602-й транспортний полк німецької армії

Ф. Р-2741, 6 справ. 1942. Опис.

Уманський ливарно-механічний завод відділу «З-А» металообробної промисловості, м. Умань Київської області

Ф. Р-2742, 1 справа. 1943. Опис.

Уманський завод фірми Вільгельма Гуюшчебурга, м. Умань Київської області

Ф. Р-2743, 1 справа. 1943. Опис.

Звенигородська ортскомендатура, м. Звенигородка Київської області

Ф. Р-2744, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Фастівський машинобудівний завод відділу «З-А» металообробної промисловості, м. Фастів Київської області

Ф. Р-2745, 3 справи. 1942–1943. Опис.

113-й танковий гренадерський полк німецької армії

Ф. Р-2746, 1 справа. 1943. Опис.

Німецький магазин Київської міської управи, м. Київ

Ф. Р-2747, 2 справи. 1943. Опис.

13-те шляхобудівне відділення організації Тодта, м. Умань Київської області

Ф. Р-2748, 1 справа. 1943. Опис.

Фастівська міська телефонна станція відділу зв'язку генерального комісаріату, м. Фастів Київської області

Ф. Р-2749, 1 справа. 1942. Опис.

Корсунський гебітскомісаріат, м. Корсунь-Шевченківський Київської області

Ф. Р-2750, 1 справа. 1943. Опис.

Смілянський пункт «Заготзерно» Управління зернових виробництв України, м. Сміла Київської області

Ф. Р-2751, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Фастівський миловарний завод гебітскомісаріату, м. Фастів Київської області

Ф. Р-2752, 1 справа. 1942. Опис.

Контора будівельної фірми братів Шутц

Ф. Р-2753, 3 справи. 1942–1943. Опис.

72-й єгерський танковий батальйон німецької армії

Ф. Р-2754, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Евакуаційна команда 24-го танкового корпусу німецької армії

Ф. Р-2755, 1 справа. 1943. Опис.

Шляхобудівна фірма «Артур-Іор», м. Фастів Київської області

Ф. Р-2756, 1 справа. 1942. Опис.

Фастівська меблева фабрика гебітскомісаріату, м. Фастів Київської області

Ф. Р-2757, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Кожанський цукровий завод цукромагістралі України, с. Кожанка Фастівського району Київської області

Ф. Р-2758, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Молочне господарство при Васильківському районному сільськогосподарському відділі, м. Васильків Київської області

Ф. Р-2759, 1 справа. 1942. Опис.

Київське трамвайно-тролейбусне управління відділу комунального господарства міської управи, м. Київ

Ф. Р-2761, 1 справа. 1943. Опис.

Київське окружне управління Націонал-соціалістичної робітничої партії Німеччини, м. Київ

Ф. Р-2762, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Київська Центральна санітарно-бактеріологічна станція відділу охорони здоров'я генерального комісаріату м. Києва

Ф. Р-2763, 1 справа. 1942. Опис.

Штадткомісаріат м. Бориспіль Київської області

Ф. Р-2764, 1 справа. 1942. Опис.

Білоцерківський металохімічний комбінат «Металіст» міської управи, м. Біла Церква Київської області

Ф. Р-2765, 1 справа. 1943. Опис.

Українське бюро досліджень і проектування автошляхів та мостів при Київській міській управі, м. Київ

Ф. Р-2766, 20 справ. 1941–1942. Описи.

Будівельна фірма Рудольфа Вайса, м. Київ

Ф. Р-2767, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Київський інститут удосконалення лікарів відділу охорони здоров'я Київської міської управи, м. Київ

Ф. Р-2791, 57 справ. 1942. Описи.

Український інститут охорони материнства і дитинства відділу охорони здоров'я генерального комісаріату, м. Київ

Ф. Р-2807с, 11 справ. 1941–1942. Опис.

Київська артіль інвалідів «Трудове обслуговування», м. Київ

Ф. Р-3077, 11 справ. 1942. Описи.

Київський ендокринологічний диспансер відділу охорони здоров'я міської управи, м. Київ

Ф. Р-3082с, 61 справа. 1943. Описи.

Ботанічний сад Київського університету, м. Київ

Ф. Р-3092, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Казенно-Мотовилівська сільська управа, с. Мотовилівка Фастівського району Київської області

Ф. Р-3095с, 8 справ. 1943. Опис.

Київське сплавне управління відділу лісу, деревини і полювання Київського генерального комісаріату, м. Київ

Ф. Р-3096, 3 справи. 1942. Опис.

Грузкинська сільська управа, с. Грузки Вишівського району Київської області

Ф. Р-3097, 8 справ. 1942. Опис.

Черкаська сплавна контора відділу лісу, деревини і полювання Черкаського гебітскомісаріату, м. Черкаси Канівського району Київської області

Ф. Р-3098, 1 справа. 1942. Опис.

Новошепелицька районна заготівельна контора Центрального управління із заготівлі худоби «Центроскот», с. Нові Шепеличі Шепелицького району Київської області

Ф. Р-3099, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Київська ковбасна фабрика міської управи, м. Київ

Ф. Р-3100, 1 справа. 1943. Опис.

Київське пайове промислове товариство українських і німецьких інженерів-силікатників та будівельників, м. Київ

Ф. Р-3108, 1 справа. 1941. Опис.

Загалецьке сільське споживче товариство, с. Загальці Бородянського району Київської області

Ф. Р-3109, 1 справа. 1943. Опис.

Загалецьке сільське споживче товариство, с. Загальці Бородянського району Київської області

Ф. Р-3110с, 2 справи. 1941. Опис.

1-й Київський механічний завод відділу 3-А штадткомісаріату, м. Київ
Ф. Р-3977, 1 справа. 1942. Опис.
Меморіальний музей Т. Г. Шевченка, с. Кирилівка Канівського району Київської області
Ф. Р-3981, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Бзівський сепараторний пункт Центрального молочно-жирового управління, с. Бзів Баришівського району Київської області
Ф. Р-3983, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Сквирський районний комітет взаємодопомоги, м. Сквира Київської області
Ф. Р-3985, 1 справа. 1942. Опис.
Державне господарство, с. Борова Фастівського району Київської області
Ф. Р-3986, 1 справа. 1942. Опис.
Березанське сільське споживче товариство, с. Березань Володарського району Київської області
Ф. Р-3988, 1 справа. 1943. Опис.
Гребінківська районна поліція, с. Гребінки Київської області
Ф. Р-3990, 1 справа. 1941. Опис.
Середня школа, с. Ковалівка Гребінківського району Київської області
Ф. Р-3991, 1 справа. 1941. Опис.
Уманський маслоробний завод Центрального молочно-жирового управління України, м. Умань Київської області
Ф. Р-3992, 1 справа. 1942. Опис.
Уманська агрономічна школа при Уманському сільськогосподарському інституті, м. Умань Київської області
Ф. Р-3993, 1 справа. 1942. Опис.
Макарівська районна контора Київської окружної споживчої спілки, м. Київ
Ф. Р-3994, 1 справа. 1942. Опис.
Клавдіївська лікарня відділу охорони здоров'я генерального комісаріату, с. Клавдієве Бородянського району, Київської області
Ф. Р-4020, 1 справа. 1942. Опис.
Київська дитяча клінічна лікарня відділу охорони здоров'я генерального комісаріату, м. Київ
Ф. Р-4023, 3 справи. 1942. Опис.
Київська лікарня Українського Червоного Хреста, м. Київ
Ф. Р-4024, 8 справ. 1941–1942. Опис.
Українська охоронна поліція Іванківського району Київської області
Ф. Р-4127, 2 справи. 1943. Опис.
Київське трамвайно-тролейбусне управління
Ф. Р-4200, 12 справ. 1943. Описи.
Київський музичний комбінат Київської міської управи
Ф. Р-4385, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Згурівська районна заготівельна контора, с. Згурівка Полтавської області
Ф. Р-4400, 3 справи. 1941–1942. Опис.
Згурівська медична амбулаторія, с. Згурівка Полтавської області
Ф. Р-4401, 5 справ. 1941–1942. Опис.
Турівське громадське господарство № 13, с. Турівка Згурівського району Київської області
Ф. Р-4402, 11 справ. 1941–1943. Опис.
Старооржицьке громадське господарство № 19, с. Стара Оржиця Згурівського району Київської області
Ф. Р-4403, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Турівське громадське господарство № 16, с. Турівка Згурівського району Київської області
Ф. Р-4404, 1 справа. 1941. Опис.
Згурівське громадське господарство № 3, с. Згурівка Полтавської області
Ф. Р-4405, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Попівське громадське господарство № 28, с. Попівка Згурівського району Київської області
Ф. Р-4406, 12 справ. 1941–1943. Описи.
Згурівське державне господарство, с. Згурівка Полтавської області
Ф. Р-4407, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Згурівське громадське господарство № 2, с. Згурівка Полтавської області
Ф. Р-4408, 50 справ. 1941–1943. Описи.
Пасківщинська сільська управа, с. Пасківщина Згурівського району Полтавської області
Ф. Р-4409, 1 справа. 1943. Опис.
Лісниківська сільська управа, с. Лісники Яготинського району Полтавської області
Ф. Р-4410, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Фарбованецька сільська управа, с. Фарбоване Яготинського району Полтавської області
Ф. Р-4411, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Черняхівська сільська управа, с. Черняхівка Яготинського району Полтавської області
Ф. Р-4412, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Яготинська сільська управа, с. Яготин Полтавської області
Ф. Р-4413, 1 справа. 1943. Опис.
Середівська сільська управа, с. Середівка Згурівського району Полтавської області
Ф. Р-4414, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Згурівська районна управа, с. Згурівка Полтавської області
Ф. Р-4415, 21 справа. 1941–1943. Описи.
Лизогубово-Слобідська сільська управа, с. Лизогубова Слобода Згурівського району Полтавської області
Ф. Р-4416, 1 справа. 1942. Опис.
Гречаногреблівське громадське господарство № 32, с. Гречана Гребля Згурівського району Полтавської області
Ф. Р-4417, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Лизогубово-Слобідське громадське господарство № 21, с. Лизогубова Слобода Згурівського району Полтавської області
Ф. Р-4419, 17 справ. 1941–1943. Описи.
Громадське господарство № 27, с. Попівка Згурівського району Полтавської області
Ф. Р-4420, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Громадський двір № 26, с. Нова Оржиця Згурівського району Полтавської області
Ф. Р-4421, 2 справи. 1943. Опис.
Громадське господарство № 24, с. Нова Оржиця Згурівського району Полтавської області
Ф. Р-4422, 14 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 25, с. Нова Оржиця Згурівського району Полтавської області
Ф. Р-4423, 9 справ. 1942–1943. Опис.
Громадське господарство № 31 хутора Петровського Згурівського району Полтавської області
Ф. Р-4424, 10 справ. 1941–1943. Описи.
Лизогубово-Слобідський громадський двір № 22, с. Лизогубова Слобода Згурівського району Полтавської області
Ф. Р-4425, 18 справ. 1941–1943. Описи.
Згурівський цукровий комбінат, с. Згурівка Полтавської області
Ф. Р-4426, 3 справи. 1941. Опис.
Згурівська районна земельна управа, с. Згурівка Полтавської області
Ф. Р-4427, 13 справ. 1941–1943. Опис.
Новооржицька сільська управа, с. Нова Оржиця Згурівського району Полтавської області
Ф. Р-4428, 11 справ. 1941–1943. Опис.
Лизогубово-Слобідське громадське господарство № 23, с. Лизогубова Слобода Згурівського району Полтавської області
Ф. Р-4430, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Олександрівське громадське господарство № 11, хутір Олександрівка Згурівського району Полтавської області
Ф. Р-4432, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Громадський двір № 3, с. Лозовий Яр Яготинського району Полтавської області
Ф. Р-4433, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Безуглівське громадське господарство № 6, с. Безуглівка Згурівського району Полтавської області
Ф. Р-4434, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Краснянське громадське господарство № 8, с. Красне Згурівського району Полтавської області

Ф. Р-4435, 1 справа. 1942. Опис.

Ярославська районна поліція м. Києва

Ф. Р-4436, 4 справи. 1942. Опис.

Володимирська районна поліція м. Києва

Ф. Р-4437, 7 справ. 1941–1943. Описи.

Районна охоронна поліція м. Хабне Київської області

Ф. Р-4438, 1 справа. 1942. Опис.

Суд 319-ї німецької піхотної дивізії

Ф. Р-4439, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Редакція газети «Переяславські вісті», м. Переяслав Київської області

Ф. Р-4440, 4 справи. 1943. Опис.

Київський полімедикум

Ф. Р-4441, 6 справ. 1943. Опис.

Київський кустарно-промисловий комбінат

Ф. Р-4442, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Ярославська міжрайонна контора Київського міського торгу

Ф. Р-4443, 1 справа. 1943. Опис.

Кущова поліція, с. Цяцьки Васильківського району Київської області

Ф. Р-4444, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Адміністративний відділ Яготинської районної управи, м. Яготин Полтавської області

Ф. Р-4544с, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство, с. Старе Бориспільського району Київської області

Ф. Р-4746, 1 справа. 1942. Опис.

Пункт видачі перепусток «ОСТ-4», м. Київ

Ф. Р-4756, 1 справа. 1942. Опис.

Музей західноєвропейського та російського мистецтва відділу культури Київського генерального комісаріату, м. Київ

Ф. Р-4757с, 8 справ. 1942–1943. Опис.

Китаївський будинок інвалідів, хутір Китаєве Обухівського району Київської області

Ф. Р-4759, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Сільська управа, с. Блідча Іванківського району Київської області

Ф. Р-4760, 1 справа. 1942. Опис.

Київський педагогічний інститут, м. Київ

Ф. Р-4762, 2 справи. 1942. Опис.

Сільська управа, с. Павловичі Хабенського району Київської області

Ф. Р-4763, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Уманська зубопротезна лабораторія, м. Умань Київської області

Ф. Р-4764, 1 справа. 1943. Опис.

Управління електричних підприємств Київської міської управи, м. Київ

Ф. Р-4771, 18 справ. 1941–1943. Опис.

Архівні колекції

Колекція хронологічних довідок про тимчасову німецько-фашистську окупацію

Ф. Р-4758 сч, 115/60 справ. 1941–1945, 1948–1949. Описи.

Щоденник угорського військовика

ЦДАВО України, ф. 4595, оп. 1, спр. 1

З приватного листування німців на території окупованої України

ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 1, спр. 36

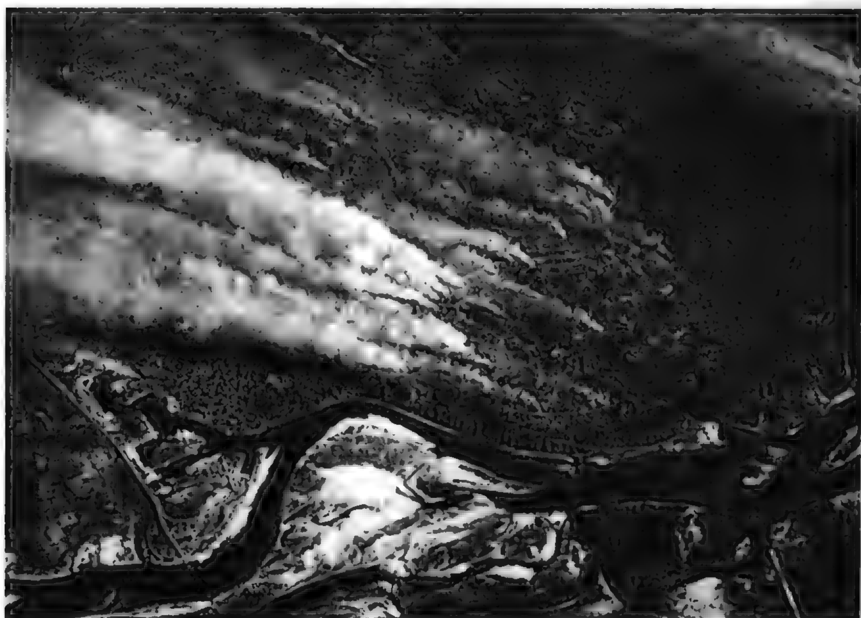

Фотографії з трофейного фотоальбому (автор невідомий)
ЦДАВО України, ф. 3676, оп. 4, спр. 104

- 24 -

Konzentrationslager Ravensbrück
Kommandantur

Ravensbrück, den 19. April 1944.
Tgb.Nr. 217 / 44 geh.

Betreff: Schutzhäftling Daria Lebid, geb. 22.4.12.
Bezug : Dort. Schrb. IV N - 90/44 g.Rs. vom 8.4.44.
Anlagen: 2 Briefe

Geheime Reichssache !

Geheime Reichssache!

Anden
Kommandeur der Sicherheits-
polizei und des SD

Lemberg,
Herbststr. 55.

Die Kommandantur des KL Ravensbrück überreicht in der Anlage 2 Briefe der hier einsitzenden Daria Lebid, geb. Hanathiwska, geb. 22.4.12 in Sokal, mit der Bitte um weitere Veranlassung.

Der Lagerkommandant:

SS-Hauptsturmführer.

№ 23.

Концентрационный лагерь
Равенсбрюк, комендатура

Равесбрюк,
19 апреля 1944 г.
№ 217/44, секретно

Касательно: заключенной ДАРЬИ ЛЕБИДЬ, рожденная 22.04.1912 г.

Основание: Ваш № IУN - 90/44 от 8.04.44 г.

Приложение: 2 письма.

Начальнику охранной полиции и СД
Львов, ул.Осенняя,55.

Комендатура концлагеря Равенсбрюк передает в приложении 2 письма, сидящей здесь ДАРЬИ ЛЕБИДЬ, урожденной ГНАТИВСЬКОЙ, рождения 22.04.1912 г. в Сокаль, с просьбой о дальнейших указаниях.

Комендант лагеря
гауптштурмфюрер СС
/подпись/

Перевел А.Шевчук.

Лист коменданта концтабору Равенсбрюк до начальника поліції СД м. Львова про листування ув'язненої Д. Лебідь. 19 квітня 1944 р.

ЦДАВО України, ф. 4628, оп. 1, спр. 10, арк. 234, 235

11

ПРОТОКОЛ ДОПРОСА.

Город Киев. 1943 года ноября месяца 28 дня, я, сотрудник Следственного отдела УНКГБ по Киевской области – ВАСИЛЬЕВ, допросил в качестве свидетеля:

ГОРБАЧЕВУ Надежду Трофимовну, 1916 года рождения, уроженку с. Линды, Монастыриденского района Смоленской области, русскую, члена ВЛКСМ малограмотную, со слов не судимую, проживающую в г. Киеве ул. Тираспольская, 55, кв. 2.

С содержанием ст. 89 УК УССР ознакомлена.

Горбачева

ВОПРОС: Где Вы проживали в период временной оккупации г. Киева немецко-фашистскими войсками?

ОТВЕТ: В период временной оккупации г. Киева я проживала в Киеве по ул. Тираспольской, д. № 55, кв. 2. Мое местожительство находится невдалике от места, называемого Бабьим Яром.

ВОПРОС: Расскажите что Вам известно о зверствах немецко-фашистских оккупантов, чинимых ими в г. Киеве?

ОТВЕТ: 22 сентября 1941 г. я лично видела, как втечение целого дня в Бабий яр проследовало около 40 грузовых автомашин, которые были переполнены еврейским населением – мужчинами, женщинами, и детьми, причем, некоторые женщины держали на руках грудных детей.

Я и еще несколько женщин, проживающих вблизи Бабьего яра, незаметно для немецкой охраны, приблизились к месту, где останавливались автомашины и сгружались привезенные на них люди. Мы увидели, что в метрах 13 от начала Бабьего Яра немцы заставляли раздеваться привезенных ими евреев и приказывали им бежать вдоль яра, расстреливая бежавших из автоматов и пулеметов.

Я лично видела, как немцы бросали грудных детей в овраг. В овраге находились не только расстрелянные, но и раненые, а также живые дети. Все-же немцы производили закапывание оврага, причем было заметно как небольшой слой земли шевелится от движения живых людей.

Многие люди, предчувствуя свою гибель, падали в обморок, рвали на себе одежду и волосы, падали к ногам немецких солдат, но в ответ получали от них удары палками.

Горбачева

Расстрелы евреев продолжались втечение нес
ких дней.

Мне приходилось бывать возле Сырецкого лаг
военнопленных. Я видела, что пленные бойцы и команди
Красной Армии были раздеты и разбуты, многие были ок
ваны цепями по несколько человек вместе на определен
расстоянии друг от друга, таким образом, чтобы они и
ли возможность работать.

Зимой 1942 г., не помню точно в каком меся
к Бабьему Яру немецкие солдаты привели 65 пленных кр
нофлотцев. Руки и ноги у них были скованы цепями так
что они с трудом могли передвигаться.

Пленных гнали совершенно раздетыми и босым
снегу в большой мороз.

Местные жители бросали в колонну пленных р
хи, сапоги, но пленные отказывались их брать, я помн
один из них сказал: "Погибнем за Родину, за Советска
Союз, за Сталина." После этого заявления пленные кра
флотцы начали петь интернационал, за что немецкие со
ты стали их избивать палками. О том, что это были мо
ки, можно было узнать по морским фуражкам.

Приведенные в Бабий Яр краснофлотцы были р
стреляны немцами.

В концлагере на Сырце немцами была устроен
печь, изготовленная для сжигания живых партизан, ком
нистов и лиц советского актива.

Я неоднократно у себя на квартире слышала
ки людей, которых сжигали в печи и мне было видно из
на моей квартиры, как толкали живых людей в разожжен
печь.

Весной 1943 г. я видела как в Бабий Яр нем
привезли 4 грузовых машины людей из мирного населени
Эти люди, по словам местных жителей, были привезены
мест, где немцами был пойман партизан. Привезенных
дей немцы сожгли в печи.

Перед тем, как подвергнуть привезенных сжи
нию, немцы раздели их и только после того стали силой
толкать в печь.

Я наблюдала случай когда одна женщина, про
мимо концлагеря, расположенного на Сырце, бросила
рез ограду кусок хлеба военнопленным, за это немецкие
часовые расстреляли женщину на месте.

Летом 1943 г., во время рубки леса, я виде
как одного заключенного немцы заставили залезть на д
которое подпиливали другие заключенные, дерево упало
заключенный убился.

Горбачева

В этот-же период я наблюдала, как заключенных из Сырецкого концлагеря немцы заставляли делать "из. зарядку" – ползти на животе со связанными руками за спину на расстояние около 200 метров, если подвергавшийся такому мучению поднимался, то его за это немцы избивали палками.

В этом-же Сырецком лагере я видела, как "провинившегося" заключенного немцы заставляли ложиться на живот со связанными руками за спину и натравляли на него собак. Собаки рвали заключенного, но он не должен был сопротивляться, в противном случае его избивали палкой. В случае, если заключенный терял сознание и не мог подняться, то других заключенных заставляли закапывать живым.

Протокол с моих слов записан верно, мне прочитан, в чем и расписываюсь.

Горбачева ГОРБАЧЕВА.

ДОПРОСИЛ: СОТРУДНИК СЛЕДСТВЕННОГО ОТДЕЛА УНКГБ
ПО КИЕВСКОЙ ОБЛАСТИ –
/ВАСИЛЬЕВ/

Собственноручную подпись свидетеля
Горбачевой Надежды Трофимовны – заверяю
Зам. начальника отдела УНКГБ по
Киевской области
майор госбезопасности
[signature] С. Лаврищ
28/XI 1943.
гор. Киев

Протокол допиту Н. Горбачової, яка була свідком страт мирних жителів і військовополонених у Бабиному Яру та Сирецькому концтаборі. 28 листопада 1943 р.

ЦДАВО України, ф. 4620, оп. 3, спр. 243-б, арк. 18, 19, 20

ВОПРОС: Куда Вы попали из лагеря по ул. Керосинной?

ОТВЕТ: Из лагеря, в группе 15 человек, из которых я никого не знал, был направлен на ул. Короленко 33, где помещалось гестапо – "СД". В этом здании я пробыл один месяц, все мы работали на разных работах. В этом здании с 5 часов утра до 8-10 часов вечера кормили один раз "баландой". За невыполнение непосильной работы или малейшее нарушение нас избивали немцы палками. Меня, например, однажды избили за то, что я шел за повозкой и поднял с земли брошенный окурок от папиросы.

Я лично наблюдал, как гестаповцы, работавшие в здании по ул. Короленко №-33, до полусмерти избивали находившихся у них советских людей, которых мы затем из кабинетов переносили в камеры.

Я лично в октябре м-це 1941 года выносил из камер, по приказанию немцев, трупы замученных советских людей, а также находившихся в полусмертельном состоянии, грузили их на крытые автомашины и немцы сами куда-то их увозили.

В январе м-це 1942 года я был переведен в еврейский лагерь, находившийся по улице Институтской №-5. В этом лагере находилось человек 150 евреев. Все мы работали по восстановлению дома №-5 и там ежедневно от голода и побоев умирало 5-6 человек. Трупы умерших зарывались в этом же дворе. В ноябре или декабре м-це 1942 года я был помещен в Сырецкий лагерь, в котором находилось до 2.000 советских людей.

В Сырецком концлагере находились советские люди всех национальностей, преимущественно советско-партийный актив. Условия для пленных в этом лагере были невыносимыми. Пленные работали на разработке леса, на постройке зданий землянок и др. работах. С 5 час. утра до 5 час. вечера кормили лушпайками от картофеля один раз в день, а спустя 1 месяц начали выдавать по 100 гр. пробяного хлеба.

Начальником лагеря был немец РАДОМСКИЙ – штурмбанфюрер, его помощником был ротенфюрер РИДЕР. Охрана лагеря осуществлялась немецкими и украинскими полицейскими, фамилий которых я не знаю.

Пленных на работе систематически избивали палками, лопатами, без всяких поводов, за курение, за преследование выполнения непосильной работы.

Надсмотрщики – немцы просто издевательски убивали советских людей. Так, например, находившихся в лагере

[signature] /на обор./

1

заставляли лезть на дерево, а других военнопленных принуждали пилить это дерево. Спиленное дерево падало и находившийся на нем человек убивался, а если он только получал увечье, его немцы добивали.

При попытке к бегству кого-либо из лагеря немцы расстреливали из числа находившихся в лагере 25 человек, отобранных по своему усмотрению.

Трупы замученных, умерших зарывались на территории лагеря в яму, оставшуюся после копки песка для строек.

16 августа 1943 года из Сырецкого концлагеря немцы отобрали 100 человек, среди которых были евреи и другие национальности, преимущественно советско-партийный актив и под усиленным конвоем привели к "Бабьему Яру", находящемуся вблизи г. Киева, между Лукьяновской и Куреневкой.

ВОПРОС: Что Вы делали находясь в "Бабьем Яру"?

ОТВЕТ: Всех нас, находившихся в "Бабьем Яру", заковали в цепи, расстояние между цепями было 50-60 см., позволявшее передвигаться и рыть лопатами землю.

В тот же день нас заставили рыть землю в "Бабьем Яру". После того, как земля была отрыта, глубиной 0,5-3 метра, под ней оказались трупы советских людей.

Затем с еврейского кладбища были привезены каменные глыбы, из которых мы составляли прямоугольные площадки, примерно, 10х10 мтр., на эти каменные площадки ложилось по несколько рельс, на которые полагались металлические сетки, на сетки клали слой дров, на которые укладывали вырытые в "Бабьем Яру" трупы.

Трупы укладывались головами наружу в два ряда, затем они покрывались вновь слоем дров и производилась поливка нефтью. С такой последовательностью трупы накладывались высотой 2-2,5 мтр., а затем поджигались. После того, как все трупы сжигались, закладывалась новая печь, на которую опять накладывали трупы. Для того, чтобы происходило полное сгорание трупов, нас заставляли специальными металлическими бограми переворачивать трупы. Остатки несгоревших костей часть из нас специальными трамбовками разбивали на мелкие части, затем просеивали через металлические сита, в которых немцы собирали остатки металлических золотых зубов и другие предметы, как кольца и проч.

Пепел нас заставляли рассеивать по яру с тем, чтобы никаких следов от трупов не оставалось.

[signature]

5.

Всего было заложено 25-30 печей, на которых было сожжено, таким образом, 2.500-3.000 трупов в каждой.

Фашисты сжигали трупы советских людей, убитых ими и закопанных в "Бабьем Яру" и пытались, повидимому, скрыть следы своих злодеяний.

Нас, работавших по сжиганию трупов, как я уже заявил, всех держали под строгим конвоем, закованных в цепях, конвой состоял исключительно из немцев, причем только офицерского состава.

Доступ к месту сжигания был строго ограничен. Так, например, даже тем немцам, которые во время сжигания вырытых трупов в яру подвозили на автомашинах свежие трупы, не разрешался в"езд непосредственно к месту сжигания, а трупы выбрасывали в сторону, а затем уже подносили к печам и сжигали.

Я находился на этой работе по сжиганию трупов в "Бабьем Яру" с 16 августа по 28 сентября 1943 года. На протяжении этого периода, сначала каждый вторник и субботу, а затем чаще прибывали машины в день /от 5 до 9/. К месту сжигания трупов под"езжали специальные крытые грузовые автомашины, из которых мы, по приказанию немцев, извлекали от 50 до 80 трупов советских граждан – мужчин, женщин и детей, которые, по внешним признакам, были не расстреляны, а удушены газами, так как у некоторых из этих жертв еще бился пульс. Немцы тех, кто еще был жив, пристреливали и также сжигали в указанных печах.

ВОПРОС: Каким образом Вы бежали из лагеря?

ОТВЕТ: В лагере сначала нас было 100 чел., а в начале сентября количество пленных было увеличено до 321 чел., а так как среди нас были частые случаи смертности от побоев, количество пленных затем снова уменьшилось.

Первый побег из лагеря нами, заключенными, готовился в конце августа м-ца 1943 года, но он не удался, наше намерение произвести подкоп было кем-то выдано и охрана лагеря его предотвратила.

Второй побег был осуществлен в ночь с 28 на 29 сентября 1943 года. 28 сентября мы, заключенные, увидели вновь приготовленную печь небольшого размера, которая повидимому, предназначена была для сжигания нас самих, так как к этому времени все трупы были уже сожжены.

[signature] /на обор./

Готовясь к побегу, мы разыскали ключ от замка, которым открывалась дверь нашей землянки, имели зубило и плоскогубцы для того, чтобы расковать цепи. В ночь на 29 сентября нас, заключенных, находилось 180 человек, кроме того 141 человек находился во второй землянке.

Открыв ключом замок, мы через дверь начали разбегаться в разные стороны. Как только наш побег был обнаружен, по выходу из землянки и по всей территории лагеря был открыт интенсивный огонь из автоматов. Автоматчиков было на постах около 8 человек и кажется с одним пулеметом.

Территория лагеря ярко была освещена осветительными ракетами с постов. Как видно немцы, в целях предотвращения возможных побегов, имели заранее разработанные мероприятия к пресечению возможности осуществления такового.

Как мне известно, бежало из числа всех заключенных человек 12-15, остальные были убиты и ранены на мест[е]

Протокол с моих слов записан верно, мною прочитан, в чем и расписываюсь. [signature] ОСТРОВСКИЙ.

ДОПРОСИЛ: СОТРУДНИК НКГБ УССР
ЛЕЙТЕНАНТ ГОСБЕЗОПАСНОСТИ /ПАЛАМАРЧУК/

[illegible]

ЗАМ. НАЧАЛЬНИКА ОТДЕЛЕНИЯ [illegible]
МАЙОР ГОСБЕЗОПАСНОСТИ [signature] /ЛАВРЕНКО/

28/XI 1943 г.
[illegible]

1/нч

З протоколу допиту колишнього в'язня фашистських концтаборів Л. К. Островського про звірства нацистських окупантів у Сирецькому концтаборі та намагання ліквідувати сліди масових страт цивільного населення і військовополонених у Бабиному Яру. 12 листопада 1943 р.

ЦДАВО України, ф. 4620, оп. 3, спр. 243-б, арк. 7, 8, 9, 10

І.14

Державний архів Кіровоградської області

25013, м. Кіровоград-13, вул. Академіка Корольова, 3
Тел./факс (0522) 23-43-95
E-mail: dakiro@romb.net
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra11

Джерельну базу з історії Другої світової війни періоду нацистської окупації України в архіві репрезентують документи 265 фондів, включених до реєстру довідника. Серед них 264 – «окупаційні фонди», 1 фонд – архівна колекція. Мова документів – українська, російська, німецька.

До видання не увійшли фонди радянських та партійних органів (обласних, міських, районних рад народних депутатів та їх виконавчих комітетів, комітетів Комуністичної партії України, управління міліції Міністерства внутрішніх справ УРСР по Кіровоградській області), у складі яких наявні документи (акти, інформації, довідки комісій, радянських і партійних органів, установ, свідчення жителів міст і сіл області), що засвідчують злодіяння нацистських окупантів під час Другої світової війни та фіксують завдані ними збитки. Усього таких фондів налічується 28.

Територія Кіровоградської області в період нацистської окупації ввійшла до складу одного з шести генеральних округів рейхскомісаріату «Україна» – «Миколаїв», у якому також перебувала Миколаївська (без західних областей) область*. *«Окупаційні фонди»* сформовано з документів місцевих органів окупаційної адміністрації та органів самоуправлін-

* Див. також: «Державний архів Миколаївської області».

ня, поліції та формувань, що виконували поліційні функції, судочинства, документів, що зафіксували діяльність органів та установ із мобілізації та використання робочої сили, галузевих управлінських структур і промислових, сільськогосподарських підприємств, заготівельних, споживчозбутових, торговельних установ та організацій, установ фінансово-банківської сфери, організацій і підприємств житлово-комунального господарства, допоміжних міських служб, дорожніх служб, залізничного транспорту, зв'язку, галузей охорони здоров'я, освіти, документів, що висвітлюють (хоча й дещо фрагментарно) культурне і релігійне життя населення на окупованій території. Слід звернути увагу на те, що у складі «окупаційних фондів» Державного архіву Кіровоградської області наявні 15 фондів, сформованих з документів Одеської області*.

Місцеві органи окупаційної адміністрації представляють фонди гебітскомісаріатів (Р-2494, Р-2546, Р-2677), міського комісара (Р-2498) та міської комендатури (Р-2638). Найбільший за кількістю справ з-поміж них фонд Кіровоградського гебітскомісаріату (21 справа) водночас є й найбільш інформаційно насиченим. Тут відклалися: циркуляри, розпорядження рейхскомісара України, генерального комісара округу «Миколаїв» про введення нового аграрного порядку, створення сільськогосподарських товариств, про вивезення худоби і сільськогосподарських продуктів до Німеччини, про збільшення робочого часу для працюючих; листування з генеральним комісаром округу з адміністративних та господарських питань; списки робітників і службовців установ, підприємств міста; заяви громадян на видачу нічних перепусток; списки євреїв Великовисківського району, матеріали по їх репресіях; анкети і списки фольксдойче. В інших фондах цієї групи можуть привернути увагу списки осіб, вивезених на роботу до Німеччини, які наявні у фонді Олександрійського гебітскомісарітату (Р-2546, 8 справ); розпорядження генерального комісара м. Миколаєва про направлення представників місцевих засобів інформації на перший з'їзд тваринників для висвітлення його роботи; довідки-перепустки на виїзд громадян за межі області, що зберігаються у фонді Бобринецького гебітскомісаріату (Р-2677, 2 справи).

Різноманітніше представлено фонди *органів самоуправління:* міських, районних, сільських управ (а також – претури і примарій). З документів міських управ сформовано документи 4 фондів (Р-2477, Р-2512, Р-2547, Р-2678). Разом з «традиційними» видами документів для таких фондів – директивними матеріалами і листуванням з організаційних, адміністративних, господарських питань, відомості про кількість співробітників та оплату їхньої праці – до їх складу увійшли: накази, розпорядження Новогеоргіївської міської управи про вербування молоді до Німеччини, проведення перепису і паспортизації населення та з питань роботи установ освіти; списки військовополонених Червоної армії, фольксдойче; заяви розкуркулених і репресованих осіб на виділення землі (ф. Р-2477); протоколи засідань Кіровоградської міської управи; відомості про кількість населення і безробітних громадян м. Кіровограда станом на 14.09.1941 р.; довідник сіл Миколаївської, Херсонської і Кіровоградської областей з даними про загальну кількість їх населення та про кількість населення німець-

*Див. також: «Державний архів Одеської області».

кої національності, що в них проживає; заяви розкуркулених та репресованих радянською владою громадян про зменшення сплати податків (ф. Р-2512); акти перевірки санітарного стану будинків м. Олександрія, а також списки робітників і службовців підприємств і установ міста (ф. Р-2574); анкети на майно, яке залишили евакуйовані особи (ф. Р-2678). У складі «окупаційних фондів» архіву налічується 20 фондів районних управ. Серед документів цього комплексу переважають директивні матеріали вищих за рангом органів щодо оподаткування населення, з адміністративних та господарських питань, відомості про перебіг сільськогосподарських робіт, промислові підприємства, колгоспи, радгоспи, машинно-тракторні станції районів (у деяких фондах, наприклад, Р-2361 та Р-7083 – медичні й культурні установи сільських управ), списки працівників районних і підпорядкованих ним сільських управ, радянських військовополонених, які перебували на підлеглих управам територіях, фольксдойче, особові посвідчення жителів. У ф. Р-2364 відклалися актові записи про народження; у фонді Кіровоградської районної управи № 1 (Р-2493) – заяви осіб про прийняття їх на роботу двірниками, про надання квартир; у ф. Р-2495 – накази, розпорядження Устинівської районної управи про вербування молоді до Німеччини, організацію служби молоді, про проведення перепису і паспортизації населення, про поставки продуктів харчування для німецької армії; листування з Кіровоградською міською управою з питань роботи установ освіти та діяльності церкви; заяви розкуркулених та репресованих радянською владою осіб на виділення їм землі; у ф. Р-2635 – листування з питань судочинства; у ф. Р-2679 – накази, розпорядження Бобринецької районної управи про боротьбу з хуліганством та партизанським рухом; книга реєстрації шлюбів; у ф. Р-2775 – списки жителів сіл, учителів, безпритульних дітей, інвалідів, громадян допризовного віку с. Онуфріївка; у ф. Р-2802 – розпорядження Маловисківської районної управи з питань м'ясопостачання; план проведення ремонтно-будівельних робіт дорожнього відділу управи. Складом і змістом документів відрізняється фонд Р-6009 – Грушківської претури (Грушківський район Одеської області). Тут маємо: документи Грушківського цукрового комбінату (штатний розклад, звіти про виробництво цукру і його реалізацію, довідки про місце проживання робітників і службовців, відомості про нарахування плати за житло та відомості на виплату заробітної плати); списки робітників Грушківського заводу та Новоселицької економії на отримання продуктів харчування та фуражу; відомості на виплату заробітної плати робітникам Новоселицької економії і заготівельного пункту буряків.

Значна кількість фондів сільських управ, наявних у зібраннях архіву, складається зі списків населення (у таких фондах, як правило, налічується лише по 1 справі). Документи інших фондів відображають реалізацію окупаційної політики у сільській місцевості Кіровоградської області – виконання розпоряджень щодо стягнення податків, трудової повинності населення, проведення сільськогосподарських робіт, примусову відправку на роботу до Німеччини, про збір речей для німецької армії, про перепис населення, порядок реєстрації шлюбів, розлучень, народжень та смертей, боротьбу з партизанами, деякою мірою відбивають стан господарств

та умови життя населення регіону (зокрема, за фактами існування спеціальних перепусток населення для пересування, введення штрафів, про релігійне життя, систему судочинства). Приблизно такі ж за складом і змістом документи відклались у фондах сільських примарій Одеської області, що зберігаються в архіві. Для прикладу наводимо анотацію на один з великообсягових фондів – Торговицької сільської управи (Р-2734, 18 справ). Тут наявні: постанови, накази, розпорядження Кіровоградського гебітскомісару, Підвисоцької районної управи, польової комендатури з адміністративних та господарських питань, про порядок реєстрації дітей і обліку військовополонених Червоної армії, які проживають на території управи, про боротьбу з партизанським рухом, про оподаткування та обов'язкове страхування населення; відомості про хід сільськогосподарських робіт та про наявність худоби і стан тваринництва по громадських дворах управи; листування з Підвисоцькою районною управою з господарських питань; документи перепису населення, книга запису актів про народження; довідки і перепустки жителів села на право виїзду за межі району; заяви громадян про надання їм допомоги; списки комуністів і комсомольців с. Торговиці, єврейського населення села та громадян, направлених на роботу до Німеччини; списки осіб, які прибули на постійне місце проживання до села, і сезонних робітників.

Незважаючи на невелику кількість фондів *поліції та формувань, що виконували поліційні функції*, їх можна віднести до інформаційно цінних джерел, по-перше, тому що фонди представляють різні підрозділи – комендатуру української служби порядку м. Кіровограда (ф. Р-2489), комендатуру шутцманшафта м. Кіровограда (ф. Р-2490), районні команди охоронної поліції (фф. Р-2643, Р-2723, Р-2815) та української допоміжної поліції охорони порядку (ф. Р-2705), а по-друге – через досить змістовні документи, що відклались у цих фондах. Наприклад, серед документів ф. Р-2489 маємо: постанови, накази, розпорядження рейхскомісара України, Кіровоградського міського комісара про регулювання заробітної плати та цін на продукти, про влаштування безпритульних дітей у дитячий будинок і будинок інвалідів; листування з рейхскомісаром України з адміністративних питань; списки особового складу комендатури; ф. Р-2490 – звіти і рапорти охоронних поліцейських загонів про проведену роботу; довідки про видачу хліба арештованим; відомості про розшук і арешт кримінальних та політичних злочинців, комсомольців та членів комуністичної партії; відомості про виконання населенням трудової повинності; списки громадян, вивезених до Німеччини; ф. Р-2634 – звіти і рапорти про роботу охоронної поліції Знам'янського району; відомості про арешти і звільнення з тюрми громадян, про кількість зброї, що зберігається на складах і перебуває на руках в особового складу поліції; клопотання охоронної поліції про видачу паспортів і перепусток громадянам; матеріали і листування з питань розслідування кримінальних і політичних злочинів; списки громадян, які ухилялися від виконання трудової повинності, осіб, які перебували під арештом, списки комуністів м. Знам'янка, військовополонених Червоної армії і осіб, вивезених до Німеччини; ф. Р-2723 – розпорядження польової комендатури та районної охоронної поліції з питань боротьби з партизанами; відомості про проходження вартової

служби поліцейськими; акти видачі майна військовополоненим Червоної армії.

«Скромно» представлені фонди установ *судочинства,* серед них – ф. Р-2540 «Кіровоградський український суд» (у складі якого постанови рейхскомісара з питань роботи органів суду та укладання і розірвання шлюбів, вироки суду, листування з машинобудівним заводом, міською управою та її фінансовим відділом з господарських та фінансових питань, списки працівників суду); ф. Р-2479 «Новогеоргіївський мировий суд» (що вміщує накази, розпорядження та інструкції вищих судових органів та німецької окупаційної влади стосовно порядку укладання актів громадянського стану, протоколи судових засідань, судові рішення, довідки, заяви, скарги і клопотання громадян, представлені до суду, списки службовців і відомості на видачу їм зарплати); ф. Р-2701 «Онуфріївський районний мировий суд» (де відклалися цивільні та кримінальні справи). Документи реєстрації актів громадянського стану (про народження, шлюб та смерть) увійшли до ф. Р-2795 «Великовисківський районний відділ реєстрації актів громадянського стану».

Низка «різногалузевих» фондів репрезентує *органи економічного освоєння окупованих територій, комунікаційного та житлово-комунального забезпечення, суб'єктів господарювання.* Фонди відділу праці Кіровоградської міської управи (ф. Р-2487, 8 справ), Новогеоргіївської (ф. Р-2481, 1 справа) та Олександрійської (ф. Р-2549, 36 справ) бірж праці вміщують інформацію (хоча й неповну) щодо діяльності окупаційних властей з мобілізації та використання робочої сили регіону, головним чином про кількість працюючого та всього населення. Стан *промислового виробництва,* умови праці на підприємствах відображено у документах фондів управлінських структур та окремих промислових підприємств, серед яких маємо фонди: Кіровоградського обласного об'єднання молочної і жирової промисловості (ф. Р-2530), Олександрійської міжрайонної масло-молочної контори Кіровоградського обласного об'єднання молочної і жирової промисловості (ф. Р-2560), Кіровоградського «Цукробурякотресту» (ф. Р-7087), Вільшанського районного управління млинами (ф. Р-6077), Кіровоградського хімічного заводу № 2 (ф. Р-2491), Кіровоградського заводу сільськогосподарського машинобудування (ф. Р-2541), Кіровоградської фабрики по виготовленню фарб (ф. Р-2524), гончарного заводу м. Олександрія (ф. Р-2552), млинів (фф. Р-2373, Р-2551, Р-2694, Р-2740, Р-2769, Р-2819), Кіровоградського хлібзаводу (ф. Р-2534), цукрових заводів і комбінату (фф. Р-2724, Р-2742, Р-5999, Р-5997), маслозаводів (фф. Р-2553, Р-2682).

Сільськогосподарську галузь Кіровоградщини періоду нацистської окупації репрезентують у зібраннях архіву документи фондів, що стосуються як діяльності управлінських структур, так і сільськогосподарських підприємств – обласного земельного управління (ф. Р-2505), земельних відділів районних і міської управ (фф. Р-2500, Р-2763, Р-2811, Р-6079, Р-2520), земельних комендатур (фф. Р-2374, Р-2385, Р-2548, Р-2563, Р-2673, Р-2794), сільськогосподарських виробничих бюро (фф. Р-2501, Р-2556, Р-2752, Р-2793, Р-2803, Р-2805), обласних контор державних сортових фондів, шовківництва, «Сортнасіннєовоч» (фф. Р-2516, Р-2521, Р-2528), головного управління МТС (ф. Р-2513), управління державними маєтками (Р-2611),

державних маєтків та ферм (7 фондів), громадських дворів (ф. Р-2786), машинно-тракторних станцій (8 фондів), насіннєвих контори, бази і лабораторій (фф. Р-2497, Р-2507, Р-2693, Р-2809), інкубаторної станції (ф. Р-2519), лісництв і лісового господарства (фф. Р-2555, Р-2699, Р-2636), ветеринарних лікарень (фф. Р-2615, Р-2770). У складі фондів управлінських структур досить вичерпно представлено директивні матеріали РКУ, генерального округу «Миколаїв» з питань земельної політики та організації економічного визиску сільськогосподарського сектору загарбаних українських територій, відображено основні кількісні показники стану господарств, рівня сільськогосподарського виробництва, наявності та використання техніки, робочої сили, кількості населення. Наприклад, у фонді Кіровоградської обласної земельної управи (Р-2505) відклалися накази і розпорядження генерального комісара Миколаївського округу, відомості про наявність в області різного виду худоби, баланси щодо її відкорму по районах і громадських дворах, акти перевірки якості зерна, листування з МТС з питань постачання палива і мастил; у фонді Кіровоградського українського сільськогосподарського бюро (Р-2501) – розпорядження та інструкції рейхскомісара України з сільськогосподарських питань, план посіву сортових культур у районах Кіровоградської області на 1942 р., відомості про збір, обмолот, наявність насіння та його якість по державних господарствах області на 03.03.1942 р., листування із земельними комендатурами, сільськими управами з господарських питань, серед документів фонду Олександрійської районної земельної комендатури (Р-2548) – накази РКУ, розпорядження комендатури з питань роботи сільських управ і громадських дворів, відомості про хід посівної кампанії, про наявність і стан тваринництва по громадських дворах району, про кількість населення, що в них проживає, рапорти про роботу військовополонених, робочі бланки з визначення якості насіння, фонду Кіровоградського головного управління МТС (Р-2513) – виробничо-фінансові звіти МТС області, звіти про їх готовність до проведення весняно-польових робіт та про витрати пального, відомості про проведення сільськогосподарських робіт МТС області, про ремонт їх сільськогосподарської техніки та інвентаризацію майна, списки дебіторів та кредиторів МТС області, акти перевірки їх роботи; фонду Кіровоградської обласної насіннєвої контори (Р-2497) – звіти про роботу контори, відомості про наявність мінеральних добрив і отрутохімікатів на складах обласної насіннєвої контори, про реалізацію і видачу насіння, про виконання плану здачі зернових культур, плану посіву і заготівлі насіння; у фонді Протопопівської дільничої земельної комендатури (Р-2563) наявні також відомості про створення насіннєвого страхового фонду, про стан посівів і проведення сільськогосподарських робіт та про обмін грошей.

Ще детальніше висвітлюють стан сільського господарства й умови життя сільського населення деякі (великообсягові) фонди громадських дворів, державних маєтків і ферм, інших виробничих підрозділів галузі, хоча в малочисельних за кількістю справ фондах цієї групи в основному містяться документи розпорядчого характеру, списки працівників (відомості про зарплату) або населення. Так, серед документів 831 справи, що становлять фонд «Громадські двори Кіровоградської області» (Р-2786),

містяться: директивні матеріали нацистської окупаційної влади з питань мобілізації робочої сили до Німеччини, боротьби з партизанським рухом; розпорядження районних, сільських управ, земельної комендатури з адміністративних та сільськогосподарських питань; місячні звіти про роботу громадських дворів; відомості про виконання сільськогосподарських робіт, ремонт сільськогосподарських машин, обмолот і вивезення зерна, про постачання фуражу для німецьких військових частин по громадських дворах області, про розвиток тваринництва, про сплату натуральних податків громадськими дворами; табелі обліку трудоднів членів громадських дворів; автобіографії громадян, які були репресовані органами радянської влади, і заяви про повернення їм майна; відомості на видачу коштів і продуктів харчування, фуражу і зерна членам громадських дворів; статистичні дані щодо кількості населення громадських дворів сільських управ, про здачу худоби і про м'ясопостачання; документи з обліку сільськогосподарських продуктів; списки членів громадських дворів області та осіб, які відбували трудову повинність. У фонді Грушківської державної ферми Грушківського державного маєтку с. Грушка Грушківського району Одеської області (Р-6005) збереглися відомості про кількість надоєного молока, про видачу робітникам економій хліба і продуктів харчування, про видачу зарплати робітникам Грушківської, Шамраївської та Новоселицької економій. Інформативно насиченими є фонди лісових господарств. Зокрема, у фонді Онуфріївського лісництва (Р-2699) можна знайти розпорядження Кіровоградської обласної і Новогеоргіївської районної лісових управ про заборону самовільної вирубки лісу, насадження лісових культур, про ціни на дрова і лісоматеріали, листування з питань відвантаження лісоматеріалів військовим частинам, організаціям і населенню, угоди між Онуфріївським лісництвом і громадянами на проведення заготівельних робіт, відомості про заготівлю, приймання і відправку лісопродукції, наряди і табелі обліку робіт, відомості на виплату заробітної плати, списки працівників лісництва та жителів Онуфріївського району на отримання дров.

Дотична інформація щодо виробництва та збуту сільськогосподарської продукції міститься і в документах *фондів споживчих спілок та товариств* (фф. Р-2522, Р-2680, Р-2816, Р-2480, Р-2703), *заготівельних та постачально-збутових установ і організацій* (фф. Р-2526, Р-2535, Р-6013, Р-2554, Р-2558, Р-2532, Р-2550, Р-2525). Тут, зокрема, відклалися дані про кількість, надходження, переробку, заготівлю і реалізацію сільськогосподарських продуктів і сировини (зерна, насіннєвого фонду, худоби, шкір), списки зернових пунктів, бухгалтерські документи, відомості про відрядження та заробітну плату працівників.

У складі 3 фондів (Р-2482, Р-2806, Р-2527) збереглися документи, за якими можна скласти певне уявлення щодо стану *торгівлі* в регіоні під час нацистської окупації та отримати цікаві факти, що характеризують умови життя населення. Найбільший серед них – фонд торговельно-продовольчого відділу Кіровоградської управи (Р-2482). З-поміж документів 242 справ, з яких сформовано фонд, знаходимо: накази, розпорядження, інструкції міської управи про встановлення цін на продукти харчування і товари промислової групи, про норми постачання продуктів для насе-

лення; листування з питань постачання продуктів харчування робітникам і службовцям гебітскомісаріату, Кіровоградської районної управи, в'язниці, моторемонтного та маслоробного заводів, молокозаводу, цегельного заводу, меблевої фабрики, дзеркальної майстерні, будинку інвалідів, пошти і телеграфу, посвідчення громадян на отримання хлібопродуктових карток. У фонді Долинського торговельного відділу (Р-2806) відклалися звіти про кількість товару, що був проданий у німецькому магазині.

Фінансово-банківську сферу репрезентовано в архіві фондами фінансових відділів міської та районних управ (фф. Р-2483, Р-2681, Р-2698, Р-2831) та відділень банків (фф. Р-2517, Р-2529, Р-2792). Краще збереглися, а отже, є й більш інформативно цінними фонди фінансових відділів управ. До їх складу увійшли розпорядчі документи з фінансових та податкових питань, фінансові звіти, а також інші матеріали, декотрі з яких вміщують не тільки «профільну» інформацію. Так, у фонді фінансового відділу Кіровоградської міської управи (Р-2483) наявні списки осіб, які виїхали до Німеччини, та перелік будинків, у яких мешкають німці або в яких розташовані військові частини; у фонді Бобринецького районного фінансового відділу (Р-2681) – відомості про сплату податків установами й організаціями, обмін грошей, видачу грошової допомоги інвалідам; заяви розкуркулених та репресованих радянською владою громадян про зменшення для них ставки оподаткування; відомості на виплату заробітної плати працівникам фінансових відділів сільських управ та установ охорони здоров'я і освіти району; у фонді Онуфріївського районного фінансового відділу (Р-2698) – списки майна сільських управ району та акти його інвентаризації, заяви громадян про видачу патентів на індивідуальну трудову діяльність; у фонді Устинівського районного фінансового відділу (Р-2831) – списки членів громадських дворів, власників будинків, кустарів, осіб, які мали велосипеди, платників податків, також списки осіб німецької національності, які проживали в Криничуватській управі. Документи банків збереглись у невеликій кількості, фрагментарно. Серед них – інструкції про видачу позичок підприємствам і організаціям, відомості про справляння податків.

Так само переважно у фондах відділів управ містяться документи, що відображають функціонування *житлового господарства,* діяльність *дорожньо-транспортних служб, будівельну галузь.* У найбільших за кількістю справ фондах цієї групи збереглися такі документи: у фонді житлового відділу Кіровоградської міської управи (Р-2485) – листування з адміністративних питань, фінансові документи, списки службовців і двірників управлінь будинками, списки мешканців по управліннях будинками та євреїв, закріплених за житловим відділом для прибирання вулиць міста, угоди на здачу в оренду домоволодінь, заяви громадян на отримання житла; у фонді будівельного відділу Кіровоградської міської управи (Р-2484) – накази, постанови, розпорядження Кіровоградської міської управи, будівельного відділу з адміністративних та господарських питань, протоколи засідань міської управи, інвентаризаційної комісії будівельного відділу, листування з питань постачання будівельних матеріалів, акти обстеження будинків, що потребують ремонту, кошториси на ремонт житлових будинків, угоди на здачу в оренду приміщень організаціям, установам та приватним особам, документи з особового складу.

Увійшли до складу «окупаційних фондів» архіву й документи Кіровоградського обласного управління *зв'язку* (ф. Р-2502), його районних контор (фф. Р-2613, Р-2663, Р-6080), Кіровоградського радіовузла (ф. Р-2503). У ф. Р-2502 представлено накази управління, постанову міського комісара про регулювання умов праці службовців, котрі працювали в німецьких установах, листування з районним відділенням зв'язку з господарських та фінансових питань, бухгалтерські документи, списки населених пунктів і абонентів телефонних станцій області, списки особового складу управління, посвідчення і доручення, видані співробітникам; у фондах районних контор – документи розпорядчого характеру та списки працівників; серед документів ф. Р-2503 – заяви громадян про встановлення і реєстрацію радіоточок, відомості про сплату установами й окремими особами абонентської плати, списки абонентів, списки і посвідчення працівників радіовузла.

Стан *охорони здоров'я* населення Кіровоградщини доби нацистської окупації певною мірою засвідчують збережені документи 2 фондів відділів охорони здоров'я (фф. Р-2515, Р-2700), 3 – лікарень (фф. Р-2488, Р-3016, Р-3020), 3 – поліклінік і амбулаторії (фф. Р-2492, Р-2633, Р-2704), санітарно-епідеміологічної станції (ф. Р-3029). Вони вміщують інформацію як про стан медичних закладів (забезпечення ліками, медичними інструментами, продуктами харчування), кількість лікарів та персоналу, так і про стан захворюваності населення, фіксують існуючі тарифи на медичні послуги. У фонді Кіровоградської міської поліклініки (Р-2492) заслуговує на увагу факт наявності списків службовців української служби порядку і комендатури шутцманшафту м. Кіровограда, які були направлені в міську поліклініку для проходження медичної комісії; у ф. Р-2515 відклалися також і заяви громадян про надання безоплатної медичної допомоги; у ф. Р-2700 зберігся наказ Кременчуцької міської управи про переведення установ охорони здоров'я на платне обслуговування населення, а у ф. Р-2704 – відомості про кількість прийнятих пологів. Річні й щомісячні звіти Кіровоградської міської та районних станцій про інфекційні захворювання у населення, щотижневі відомості та пояснювальні записки про санітарно-епідеміологічний стан у районах, що містяться у ф. Р-3029, безперечно, є цінними джерелами для висвітлення загальної проблеми життя населення України в період нацистської окупації.

Майже не збереглися в архіві фонди *освітньої галузі,* водночас джерельна база архіву надає можливість ознайомитися з документами *кінотеатру, архівного управління, бібліотеки, редакцій газет.* У фонді Бандурівського кінотеатру (Р-2686) знаходимо розпорядження Миколаївської філії та Кіровоградського відділення «Українфільм» з питань підготовки звітів, листування з Миколаївською філією з адміністративно-фінансових питань; у фонді Кіровоградського обласного і міського архівного управління (Р-2506) – плани роботи управління та накази з особового складу; опис документальних матеріалів та відомості про наявність книжок і газет, що зберігаються в архіві; описи облікових карток комуністів; акти про передачу партійних документів органам СД; штатні розписи, табелі обліку робочого часу, правила внутрішнього розпорядку архівного управління; у фонді Кіровоградської центральної бібліотеки (Р-2536) – листування

з Кіровоградською міською управою з організаційних питань, правила користування книжками міської бібліотеки, клопотання відділу освіти та заяви громадян про надання дозволу користуватися літературою міської бібліотеки, списки забороненої і дозволеної літератури; у фонді редакції Кіровоградської газети «Українські вісті» (Р-2504) – розпорядження Кіровоградської міської управи з адміністративних питань; матеріали, надіслані установами й організаціями для публікації в газеті (у тому числі – «звітні» статті про виконану роботу), кореспонденція, що надійшла для публікацій, заяви-оголошення громадян про втрату документів, про надання допомоги у розшуку родичів.

По 1 справі кожний включають фонди *релігійних* установ: Кіровоградського об'єднання євангелістських церков (ф. Р-2514) та Кіровоградського духовного управління (ф. Р-2518). Зрозуміло, що за кількістю збережених документів вони не можуть бути особливо інформативно насиченими і в нашому випадку скоріше просто засвідчують існування цих організацій.

Діяльність *громадських об'єднань* населення Кіровоградщини під час нацистської окупації віддзеркалюють документи Кіровоградського комітету Червоного Хреста, з яких сформовано фонд Р-2499. Серед них: накази Кіровоградського комітету Червоного Хреста з основної діяльності; листування із закладами охорони здоров'я м. Кіровограда з фінансово-господарських питань; списки військовополонених Червоної армії, що утримувалися в таборах, військовополонених Червоної армії Житомирського лазарету; списки осіб, репресованих органами радянської влади до війни; заяви громадян про розшук родичів, про надання матеріальної допомоги.

Колекційні зібрання архіву представляють документи і матеріали 158 справ фонду Р-6653 – «Колекція листів радянських громадян Кіровоградської області, вивезених до Німеччини і країн Західної Європи в період Другої світової війни 1941–1945 років».

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Олександрівська районна управа, с. Олександрівка Олександрівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2361, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Піщанобрідська районна управа, с. Піщаний Брід Піщанобрідського району Кіровоградської області

Ф. Р-2362, 2 справи. 1942–1944. Опис.

Аджамська районна управа, м. Аджамка Аджамського району Кіровоградської області

Ф. Р-2364, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Витязівська районна управа, с. Витязівка Витязівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2370, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Тишківський млин Новогригорівської 2-ї сільської управи, с. Тишківка Долинського району Кіровоградської області

Ф. Р-2373, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Долинська дільнична земельна комендатура, м. Долинськ Долинського району Кіровоградської області

Ф. Р-2374, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Новгородківська районна земельна комендатура, с. Новгородка Новгородківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2385, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.

Вершино-Мурзинська сільська управа, с. Вершино-Мурзинка Новопразького району Кіровоградської області

Ф. Р-2387, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Інгулецький державний маєток Інгулецької сільської управи, с. Інгулець Устинівського району Одеської області

Ф. Р-2388, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Степанівська сільська управа, с. Степанівка Устинівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2397, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.

Новогеоргіївська районна управа, м. Новогеоргіївськ Новогеоргіївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2476, 58 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Новогеоргіївська міська управа, м. Новогеоргіївськ Новогеоргіївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2477, 22 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Глинська сільська управа, с. Глинськ Новогеоргіївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2478, 19 справ. 1942. Каталог, опис.

Новогеоргіївський мировий суд, м. Новогеоргіївськ Кіровоградської області

Ф. Р-2479, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Новогеоргіївська районна спілка споживчих товариств, м. Новогеоргіївськ Новогеоргіївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2480, 6 справ. 1942. Опис.

Новогеоргіївська біржа праці, м. Новогеоргіївськ Новогеоргіївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2481, 1 справа. 1942. Опис.

Торговельно-продовольчий відділ Кіровоградської міської управи, м. Кіровоград Кіровоградської області

Ф. Р-2482, 242 справи. 1941–1943. Опис.

Фінансовий відділ Кіровоградської міської управи, м. Кіровоград Кіровоградської області

Ф. Р-2483, 21 справа. 1941–1943. Каталог, опис.

Будівельний відділ Кіровоградської міської управи, м. Кіровоград Кіровоградської області

Ф. Р-2484, 76 справ. 1941–1943. Опис.

Житловий відділ Кіровоградської міської управи, м. Кіровоград Кіровоградської області

Ф. Р-2485, 66 справ. 1941–1943. Опис.

Транспортний відділ Кіровоградської міської управи, м. Кіровоград Кіровоградської області

Ф. Р-2486, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Відділ праці Кіровоградської міської управи, м. Кіровоград Кіровоградської області

Ф. Р-2487, 8 справ. 1942–1943. Опис.

Лікарня св. Анни, м. Кіровоград

Ф. Р-2488, 25 справ. 1941–1944. Опис.

Комендатура української служби порядку, м. Кіровоград

Ф. Р-2489, 26 справ. 1941–1942. Опис.

Комендатура шутцманшафта м. Кіровограда, м. Кіровоград

Ф. Р-2490, 56 справ. 1942–1943. Опис.

Кіровоградський хімічний завод № 2, м. Кіровоград

Ф. Р-2491, 25 справ. 1941–1943. Опис.

Кіровоградська міська поліклініка, м. Кіровоград

Ф. Р-2492, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Кіровоградська районна управа № 1, м. Кіровоград Кіровоградської області

Ф. Р-2493, 8 справ. 1943. Опис.

Кіровоградський гебітскомісаріат, м. Кіровоград

Ф. Р-2494, 21 справа. 1941–1943. Опис.

Устинівська районна управа, с. Устинівка Устинівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2495, 28 справ. 1941–1943. Опис.

Липнязька сільська управа, с. Липняжка Добровеличківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2496, 31 справа. 1941–1944. Опис.

Кіровоградська обласна насіннєва контора, м. Кіровоград Кіровоградської області

Ф. Р-2497, 16 справ. 1941–1943. Опис.

Кіровоградський міський комісар, м. Кіровоград Кіровоградської області

Ф. Р-2498, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Кіровоградський комітет Червоного Хреста, м. Кіровоград

Ф. Р-2499, 7 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Кіровоградський районний земельний відділ, м. Кіровоград

Ф. Р-2500, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Кіровоградське українське сільськогосподарське виробниче бюро, м. Кіровоград

Ф. Р-2501, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Кіровоградське обласне управління зв'язку, м. Кіровоград

Ф. Р-2502, 10 справ. 1941–1943. Опис.

Кіровоградський радіовузол, м. Кіровоград

Ф. Р-2503, 8 справ. 1941–1943. Опис.

Редакція Кіровоградської газети «Українські вісті», м. Кіровоград

Ф. Р-2504, 7 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Кіровоградська обласна земельна управа, м. Кіровоград

Ф. Р-2505, 7 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Кіровоградське обласне і міське архівне управління, м. Кіровоград

Ф. Р-2506, 20 справ. 1941–1944. Каталог, опис.

Кіровоградська обласна контрольно-насіннєва лабораторія, м. Кіровоград Кіровоградської області

Ф. Р-2507, 16 справ. 1941–1943. Опис.

Кіровоградська міська управа, м. Кіровоград

Ф. Р-2512, 19 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Кіровоградське головне управління машинно-тракторних станцій (МТС), м. Кіровоград

Ф. Р-2513, 34 справи. 1941–1943. Опис.

Кіровоградське об'єднання євангелістських церков, м. Кіровоград

Ф. Р-2514, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Відділ охорони здоров'я і соціального забезпечення Кіровоградської міської управи, м. Кіровоград

Ф. Р-2515, 68 справ. 1941–1943. Опис.

Кіровоградська обласна контора державних сортових фондів, м. Кіровоград Кіровоградської області

Ф. Р-2516, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Кіровоградська обласна контора сільськогосподарського банку, м. Кіровоград

Ф. Р-2517, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Кіровоградське духовне управління, м. Кіровоград

Ф. Р-2518, 1 справа. 1942–1944. Каталог, опис.

Кіровоградська інкубаторна станція, м. Кіровоград

Ф. Р-2519, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Кіровоградський міський земельний відділ, м. Кіровоград

Ф. Р-2520, 1 справа. 1943. Опис.

Кіровоградська обласна контора шовківництва, м. Кіровоград

Ф. Р-2521, 1 справа. 1943. Опис.

Кіровоградська обласна спілка споживчих і кооперативних організацій (облспоживспілка), м. Кіровоград

Ф. Р-2522, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Кіровоградська міська пожежна охорона, м. Кіровоград
Ф. Р-2523, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Кіровоградська фабрика по виготовленню фарб, м. Кіровоград
Ф. Р-2524, 1 справа. 1942. Опис.
Кіровоградська філія центрального товариства по збуту сільськогосподарської продукції і постачання сільського господарства, м. Кіровоград
Ф. Р-2525, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Кіровоградська обласна контора по заготівлі худоби, м. Кіровоград
Ф. Р-2526, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Кіровоградська торгова фірма «Бромберг і К°», м. Кіровоград
Ф. Р-2527, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.
Кіровоградська обласна контора «Сортнасіннєовоч», м. Кіровоград Кіровоградської області
Ф. Р-2528, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Кіровоградський міський банк, м. Кіровоград
Ф. Р-2529, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Кіровоградське обласне об'єднання молочної і жирової промисловості, м. Кіровоград
Ф. Р-2530, 1 справа. 1943. Опис.
Кіровоградська кінотехнічна ремонтна майстерня, м. Кіровоград
Ф. Р-2531, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Кіровоградська обласна контора сільськогосподарського постачання, м. Кіровоград
Ф. Р-2532, 1 справа. 1942. Опис.
Відділ служби колії залізничної станції Кіровоград, м. Кіровоград
Ф. Р-2533, 1 справа. 1942–1944. Опис.
Кіровоградський хлібзавод, м. Кіровоград
Ф. Р-2534, 1 справа. 1943. Опис.
Кіровоградська обласна контора по заготівлі зерна, м. Кіровоград
Ф. Р-2535, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Кіровоградська центральна бібліотека, м. Кіровоград
Ф. Р-2536, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Кіровоградський дитячий будинок № 1, м. Кіровоград
Ф. Р-2539, 3 справи. 1941–1942. Каталог, опис.
Кіровоградський український суд, м. Кіровоград
Ф. Р-2540, 4 справи. 1942–1944. Каталог, опис.
Кіровоградський завод сільськогосподарського машинобудування, м. Кіровоград
Ф. Р-2541, 4 справи. 1941–1944. Опис.
Олександрійський гебітскомісаріат, м. Олександрія Кіровоградської області
Ф. Р-2546, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Олександрійська міська управа, м. Олександрія Олександрійського району Кіровоградської області
Ф. Р-2547, 4 справи. 1943. Опис.
Олександрійська районна земельна комендатура, м. Олександрія Кіровоградської області
Ф. Р-2548, 52 справи. 1941–1943. Опис.
Олександрійська біржа праці, м. Олександрія Кіровоградської області
Ф. Р-2549, 36 справ. 1942. Опис.
Олександрійська міжрайонна база сільськогосподарського постачання, м. Олександрія Кіровоградської області
Ф. Р-2550, 15 справ. 1941–1943. Опис.
Олександрійський млин № 1 Олександрійського управління млинами, м. Олександрія Кіровоградської області
Ф. Р-2551, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Гончарний завод, м. Олександрія Кіровоградської області
Ф. Р-2552, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Олександрійський маслозавод Олександрійської міжрайонної масло-молочної контори, м. Олександрія Кіровоградської області
Ф. Р-2553, 64 справи. 1941–1943. Опис.

Заготівельна контора Олександрійської районної спілки споживчих товариств, м. Олександрія Кіровоградської області

Ф. Р-2554, 12 справ. 1941–1943. Опис.

Олександрійське лісництво, м. Олександрія Кіровоградської області

Ф. Р-2555, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Олександрійське районне українське сільськогосподарське виробниче бюро, м. Олександрія Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2556, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Олександрійська районна управа, м. Олександрія Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2557, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Олександрійська контора із заготівлі худоби, м. Олександрія Кіровоградської області

Ф. Р-2558, 3 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Олександрійське районне статистичне бюро, м. Олександрія Кіровоградської області

Ф. Р-2559, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Олександрійська міжрайонна масло-молочна контора Кіровоградського обласного об'єднання молочної і жирової промисловості, м. Олександрія Кіровоградської області

Ф. Р-2560, 17 справ. 1941–1943. Опис.

Олександрійська міська пожежна команда, м. Олександрія Кіровоградської області

Ф. Р-2561, 1 справа. 1942. Опис.

Олександрійська овочева база, м. Олександрія Кіровоградської області

Ф. Р-2562, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Протопопівська дільнична земельна комендатура, с. Протопопівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2563, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Морозівська 2-га сільська управа, с. Морозівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2564, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.

Протопопівська сільська управа, с. Протопопівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2565, 3 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Морозівська 1-ша сільська управа, с. Морозівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2566, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Занфірівська сільська управа, с. Занфірівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2567, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Марто-Іванівська сільська управа, с. Марто-Іванівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2568, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Піщанобрідська сільська управа, с. Піщаний Брід Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2569, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Овнянська сільська управа, с. Овнянка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2570, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Ясинуватська сільська управа, с. Ясинуватка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2571, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Сільська управа, с. Леніне Друге Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2572, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Ворошилівська сільська управа, с. Ворошилівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2573, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Користівська сільська управа, с. Користівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2574, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Щасливська сільська управа, с. Щасливе Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2575, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Березівська сільська управа, с. Березівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2576, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Добронадіївська сільська управа, с. Добронадіївка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2577, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Петрозагір'ївська сільська управа, с. Петрозагір'я Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2578, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Новопилипівська сільська управа, с. Новопилипівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2579, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Попельнастівська сільська управа, с. Попельнасте Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2580, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Косівська сільська управа, с. Косівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2581, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Недогарківська сільська управа, с. Недогарки Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2582, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Бандурівська сільська управа, с. Бандурівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2583, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.

Дівочопільська сільська управа, с. Дівоче Поле Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2584, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.

Костянтинівська сільська управа, с. Костянтинівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2585, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Куколівська сільська управа, с. Куколівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2586, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Звенигородська сільська управа, с. Звенигородка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2587, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.

Пустельниківська сільська управа, с. Пустельникове Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2588, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Червонокам'янська сільська управа, с. Червона Кам'янка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2589, 3 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Приютівська сільська управа, с. Приютівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2590, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.

Лікарівська сільська управа, с. Лікарівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2591, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.

Державний маєток № 99 Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2608, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.

Державний маєток № 2 Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2609, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Державний маєток № 4 Михайлівської сільської управи, с. Михайлівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2610, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Управління державними маєтками Олександрійського округу, м. Олександрія Кіровоградської області

Ф. Р-2611, 1 справа. 1942. Опис.

Хмелівська районна управа, с. Хмельове Хмелівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2612, 1 справа. 1941–1944. Опис.

Хмелівська районна контора зв'язку Кіровоградського обласного управління зв'язку, с. Хмельове Хмелівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2613, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Хмелівський районний дорожній відділ, с. Хмельове Хмелівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2614, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Хмелівська районна ветеринарна лікарня, с. Хмельове Хмелівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2615, 3 справи. 1943. Опис.

Якимівська сільська управа, с. Якимівка Хмелівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2616, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Новоолександрівська сільська управа, с. Новоолександрівка Хмелівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2617, 10 справ. 1941–1944. Каталог, опис.

Арсенівська сільська управа, с. Арсенівка Хмелівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2618, 1 справа. 1941–1942. Каталог, опис.

Копанська сільська управа, с. Копани Хмелівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2619, 16 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Ерделівська сільська управа, с. Ерделівка Хмелівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2620, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Миролюбівська сільська управа, с. Миролюбівка Хмелівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2621, 12 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Знам'янська міська поліклініка, м. Знам'янка Кіровоградської області

Ф. Р-2633, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Охоронна поліція Знам'янського району, м. Знам'янка Знам'янського району Кіровоградської області

Ф. Р-2634, 27 справ. 1941–1943. Опис.

Знам'янська районна управа, м. Знам'янка Знам'янського району Кіровоградської області

Ф. Р-2635, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Чорнолісківське лісове господарство, с. Чорноліска Знам'янського району Кіровоградської області

Ф. Р-2636, 1 справа. 1942. Опис.

Знам'янське паровозне депо, м. Знам'янка Кіровоградської області

Ф. Р-2637, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Знам'янська комендатура, м. Знам'янка Знам'янського району Кіровоградської області

Ф. Р-2638, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Дмитрівська сільська управа, с. Дмитрівка Знам'янського району Кіровоградської області

Ф. Р-2639, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Христофорівська сільська управа, с. Христофорове Знам'янського району Кіровоградської області

Ф. Р-2640, 1 справа. 1942. Опис.

Васинська сільська управа, с. Васине Знам'янського району Кіровоградської області

Ф. Р-2641, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Плосківська сільська управа, с. Плоске Знам'янського району Кіровоградської області

Ф. Р-2642, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Знам'янська сільська управа, с. Знам'янка Знам'янського району Кіровоградської області

Ф. Р-2643, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Тишківська сільська управа, с. Тишківка Тишківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2646, 2 справи. 1941–1944. Опис.

Троянівська сільська управа, с. Троянове Тишківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2647, 9 справ. 1941–1944. Каталог, опис.

Рівненська районна контора зв'язку Кіровоградського обласного управління зв'язку, м. Рівне Рівненського району Кіровоградської області

Ф. Р-2663, 1 справа. 1942. Опис.

Добровеличківська районна земельна комендатура, с. Добровеличківка Добровеличківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2673, 1 справа. 1943. Опис.

Богодарівська сільська управа, с. Богодарівка Добровеличківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2674, 1 справа. 1942–1944. Опис.

Бобринецький гебітскомісаріат, м. Бобринець Бобринецького району Кіровоградської області

Ф. Р-2677, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Бобринецька міська управа, м. Бобринець Бобринецького району Кіровоградської області

Ф. Р-2678, 4 справи. 1941–1944. Опис.

Бобринецька районна управа, м. Бобринець Бобринецького району Кіровоградської області

Ф. Р-2679, 8 справ. 1941–1944. Опис.

Бобринецька районна спілка споживчих товариств, м. Бобринець Бобринецького району Кіровоградської області

Ф. Р-2680, 4 справи. 1941–1944. Опис.

Бобринецький районний фінансовий відділ, м. Бобринець Бобринецького району Кіровоградської області

Ф. Р-2681, 8 справ. 1941–1944. Опис.

Бобринецький маслозавод Бобринецької міжрайонної масло-молочної контори, м. Бобринець Кіровоградської області

Ф. Р-2682, 3 справи. 1941–1944. Опис.

Редакція газети «Бобринецький голос», м. Бобринець Бобринецького району Кіровоградської області

Ф. Р-2683, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Бобринецька машинно-тракторна станція (МТС), м. Бобринець Бобринецького району Кіровоградської області

Ф. Р-2684, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Степанівська сільська управа, с. Степанівка Бобринецького району Кіровоградської області

Ф. Р-2685, 11 справ. 1941–1943. Опис.

Бандурівський кінотеатр, с. Бандурівка Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2686, 1 справа. 1943. Опис.

Олександрійська районна контрольно-насіннєва лабораторія, м. Олександрія Кіровоградської області

Ф. Р-2693, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Єлисаветградківський млин № 5 Єлисаветградківського управління млинами, с. Єлисаветградківка Єлисаветградківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2694, 14 справ. 1941–1944. Опис.

Веселокутська сільська управа, с. Веселий Кут Єлисаветградківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2696, 8 справ. 1941–1943. Опис.

Цибулівська сільська управа, с. Цибулеве Єлисаветградківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2697, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Онуфріївський районний фінансовий відділ, с. Онуфріївка Онуфріївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2698, 2 справи. 1942. Опис.

Онуфріївське лісництво, с. Онуфріївка Онуфріївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2699, 18 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Онуфріївський районний відділ охорони здоров'я, с. Онуфріївка Онуфріївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2700, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Онуфріївський районний мировий суд, с. Онуфріївка Онуфріївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2701, 164 справи. 1942–1943. Опис.

Омельницьке сільське споживче товариство, с. Омельник Онуфріївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2703, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Онуфріївська районна медична амбулаторія, м. Онуфріївка Онуфріївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2704, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Онуфріївська районна українська допоміжна поліція охорони порядку, с. Онуфріївка Онуфріївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2705, 4 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Омельянівська сільська управа, с. Омельянівка Онуфріївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2706, 3 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Василівська сільська управа, с. Василівка Онуфріївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2707, 5 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Зибківська сільська управа, с. Зибкове Онуфріївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2708, 5 справ. 1943. Каталог, опис.

Браїлівська сільська управа, с. Браїлівка Онуфріївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2709, 10 справ. 1941–1944. Каталог, опис.

Камбурліївська сільська управа, с. Камбурліївка Онуфріївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2710, 8 справ. 1941–1944. Каталог, опис.

Куцеволівська сільська управа, с. Куцеволівка Онуфріївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2711, 2 справи. 1942. Каталог, опис.

Деріївська сільська управа, с. Деріївка Онуфріївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2712, 7 справ. 1941–1942. Каталог, опис.

Торговицька охоронна поліція, с. Торговиці Підвисоцького району Кіровоградської області

Ф. Р-2723, 4 справи. 1941–1942. Каталог, опис.

Перегонівський цукровий завод, с. Перегонівка Підвисоцького району Кіровоградської області

Ф. Р-2724, 58 справ. 1941–1943. Опис.

Підвисоцька районна управа, с. Підвисоке Підвисоцького району Кіровоградської області

Ф. Р-2725, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Володимирівська сільська управа, с. Володимирівка Підвисоцького району Кіровоградської області

Ф. Р-2726, 10 справ. 1941–1944. Каталог, опис.

Левівська сільська управа, с. Левівка Підвисоцького району Кіровоградської області

Ф. Р-2727, 8 справ. 1941–1944. Каталог, опис.

Нерубаївська сільська управа, с. Нерубаївка Підвисоцького району Кіровоградської області

Ф. Р-2733, 10 справ. 1941–1944. Каталог, опис.

Торговицька сільська управа, с. Торговиці Підвисоцького району Кіровоградської області

Ф. Р-2734, 18 справ. 1941–1944. Каталог, опис.

Перегонівська сільська управа, с. Перегонівка Підвисоцького району Кіровоградської області

Ф. Р-2735, 19 справ. 1941–1944. Каталог, опис.

Новопразький млин Новопразького управління млинами, с. Нова Прага Новопразького району Кіровоградської області

Ф. Р-2740, 20 справ. 1941–1943. Опис.

Новопразька районна управа, с. Нова Прага Новопразького району Кіровоградської області

Ф. Р-2741, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Саблино-Знам'янський цукровий завод, с. Саблине Новопразького району Кіровоградської області

Ф. Р-2742, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Новопразьке районне українське сільськогосподарське виробниче бюро, м. Нова Прага Новопразького району Кіровоградської області

Ф. Р-2752, 1 справа. 1943. Опис.

Митрофанівська сільська управа, с. Митрофанівка Новопразького району Кіровоградської області

Ф. Р-2753, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Новопразька районна земельна управа, м. Нова Прага Новопразького району Кіровоградської області

Ф. Р-2763, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Мошоринська сільська управа, с. Мошорине Новопразького району Кіровоградської області

Ф. Р-2765, 6 справ. 1941–1944. Каталог, опис.

Мошоринський млин Новопразького управління млинами, с. Мошорине Новопразького району Кіровоградської області

Ф. Р-2769, 12 справ. 1941–1943. Опис.

Новопразька районна ветеринарна лікарня, с. Нова Прага Новопразького району Кіровоградської області

Ф. Р-2770, 1 справа. 1943. Опис.

Онуфріївська районна управа, с. Онуфріївка Онуфріївського району Кіровоградської області

Ф. Р-2775, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Єлисаветградківська районна управа, с. Єлисаветградківка Єлисаветградківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2777, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Великовисківський районний відділ народної освіти, с. Велика Виска Великовисківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2785, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Громадські двори Кіровоградської області

Ф. Р-2786, 831 справа. 1941–1944. Опис.

Великовисківська районна управа, с. Велика Виска Великовисківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2791, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Великовисківська філія сільськогосподарського банку, с. Велика Виска Великовисківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2792, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Великовисківське районне українське сільськогосподарське виробниче бюро, с. Велика Виска Великовисківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2793, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Великовисківська районна земельна комендатура, с. Велика Виска Великовисківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2794, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Великовисківський районний відділ реєстрації актів громадянського стану, с. Велика Виска Великовисківського району

Ф. Р-2795, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Китайгородська сільська управа, с. Китайгород Олександрійського району Кіровоградської області

Ф. Р-2796, 1 справа. 1943. Опис.

Новомиргородська машинно-тракторна станція (МТС), м. Новомиргород Новомиргородського району Кіровоградської області

Ф. Р-2797, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Рощахівська машинно-тракторна станція (МТС), с. Рощахівка Витязівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2800, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Капустянська машинно-тракторна станція (МТС), с. Капустянка Маловисківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2801, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Маловисківська районна управа, м. Мала Виска Маловисківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2802, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Маловисківське районне українське сільськогосподарське виробниче бюро, м. Мала Виска Маловисківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2803, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Долинське районне українське сільськогосподарське виробниче бюро, с. Долинське Долинського району Кіровоградської області

Ф. Р-2805, 14 справ. 1941–1944. Опис.

Долинський торговельний відділ, с. Долинське Долинського району Кіровоградської області

Ф. Р-2806, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Долинська районна насіннєва база державних сортових фондів, с. Долинське Долинського району Кіровоградської області

Ф. Р-2809, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Піщанобрідська районна земельна управа, с. Піщаний Брід Піщанобрідського району Кіровоградської області

Ф. Р-2811, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Помічнянська машинно-тракторна станція (МТС), с. Помічна Піщанобрідського району Кіровоградської області

Ф. Р-2812, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.

Новгородківська районна управа, с. Новгородка Новгородківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2814, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Новгородківська охоронна поліція, с. Новгородка Новгородківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2815, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.

Заготівельна контора Новгородківської районної спілки споживчих товариств, с. Новгородка Новгородківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2816, 1 справа. 1942. Опис.

Новгородківський районний відділ благоустрою, с. Новгородка Новгородківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2817, 1 справа. 1942. Опис.

Верблюжківський млин Новгородківського управління млинами, с. Верблюжка Новгородківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2819, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Учбове господарство Новгородківського сільськогосподарського технікуму, с. Новгородка Новгородківського району Кіровоградської області

Ф. Р-2820, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Ганно-Леонтовичівська сільська управа, с. Ганно-Леонтовичеве Устинівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2826, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Штаїнтальська сільська управа, с. Штаїнталь Устинівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2827, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Ганно-Требинівська сільська управа, с. Ганно-Требинівка Устинівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2828, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Устинівський районний фінансовий відділ, с. Устинівка Устинівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2831, 25 справ. 1941–1943. Опис.

Солонцюватська сільська управа, с. Солонцюватка Устинівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2836, 2 справи. 1941–1944. Каталог, опис.

Червоноозерівська сільська управа, с. Червоне Озеро Устинівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2837, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Сагайдацька сільська управа, с. Сагайдак Устинівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2838, 1 справа. 1941–1942. Каталог, опис.

Криничуватська сільська управа, с. Криничуватка Устинівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2839, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Медівська сільська управа, с. Медове Устинівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2843, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Антонівська сільська управа, с. Антонівка Устинівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2844, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.

Інгулецька сільська управа, с. Інгулець Устинівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2845, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Березівська сільська управа, с. Березівка Устинівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2846, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Березівська машинно-тракторна станція (МТС), с. Березівка Устинівського району Одеської області

Ф. Р-2847, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Устинівський районний відділ народної освіти, с. Устинівка Устинівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2848, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Сонцівська сільська управа, с. Сонцеве Устинівського району Кіровоградської області

Ф. Р-2849, 2 справи. 1941–1944. Каталог, опис.

Маловисківська районна лікарня, м. Мала Виска Маловисківського району Кіровоградської області

Ф. Р-3016, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Маловисківський районний дорожній відділ, м. Мала Виска Маловисківського району Кіровоградської області

Ф. Р-3017, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Маловисківський районний будівельний відділ, м. Мала Виска Маловисківського району Кіровоградської області

Ф. Р-3018, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Маловисківська машинно-тракторна станція (МТС), м. Мала Виска Маловисківського району Кіровоградської області

Ф. Р-3019, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Плетеноташлицька лікарня, с. Плетений Ташлик Маловисківського району Кіровоградської області

Ф. Р-3020, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Міська санітарно-епідеміологічна станція Кіровоградського відділу охорони здоров'я, м. Кіровоград

Ф. Р-3029, 15 справ. 1941–1943. Опис.

Новоархангельська районна управа, с. Новоархангельськ Новоархангельського району Кіровоградської області

Ф. Р-3121, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Мар'янівська сільська управа, с. Мар'янівка Новоархангельського району Кіровоградської області

Ф. Р-3122, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Мацьківська сільська управа, с. Мацькове Новоархангельського району Кіровоградської області

Ф. Р-3123, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Скалівська сільська управа, с. Скалева Новоархангельського району Кіровоградської області

Ф. Р-3124, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Новоархангельська сільська управа, с. Новоархангельськ Новоархангельського району Кіровоградської області

Ф. Р-3125, 1 справа. 1943. Опис.

Селезнівська сільська управа, с. Селезневе Новоархангельського району Кіровоградської області

Ф. Р-3128, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Ульянівський цукровий комбінат дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Ульяновка Грушківського району Одеської області

Ф. Р-5997, 36 справ. 1941–1943. Опис.

Новоселицька економія Грушківського державного маєтку, с. Новоселицьке Грушківського району Одеської області

Ф. Р-5998, 11 справ. 1942–1943. Опис.

Грушківський цукровий завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Грушка Грушківського району Одеської області

Ф. Р-5999, 110 справ. 1941–1944. Опис.

Грушківський районний дорожній відділ, с. Грушка Грушківського району Одеської області

Ф. Р-6000, 2 справи. 1942. Опис.

Грушківська машинно-тракторна станція (МТС), с. Грушка Грушківського району Одеської області

Ф. Р-6004, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Грушківська державна ферма Грушківського державного маєтку, с. Грушка Грушківського району Одеської області

Ф. Р-6005, 21 справа. 1941–1944. Опис.

Дельфінівська примарія, с. Дельфінове Грушківського району Одеської області

Ф. Р-6007, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Соломійська примарія, с. Соломія Гайворонського району Одеської області

Ф. Р-6008, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Грушківська претура, с. Грушка Грушківського району Одеської області

Ф. Р-6009, 32 справи. 1941–1944. Каталог, опис.

Бугівська примарія, с. Бугове Грушківського району Одеської області

Ф. Р-6010, 10 справ. 1943–1944. Каталог, опис.

Шамраївська державна ферма Грушківського державного маєтку, с. Шамраївка Грушківського району Одеської області

Ф. Р-6012, 24 справи. 1941–1943. Опис.

Грушківська районна контора із заготівлі худоби, с. Грушка Грушківського району Одеської області

Ф. Р-6013, 13 справ. 1942–1943. Опис.

Шепилівська сільська управа, с. Шепилове Гайворонського району Кіровоградської області

Ф. Р-6075, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Могильненська державна ферма Сальківського цукрового комбінату, с. Могильне Гайворонського району Одеської області

Ф. Р-6076, 15 справ. 1941–1943. Опис.

Вільшанське районне управління млинами, с. Вільшанка Вільшанського району Кіровоградської області

Ф. Р-6077, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Маловисківський сільськогосподарський районний відділ, м. Мала Виска Маловисківського району Кіровоградської області

Ф. Р-6079, 5 справ. 1942. Опис.

Новопразька районна контора зв'язку Кіровоградського обласного управління зв'язку, с. Нова Прага Новопразького району Кіровоградської області

Ф. Р-6080, 1 справа. 1941. Опис.

Табір інтернованих німців при Маловисківському цукровому комбінаті, м. Мала Виска Маловисківського району Кіровоградської області

Ф. Р-6663, 10 справ. 1945. Опис.

Тишківська районна управа, с. Тишківка Тишківського району Кіровоградської області

Ф. Р-7083, 1 справа. 1943. Опис.

Архівні колекції

Колекція листів радянських громадян Кіровоградської області, вивезених до Німеччини і країн Західної Європи в період Другої світової війни 1941–1945 рр.

Ф. Р-6653, 158 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

I.15

Державний архів Луганської області

91053, м. Луганськ, вул. Совєтська, 85
Тел./факс (0642) 58-17-63
E-mail: archiv@is.com.ua
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra12

Джерельна база архіву з історії Другої світової війна містить і комплекс документів, які висвітлюють події періоду нацистської окупації Луганщини. До реєстру довідника включено інформацію стосовно складу і змісту 89 фондів, більшість із них – 85 – фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»), 1 – представляє документи і матеріали обласної комісії сприяння НДК СРСР зі встановлення збитків та злочинів, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками громадянам, колгоспам, громадським організаціям і установам області, 3 – архівні колекції. Мова документів – українська, російська, німецька.

Джерельний масив «окупаційних фондів» архіву розкриває основні напрями політики нацистських загарбників на окупованих українських землях з урахуванням специфічних особливостей окупаційної зони регіону. Луганська (Ворошиловградська) область разом з Чернігівською, Харківською, Сумською та Сталінською (Донецькою) областями, які так і не увійшли до складу РКУ, протягом усього періоду нацистської окупації перебувала в зоні дії військової адміністрації – т. зв. військовій зоні. Зона військового управління поділялася на район армій, який складався з району бойових дій (тут окремі управлінські заклади не створювали-

ся), оперативного тилового району армій, та тиловий район груп армій. Територіальними військовими органами були комендатури – головні польові, польові, гарнізонні (місцеві). Окрім німецьких комендатур, існували органи місцевого управління, які спиралися, як правило, на колишню адміністративну структуру, обмежуючись селом, громадою (сільською та міською) і районом. На чолі районів стояли начальники районних управ, на чолі громад – бургомістри, в селах влада зосереджувалася в руках старост.

У зібраннях архіву документи *військової адміністрації* не збереглися. Єдиний фонд – гарнізонної комендатури с. Мілове Міловського району (ф. Р-2243) – сформовано з документів, що надійшли від Харківського обласного державного архіву в 1955 р. Серед них – посвідчення громадян, які працювали в установах окупаційної влади с. Мілове. Документи *органів місцевого управління* з фондів міських, районних, селищних та сільських управ області об'єднано в один фонд Р-1307: «Управи Ворошиловградської області окупаційного періоду 1942–1943 рр. (об'єднаний архівний фонд)». До нього входять 754 справи, в яких міститься інформація стосовно основних напрямів встановлення «нового порядку», економічного визиску окупованої Луганщини, організації роботи самих управ. Серед документів – розпорядження, накази з основної діяльності управ; відомості з обліку населення, стягнення податків, персонального складу осіб, вивезених до Німеччини та залучених до виконання робіт, пов'язаних з будівництвом оборонних рубежів; протоколи загальних зборів мешканців населених пунктів; інструкція про прописку і виписку. В окремих (невеликих за обсягом) фондах відклалися документи Старобільського районного адміністративного управління районної управи (ф. Р-1706) та Білокуракинського районного адміністративного управління районної управи (ф. Р-2006). Вони різняться за складом документів: у ф. Р-1706 представлено доповідні записки шефу району про відкриття шкіл та списки громадян Старобільського району, які потребують матеріальної допомоги, а у ф. Р-2006 – розпорядження адміністративного управління сільским управам про введення податку на сільськогосподарські продукти, надання списків працездатного населення.

Одним з головних завдань військової адміністрації було упокорення окупованих районів та охорона тилів. До виконання цих завдань підключалася *поліція і формування, які виконували поліційні функції.* Документи 6 «окупаційних фондів» архіву – Новосвітлівської (ф. Р-1327), Городищенської (ф. Р-1332), Лисичанської (ф. Р-1448), Біловодської (ф. Р-1974) районних поліцій, Миколаївської (ф. Р-1492) поліції та управління Марківської районної поліції (ф. Р-1694) – засвідчують діяльність цих структур на території області. До складу фондів увійшли протоколи допитів, заяви громадян до поліції про розшук викрадених речей, звернення до населення про здачу зброї, списки комуністів та описи майна, вилученого у комуністів, списки громадян, вивезених до Німеччини, списки власників голубів, списки співробітників поліції та відомості про нарахування заробітної плати поліцейським.

На території України у військовій окупаційній зоні було запроваджено новий судоустрій та судочинство, але документи стосовно діяльності *судових органів* на Луганщині в архіві не збереглися. 4 фонди репрезен-

тують роботу органів реєстрації населення. У 39 справах фонду паспортного столу Верхньотеплівської районної поліції (ф. Р-1388) містяться відомості перепису та реєстрації населення, списки жителів по населених пунктах, посімейні списки. Книги реєстрації народження, смерті, акти поновлення свідоцтв про народження та свідоцтв про шлюб відклались у фонді відділу актів громадянського стану Іванівської районної управи (ф. Р-1410). Серед документів фонду паспортного столу Алчевської міської поліції (ф. Р-1451) – списки населення, працівників міської поліції; облікові картки за алфавітом, заяви громадян. Анкетні листки мешканців м. Ворошиловграда за алфавітом становлять фонд паспортного столу Ворошиловградської міської поліції (ф. Р-1654, 450 справ).

Краще (хоча не повністю, часто фрагментарно) збереглися в архіві документи *органів економічного освоєння територій, житлово-комунікаційного забезпечення, суб'єктів господарювання.* Діяльність органів із мобілізації та використання робочої сили у цій групі репрезентують 4 фонди бірж праці (фф. Р-1461, Р-1472, Р-1485, Р-1603). У документах цих фондів можна знайти інформацію з питань організації роботи бірж праці, відомості про рух робочої сили та продовольчих товарів (видачу продовольчих карток), списки населення, громадян, примусово вивезених до Німеччини, працівників бірж праці, міської управи (ф. Р-1472), облікові картки, тимчасові посвідчення особи.

Серед фондів, документи яких висвітлюють *стан промисловості* Луганщини під час нацистської окупації, в архіві збереглося 2 фонди її гірничодобувної галузі – Сергівського управління гірничозаводського дирекціону № 6 м. Серго (ф. Р-1541) та заводу гірничого устаткування гірничозаводського дирекціону № 6 м. Ворошиловграда (ф. Р-2025), фонди: цегельного (ф. Р-1316) та емалювального (ф. Р-1308) заводів, шкіряного (ф. Р-1311) та овчинного (ф. Р-1315) заводів, ліжкової фабрики (ф. Р-1314), промислового комбінату (ф. Р-1542), пилотерпугового заводу (ф. Р-1725). У цій групі представлено також 7 фондів млинів (фф. Р-1317, Р-1432, Р-1459, Р-1469, Р-1503, Р-1588, Р-1633), молочних (фф. Р-1465, Р-1496) та маслосирового (ф. Р-1614) заводів. Незважаючи на дещо «уривчастий» характер збережених документів, у них міститься важлива інформація як стосовно економічного визиску регіону (стан окремих підприємств, відомості про випуск та реалізацію продукції, сплату податків, кількість працівників, облік робочого часу), так і про умови праці та життя населення в окупації (відомості про оплату праці, отримання працюючими хліба, овочів, інших продовольчих товарів, вугілля та дров). У фонді Сентянівського молочного заводу районної молочно-жирової контори (ф. Р-1465) наявні зведені відомості перепису населення селища Черкаське, списки працівників та громадян, які здавали молоко, відомості щодо реалізації молочних продуктів та щоденного відпуску їх поліції і комендатурі.

Аграрний сектор економіки області представляють документи управлінських структур (районного земельного управління, сільськогосподарських управлінь), державних, общинних господарств та МТС. Окремий фонд сформовано з документів Міловського районного земельного управління (ф. Р-1702), у 4 справах якого зосереджено накази та розпоряджен-

ня сільськогосподарського управління, відомості щодо перебігу сільськогосподарських робіт.

Решта документів – сільськогосподарських управлінь, державних господарств і машинно-тракторних станцій – увійшли до складу об'єднаного фонду Р-1318 (557 справ). Серед них – розпорядження, накази з основної діяльності, звіти щодо виконання сільськогосподарських робіт, паспорта на коней і корів, охоронні грамоти; штатні розписи, відомості про персональний склад працівників державних господарств, нарахування заробітної плати, про одержання продовольчих товарів. Документи общинних господарств увійшли до складу об'єднаного фонду «Общинні господарства Ворошиловградської області періоду німецько-фашистської окупації»(ф. Р-1302), у якому налічується 1175 справ. До фонду включено: розпорядження, накази окружного, районних управлінь з основної діяльності; відомості про сплату податків, видання продуктів членам общинних господарств, наявність насіннєвого фонду та урожайність; про примусове вивезення громадян на роботу до Німеччини та збитки, завдані громадянам під час воєнних дій; звіти з виконання сільськогосподарських робіт; чисельний та персональний склад общинних господарств. У фонді дільничного агронома Біловодського районного земельного управління (ф. Р-1587) відклалися щоденні відомості про виконання сільськогосподарських робіт, переробку продукції (1942). Списки власників корів, коней (по старостатах), звіти щодо захворюваності й падежу сільськогосподарських тварин збереглись у фонді Сергівської ветеринарної лікарні (ф. Р-1543).

Документи 2 фондів уміщують деякі факти стосовно стану *лісового господарства* області в період окупації. Це фонди Новоайдарського лісництва Старобільського окружного лісового господарства (ф. Р-1993) та лісорозсадника Старобільської районної земельної управи (ф. Р-1707). У ф. Р-1993 містяться розпорядження управляючого лісовим господарством про видачу дров, відомості щодо виконуваних у лісництві робіт, а у ф. Р-1707 – накази та розпорядження земельної управи щодо складання та надання статистичних звітів, справляння податків з населення.

Діяльність *заготівельних та постачально-збутових* органів і організацій висвітлюють документи 5 фондів (Р-1330, Р-1441, Р-1452, Р-1489, Р-1653). Так, до фонду «Управління постачання підприємств продовольством продовольчого відділу сільськогосподарської комендатури, м. Ворошиловськ» (ф. Р-1452) увійшли відомості щодо кількості населення, списки населення на отримання хлібних карток, адресно-облікові картки; у фонді «Управління постачання підприємств продовольством продовольчого відділу сільськогосподарської комендатури, м. Серго» (ф. Р-1489) відклалися розпорядження з основної діяльності, списки населення, перелік установ для забезпечення продовольчими товарами, відомості щодо співробітників; у фонді Зоріковського зсипного пункту «Заготзерно» Міловського районного земельного управління (ф. Р-1330) можна віднайти інформацію щодо організації роботи пункту (у директивах обласного управління), звіти про заготівлю зернових і масляних культур, відомості про наявну сільськогосподарську продукцію.

Кооперативні організації представлено документами районних споживчих спілок (3 фонди) та сільського споживчого товариства. Складом документів вирізняється фонд Сергівської районної споживчої спілки (ф. Р-1470), у складі якого поряд з відомостями про одержання хлібопродуктів, нарахування заробітної плати працівникам відклалися звіти Алмазнянської сільської управи, протоколи допитів громадян, які несвоєчасно зареєструвалися в поліції. У фонді Сентянівського сільського споживчого товариства (ф. Р-2070) збереглися опис основних коштів та вступний баланс сільського споживчого товариства.

12 фондів з комплексу «окупаційних фондів» архіву відображають *фінансово-банківську сферу*. Це 4 фонди фінансових відділів районних управ, 3 – відділень сільськогосподарського банку, 5 фондів відділень господарського банку. Серед документів – директивні матеріали окупаційної влади; заяви сільських старост про зарахування грошей за сплату різних видів податків, реєстри і книги обліку справляння податків з населення; касові ордери, банківські доручення; відомості про співробітників. Відклалися у цих фондах і «непрофільні» документи: у ф. 1386 («Верхньотеплівське відділення господарського банку») – відомості про реалізацію сільськогосподарської продукції і карта Верхньотеплівського району; у ф. Р-1604 («Біловодський фінансовий відділ районної управи») – прейскуранти цін на пошиття одягу, взуття, ремонт годинників; у ф. Р-1612 («Троїцьке відділення господарського банку») – наказ про об'єднання олійного заводу з вальцювальним млином; у ф. Р-1649 («Містківське відділення сільськогосподарського банку») – звіти про надходження тварин на скотний двір; у ф. Р-1698 («Марківське відділення господарського банку») – наказ про вивчення працівниками німецької мови.

У невеликій кількості збереглися документи органів управління і підприємств *житлово-комунального господарства*. Їх зосереджено у фондах житлового відділу Ворошиловградської міської управи (ф. Р-1306), Ворошиловградської міської водоканалізації (ф. Р-1309), Рубежанського відділу міського господарства міської управи (ф. Р-1349), житлового відділу Попаснянської міської управи (ф. Р-1571), Ворошиловградського обласного шляхового управління міської управи (ф. Р-2007).

До фондів закладів *охорони здоров'я*, які функціонували в області під час нацистської окупації, увійшли документи 3 лікарень, полікліники, медичного пункту та Ворошиловградського обласного аптекоуправління міської управи. Переважно тут містяться відомості щодо складу медичних працівників (а також їх заробітної плати), фінансові звіти. Наявні також заявки на отримання аптеками медикаментів, деякі відомості про захворюваність та щеплення населення, звіти про санітарну роботу.

В архівному зібранні «окупаційних фондів» не представлено фондів, що відображають діяльність органів та установ *освітньої галузі, бібліотек, архівів, музеїв, науково-дослідних установ, засобів масової інформації, громадських об'єднань* (до певної міри виправляють ситуацію матеріали архівних колекцій, див. нижче). Дуже обмежену інформацію щодо культурного життя області можна отримати лише з програм концертів, які відклались у фонді театру «Кабаре» Ворошиловградської міської упра-

ви (ф. Р-2011). Тут також наявні відомості щодо співробітників, розпорядження міської управи про явку в поліцію.

Групу фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни, репрезентовано документами ф. Р-1658 – «Ворошиловградська обласна комісія сприяння Надзвичайній державній комісії зі встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників, м. Ворошиловград», які вміщують відомості щодо злодіянь нацистів та збитків, завданих загарбниками громадянам, колгоспам, установам, підприємствам м. Ворошиловграда та області (акти, зведені відомості, реєстри). Тут наявні також опитувальні листи громадян, які повернулися з Німеччини.

Доповнюють інформацію документів попередніх груп *архівні колекції.*

У фонді Р-1717 зібрані документальні матеріали окупаційної влади (1942–1943) – накази, розпорядження та оголошення про здавання зброї, роботу навчальних закладів, відправлення жителів області до Німеччини. Колекцію ф. Р-1755 сформовано з матеріалів, що надійшли у 1949 р. від Київського обласного державного архіву, а також з документів, переданих відділом КДБ при РМ УРСР у 1956 р. Серед них – зібрання газет «Нове життя» (видавалась у містах Ворошиловграді та Первомайську) та «Ранок» (видавалась у м. Попасне), атласи бойових дій і географічних карт німецькою мовою. Фонд Р-1763 складається з посвідчень та робочих книжок, виданих місцевим жителям окупаційними установами на території Ворошиловградської області, листів.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Общинні господарства Ворошиловградської області періоду німецько-фашистської окупації (об'єднаний архівний фонд)
Ф. Р-1302, 1175 справ. 1942–1943. Описи.

Житловий відділ Ворошиловградської міської управи
Ф. Р-1306, 4 справи. 1942. Опис.

Управи Ворошиловградської області окупаційного періоду 1942–1943 рр. (об'єднаний архівний фонд)
Ф. Р-1307, 754 справи. 1942–1943. Описи.

Емалювальний завод промислового відділу міської управи м. Ворошиловграда
Ф. Р-1308, 41 справа. 1942–1943. Опис.

Ворошиловградська міська водоканалізація, м. Ворошиловград
Ф. Р-1309, 19 справ. 1942–1943. Опис.

Ворошиловградське обласне аптекоуправління міської управи, м. Ворошиловград
Ф. Р-1310, 11 справ. 1942–1943. Опис.

Шкіряний завод № 1 промислового відділу міської управи, м. Ворошиловград
Ф. Р-1311, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Ворошиловградська ліжкова фабрика промислового відділу міської управи, м. Ворошиловград
Ф. Р-1314, 1 справа. 1943. Опис.

Ворошиловградський овчинний завод промислового відділу міської управи, м. Ворошиловград

Ф. Р-1315, 1 справа. 1942. Опис.

Ворошиловградський цегельний завод промислового відділу міської управи, м. Ворошиловград

Ф. Р-1316, 15 справ. 1942–1943. Опис.

Млин № 36 м. Ворошиловграда обласного управління борошномельної, олійницької і хлібопекарської промисловості

Ф. Р-1317, 16 справ. 1942–1943. Опис.

Державні господарства, машинно-тракторні станції і установи управління сільським господарством окупаційного періоду 1942–1943 pp. (об'єднаний архівний фонд)

Ф. Р-1318, 557 справ. 1942–1943. Описи.

Новосвітлівська районна поліція, с. Новосвітлівка Новосвітлівського району

Ф. Р-1327, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Зориківський зсипний пункт «Заготзерно» Міловського районного земельного управління, с. Зориківка

Ф. Р-1330, 6 справ. 1942. Описи.

Городищенська районна поліція, с. Городище Ворошиловського району

Ф. Р-1332, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Рубежанський відділ міського господарства міської управи, м. Рубіжне

Ф. Р-1349, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Медичний пункт Іванівської селищної управи, с-ще Іванівка

Ф. Р-1360, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Ровеньківський фінансовий відділ районної управи, м. Ровеньки

Ф. Р-1361, 68 справ. 1942–1943. Описи.

Криворізький старостат, рудник Криворіжжя

Ф. Р-1369, 2 справи. 1942. Опис.

Верхньо-Теплівське відділення господарського банку, с. Верхньо-Тепле

Ф. Р-1386, 12 справ. 1942–1943. Описи.

Паспортний стіл Верхньо-Теплівської районної поліції, с. Верхньо-Тепле

Ф. Р-1388, 39 справ. 1942–1943. Опис.

Відділ запису актів громадського стану Іванівської районної управи, с. Іванівка

Ф. Р-1410, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Млин с. Новосвітлівка обласного управління олійницької і хлібопекарської промисловості

Ф. Р-1432, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Лозно-Олександрівська районна контора «Заготскот» обласної контори «Заготскот»

Ф. Р-1441, 2 справи. 1942. Опис.

Друкарня Лозно-Олександрівської районної управи, с. Лозно-Олександрівка

Ф. Р-1444, 2 справи. 1942. Опис.

Лисичанська районна поліція, с. Лисичанськ Лисичанського району

Ф. Р-1448, 2 справи. 1942. Опис.

Паспортний стіл Алчевської міської поліції, м. Алчевськ

Ф. Р-1451, 44 справи. 1942–1943. Опис.

Управління постачання підприємств продовольством продовольчого відділу сільськогосподарської комендатури, м. Ворошиловськ

Ф. Р-1452, 38 справ. 1942–1943. Описи.

Ворошиловградська районна контора прибутку та збутку районної сільськогосподарської комендатури, м. Ворошиловград

Ф. Р-1454, 1 справа. 1943. Опис.

Новопсковське відділення господарського банку, с. Новопсков

Ф. Р-1456, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Вальцювальний млин с. Новопсков обласного управління борошномельної, олійницької і хлібопекарської промисловості, с. Новопсков

Ф. Р-1459, 12 справ. 1942–1943. Опис.

Ворошиловська районна біржа праці районної управи, м. Ворошиловськ
Ф. Р-1461, 13 справ. 1942–1943. Опис.
Сентянівський молочний завод районної молочно-жирової контори, с. Сентянівка
Ф. Р-1465, 18 справ. 1942–1943. Опис.
Млин с. Біле обласного управління борошномельної, олійницької і хлібопекарської промисловості
Ф. Р-1469, 1 справа. 1942. Опис.
Попаснянська районна біржа праці районної управи, м. Попасна
Ф. Р-1472, 24 справи. 1942–1943. Опис.
Попаснянський фінансовий відділ районної управи, м. Попасна
Ф. Р-1473, 66 справ. 1942–1943. Описи.
Сватівська районна кооперативна спілка, м. Сватове
Ф. Р-1480, 15 справ. 1942. Опис.
Сватівська районна споживча спілка, м. Сватове
Ф. Р-1481, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Сергівська міська біржа праці міської управи, м. Серго
Ф. Р-1485, 15 справ. 1942–1943. Опис.
Сергівське відділення господарського банку, м. Серго
Ф. Р-1486, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Управління постачання підприємств продовольством продовольчого відділу сільськогосподарської комендатури, м. Серго
Ф. Р-1489, 9 справ. 1942–1943. Описи.
Сергівська районна споживча спілка (райспоживспілка), м. Серго
Ф. Р-1490, 7 справ. 1942–1943. Описи.
Миколаївська поліція, с. Миколаївка Сергівського району
Ф. Р-1492, 3 справи. 1942–1943. Описи.
Сергівський молочний завод районної молочно-жирової контори, м. Серго
Ф. Р-1496, 1 справа. 1942–1943. Описи.
Млин с. Іванівка обласного управління борошномельної, олійницької і хлібопекарської промисловості
Ф. Р-1503, 88 справ. 1942–1943. Описи.
Сергівське шахтоуправління гірничнозаводського дирекціону № 6, м. Серго
Ф. Р-1541, 1 справа. 1942. Опис.
Новопсковський промисловий комбінат районної управи, с. Новопсков
Ф. Р-1542, 5 справ. 1942–1943. Описи.
Сергівська ветеринарна лікарня міської управи, м. Серго
Ф. Р-1543, 8 справ. 1942–1943. Описи.
Лозово-Павлівський старостат, с. Лозово-Павлівка
Ф. Р-1546, 3 справи. 1943. Описи.
Житловий відділ Попаснянської міської управи, м. Попасна
Ф. Р-1571, 2 справи. 1942–1943. Описи.
Дільничний агроном Біловодського районного земельного управління, с. Бараниківка
Ф. Р-1587, 2 справи. 1942. Описи.
Вальцювальний млин, с. Біловодськ обласного управління борошномельної, олійницької і хлібопекарської промисловості
Ф. Р-1588, 3 справи. 1942. Описи.
Біловодська районна біржа праці районної управи, с. Біловодськ
Ф. Р-1603, 12 справ. 1942–1943. Описи.
Біловодський фінансовий відділ районної управи, с. Біловодськ
Ф. Р-1604, 1 справа. 1942. Описи.
Троїцьке відділення господарського банку, с. Троїцьке
Ф. Р-1612, 4 справи. 1942–1943. Описи.
Біловодський масло-сировий завод районної молочно-жирової контори, с. Біловодськ
Ф. Р-1614, 4 справи. 1942–1943. Описи.

Макіївська сільська лікарня, с. Макіївка

Ф. Р-1632, 1 справа. 1942. Описи.

Млин с. Макіївка обласного управління борошномельної, олійницької і хлібопекарської промисловості

Ф. Р-1633, 1 справа. 1942–1943. Описи.

Містківське відділення сільськогосподарського банку, с. Містки

Ф. Р-1649, 6 справ. 1942. Описи.

Містківська районна споживча спілка, с. Містки

Ф. Р-1651, 2 справи. 1942. Описи.

Містківська скотобаза обласної контори «Заготскот»

Ф. Р-1653, 1 справа. 1942. Опис.

Паспортний стіл Ворошиловградської міської поліції, м. Ворошиловград

Ф. Р-1654, 450 справ. 1942. Опис.

Новоайдарська лікарня районної управи, с. Новоайдар

Ф. Р-1665, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Управління Марківської районної поліції, с. Марківка

Ф. Р-1694, 2 справи. 1942. Опис.

Марківський фінансовий відділ районної управи, с. Марківка

Ф. Р-1696, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Марківське відділення господарського банку, с. Марківка

Ф. Р-1698, 2 справи. 1942. Опис.

Міловське районне земельне управління, с. Мілове

Ф. Р-1702, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Старобільське районне адміністративне управління районної управи, м. Старобільськ

Ф. Р-1706, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Лісорозсадник Старобільської районної земельної управи, м. Старобільськ

Ф. Р-1707, 2 справи. 1942. Опис.

Старобільський сільськогосподарський завод районної земельної управи, м. Старобільськ

Ф. Р-1708, 21 справа. 1942–1943. Опис.

Новоастраханське відділення сільськогосподарського банку, с. Нова Астрахань

Ф. Р-1711, 18 справ. 1942–1943. Опис.

Старобільське відділення господарського банку, м. Старобільськ

Ф. Р-1713, 1 справа. 1943. Опис.

Пилотерпуговий завод промислового відділу міської управи, м. Ворошиловград

Ф. Р-1725, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Біловодська районна поліція, с. Біловодськ Біловодського району

Ф. Р-1974, 5 справ. 1942–1943. Опис.

3-тя міська поліклініка міської управи, м. Ворошиловград

Ф. Р-1992, 2 справи. 1942. Описи.

Новоайдарське лісництво Старобільського окружного лісового господарства, с. Новоайдар

Ф. Р-1993, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Білокуракинське районне адміністративне управління районної управи, с. Білокуракине

Ф. Р-2006, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Ворошиловградське обласне шляхове управління міської управи, м. Ворошиловград

Ф. Р-2007, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Театр «Кабаре» Ворошиловградської міської управи, м. Ворошиловград

Ф. Р-2011, 8 справ. 1942–1943. Опис.

Покровське відділення господарського банку, с. Новопсков

Ф. Р-2024, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Завод гірничого устаткування гірничозаводського дирекціону № 6, м. Ворошиловград

Ф. Р-2025, 8 справ. 1942–1943. Опис.

Міська інфекційна лікарня міської управи, м. Ворошиловград

Ф. Р-2032, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Сентянівське сільське споживче товариство районного споживчого товариства, с. Сентянівка

Ф. Р-2070, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Алмазнянський старостат, с. Алмазне

Ф. Р-2177, 1 справа. 1943. Опис.

Гарнізонна комендатура, с. Мілове Міловського району

Ф. Р-2243, 2 справи. 1942. Опис.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Ворошиловградська обласна комісія сприяння Надзвичайній державній комісії зі встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям і державним підприємствам, м. Ворошиловград

Ф. Р-1658, 1089 справ. 1943–1946. Опис.

Архівні колекції

Колекція документальних матеріалів окупаційної влади за 1942–1943 рр.

Ф. Р-1717, 12 справ. 1942–1943. Опис.

Колекція документальних матеріалів (газет і географічних карт), виданих у період тимчасової окупації Ворошиловградської області

Ф. Р-1755, 25 справ. 1942–1943. Опис.

Колекція документальних матеріалів (посвідчень особи, робочих книжок), виданих радян ським громадянам окупаційними установами на території Ворошиловградської області

Ф. Р-1763, 36 справ, 1942–1943. Опис.

І.16

Державний архів Львівської області

79008, м. Львів, вул. Підвальна, 13
Тел. (0322) 72-00-30
Тел./факс (0322) 72-78-70
E-mail: dalo@mail.lviv.ua
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra13

Унаслідок заздалегідь запланованого нацистським керівництвом Німеччини розчленування українських земель у серпні 1941 р. до польського генерального губернаторства ввійшла територія Львівської, Дрогобицької, Station Станіславської (нині Івано-Франківська) і Тернопільської областей, об'єднана в дистрикт Галичина з центром у м. Лемберг (м. Львів). Специфічні умови регіону зумовлювали особливості окупаційної політики, умови життя населення в добу нацистської окупації. Усе відображено у джерельній базі Державного архіву Львівської області періоду Другої світової війни. До складу реєстру довідника включено інформацію щодо 154 «окупаційних фондів» архіву – унікального масиву збережених документів, які всебічно висвітлюють нацистську окупаційну політику на Галичині, охоплюють різні сторони життя людей в умовах окупаційного режиму. 2 фонди репрезентують колекційні зібрання архіву. Мова документів – українська, німецька, польська, чеська.

До довідникової частини видання не включено фонди радянських органів влади і управління, до складу яких входять документи воєнного періоду та перших повоєнних років, що також вміщують інформацію, дотичну до проблеми. Зокрема, у Державному архіві Львівської області це фонди: Львівської обласної ради депутатів трудящих та її виконавчого комітету (ф. Р-221), Новомилятинської районної ради депутатів трудящих

та її виконавчого комітету (ф. Р-648), Олеської районної ради депутатів трудящих та її виконавчого комітету (Р-1887), Дрогобицької обласної ради депутатів трудящих та її виконавчого комітету (ф. Р-2022), Львівського обласного комітету Компартії України (ф. П-3), Дрогобицького обласного комітету Компартії України (ф. П-5001), до складу яких входять документи комісій із розслідування злочинів нацистських окупантів та встановлення заподіяних ними збитків. У документах цих фондів можна віднайти дані щодо масового винищення мирного населення, знищення євреїв у таборах смерті, вигнання громадян на каторжні роботи до Німеччини, пограбування та знищення матеріальних і культурних цінностей в Україні під час нацистської окупації.

Вищі органи управління окупованими територіями представляють документи губернаторства дистрикту Галичина (ф. Р-35)*. До складу фонду увійшло 9993 справи (1941–1944). Серед документів – циркуляри, інструкції, накази генерального губернаторства, губернаторства дистрикту Галичина, листування, де відображено основні напрями окупаційної політики у регіоні, питання організації поліції, мобілізації населення на роботу до Німеччини, створення стрілецької добровольчої української дивізії СС «Галичина», організації гетто; документи, що вміщують інформацію про роботу відділів губернаторства (пропаганди, фінансового, президіального, у справах населення та суспільної опіки, охорони здоров'я, секретаріату, лісового, праці, культури, освіти, промислового, ветеринарного, сільськогосподарського тощо), діяльність Українського центрального комітету (УЦК). Зокрема, йдеться й про запровадження в Галичині прибуткового, сільськогосподарського, інших видів податків, форми покарання населення (штрафи або тюремне ув'язнення) за ухилення від сплати податків, обов'язкової праці чи виконання інших повинностей окупаційної влади; організацію кампаній по збору з населення всього, що мало будь-яку цінність (коштовності, металеві вироби, одяг і навіть старий папір та гума); встановлення окремих розмірів оплати та норм харчового забезпечення мешканців ненімецької національності міст дистрикту; надання німецькій мові статусу державної у регіоні; впровадження дискримінуючих інші національності табличок із написами «Тільки для німців». Документи фонду вміщують відомості про кількість населених пунктів, установ, організацій, підприємств, державних маєтків; кількість та національний склад населення (більшість населення Галичини – 80 % – проживало в селах), вивезених на роботу до Німеччини, чисельний склад співробітників губернаторства, службовців, учителів (дані – в особових справах, особистих картках, списках). Наявні у складі фонду також листівки, оголошення, відозви, плакати нацистської окупаційної влади, статті, що розширюють коло джерел для вивчення періоду нацистської окупації Галичини.

У комплексі «окупаційних фондів» архіву відклався також фонд Уповноваженого рейхкомісара в справах зміцнення німецького народу при командувачі СС та поліції (ф. Р-11). Його становлять 218 справ, у яких збереглись інструкції, розпорядження, накази генерального губерна-

* Див. також «Центральний державний архів вищих органів влади і управління України», ф. 4329.

торства; листування з питань кадрів, переселення, надання матеріальної допомоги, оформлення документів про національну належність, на виїзд до Німеччини; списки рейхсдойче, фольксдойче, єврейських сімей, переселенців, населених пунктів; анкети, довідки, посвідчення; оголошення, відозви, афіші; картотека фольксдойче і рейхсдойче.

Досить «скромно» репрезентовано в архівних зібраннях фонди *місцевих органів окупаційної адміністрації.* Це фонди окружного комісаріату (ф. Р-317) та крайового комісара у Жовкві (ф. Р-98), Львівської міської (ф. Р-30), Рава-Руської (ф. Р-28) та Дрогобицької (ф. Р-1928) місцевих комендатур. До складу цих фондів увійшли директивні документи генерального губернаторства та місцевих органів окупаційної адміністрації, звіти про діяльність комендатур, інформації про арешти, втечу військовополонених, листування з питань повернення нерухомого майна, зарахування на роботу, виділення земельних ділянок, надання квартир, службових приміщень, надання концесій на відкриття магазинів і їдалень, справи про нарахування податку. У ф. Р-1928 збереглися оголошення про реєстрацію населення, його майна, скарги населення, списки розстріляних.

Документи Львівського (ф. Р-24), Стрийського (ф. Р-1952), Самбірського (ф. Р-1962), Дрогобицького (ф. Р-2042) окружних старость, Львівського міського староства (ф. Р-37), 5 фондів міських (фф. Р-80, Р-1951, Р-1954, Р-1956, Р-1985), волосної (ф. Р-1986) та сільської (ф. Р-87) управ відображають діяльність *місцевих органів самоуправління.* У складі фонду Р-24 відклалися циркуляри, розпорядження губернаторства, староства із різних питань реалізації окупаційної політики, у яких наводяться й численні факти про умови життя галичан у добу нацистської окупації. Так, наприклад, за документами фонду можна встановити, що закупівлю товарів першої необхідності селяни могли здійснювати лише за виданими окупаційною владою спеціальними талонами, що підтверджували виконання ними норм постачання сільськогосподарських продуктів для господарських установ дистрикту Галичина. Документи фонду (звіти, листування) відображають також діяльність Українського допомогового комітету (УДК), організацію допомоги населенню, військовополоненим, організацію дитячих садків, колоній. У справах фонду наявні статистичні відомості про склад населення (за результатами проведеного нацистської владою у 1942 р. перепису); документи стосовно підтвердження належності осіб до фольксдойче (етнічних німців), рейхсдойче; списки особового складу сільських, міських управ, староства. Серед документів Стрийського окружного староства, що відклалися у ф. Р-1952,– листування з питань створення гетто, мобілізації робочої сили у Німеччину, перелік установ та їх керівників. Циркуляри, інструкції, вказівки, штатні розписи та структура Дрогобицького староства; звіти про діяльність установ та підприємств; документи з питань виїзду громадян до Німеччини, на право відкриття приватної справи, організації гетто, покарання за переховування євреїв, листування з питань служби в дивізії СС «Галичина», евакуації населення, здавання сільськогосподарських продуктів; нотаріальні акти, анкети на прописку та виписку, списки фольксдойче, рейхсдойче, робітників і службовців, населених пунктів, афіші, оголошення збереглися у фонді Дрогобицького окружного ста-

роства. Великообсяговим (1667 справ) та інформативно цінним є також фонд Львівського міського староства, що, крім директивних документів, уміщує різноманітні відомості стосовно діяльності підприємств та установ міста, організації гетто, переселення, зразки друкованих пропагандистських видань нацистської окупаційної влади (плакати, листівки), афіші. У найбільшому за кількістю документів з фондів міських управ – Дрогобицької міської управи (ф. Р-1951, 608 справ) – відклалися документи її відділів: фінансового, торговельного, продовольчого, господарського, земельного, соціального забезпечення, охорони здоров'я, ветеринарного, протиповітряної оборони та комунального, які відображають діяльність управи за цими напрямами. У складі фонду Стрийської міської управи (ф. Р-1954) представлено листування з власниками будинків, підприємцями про денаціоналізацію будинків, оренду приміщень, прейскуранти цін; у фонді Хирівської міської управи (ф. Р-1956) – накази Перемишльського окружного староства про набір робочої сили, відомості перепису земельних угідь і худоби, списки службовців; у фонді Журавненської міської управи (ф. Р-1985) – декларації торговельних і промислових підприємств про реєстрацію фірм, списки громадян на отримання продовольчих карток і тютюну. Серед документів фонду Р-1986 – накази і вказівки Стрийського окружного староства, бюджети управи і проекти бюджетів шкіл, статистичні дані про посіви; відомості про сім'ї, які виїхали до Німеччини; списки працівників управи та відомості нарахування зарплати працівникам управи і членам комісії з держпостачання. У єдиному збереженому в складі «окупаційних фондів» Державного архіву Львівської області фонді сільської управи (ф. Р-87 – «Сільська управа села Ферліївки Краснянської волості Золочівського округу дистрикту Галичина») наявні розпорядження управи щодо здавання селянами сільськогосподарської продукції, списки мешканців та осіб, відправлених на роботу до Німеччини.

18 фондів належать до групи фондів *поліції та формувань, що виконували поліційні функції*. Серед них – фонди управління поліції і служби безпеки дистрикту Галичина (ф. Р-36), командира СС та поліції дистрикту Галичина (ф. Р-66), дирекції поліції у м. Львові (ф. Р-58), Дрогобицького відділення поліції і служби безпеки (ф. Р-1942), комісаріатів української поліції (об'єднаний фонд Р-16), окружного управління української поліції у м. Стрий (ф. Р-1960), відділень шутцполіції в містах Дрогобич, Борислав, Стрий (об'єднаний фонд Р-1936), команд української та охоронної поліції, частин допомогової поліції та польової жандармерії, школи поліцейських української поліції генерального губернаторства. Не всі фонди рівноцінні за інформативною насиченістю документів. Так, у ф. Р-36 маємо можливість ознайомитися з інструкціями, розпорядженнями, бюлетенями генерального губернаторства, наказами комендатури; документами слідства (протоколами, рапортами, інформаціями, дактокартами та листуванням); листуванням з питань діяльності поліцейських органів, розшуку військовополонених, осіб, які розшукуються на терені генерального губернаторства, повідомленнями про участь у каральних акціях, виступах радянських партизанів, ОУН–УПА; списками поліцейських, плакатами, афішами, листівками того періоду. А у ф. Р-66 представ-

лено переклади німецькою наказів С. А. Ковпака. У складі фонду Р-1942 зберігся звіт єврейського комітету, у ф. Р-12 («Команда української поліції у Львові дистрикту Галичина») – звіти комісаріатів поліції з основної діяльності та звіти поліції про участь в антиєврейських акціях; у ф. Р-16 – списки особового складу комісаріатів поліції м. Львова, звіти з кадрових питань, відомості нарахування зарплати особовому складу. Документи 1927 справ фонду Р-58 зафіксували директивні вказівки генерального губернаторства з питань структури й організаційних засад поліції, вміщують статистичні відомості щодо національного складу населення м. Львова, листування з питань прописки та виписки, розшуку громадян, підготовки кадрів, будівництва бомбосховищ, анкети фольксдойче та рейхсдойче, списки поліцейських та добровольців дивізії СС «Галичина», працівників установ та організацій; афіші, плакати, оголошення, листівки. У ф. Р-1936 збереглися листування й відомості стосовно обліку населення (окремо – єврейського населення), у ф. Р-23 (Команда охоронної поліції у Львові, 2084 справи) – розпорядження, накази німецького командування повітряними силами, начальника поліції охорони порядку, губернаторства дистрикту Галичина з питань організації протиповітряної оборони, списки мобілізованих на службу до ПВО. Реєстраційні книги арештованих, особові справи в'язнів, накази та листування з питань діловодства та з особового складу увійшли до фонду німецької кримінально-слідчої тюрми у м. Львові (ф. Р-86).

У групі фондів *органів суду, прокуратури, здійснення юридичної допомоги, виконання покарань, реєстрації населення* відклалися документи судів, прокурорського нагляду, нотаріату, тюрми, інституту судової експертизи.

Стан судочинства на Галичині під час нацистської окупації засвідчують документи і матеріали, що збереглись у фондах спеціального суду при німецькому суді у м. Львові (ф. Р-77), Окружного суду в м. Львові (ф. Р-347), Львівського міського суду Львівського судового округу (ф. Р-183), Львівського апеляційного суду (ф. Р-161), міських судів дистрикту Галичина, об'єднаних у фонді Р-268. Фонди судів дають змогу ознайомитися з директивними документами з питань устрою судочинства дистрикту, звітами судів про роботу, кримінальними та цивільними справами, що розглядались у судах, слідчими справами засуджених, відомостями щодо службовців судових органів. Органи прокурорського нагляду представляють документи фонду прокурора при апеляційному суді у м. Львові (ф. Р-267), де також наявні директиви міністерства юстиції, управління юстиції генерального губернаторства, судові справи, списки працівників. Крім того, до фонду Р-267 увійшло листування з районними прокуратурами. Діяльність нотаріату фіксують документи нотаріальної палати у м. Львові (ф. Р-274), нотаріату у м. Журавко (ф. Р-1982), 23 нотаріусів. Циркуляри й розпорядження відділу юстиції генерального губернаторства, листування з генеральним губернаторством про призначення нотаріусів, звіти про роботу нотаріальних контор, листи обліку сплати гербових зборів, списки нотаріусів, заяви нотаріусів, удів, сиріт про надання їм матеріальної допомоги, особові справи нотаріусів і кандидатів у нотаріуси – такий, в основному, склад документів нотаріальної палати у м. Львові.

Угоди про заснування торговельних товариств, союзів, документи нотаріального супроводу роботи торговельних підприємств, угоди про продаж нерухомого майна, дарчі на передачу нерухомого майна, нотаріальні акти про встановлення і присудження спадку, справи про поділ спадку, повідомлення на сплату податків відклались у фондах нотаріусів. До фонду Р-3164 увійшли довідки про смерть мешканців м. Львова, результати судмедекспертизи. Дещо «незвично» відклався в архівних зібраннях фонд «Приватне бюро Юстини Ульріх з розшуку осіб, які пропали безвісти, з перекладів та кореспонденції», в якому міститься листування з іноземними консульствами та приватними особами про розшук осіб, які пропали безвісти. У фонді німецької кримінально-слідчої тюрми у м. Львові збереглися реєстраційні книги арештованих, особові справи в'язнів, накази та листування з питань ведення діловодства та з особового складу.

Політику нацистської окупаційної влади щодо *економічного освоєння загарбаних територій, комунікаційного та житлово-комунального забезпечення, діяльність суб'єктів господарювання* висвітлює тематично «різнобарвна», досить великообсягова група фондів, до якої входять документи органів та установ з мобілізації та використання робочої сили, управлінських структур та підприємств промисловості та сільського господарства, торговельних, споживчих і кооперативних організацій та установ, органів та установ фінансово-банківської сфери, податкових органів, організацій та підприємств житлово-комунального господарства, будівництва, транспорту та зв'язку.

Про те, як відбувалися вербування і відправка робочої сили до Німеччини, можна дізнатися з документів Львівської біржі праці (ф. Р-39), Дрогобицької біржі праці та її відділень (об'єднаний фонд Р-1989), інформаційного бюро з вербування та відправки робочої сили до Німеччини (ф. Р-54). Привертає увагу наявність у ф. Р-1989 картотеки обліку випускників шкіл.

Деякі питання управління *промисловістю* регіону висвітлюються у документах фонду «Головна група промисловості і транспорту Галіційської окружної господарської палати, м. Львів» (ф. Р-59), де, зокрема, міститься інформація щодо власників та працівників підприємств, фірм. Відомості про видобуток нафти та нафтопродуктів, переробку нафти, правила її транспортування до Німеччини, протоколи нарад директорів заводів, звіти про роботу вміщують документи Львівського відділу особливого уповноваженого нафтової промисловості в дистрикті Галичина (ф. Р-60), Галіційського відділення акціонерного товариства з переробки нафти «Бескіден» (ф. Р-84), об'єднаного фонду Р-85 – «Головне управління акціонерного товариства з продажу нафти "Карпатська нафта" у Львові і його відділення у Дрогобичі дистрикту Галичина». Звіти про роботу відображають стан виробництва на міському газовому заводі у м. Львові (ф. Р-78). Інформацію стосовно промислової галузі Галичини періоду нацистської окупації подають збережені документи фондів Львівського відділення акціонерного товариства обробки деревини «Хобаг» (ф. Р-56), Львівської трикотажної фабрики (ф. Р-1216), тресту галіційських цукрових заводів (ф. Р-322), шоколадної фабрики Ховлінгера у м. Львові (ф. Р-43), фабрики з виробництва морозива, вафель, повидла Львівського кондитерського тресту (ф. Р-44), Львівської української хлібопекарні Йоганна

Мельника (ф. Р-71), Львівського пивоварного заводу (ф. Р-364). Так, у ф. Р-322 маємо: інформацію щодо директив центрального управління цукрової промисловості, зафіксовану циркулярами та інструкціями, про стан виробництва на цукрових заводах; листування з генеральним губернаторством, цукровими трестами у Варшаві, Кракові, цукровими заводами про надання дозволу на проїзд у східні області України, про розподіл мінеральних добрив, забезпечення цукрових заводів пальним; відомості нарахування зарплати та особові справи службовців тресту. Серед документів ф. Р-364 – наряди та рапорти про виконання щоденних виробничих завдань, наряди на вивіз пива з території заводу, рапорти про обсяги продажу пива установам і фірмам, відомості на повернення заводу порожньої тари. У складі 2 справ збереглися в архіві документи промислового підприємства з виготовлення реклами «Торгреклама» у м. Львові (ф. Р-53), а саме замовлення на виготовлення рекламної (!) продукції.

Гірше збереглися в архіві документи, що висвітлюють стан *сільськогосподарської* галузі. Вони відклалися у складі лише 2 фондів – сільськогосподарського управління дистрикту Галичина (ф. Р-76) та філії Крайового сільськогосподарського товариства «Сільський господар» (ф. Р-1988) і вміщують переважно звіти, дані, що стосуються питань заготівлі м'яса, вовни, овочів, списки господарств на отримання насіння для посівної, відомості щодо працівників. Деякою мірою заповнюють цю прогалину документи фондів організацій *споживчої і торговельної кооперації* (всього – 7 фондів), де поряд з відомостями про організаційну діяльність, роботу кооперативів, магазинів, співробітників кооперативних установ можна віднайти інформацію, що стосується сільськогосподарського виробництва. Наприклад, у складі фонду Р-266 («Союз землеробних окружних та повітових торгових кооперативів "Центросоюз" у м. Львові дистрикту Галичина») збереглися циркуляри та розпорядження Центрального сільськогосподарського управління дистрикту, звіти кооперативів про заготівлю зернових і стручково-олійних рослин, списки сільських кооперативів Галичини. Відомості про селян, які здали сільськогосподарську продукцію окупаційній владі, списки сільських кооперативів, звіти про роботу кооперативів вміщує і фонд Стрийської окружної спілки кооперативів (ф. Р-1977). Тут також знаходимо цікаві факти про умови життя населення, зокрема у листуванні з питання продовження терміну дії дозволу на право їзди на велосипедах, дорученнях на отримання товарів.

У фонді Стрийського окружного управління нерухомим майном (ф. Р-1991) збереглися накази генерального губернаторства, сільськогосподарського відділу і листування з районними управліннями про держпостачання, порядок прийому на роботу єврейського населення; звіти начальників районних управлінь; прейскуранти цін на рухомий і нерухомий інвентар.

Функціонування *фінансово-банківських* органів та установ віддзеркалюють документи 9 фондів: Львівського філіалу відділу валютних операцій Головного господарського управління генерального губернаторства (ф. Р-73), Львівського сільськогосподарського банку (ф. Р-269), Жовківського фінансового управління Львівської фінансової інспектури (ф. Р-451), управління колишніх кредитних установ у м. Львові (ф. Р-1176), фінансо-

вих відділів Самбірської та Стрийської міських управ (фф. Р-1953, Р-1957), Українського банку у м. Журавків (ф. Р-1987), народного банку – кооперативу з обмеженою відповідальністю у м. Бориславі (ф. Р-1979), фінансового відділу Сколівської районної управи (ф. Р-2048). Більшість з них – вельми великообсягові та інформативно насичені. Так, у ф. Р-73 збереглися циркуляри вермахту, листування з філіалами банків, військовими частинами, поліцейськими органами з питань грошових переказів, руху товарів, фінансових рахунків, фінансові звіти; у ф. Р-269 – циркуляри вермахту, листування з філіалами банків, військовими частинами, поліцейськими органами з питань грошових переказів, руху товарів, фінансових рахунків, фінансові звіти; у ф. Р-269 – циркуляри Державного сільськогосподарського банку у м. Варшаві, листування з генеральним губернаторством, фірмами, військовими закладами, сільськогосподарським банком у м. Кракові про надання виписки з рахунків фірм, закриття рахунків, заяви осіб про надання кредиту, листи обліку власників торгових фірм, підприємств, касові ордери, рахунки і квитанції; у ф. Р-451 – справи про нарахування прибуткових податків, листи реєстрації власників нерухомого майна; у ф. Р-1176 – листування з банками, приватними власниками про сплату кредитів і виплат за векселями, списки боржників банку; у ф. Р-1953 – інструкції про державну мову, про українські свята, про сплату податків; відомості на отримання податку на додану вартість з працівників різних організацій; довідки про євреїв, направлених у концтабори для знищення; у ф. Р-1957 – інструкції фінансового відділу генерального губернаторства про нарахування податків, звіти кооперативів, реєстри платників податків; у ф. Р-1979 – листування з центральним банком у м. Львові, Союзом українських кооперативів, міською управою та іншими організаціями про фінансування заводів, оподаткування населення, нарахування грошей, книга обліку банку, щоденні звіти каси; у ф. Р-2048 – відомості нарахування зарплати працівникам організацій і підприємств району.

Циркуляри і розпорядження генерального губернаторства і фінансового інспекторату, протоколи контролю за роботою приватних підприємств і магазинів, справи про стягнення податків з власників фірм, магазинів, аптек, відомості нарахування зарплати працівникам установ і підприємств, нарахування податку, листи обліку заборгованостей платників податків – відклались у фонді податкового управління у м. Львові (ф. Р-265, 2200 справ).

Серед фондів, документи яких додають цікаві деталі до картини життя м. Львова під час нацистської окупації, фонди: Львівського міського тресту ресторанів центрального Галіційського управління готелів та ресторанів (ф. Р-55), Львівського готелю «Галичина» (ф. Р-41), готелю № 4 для німецьких військовослужбовців житлового відділу Львівської міської комендатури (ф. Р-69), міського тресту механічних пралень Львівського міського староства (ф. Р-72), управління Львівського міського трамваю (ф. Р-329).

Будівельну галузь репрезентують документи об'єднаного фонду Дрогобицького, Стрийського відділень будівельної служби генерального губернаторства (ф. Р-1941), Львівського відділення Люблінської спілки будів-

ництва доріг і мостів (ф. Р-42), Львівського відділення акціонерного товариства (з обмеженою відповідальністю) із будівництва аеродромів та бараків «Дельта» (ф. Р-62); залізничний транспорт – фонд окружної дирекції Східної залізниці у м. Львові (ф. Р-61); пошту – об'єднаний фонд «Управління німецької пошти на сході дистрикту Галичина. Поштамти в м. Бориславі і м. Дрогобичі» (ф. Р-25).

Факти, що фіксують стан *охорони здоров'я* регіону в добу нацистської окупації, містяться у документах фондів Дрогобицької (ф. Р-1943) та Стрийської (ф. Р-1965) окружних лікарень. Серед документів фондів – листування з установами про оплату лікування та з господарських питань, історії хвороб, статистичні дані щодо захворюваності, списки хворих і медичних працівників лікарень.

Соціальне забезпечення та страхування населення відображено у 4 фондах: Р-345, Р-456, Р-790 та Р-1950. Найбільш інформативно цінним з-поміж них є ф. Р-345 – Львівського відділу загальної каси соціального страхування дистрикту Галичина. До його складу увійшли: циркуляри і розпорядження генерального губернаторства і центрального управління каси у м. Варшаві, листування з губернаторством, окружними старостами, підприємствами, фірмами про обов'язкове страхування працівників та сплату страхових внесків, анкети та заяви службовців про страхування, списки членів каси, облікові картки, списки лікарів, пенсійні справи.

Освітню галузь репрезентують документи 7 фондів: шкільного відділу Стрийського окружного староства (ф. Р-1964); об'єднаного фонду Р-8, у 1406 справах якого зібрані документи шкіл дистрикту Галичина за 1941–1944 рр. (протоколи засідань педагогічних рад і конференцій, випускних екзаменів, свідоцтва про закінчення шкіл і курсів, списки та особові справи вчителів і учнів, журнали успішності учнів); державних сільськогосподарських курсів у м. Львові (ф. Р-102); державних технічних (ф. Р-197) та ветеринарних (ф. Р-201) професійних курсів у м. Львові; державних професійних курсів з підготовки лісничих у м. Львові (ф. Р-217); державної вчительської семінарії у м. Самборі (ф. Р-1967).

У складі «окупаційних фондів» архіву збереглися документи Львівських *музеїв і бібліотеки* (фф. Р-45, Р-48, Р-49). Невеликі за обсягами, ці фонди в основному зосереджують звіти про роботу установ та відомості щодо співробітників. Крім того, у фонді Українського державного етнографічного музею (ф. Р-45) представлено інвентарну книгу експонатів, у фонді Українського національного музею (ф. Р-48) – листування з Андреєм Шептицьким з питань переховування музейних цінностей, у фонді Львівської державної бібліотеки (ф. Р-49) – списки підбірок газет за 1941–1944 рр.

Інформаційно-пропагандистські організації та установи, друкарні представляють фонди: Урядового уповноваженого по пресі при губернаторстві дистрикту Галичина (ф. Р-81), редакції української газети «Львівські вісті» – щоденної газети для дистрикту Галичина (ф. Р-51), особового фонду «Яворський Євген – професор, заступник редактора української газети "Львівські вісті"» (ф. Р-52), головної Дрогобицької друкарні Львівського поліграфічного тресту (ф. Р-1945), Української книжкової друкарні у м. Стрий (ф. Р-1975). Дослідникам буде цікаво ознайомитися з матеріа-

лами цих фондів, зокрема: директивами генерального губернаторства, головного фінансового управління, інформаційними повідомленнями відділу преси; статтями, оглядами преси, списками журналістів та працівників мистецтв, театральними програмами, що збереглися у ф. Р-81; оголошеннями про розшук рідних через газету – у ф. Р-51; документами і матеріалами ф. Р-52, у складі якого – рукописи, статті, конспекти, плани, конспекти лекцій з української мови; протоколи засідань, плани, програми, списки предметної комісії з викладання української мови та літератури, створення видавництва «Українська книга».

До групи фондів, що представляють *громадські організації та об'єднання* у зібраннях архіву, увійшли як фонди німецьких політичних організацій (Львівського окружного комітету націонал-соціалістичної німецької робітничої партії, ф. Р-34), товариств (німецького спортивно-гімнастичного товариства у м. Львові, ф. Р-64), так і громадських організацій населення – українського і польського.

Заборонивши діяльність будь-яких політичних структур населення загарбаних територій, окупаційні власті дозволили діяльність окремих громадських організацій, які піклувались розвитком культурно-освітнього та господарського життя населення. На теренах генерального губернаторства широкого розвитку набула діяльність комітетів взаємодопомоги. У липні 1940 р. з метою координації їх діяльності було створено Український центральний комітет (УЦК) у м. Кракові. Всупереч суворому контролю з боку владних нацистських структур УЦК чимало зробив для духовного відродження населення західноукраїнських земель, завдяки чому значно зросла національна свідомість жителів краю. Інформацію стосовно цієї діяльності подають збережені в архіві документи з фондів Українських окружних комітетів УЦК у м. Стрию (ф. Р-1940)* та у м. Дрогобичі (ф. Р-1948), повітового комітету м. Сокалі (ф. Р-205), Українського комітету допомоги (УКД) Львівського округу (ф. Р-185), ремісничо-виховного закладу Українського центрального комітету для хлопчиків-сиріт і безпритульних у м. Львові (ф. Р-206), особовому фонді «Карпевич Богдан, член Української національної Ради в Рава-Руській дистрикту Галичина» (ф. Р-10).

Діяльність польських комітетів допомоги у містах Львові, Дрогобичі і Стрию репрезентує об'єднаний фонд Р-40, до складу якого увійшли директиви Польської головної ради опіки в м. Кракові, звіти про діяльність, листування з питань надання матеріальної допомоги польському населенню, оформлення дітей-сиріт до дитячих будинків.

Професійні об'єднання галичан представляє невеликий (2 справи) фонд правління Спілки українських журналістів у м. Львові (ф. Р-162).

Два з «окупаційних фондів» архіву висвітлюють деякі аспекти діяльності військових частин і установ. У фонді польової команди № 603 у м. Львові (ф. Р-31) містяться листування з питань організації гетто, з господарських питань, списки фільварків; у Р-63 – Інститут з вивчення вірусів при головному командуванні сухопутних військ (Берінґ-інститут) у м. Львові дистрикту Галичина – інформації інституту з питань отри-

*Див. також: «Центральний державний архів вищих органів влади і управління України».

мання матеріалів щеплення проти висипного тифу, списки працівників інституту.

Колекційні зібрання Державного архіву Львівської області у довіднику представляють документи і матеріали фондів Р-83 та Р-482. До складу фонду Р-83 увійшли спогади жителів м. Підкаміня про життя у роки нацистської окупації. У фонді Р-482 зібрано топографічні матеріали аерофотозйомки, плани та креслення земельних ділянок, доріг, вулиць та будинків м. Львова та Львівської області, копії кадастрових карт сіл.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Школи дистрикту Галичина (об'єднаний фонд)
Ф. Р-8, 1406 справ. 1941–1944. Описи.
Карпевич Богдан, член Української національної Ради в Рава-Руській дистрикту Галичина
Ф. Р-10, 4 справи. 1939–1942. Опис, каталог.
Уповноважений рейхскомісара в справах зміцнення німецького народу при командувачі СС та поліції
Ф. Р-11, 218 справ. 1941–1944. Описи, картотека.
Команда української поліції у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-12, 148 справ. 1941–1944. Описи, картотека.
Львівська окружна команда української поліції, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-13, 16 справ. 1941–1944. Описи, картотека.
Команда української поліції Городоцького округу дистрикту Галичина, м. Городок
Ф. Р-15, 1 справа. 1942. Опис, картотека.
Комісаріати команди української поліції у Львові (об'єднаний фонд)
Ф. Р-16, 40 справ. 1941–1944. Описи, картотека.
Команда охоронної поліції у Львові
Ф. Р-23, 2084 справи. 1941–1944. Описи, картотека.
Львівське окружне староство губернаторства дистрикту Галичина, м. Львів
Ф. Р-24, 1190 справ. 1941–1944. Описи, картотека, каталог.
Управління німецької пошти на сході дистрикту Галичина. Поштамти в Бориславі і Дрогобичі (об'єднаний фонд)
Ф. Р-25, 9 справ. 1941–1944. Описи.
Школа поліцейських української поліції генерального губернаторства, м. Львів
Ф. Р-27, 9 справ. 1942–1944. Описи, картотека.
Рава-Руська місцева комендатура, м. Рава-Руська дистрикту Галичина
Ф. Р-28, 9 справ. 1941–1942. Описи.
Львівська моторизована частина № 938 польової жандармерії при головній польовій комендатурі у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-29, 3 справи. 1943–1944. Описи.
Львівська міська комендатура дистрикту Галичина
Ф. Р-30, 1 справа. 1944. Опис.
Польова команда № 603 у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-31, 7 справ. 1941–1944. Описи.
Львівський окружний комітет націонал-соціалістичної німецької робітничої партії (НСДАП)
Ф. Р-34, 44 справи. 1941–1944. Описи, картотека.
Губернаторство дистрикту Галичина, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-35, 9993 справи. 1941–1944. Описи, каталог.
Управління поліції безпеки і служби (СБ) дистрикту Галичина у Львові
Ф. Р-36, 94 справи. 1941–1944. Описи, картотека.

Львівське міське староство губернаторства дистрикту Галичина, м. Львів

Ф. Р-37, 1667 справ. 1941–1944. Описи, каталог, картотека.

Львівська біржа праці губернаторства дистрикту Галичина

Ф. Р-39, 53 справи. 1941–1944. Описи, каталог.

Польські комітети допомоги у Львові, Дрогобичі і Стрию дистрикту Галичина (об'єднаний фонд)

Ф. Р-40, 536 справ. 1941–1944. Описи, каталог.

Львівське відділення Люблінської спілки будівництва доріг і мостів

Ф. Р-42, 12 справ. 1942–1943. Описи.

Готель «Галичина» у Львові дистрикту Галичина

Ф. Р-41, 2 справи. 1941. Описи.

Шоколадна фабрика Хофлінгера, м. Львів дистрикту Галичина

Ф. Р-43, 2 справи. 1941–1943. Описи.

Фабрика по виробництву морозива, вафель, повидла Львівського кондитерського тресту, м. Львів дистрикту Галичина

Ф. Р-44, 3 справи. 1941–1944. Опис.

Український державний етнографічний музей у м. Львові дистрикту Галичина

Ф. Р-45, 18 справ. 1941–1944. Описи, каталог.

Управління караульно-сторожової служби «Секурітас» у м. Львові дистрикту Галичина

Ф. Р-46, 10 справ. 1941–1943. Описи.

Український національний музей у Львові, м. Львів дистрикту Галичина

Ф. Р-48, 7 справ. 1941–1944. Описи, каталог.

Львівська державна бібліотека дистрикту Галичина

Ф. Р-49, 16 справ. 1941–1944. Описи.

Приватне бюро Юстини Ульріх з розшуку осіб, які пропали безвісти, з перекладів та кореспонденції

Ф. Р-50, 2 справи. 1939–1944. Опис.

Редакція української газети «Львівські вісті» – щоденна газета для дистрикту Галичина, м. Львів

Ф. Р-51, 100 справ. 1940–1944. Описи, каталог.

Яворський Євген – професор, заступник редактора української газети «Львівські вісті», м. Львів

Ф. Р-52, 18 справ. 1919–1944. Описи, каталог.

Промислове підприємство з виготовлення реклами «Торгреклама», м. Львів дистрикту Галичина

Ф. Р-53, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Інформаційне бюро з вербування та відправки робочої сили у Німеччину, м. Львів дистрикту Галичина

Ф. Р-54, 196 справ. 1941–1944. Описи, картотека.

Львівський міський трест ресторанів центрального Галіцийського управління готелів та ресторанів, м. Львів дистрикту Галичина

Ф. Р-55, 6 справ. 1941–1942. Описи.

Львівський відділ акціонерного товариства обробки деревини «Хобаг» у Бреслау – Кракові дистрикту Галичина

Ф. Р-56, 54 справи. 1941–1944. Описи.

Третя караульна рота допоміжної поліції, м. Львів дистрикту Галичина

Ф. Р-57, 11 справ. 1943–1944. Описи.

Дирекція поліції у Львові дистрикту Галичина, м. Львів

Ф. Р-58, 1927 справ. 1941–1944. Описи.

Головна група промисловості й транспорту Галіцийської окружної господарської палати, м. Львів

Ф. Р-59, 78 справ. 1941–1944. Описи.

Львівський відділ особливого уповноваженого нафтової промисловості в дистрикті Галичина

Ф. Р-60, 5 справ. 1941–1944. Описи.

Окружна дирекція Східної залізниці, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-61, 10 справ. 1942–1944. Описи.
Львівський відділ акціонерного товариства із будівництва аеродромів та бараків «Дельта» (з обмеженою відповідальністю), м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-62, 116 справ. 1941–1944. Описи.
Інститут з вивчення вірусів при головному командуванні сухопутних військ (Берінґ-інститут), м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-63, 7 справ. 1942–1944. Описи.
Німецьке спортивно-гімнастичне товариство, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-64, 27 справ. 1941–1944. Описи.
Командир СС та поліції дистрикту Галичина, м. Львів
Ф. Р-66, 2 справи. 1943. Описи.
Львівський відділ акціонерного товариства з торгівлі кіньми та худобою в м. Кракові, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-68, 39 справ. 1941–1944. Описи.
Готель № 4 для німецьких військовослужбовців житлового відділу Львівської міської комендатури, м. Львів
Ф. Р-69, 2 справи. 1941–1944. Опис.
Українська хлібопекарня Йоганна Мельника, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-71, 7 справ. 1941–1944. Описи.
Міський трест механічних пралень Львівського міського староства, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-72, 14 справ. 1941–1942. Описи.
Львівський філіал відділу валютних операцій Головного господарського управління генерального губернаторства
Ф. Р-73, 238 справ. 1941–1944. Описи.
«Народна торгівля», крайовий споживчий кооператив з обмеженою відповідальністю, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-74, 262 справи. 1941–1944. Описи.
Галіційська окружна спілка Ревізійного союзу кооперативів генерального губернаторства, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-75, 247 справ. 1941–1944. Описи, каталог.
Сільськогосподарське управління Центрального сільськогосподарського управління дистрикту Галичина, м. Львів
Ф. Р-76, 156 справ. 1941–1944. Описи, каталог.
Спеціальний суд при Німецькому суді у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-77, 2383 справи. 1941–1944. Описи.
Міський газовий завод у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-78, 341 справа. 1941–1944. Описи.
Сокальська міська управа, м. Сокаль дистрикту Галичина
Ф. Р-80, 2 справи. 1941–1944. Опис.
Урядовий уповноважений по пресі при губернаторстві дистрикту Галичина, м. Львів
Ф. Р-81, 19 справ. 1941–1944. Описи.
Галіційське відділення акціонерного товариства з переробки нафти «Бескіден» дистрикту Галичина, м. Львів
Ф. Р-84, 285 справ. 1941–1944. Описи.
Головне управління акціонерного товариства з продажу нафти «Карпатська нафта» у Львові і його відділення у Дрогобичі дистрикту Галичина (об'єднаний фонд)
Ф. Р-85, 88 справ. 1941–1944. Описи.
Німецька кримінально-слідча тюрма у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-86, 1011 справ. 1941–1944. Описи, картотека.
Сільська управа с. Ферліївка Краснянської волості Золочівського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-87, 12 справ. 1941–1944. Описи.

Крайовий комісар у Жовкві дистрикту Галичина
Ф. Р-98, 55 справ. 1941–1944. Описи.
Державні сільськогосподарські курси у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-102, 512 справ. 1941–1944. Описи, каталог.
Кам'янка-Струмилівське повітове староство губернаторства дистрикту Галичина, м. Кам'янка-Струмилова
Ф. Р-160, 79 справ. 1941–1944. Описи.
Львівський апеляційний суд губернаторства дистрикту Галичина, м. Львів
Ф. Р-161, 770 справ. 1941–1944. Описи.
(Правління) Спілки українських журналістів у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-162, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Львівський міський суд Львівського судового округу, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-183, 5508 справ. 1941–1944. Описи.
Український комітет допомоги (УКД) Львівського округу
Ф. Р-185, 17 справ. 1941–1944. Описи.
Державні технічні професійні курси у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-197, 731 справа. 1941–1944. Описи.
Державні ветеринарні курси у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-201, 795 справ. 1941–1944. Описи.
Український повітовий комітет в м. Сокалі Українського Центрального комітету (УЦК), м. Сокаль дистрикту Галичина
Ф. Р-205, 2 справи. 1941. Опис.
Ремісничо-виховний заклад Українського центрального комітету для хлопчиків-сиріт і безпритульних у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-206, 8 справ. 1941–1944. Описи.
Державні професійні курси по підготовці лісничих у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-217, 560 справ. 1941–1944. Описи.
Податкове управління у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-265, 2200 справ. 1941–1944. Описи.
Союз землеробних окружних та повітових торгових кооперативів «Центросоюз» у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-266, 111 справ. 1941–1944. Описи, каталог.
Прокурор при апеляційному суді у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-267, 147 справ. 1941–1944. Описи.
Міські суди дистрикту Галичина (об'єднаний архівний фонд)
Ф. Р-268, 2292 справи. 1941–1944. Описи.
Львівський сільськогосподарський банк, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-269, 58 справ. 1941–1944. Описи.
Нотаріальна палата у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-274, 720 справ. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Голінаті Лев у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-275, 461 справа. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Медвідь Іван у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-276, 504 справи. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Крушельницький Святослав у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-277, 53 справи. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Лагодінський Роман у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-278, 187 справ. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Міски Євгеніуш
Ф. Р-279, 177 справ. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Заячківський Роман у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-280, 170 справ. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Левицький Юрій у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-281, 81 справа. 1941–1944. Описи.

Нотаріус Владика Ян у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-282, 151 справа. 1941–1944. Описи.
Дирекція вимірів дистрикту Галичина
Ф. Р-286, 20 справ. 1941–1944. Описи.
Окружний комісаріат у Жовкві губернаторства дистрикту Галичина
Ф. Р-317, 2 справи. 1941–1944. Опис.
Трест галіційських цукрових заводів, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-322, 92 справи. 1941–1944. Описи.
Управління Львівського міського трамваю, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-329, 95 справ. 1941–1944. Описи.
Союз споживчих кооперативів «Єдність», м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-343, 466 справ. 1941–1944. Описи.
Львівський відділ Центрального торгового кооперативу «Сполем» дистрикту Галичина
Ф. Р-344, 33 справи. 1941–1944. Описи.
Львівський відділ загальної каси соціального страхування дистрикту Галичина
Ф. Р-345, 5646 справ. 1941–1944. Описи.
Окружний суд у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-347, 68 справ. 1941–1944. Описи.
Львівський пивоварний завод, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-364, 346 справ. 1941–1944. Описи.
Польова жандармерія у Рава-Руській, м. Рава-Руська дистрикту Галичина
Ф. Р-369, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Золочівський окружний суд, м. Золочів дистрикту Галичина
Ф. Р-370, 195 справ. 1941–1944. Описи.
Жовківське фінансове управління Львівської фінансової інспектури, м. Жовква дистрикту Галичина
Ф. Р-451, 10 справ. 1941–1944. Описи.
Інспекторат по взаємозабезпеченню, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-456, 150 справ. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Дяків Василь у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-461, 17 справ. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Лаврівський Роман у м. Дрогобич дистрикту Галичина
Ф. Р-463, 22 справи. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Лещинський Мирон, м. Золочів дистрикту Галичина
Ф. Р-464, 2 справи. 1941–1944. Опис.
Нотаріус Москва Ян, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-465, 2 справи. 1941–1944. Опис.
Нотаріус Ольштинський Володимир, м. Щирець дистрикту Галичина
Ф. Р-466, 3 справи. 1941–1944. Опис.
Нотаріус Півоцький Ян, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-467, 2 справи. 1941–1944. Опис.
Нотаріус Полянський Еміль, м. Жовква дистрикту Галичина
Ф. Р-468, 2 справи. 1941–1944. Опис.
Нотаріус Тарнавський Ян, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-469, 2 справи. 1941–1944. Опис.
Нотаріус Тихий Дмитро, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-470, 12 справ. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Тшос Ян, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-471, 2 справи. 1941–1944. Опис.
Рава-Руський інспекторат Управління по взаємозабезпеченню, м. Рава-Руська дистрикту Галичина
Ф. Р-790, 3 справи. 1941–1944. Опис.
Управління колишніх кредитних установ у Львові дистрикту Галичина
Ф. Р-1176, 6 справ. 1941–1944. Описи.

Нотаріус Гвоздецький Євген, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-1177, 13 справ. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Копистянський Зеновіуш, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-1178, 6 справ. 1941–1944. Описи.
Трикотажна фабрика, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-1216, 3 справи. 1941–1944. Опис.
Місцева комендатура, м. Дрогобич дистрикту Галичина
Ф. Р-1928, 4 справи. 1941, 1943. Описи.
Відділення шутцполіції в Дрогобичі, Бориславі, Стрию дистрикту Галичина (об'єднаний фонд)
Ф. Р-1936, 18 справ. 1942–1944. Описи.
Український окружний комітет, м. Стрий дистрикту Галичина
Ф. Р-1940, 18 справ. 1941–1944. Описи.
Дрогобицьке, Стрийське відділення будівельної служби генерального губернаторства (об'єднаний архівний фонд)
Ф. Р-1941, 36 справ. 1941–1944. Описи.
Дрогобицьке відділення поліції і служби безпеки, м. Дрогобич дистрикту Галичина
Ф. Р-1942, 3 справи. 1941–1944. Опис.
Окружна лікарня, м. Дрогобич дистрикту Галичина
Ф. Р-1943, 19 справ. 1941–1944. Описи.
Головна Дрогобицька друкарня Львівського поліграфічного тресту, м. Дрогобич дистрикту Галичина
Ф. Р-1945, 18 справ. 1941–1944. Описи.
Окружне управління української поліції в м. Дрогобичі дистрикту Галичина
Ф. Р-1946, 53 справи. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Добрянський Степан, м. Самбір дистрикту Галичина
Ф. Р-1947, 2 справи. Не встановлено. Опис.
Український окружний комітет, м. Дрогобич дистрикту Галичина
Ф. Р-1948, 16 справ. 1941–1944. Описи.
Каса соціального забезпечення, м. Дрогобич дистрикту Галичина
Ф. Р-1950, 1951 справа. 1941–1944. Описи.
Дрогобицька міська управа дистрикту Галичина
Ф. Р-1951, 608 справ. 1941–1944. Описи, каталог.
Стрийське окружне староство, м. Стрий дистрикту Галичина
Ф. Р-1952, 371 справа. 1941–1944. Описи, каталог.
Фінансовий відділ Самбірської міської управи, м. Самбір дистрикту Галичина
Ф. Р-1953, 56 справ. 1941–1944. Описи.
Стрийська міська управа дистрикту Галичина
Ф. Р-1954, 66 справ. 1941–1944. Описи.
Хирівська міська управа дистрикту Галичина
Ф. Р-1956, 16 справ. 1941–1944. Описи.
Фінансовий відділ Стрийської міської управи, м. Стрий дистрикту Галичина
Ф. Р-1957, 138 справ. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Басараб Микола, м. Дрогобич дистрикту Галичина
Ф. Р-1959, 27 справ. 1941–1944. Описи.
Окружне управління української поліції, м. Стрий дистрикту Галичина
Ф. Р-1960, 4 справи. 1941–1944. Описи.
Самбірське окружне староство, м. Самбір дистрикту Галичина
Ф. Р-1962, 5 справ. 1941–1944. Описи.
Шкільний відділ Стрийського окружного староства, м. Стрий дистрикту Галичина
Ф. Р-1964, 36 справ. 1941–1944. Описи.
Стрийська окружна лікарня, м. Стрий дистрикту Галичина
Ф. Р-1965, 21 справа. 1941–1944. Описи.
Державна вчительська семінарія, м. Самбір дистрикту Галичина
Ф. Р-1967, 111 справ. 1941–1944. Описи, каталог.

Українська книжкова друкарня, м. Стрий дистрикту Галичина
Ф. Р-1975, 8 справ. 1941–1944. Опис.
Стрийська окружна спілка кооперативів, м. Стрий дистрикту Галичина
Ф. Р-1977, 211 справ. 1941–1944. Описи.
Управа Болехівського сільськогосподарського товариства «Надія», с. Болехівці Дрогобицького округу дистрикту Галичина
Ф. Р-1978, 38 справ. 1941–1944. Описи.
Народний банк – кооператив з обмеженою відповідальністю, м. Борислав дистрикту Галичина
Ф. Р-1979, 29 справ. 1941–1944. Описи.
Нотаріат, м. Журавко дистрикту Галичина
Ф. Р-1982, 2 справи. Не встановлено. Опис.
Журавненська міська управа, м. Журавко дистрикту Галичина
Ф. Р-1985, 5 справ. 1941–1944. Описи.
Журавненська волосна управа, м. Журавко дистрикту Галичина
Ф. Р-1986, 39 справ. 1941–1944. Описи.
Український банк, м. Журавко дистрикту Галичина
Ф. Р-1987, 3 справи. 1941–1944. Описи.
Філіал Крайового сільськогосподарського товариства «Сільський господар», м. Дрогобич дистрикту Галичина
Ф. Р-1988, 11 справ. 1941–1944. Описи.
Дрогобицька біржа праці і її відділення, м. Стрий дистрикту Галичина (об'єднаний архівний фонд)
Ф. Р-1989, 5 справ. 1941–1944. Описи.
Стрийське окружне управління нерухомим майном, м. Стрий дистрикту Галичина
Ф. Р-1991, 13 справ. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Яворський, м. Самбір дистрикту Галичина
Ф. Р-2023, 2 справи. 1941–1944. Опис.
Дрогобицьке окружне староство, м. Дрогобич дистрикту Галичина
Ф. Р-2042, 389 справ. 1941–1942. Описи, каталог.
Фінансовий відділ Сколівської районної управи, м. Сколе дистрикту Галичина
Ф. Р-2048, 1 справа. 1941–1944. Опис.
Державний інститут судової експертизи і криміналістики, м. Львів дистрикту Галичина
Ф. Р-3164, 14 справ. 1942–1944. Описи.

Архівні колекції

Спогади жителів м. Підкаміня про роки окупації німецько-фашистськими загарбниками (колекція)
Ф. Р-83, 2 справи. 1943–1944. Опис.
Топографічні матеріали, аерофотозйомки, плани та креслення земельних ділянок, вулиць та будинків м. Львова та Львівської області (колекція)
Ф. Р-482, 874 справи. 1874–1944. Описи, каталог.

I.17 Державний архів Миколаївської області

54044, м. Миколаїв, вул. Васляєва, 43
Тел./факс (0512) 21-40-39
E-mail: archiv@mykolayiv-oda.gov.ua
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra14

До видання включено інформацію про 347 фондів архіву, в документах яких відображено події періоду нацистської окупації Миколаївщини. Це головним чином – 345 «окупаційних фондів», а також фонд Миколаївської обласної комісії сприяння у роботі Надзвичайній державній комісії із встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам СРСР. До реєстру не увійшли деякі фонди радянських установ, архівних колекцій, у документах яких наявна інформація, дотична до проблеми (наприклад, ф. П-10 – Колекція документів «Миколаївщина у роки Великої Вітчизняної війни»). Мова документів – російська, українська, німецька, румунська.

Після штучного поділу українських земель на окремі адміністративні одиниці територія Миколаївщини опинилася у складі різних зон окупації. На території області було створено один з 6 генеральних округів РКУ – «Миколаїв» (куди також ввійшла Кіровоградська область), лівобережні райони Миколаївської (тепер – Херсонської) області було віднесено до іншого генерального округу РКУ – «Таврія», а західні райони

Миколаївської області разом з Одеською та західними районами Вінницької областей увійшли до створеної румунами Трансністрії*.

Документи *фондів органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади,* що збереглися у Державному архіві Миколаївської області, становлять повноцінний джерельний комплекс, у якому репрезентовано функціонування окупаційних владних структур усіх рівнів, поліції, діяльність промислових та сільськогосподарських підприємств, заготівельних, споживчо-збутових, торговельних установ та організацій, установ фінансово-банківської сфери, організацій і підприємств житлово-комунального господарства, допоміжних міських служб, транспорту, зв'язку, галузей охорони здоров'я, освіти, культури.

У найбільшій за кількістю документів групі комплексу «окупаційних фондів» – групі фондів *місцевих органів окупаційної адміністрації і органів самоврядування* – «найскромніше» представлено документи окупаційної адміністрації, з яких сформовано тільки 2 фонди – генерального комісара (ф. Р-2033, 58 справ) та місцевої комендатури м. Миколаєва (ф. Р-1432, 1 справа). Незважаючи на порівняно невеликий обсяг, вони є досить інформативно цінними і різнобічно висвітлюють діяльність цих владних структур на загальному тлі ситуації в окупаційній зоні генерального округу «Миколаїв». Зокрема, у ф. Р-2033 містяться розпорядження, укази, повідомлення, приписи генерального комісара з питань роботи земельних управлінь; приписи рейхскомісара про діяльність німецьких шкіл, листування з рейхскомісаром про організацію курсів землемірів і техніків; повідомлення комісарів Долинського, Олександрівського, Новомиргородського округів та комісарів міст Херсона, Первомайська, Вознесенська, Кіровограда, Миколаєва про роботу земельних управлінь, відомості про стан доріг в окрузі; списки працівників управлінь та землемірів; карти області. У наказах коменданта м. Миколаєва (ф. Р-1432) відображено регулювання життя в окупованому місті.

Значно ширше коло фондів сформовано з документів місцевих *органів самоврядування* різного рівня і різних окупаційних зон (РКУ і Трансністрії) на Миколаївщині: міської управи і міських примарій (2 фонди), районних управ (3 фонди) і районних претур (11 фондів), волосних управ (2 фонди) і повітових префектур (2 фонди), сільських управ (17 фондів) і сільських примарій (118 фондів). Понад 400 справ (у кожному) налічується у фондах примарій міст Очакова (ф. Р-1642) та Голти (ф. Р-2177). За документами цих фондів чітко простежуються пріоритети окупаційної політики, що здійснювалась у містах Трансністрії. Насамперед вони засвідчують розміри економічного визиску загарбаних територій. Про це йдеться у збережених директивних документах (головного управління Трансністрії, повітової префектури і претури Очаківського району), що переважно торкаються питань оподаткування, здачі населенням курей, яєць, молока, інших продуктів, реквізиції одягу, направлення на роботу чоловіків і жінок від 15 до 50 років. Зафіксовано документами й інші напрями діяльності окупантів, життя населення в умовах окупаційного

*Див. також: «Центральний державний архів вищих органів влади і управління України», «Державний архів Вінницької області», «Державний архів Одеської області».

режиму. Так, у складі фонду Р-1642 містяться повідомлення про хід сівби; протоколи й акти про перейменування вулиць м. Очакова; відомості на видачу заробітної плати робітникам і службовцям примарії, підприємств та установ м. Очакова; особові справи пенсіонерів; списки мешканців, які обміняли радянські гроші на німецькі; у ф. Р-2177 – накази, розпорядження місцевої влади про призначення і звільнення поліцейських, порядок евакуації жителів у Румунію; протоколи нарад примарії; запити військово-польового суду, що стосуються жителів примарії; відомості жандармерії про діяльність партизанів, про становище ув'язнених у гетто; списки підприємств, службовців і робітників міста, агентів поліції, жандармів; акти й описи інвентаризації майна підприємств м. Голта; відомості на видачу заробітної плати робітникам примарії, поліції; на видачу допомоги румунським службовцям поліції, вчителям, робітникам санстанції. У фонді Миколаївської міської управи (ф. Р-2780, 2 справи) знаходимо листування з міським комісаріатом з питань надання допомоги родинам, чиї близькі добровільно виїхали до Німеччини, ремонту будівлі історичного музею; штатні розписи установ та підприємств, представлених на затвердження до міської управи.

Серед документів органів місцевого самоврядування краще збереглися документи районних претур (румунська окупаційна зона). Це підтверджується не тільки загальною кількістю фондів управ і претур, а й складом документів, з яких вони сформовані. Найбільший з 3 фондів районних управ – фонд Привільнянської районної управи (ф. Р-1077) – налічує 30 справ, а фонди претур складаються, як правило, з кількох сотень справ кожний. У ф. Р-1077 наявні: накази, розпорядження та інструкції Миколаївського обласного комісаріату; звіти Новопетрівської, Новополтавської та Гороженської сільських управ про політичний та економічний стан; звіти агрономів про стан, якість та розміри посівів; списки господарств району, що не сплатили податки, членів господарств, що забили худобу без дозволу окупаційної влади; оголошення окупаційної влади про смертну кару за допомогу партизанам та радянським військовополоненим; заяви в управу розкуркулених про повернення майна, списки громадян, відправлених до Німеччини; акти про стягнення штрафів за невихід на роботу та невиконання вимог окупаційної влади; бюджети управи та інших установ району, акти ревізії установ та господарств; списки вчителів, спеціалістів сільських управ та працівників установ району, прибутково-видаткові документи. Інші 2 фонди районних управ містять лише накази і відомості про сплату населенням податків (у тому числі – на собак) та здачу продуктів. А у фонді, наприклад, претури Варварівського району Очаківського повіту (ф. Р-1591) – 549 справ, документи яких охоплюють усі сторони життя на окупованій території. Серед документів фонду – накази, постанови, розпорядження цивільного губернатора Трансністрії, префекта Очаківського повіту та претора Варварівської претури про реквізицію худоби у населення, зерна, справляння податків; підготовку та проведення польових робіт у трудових общинах району; про збір населенням металобрухту, здачу зерна, меду, молока, вовни; ремонт тракторів та комбайнів; про заборону забою та продажу худоби; смертну кару за протидію румунським та німецьким окупантам, за допомогу партизанам та

радянським військовополоненим; про надання списків зі статистичними відомостями про рух населення по району, наявність та кількість худоби, засіяні площі в районі; організацію поштового та телефонного зв'язків; рух продуктів, пального, обсяги виконаних робіт у земельних общинах району; листування з цивільним губернатором Трансністрії та префектурою про представлення відомостей про місцеперебування російських військовополонених, інспектування таборів, масові випадки захворювання на тиф солдатів та цивільного населення району, випадки отруєння водою, захворювання та смертність серед циган, використання на роботах радянських військовополонених та євреїв, про обмін та встановлення єдиної румунської валюти; списки службовців претури, жителів району, фінансові документи претури. У фондах претур знаходимо також різноманітні статистичні дані, відомості (про наявність коней, великої рогатої худоби, свиней, розміри посівних площ, кількість насіннєвих фондів, урожайність зернових та виноградників, кількість працездатного населення, вчителів і учнів); інформацію про грабежі та насильства з боку німецько-румунських солдат (ф. Р-1588), про наявність складів з награбованим та трофейним майном, відправлення до Румунії реквізованих худоби та зернопродуктів, відпуск продуктів для румунських військових частин, обмін валюти, встановлення плати за навчання, встановлення пенсій окремим жителям примарій, обов'язкову прописку населення та візування радянських паспортів румунською владою, розселення циган, ведення антикомуністичної пропаганди в школах, використання учнів на польових роботах (ф. Р-1593), про обов'язкове вивчення працівниками районних установ румунської мови, а службовцями румунської адміністрації – російської мови; про реєстрацію ремісників; звільнення військовополонених жителів Бессарабії та Буковини, які перебували в таборах Трансністрії, за винятком євреїв, про використання євреїв на роботах та створення єврейських гетто, про адміністративний поділ Трансністрії між Дніпром і Бугом; протокол претури Ландауського району про збереження архіву та інвентаризаційний опис архівних документів претури (ф. Р-1594); списки селян – платників податків, подвірні списки жителів сіл, списки осіб, які були насильно вивезені до Румунії (ф. Р-2418), відомості на видачу зарплати працівникам претури, вчителям, робітникам державних ферм, МТС, відомості обліку трудоднів.

Серед документів префектури Очаківського повіту (ф. Р-1028, 517 справ) знаходимо також директивні розпорядження щодо запровадження цензури всієї кореспонденції, листування з поліцією, жандармським легіоном м. Очакова про незадоволення й обурення арештантів табору «Сливине», захворювання, голод і масову смертність циган в с. Велика Корениха Варварівського району; про охорону режиму окупантів, паніку в румунських військах у зв'язку з бомбардуванням м. Очакова радянськими літаками; скарги жителів на грабежі, насильства і знущання з боку окупантів; статистичні звіти лікарняних дільниць про народжуваність, захворювання і смертність у повіті; списки установ повіту, вчителів, службовців префектури та Очаківської тюрми, бригадирів риболовецьких бригад, переселенців-молдаван з Рибницького повіту, лікарів, учителів; у складі фонду префектури Голтського повіту (ф. Р-2178, 572 справи) – вказівки щодо

примусових робіт для євреїв та циган; доповідні записки повітової жандармерії про сутички між румунами і німцями, боротьбу з партизанами і радянськими активістами; доноси таємних інформаторів про настрої серед населення; постанови префектури, рапорти чиновників і списки офіцерів та унтер-офіцерів жандармерії на отримання орденів та медалей за активну участь у боротьбі з партизанами і комуністами; слідчі справи на затриманих партизан та осіб, які порушили окупаційний порядок; прохання жителів повіту на дозвіл проїзду через митницю, на відкриття підприємств, колишніх репресованих – на дозвіл поселення їх на території Трансністрії; грошові перекази єврейського товариства з Румунії для євреїв, котрі перебувають у гетто.

Ті ж самі особливості простежуються й при аналізі документів органів місцевого самоврядування сільського рівня. Найбільші за обсягом фонди сільських управ складаються з 22 справ, решта – налічує по 1–3 справи, водночас фонди сільських примарій сформовано, як правило, з 5–20 й більше справ. В одному з найчисельніших фондів сільських управ – Калузької сільської управи (ф. Р-1045) – відклалися накази та розпорядження по сільській управі про встановлення цін на сільгосппродукти, ремонт доріг, проведення перепису населення, повернення населенням державного майна; листування з районною управою про проведення посівних кампаній, здачу населенням продуктів для окупантів; відомості про хід польових робіт у господарствах, списки платників податків, військовополонених, службовців сільської управи, членів сільськогосподарських товариств. Приблизно такі ж за змістом документи входять до складу інших фондів сільських управ: це – відомості справляння податків з населення, про перебіг сільськогосподарських робіт, описи шкільного майна (фф. Р-1080 та Р-1085), заяви розкуркулених про повернення їм конфіскованого майна, довідки та свідоцтва про народження; списки населення, платників податків, списки кустарів і звіти про їхні прибутки (ф. Р-1078), списки евакуйованих, військовополонених, комуністів та сільських активістів (ф. Р-1068). По суті, мало чим відрізняються від них і документи фондів сільських примарій, хоча оскільки їх збереглося більше, то, відповідно, вони деталізованіші й різноманітніші. Так, серед документів ф. Р-1603 представлено: накази верховного командування румунської армії про трудову повинність, рибальство; накази претури Александерфельдського району про розподіл і охорону врожаю, ремонт шляхів, відправку до Румунії реквізованих коней, великої рогатої худоби, про справляння податків; акти на реквізоване зерно, птицю по селах Новоселівка і Михайлівка; списки робітників і службовців, трактористів, поліцейських, жандармів, учителів Новоселівської примарії; табелі обліку чергування поліцейських; ф. Р-1599 – протоколи загальних зборів членів примарії; відомості про наявність та реквізицію худоби і зерна; списки поліцаїв, пожежників, членів церковного комітету і вчителів примарії; книги обліку, квитанції на постачання і видачу зерна общині сіл Болгарка і Яблуня; ф. Р-1606 – накази губернатора Трансністрії, накази і розпорядження префектури та претури про відправку зерна на елеватор, смертну кару за допомогу партизанам, вивчення румунського алфавіту, заборону продажу худоби і птиці, про здійснення інвентаризації всього майна, вибори

церковного комітету; книги записів актів громадянського стану примарії; ф. Р-1612 – накази та інструкції губернаторства Трансністрії, повітової префектури про складання подвірних списків населення, реєстрацію євреїв, ремонт сільгоспмашин, реформування колгоспів у трудові общини; ф. Р-1614 – довідки ветеринарного фельдшера мешканцям для звільнення їх від обов'язкової держпоставки молока за 1942 р.; ф. Р-1617 – накази і розпорядження претури Варварівського району про збір металобрухту, ремонт комбайнів, перепис населення, відвідування церкви, хрещення дітей; ф. Р-1622 – списки жителів села, які повинні здати вовняні речі, розписки жителів села про зданих до претури гусей, корів, яйця; ф. 1804 – акти про падіж худоби; ф. Р-1994 – накази цивільного губернатора Трансністрії про приведення в належний порядок могил і пам'ятників солдатів та офіцерів німецько-румунської армії; ф. Р-2085 – відомості про кількість жителів села, задіяних на примусових роботах; ф. Р-2086 – наказ маршала Антонеску, інструкції префектури Голтського повіту та накази префекта щодо розстрілу жителів, які переховували радянських військовополонених та комуністів; ф. Р-2127 – постанови претури про виробництво та продаж вина (ціни, пеня та ін.), боротьбу з епідемічними захворюваннями; ф. Р-2171 – заяви про вступ до армії генерала Власова. У більшості фондів наявні списки населення, відомості отримання зарплати; у деяких – списки поліцейських, учителів, медичних працівників, пожежників, військовополонених, переселенців, комуністів і комсомольців, свідоцтва про шлюб, народження, смерть мешканців сіл.

Фонди *поліції і формувань, що здійснювали поліційні функції,* репрезентують документи ф. Р-1433 «Кримінальна поліція, м. Миколаїв» (реєстри карних справ; обвинувачувальні справи за крадіжку), ф. Р-1434 «Охоронна поліція "СД", м. Миколаїв» (особові справи німецьких наглядачів), ф. Р-1651 «Очаківська міська поліція, м. Очаків Очаківського повіту» (накази і розпорядження повітової префектури і районної претури про заборону носіння зброї, реєстрацію всіх видів транспорту; листування з адміністративних та сільськогосподарських питань; списки службовців поліції, мешканців та інвалідів м. Очакова), ф. Р-2665 «Голтська міська поліція, м. Голта Голтського повіту» (відомості на видачу заробітної плати співробітникам поліції).

4 фонди вміщують документи *органів судової влади, здійснення юридичної допомоги та реєстрації населення*. Серед них: судові справи щодо позики на утримання дітей, розподілу майна, що збереглись у фонді мирового судді Привільненського району (ф. Р-1104, 4 справи); відомості на видачу заробітної плати адвокатам юридичної консультації з фонду Миколаївської юридичної консультації (ф. Р-1710), заяви громадян про надання витягів з метричних книг, подані до відділу запису актів громадянського стану при Миколаївській міській управі (ф. Р-1038). До фонду «Адресне бюро міста Миколаєва» (ф. Р-1016, 42 справи) увійшли накази по установі, відомості про межі поліцейських дільниць м. Миколаєва; списки підприємств місцевої промисловості, списки евакуйованих з Воронезької, Курської та Орловської областей; відомості про кількість населення міста; книга реєстрації осіб, що подали заяви на прописку; списки працівників адресного бюро та бюро реєстрації актів громадянського

стану; іменний список фольксдойче; картотека адресного бюро на осіб, які працювали в окупаційних установах та військових частинах, касова книга.

Реалізація цілей і завдань економічної експлуатації загарбаних українських територій простежується також у документах досить чисельної у цілому групи фондів управлінських структур, *промислових та сільськогосподарських підприємств, заготівельних, споживчо-збутових, торговельних установ та організацій, установ фінансово-банківської сфери, організацій і підприємств житлово-комунального господарства, допоміжних міських служб, транспорту, зв'язку.* Лише один фонд (Р-2781) зосереджує документи, що характеризують діяльність влади з мобілізації та використання робочої сили. Тут маємо вимоги на робочу силу, що надійшли до Миколаївської біржі праці, і підтвердження про прибуття на роботу. З-поміж збережених в архіві документів *промислового* сектору економіки переважають документи фондів легкої та харчової промисловості. Управлінські структури репрезентують документи Новобузького млинового управління Миколаївської філії товариства зернових виробництв України (ф. Р-1029). 107 справ фонду містять інформацію, що тією чи іншою мірою представлена і в 21 фонді млинів та 8 фондах елеваторів (як окупаційної зони РКУ, так і Трансністрії). Так, у складі ф. Р-1029 наявні: накази, розпорядження, інструкції, обіжники рейхскомісара України, обласного млинового об'єднання, уповноваженого районної управи, Миколаївської філії товариства зернових виробництв України і листування з ними щодо режиму робочого дня, оплати праці, оподаткування, звільнення німецьких громадян від сплати податків, переробку зерна на млині, техніку безпеки та протипожежний захист; звіти млинів Новобузького району з фінансово-господарської діяльності; відомості щодо наявності і переробки зерна, обліку і здачі мірчука хлібо-фуражним пунктам, реалізації продукції; відомості на видачу відходів і заробітної плати робітникам та службовцям; прибутково-видаткові ордери, інвентаризаційні та оборотні відомості й баланси, контрольні журнали; технічний опис Новобузького і Новокостянтинівського млинів; списки господарств району, що мають масляничне насіння; посвідчення на відрядження. Документи про діяльність маслозаводів відклалися у фондах: Р-1022, Р-1102, Р-1764, Р-1882, Р-2627, Р-2680, Р-2683, хлібопекарень – Р-2399, Р-2671, хлібного заводу – 2678, молочних пунктів і заводів – Р-1884, Р-2681, Р-2682, ковбасної фабрики – Р-2672, птахокомбінату – Р-2687, плодоовочевих комбінатів – Р-1027, Р-2676, пивоварного заводу – Р-2679. В основному більшість із них висвітлює показники виробництва та продажу продукції (у деяких окремо йдеться про забезпечення продуктами окупаційних військ, окупаційної адміністрації, поліції, жандармерії; використання праці військовополонених), умови праці та її оплати (у відомостях на зарплату). Наприклад, серед документів Голтської ковбасної фабрики дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія (ф. Р-2672, 63 справи) зустрічаємо: накази і розпорядження повітової префектури і претури Голтського району про встановлення цін на продукцію, про відпуск ковбасних виробів окупаційним військам; листування з префектурою і претурою м. Голти щодо обліку та звітності; списки і посвідчення

робітників і військовополонених – робітників фабрики; табелі обліку виходу на роботу; відомості на видачу заробітної плати. Стан інших галузей промисловості відображають документи фондів: заводу «Південна суднобудівна верф», м. Миколаїв (ф. Р-1018, 39 справ), Миколаївського санітарно-технічного заводу (ф. Р-1033, 6 справ), Миколаївського бавовноочисного заводу Миколаївського міського комісаріату (ф. Р-2046, 18 справ), Голтського моторемонтного механічного заводу дирекції промисловості губернаторства Трансністрія (ф. Р-2410, 53 справи), гідроелектростанції претури Голтського району (ф. Р-2685, 44 справи), Голтського миловарно-шкіряного заводу претури Голтського району (ф. Р-2411, 48 справ), Голтського шкіряного заводу губернаторства Трансністрія (ф. Р-2674, 1 справа), зміст документів яких мало чим відрізняється від документів підприємств харчової промисловості. Так, у ф. Р-1018 збереглися розпорядження бюро особового складу, накази начальника особового складу німецького командування та директора верфі з адміністративно-господарських питань та з особового складу; відомості щодо устаткування цехів; зведення про хід виконання замовлень; відомості про рух робочої сили; списки військовополонених – робітників заводу; штатні розписи.

Повніше у складі «окупаційних фондів» архіву відклалися документи *сільськогосподарського* сектору економіки Миколаївщини періоду нацистської окупації. З них сформовано фонди: відділу постачання і сільського господарства при міському комісаріаті м. Миколаєва (ф. Р-1019, 35 справ), дирекції державних ферм Очаківського повіту (ф. Р-1827), управління державними маєтками Миколаївського округу при Миколаївському генеральному комісаріаті (ф. Р-2135, 10 справ), сільськогосподарських общин (у ф. Р-1721 об'єднано документи 21 общини Очаківського району та повіту), трудових общин (у ф. Р-1744 об'єднано документи 27 фондів общин Веселинівського району Березівського повіту, ф. Р-2383 – 63 фонди трудових общин Доманівського району Голтського повіту, у ф. Р-2469 – 39 фондів трудових общин Мостівського району Березівського повіту, у ф. Р-2512 – 67 фондів трудових общин Великоврадіївського району Голтського повіту, у ф. Р-2540 – 38 фондів трудових общин Голтського району і повіту, у ф. Р-2574 – 83 фонди Кривоозерського району Голтського повіту), 10 фондів громадських господарств (серед яких фф. Р-1069 та Р-1094 – також об'єднані і містять відповідно кожний документи 17 та 9 громадських господарств Арбузинського та Привільненського районів Миколаївського округу), 17 фондів машинно-тракторних станцій, районної нафтобази, 2 – державних маєтків, 23 – державних ферм, 2 – об'єднані фонди земельних товариств (ф. Р-1672 – з 25 фондів земельних товариств Варварівського району Очаківського повіту, ф. Р-1718 – з 32 фондів земельних товариств Александерфельдського району Очаківського повіту), рисової та 3 інкубаторних станцій, ветеринарної лікарні, риболовецької артілі. Як видно з назв фондів, документи, що містяться в них, охоплюють широке коло підприємств сільськогосподарського виробництва, а отже, й повно віддзеркалюють ситуацію в цій галузі у період нацистської окупації Миколаївщини. Загалом тут маємо різного виду директивні документи, що регламентують трудову та податкову повинності населення, організацію роботи в сільськогосподарських підприємствах, МТС; повідомлення,

акти, зведення, статистичні дані про перебіг сільськогосподарських робіт, урожайність, наявність зернопродуктів, реманенту й худоби, а також відомості про їх реквізицію у населення на користь окупаційного режиму; справляння податків з населення; виконання планів здачі зернопродуктів, овочів, вовни, шкіряної сировини, олії і молока; стан тваринництва та рух молочних і м'ясних продуктів; використання сільськогосподарської техніки, вивезення тракторів до Румунії; відомості про кількість господарств; списки населення, членів господарств і підприємств, платників податків, жандармів, поліцейських старост, радянських військовополонених, комуністів, евакуйованих; табелі обліку роботи, відомості про заробітну плату, видачу продуктів членам общин і господарств.

Питання заготівлі, постачання продуктів (у документах – «рух сільгосппродуктів») та діяльності *заготівельних, споживчо-збутових установ і організацій* висвітлюють документи Миколаївської хлібофуражної контори (ф. Р-1024) та Миколаївської контори «Південьзаготзерно» (ф. Р-1418), 3 заготівельних (зерна, бавовни, скота) пунктів, 4 споживчих товариств. Деяку інформацію про *стан торгівлі* у регіоні подають документи фондів торговельного відділу Новобузької районної управи (ф. Р-1048, 108 справ), міського торговельного відділу претури Голтського району (ф. Р-2392, 1 справа), Голтської комерційної адміністрації (ф. Р-2077, 6 справ), їдальні (ф. Р-2391), ресторану (ф. Р-2398) та магазину (ф. Р-2662). Так, серед документів ф. Р-1048 містяться місячні звіти про реалізацію і заготівлю продукції; акти і відомості про надходження та реалізацію овочів; ф. Р-2392 – листування з підприємствами міськторгу; ф. Р-2077 – фактури на відпуск цигарок, сірників, солі для префектури Голтського повіту.

Банківсько-фінансову сферу репрезентують документи фінансового відділу при Миколаївській міській управі (ф. Р-1021, 30 справ), обласної контори господарчого банку в м. Миколаєві (ф. Р-1104, 153 справи) та 1 справа фонду Миколаївського господарчого банку (ф. Р-1963). У ф. Р-1021 збереглися плани-кошториси, касові бланки, заяви кустарів на придбання патенту, акти обстеження кустарного виробництва, листування з установами з фінансових питань, щоденні звіти про надходження податків, квитанції про сплату податків, інвентаризаційні описи, списки осіб, які виїхали до Німеччини; у ф. Р-1104 – обіжники й розпорядження управляючого контори, зразки підписів відділень господарчого банку, листування з банками та установами, бухгалтерські відомості на зарплату і документи щодо господарчих затрат, картотека особових рахунків, п'ятиденні звіти і реєстри про видані квитанції за доставку продуктів сільського господарства, меморіальні та касові документи.

Збереглися в архіві й фонди житлового відділу при Миколаївській міській управі (ф. Р-1023, 2 справи) та житлового управління при Очаківській міській управі (ф. Р-1107, 55 справ), транспортного відділу при Українській допоміжній управі м. Миколаєва (ф. Р-1372, 18 справ), електричної станції м. Миколаєва (ф. Р-1114, 10 справ), Миколаївського міського садівництва (ф. Р-1023, 49 справ), міської пожежної команди Голтської примарії (ф. Р-2667, 32 справи), 2 банно-пральних комбінатів (фф. Р-1044, Р-2663), Врадіївського поштово-телеграфного відділення претури Великоврадіївського району (ф. Р-2263, 1 справа), які хоч і дещо

фрагментарно, але зафіксували діяльність цих органів і установ *житлово-комунального господарства, допоміжних міських служб, транспорту та зв'язку.* Серед документів фондів – договори купівлі-продажу домобудівництв, заяви громадян на одержання квартир (фф. Р-1023, Р-1107); звіти житлового управління при Очаківській міській управі за 1942 р. (ф. Р-1107); довідки про роботу транспортного відділу за 1942 р. (ф. Р-1372), акти перевірки протипожежної безпеки на підприємствах і установах м. Голта (Р-2663); квитанції на відправку телеграм установам і приватним особам (ф. Р-2263); особові рахунки абонентів електромережі (ф. Р-1114); відомості на виплату заробітної плати.

Стан *охорони здоров'я* на Миколаївщині у 1941–1944 рр. (звіти медичних закладів про проведену роботу по боротьбі з інфекційними та епідемічними захворюваннями, відомості про кількість хворих, постачання продуктів до лікарень, оплату лікування, розцінки на медикаменти; накази з особового складу, про порушників дисципліни, списки медичних працівників, відомості про зарплату; листування з господарських питань, прибутково-видаткові документи, фінансові звіти медичних закладів, акти інвентаризації та описи майна) засвідчують документи 10 фондів: районного відділу (ф. Р-1113), міських поліклінік (фф. Р-1020, Р-1032), міських лікарень (фф. Р-1365, Р-2395), лікарень претур (фф. Р-2656, Р-2657, Р-2658, Р-2659), аптеки (ф. Р-2660), 4 з яких належать до зони окупації РКУ, 6 – Трансністрії.

Майже не відклалися окремими фондами документи *освітньої галузі.* Усього 10 справ налічується у фондах відділу культури та освіти при Миколаївській міській управі (ф. Р-1037), шкільного інспекторіату Александерфельдського району Очаківського повіту (ф. Р-1763), Новоандріївської школи Ландауського району Березівського повіту (ф. Р-1763).

Збереглися в архіві фонди, що містять (хоча й фрагментарну) інформацію стосовно *культурного та релігійного життя, діяльності архівів, редакцій газет та друкарень.* Документи з фондів театрів (фф. Р-1105, Р-2666) висвітлюють окремі питання їх роботи під час окупації: склад артистів і службовців та відомості про їхню зарплату; надходження виручки від роботи театру (ф. Р-1105); придбання декорацій, костюмів; плани роботи (ф. Р-2666). У складі фонду Миколаївського акваріуму-зоосаду (ф. Р-2047) відклалося розпорядження гебітскомісаріату про знищення двох левів, що захворіли на сап. Серед документів фонду Миколаївського міського архіву при міській управі (ф. Р-1364) – листування з міськфінвідділом, інструкція про порядок отримання хлібопродуктових і харчових карток, акти про здачу і приймання робіт по ремонту приміщення архіву, кошторисно-фінансові звіти, запити на видачу церковних книг і розписки про їх отримання, списки співробітників архіву.

Досить інформативно цінними є фонди редакцій та друкарень. Так, у ф. Р-1017 знаходимо постанови гебітскомісара та поліції про встановлення окупаційного режиму в м. Миколаєві, про податки, трудповинність; повідомлення німецького інформбюро; звернення, оголошення генерального та міського комісарів, міської управи і комендантів; рукописи статей, нарисів, віршів; списки працівників друкарні; відомості на зарплату працівникам та про витрати паперових матеріалів; у ф. Р-1035 –

інформаційні повідомлення німецького Верховного командування, звернення до населення із закликами про співробітництво; міжнародні огляди; оголошення окремих осіб про розшук рідних, загублених документів; статті, розповіді, вірші кореспондентів; списки і заяви різних підприємств і громадян на передплату газети «Українська думка»; відомості на зарплату співробітникам; у ф. Р-2666 – листування з префектурою, претурами, примаріями і поліцією району про передплату газети «Прибузькі новини»; антирадянські статті; штатний розпис друкарні; списки передплатників газети; відомості на видачу зарплати співробітникам редакції і друкарні.

Документи окремого фонду протоієрея Голтського повіту румунської православної місії в Трансністрії (ф. Р-2704) відображають деякі аспекти релігійного життя населення цього регіону під час окупації. Зокрема, тут наявні: постанови, обіжники губернаторства Трансністрії, церковної місії Трансністрії, листування з повітовою префектурою і районними установами про організацію і ведення релігійної пропаганди серед населення, протоколи загальних зборів, доповідні записки; звіти служителів релігійного культу, відомості на видачу зарплати і винагород священиків.

Групу *фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів та встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни,* представляють документи Миколаївської обласної комісії сприяння у роботі Надзвичайній державній комісії зі встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам СРСР (ф. Р-1894). До складу 357 справ фонду увійшли: протоколи засідань і постанови обласної комісії, листування з обласними органами внутрішніх справ та державної безпеки щодо розслідування злочинів окупантів, зведені відомості, акти, дані з обліку збитків і злодіянь, завданих нацистськими загарбниками на території Миколаївської області (у т. ч. стосовно окремих громадян); списки громадян, які повернулися з Німеччини та зареєструвалися; списки осіб по Сталінському району м. Миколаєва, які були вивезені до Німеччини та замучені й розстріляні нацистами.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Адресне бюро міста Миколаєва
Ф. Р-1016, 42 справи. 1941–1944. Опис.
Друкарня газети «Українська думка», м. Миколаїв
Ф. Р-1017, 73 справи. 1941–1944. Описи.
Завод «Південна суднобудівна верф», м. Миколаїв
Ф. Р-1018, 39 справ. 1941–1944. Опис.
Відділ постачання і сільського господарства при міському комісаріаті, м. Миколаїв
Ф. Р-1019, 35 справ. 1941–1944. Опис.

Миколаївська міська поліклініка № 2, м. Миколаїв
Ф. Р-1020, 45 справ. 1941–1944. Опис.
Фінансовий відділ при Миколаївській міській управі, м. Миколаїв
Ф. Р-1021, 30 справ. 1941–1944. Опис.
Костянтинівський маслозавод Миколаївського обласного об'єднання молока і масла «ОСТ», с. Костянтинівка Арбузинського району Миколаївського округу
Ф. Р-1022, 6 справ. 1942–1944. Опис.
Житловий відділ при Миколаївській міській управі, м. Миколаїв
Ф. Р-1023, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Миколаївська обласна хлібофуражна контора, м. Миколаїв
Ф. Р-1024, 68 справ. 1941–1943. Опис.
Громадське господарство № 7 Казанківської районної управи, с. Казанка Новобузького району Миколаївського округу
Ф. Р-1025, 3 справи. 1941–1944. Опис.
Громадське господарство № 21 Добробалківської сільської управи, с. Нововасилівка Новобузького району Миколаївського округу
Ф. Р-1026, 11 справ. 1941–1944. Опис.
Новобузький районний плодоовочевий комбінат, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївського округу
Ф. Р-1027, 13 справ. 1941–1942. Опис.
Префектура Очаківського повіту, м. Очаків Очаківського повіту
Ф. Р-1028, 517 справ. 1941–1944. Описи.
Новобузьке млинове управління Миколаївської філії товариства зернових виробництв України, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївського округу
Ф. Р-1029, 107 справ. 1941–1944. Опис.
Миколаївське міське садівництво, м. Миколаїв
Ф. Р-1030, 49 справ. 1941–1944. Опис.
Новоюр'ївське сільське споживче товариство, с. Новоюр'ївка Новобузького району Миколаївського округу
Ф. Р-1031, 8 справ. 1943. Опис.
Миколаївська міська поліклініка № 3, м. Миколаїв
Ф. Р-1032, 11 справ. 1941–1944. Опис.
Миколаївський санітарно-технічний завод, м. Миколаїв
Ф. Р-1033, 6 справ. 1942–1944. Опис.
Редакція газети «Українська думка», м. Миколаїв
Ф. Р-1035, 44 справи. 1941–1944. Опис.
Машинно-тракторна станція Александерфельдського району, с. Анатолівка Очаківського повіту
Ф. Р-1036, 39 справ. 1941–1943. Описи.
Відділ культури та освіти при Миколаївській міській управі, м. Миколаїв
Ф. Р-1037, 2 справи. 1942. Опис.
Відділ запису актів громадянського стану при Миколаївській міській управі, м. Миколаїв
Ф. Р-1038, 1 справа. 1942. Опис.
Громадське господарство № 2 Братської сільської управи, с. Братське Братського району Миколаївського округу
Ф. Р-1040, 74 справи. 1941–1944. Опис.
Арбузинська машинно-тракторна станція, с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївського округу
Ф. Р-1041, 9 справ. 1941–1944. Опис.
Громадське господарство № 49 Казанківської районної управи, с. Казанка Новобузького району Миколаївського округу
Ф. Р-1042, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Нововасилівська волосна управа, с. Нововасилівка Єланецького району Миколаївського округу
Ф. Р-1043, 15 справ. 1941–1944. Опис.

Миколаївський банно-пральний комбінат, м. Миколаїв

Ф. Р-1044, 40 справ. 1941–1944. Опис.

Калузька сільська управа, с. Калуга Березнегуватського району Миколаївського округу

Ф. Р-1045, 22 справи. 1941–1944. Опис.

Дружелюбівська волосна управа, с. Дружелюбівка Єланецького району Миколаївського округу

Ф. Р-1047, 15 справ. 1942–1944. Опис.

Торговельний відділ Новобузької районної управи, с. Новий Буг Новобузького району Миколаївського округу

Ф. Р-1048, 108 справ. 1941–1944. Опис.

Громадське господарство № 15 Казанківської районної управи, с. Казанка Новобузького району Миколаївського округу

Ф. Р-1055, 8 справ. 1942–1944. Опис.

Семенівська сільська управа, с. Семенівка Арбузинського району Миколаївського округу

Ф. Р-1067, 4 справи. 1942–1944. Опис.

Мар'янівська сільська управа, с. Мар'янівка Арбузинського району Миколаївського округу

Ф. Р-1068, 22 справи. 1941–1943. Опис.

Громадські господарства Арбузинського району Миколаївського округу (ОАФ)

Ф. Р-1069, 160 справ. 1941–1944. Опис.

Арбузинська районна управа, с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївського округу

Ф. Р-1070, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Костянтинівська сільська управа, с. Костянтинівка Арбузинського району Миколаївського округу

Ф. Р-1071, 1 справа. 1942. Опис.

Арбузинський пастерівський пункт, с. Арбузинка Арбузинського району Миколаївського округу

Ф. Р-1076, 1 справа. 1944. Опис.

Привільненська районна управа, с. Привільне Привільненського району Миколаївського округу

Ф. Р-1077, 30 справ. 1941–1944. Опис.

Привільненська сільська управа, с. Привільне Привільненського району Миколаївського округу

Ф. Р-1078, 9 справ. 1942–1944. Опис.

Новогороженська сільська управа, с. Новогорожене Привільненського району Миколаївського округу

Ф. Р-1079, 2 справи. 1942–1944. Опис.

Антонівська сільська управа, с. Антонівка Привільненського району Миколаївського округу

Ф. Р-1080, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Новобірзулівська сільська управа, с. Новобірзулівка Привільненського району Миколаївського округу

Ф. Р-1081, 2 справи. 1942–1944. Опис.

Інгульська сільська управа, с. Інгулка Привільненського району Миколаївського округу

Ф. Р-1082, 1 справа. 1943. Опис.

Лобріївська сільська управа, с. Лобріївка Привільненського району Миколаївського округу

Ф. Р-1083, 2 справи. 1943–1944. Опис.

Забєлінська сільська управа, с. Забєліне Привільненського району Миколаївського округу

Ф. Р-1084, 2 справи. 1943–1944. Опис.

Кашперо-Миколаївська сільська управа, с. Кашперо-Миколаївка Привільненського району Миколаївського округу

Ф. Р-1085, 2 справи. 1943–1944. Опис.

Новопетрівська сільська управа, с. Новопетрівка Привільненського району Миколаївського округу

Ф. Р-1086, 2 справи. 1943–1944. Опис.

Новополтавська сільська управа, с. Новополтавка Привільненського району Миколаївського округу

Ф. Р-1087, 2 справи. 1943–1944. Опис.

Єрмолаївська сільська управа, с. Єрмолаївка Привільненського району Миколаївського округу

Ф. Р-1088, 2 справи. 1942–1944. Опис.

Громадські господарства Привільненського району Миколаївського округу (ОАФ)

Ф. Р-1094, 138 справ. 1941–1944. Опис.

Державний маєток с. Баштанка Привільненського району Миколаївського округу

Ф. Р-1098, 1 справа. 1941–1944. Опис.

Привільненська районна інспекція державного страхування, с. Привільне Привільненського району Миколаївського округу

Ф. Р-1099, 1 справа. 1943–1944. Опис.

Привільненська машинно-тракторна станція, с. Привільне Привільненського району Миколаївського округу

Ф. Р-1100, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Мировий суддя Привільненського району, с. Привільне Миколаївського округу

Ф. Р-1101, 4 справи. 1943–1944. Опис.

Привільненський маслозавод, с. Привільне Привільненського району Миколаївського округу

Ф. Р-1102, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство № 2 Снігурівської районної управи, с. Снігурівка Снігурівського району Миколаївського округу

Ф. Р-1103, 18 справ. 1941–1943. Опис.

Обласна контора господарчого банку в м. Миколаєві

Ф. Р-1104, 153 справи. 1942–1944. Опис.

Театр «Ілюзія» відділу культури і освіти міської управи, м. Миколаїв

Ф. Р-1105, 21 справа. 1941–1943. Опис.

Риболовецька артіль «Інгул», с. Соляні Миколаївського округу

Ф. Р-1106, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Житлове управління при Очаківській міській управі, м. Очаків Очаківського повіту

Ф. Р-1107, 55 справ. 1941–1942. Опис.

Громадське господарство № 51 Майорівської волосної управи Новобузького району Миколаївського округу

Ф. Р-1109, 1 справа. 1943. Опис.

Пересадівська сільська управа, с. Пересадівка Миколаївського району та округу

Ф. Р-1110, 9 справ. 1941–1944. Опис.

Богоявленська сільська управа, с. Богоявленськ Миколаївського округу

Ф. Р-1111, 11 справ. 1943–1944. Опис.

Вознесенський районний відділ охорони здоров'я, м. Вознесенськ Миколаївського округу

Ф. Р-1113, 68 справ. 1941–1944. Опис.

Електрична станція м. Миколаєва

Ф. Р-1114, 10 справ. 1943–1944. Опис.

Миколаївський міський архів при міській управі, м. Миколаїв

Ф. Р-1364, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Миколаївська міська лікарня при міській управі, м. Миколаїв

Ф. Р-1365, 8 справ. 1942–1944. Опис.

Транспортний відділ при Українській допоміжній управі м. Миколаєва

Ф. Р-1372, 18 справ. 1941–1943. Опис.

Миколаївська контора «Південьзаготзерно», м. Миколаїв

Ф. Р-1418, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Державний маєток «Вовча Балка», с. Тернівка Миколаївського району Миколаївського округу

Ф. Р-1429, 1 справа. 1943. Опис.

Благодатненська районна управа, с. Благодатне Миколаївського округу

Ф. Р-1430, 1 справа. 1942–1944. Опис.

Громадське господарство № 3 Бармашівської сільської ради, с. Шарованка Баштанського району Миколаївського округу

Ф. Р-1431, 1 справа. 1942. Опис.

Місцева комендатура, м. Миколаїв

Ф. Р-1432, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Кримінальна поліція, м. Миколаїв

Ф. Р-1433, 2 справи. 1941–1944. Опис.

Охоронна поліція СД, м. Миколаїв

Ф. Р-1434, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Претура Александерфельдського району Очаківського повіту

Ф. Р-1588, 384 справи. 1941–1944. Описи.

Претура Варварівського району, с. Варварівка Варварівського району Очаківського повіту

Ф. Р-1591, 549 справ. 1941–1944. Описи.

Претура Очаківського району, м. Очаків Очаківського повіту

Ф. Р-1592, 240 справ. 1941–1944. Опис.

Претура Веселинівського району, с. Веселинове Веселинівського району Березівського повіту

Ф. Р-1593, 298 справ. 1941–1944. Опис.

Претура Ландауського району, с. Ландау Ландауського району Березівського повіту

Ф. Р-1594, 225 справ. 1941–1944. Опис.

Примарія села Адамівка Александерфельдського району Очаківського повіту

Ф. Р-1595, 81 справа. 1941–1944. Опис.

Примарія села Аджіаска Александерфельдського району Очаківського повіту

Ф. Р-1597, 1 справа. 1942-1943. Опис.

Примарія села Андрієво-Зорине Александерфельдського району Очаківського повіту

Ф. Р-1599, 31 справа. 1941–1943. Описи.

Примарія села Матіясове Александерфельдського району Очаківського повіту

Ф. Р-1602, 18 справ. 1941–1943. Описи.

Примарія села Новоселівка Александерфельдського району Очаківського повіту

Ф. Р-1603, 48 справ. 1941–1944. Опис.

Примарія села Ташине Александерфельдського району Очаківського повіту

Ф. Р-1604, 15 справ. 1941–1943. Опис.

Примарія села Тузли Александерфельдського району Очаківського повіту

Ф. Р-1605, 11 справ. 1942–1943. Опис.

Примарія села Федорівка Александерфельдського району Очаківського повіту

Ф. Р-1606, 15 справ. 1941–1943. Опис.

Примарія села Червона Українка Александерфельдського району Очаківського повіту

Ф. Р-1607, 15 справ. 1941–1944. Опис.

Примарія села Велика Корениха Варварівського району Очаківського повіту

Ф. Р-1609, 16 справ. 1941–1943. Опис.

Примарія села Варварівка Варварівського району Очаківського повіту

Ф. Р-1610, 14 справ. 1941–1943. Описи.

Примарія села Веселий Кут Варварівського району Очаківського повіту

Ф. Р-1611, 27 справ. 1941–1944. Опис.

Примарія села Ковалівка Варварівського району Очаківського повіту

Ф. Р-1612, 24 справи. 1941–1943. Опис.

Примарія села Куцуруб Очаківського району та повіту

Ф. Р-1614, 64 справи. 1942–1943. Описи.

Примарія села Новобогданівка Варварівського району Очаківського повіту

Ф. Р-1617, 11 справ. 1941–1944. Опис.

Примарія села Ольгине Варварівського району Очаківського повіту

Ф. Р-1618, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Примарія села Петрово-Солониха Варварівського району Очаківського повіту
Ф. Р-1619, 27 справ. 1941–1944. Описи.
Примарія села Сливине Варварівського району Очаківського повіту
Ф. Р-1620, 3 справи. 1943. Опис.
Примарія села Шурине Варварівського району Очаківського повіту
Ф. Р-1622, 16 справ. 1942. Опис.
Примарія села Кантакузівка Веселинівського району Березівського повіту
Ф. Р-1623, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Примарія села Андріївка Ландауського району Березівського повіту
Ф. Р-1625, 1 справа. 1942. Опис.
Примарія села Аджиголь Очаківського району та повіту
Ф. Р-1627, 10 справ. 1942–1943. Опис.
Примарія села Анчекрак Очаківського району та повіту
Ф. Р-1628, 27 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія села Бейкуш Очаківського району та повіту
Ф. Р-1629, 23 справи. 1941–1943. Описи.
Примарія села Володимирівка Очаківського району та повіту
Ф. Р-1631, 6 справ. 1941–1943. Описи.
Примарія села Данилівка Александерфельдського району Очаківського повіту
Ф. Р-1633, 30 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Карлівка Варварівського району Очаківського повіту
Ф. Р-1634, 15 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Каталине Очаківського району та повіту
Ф. Р-1636, 13 справ. 1943–1944. Опис.
Примарія села Корчине Варварівського району Очаківського повіту
Ф. Р-1637, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Примарія села Козирка Очаківського району та повіту
Ф. Р-1638, 10 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія села Мала Корениха Варварівського району Очаківського повіту
Ф. Р-1640, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Примарія села Новоолександрівка Александерфельдського району Очаківського повіту
Ф. Р-1641, 1 справа. 1942. Опис.
Примарія м. Очаків Очаківського повіту
Ф. Р-1642, 451 справа. 1941–1944. Описи.
Примарія села Покровка Очаківського району та повіту
Ф. Р-1644, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Парутине Очаківського району та повіту
Ф. Р-1645, 38 справ. 1941–1944. Описи.
Примарія села Анатоліївка Александерфельдського району Очаківського повіту
Ф. Р-1647, 46 справ. 1941–1944. Описи.
Примарія села Іванівка Очаківського району та повіту
Ф. Р-1648, 11 справ. 1941–1943.
Очаківська міська поліція, м. Очаків Очаківського повіту
Ф. Р-1651, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Земельні товариства Варварівського району Очаківського повіту
Ф. Р-1672, 326 справ. 1941–1944. Опис.
Миколаївська юридична консультація, м. Миколаїв
Ф. Р-1710, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Земельні товариства Александерфельдського району Очаківського повіту
Ф. Р-1718, 558 справ. 1941–1944. Опис.
Сільськогосподарські общини Очаківського району та повіту
Ф. Р-1721, 126 справ. 1941–1944. Опис.
Державна ферма ім. Петровського претури Александерфельдського району Очаківського повіту
Ф. Р-1729, 51 справа. 1941–1944. Опис.

Трудові общини Веселинівського району Березівського повіту

Ф. Р-1744, 138 справ. 1941–1943. Опис.

Державна ферма «Бузька» претури Варварівського району, с. Бузьке Варварівського району Очаківського повіту

Ф. Р-1747, 34 справи. 1942–1944. Описи.

Державна ферма «Бурлаку» претури Варварівського району, с. Рено Варварівського району Очаківського повіту

Ф. Р-1749, 71 справа. 1941–1943. Описи.

Державна ферма претури Веселинівського району, с. Веселинове Веселинівського району Березівського повіту

Ф. Р-1750, 42 справи. 1941–1943. Описи.

Державна ферма претури Очаківського району, с. Федорівка Очаківського району та повіту

Ф. Р-1751, 30 справ. 1942–1943. Описи.

Державна ферма претури Варварівського району, с. Варварівка Варварівського району Очаківського повіту

Ф. Р-1752, 45 справ. 1941–1943. Опис.

Державна ферма претури Варварівського району, с. Нечаяне Варварівського району Очаківського повіту

Ф. Р-1753, 97 справ. 1942–1944. Описи.

Державна ферма «Вовчий Яр» Варварівського району Очаківського повіту

Ф. Р-1754, 46 справ. 1942–1943. Описи.

Державна ферма претури Александерфельдського району, с. Тилігуло-Березанка Александерфельдського району Очаківського повіту

Ф. Р-1755, 67 справ. 1942–1943. Описи.

Державна ферма ім. Маршала Антонеску, хутір Мунтян Очаківського району та повіту

Ф. Р-1756, 50 справ. 1941–1943. Описи.

Машинно-тракторна станція с. Варварівка Варварівського району Очаківського повіту

Ф. Р-1759, 38 справ. 1941–1943. Описи.

Машинно-тракторна станція с. Веселинове Веселинівського району Березівського повіту

Ф. Р-1760, 38 справ. 1942–1943. Описи.

Машинно-тракторна станція с. Красне Александерфельдського району Очаківського повіту

Ф. Р-1761, 35 справ. 1941–1943. Описи.

Шкільний інспектор Александерфельдського району Очаківського повіту

Ф. Р-1762, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Новоандріївська школа Ландауського району Березівського повіту

Ф. Р-1763, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Маслозавод претури Варварівського району, с. Варварівка Варварівського району Очаківського повіту

Ф. Р-1764, 97 справ. 1942–1943. Описи.

Млин села Парутине Очаківського району та повіту

Ф. Р-1766, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Млин села Федорівка Очаківського району та повіту

Ф. Р-1767, 9 справ. 1941–1943. Описи.

Елеватор Александерфельдської претури, с. Андрієво-Зорине Александерфельдського району Очаківського повіту

Ф. Р-1768, 46 справ. 1941–1943. Описи.

Елеватор села Новоселівка Александерфельдського району Очаківського повіту

Ф. Р-1769, 73 справи. 1941–1943. Описи.

Веселинівський пункт «Заготзерно», с. Веселинове Веселинівського району Березівського повіту

Ф. Р-1770, 1 справа. 1943–1944. Опис.

Нафтобаза Веселинівського району, с. Веселинове Березівського повіту

Ф. Р-1773, 1 справа. 1943. Опис.

Машинно-тракторна станція м. Очакова Очаківського повіту

Ф. Р-1802, 99 справ. 1942–1943. Описи.

Примарія села Трихати Варварівського району Очаківського повіту
Ф. Р-1804, 20 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія села Кир'яківка Варварівського району Очаківського повіту
Ф. Р-1805, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Примарія села Тернувате Ландауського району Березівського повіту
Ф. Р-1806, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Земельні товариства Ландауського району Березівського повіту
Ф. Р-1810, 44 справи. 1941–1943. Опис.
Млин села Велика Корениха Варварівського району Очаківського повіту
Ф. Р-1813, 6 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія села Поди Очаківського району та повіту
Ф. Р-1814, 10 справ. 1942–1944. Опис.
Примарія села Камбурліївка Очаківського району та повіту
Ф. Р-1816, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Примарія села Кози Александерфельдського району Очаківського повіту
Ф. Р-1819, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Примарія села Журівка Александерфельдського району Очаківського повіту
Ф. Р-1820, 11 справ. 1941–1943. Описи.
Примарія села Дмитрівка Александерфельдського району Очаківського повіту
Ф. Р-1821, 18 справ. 1941–1943. Описи.
Машинно-тракторна станція с. Ковалівка Варварівського району Очаківського повіту
Ф. Р-1824, 29 справ. 1941–1943. Описи.
Елеватор ст. Мартинівка Веселинівського району Березівського повіту
Ф. Р-1825, 12 справ. 1942–1943. Опис.
Очаківський бавовнозаготівельний пункт, м. Очаків Очаківського повіту
Ф. Р-1826, 15 справ. 1942–1943. Описи.
Дирекція державних ферм Очаківського повіту, м. Очаків Очаківського повіту
Ф. Р-1827, 88 справ. 1941–1943. Опис.
Млин хутора Гарматчик Александерфельдського району Очаківського повіту
Ф. Р-1835, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Примарія села Нечаяне Александерфельдського району Очаківського повіту
Ф. Р-1852, 3 справи. 1942–1943. Описи.
Примарія села Комісарівка Александерфельдського району Очаківського повіту
Ф. Р-1863, 11 справ. 1941–1943. Опис.
Млин села Старобогданівка Варварівського району Очаківського повіту
Ф. Р-1879, 3 справи. 1942–1944. Опис.
Маслозавод села Нечаяне Варварівського району Очаківського повіту
Ф. Р-1882, 13 справ. 1943. Опис.
Молокопункт села Новокатеринівка Ландауського району Березівського повіту
Ф. Р-1884, 1 справа. 1943. Опис.
Примарія села Миколаївка Очаківського району та повіту
Ф. Р-1890, 16 справ. 1942–1943. Опис.
Миколаївський господарчий банк, м. Миколаїв
Ф. Р-1963, 1 справа. 1942. Опис.
Претура села Нечаяне Варварівського району Очаківського повіту
Ф. Р-1994, 11 справ. 1942–1943. Опис.
Рисова станція претури Веселинівського району, с. Яструбинове Веселинівського району Березівського повіту
Ф. Р-1997, 17 справ. 1943–1944. Опис.
Генеральний комісар, м. Миколаїв
Ф. Р-2033, 58 справ. 1942–1943. Опис.
Миколаївський бавовноочисний завод Миколаївського міського комісаріату, м. Миколаїв
Ф. Р-2046, 18 справ. 1941–1943. Опис.
Миколаївський акваріум-зоосад, м. Миколаїв
Ф. Р-2047, 21 справа. 1941–1944. Опис.

Голтська комерційна адміністрація, м. Голта Голтського повіту
Ф. Р-2077, 6 справ. 1943–1944. Опис.

Претура Голтського району, м. Голта Голтського повіту
Ф. Р-2084, 832 справи. 1941–1943. Описи.

Примарія села Доброжанівка Великоврадіївського району Голтського повіту
Ф. Р-2085, 21 справа. 1941–1943. Описи.

Примарія села Грушівка Голтського району та повіту
Ф. Р-2086, 36 справ. 1941–1943. Описи.

Ковалівський елеватор префектури Очаківського повіту, с. Ковалівка Варварівського району Очаківського повіту
Ф. Р-2099, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Новоселівський бавовнопункт претури Александерфельдського району, с. Новоселівка Варварівського району Очаківського повіту
Ф. Р-2124, 2 справи. 1942. Опис.

Примарія села Новогригорівка Варварівського району Очаківського повіту
Ф. Р-2126, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Примарія села Турчанів Очаківського району та повіту
Ф. Р-2127, 1 справа. 1943. Опис.

Статистичне бюро при Миколаївській міській управі, м. Миколаїв
Ф. Р-2134, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Управління державними маєтками Миколаївського округу при Миколаївському генеральному комісаріаті, м. Миколаїв
Ф. Р-2135, 10 справ. 1942–1944. Описи.

Примарія села Кінецьпіль Голтського району та повіту
Ф. Р-2167, 16 справ. 1942–1943. Опис.

Примарія села Романова Балка Голтського району та повіту
Ф. Р-2168, 20 справ. 1941–1943. Опис.

Примарія села Степківка Голтського району та повіту
Ф. Р-2169, 11 справ. 1942–1943. Описи.

Примарія села Кам'яний Міст Голтського району та повіту
Ф. Р-2170, 12 справ. 1941–1943. Опис.

Примарія села Кумарі Голтського району та повіту
Ф. Р-2171, 21 справа. 1941–1943. Опис.

Примарія села Жолобки Голтського району та повіту
Ф. Р-2172, 1 справа. 1942. Опис.

Примарія села Кам'яна Балка Голтського району та повіту
Ф. Р-2173, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Примарія села Кримка Голтського району та повіту
Ф. Р-2174, 35 справ. 1941–1943. Опис.

Примарія села Катеринка Голтського району та повіту
Ф. Р-2175, 36 справ. 1941–1943. Опис.

Державна ферма відділу ферм претури Голтського району, с. Степківка Голтського району та повіту
Ф. Р-2176, 71 справа. 1941–1943. Опис.

Голтська міська примарія, м. Голта Голтського повіту
Ф. Р-2177, 406 справ. 1941–1944. Описи.

Префектура Голтського повіту, м. Голта Голтського повіту
Ф. Р-2178, 572 справи. 1941–1944. Опис.

Примарія села Полтавка Голтського району та повіту
Ф. Р-2179, 14 справ. 1941–1943. Опис.

Машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, м. Голта Голтського повіту
Ф. Р-2262, 13 справ. 1942. Опис.

Врадіївське поштово-телеграфне відділення претури Великоврадіївського району, с. Врадіївка Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2263, 1 справа. 1943. Опис.

Елеватор претури Великоврадіївського району, с. Врадіївка Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2277, 24 справи. 1942–1943. Описи.

Млин претури Великоврадіївського району, с. Велика Врадіївка Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2278, 30 справ. 1941–1943. Опис.

Ветеринарна лікарня претури Великоврадіївського району, с. Врадіївка Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2279, 27 справ. 1941–1943. Опис.

Примарія села Филимонівка Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2280, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Дитячий будинок претури Великоврадіївського району, с. Берізки Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2281, 2 справи. 1942–1944. Опис.

Споживче товариство примарії с. Іванівка Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2282, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Примарія села Макіївка Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2283, 1 справа. 1942. Опис.

Інкубаторна станція претури Великоврадіївського району, с. Врадіївка Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2284, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Примарія села Іжицьке Очаківського району та повіту

Ф. Р-2289, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Державна ферма відділу ферм претури Великоврадіївського району, с. Гражданівка Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2338, 16 справ. 1942–1943. Опис.

Державна ферма відділу ферм претури Кривоозерського району, с. Березки Кривоозерського району Голтського повіту

Ф. Р-2339, 11 справ. 1943. Опис.

Державна ферма відділу ферм претури Великоврадіївського району, с. Филимонівка Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2340, 1 справа. 1943. Опис.

Трудові общини Доманівського району Голтського повіту (ОАФ)

Ф. Р-2383, 614 справ. 1941–1944. Опис.

Млин претури Голтського повіту, с. Кінецьпіль Голтського району та повіту

Ф. Р-2390, 11 справ. 1942–1943. Опис.

Їдальня № 2 міського торгового відділу претури Голтського району, м. Голта Голтського повіту

Ф. Р-2391, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Міський торговий відділ претури Голтського району, м. Голта Голтського повіту

Ф. Р-2392, 1 справа. 1941. Опис.

Млин «Кінгруст» претури Голтського району, с. Романова Балка Голтського району і повіту

Ф. Р-2393, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Млин № 7 «Кінгруст» претури Голтського району, с. Романова Балка Голтського району та повіту

Ф. Р-2394, 1 справа. 1943. Опис.

Голтська міська лікарня претури Голтського району, м. Голта Голтського повіту

Ф. Р-2395, 52 справи. 1941–1943. Опис.

Голтська інкубаторна станція претури Голтського району, м. Голта Голтського повіту

Ф. Р-2396, 2 справи. 1943. Опис.

Елеватор претури Голтського району, с. Кам'яний Міст Голтського району і повіту

Ф. Р-2397, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Ресторан торгового відділу претури Кривоозерського району, с. Криве Озеро Кривоозерського району Голтського повіту

Ф. Р-2398, 17 справ. 1942–1943. Описи.

Хлібопекарня дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Криве Озеро Кривоозерського району Голтського повіту

Ф. Р-2399, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Млин претури Кривоозерського району, с. Багачівка Кривоозерського району Голтського повіту

Ф. Р-2400, 5 справ. 1942. Опис.

Примарія села Волощине Кривоозерського району Голтського повіту

Ф. Р-2401, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Примарія села Михалкове Кривоозерського району Голтського повіту

Ф. Р-2402, 19 справ. 1941–1943. Опис.

Примарія села Мазурове Кривоозерського району Голтського повіту

Ф. Р-2403, 10 справ. 1941–1942. Опис.

Примарія села Бурилове Кривоозерського району Голтського повіту

Ф. Р-2404, 16 справ. 1941–1943. Опис.

Примарія села Тернувате Кривоозерського району Голтського повіту

Ф. Р-2405, 21 справа. 1941–1943. Опис.

Примарія села Миколаївка Доманівського району Голтського повіту

Ф. Р-2406, 18 справ. 1941–1942. Опис.

Примарія села Новоселівка Доманівського району Голтського повіту

Ф. Р-2407, 15 справ. 1941–1943. Опис.

Примарія села Богданівка Доманівського району Голтського повіту

Ф. Р-2408, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Примарія села Криве Озеро Кривоозерського району Голтського повіту

Ф. Р-2409, 10 справ. 1943. Опис.

Голтський моторемонтний механічний завод дирекції промисловості губернаторства Трансністрія, м. Голта Голтського повіту

Ф. Р-2410, 53 справи. 1942–1943. Описи.

Голтський миловарно-шкіряний завод претури Голтського району, м. Голта Голтського повіту

Ф. Р-2411, 48 справ. 1941–1943. Опис.

Державна ферма відділу ферм претури Голтського району, с. Кінецьпіль Голтського району та повіту

Ф. Р-2412, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Державна ферма відділу ферм претури Голтського району, с. Кримка Голтського району та повіту

Ф. Р-2415, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Претура Доманівського району, с. Доманівка Доманівського району Голтського повіту

Ф. Р-2418, 161 справа. 1941–1943. Описи.

Машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Маринівка Доманівського району Голтського повіту

Ф. Р-2420, 22 справи. 1942–1943. Опис.

Голтська державна ферма відділу ферм претури Голтського району, м. Голта Голтського повіту

Ф. Р-2421, 7 справ. 1941. Опис.

Млин претури Кривоозерського району, с. Голоскове Кривоозерського району Голтського повіту

Ф. Р-2422, 33 справи. 1941–1943. Опис.

Голтський млин № 1 елеватора претури Голтського району, м. Голта Голтського повіту

Ф. Р-2423, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Претура Великоврадіївського району, с. Велика Врадіївка Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2425, 314 справ. 1941–1943. Описи.

Машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Кам'яний Міст Голтського району та повіту
Ф. Р-2455, 34 справи. 1941–1943. Опис.
Трудові общини Мостівського району Березівського повіту
Ф. Р-2469, 372 справи. 1941–1944. Опис.
Трудові общини Великовррадіївського району Голтського повіту
Ф. Р-2512, 491 справа. 1941–1944. Опис.
Трудові общини Голтського району та повіту
Ф. Р-2540, 600 справ. 1941–1944. Опис.
Трудові общини Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2574, 1085 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія села Мар'янівка Великовррадіївського району Голтського повіту
Ф. Р-2591, 18 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Граціанівка Великовррадіївського району Голтського повіту
Ф. Р-2592, 11 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Марієнбург Доманівського району Голтського повіту
Ф. Р-2608, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Примарія села Доманівка Доманівського району Голтського повіту
Ф. Р-2609, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Примарія села Маринівка Доманівського району Голтського повіту
Ф. Р-2610, 25 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Олександродар Доманівського району Голтського повіту
Ф. Р-2611, 16 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Карлівка Доманівського району Голтського повіту
Ф. Р-2612, 2 справи. 1941. Опис.
Примарія села Козубівка Доманівського району Голтського повіту
Ф. Р-2614, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Нововасилівка Великовррадіївського району Голтського повіту
Ф. Р-2615, 9 справ. 1942–1943. Описи.
Примарія села Іванівка Великовррадіївського району Голтського повіту
Ф. Р-2616, 18 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Новоолексіївка Великовррадіївського району Голтського повіту
Ф. Р-2617, 1 справа. 1941. Опис.
Примарія села Новопавлівка Великовррадіївського району Голтського повіту
Ф. Р-2618, 1 справа. 1942. Опис.
Примарія села Ковалівка Великовррадіївського району Голтського повіту
Ф. Р-2619, 1 справа. 1942. Опис.
Примарія села Велика Врадіївка Великовррадіївського району Голтського повіту
Ф. Р-2620, 15 справ. 1942–1944. Опис.
Примарія села Мала Врадіївка Великовррадіївського району Голтського повіту
Ф. Р-2621, 15 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Великовеселе Великовррадіївського району Голтського повіту
Ф. Р-2622, 11 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Веселе Мостівського району Березівського повіту
Ф. Р-2623, 31 справа. 1941–1943. Опис.
Примарія села Грибоносове Мостівського району Березівського повіту
Ф. Р-2624, 5 справ. 1942. Опис.
Примарія села Лідіївка Мостівського району Березівського повіту
Ф. Р-2625, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Примарія села Новоумань Мостівського району Березівського повіту
Ф. Р-2626, 12 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Градівка Мостівського району Березівського повіту
Ф. Р-2627, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Колосівка Мостівського району Березівського повіту
Ф. Р-2628, 18 справ. 1941–1943. Опис.

Примарія села Мостове Мостівського району Березівського повіту
Ф. Р-2629, 34 справи. 1941–1943. Опис.
Примарія села Чаусове Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2630, 13 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Криве Озеро Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2631, 17 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Токарівка Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2632, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Тридуби Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2633, 23 справи. 1941–1943. Опис.
Примарія села Станіславчик Голтського району та повіту
Ф. Р-2634, 12 справ. 1942–1944. Опис.
Примарія села Мала Мечетня Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2635, 20 справ. 1942–1943. Опис.
Примарія села Луканівка Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2636, 18 справ. 1942–1943. Опис.
Примарія села Багачівка Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2637, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Очеретня Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2638, 24 справи. 1941–1943. Опис.
Примарія села Курячі Лози Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2639, 11 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Голоскове Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2640, 18 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Сирове Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2641, 16 справ. 1942–1943. Опис.
Примарія села Велика Мечетня Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2642, 24 справи. 1941–1943. Опис.
Примарія села Криве Озеро Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2643, 17 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Миколаївка Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2644, 24 справи. 1942–1943. Опис.
Примарія села Секретарка Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2645, 13 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія села Красненьке Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2646, 28 справ. 1941–1943. Опис.
Млин претури Доманівського району, с. Доманівка Доманівського району Голтського повіту
Ф. Р-2647, 11 справ. 1941–1943. Опис.
Млин претури Великоврадіївського району, с. Новопавлівка Великоврадіївського району Голтського повіту
Ф. Р-2648, 9 справ. 1942. Опис.
Млин претури Кривоозерського району, с. Велика Мечетня Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2649, 7 справ. 1941–1944. Опис.
Млин претури Кривоозерського району, с. Тридуби Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2650, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Млин претури Кривоозерського району, с. Сергіївка Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2651, 10 справ. 1942–1943. Опис.
Млин претури Кривоозерського району, с. Криве Озеро Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2652, 15 справ. 1942–1943. Опис.

Млин претури Кривоозерського району, с. Березки Кривоозерського району Голтського повіту

Ф. Р-2653, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Млин претури Мостівського району, с. Мостове Мостівського району Березівського повіту

Ф. Р-2654, 1 справа. 1943. Опис.

Млин претури Кривоозерського району, с. Красненьке Кривоозерського району Голтського повіту

Ф. Р-2655, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Лікарня претури Великоврадіївського району, с. Врадіївка Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2656, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Лікарня претури Великоврадіївського району, с. Новопавлівка Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2657, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Лікарня претури Голтського району, с. Катеринка Голтського району та повіту

Ф. Р-2658, 2 справи. 1943. Опис.

Лікарня претури Кривоозерського району, с. Криве Озеро Кривоозерського району Голтського повіту

Ф. Р-2659, 24 справи. 1941–1943. Опис.

Аптека претури Великоврадіївського району, с. Врадіївка Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2660, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Редакція і друкарня газети «Прибузькі новини», м. Голта Голтського району та повіту

Ф. Р-2661, 35 справ. 1941–1943. Опис.

Генеральний магазин і склад претури Голтського району, м. Голта Голтського повіту

Ф. Р-2662, 7 справ. 1943–1944. Опис.

Банно-пральний комбінат претури Голтського району, м. Голта Голтського повіту

Ф. Р-2663, 7 справ. 1941–1942. Опис.

Голтська повітова редакція і друкарня газети «Українські новини», м. Голта Голтського повіту

Ф. Р-2664, 6 справ. 1941–1942. Опис.

Голтська міська поліція, м. Голта Голтського повіту

Ф. Р-2665, 1 справа. 1942. Опис.

Голтський міський театр, м. Голта Голтського повіту

Ф. Р-2666, 18 справ. 1941–1943. Опис.

Міська пожежна команда Голтської примарії, м. Голта Голтського повіту

Ф. Р-2667, 32 справи. 1941–1943. Опис.

Контора «Заготскот» претури Великоврадіївського району, с. Врадіївка Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2668, 6 справ. 1943–1944. Опис.

Кооператив претури Великоврадіївського району, с. Врадіївка Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2669, 14 справ. 1941–1943. Опис.

Споживче товариство претури Великоврадіївського району, с. Кумарі Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2670, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Хлібопекарня дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Врадіївка Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2671, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Голтська ковбасна фабрика дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Голта Голтського повіту

Ф. Р-2672, 63 справи. 1941–1943. Опис.

Голтська контора «Сільгосппостач» претури Голтського району, м. Голта Голтського повіту

Ф. Р-2673, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Голтський шкіряний завод губернаторства Трансністрія, м. Голта Голтського повіту
Ф. Р-2674, 1 справа. 1943. Опис.
Плодоовочева база претури Голтського району, м. Голта Голтського повіту
Ф. Р-2676, 11 справ. 1941–1943. Опис.
Маслозавод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Мостове Мостівського району Березівського повіту
Ф. Р-2677, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Голтський хлібзавод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Голта Голтського повіту
Ф. Р-2678, 25 справ. 1941–1943. Опис.
Голтський пивоварний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Голта Голтського повіту
Ф. Р-2679, 66 справ. 1941–1943. Опис.
Голтський маслозавод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Голта Голтського повіту
Ф. Р-2680, 11 справ. 1942–1943. Опис.
Голтський молокозавод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Голта Голтського повіту
Ф. Р-2681, 57 справ. 1941–1943. Опис.
Врадіївський молокозавод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Врадіївка Великоврадіївського району Голтського повіту
Ф. Р-2682, 38 справ. 1942–1943. Опис.
Маслозавод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Криве Озеро Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2683, 28 справ. 1942–1943. Опис.
Елеватор претури Голтського району, м. Голта Голтського повіту
Ф. Р-2684, 47 справ. 1941–1943. Опис.
Елеватор претури Мостівського району, с. Колосівка Мостівського району Березівського повіту
Ф. Р-2685, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Гідроелектростанція претури Голтського району, м. Голта Голтського повіту
Ф. Р-2686, 44 справи. 1941–1943. Опис.
Птахокомбінат претури Голтського району, м. Голта Голтського повіту
Ф. Р-2687, 45 справ. 1942–1943. Опис.
Інкубаторна станція претури Кривоозерського району, с. Голосковe Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2688, 7 справ. 1943. Опис.
Претура Кривоозерського району, с. Криве Озеро Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2689, 452 справи. 1941–1943. Описи.
Претура Мостівського району, с. Мостове Мостівського району Березівського повіту
Ф. Р-2690, 154 справи. 1942–1944. Описи.
Машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Доманівка Доманівського району Голтського повіту
Ф. Р-2692, 35 справ. 1941–1943. Опис.
Машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Акмечетка Доманівського району Голтського повіту
Ф. Р-2693, 19 справ. 1941–1943. Опис.
Машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Криве Озеро Кривоозерського району Голтського повіту
Ф. Р-2694, 15 справ. 1942–1943. Опис.
Машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Врадіївка Великоврадіївського району Голтського повіту
Ф. Р-2695, 12 справ. 1942–1943. Опис.

Машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Велика Мечетня Кривоозерського району Голтського повіту

Ф. Р-2696, 23 справи. 1942–1943. Опис.

Державна ферма відділу ферм претури Мостівського району, хутір Суха Балка Мостівського району Березівського повіту

Ф. Р-2697, 43 справи. 1942–1943. Опис.

Державна ферма відділу ферм претури Доманівського району, с. Молдавка Доманівського району Голтського повіту

Ф. Р-2698, 42 справи. 1942–1943. Опис.

Державна ферма відділу ферм претури Доманівського району, с. Олександродар Доманівського району Голтського повіту

Ф. Р-2699, 38 справ. 1941–1943. Опис.

Державна ферма відділу ферм претури Доманівського району, с. Богданівка Доманівського району Голтського повіту

Ф. Р-2700, 27 справ. 1942–1943. Опис.

Державна ферма відділу ферм претури Доманівського району, с. Акмечетка Доманівського району Голтського повіту

Ф. Р-2701, 39 справ. 1941–1943. Опис.

Державна ферма відділу ферм претури Доманівського району, с. Карлівка Доманівського району Голтського повіту

Ф. Р-2702, 32 справи. 1942–1943. Опис.

Державна ферма відділу ферм претури Доманівського району, с. Маринівка Доманівського району Голтського повіту

Ф. Р-2703, 33 справи. 1942–1943. Опис.

Протоієрея Голтського повіту румунської православної місії в Трансністрії, м. Голта Голтського району та повіту

Ф. Р-2704, 16 справ. 1942–1943. Опис.

Млин претури Кривоозерського району, с. Тернувате Кривоозерського району Голтського повіту

Ф. Р-2705, 18 справ. 1941–1943. Опис.

Примарія села Кумарі Великоврадіївського району Голтського повіту

Ф. Р-2723, 29 справ. 1941–1943. Описи.

Примарія села Березки Кривоозерського району Голтського повіту

Ф. Р-2724, 14 справ. 1941–1943. Опис.

Миколаївська міська управа, м. Миколаїв

Ф. Р-2780, 2 справи. 1942. Опис.

Миколаївська міська біржа праці, м. Миколаїв

Ф. Р-2781, 1 справа. Січень – лютий 1944. Опис.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Миколаївська обласна комісія сприяння у роботі Надзвичайній державній комісії зі встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам СРСР, м. Миколаїв

Ф. Р-1894, 357 справ. 1944–1945. Описи.

Радянський плакат

ЦДАВО України, ф. 4217, оп. 1, спр. 411

СМЕРТЬ НІМЕЦЬКИМ ОКУПАНТАМ!

ЛЮДОЖЕРУ АДОЛЬФУ ГІТЛЕРУ— ВІД ОНУКІВ ВЕЛИКИХ ЗАПОРІЖЦІВ ЗЕМЛІ УКРАЇНСЬКОЇ

Ми, правнуки і онуки славних і войовничих запоріжців землі Української, яка тепер входить у великий СРСР, вирішили тобі, проклятий кате, листа цього написати, як писали колись наші прадіди і діди, які завдали всім ворогам українським великої біди.

Ти, підлий Іуда і гад, напав на Країну Рад і хочеш забрати у нас фабрики і заводи, землю, ліси і води, і привести сюди баронів, капіталістів — таких, як ти, бандитів і розбишак-фашистів.

Та цьому ніколи не бувати, ми зуміємо за себе постояти. Нагадаємо тобі, коли у тебе пам'ять куца, що наш український народ завжди лупив німців, як цуциків. Били вас, падлюк, мечі Данила Галицького і шаблі козаків Богдана Хмельницького, у 1918 році кайзерівських вояк ми гнали з України, наче собак. Завжди били ми німецьких лицарів-псів, розіб'ємо і тепер гітлерів і геббельсів.

НЕ БАЧИТИ ТОБІ НАШОЇ ПШЕНИЦІ І САЛА, А БУДЕШ ЇСТИ ТЕ, ЩО СВИНЯ НАС. Не дістанеш ти жодного воза провізії, хоч уже і втратив кращі дивізії, не збудуєш ти на нашій землі жодну вилу, **МИ ВІДВЕДЕМО ДЛЯ КОЖНОГО З ВАС ПО ДВА МЕТРИ НА МОГИЛУ.** Збудуємо пам'ятник для кожного фашистського бандита з написом:—**ОСЬ ДЕ СОБАКА ЗАРИТА!**

Людожер ти і кровопивця, кат у коричневій сорочці і вбивця, некоронований фюрер і старий Гер, не підкорити тобі ніколи СРСР. [illegible]деведеться свині на небо дивитися, так тобі у нашому городі не рити́ся, хоч у тебе морда й свиняча і свинська вдача.

Твій вірний друг, дуче, уже уср... на рать ідучи. Заповняємо тебе нині, що Італія скоро, як і проститутка Муссоліні, загубить панталони і останні макарони. У нас вистачить літаків, бомб, снарядів і штиків, танків і гармат, щоб стерти тебе на порох, хижак і кат.

На цьому ми кінчаємо і одного тобі бажаємо, щоб у тебе—вся застрягла в роті польська ковбаса, щоб ти з своїми муссолініками подавився грецькими маслинами, а втім, чортові гади, не минуть вас усіх наші кулі і снаряди. Про це скажи Герінгу, Геббельсу і Ріббентропу, і поцілуй їх за одно в жо...

Бо ми не хочемо, гад, щоб бруднив ти наш партизанський зад!

Щоб повірив ти, що цього листа писали українські запоріжці—козаки, хоробрі і сміливі вояки, то ми внизу прописуєм, як запоріжці колись;

> **Число знаємо—річницю ж справляємо... рік у книжці, місяць зайшов зараз за хмару, а на фронті тобі дають жару, день у вас не такий, як у нас... КОЖНИЙ ДЕНЬ НАМ НЕСЕ ПЕРЕМОГУ, А ТОБІ СКОРОЧУЄ В МОГИЛУ ДОРОГУ.**

ПРОЧИТАЙ ТА ПЕРЕДАЙ ІНШОМУ.

Лист українських радянських партизанів А. Гітлеру: «Людожеру Адольфу Гітлеру від онуків великих запорожців землі української»

ЦДАВО України, ф. 4217, оп. 1, спр. 251

ПАРТИЗАНСЬКИЙ КРАЙ

ТЕРИТОРІЯ ПАРТИЗАНСЬКОГО КРАЮ ВЕСНОЮ 1943 Р. ОХОПЛЮВАЛА ПОНАД 1875 КВ.КІЛОМЕТРІВ, В ЯКУ ВХОДИЛИ ЛІСНІ СЕЛА 14 РАЙОНІВ З НАСЕЛЕННЯМ ПОНАД 200 ТИСЯЧ ЧОЛОВІК.

Партизанський край. Фотокопія мапи партизанського краю. Весна 1943 р.
ЦДАВО України, ф. 4217, оп. 1, спр. 2

НЕ МОЛОКОМ І ХЛІБОМ, А ВОГНЕМ І КУЛЯМИ.

В селі Дюксині /Костопільщина/ підчас наскоку дикої німоти один селянин не схотів втікати, як інші, а зістався в свойому помешканні. Як тільки прийшли до нього німаки, він їх приняв молоком і хлібом, щоби задобрити дикунів і щоб ті дарували йому життя. Німаки молоко випили, хліб зїли, а наївного селянина в варварський спосіб замордували /живцем вкинули в огонь/.

Хай цей випадок послужить кожному, хто вірить ще облудній німоті. Не молоком і хлібом витаймо їх, а вогнем, окропом, кулями, косами, сокирами, вилами, що лиш в руки нам попаде. Бий, ріж, катуй голомозу німоту на кожному кроці, де тільки стрінеш її. Хай Україна для кожного ката буде пеклом, де він мусить згинути такою жорстокою смертю, яку він готує нам!

Смерть німакам і воїм їх прислужникам!

Хай живе Революція поневолених народів!

Хай живе Українська Повстанча Армія!

Хай живе Організація Українських Націоналістів!

УКРАЇНСЬКА ПОВСТАНЧА АРМІЯ.

Червень 1943 р.

Листівка УПА із закликом до боротьби з нацистськими окупантами. Червень 1943 р.
ЦДАВО України, ф. 3933, оп. 1, спр. 110, арк. 3

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

В земельній справі, ГОЛОВНОЇ КОМАНДИ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНЧОЇ АРМІЇ, як найвищої й одиноко-суверенної влади на звільнених землях України з дня 15. VIII. 1943 року.

1. Всі землі з їх водами, надземними й підземними багатствами України становлять добро Українського Народу.

2. На всіх землях України, звільнених Українською Повстанчою Армією від московських большевиків і німців:

а) Касується засадничо колгоспну систему, запроваджену большевиками і впроваджується приватну селянську власність.

б) Всі землі бувших землевласників (фільварків) і землі б. польських колоністів переходять на власність українських селян.

3. Розподілу колгоспів і радгоспів, фільварків, господарств б. польских колоністів на приватну власність між одноосібні, беззмельні й малоземельні господарства доконують місцеві громадські управи, затверджені УПА і земельні комісії, вибрані громадськими зборами.

4. Нормою наділу для одноосібних приватних господарств має бути така кількість землі, яка з одної сторони давала б змогу провадити вповні самовистарчальне господарство, а з другої сторони, яка може бути оброблена власною працею даної сім'ї.

5. Якщо більшість колгоспу не бажає собі розподілу колгоспу на приватні одноосібні господарства, то колгоспникам залишається дальше колгоспна господарка на артільних засадах. Такий колгосп є виключною власністю членів даного колгоспу.

6. Машино—Тракторні Станції (МТС) становлять спільне добро даного району, який обслуговують, на артільних засадах.

7. Приватні землі селян української і іншої національностей, які загинули підчас воєнних дій, або були замордовані большевиками, німцями, чи поляками, —віддається в посідання їх рідні до 4-го покоління, а якщо такої не має—найбіднішим селянам даної місцевости.

8. Земля, як найбільше добро Українського Народу, не сміє лежати облогом, а має бути вся оброблена і засіяна. Про це подбають господарські управи, які за свою діяльність відповідають перед УПА.

9. Всі ліси й води становлять спільну власність Українського Народу. Користування лісами й водами встановляє громадська управа. Господарку лісів веде Дирекція Лісів, назначена УПА.

10. Це розпорядження входить в силу з днем його видання.

Слава Україні!

КОМАНДИР УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНЧОЇ АРМІЇ

Розпорядження Головної команди УПА з питань власності та розподілу землі й колгоспного збіжжя. 15 серпня 1943 р.

ЦДАВО України, ф. 3838, оп. 1, спр. 4-а, арк. 19

Н А К А З.

В останніх часах німці повели сильну компанію винищування всього того, що є українське, як людність так її доробок – працю. В акціях беруть участь мадяри й татари. Хвиля німецького нищення охопила останньо всі простори між Горинем і Стиром, Думанщиною, Колківщиною та інших сусідніх районах. Майже в кожному селі повно німецького війська. Все грабують та палять, не щадять нікого і нічого. По селах дуже шукають за сховищами майна, продуктів та людей. Населення під сильним німецьким терором – видає місце скриток і схованок.

В з в'я з к у з ц и м з а р я д ж у ю : –

1. Все поховати в землю, особливо харчеві продукти.
2. Кожна громада як і інші загрожені селі ставлять на зміну безперервну варту.
3. Організовати село з селом, зв'язок та розвідку, звернути вильну увагу на алярмові пункти як то: кусок рельса, дзвонок, трубка алярмова тощо.
4. Опанувати ситуацію всіми можливими способами і запобігти паніці, тих хто сіє і викликує паніку – карати і то суворо.
5. Ставити бараки по лісах, по горах, по нетрях, копати землянки та сховища.
6. По селах розбирати хати, хліви, клуні і перевозити в ліс, в інше безпечне місце.
7. Усі кормлені свині бити і заховати, бо німці дуже за ними шукають, оставляти лише поросят, хай знають селяне, що несховане все, як не заберуть німці – то зграбують більшовики.
8. Селяне під час акції хай беруть з собою самі необхідні речі. Решту закопати. З великими пакунками не возитись. По лісах не збиратись в товпу, не класти вогню на відкритім місці, не ходити даремно по краю лісу, щоб не спричинювати викриття схованок.
9. Зараз поки селяне мають ще багато збіжжя – молотити, молоти, робити крупу та інші харчеві продукти, як найбільше та скривати.
10. Населення за всяку ціну перед нападом німців та ляхів мусить скриватись по лісах, багнах, болотах та інших сховищах, бо знайте, що німці відступаючи нищать все, оставляють пустиню.

Зобовязую голів сільських управ, священиків, учителів і інтелігенцію за своєчасне і пильне переведення підготовчої праці та освідомлення населення до оборони і самозбереження. Переживаємо грізний момент, якого історія майже не знала. Ніхто не сміє легковажити його. Всі як один до виконання обовязку, бо від вмілого поставлення справи залежитиме успіх збереження Н а ш о г о н а р о д у від знищення. Настає час іспиту живучості і здібності – покажіть ми перед цілим світом і майбутніми нащадками свою силу життя й перемоги. –

Лише тоді переможемо, коли збережемо себе до дальшого чину і слушного моменту йдучи за голосом крові і обовязку перед Батьківщиною, взаємно допомагаючи собі, творячи одну спільну вартість бути непереможними при найтяжчих обставинах життя. Заховати рівновагу, свідомість боротьби за існування і самозбереження своїх сил в ім'я ГРЯДУЧОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РАННИЦІ, в ім'я нового життя – С А М О С Т І Й Н О С Т И І С О Б О Р Н О С Т И У К Р А Ї Н С Ь К О Ї Д Е Р Ж А В И.

С Л А В А У К Р А Ї Н І.

Постій, 25.XI.43 року.

КОМАНДАНТ ВІДДІЛУ УПА

Г Р А Н І Т.

Наказ коменданта відділу УПА про спротив нацистським окупантам. 25 листопада 1943 р.
ЦДАВО України, ф. 3837, оп. 1, спр. 9, арк. 53

I.18

Державний архів Одеської області

ɔ5026, м. Одеса, вул. Жуковського, 18
Гел. (048) 724-18-19
:-mail: initochko@te.net.ua
Ⅹeb: http://www.derjarhiv.odessa.gov.ua

Джерельна база з історії Другої світової війни Державного архіву Одеської області вміщує унікальний як за кількістю збережених документів, так і за їх інформативною насиченістю комплекс документів, у тому числі й тих, що різнобічно відображають життя населення під час окупації 1941–1944 рр. До реєстру довідника включено 997 фондів цього унікального комплексу. В першу чергу до нього належать 994 так звані окупаційні фонди. Документи 1 фонду висвітлюють радянський підпільно-партизанський рух Опору; 1 – містять інформацію радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення завданих ними збитків; 1 – представляють архівні колекції. Мова документів – російська, румунська.

До видання не включено деякі фонди радянських органів влади й управління, до складу яких входять документи воєнного періоду та перших повоєнних років, що також вміщують інформацію з цього питання. Це, зокрема, фонди: «Відділ нагород виконавчого комітету Одеської обласної Ради депутатів трудящих» (ф. Р-2000); «Управління Служби безпеки України в Одеській області» (ф. Р-8065), у якому зберігаються фільтраційні справи, картки колишніх військовополонених; «Архівний відділ Одеського облвиконкому» (ф. Р-1403), фонди особового походження учасників Великої Вітчизняної війни (фф. Р-8067, Р-8015, Р-8046, Р-8187).

Після штучного поділу території України на окремі адміністративні одиниці вся Одеська область (разом з південними районами Вінницької, західними районами Миколаївської областей, а також лівобережними районами Молдавської РСР) опинилася у складі створеного між річками Південний Буг і Дністер губернаторства Трансністрія* (з 19 серпня по 19 жовтня 1941 р. центр – м. Тирасполь, а потім – м. Одеса). Формально Трансністрія до складу Румунії не ввійшла. За угодою, підписаною представниками німецького та румунського командування 30 серпня 1941 р., Румунія одержала німецький мандат на проведення тимчасової «адміністрації та економічної експлуатації». Для керівництва й координації діяльності окупаційної адміністрації при Кабінеті міністрів Румунії було утворено «Воєнно-цивільний кабінет для адміністрації Бессарабії, Буковини і Трансністрії». Слід зазначити, що діяльність румунської адміністрації була під пильним наглядом керівників рейху. При губернаторах перебували їхні спеціальні уповноважені. Німецькі радники та експерти обіймали також відповідні посади при повітових і районних адміністраціях, у великих містах діяли німецькі військові комендатури. В Трансністрії німці контролювали головні залізниці, морські порти, зокрема й Одеський, була введена німецька окупаційна марка. Паралельно із цивільним адміністративним апаратом губернатора Трансністрії існувало військове командування. В ДА Одеської області зберігаються документи тодішньої Ізмаїльської області, територію якої разом з територією Чернівецької області у липні 1941 р. з дозволу Гітлера було включено до складу Румунії**. Всі ці обставини зумовили особливості окупаційного періоду регіону, структури окупаційної влади, що відповідним чином позначилося і на складі «окупаційних фондів» Державного архіву Одеської області, в якому зберігаються й документи тодішньої Ізмаїльської області.

Найповніше репрезентовано в архіві фонди *органів цивільного адміністративного управління*, яке запровадив у губернаторстві Трансністрія головнокомандувач румунської армії Іон Антонеску. Головою адміністрації був призначений цивільний губернатор, котрий здійснював управління через мережу *дирекцій та управлінь*. Територія Трансністрії була розділена на 13 адміністративних повітів, які управлялися повітовими *претурами* на чолі з головами адміністрацій – преторами. Претори районів підпорядковувалися повітовому префектові. Райони, у свою чергу, ділилися на *комуни*, що складалися з одного великого чи кількох невеликих селищ. На чолі комуни стояла сільська управа – *примарія*, якою керував примар. У містах, що входили до складу губернаторства, також були свої адміністративні органи – *примарії*.

Міський голова (примар) підпорядковувався районному преторові. Міста Одеса і Тирасполь були виділені в окремі муніципалітети, і примарії цих муніципалітетів підпорядковувалися безпосередньо губернаторові. На чолі Одеської примарії стояв генеральний примар, який здійснював керівництво містом через систему дирекцій аналогічно губернському адміністративному апарату. В січні 1944 р. у зв'язку з наближенням

*Див. також: «Державний архів Вінницької області» та «Державний архів Миколаївської області».

**Див. також: «Державний архів Чернівецької області».

фронту до території Трансністрії цивільне управління губернаторством було скасоване разом із самим терміном «Трансністрія». Влада на території між Південним Бугом і Дністром зосередилася в руках румунського військового командування. При цьому адміністративний апарат окупантів зазнав значних змін і був скорочений. Усі дирекції губернаторства й Одеської примарії ліквідували, а замість них були утворені дві дирекції: адміністрації та економіки. Повіти реформувались у *дистрикти*. 21 березня 1944 р. гітлерівський уряд запропонував румунській адміністрації і румунським окупаційним військам залишити зайняту територію, і влада, що була в Трансністрії, перейшла до германського окупаційного командування.

Документи *губернаторства Трансністрія* збереглися у складі фондів його головної реєстратури та дирекцій (22 фонди), у тому числі дирекцій: адміністративної (ф. Р-2243), агрокультури (ф. Р-2244), комерції (ф. Р-2245), розподілу спиртних напоїв (ф. Р-2246), лісів (ф. Р-2248), культури (ф. Р-2249), харчової промисловості (ф. Р-2250), монополій (ф. Р-2251), охорони здоров'я (ф. Р-2253), економіки (ф. Р-2254), фінансової (ф. Р-2255), механізації сільського господарства (ф. Р-2256), пошти, телефону та телеграфу (ф. Р-2257), шляхів (ф. Р-2258), садівництва та виноградарства (ф. Р-2259), транспорту (ф. Р-2263), праці (ф. Р-2264), індустрії (ф. Р-2265), юстиції (ф. Р-2268), інженерно-технічної (ф. Р-2284). Отже, документи, які відклалися у цих фондах (кількість справ у фондах варіюється від 19 у фонді дирекції юстиції до 2497 – дирекції індустрії), висвітлюють діяльність губернаторства Трансністрія за всіма цими напрямами. Так, наприклад, у фонді головної реєстратури (Р-2242) відклалися: накази губернаторства, постанови, циркуляри, інструкції дирекції примарії м. Одеси; звіти про роботу дирекцій, поліції та жандармерії; штатні розписи відомств губернаторства; листування про повернення до Трансністрії російських емігрантів, про військовополонених, про роботу підприємств, про конфлікт між німцями та румунами; інформаційні повідомлення про роботу румунської жандармерії у Трансністрії, про звільнення військовополонених; прохання громадян на дозвіл виїзду до Румунії, про помилування засуджених військово-польовим судом; про надання роботи в поліції. У ф. Р-2244 представлено накази дирекції агрокультури та військового командування, плани посівів по повітах, відомості про вивезення продуктів, худоби, шовковиків, вуликів та сільськогосподарського обладнання до Румунії; у ф. Р-2249 – директивні документи, листування з навчальними закладами та підвідомчими установами стосовно навчальних програм вищих навчальних закладів, шкіл, про видання газет, журналів; у ф. Р-2254 – інструкції дирекції економіки про умови експорту та імпорту товарів, відомості про кількість відправлених продуктів та худоби до Румунії (тут також наявні списки жандармів та службовців військово-польового суду); у ф. Р-2255 – фінансові звіти дирекції, префектур, претур, державних ферм; наказ Румунського військового командування про вивезення обладнання, машин до Румунії; списки та відомості на видачу заробітної плати робітникам підприємств та установ м. Одеси, повітів. Крім того, дирекції керували повітовими відділами, вирішували питання укомплектування особовим складом установ Трансністрії, питання обліку

репатрійованих осіб, отримання дозволу на в'їзд та виїзд у Румунію та ін. міста; відповідали за організацію трудової повинності населення, здійснювали централізовану міжвідомчу реєстрацію всієї вхідної та вихідної кореспонденції губернаторства, а також усього листування з румунськими та німецькими окупаційними властями. Серед документів дирекцій губернаторства також: накази, постанови, розпорядження, інструкції та директивні вказівки, листування з міністерствами національної оборони та внутрішніх справ Румунії; наказ про відправку на примусові роботи до Німеччини осіб єврейської та циганської національностей; звіти про діяльність та відомості на видачу заробітної плати поліцейським та жандармським установам; списки військовополонених, ув'язнених у табори-гетто по м. Одесі та Одеській області, примусово вивезених у рабство до Німеччини.

Трансністрія в адміністративному відношенні була поділена на 13 повітів: Ананьївський, Балтський, Березівський, Дубоссарський, Голтянський, Жугастрівський, Могилівський, Очаківський, Овідіопольський, Одеський, Рибницький, Тираспільський, Тульчинський. Найвищим адміністративним органом управління повіту були *префектури.* Безпосередньо префектури підпорядковувалися губернатору Трансністрії. Префектуру очолював префект. У його руках були зосереджені всі повноваження з управління повітом, він працював у тісному контакті з поліцейськими та жандармськими органами. В архіві збереглися фонди префектур Овідіопольського (ф. Р-2357), Балтського (ф. Р-2358), Одеського (ф. Р-2359), Березівського (ф. Р-2631), Ананьївського (ф. Р-2362) повітів. У складі документів цих фондів – постанови, накази губернаторства, інструкції військового командування та адміністративної дирекції про утворення поліції та сигуранци, протоколи, рішення префектури, відомості про особовий склад; списки військовополонених, ув'язнених у табори-гетто по м. Одесі та Одеській області.

Кожен повіт поділявся на райони, якими керували *районні претури.* Це були адміністративно-господарські органи, що підпорядковувалися префектурам. Претури були багатоструктурними установами з такими відділами: секретаріат, економічний сектор, сектор комунального господарства, сектор культури та комунального майна, сектор громадянського стану, технічний центр. Претури забезпечували діяльність податкової системи, системи штрафів, контролювали всю торгівлю, промисловість та сільські господарства Трансністрії. До їх повноважень належала й організація відправлення цивільного населення у гетто. Документи, що зафіксували діяльність претур, збереглися у складі 25 фондів архіву. Серед документів претур також представлені: накази, розпорядження, постанови та інструкції губернаторства Трансністрія, листування з фінансових та адміністративних питань, матеріали з особового складу претур, відомості стосовно сільських жандармів та поліцейських, списки військовополонених, ув'язнених у табори-гетто по м. Одесі та Одеській області.

Найчисленнішою у складі групи фондів цивільної адміністрації Трансністрії є група фондів управ-примарій – міських та сільських. Їх – близько 250. Серед збережених фондів міських управ – фонди примарії Одеського муніципалітету (ф. Р-2721) та її дирекцій, примарії міст Ананьїва

(ф. Р-2633), Балти (ф. Р-2682), Овідіополя (ф. Р-2733). Решту фондів сформовано з документів сільських примарій, що в цілому відображають як основні напрями окупаційної політики, встановлення «нового порядку», проведення румунізації, так і життя населення регіону в умовах окупаційного режиму. До складу цих фондів увійшли різноманітні документи, у тому числі – накази, розпорядження претур та префектур з організаційних, адміністративних, господарських питань; протоколи зібрань жителів, звіти про діяльність примарій; зведення про сплату податків селянами; розписки та акти на видачу продуктів; листування стосовно виявлення осіб єврейської національності, розкуркулених; заяви та скарги громадян, які постраждали від радянської влади; анкети, посвідчення військовополонених; списки і відомості про вчителів, службовців і поліцейських примарій, жителів – членів трудових громад; відомості на виплату заробітної плати; списки ув'язнених у табори-гетто по м. Одесі та Одеської області.

Ізмаїльська область адміністративно була поділена на три повіти: Ізмаїльський, Четатя-Албе (Акерманський) та Кілійський. Найвищим адміністративним органом управління повіту були префектури, які підпорядковувалися губернаторству Бессарабії. Діяльність префектури очолював префект. Цей орган мав адміністративний та фінансовий відділи. У ньому були зосереджені всі нитки управління повітом, він працював у тісному контакті з поліцейськими та жандармськими органами. У фондах повітових префектур, що непогано збереглися (документи Кілійської – у складі 162 справ, ф. Р-7516; Ізмаїльської – 272 справ, ф. Р-7526; Акерманської – 16 справ, ф. 7677), представлено директивні вказівки, інструкції губернаторства Бессарабії, міністерства національної оборони та Ради міністрів, інституту статистики; протоколи засідань, рішення префектур, відомості про особовий склад. Кожний повіт у свою чергу поділявся на волості, які управлялися волосними претурами. Зі збережених документів волосних претур (директивних документів, інструкцій Бессарабського губернаторства, міністерства внутрішніх справ, генерального штабу румунської армії; постанов, регламентів примарій та претур; протоколів засідань адміністративних конференцій; листування з фінансових та адміністративних питань; донесень Ізмаїльського жандармського легіону; документів з особового складу) в архіві сформовано 10 фондів. Численна група фондів репрезентує міські та сільські примарії (управи). Серед документів 5 фондів міських примарій (фф. Р-7532, Р-7533, Р-7534, Р-7535, Р-7536) відклалися: накази, постанови, розпорядження, інструкції та директивні вказівки, листування з Бессарабським губернаторством з адміністративних питань; матеріали, що висвітлюють питання мобілізації службовців у румунську армію; описи майна громадян, репресованих органами радянської влади у 1940–1941 рр.; списки працівників міських управ (примарій), жителів міст, списки евакуйованих у Румунію; монографія з історії міст Бессарабії. До складу документів 140 фондів сільських примарій, які підпорядковувалися міським примаріям, увійшли: накази та розпорядження управ з питань землекористування та оподаткування селян, виконання планів поставок сільськогосподарської продукції, конфіскації майна у мешканців селищ, перебіг польових робіт; акти про

обмін радянських грошей на румунські, згодом – на німецькі; описи майна селян, репресованих органами радянської влади у 1940–1941 рр., відомості про розподіл землі, списки працівників управ, жителів сіл; монографія з історії сіл.

Досить повно збереглися в архівних зібраннях й окремі фонди *поліції та формувань, що виконували поліційні функції.* За документами цих фондів простежується структура* та основні напрями діяльності цих органів «забезпечення порядку» на окупованій території (див., наприклад: фф. Р-2349, Р-2351, Р-2352, Р-2353, Р-2354). До складу фондів увійшли: накази та розпорядження губернаторства Трансністрія з адміністративних та фінансових питань; листування з в'язницями Трансністрії про режим утримання в'язнів; списки арештованих, засуджених та страчених румунськими властями по м. Одесі та Одеській області, забраних у рабство до Німеччини, списки полонених; дані перепису населення по м. Одесі (1941–1944); відомості про видачу заробітної плати жандармам та поліцейським. На Ізмаїльщині поліційні функції здійснювали пости і секції повітових жандармських легіонів (їх документи відклалися у складі 7 фондів), що підпорядковувалися Ізмаїльському повітовому жандармському легіону (ф. Р-7509), повітова та міська поліція (в архіві збереглися фонди Ізмаїльського, Акерманського, Кілійського повітових управлінь поліції, Ренійського повітового та Вилківського міського комісаріатів поліції). На жаль, документи цих фондів збереглися у невеликій кількості і досить фрагментарно висвітлюють діяльність поліції та жандармерії регіону. Інформативною насиченістю вирізняється з-поміж них фонд Болградського міського комісаріату поліції (ф. Р-7691, 105 справ), що вміщує накази та інструкції генерального директорату Кишинівського окружного інспектора поліції, листування з поліцією м. Ізмаїла, рапорти комісаріату поліції, журнали обліку радянських військовополонених, короткі історико-аналітичні відомості про «розвиток комунізму», інформації стосовно діяльності фашистської партії «Залізна гвардія», відомості про події у м. Болград, документи з особового складу Болградського міського комісаріату поліції, особові справи агентів поліції.

Здійснення *судочинства та прокурорського нагляду* в «окупаційному комплексі» архіву представляють документи переважно прокуратур, трибуналів, змішаних судів, що діяли на території колишньої Ізмаїльської області (Одеську область репрезентують фонди: інспекторату в'язниць губернаторства Трансністрія – Р-2350, Балтської та Одеської центральних в'язниць – Р-2287, Р-2355 та Одеської контори адвокатів – Р-2087). З перших днів повторної окупації Бессарабії у 1941 р. румуни почали відновлювати свої органи державного управління. Прокуратури та трибунали були засновані як судові інстанції. Вони здійснювали нагляд за дотриманням окупаційних законів, правопорядку, ведення слідства по

*Головний жандармський інспекторат Трансністрії і поліцейські органи підкорялися губернаторові та міністерству внутрішніх справ Румунії. Префектура поліції Одеси підпорядковувалася губернаторові і мала на території міста десять поліцейських ділянок. Поліцейські органи складалися з карного відділу і таємної поліції (сигуранци). Сигуранца стежила за настроями населення, що залишилося в окупації, і солдат румунських гарнізонів, боролася з партизанами та підпільними диверсійними групами. Інспекторат в'язниць підлягав безпосередньо МВС Румунії.

кримінальних та цивільних справах з подальшою передачею їх судовим органам, наглядали за виконанням судових рішень та вироків. До складу 7 фондів цих судових органів увійшли: циркуляри міністерства юстиції Румунії; помісячні відомості про політичний та моральний настрій населення; листування з поліцейськими та жандармськими органами; матеріали з розслідування справ; відомості про засуджених; справи з призначення опікунів та адміністраторів на майно репресованих органами радянської влади; списки з особового складу. Директивні документи, листування з судовими та поліцейськими органами, трибуналами, журнали реєстрації кримінальних і цивільних справ, акти звинувачення громадян, підозрюваних у комуністичній діяльності,– відклалися серед документів 6 фондів змішаних судів. Відомості щодо ув'язнених містяться у 3 фондах в'язниць (фф. Р-7709, Р-7754, Р-7755).

Так само репрезентативно й різноманітно виглядає група *фондів органів економічного освоєння окупованих територій, комунікаційного та житлово-комунального забезпечення, суб'єктів господарювання*. Простежити методи окупаційної влади щодо економічного визиску Одещини, отримати факти, що висвітлюють умови праці населення, дають змогу документи як органів управління господарством, так і окремих промислових і сільськогосподарських підприємств, установ фінансово-банківської сфери, заготівельних, торговельних установ та організацій. Стан *промисловості,* наприклад, відображено у майже 170 фондах, з яких: фондів підприємств важкої, хімічної промисловості, машинобудування – близько 40 (у т. ч. тракторного, судноремонтного, чавуноливарного, механічного, металоштампувального заводів тощо), харчової промисловості – близько 100 (серед них – фонди молочних, маслозаводів, хлібопекарень, консервних, оцтового, лікеро-горілчаних, спиртових, коньячного, винних, пивоварних заводів, цукрово-рафінадного, ковбасної, кондитерської, кавової, тютюнової фабрик, 42 млинів), близько 25 фондів представляють легку промисловість. Слід зазначити, що більшість з промислових підприємств, документи яких збереглися в архіві, це підприємства м. Одеси. Чимала низка фондів репрезентує *сільськогосподарські* підприємства, серед яких: об'єднаний архівний фонд Р-1932, у складі 4223 справ якого зібрано документи трудових громад Одещини періоду нацистсько-румунської окупації (збережені на початку окупації колгоспи і радгоспи навесні 1942 р. було перетворено на трудові громади з адміністрацією, що існувала на момент їх розпуску, зі збереженням їх устрою, формувалися з 20–30 сімей, кожна трудова громада організовувала бригади з 10–20 членів родини, які обирали начальника (старшину), кожній бригаді призначалося для обробки 100–200 га землі колишніх колгоспів, яка вважалася закріпленою за ними остаточно), 14 фондів МТС, фонди зернових і зерновирощувальних, тваринницьких, молочних, садівницьких ферм, інкубаційних станцій. Специфіку лісового господарства відображено у 2 фондах: Р-4369 та Р-4416.

Інформацію щодо *економічного визиску* регіону вміщують також документи фондів заготівельних контор і пунктів. Своєю різноманітністю привертає увагу і група фондів *торговельних* організацій та підприємств. В архіві збереглися документи торгової бази, крамниць (хлібних, продук-

тових, промтоварних, книжкових, насіннєвих), готелів, ресторанів, їдалень губернаторства Трансністрія.

Цікаві факти стосовно «економічної діяльності» румунської влади та умов життя місцевого населення зафіксували документи фінансових адміністрацій, торгово-промислових палат директорату національної економіки Бессарабського губернаторства (див., наприклад, фонди: Р-7692, Р-7693, Р-7702, Р-7704, Р-7694, Р-7699). Вони характеризують економічний стан Ізмаїльського повіту, вміщують відомості про сплату податків, нарахування заробітної плати робітникам і службовцям промислових, торговельних підприємств, навчальних і медичних закладів, алфавітні списки власників торгових і промислових підприємств, торговців. У фонді Кілійської повітової сільськогосподарської палати директорату землеробства та державного майна Бессарабії (ф. Р-7756, 31 справа) збереглися документи, що відображають стан сільського господарства повіту.

З-поміж інших у групі фондів органів економічного освоєння окупованих територій, комунікаційного та житлово-комунального забезпечення, суб'єктів господарювання слід звернути увагу на документи фонду дирекції Одеського порту (ф. Р-2261, 320 справ), що вміщують важливу інформацію про відправку до Румунії награбованих зернових продуктів (подається у щоденних зведеннях).

Досить повно у зібраннях архіву збереглися свідчення про стан мережі закладів *охорони здоров'я*, захворюваність різних груп населення. До комплексу документів цієї проблематики належать документи лікарень (усього – 8 фондів), пологових будинків (2 фонди), дитячих консультацій (2 фонди), поліклінік (8 фондів, у тому числі – 1 фонд шкільної поліклініки), амбулаторій, диспансерів, санітарно-гігієнічної, дезінфекційної та протималярійних станцій, станції швидкої допомоги, Одеського люпозорію, курорту, аптек. Наявні у складі «окупаційних фондів» архіву і фонди будинків інвалідів, сиріт, дитячого притулку.

Документи 33 фондів навчальних закладів відображають функціонування *освітньої галузі* (вміщують відомості щодо їх стану, складу учнів, студентів, викладачів, навчальних програм, успішності тощо). Серед цих фондів представлено фонди вищих навчальних закладів (наприклад, Одеського політехнічного інституту, Академії мистецтв, консерваторії, вищих технічної, медико-фармацевтичної шкіл, вищої школи харчової промисловості), технікуму, зуболікарської школи, Одеського морського ліцею, промислового ліцею, ремісничого училища, ліцеїв (у тому числі – жіночого, російського, румунського), близько 20 початкових шкіл.

Знаходимо в архіві також фонди *культурно-просвітницьких та науково-дослідницьких установ.* Серед них фонди: Одеського театру опери і балету (ф. Р-4015), Одеського дитячого театру (ф. Р-4190), кінотеатру (ф. Р-4174), Одеського зоосаду (ф. Р-4104), бібліотек (фф. Р-3032, Р-4176), Одеського історичного архіву (ф. Р-4121), Одеського археологічного музею (ф. Р-4127), 7 фондів науково-дослідницьких інститутів та обсерваторії.

Документи 5 фондів (відділу преси губернаторства Трансністрія – ф. Р-3363, редакцій газет «Молва» – ф. Р-3964, «Одесская газета» – ф. Р-4093, «Немец в Транснистрии» – ф. Р-4192, Одеської друкарні – ф. Р-3396) відображають діяльність *органів управління засобами масової інформації,*

редакцій газет, друкарень. Серед документів, що відклалися у цих фондах, наявні: директивні документи губернаторства Трансністрія, листування, списки кореспондентів, штатні розписи редакцій та друкарні, відомості про нарахування заробітної плати та гонорарів, афіші, реклами, чорнові рукописи статей, репортажі про події у Трансністрії, комплекти газет.

Певною мірою висвітлюють *релігійне життя* населення окупованої Одещини документи фондів Румунської православної місії (ф. Р-2270) та протопопії 1-го округу Кілійського повіту (ф. Р-7514). До складу 71 справи ф. Р-2270 увійшли доповідні записки, звіти служителів церкви, листування з адміністративними установами (у тому числі – з жандармерією), відомості про особовий склад служителів місії, Одеської духовної семінарії, списки релігійних сект; у ф. Р-7514 (1 справа) збереглися рапорти священиків про проведені церковні служби.

Збереглися в архіві також документи *військових установ, частин, формувань.* Це фонди: «Одеський військовий преторат» (ф. Р-4334, 1 справа), «Відділ румунської військової пропаганди військового командування м. Одеси» (ф. Р-2262, 93 справи), «Одеський військово-польовий суд» (ф. Р-4335, 2 справи), «Одеський табір військовополонених румунського військового командування» (ф. Р-4415, 4 справи), «35-й артилерійський полк румунської армії» (Ф. Р-7498, 1 справа), «20-й охоронний батальйон 15-ї піхотної румунської дивізії» (ф. Р-7521, 58 справ), «Кілійський призовний пункт» (ф. Р-7522, 96 справ), «Кілійський військовий гарнізон» (ф. Р-7684, 4 справи). У документах цих фондів знаходимо інформацію таємних агентів (ф. Р-2262), копії наказів вищих військових відомств Румунії (у тому числі – про боротьбу з комуністичним рухом); плани діяльності із забезпечення внутрішнього порядку, звіти про матеріальний стан Кілійського гарнізону; листування з військовими частинами румунської армії, редакціями військових журналів; відомості щодо особового складу. До складу ф. Р-4415 увійшли листування з префектурами поліції про політичну благонадійніть ув'язнених і військовополонених, заяви ув'язнених з проханнями про їх звільнення з табору.

Групу *фондів організацій та формувань радянського руху Опору* репрезентує фонд «Документи і матеріали з історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр. на території Одеської області. Підпільно-партизанський рух на Одещині» (ф. П-92, 358 справ). Документи фонду відображають підпільно-партизанську боротьбу з окупантами в м. Одесі й області. Це – узагальнені звіти про підпільно-партизанський рух на території Одеської області, які були затверджені бюро Одеського обкому Компартії України; матеріали підпільних груп і окремих учасників, які не були затверджені Одеським обкомом Компартії України; рішення партійних органів про організацію партійного підпілля, підтвердження його діяльності; списки членів партизанських загонів, підпільних організацій і груп; стенограми співбесід з учасниками підпільно-партизанської боротьби; звіти командирів партизанських загонів, керівників підпільних організацій і груп; особисті звіти учасників підпільно-партизанського руху; листування з органами КДБ стосовно окремих учасників підпільно-партизанського руху. У фонді також відклалися накази і постанови окупаційної влади, агітаційно-пропагандистські матеріали.

Група *фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів та встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни,* представлена документами Одеської обласної комісії сприяння роботі НДК СРСР (ф. Р-2238). У фонді містяться: постанови, інструкції і вказівки РНК СРСР про порядок визначення й обрахунків збитків, завданих нацистськими загарбниками громадянам; постанови Одеського облвиконкому й обкому КП(б)У, Одеської обласної комісії, листування про її діяльність; зведення про хід роботи комісії; доповідні записки й акти про завдані збитки; узагальнюючі дані про збитки, завдані підприємствам м. Одеси, комунальному і житловому господарству міста, місцевій промисловості, установам народної освіти й охорони здоров'я, колгоспам і народному господарству по районах Одеської області; відомості й акти про стан церков і молитовних будинків м. Одеси й Одеської області; акти і заяви про збитки, завдані громадянам м. Одеси й Одеської області; протоколи опитування свідків подій; опитувальні листи громадян м. Одеси й Одеської області, які були примусово вивезені до Німеччини й повернулися на батьківщину (за алфавітом); відомості врахування витрат, пов'язаних з евакуацією та реевакуацією. Зберігся тут і альбом художніх замальовок об'єктів, зруйнованих окупантами в м. Одесі.

Із *колекційних зібрань* Державного архіву Одеської області до реєстру видання включено колекцію «Письмові роботи учнів 4–10-х класів сільських шкіл на тему "Окупаційний режим на Україні у 1941–1944 рр."» (ф. Р-2233, 16 справ) з описом подій, що відбувалися в окупованих с.х.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Об'єднаний фонд трудових громад Одещини періоду румуно-німецької окупації
Ф. Р-1932, 4223 справи. 1941–1944. Каталог, описи.

Одеський завод винокам'яної кислоти дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2073, 32 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеська контора адвокатів примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2087, 18 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Примарія 2-ї дільниці міста Ананьєва, м. Ананьїв Ананьївського району Одеської області
Ф. Р-2214, 12 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Головна реєстратура губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2242, 2181 справа. 1941–1944. Каталог, описи.

Адміністративна дирекція губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2243, 39 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Дирекція агрокультури губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2244, 909 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Дирекція комерції губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2245, 337 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Дирекція по розподілу алкоголю губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2246, 130 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Примарія с. Брашевалівське, с. Брашевалівське Цебриківського району Одеської області
Ф. Р-2247, 7 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Дирекція лісів губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2248, 503 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
Дирекція культури губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2249, 1059 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Дирекція харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2250, 1016 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
Дирекція монополії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2251, 386 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Дирекція залізниці губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2252, 343 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Дирекція охорони здоров'я губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2253, 393 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
Дирекція економіки губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2254, 48 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Фінансова дирекція губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2255, 1623 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
Дирекція механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2256, 57 справ. 1943. Каталог, описи.
Дирекція пошт та телеграфу губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2257, 71 справа. 1943–1944. Каталог, описи.
Дирекція доріг губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2258, 95 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Дирекція садівництва та виноградарства губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2259, 23 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Дирекція Одеського порту губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2261, 320 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Відділ румунської військової пропаганди військового командування м. Одеси
Ф. Р-2262, 93 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Дирекція транспорту губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2263, 20 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Дирекція праці губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2264, 53 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
Дирекція індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2265, 2497 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Дирекція юстиції губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2268, 19 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Головне управління рибних промислів губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2269, 314 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Румунська православна місія губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2270, 71 справа. 1942–1944. Каталог, описи.
Одеський університет дирекції культури губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2271, 1617 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Дирекція адміністрації примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2272, 49 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Дирекція експлуатації промисловості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2273, 282 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
Дирекція культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2274, 397 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Патронажна рада соціального опікунства примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2275, 89 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
Дирекція забезпечення примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2276, 1594 справи. 1941–1944. Каталог, описи.

Дирекція дач, парків і садів примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2277, 159 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Дирекція водопроводу і каналізації примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2278, 122 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
Дирекція нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2279, 173 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
Дирекція транспорту і очищення міста примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2280, 53 справи. 1942–1944. Каталог, описи.
Юридична дирекція і нотаріат примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2281, 868 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Фінансова дирекція примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2282, 177 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Інвентарна дирекція примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2283, 47 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Інженерно-технічна дирекція примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2284, 78 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Медично-санітарна дирекція примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2285, 257 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Електротехнічна дирекція примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2286, 67 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Балтська центральна в'язниця губернаторства Трансністрія, м. Балта Балтського району Одеської області
Ф. Р-2287, 1 справа. 1943. Каталог, описи.
Одеське міське управління цвинтарями примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2289, 25 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Санітарно-ветеринарна зоотехнічна дирекція примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2290, 3 справи. 1943. Каталог, описи.
Одеське бюро контролю купівлі і продажу примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2291, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Дирекція Одеського трамвая примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2292, 379 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Дирекція запису актів громадянського стану примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2293, 1 справа. 1943. Каталог, описи.
Одеський відділ праці дирекції праці губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2294, 404 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
Фольксдойче міттельштелле «СС» зондеркоманд «Р» БК ХХУ м. Одеси
Ф. Р-2295, 78 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
1-ше районне управління дирекції нерухомого майна примарії Одеського муніципалітету
Ф. Р-2296, 20 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
2-ге районне управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2297, 31 справа. 1942–1944. Каталог, описи.
3-тє районне управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2298, 23 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
4-те районне управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2299, 29 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
5-те районне управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2300, 37 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
6-те районне управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2301, 25 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
1-ша дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2302, 39 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
2-га дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2303, 12 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

3-тя дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2304, 3 справи. 1941–1942. Каталог, описи.

4-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2305, 8 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

5-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2306, 3 справи. 1941–1942. Каталог, описи.

6-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2307, 13 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

7-ма дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2308, 12 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

8-ма дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2309, 2 справи. 1941–1944. Каталог, описи.

11-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2311, 9 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

12-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2312, 4 справи. 1942. Каталог, описи.

13-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2313, 10 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

14-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2314, 27 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

15-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2315, 2 справи. 1941–1942. Каталог, описи.

16-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2316, 11 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

17-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2317, 17 справ. 1942. Каталог, описи.

18-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2318, 10 справ. 1942. Каталог, описи.

19-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2319, 6 справ. 1942. Каталог, описи.

20-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2320, 5 справ. 1942. Каталог, описи.

21-ша дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2321, 22 справи. 1942–1944. Каталог, описи.

22-га дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2322, 11 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

23-тя дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2323, 10 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

24-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2324, 13 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

25-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2325, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

26-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2326, 15 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

27-ма дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2327, 2 справи. 1941–1944. Каталог, описи.

29-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2329, 3 справи. 1941–1944. Каталог, описи.

30-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2330, 2 справи. 1942. Каталог, описи.

31-ша дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2331, 1 справа. 1941–1944. Каталог, описи.

32-га дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2332, 2 справи. 1942–1944. Каталог, описи.

33-тя дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2333, 1 справа. 1943. Каталог, описи.

34-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2334, 1 справа. 1942. Каталог, описи.

36-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2335, 11 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

37-ма дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2336. 4 справи. 1941–1942. Каталог, описи.

38-ма дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2337, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

39-та дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2338, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

40-ва дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2339, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

41-ша дільнична контора районного управління дирекції нерухомості примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2340, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

42-га дільнична контора дирекції нерухомості майна примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-2341, 5 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

43-тя дільнична контора дирекції нерухомості майна примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2342, 18 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
44-та дільнична контора дирекції нерухомого майна примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2343, 10 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
45-та дільнична контора дирекції нерухомого майна примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2344, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
46-та дільнична контора дирекції нерухомого майна примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2345, 10 справ. 1943. Каталог, описи.
47-ма дільнична контора дирекції нерухомого майна примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2346, 4 справи. 1943. Каталог, описи.
48-ма дільнична контора дирекції нерухомого майна примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2347, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
49-та дільнична контора дирекції нерухомого майна примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2348, 2 справи. 1943. Каталог, описи.
Генеральний інспекторат жандармерії губернаторства Трансністрія
Ф. Р-2349, 214 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Інспекторат в'язниць губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2350, 27 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
Префектура поліції міста Одеси губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2351, 3461 справа. 1941–1944. Каталог, описи.
1-ша поліцейська дільниця префектури поліції міста Одеси
Ф. Р-2352, 423 справи. 1942–1944. Каталог, описи.
2-га поліцейська дільниця префектури міста Одеси
Ф. Р-2353, 474 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
9-та поліцейська дільниця префектури поліції міста Одеси
Ф. Р-2354, 67 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
Одеська центральна в'язниця інспекторату в'язниць губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2355, 10 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
Примарія 3-ї дільниці м. Ананьєва, м. Ананьїв Ананьївського району Одеської області
Ф. Р-2356, 6 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Префектура Овідіопольського повіту губернаторства Трансністрія, м. Овідіополь Овідіопольского району Одеської області, м. Одеса
Ф. Р-2357, 572 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Префектура Балтського повіту, м. Балта Балтського району Одеської області
Ф. Р-2358, 863 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
Префектура Одеського повіту, м. Одеса
Ф. Р-2359, 461 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Префектура Березівського повіту, с. Березівка Березівського району Одеської області
Ф. Р-2361, 782 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
Префектура Ананьївського повіту, м. Ананьїв Ананьївського району Одеської області
Ф. Р-2362, 30 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Претура Овідіопольського району, м. Овідіополь Овідіопольського району Одеської області
Ф. Р-2365, 311 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Претура Валегоцулівського району, с. Валегоцулове Волинського району Одеської області
Ф. Р-2366, 102 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Претура Савранського району, м. Саврань Савранського району Одеської області
Ф. Р-2368, 8 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Претура Францфельдського району, с. Францфельд Овідіопольського району Одеської області

Ф. Р-2369, 105 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Претура Вигоднянського району, с. Вигода Біляївського району Одеської області

Ф. Р-2370, 33 справи. 1941–1944. Каталог, описи.

Претура Петровіровського району, с. Петровіровка Ананьївського району Одеської області

Ф. Р-2371, 81 справа. 1941–1944. Каталог, описи.

Претура Троїцького району, с. Троїцьке Троїцького району Одеської області

Ф. Р-2372, 145 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Претура Ширяївського району, с. Ширяєве Ширяївського району Одеської області

Ф. Р-2374, 244 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Претура Благоївського району, с. Благоєве Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-2375, 111 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Претура Антоно-Кодинцівського району, с. Антоно-Кодинцеве Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-2376, 158 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Претура Березівського району, м. Березівка Березівського району Одеської області

Ф. Р-2377, 381 справа. 1941–1944. Каталог, описи.

Претура Одеського району, м. Одеса

Ф. Р-2378, 260 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Претура Балтського району, м. Балта Балтського району Одеської області

Ф. Р-2379, 58 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Претура Ананьївського району, м. Ананьїв Ананьївського району Одеської області

Ф. Р-2380, 232 справи. 1941–1944. Каталог, описи.

Претура Біляївського району, с. Біляївка Біляївського району Одеської області

Ф. Р-2381, 392 справи. 1941–1944. Каталог, описи.

Претура Любашівського району, с. Любашівка Любашівського району Одеської області

Ф. Р-2383, 385 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Претура Янівського району, с. Янівка Іванівського району Одеської області

Ф. Р-2385, 57 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Претура Фрунзівського району, с. Фрунзівка Фрунзівського району Одеської області

Ф. Р-2386, 71 справа. 1941–1944. Каталог, описи.

Претура Гросулівського району, с. Гросулове Великомихайлівського району Одеської області

Ф. Р-2387, 268 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Претура Красноокнянського району, с. Красні Окни Красноокнянського району Одеської області

Ф. Р-2388, 131 справа. 1941–1943. Каталог, описи.

Претура Цебриківського району, с. Цебрикове Цебріковського району Одеської області

Ф. Р-2389, 144 справи. 1941–1944. Каталог, описи.

Претура Піщанського району, с. Піщани Піщанського району Одеської області

Ф. Р-2390, 1 справа. 1942–1942. Каталог, описи.

Претура с. Роздільна Роздільнянського району Одеської області

Ф. Р-2391, 346 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Претура Чорнянського району, с. Чорне Чорнянського району Одеської області

Ф. Р-2392, 633 справи. 1941–1944. Каталог, описи.

Примарія с. Катаржине, с. Катаржине Цебриківського району Одеської області

Ф. Р-2394, 21 справа. 1941–1944. Каталог, описи.

Примарія с. Великозименове, с. Великозименове Цебриківського району Одеської області

Ф. Р-2395, 7 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Армашівське, с. Армашівське Цебриківського району Одеської області

Ф. Р-2396, 16 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Воробйове-Іванівка, с. Воробйове-Іванівка Цебриківського району Одеської області

Ф. Р-2397, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Першотравневе, с. Першотравневе Цебриківського району Одеської області
Ф. Р-2398, 9 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Одеська зуболікарська школа дирекції охорони здоров'я губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2399, 57 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Горівка, с. Горівка Цебриківського району Одеської області
Ф. Р-2400, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Антонівка, с. Антонівка Цебриківського району Одеської області
Ф. Р-2401, 11 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Новоселівка, с. Новоселівка Цебриківського району Одеської області
Ф. Р-2402, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Підколінне, с. Підколінне Цебриківського району Одеської області
Ф. Р-2404, 17 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Біляївка, с. Біляївка Біляївського району Одеської області
Ф. Р-2405, 26 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Одрадове, с. Одрадове Біляївського району Одеської області
Ф. Р-2406, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Маяки, с. Маяки Біляївського району Одеської області
Ф. Р-2407, 48 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Граденицi, с. Граденицi Біляївського району Одеської області
Ф. Р-2408, 7 справ. 1942. Каталог, описи.
Примарія с. Петрівка, с. Петрівка Біляївського району Одеської області
Ф. Р-2409, 15 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Виноградарка, с. Виноградарка Біляївського району Одеської області
Ф. Р-2410, 11 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Молдавка, с. Молдавка Біляївського району Одеської області
Ф. Р-2411, 13 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Троїцьке, с. Троїцьке Біляївського району Одеської області
Ф. Р-2412, 43 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Вакаржани, с. Вакаржани Біляївського району Одеської області
Ф. Р-2413, 11 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Василівка, с. Василівка Біляївського району Одеської області
Ф. Р-2414, 32 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Христинівка, с. Христинівка Біляївського району Одеської області
Ф. Р-2415, 5 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Єгорівка, с. Фестерове Біляївського району Одеської області
Ф. Р-2416, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Березань, с. Березань Біляївського району Одеської області
Ф. Р-2418, 8 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Подедине, с. Подедине Цебриківського району Одеської області
Ф. Р-2420, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Янкулівка, с. Янкулівка Біляївського району Одеської області
Ф. Р-2421, 11 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Яськи, с. Яськи Біляївського району Одеської області
Ф. Р-2422, 6 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Онилове, с. Онилове Фрунзівського району Одеської області
Ф. Р-2423, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Єгорівка, с. Єгорівка Фрунзівського району Одеської області
Ф. Р-2424, 26 справ. 1941–1942. Каталог, описи.
Примарія с. Фрунзівка, с. Фрунзівка Фрунзівського району Одеської області
Ф. Р-2425, 36 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Краснопіль, с. Краснопіль Фрунзівського району Одеської області
Ф. Р-2426, 17 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Карабанове, с. Карабанове Фрунзівського району Одеської області
Ф. Р-2427, 32 справи. 1941–1944. Каталог, описи.

Примарія с. Комісарівка, с. Комісарівка Фрунзівського району Одеської області
Ф. Р-2428, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Примарія с. Кошарка, с. Кошарка Фрунзівського району Одеської області
Ф. Р-2429, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Примарія с. Павлівка, с. Павлівка Фрунзівського району Одеської області
Ф. Р-2430, 33 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Бірносове, с. Бірносове Фрунзівського району Одеської області
Ф. Р-2431, 28 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Соше-Острівське, с. Соше-Острівське Фрунзівського району Одеської області
Ф. Р-2432, 39 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Савчинське, с. Савчинське Фрунзівського району Одеської області
Ф. Р-2433, 19 справ. 1941–1942. Каталог, описи.
Примарія с. Росіянівка, с. Росіянівка Фрунзівського району Одеської області
Ф. Р-2434, 16 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Затишшя, с. Затишшя Фрунзівського району Одеської області
Ф. Р-2435, 11 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Зелений Гай, с. Зелений Гай Фрунзівського району Одеської області
Ф. Р-2436, 3 справи. 1941–1942. Каталог, описи.
Примарія с. Івано-Богославське, с. Івано-Богославське Фрунзівського району Одеської області
Ф. Р-2437, 24 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Самійлівка, с. Самійлівка Фрунзівського району Одеської області
Ф. Р-2438, 6 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Василівка, с. Василівка Чорнянського району Одеської області
Ф. Р-2452, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Любо-Олександрівка, с. Любо-Олександрівка Миколаївського району Одеської області
Ф. Р-2455, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Благовіщенка, с. Благовіщенка Миколаївського району Одеської області
Ф. Р-2456, 6 справ. 1941–1942. Каталог, описи.
Примарія с. Софіївка, с. Софіївка Миколаївського району Одеської області
Ф. Р-2457, 6 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Марківка, с. Марківка Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2459, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Примарія с. Миколаївка, с. Миколаївка Миколаївського району Одеської області
Ф. Р-2461, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Стрюкове, с. Стрюкове Андрієво-Іванівського району Одеської області
Ф. Р-2462, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Романівка, с. Романівка Миколаївського району Одеської області
Ф. Р-2463, 9 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Дружелюбівка, с. Дружелюбівка Миколаївського району Одеської області
Ф. Р-2464, 5 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Каратаєве, с. Каратаєве Андрієво-Іванівського району Одеської області
Ф. Р-2465, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Примарія с. Миколаївка-2, с. Миколаївка-2 Андрієво-Іванівського району Одеської області
Ф. Р-2467, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Хренівка, с. Хренівка Чорнянського району Одеської області
Ф. Р-2468, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Степанівка, с. Степанівка Чорнянського району Одеської області
Ф. Р-2470, 15 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Топали, с. Топали Чорнянського району Одеської області
Ф. Р-2471, 35 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Іванівка, с. Іванівка Андрієво-Іванівського району Одеської області
Ф. Р-2474, 10 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Артирівка, с. Артирівка Чорнянського району Одеської області
Ф. Р-2475, 53 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Довжанка, с. Довжанка Чорнянського району Одеської області
Ф. Р-2476, 36 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Дубове, с. Дубове Чорнянського району Одеської області
Ф. Р-2477, 18 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Гавеноси, с. Гавеноси Чорнянського району Одеської області
Ф. Р-2478, 37 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Олексіївка, с. Олексіївка Чорнянського району Одеської області
Ф. Р-2480, 18 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Цеханівка, с. Цеханівка Чорнянського району Одеської області
Ф. Р-2481, 52 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Новочервоне, с. Новочервоне Чорнянського району Одеської області
Ф. Р-2483, 2 справи. 1941–1942. Каталог, описи.
Примарія с. Журівка, с. Журівка Андрієво-Іванівського району Одеської області
Ф. Р-2484, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Дигори, с. Дигори Чорнянського району Одеської області
Ф. Р-2485, 3 справи. 1942. Каталог, описи.
Примарія с. Чорна, с. Чорна Чорнянського району Одеської області
Ф. Р-2487, 38 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Нова Скосарівка, с. Нова Скосарівка Андрієво-Іванівського району Одеської області
Ф. Р-2488, 1 справа. 1943. Каталог, описи.
Примарія с. Новий, с. Новий Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2489, 2 справи. 1941–1942. Каталог, описи.
Примарія с. Саврань, с. Саврань Савранського району Одеської області
Ф. Р-2514, 6 справ. 1942–1944. Каталог, опис.
Примарія с. Коцеба, с. Коцеба Савранського району Одеської області
Ф. Р-2516, 2 справи. 1941–1942. Каталог, опис.
Примарія с. Зоріновка, с. Зоріновка Одеського району Одеської області
Ф. Р-2518, 2 справи. 1942. Каталог, опис.
Примарія с. Єфимівка, с. Єфимівка Овідіопольського району Одеської області
Ф. Р-2520, 5 справ. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Гросс-Лібенталь, с. Великодолинське Овідіопольського району Одеської області
Ф. Р-2521, 1 справа. 1943. Каталог, опис.
Примарія с. Переселенці, с. Переселенці Миколаївського району Одеської області
Ф. Р-2524, 1 справа. 1941–1942. Каталог, опис.
Примарія с. Крижовлин, с. Крижовлин Піщанського району Одеської області
Ф. Р-2527, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Мардарівка, с. Мардарівка Долинського району Одеської області
Ф. Р-2528, 3 справи. 1942. Каталог, опис.
Примарія с. Шляхетне, с. Вишневе Долинського району Одеської області
Ф. Р-2529, 1 справа. 1943. Каталог, опис.
Примарія с. Петрівка, с. Петрівка Долинського району Одеської області
Ф. Р-2530, 3 справи. 1941–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Кирилівка, с. Кирилівка Долинського району Одеської області
Ф. Р-2531, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Качурівка, с. Качурівка Долинського району Одеської області
Ф. Р-2532, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Долинське, с. Долинське Долинського району Одеської області
Ф. Р-2533, 6 справ. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Кіндратівка, с. Велика Кіндратівка Долинського району Одеської області
Ф. Р-2535, 1 справа. 1942. Каталог, опис.
Примарія с. Ширяєве, с. Ширяєве Ширяївського району Одеської області
Ф. Р-2537, 14 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Вікторівка, с. Вікторівка Ширяївського району Одеської області
Ф. Р-2538, 24 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Мар'янівка, с. Мар'янівка Ширяївського району Одеської області
Ф. Р-2539, 16 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Григорівка, с. Григорівка Ширяївського району Одеської області
Ф. Р-2540, 18 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Никомаврівка, с. Никомаврівка Ширяївського району Одеської області
Ф. Р-2541, 12 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Мар'яно-Чогодарівка, с. Мар'яно-Чогодарівка Ширяївського району Одеської області
Ф. Р-2542, 6 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Шеметове, с. Шеметове Ширяївського району Одеської області
Ф. Р-2543, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Осинівка, с. Осинівка Ширяївського району Одеської області
Ф. Р-2544, 31 справа. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Бранкованове, с. Бранкованове Ширяївського району Одеської області
Ф. Р-2545, 19 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Олександрівка, с. Олександрівка Ширяївського району Одеської області
Ф. Р-2546, 16 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Саханське, с. Саханське Ширяївського району Одеської області
Ф. Р-2547, 13 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Уллянівка, с. Уллянівка Ширяївського району Одеської області
Ф. Р-2548, 7 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Малігонове, с. Малігонове Ширяївського району Одеської області
Ф. Р-2549, 8 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Старі Маяки, с. Старі Маяки Ширяївського району Одеської області
Ф. Р-2551, 25 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Яковлівка, с. Яковлівка Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2563, 7 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Старокостянтинівка, с. Старокостянтинівка Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2564, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Нові Чобручі, с. Нові Чобручі Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2566, 24 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Товстуха, с. Товстуха Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2567, 6 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Розалівка, с. Розалівка Котовського району Одеської області
Ф. Р-2568, 7 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Поташенкове, с. Поташенкове Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2569, 5 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Понятівка, с. Понятівка Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2570, 39 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Парканці, с. Парканці Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2571, 7 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Новодмитрівка, с. Новодмитрівка Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2572, 15 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Велика Карпівка, с. Велика Карпівка Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2574, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Копакліївка, с. Копакліївка Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2575, 5 справ. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Бринівка, с. Бринівка Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2576, 1 справа. 1942. Каталог, опис.
Примарія с. Бецилове, с. Бецилове Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2578, 7 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Бугай, с. Бугай Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2579, 1 справа. 1942. Каталог, опис.
Примарія с. Бакалове, с. Бакалове Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2580, 21 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Амвросієве, с. Амвросієве Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2581, 13 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Юрівка, с. Юрівка Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2582, 1 справа. 1942. Каталог, опис.
Примарія с. Новоантонівка, с. Новоантонівка Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2583, 10 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Свиноозерка, с. Свиноозерка Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2584, 28 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Шевченкове, с. Шевченкове Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2586, 17 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Роздільна, с. Роздільна Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2587, 32 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Марківка, с. Марківка Роздільнянського району Одеської області
Ф. Р-2588, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Кардамичеве, с. Кардамичеве Великомихайлівського району Одеської області
Ф. Р-2589, 15 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Гросулове, с. Велика Михайлівка Великомихайлівського району Одеської області
Ф. Р-2590, 14 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Мигаї, с. Мигаї Великомихайлівського району Одеської області
Ф. Р-2591, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Поплавське, с. Новоборисівка Великомихайлівського району Одеської області
Ф. Р-2592, 6 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Головний інститут статистики Ради міністрів Румунії, м. Одеса
Ф. Р-2594, 12 справ. 1942. Каталог, описи.
Примарія с. Міщанка, с. Міщанка Великомихайлівського району Одеської області
Ф. Р-2596, 3 справи. 1941–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Тростянець, с. Тростянець Великомихайлівського району Одеської області
Ф. Р-2597, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Муратове, с. Муратове Великомихайлівського району Одеської області
Ф. Р-2598, 5 справ. 1942. Каталог, опис.
Примарія с. Новокатеринівка, с. Новокатеринівка Великомихайлівського району Одеської області
Ф. Р-2599, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Новопетрівка, с. Новопетрівка Великомихайлівського району Одеської області
Ф. Р-2600, 10 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Дурбайли, с. Дурбайли Великомихайлівського району Одеської області
Ф. Р-2601, 8 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Ульянівка, с. Ульянівка Великомихайлівського району Одеської області
Ф. Р-2602, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Стоянове, с. Стоянове Великомихайлівського району Одеської області
Ф. Р-2604, 1 справа. 1942. Каталог, опис.
Примарія с. Анастасіївка, с. Анастасіївка Великомихайлівського району Одеської області
Ф. Р-2606, 13 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Солов'ї, хутір Солов'ї Великомихайлівського району Одеської області
Ф. Р-2607, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Примарія с. Полезне, с. Полезне Великомихайлівського району Одеської області
Ф. Р-2608, 5 справ. 1942–1944. Каталог, опис.
Примарія с. Карнагорове, с. Карнагорове Березівського району Одеської області
Ф. Р-2610, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Примарія с. Петрівка, с. Петрівка Березівського району Одеської області
Ф. Р-2611, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Гуляївка, с. Гуляївка Березівського району Одеської області
Ф. Р-2613, 1 справа. Дати документів не встановлено. Каталог, опис.
Примарія с. Вікторівка, с. Вікторівка Березівського району Одеської області
Ф. Р-2614, 1 справа. 1942–1944. Каталог, опис.
Примарія с. Данилівка, с. Данилівка Березівського району Одеської області
Ф. Р-2615, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Заводівка, с. Заводівка Березівського району Одеської області
Ф. Р-2616, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Степанівка, с. Степанівка Березівського району Одеської області
Ф. Р-2619, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Балайчук, с. Балайчук Березівського району Одеської області
Ф. Р-2620, 1 справа. 1943. Каталог, опис.
Примарія с. Златоустове, с. Златоустове Березівського району Одеської області
Ф. Р-2621, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Зброжківка, с. Зброжківка Березівського району Одеської області
Ф. Р- 2622, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Оленівка, с. Оленівка Березівського району Одеської області
Ф. Р-2623, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Ряснопіль, с. Ряснопіль Березівського району Одеської області
Ф. Р-2624, 3 справи. 1943–1944. Каталог, опис.
Примарія с. Троїцьке, с. Троїцьке Троїцького району Одеської області
Ф. Р-2625, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Березівка, с. Березівка Березівського району Одеської області
Ф. Р-2626, 131 справа. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Раухівка, с. Раухівка Березівського району Одеської області
Ф. Р-2629, 1 справа. 1943. Каталог, опис.
Примарія с. Точилове, с. Точилове Ананьївського району Одеської області
Ф. Р-2630, 6 справ. 1941–1944. Каталог, опис.
Примарія с. Жеребкове, с. Жеребкове Ананьївського району Одеської області
Ф. Р-2631, 15 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія першої дільниці м. Ананьїв, м. Ананьїв Ананьївського району Одеської області
Ф. Р-2632, 19 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія м. Ананьїв, м. Ананьїв Ананьївського району Одеської області
Ф. Р-2633, 35 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Гандрабури, с. Гандрабури Ананьївського району Одеської області
Ф. Р-2634, 12 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Новогеоргіївка, с. Новогеоргіївка Ананьївського району Одеської області
Ф. Р-2635, 12 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Байтали, с. Байтали Ананьївського району Одеської області
Ф. Р-2638, 12 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Новоселівка, с. Новоселівка Троїцького району Одеської області
Ф. Р-2639, 6 справ. 1941–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Шимкове, с. Шимкове Троїцького району Одеської області
Ф. Р-2640, 9 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Михайлівка, с. Михайлівка Ананьївського району Одеської області
Ф. Р-2641, 10 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Селиванівка, с. Селиванівка Ананьївського району Одеської області
Ф. Р-2642, 8 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Коханівка, с. Коханівка Троїцького району Одеської області
Ф. Р-2643, 11 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Шелехове, с. Шелехове Троїцького району Одеської області
Ф. Р-2646, 2 справи. 1941–1944. Каталог, опис.

Примарія с. Катеринівка, с. Катеринівка Троїцького району Одеської області
Ф. Р-2647, 3 справи. 1943. Каталог, опис.
Примарія с. Велика Василівка, с. Велика Василівка Троїцького району Одеської області
Ф. Р-2648, 2 справи. 1943. Каталог, опис.
Примарія с. Великобоярка, с. Великобоярка Троїцького району Одеської області
Ф. Р-2649, 2 справи. 1943. Каталог, опис.
Примарія с. Комарівка, с. Комарівка Троїцького району Одеської області
Ф. Р-2650, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Миколаївка, с. Миколаївка Троїцького району Одеської області
Ф. Р-2651, 3 справи. 1941–1943. Каталог, опис.
Овідіопольська повітова лікарня префектури Овідіопольського повіту, м. Овідіополь Овідіопольського району Одеської області
Ф. Р-2655, 4 справи. 1943–1944. Каталог, опис.
Оцтовий завод № 1 дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Р-2657, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Антонівка, с. Антонівка Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2662, 17 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Олександрівка, с. Олександрівка Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2663, 21 справа. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Велика Софіївка, с. Велика Софіївка Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2664, 4 справи. 1942–1944. Каталог, опис.
Примарія с. Гвоздавка-2, с. Гвоздавка-2 Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2665, 30 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Ясенове-2, с. Ясенове-2 Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2666, 55 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Ясенове-1, с. Ясенове-1 Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2667, 11 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Новоселівка, с. Новоселівка Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2668, 22 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Іванівка, с. Іванівка Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2670, 4 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Познанка-1, с. Познанка-1 Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2671, 20 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Заплази, с. Заплази Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2672, 10 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Гвоздавка-1, с. Гвоздавка-1 Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2673, 23 справи. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Бокове, с. Бокове Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2674, 31 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Агафіївка, с. Агафіївка Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2675, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Бобрик-1, с. Бобрик-1 Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2676, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Бобрик-2, с. Бобрик-2 Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2677, 13 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Кричунове, с. Кричунове Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2678, 15 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Любашівка, с. Любашівка Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2679, 37 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Янишівка, с. Янишівка Любашівського району Одеської області
Ф. Р-2680, 16 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Обжиле, с. Обжиле Балтського району Одеської області
Ф. Р-2681, 6 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія м. Балта, м. Балта Балтського району Одеської області
Ф. Р-2682, 94 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Комінтернівське, с. Комінтернівське Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-2683, 1 справа. 1942–1942. Каталог, опис.

Примарія с. Кордон, с. Кордон Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-2684, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Примарія с. Ранжеве, с. Ранжеве Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-2685, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Примарія с. Александрівка, с. Александрівка Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-2686, 2 справи. 1942. Каталог, опис.

Примарія с. Малі Ламзаки, с. Малі Ламзаки Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-2687, 5 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Благоєве, с. Благоєве Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-2688, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Примарія с. Бутівка, с. Бутівка Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-2689, 6 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Ульянівка, с. Ульянівка Миколаївського району Одеської області

Ф. Р-2690, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Примарія хутора Шевченко-Парфентьєве, с. Шевченко-Парфентьєве Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-2691, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Примарія с. Степанівка, с. Степанівка Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-2693, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Примарія с. Міщанка, с. Міщанка Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-2694, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Примарія с. Сербка, с. Сербка Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-2695, 24 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Мар'янівка, с. Мар'янівка Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-2696, 3 справи. 1942. Каталог, опис.

Примарія с. Петрівка, с. Петрівка Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-2697, 11 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Дністровець, с. Дністровець Красноокнянського району Одеської області

Ф. Р-2698, 15 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Калістратівка, с. Калістратівка Красноокнянського району Одеської області

Ф. Р-2699, 2 справи. 1943. Каталог, опис.

Примарія с. Ставрове, с. Ставрове Красноокнянського району Одеської області

Ф. Р-2700, 9 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Гулянка, с. Гулянка Красноокнянського району Одеської області

Ф. Р-2701, 18 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Володимирівка, с. Володимирівка Красноокнянського району Одеської області

Ф. Р-2702, 5 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Примарія с. Красні Окни, с. Красні Окни Красноокнянського району Одеської області

Ф. Р-2703, 8 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Флора, с. Флора Красноокнянського району Одеської області

Ф. Р-2704, 6 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Петрівка, с. Петрівка Красноокнянського району Одеської області

Ф. Р-2705, 6 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Самарка, с. Самарка Красноокнянського району Одеської області

Ф. Р-2706, 12 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Новоєлизаветівка, с. Новоєлизаветівка Жовтневого району Одеської області

Ф. Р-2708, 2 справи. 1942. Каталог, опис.

Примарія с. Новопетрівка, с. Новопетрівка Жовтневого району Одеської області

Ф. Р-2709, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Примарія с. Шабельники, с. Шабельники Жовтневого району Одеської області

Ф. Р-2711, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Примарія с. Яковлівка, с. Яковлівка Жовтневого району Одеської області
Ф. Р-2712, 10 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Анатолівка, с. Анатолівка Жовтневого району Одеської області
Ф. Р-2713, 5 справ. 1941–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Катерино-Платонівка, с. Катерино-Платонівка Жовтневого району Одеської області
Ф. Р-2714, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Демидове, с. Демидове Жовтневого району Одеської області
Ф. Р-2715, 5 справ. 1942–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Антонівка, с. Антонівка Жовтневого району Одеської області
Ф. Р-2716, 5 справ. 1941–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Петроверівка-2, с. Жовтневе Жовтневого району Одеської області
Ф. Р-2717, 5 справ. 1941–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Петроверівка-1, с. Жовтневе Жовтневого району Одеської області
Ф. Р-2718, 2 справи. 1943. Каталог, опис.
Примарія Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2721, 51 справа. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Санжійка, с. Санжійка Овідіопольського району Одеської області
Ф. Р-2722, 9 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Дальник-2, с. Дальник-2 Овідіопольського району Одеської області
Ф. Р-2726, 37 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Барабой, с. Барабой Овідіопольського району Одеської області
Ф. Р-2727, 59 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Грибівка, с. Грибівка Овідіопольського району Одеської області
Ф. Р-2728, 42 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Роксолани, с. Роксолани Овідіопольського району Одеської області
Ф. Р-2729, 16 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Олександрівка, с. Олександрівка Овідіопольського району Одеської області
Ф. Р-2730, 17 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Миколаївка, с. Миколаївка Овідіопольського району Одеської області
Ф. Р-2731, 53 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Примарія м. Овідіополь, м. Овідіополь Овідіопольського району Одеської області
Ф. Р-2733, 117 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія 4-ї дільниці м. Ананьїв, м. Ананьїв Ананьївського району Одеської області
Ф. Р-2746, 10 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Примарія с. Новокотовськ, с. Новокотовськ Котовського району Одеської області
Ф. Р-2749, 1 справа. 1943. Каталог, опис.
Примарія с. Капітанівка, с. Капітанівка Комінтернівського району Одеської області
Ф. Р-2751, 1 справа. 1943. Каталог, опис.
Примарія с. Мар'янівка-2, с. Мар'янівка-2 Фрунзівського району Одеської області
Ф. Р-2752, 29 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Примарія с. Романівка, с. Романівка Троїцького району Одеської області
Ф. Р-2756, 5 справ. 1941–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Червоний Яр, с. Червоний Яр Троїцького району Одеської області
Ф. Р-2768, 3 справи. 1941–1943. Каталог, опис.
Примарія с. Мацкули, с. Мацкули Великомихайлівського району Одеської області
Ф. Р-2854, 1 справа. 1943. Каталог, описи.
Дирекція будівництва (конструкції) губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2856, 9 справ. 1943. Каталог, описи.
Одеська міська зуболікарня медично-санітарної дирекції губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-2860, 1 справа. 1943. Каталог, опис.
Одеський політехнічний інститут дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-2868, 456 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Примарія с. Володимирівка, с. Володимирівка Цебриківського району Одеської області

Ф. Р-2893, 1 справа. 1941–1941. Каталог, опис.

Примарія с. Антонівка, с. Антонівка Красноокнянського району Одеської області

Ф. Р-2940, 6 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Одеський газовий завод дирекції промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3005, 8 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Олександрівський сільський спиртзавод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Олександрівка Овідіопольського району Одеської області

Ф. Р-3024, 12 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеська міська бібліотека примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-3032, 14 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Роксоланівський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Роксолани Овідіопольського району Одеської області

Ф. Р-3033, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Будинок інвалідів № 4 дирекції опікунства та догляду примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-3082, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Одеський механічний завод № 2 дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3097, 5 справ. 1942. Каталог, опис.

Одеська фасувальна фабрика торгово-промислового комбінату примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-3121, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Одеська текстильно-канатна фабрика № 4 примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-3127, 5 справ. 1942. Каталог, описи.

Городньо-садова ферма дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, хутор Преображенський Великомихайлівського району Одеської області

Ф. Р-3136, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Примарія с. Віро-Миколаївка, с. Віро-Миколаївка Роздільнянського району Одеської області

Ф. Р-3201, 5 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Примарія с. Ростовцеве, с. Ростовцеве Роздільнянського району Одеської області

Ф. Р-3202, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Примарія с. Паліївка, с. Паліївка Біляївського району Одеської області

Ф. Р-3203, 5 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський металоштампувальний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3232, 11 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Гідрометеорологічний інститут дирекції культури губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3286, 4 справи. 1943. Каталог, опис.

Примарія с. Куртівка, с. Куртівка Роздільнянського району Одеської області

Ф. Р-3302, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Відділ преси губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3363, 9 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Друкарня губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3366, 33 справи. 1941–1944. Каталог, описи.

Стрюківський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Стрюкове Андрієво-Іванівського району Одеської області

Ф. Р-3422, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Петроверівська сільська лікарня медично-санітарної дирекції губернаторства Трансністрія, с. Жовтневе Жовтневого району Одеської області

Ф. Р-3425, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Ананьївська сільська маслобійня дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Ананьїв Ананьївського району Одеської області

Ф. Р-3434, 32 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Ясенівська сільська лікарня медично-санітарної дирекції губернаторства Трансністрія, с. Ясенове-1 Любашівського району Одеської області

Ф. Р-3447, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Самарський сільський млин № 2 дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Самарка Чорнянського району Одеської області

Ф. Р-3448, 1 справа. 1941–1942. Каталог, опис.

Красноокнянський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Красні Окни Красноокнянського району Одеської області

Ф. Р-3575, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Березівський районний німецький комендант, м. Березівка Березівського району Одеської області

Ф. Р-3837, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Примарія с. Римарівка, с. Римарівка Красноокнянського району Одеської області

Ф. Р-3838, 14 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Дитячий притулок дирекції опікунства губернаторства Трансністрія, с. Роксолани Овідіопольського району Одеської області

Ф. Р-3840, 3 справи. 1943. Каталог, опис.

Ряснопільський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Ряснопіль Березівського району Одеської області

Ф. Р-3841, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Польова державна ферма відділу ферм дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, с. Романівка Ширяївського району Одеської області

Ф. Р-3842, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Примарія с. Лазарівка, с. Лазарівка Великомихайлівського району Одеської області

Ф. Р-3844, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Примарія с. Трофимівка, с. Трофимівка Великомихайлівського району Одеської області

Ф. Р-3845, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Березівський елеватор претури Березівського району, с. Березівка Березівського району Одеської області

Ф. Р-3847, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Одеський маслозавод № 5 дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3849, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Претура Веселинівського району, с. Веселинівка Березівського району Одеської області

Ф. Р-3851, 4 справи. 1943–1944. Каталог, опис.

Зернова державна ферма відділу ферм дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, с. Веселинівка Березівського району Одеської області

Ф. Р-3852, 2 справи. 1944. Каталог, опис.

Польова державна ферма відділу ферм дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, с. Барабой Овідіопольського району Одеської області

Ф. Р-3878, 30 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Польова державна ферма відділу ферм дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, с. Олександрівка Овідіопольського району Одеської області

Ф. Р-3879, 48 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Городньо-польова державна ферма відділу ферм дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, с. Кароліно-Бугаз Овідіопольського району Одеської області

Ф. Р-3881, 47 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Городньо-польова державна ферма відділу ферм дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, с. Розкішне Цебриківського району Одеської області

Ф. Р-3885, 38 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Тваринницька державна ферма відділу ферм дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, с. Крижанівка Одеського району Одеської області

Ф. Р-3888, 32 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Тваринницька державна ферма відділу ферм дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, с. Никорцеве Великомихайлівського району Одеської області

Ф. Р-3891, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Молочна державна ферма відділу ферм дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, с. Новопокровка Березівського району Одеської області

Ф. Р-3898, 19 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Тваринницька експериментальна державна ферма відділу ферм дирекції агрокультури губернаторства Трасністрія, с. Вигода Біляївського району Одеської області

Ф. Р-3904, 74 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Тваринницька державна ферма відділу ферм дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, с. Завадівка Березівського району Одеської області

Ф. Р-3905, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Тваринницька державна ферма відділу ферм дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, с. Петрівка Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-3906, 30 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський чавуноливарний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3907, 44 справи. 1942–1944. Каталог, описи.

Молочна державна ферма відділу ферм дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, с. Топали Чорнянського району Одеської області

Ф. Р-3911, 13 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Садівнича державна ферма відділу ферм дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, с. Роздільна Роздільнянського району Одеської області

Ф. Р-3912, 43 справи. 1942–1944. Каталог, описи.

Садівнича державна ферма відділу ферм дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, с. Роздільна Роздільнянського району Одеської області

Ф. Р-3914, 50 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Городньо-садівнича і тваринницька ферма відділу ферм дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, с. Куртове Роздільнянського району Одеської області

Ф. Р-3916, 36 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Ясинівська машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Ясинове Любашівського району Одеської області

Ф. Р-3928, 30 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Любашівська машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Любашівка Любашівського району Одеської області

Ф. Р-3929, 17 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Жовтнева машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Жовтневе Жовтневого району Одеської області

Ф. Р-3933, 8 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Балтська машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Балта Балтського району Одеської області

Ф. Р-3934, 3 справи. 1941–1942. Каталог, опис.

Василівська машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Василівка Біляївського району Одеської області

Ф.Р-3935, 11 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Веселинівська машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Веселинівка Березівського району Одеської області

Ф. Р-3939, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Ширяївська машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Ширяїве Ширяївського району Одеської області

Ф. Р-3940, 3 справи. 1942. Каталог, опис.

Северинівська машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Северинівка Іванівського району Одеської області

Ф. Р-3941, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Троїцька машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Троїцьке Троїцького району Одеської області
Ф. Р-3942, 6 справ. 1943. Каталог, описи.

Буялицька машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Буялик Одеського району Одеської області
Ф. Р-3943, 16 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Мардарівська машинно-тракторна станція дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Мардарівка Долинського району Одеської області
Ф. Р-3948, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Румунський науково-дослідницький інститут дирекції культури губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-3949, 51 справа. 1941–1944. Каталог, описи.

Інститут гідротехніки та меліорації дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-3950, 14 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеська академія мистецтв дирекції культури губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-3952, 2 справи. 1942. Каталог, опис.

Наукове бюро губернаторства Трансністрія
Ф. Р-3953, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Одеський інститут селекції та генетики дирекції культури губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-3955, 3 справи. 1943. Каталог, опис.

Одеський борошномельний технікум дирекції культури губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-3956, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Вища школа харчової промисловості дирекції культури губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-3957, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Одеська геодезична обсерваторія дирекції культури губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-3959, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Одеська консерваторія дирекції культури губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-3960, 21 справа. 1943–1944. Каталог, описи.

Їдальня при Одеському будинку вчених примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-3961, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Любашівський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Любашівка Любашівського району Одеської області
Ф. Р-3962, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Одеський портовий холодильник дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-3963, 45 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Редакція газети «Молва» – орган дирекції культури губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-3964, 115 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський центр по збиранню шкіри дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-3965, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Одеський крекінг-завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-3966, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Одеська кавова фабрика дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-3968, 61 справа. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеська тютюнова фабрика дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-3969, 120 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Одеський крохмале-патоковий завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-3970, 51 справа. 1943–1944. Каталог, описи.

Одеський цукрово-рафінадний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3971, 82 справи. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський горілчаний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3972, 17 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський ліжковий завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3973, 4 справи. 1942–1944. Каталог, опис.

Одеський завод тракторних запчастин дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3974, 15 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський автоматичний хлібний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3975, 59 справ. 1943–1944. Каталог, описи.

Одеська фабрика мішків дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3977, 42 справи. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський молочний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3978, 13 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський валковий завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3979, 24 справи. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеська фабрика рогових виробів дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3980, 8 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський завод «Вогнегасник» дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3981, 17 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський завод сірчаної кислоти дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3982, 19 справ. 1943–1944. Каталог, описи.

Одеський скляний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3983, 32 справи. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеська фабрика друкарської фарби дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3984, 27 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський суперфосфатний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3985, 29 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеська макаронна фабрика дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3986, 70 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський миловарний завод № 1 дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3987, 69 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський маслоробний завод № 4 дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3988, 24 справи. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський маслоробний завод № 5 дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3992, 9 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеська кондитерська фабрика дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3993, 164 справи. 1941–1944. Каталог, описи.

Одеський соковий завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3994, 38 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський канатний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3995, 84 справи. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеська міська продовольча крамниця № 1 дирекції постачання примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-3996, 21 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Санітарно-технічні майстерні інженерно-технічної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-3997, 22 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський ремонтно-тракторний завод № 2 дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3998, 79 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський тракторний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-3999, 22 справи. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеська штемпельна фабрика та друкарня дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4001, 34 справи. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеська взуттєва фабрика дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4002, 24 справи. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський завод кіноапаратів дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4003, 1 справа. 1942–1944. Каталог, опис.

Одеський завод по виготовленню пресів та вентиляторів дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4005, 5 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Одеський круп'яний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4006, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Одеська гальванотехнічна фабрика дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4007, 14 справ. 1943–1944. Каталог, описи.

Одеська картонажна фабрика дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4008, 20 справ. 1943–1944. Каталог, описи.

Одеська конвертно-білова фабрика дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4009, 17 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський консервний завод № 2 дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4010, 151 справа. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський вагово-ремонтний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4011, 7 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеська лако-фарбова фабрика дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4012, 9 справ. 1943–1944. Каталог, описи.

Чорнянська районна торгова база претури Чорнянського району, с. Чорна Чорнянського району Одеської області

Ф. Р-4013, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Одеська ковбасна фабрика дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4014, 10 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський театр опери і балету дирекції культури губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4015, 56 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеська швейна майстерня торгово-промислового комбінату медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4016, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Одеський токарний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4017, 7 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський цвяхово-шурупний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4018, 12 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський завод газованих вод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4020, 6 справ. 1943–1944. Каталог, описи.

Одеський жерстяно-баночний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4021, 9 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
Одеська міська крамниця № 2 дирекції постачання примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-4022, 6 справ. 1943. Каталог, описи.
Одеський толевий завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4023, 8 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Одеський завод стиснених газів дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4024, 14 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Одеський хлібний завод № 2 дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4025, 15 справ. 1942. Каталог, описи.
Одеська швейно-капелюшна фабрика дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4026, 24 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Одеська хімічно-корундова фабрика дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4027, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.
Одеський млин № 2 дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4028, 3 справи. 1943–1944. Каталог, опис.
Одеський лісотарний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4029, 2 справи. 1942–1944. Каталог, опис.
Майстерні № 10 Одеського залізничного технікуму, м. Одеса
Ф. Р-4030, 1 справа. 1943. Каталог, опис.
Одеська гудзикова фабрика дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4031, 1 справа. 1943. Каталог, опис.
Одеська текстильна фабрика № 4 дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4032, 27 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Одеська просорушка дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4033, 6 справ. 1941–1942. Каталог, опис.
Одеський судноремонтний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4034, 10 справ. 1942. Каталог, описи.
Одеська фабрика вати дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4035, 29 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
Одеський бондарний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4036, 2 справи. 1942. Каталог, опис.
Одеський фанерний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4037, 4 справи. 1943–1944. Каталог, опис.
Одеський завод № 1 по ремонту обладнання дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4038, 10 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Кремидівський зерновий пункт претури Антоно-Кодинцівського району, с. Кремидівка Комінтернівського району Одеської області
Ф. Р-4040, 1 справа. 1943. Каталог, опис.
Одеська трикотажна фабрика дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4044, 27 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
Млин № 4 Одеського круп'яного заводу дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4045, 10 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Одеський утильзавод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4046, 5 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Одеський кахельний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4047, 2 справи. 1943. Каталог, опис.

Одеський цегляний завод № 1 дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4048, 42 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Ремонтні майстерні Одеського порту дирекції порту губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4049, 4 справи. 1943. Каталог, опис.
Одеський рибний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4050, 6 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Одеський засолювальний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4051, 1 справа. 1942. Каталог, опис.
Одеський завод «Шкіросурогат» дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4052, 1 справа. 1942. Каталог, опис.
Одеський машинобудівний завод № 2 дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4053, 1 справа. 1943. Каталог, опис.
Одеський пробково-лінолеумний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4055, 9 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Одеський автогенний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4057, 3 справи. 1943. Каталог, опис.
Одеські сільськогосподарські майстерні дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4058, 3 справи. 1942. Каталог, опис.
Одеська фабрика «Пух та перо» дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4059, 20 справ. 1942. Каталог, описи.
Одеський завод кольорових металів дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4060, 11 справ. 1941–1944. Каталог, описи.
Одеська майстерня вивісок та дзеркал дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4061, 14 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Одеська щіткова фабрика дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4062, 26 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
Одеська гальванічно-штампувальна майстерня дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4063, 9 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
Одеська паперо-руберої́дна фабрика дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4064, 20 справ. 1942–1944. Каталог, описи.
Одеський експериментальний млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4065, 17 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Одеська швейно-трикотажна фабрика дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4066, 1 справа. 1943. Каталог, опис.
Одеський центральний продовольчий склад дирекції постачання примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса
Ф. Р-4068, 9 справ. 1943–1944. Каталог, описи.
Одеська плодоовочева база дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4070, 3 справи. 1943. Каталог, опис.
Одеська крамниця насіння Департаменту хліборобства губернаторства Трансністрія, м. Одеса
Ф. Р-4074, 5 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Одеська бісквітна фабрика дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4075, 83 справи. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеська прядильно-ткацька фабрика дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4076, 13 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський пивоварний завод № 2 дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4077, 138 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Одеський пивоварний завод № 1 дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4078, 75 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський консервний завод № 1 дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4079, 191 справа. 1941–1944. Каталог, описи.

Одеський маслоробний завод № 2 дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4081, 171 справа. 1941–1944. Каталог, описи.

Балтський овочево-заготівельний пункт претури Балтського району, м. Балта Балтського району Одеської області

Ф. Р-4083, 1 справа. 1941. Каталог, опис.

Одеський оцтовий завод № 2 дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4084, 7 справ. 1942. Каталог, описи.

Одеський лікеро-коньячний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4085, 62 справи. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський завод металевих виробів дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4086, 4 справи. 1943. Каталог, опис.

Одеська ганчірна база дирекції постачання примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4090, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Одеський готель та ресторан «Брістоль» примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4092, 26 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Редакція газети «Одесская газета» – орган примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4093, 99 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Одеська центральна хімічна лабораторія дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4094, 7 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський громадянський пожежний батальйон примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4095, 7 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеська гренажна станція Департаменту хліборобства губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4096, 15 справ. 1943. Каталог, описи.

Судово-медична експертиза медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4099, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Одеська міська церква «Покров» Румунської православної місії в Трансністрії, м. Одеса

Ф. Р-4102, 2 справи. 1941–1942. Каталог, опис.

Одеська книжкова крамниця № 2 дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4103, 8 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський зоологічний сад дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4104, 4 справи. 1943. Каталог, опис.

Інститут технічних винаходів і вдосконалень дирекції культури губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4106, 10 справ. 1943. Каталог, описи.

Одеський міський венерологічний пункт медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4107, 1 справа. 1941–1942. Каталог, опис.

Одеський морський ліцей дирекції культури губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4109, 4 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Одеська міська їдальня № 1 дирекції опікунства примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4113, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Одеський російський теоретичний ліцей № 2 дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4116, 3 справи. 1943. Каталог, опис.

Одеська вища технічна школа дирекції культури губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4117, 1 справа. 1943–1944. Каталог, опис.

Одеська хлібна крамниця № 68 дирекції постачання примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4118, 1 справа. 1944. Каталог, опис.

Одеська хлібна крамниця № 59 дирекції постачання примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4119, 1 справа. Дати не встановлено. Каталог, опис.

Одеська друкарня-хромолітографія примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4120, 13 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський історичний архів дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4121, 6 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеська початкова школа № 20 дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4122, 1 справа. Дати не встановлено. Каталог, опис.

Одеська водопровідна станція примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4123, 7 справ. 1943. Каталог, описи.

Одеський жіночий ліцей № 1 дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4125, 18 справ. 1943. Каталог, описи.

Одеське міське управління банно-ванного господарства медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4126, 54 справи. 1941–1944. Каталог, описи.

Одеський археологічний музей дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4127, 14 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Одеська початкова школа № 51 дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4129, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Одеська початкова школа № 36 дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4131, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Одеська початкова школа № 29 дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4132, 1 справа. Дати не встановлено. Каталог, опис.

Одеська початкова школа № 117 дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4133, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Одеська початкова школа № 120 дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4134, 1 справа. Дати не встановлено. Каталог, опис.

Одеська початкова школа № 110 дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4135, 1 справа. Без дат. Каталог, опис.

Одеська початкова школа № 105 дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4136, 1 справа. Дати не встановлено. Каталог, опис.

Одеська початкова школа № 103 дирекції культури Одеського муніципалітету, м. Одеса

Р-4137, 1 справа. Дати не встановлено. Каталог, опис.

Одеська початкова школа № 95 дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4138, 1 справа. Дати не встановлено. Каталог, описи.

Василівська початкова сільська школа дирекції культури губернаторства Трансністрія, с. Василівка Біляївського району Одеської області

Ф. Р-4139, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Одеська початкова школа № 94 дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4140, 1 справа. 1942. Каталог, описи.

Одеська початкова школа № 49 дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4141, 1 справа. Дати не встановлено. Каталог, описи.

Одеська початкова школа № 59 дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4142, 1 справа. 1943. Каталог, описи.

Фестерівський сільський диспансер дирекції охорони здоров'я губернаторства Трансністрія, с. Фестерівка Біляївського району Одеської області

Ф. Р-4143, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеська центральна санітарно-гігієнічна, хімічно-аналітична лабораторія медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4145, 7 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський венерологічний диспансер медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4143, 3 справи. 1943. Каталог, опис.

Чубаївська початкова сільська школа № 22 дирекції культури губернаторства Трансністрія, с. Чубаївка Одеського району Одеської області

Ф. Р-4144, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

1-ша Одеська психіатрична лікарня медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4146, 12 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Одеська стоматологічна поліклініка медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4147, 14 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

2-й Одеський пологовий будинок медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4149, 6 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Гараж медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4150, 5 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеська амбулаторія № 8 медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4151, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

1-ша Одеська шкільна поліклініка медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4152, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

2-га Одеська шкільна поліклініка медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4153, 3 справи. 1943. Каталог, опис.

3-й Одеський пологовий будинок медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4155, 5 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Одеська поліклініка № 11 медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4156, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

1-ша Одеська дитяча консультація медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4157, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Одеський будинок грудної дитини медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4158, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Одеська поліклініка № 3 медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4159, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

2-га Одеська поліклініка медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4160, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Одеська поліклініка № 12 медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4161, 3 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Одеська лікарня хроніків медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4162, 3 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Одеський міський будинок інвалідів № 2 дирекції опікунства примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4163, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Одеська поліклініка № 5 медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4164, 2 справи. 1942. Каталог, опис.

Одеська поліклініка № 1 медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4165, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Одеська дитяча консультація № 3 медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4166, 1 справа. 1943–1944. Каталог, опис.

Одеська залізнична лікарня медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4167, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Одеське ремісниче училище № 1 (ліцей) дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4170, 36 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський автомеханічний промисловий ліцей дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4172, 4 справи. 1941–1944. Каталог, опис.

Одеський інститут онкології та пластичної хірургії медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4173, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Одеський кінотеатр «Вікторія» дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4174, 6 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський ресторан «Карпати» примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4175, 7 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеська центральна міська бібліотека дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4176, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Одеська друкарня газети «Одесская газета» – орган примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4177, 2 справи. 1942. Каталог, опис.

Одеське товариство глухонімих дирекції опікунства примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4178, 64 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Товариство сліпих дирекції опікунства примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4179, 3 справи. 1943. Каталог, опис.

Одеський дитячий будинок розумово відсталих дітей дирекції опікунства примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4180, 2 справи. 1942. Каталог, опис.

Одеська міська клінічна лікарня № 2 медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4182, 35 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський готель та ресторан «Пасаж» примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4183, 5 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеська міська інфекційна лікарня медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4184, 29 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Одеська станція швидкої допомоги медично-санітарної дирекції губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4185, 12 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Одеський люпозорій медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4186, 14 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Одеська вища медично-фармацевтична школа медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4188, 2 справи. 1943. Каталог, опис.

Одеський Лермонтовський курорт медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4189, 10 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський дитячий театр дирекції культури примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4190, 19 справ. 1943–1944. Каталог, описи.

Товариство німецької молоді Трансністрії Фольксдойче міттельштелле «СС» зондеркоманд «Р» БК ХХУ, м. Одеса

Ф. Р-4191, 8 справ. 1943–1944. Каталог, описи.

Редакція газети «Немец в Транснистрии» – орган Фольксдойче міттельштелле «СС» зондеркоманд «Р» БК ХХУ, м. Одеса

Ф. Р-4192, 4 справи. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеська дезінфекційна станція медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4194, 18 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Одеська будівельна контора інженерно-технічної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4195, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Одеська електростанція електротехнічної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4197, 10 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський пенсійний відділ дирекції опікунства примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4198, 2 справи. 1942. Каталог, опис.

Одеська міська скотобойня зоотехнічної та санітарно-ветеринарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4199, 23 справи. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський міський будинок інвалідів № 4 дирекції опікунства примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4200, 1 справа. 1942–1944. Каталог, опис.

Одеський міський будинок інвалідів № 3 дирекції опікунства примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4201, 6 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Одеський міський будинок інвалідів № 7 дирекції опікунства примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4202, 2 справи. 1941–1942. Каталог, опис.

Одеський сирітський будинок № 1 дирекції опікунства примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4203, 6 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеська протималярійна станція медично-санітарної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4204, 8 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Біляївська водопровідна станція примарії Одеського муніципалітету, с. Біляївка Біляївського району Одеської області

Ф. Р-4205, 19 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Граденицький сільський винний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Градениці Біляївського району Одеської області

Ф. Р-4206, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Василівський сільський молочний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Василівка Біляївського району Одеської області

Ф. Р-4207, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Яський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Яски Біляївського району Одеської області

Ф. Р-4208, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Троїцький сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Троїцьке Біляївського району Одеської області

Ф. Р-4209, 4 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Біляївська сільська маслобійня дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Біляївка Біляївського району Одеської області

Ф. Р-4210, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Василівський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Василівка Біляївського району Одеської області

Ф. Р-4211, 16 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Миколаївський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Миколаївка-2 Котовського району Одеської області

Ф. Р-4212, 2 справи. 1941–1942. Каталог, опис.

Чорнянська сільська хлібопекарня дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Чорна Чорнянського району Одеської області

Ф. Р-4213, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Чорнянська сільська нафтобаза дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, с. Чорна Чорнянського району Одеської області

Ф. Р-4216, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Чорнянський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Чорна Чорнянського району Одеської області

Ф. Р-4218, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Троїцький сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Троїцьке Троїцького району Одеської області

Ф. Р-4233, 5 справ. 1942. Каталог, опис.

Біляївський сільський млин № 4 дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Білявка Біляївського району Одеської області

Ф. Р-4235, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Жеребківський елеватор претури Ананьївського району с. Жеребкове Ананьївського району Одеської області

Ф. Р-4237, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Жеребківський зернозаготівельний пункт претури Ананьївського району, с. Жеребкове Ананьївського району Одеської області

Ф. Р-4238, 1 справа. 1943–1944. Каталог, опис.

Ананьївський міський маслозавод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Ананьїв Ананьївського району Одеської області

Ф. Р-4239, 11 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Ананьївський сільський винний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Ананіїв Ананьївського району Одеської області

Ф. Р-4240, 18 справ. 1943. Каталог, описи.

Ананьївська районна інкубаторна станція претури Ананьївського району, м. Ананьїв Ананьївського району Одеської області

Ф. Р-4241, 12 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Ананьївський міський цегломлинний комбінат дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Ананьїв Ананьївського району Одеської області

Ф. Р-4242, 28 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Ананьївська міська хлібопекарня дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Ананіїв Ананьївського району Одеської області

Ф. Р-4244, 44 справи. 1941–1944. Каталог, описи.

Ананьївський міський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Ананьїв Ананьївського району Одеської області

Ф. Р-4245, 19 справ. 1942. Каталог, описи.

Ананьївський міський ліцей відділу шкіл претури Ананьївського району, м. Ананьїв Ананьївського району Одеської області

Ф. Р-4246, 1 справа. 1941–1942. Каталог, опис.

Овідіопольський міський завод алкогольних напоїв дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Овідіополь Овідіопольського району Одеської області

Ф. Р-4247, 3 справи. 1943. Каталог, опис.

Овідіопольська міська аптека медично-санітарної дирекції губернаторства Трансністрія, м. Овідіополь Овідіопольського району Одеської області

Ф. Р-4250, 3 справи. 1943–1944. Каталог, опис.

Овідіопольський міський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Овідіополь Овідіопольського району Одеської області

Ф. Р-4251, 27 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Овідіопольська міська противомалярійна станція медично-санітарної дирекції губернаторства Трансністрія, м. Овідіополь Овідіопольського району Одеської області

Ф. Р-4254, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Санжійська сільська початкова школа дирекції культури губернаторства Трансністрія, с. Санжійка Овідіопольського району Одеської області

Ф. Р-4255, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Маяцький сільський млин № 2 дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Маяки Біляївського району Одеської області

Ф. Р-4256, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Овідіопольська міська початкова школа № 1 дирекції культури губернаторства Трансністрія, м. Овідіополь Овідіопольського району Одеської області

Ф. Р-4258, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Роздільнянські машинно-тракторні майстерні дирекції механізації сільського господарства губернаторства Трансністрія, с. Роздільна Роздільнянського району Одеської області

Ф. Р-4266, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Топалинська сільська крамниця претури Чорнянського району, с. Топали Чорнянського району Одеської області

Ф. Р-4269, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Довжанський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Довжанка Чорнянського району Одеської області

Ф. Р-4270, 4 справи. 1943. Каталог, описи.

Тіскулунзька сільська крамниця претури Чорнянського району Одеської області

Ф. Р-4271, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Чорнянський сільський пивоварний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Чорна Чорнянського району Одеської області

Ф. Р-4272, 2 справи. 1942. Каталог, опис.

Цеханівська сільська крамниця № 6 претури Чорнянського району, с. Цеханівка Чорнянського району Одеської області

Ф. Р-4273, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Одеська промтоварна крамниця № 12 дирекції постачання примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4274, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Топалинський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Топали Чорнянського району Одеської області

Ф. Р-4275, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Топалинська сільська неповна середня українська школа дирекції культури губернаторства Трансністрія, с. Топали Чорнянського району Одеської області

Ф. Р-4276, 12 справ. 1941–1942. Каталог, описи.

Любашівський сільський молокозавод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Любашівка Любашівського району Одеської області

Ф. Р-4282, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Старомаяцький сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Старі Маяки Ширяївського району Одеської області

Ф. Р-4283, 2 справи. 1942. Каталог, опис.

Ширяївський сільський маслоробний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Ширяєве Ширяївського району Одеської області

Ф. Р-4284, 23 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Малігонівський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Малігонове Ширяївського району Одеської області

Ф. Р-4285, 16 справ. 1941–1942. Каталог, описи.

Шеметівський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Шеметове Ширяївського району Одеської області

Ф. Р-4286, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Балтський міський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Балта Балтського району Одеської області

Ф. Р-4287, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Іванівський сільський завод алкогольних напоїв дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Іванівка Іванівського району Одеської області

Ф. Р-4289, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Любашівський сільський маслозавод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія с. Любашівка Любашівського району Одеської області

Ф. Р-4294, 9 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Любашівський сільський елеватор претури Любашівського району, с. Любашівка Любашівського району Одеської області

Ф. Р-4295, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Любашівська сільська аптека медично-санітарної дирекції губернаторства Трансністрія, с. Любашівка Любашівського району Одеської області

Ф. Р-4296, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Любашівський румунський ліцей відділу шкіл претури Любашівського району, с. Любашівка Любашівського району Одеської області

Ф. Р-4300, 11 справ. 1943. Каталог, описи.

Жовтневий сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Жовтень Жовтневого району Одеської області

Ф. Р-4301, 6 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Петровірівська районна крамниця претури Петровірівського району, с. Жовтневе Жовтневого району Одеської області

Ф. Р-4304, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.

Демидівський сільський сепараторний пункт дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Демидове Жовтневого району Одеської області

Ф. Р-4305, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Шабельницький сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Шабельники Жовтневого району Одеської області

Ф. Р-4306, 2 справи. 1943. Каталог, опис.

Петровірівський сільський винний пункт претури Петровірівського району, с. Жовтневе Жовтневого району Одеської області

Ф. Р-4307, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Шабельницький сільський сепараторний пункт дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Шабельники Жовтневого району Одеської області

Ф. Р-4308, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Новопетрівський сільський сепараторний пункт дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Новопетрівка Жовтневого району Одеської області

Ф. Р-4309, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Петрівський сільський маслозавод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Петрівка Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-4310, 17 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Петровірівський сільський маслозавод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Жовтень Жовтневого району Одеської області

Ф. Р-4312, 15 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Демидівський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Демидове Жовтневого району Одеської області

Ф. Р-4313, 14 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Балтський миловарний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Балта Балтського району Одеської області

Ф. Р-4315, 21 справа. 1941–1944. Каталог, описи.

Полезненський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Полезне Великомихайлівського району Одеської області

Ф. Р-4331, 2 справи. 1943. Каталог, описи.

Ширяївський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Ширяєве Ширяївського району Одеської області

Ф. Р-4333, 23 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Одеський військовий преторат, м. Одеса

Ф. Р-4334, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Одеський військово-польовий суд, м. Одеса

Ф. Р-4335, 2 справи. 1943–1943. Каталог, опис.

Генеральний секретаріат адміністрації продовольчого і промислового майна Румунії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4343, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Комісія з репартації румунів з Криму, м. Одеса

Ф. Р-4345, 2 справи. 1943–1944. Каталог, опис.

Визирський зерновий склад претури Антоно-Кодинцівського району, с. Визирка Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-4357, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Петрівський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Петрівка Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-4359, 18 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Визирський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Визирка Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-4360, 2 справи. 1942. Каталог, опис.

Сичавський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Сичавка Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-4361, 4 справи. 1943. Каталог, описи.

Сербський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Сербка Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-4362, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Сербський районний елеватор претури Антоно-Кодинцівського району, с. Сербка Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-4363, 7 справ. 1942. Каталог, описи.

Комінтернівський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Комінтернівське Комінтернівського району Одеської області

Ф. Р-4364, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Балтський міський шкіряний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Балта Балтського району Одеської області

Ф. Р-4365, 21 справа. 1941–1942. Каталог, описи.

Балтський міський маслозавод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Балта Балтського району Одеської області

Ф. Р-4366, 24 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Балтський міський млин № 2 дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, м. Балта Балтського району Одеської області

Ф. Р-4367, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Балтське лісне управління дирекції лісів губернаторства Трансністрія, м. Балта Балтського району Одеської області

Ф. Р-4369, 3 справи. 1943. Каталог, опис.

Балтська фабрика по виробництву валянок дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Балта Балтського району Одеської області

Ф. Р-4370, 75 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Голтський міський готель претури Голтського району, м. Первомайськ Первомайського району Одеської області

Ф. Р-4373, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Володимирівський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Володимирівка Красноокнянського району Одеської області

Ф. Р-4376, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Великомихайлівський сільський молочний пункт дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Велика Михайлівка Великомихайлівського району Одеської області

Ф. Р-4378, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Дурбайлівський сільський винний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Дурбайли Великомихайлівського району Одеської області

Ф. Р-4379, 3 справи. 1943–1944. Каталог, опис.

Новопетрівський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Новопетрівка Великомихайлівського району Одеської області

Ф. Р-4380, 2 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Гросулівська районна інкубаторна станція претури Гросулівського району, с. Велика Михайлівка Великомихайлівського району Одеської області

Ф. Р-4383, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Великомихайлівська сільська маслоробня дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Велика Михайлівка Великомихайлівського району Одеської області

Ф. Р-4384, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Великомихайлівський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Велика Михайлівка Великомихайлівського району Одеської області

Ф. Р-4385, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Веселокутський сільський елеватор претури Гросулівського району, с. Веселий Кут Андрієво-Іванівського району Одеської області

Ф. Р-4387, 14 справ. 1943. Каталог, описи.

Березівська інкубаторна станція претури Березівського району, с. Березівка Березівського району Одеської області

Ф. Р-4388, 5 справ. 1943. Каталог, описи.

Березівський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Березівка Березівського району Одеської області

Ф. Р-4391, 17 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Березівська сільська маслоробня дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Березівка Березівського району Одеської області

Ф. Р-4392, 16 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Березівський сільський маслозавод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Березівка Березівського району Одеської області

Ф. Р-4393, 34 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Веселинівська сільська фабрика № 2 (текстильна) по обробці коноплі дирекції губернаторства Трансністрія, с. Веселинівка Березівського району

Ф. Р-4397, 2 справи. 1943–1944. Каталог, опис.

Овочево-садівничий розсадник дирекції агрокультури губернаторства Трансністрія, с. Фрунзе Фрунзенського району Одеської області

Ф. Р-4411, 1 справа. 1941–1942. Каталог, опис.

Долинський сільський маслоробний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Долинське Долинського району Одеської області

Ф. Р-4413, 2 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Великомихайлівський сільський молочний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Велика Михайлівка Великомихайлівського району Одеської області

Ф. Р-4414, 13 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Одеський табір військовополонених румунського військового командування, м. Одеса

Ф. Р-4415, 4 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Бірзульське лісництво Балтського повітового лісного управління, м. Котовськ Котовського району Одеської області

Ф. Р-4416, 12 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Одеська міська молочна ферма і злучний пункт санітарно-ветеринарно-зоотехнічної дирекції примарії Одеського муніципалітету, м. Одеса

Ф. Р-4419, 8 справ. 1942. Каталог, описи.

8-ма поліцейська дільниця префектури поліції міста Одеси

Ф. Р-4420, 11 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Миколаївський сільський молочний пункт дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Миколаївка-2 Миколаївського району Одеської області

Ф. Р-4421, 1 справа. 1942. Каталог, опис.

Мар'янівський сільський млин дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Мар'янівка Ширяївського району Одеської області

Ф. Р-4424, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Петрівський сільський молочний завод дирекції харчової промисловості губернаторства Трансністрія, с. Петрівка Андрієво-Іванівського району Одеської області

Ф. Р-4425, 3 справи. 1942–1943. Каталог, опис.

Примарія с. Демидівка, с. Демидівка Любашівського району Одеської області

Ф. Р-4439, 24 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Одеський шкіряний завод № 1 дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4958, 56 справ. 1942–1944. Каталог, описи.

Одеський механічний завод дирекції індустрії губернаторства Трансністрія, м. Одеса

Ф. Р-4970, 51 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Примарія с. Велике Плоске, с. Велике Плоске Великомихайлівського району Одеської області

Ф. Р-7487, 1 справа. 1943. Каталог, опис.

Пост Ізмаїльського повітового жандармського легіону в с. Долукіой (с. Богате) Ізмаїльського повіту

Ф. Р-7497, 1 справа. 1941–1944. Опис.

35-й артилерійський полк румунської армії

Ф. Р-7498, 1 справа. 1943. Опис.

Пост Кілійського повітового жандармського легіону в с. Тетерешть (с. Татарбунари) Кілійського повіту

Ф. Р-7499, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Пост Кілійського повітового жандармського легіону в с. Дюльмені (с. Ярове) Кілійського повіту

Ф. Р-7500, 3 справи, 1941–1944. Опис.

Пост Кілійського повітового жандармського легіону в с. Красна (с. Красне) Кілійського повіту

Ф. Р-7501, 2 справи. 1944. Опис.

Секція Кілійського повітового жандармського легіону в с. Тарутине Кілійського повіту

Ф. Р-7502, 1 справа. 1944. Опис.

Пост Кілійського повітового жандармського легіону в с. Купорань (с. Рівне) Кілійського повіту

Ф. Р-7503, 2 справи. 1944. Опис.

Пост Кілійського повітового жандармського легіону в с. Тарутине Кілійського повіту

Ф. Р-7504, 15 справ. 1944. Опис.

Кілійська повітова контора зв'язку Бессарабського інспектора зв'язку

Ф. Р-7505, 1 справа. 1941. Опис.

Поштове відділення Ізмаїльської контори зв'язку в м. Болград

Ф. Р-7506, 1 справа. 1944. Опис.

Ізмаїльський повітовий жандармський легіон

Ф. Р-7509, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Прокуратура трибуналу повіту Четатя-Албе (м. Білгород-Дністровський) Ізмаїльської області

Ф. Р-7511, 3 справи. 1941–1944. Опис.

Прокуратура Лиманського району (м. Білгород-Дністровський)

Ф. Р-7512, 2 справи. 1944. Опис.

Протопопія 1-го округу Кілійського повіту, м. Кілія

Ф. Р-7514, 1 справа. 1941–1944. Опис.

Кілійський повітовий інформаційний центр (центр по збиранню та передачі інформації з протиповітряної оборони повіту), м. Кілія

Ф. Р-7515, 8 справ. 1943–1944. Опис.

Кілійська повітова префектура, м. Кілія

Ф. Р-7516, 162 справи. 1941–1944. Опис.

Тетерештська волосна претура Ізмаїльського повіту (с. Татарбунари)

Ф. Р-7517, 60 справ. 1941–1944. Опис.

Кілійський повітовий трибунал, м. Кілія

Ф. Р-7518, 194 справи. 1942–1944. Опис.

Прокуратура Кілійського повітового трибуналу, м. Кілія

Ф. Р-7519, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Волонтирівська волосна претура, с. Волонтирівка Бендерівського повіту МРСР

Ф. Р-7520, 60 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Вилківський міський комісаріат поліції, м. Вилкове

Ф. Р-7524, 14 справ. 1941–1944. Опис.

20-й охоронний батальйон 15-ї піхотної румунської дивізії
Ф. Р-7521, 58 справ. 1942–1944. Опис.
Кілійський призовний пункт, м. Кілія
Ф. Р-7522, 96 справ. 1941–1944. Опис.
Кілійський територіальний експлуатаційний центр, м. Кілія
Ф. Р-7523, 2 справи. 1942–1944. Опис.
Ізмаїльське повітове управління поліції, м. Ізмаїл
Ф. Р-7525, 233 справи. 1941–1944. Описи.
Ізмаїльська повітова префектура, м. Ізмаїл
Ф. Р-7526, 272 справи. 1941–1944. Описи.
3-тє відділення повітової фінансової адміністрації Четатя-Албе в с. Тузли
Ф. Р-7527, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Болградська волосна претура
Ф. Р-7528, 44 справи. 1941–1944. Опис.
Кілійська волосна претура
Ф. Р-7529, 153 справи. 1941–1944. Опис.
Ренійська волосна претура
Ф. Р-7530, 106 справ. 1941–1944. Описи.
Тарутинська волосна претура Кілійського повіту
Ф. Р-7531, 32 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія м. Четатя-Албе повіту Четатя-Албе (м. Білгород-Дністровський)
Ф. Р-7532, 160 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія м. Болград Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7533, 69 справ. 1941–1944. Описи.
Примарія м. Вілкове Кілійського повіту
Ф. Р-7534, 27 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія м. Ізмаїл Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7535, 53 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія м. Рені Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7536, 37 справ. 1941–1944. Описи.
Примарія с. Александрієшть (с. Олександрівка) Болградської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7537, 19 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Беняса (с. Баннівка) Болградської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7538, 18 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Булгаріка (с. Залізничне) Болградської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7539, 29 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Вайсал (с. Василівка) Болградської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7540, 26 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Іванешть-Ноу (с. Новоіванівка) Болградської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7541, 27 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Думитрешть (с. Дмитрівка) Болградської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7542, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія с. Дунерянка (с. Задунаївка) Болградської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7543, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія с. Іссерлія (с. Вільне) Болградської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7544, 17 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Каракурт (с. Жовтневе) Болградської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7545, 30 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. І. Г. Духа (с. Новоселівка) Тетерештської волості Кілійського повіту
Ф. Р-7546, 28 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Фінтина-Зінелор (с. Кринички) Болградської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7547, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Примарія с. Пандаклія (с. Оріхівка) Болградської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р- 7548, 18 справ. 1941–1944. Опис.

Примарія с. Ташбунар (с. Кам'янка) Ізмаїльської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7549, 14 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Троян-Ноу (с. Нові Трояни) Болградської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7550, 7 справ. 1942–1944. Опис.
Примарія с. Троян-Векь (с. Старі Трояни) Ізмаїльської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7551, 16 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Хасан-Батир (с. Виноградне) Болградської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7552, 8 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Чийшия (с. Городне) Болградської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7553, 23 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Дженерал Авереску (Бабель), с. Озерне Ізмаїльської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7554, 11 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія с. Броска Ізмаїльської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7555, 4 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Дермендере (с. Каланчак)
Ф. Р-7556, 9 справ. 1942–1944. Опис.
Примарія с. Долукіой (с. Багате)
Ф. Р-7557, 24 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія с. І. Г. Духа (с. Утконосівка)
Ф. Р-7558, 26 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Кайраклія (с. Лащинівка)
Ф. Р-7559, 17 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Кашлиця-Дунере (с. Кислиця)
Ф. Р-7560, 11 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Кот-Китай (с. Острівне) Болградської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7561, 17 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Муравлянка (с. Муравлівка) Ізмаїльської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7562, 5 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Некрасівка-Ноу (с. Нова Некрасівка)
Ф. Р-7563, 7 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Некрасівка Векь (с. Стара Некрасівка)
Ф. Р-7564, 16 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Покровка-Ноу (с. Нова Покровка)
Ф. Р-7565, 10 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія с. Реджеле Міхай (с. Суворове)
Ф. Р-7566, 13 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія с. Саф'яни (с. Червоноармійське)
Ф. Р-7567, 10 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Хаджи-Курда (с. Комишівка)
Ф. Р-7568, 17 справ. 1941–1944. Описи.
Примарія с. Чамашир (с. Приозерне)
Ф. Р-7569, 19 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Чишмяца-Веруте (с. Кричке)
Ф. Р-7570, 12 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Барта (с. Плавні) Ренійської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7571, 15 справ. 1942–1944. Опис.
Примарія с. Владичень (с. Імпутиця)
Ф. Р-7572, 15 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Болбока (с. Котловина)
Ф. Р-7573, 50 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія с. Картал (с. Орлівка)
Ф. Р-7574, 10 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Курчі (с. Виноградівка)
Ф. Р-7575, 23 справи. 1941–1944. Опис.

Примарія с. Сату-Ноу (с. Новосільське) Ренійської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7576, 8 справ. 1942–1944. Опис.
Примарія с. Фрекацей (с. Лиманське)
Ф. Р-7577, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Примарія с. Апродул-Пуріче Кілійської волості Кілійського повіту
Ф. Р-7578, 48 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Бургуджи (с. Виноградівка)
Ф. Р-7579, 36 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Главань (с. Главані)
Ф. Р-7580, 40 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Галілешть (с. Десантне)
Ф. Р-7581, 14 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія с. Дмитрівка
Ф. Р- 7582, 29 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Дракуля (с. Трудове)
Ф. Р-7583, 19 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія с. Дюльмень (с. Ярове) Тарутинської волості Кілійського повіту
Ф. Р-7584, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Примарія с. Жибрієнь (с. Приморське) Кілійської волості Кілійського повіту
Ф. Р-7585, 51 справа. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Єнікіой (с. Новоселівка)
Ф. Р-7586, 32 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Каряка (с. Мирне)
Ф. Р-7587, 12 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Китай (с. Червоний Яр)
Ф. Р-7588, 21 справа. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Нерушай Кілійської волості Кілійського повіту
Ф. Р-7589, 41 справа. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Реджеле-Фердінанд (с. Миколаївка) Кілійського волості Кілійського повіту
Ф. Р-7590, 36 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Селіогло (с. Холмське)
Ф. Р-7591, 41 справа. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Ташлик (с. Кам'янське)
Ф. Р-7592, 29 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Фурманка (с. Тимошенко)
Ф. Р-7593, 23 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Арциз Тетерештської волості Кілійського повіту
Ф. Р-7594, 20 справ. 1942–1944. Опис.
Примарія с. Акмангіт (с. Білолісся)
Ф. Р-7595, 33 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Бачкалія (с. Баштанівка)
Ф. Р-7596, 24 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Борисівка
Ф. Р-7597, 12 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Дельфілер (с. Дмитрівка)
Ф. Р-7598, 25 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Золокар (с. Лиман)
Ф. Р-7599, 15 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Павлівка
Ф. Р-7600, 18 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Серата (с. Сарата)
Ф. Р-7601, 12 справ. 1943–1944. Опис.
Примарія с. Спаска (с. Спаське)
Ф. Р-7602, 9 справ. 1941–1944. Опис.

Примарія с. Тетерешть (с. Татарбунари)
Ф. Р-7603, 33 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Тропокло (с. Трапівка)
Ф. Р-7604, 15 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Ескіполос (с. Глибоке) Тетерештської волості Кілійського повіту
Ф. Р-7605, 6 справ. 1942–1944. Опис.
Примарія с. Березіне Тарутинської волості Кілійського повіту
Ф. Р-7606, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Примарія с. Давлет-Агач (с. Делень)
Ф. Р-7607, 38 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Кальчево (с. Калчева) Болградської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7608, 11 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Кацбах (с. Лужанка) Тарутинської волості Кілійського повіту
Ф. Р-7609, 4 справи. 1941–1942. Опис.
Примарія с. Красна (с. Красне)
Ф. Р-7610, 10 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Кульм (с. Підгірне)
Ф. Р-7611, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія с. Купорань (с. Рівне)
Ф. Р-7612, 19 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Лейпциг (с. Серпневе)
Ф. Р-7613, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Примарія с. Тарутине
Ф. Р-7614, 7 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Теплиця
Ф. Р-7615, 6 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Фершампенауаз-Маре (с. Новоселівка)
Ф. Р-7616, 5 справ. 1942–1942. Опис.
Примарія с. Фершампенауаз-Мік (с. Садове)
Ф. Р-7617, 25 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Фріденсталь (с. Мирнопілля)
Ф. Р-7618, 15 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія с. Чулень (с. Виноградівка)
Ф. Р-7619, 12 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Шагань (с. Приморське) Тетерештської волості Кілійського повіту
Ф. Р-7620, 12 справ. 1941–1944. Опис.
Ренійський повітовий комісаріат поліції, м. Рені Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7621, 375 справ. 1941–1944. Опис.
Ізмаїльський повітовий трибунал, м. Ізмаїл
Ф. Р-7622, 375 справ. 1941–1944. Опис.
Прокуратура Ізмаїльського повітового трибуналу, м. Ізмаїл
Ф. Р-7623, 10 справ. 1941–1944. Опис.
Кілійський змішаний суд, м. Кілія Кілійського повіту
Ф. Р-7624, 27 справ. 1942–1944. Опис.
Ізмаїльська волосна претура
Ф. Р-7625, 18 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Амара (с. Долинське) Волонтирівської волості повіту Четатя-Албе
Ф. Р-7626, 4 справи. 1943–1944. Опис.
Примарія с. Аніоаса (с. Ганнівка)
Ф. Р-7627, 2 справи. 1943–1944. Опис.
Байрамчанська (с. Миколаївка-Новоросійська) волосна претура повіту Четатя-Албе
Ф. Р-7628, 24 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Байрамча (с. Миколаївка-Новоросійська) Байрамчанської волості повіту Четатя-Албе
Ф. Р-7629, 12 справ. 1941–1944. Опис.

Примарія с. Бородіно Волонтирівської волості повіту Четатя-Албе
Ф. Р-7630, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Примарія с. Будаки (с. Приморське) Тузлівської волості повіту Четатя-Албе
Ф. Р-7631, 33 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Беїле (с. Сергіївка-Курорт) Лиманської волості
Ф. Р-7632, 10 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Ведень (с. Введенка) Байрамчанської волості
Ф. Р-7633, 9 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Гнаденфельд (с. Благодатне)
Ф. Р-7634, 9 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Гура-Роши (с. Козацьке) Лиманської волості
Ф. Р-7635, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Примарія с. Дивізія Тузлівської волості
Ф. Р-7636, 27 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Ейгенхейм Лиманської волості
Ф. Р-7637, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія с. Іванешть-Вєк (с. Русько-Іванівка) Волонтирівської волості
Ф. Р-7638, 23 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Каїри (с. Крива Балка) Байрамчанської волості
Ф. Р-7639, 7 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Кулевча (с. Колісне)
Ф. Р-7640, 11 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Казач (с. Старокозаче) Лиманської волості
Ф. Р-7641, 30 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Кебабча (с. Широке) Тузлівської волості
Ф. Р-7642, 19 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Кляштиця (с. Вес. Долина) Волонтирівської волості
Ф. Р-7643, 10 справ. 1942–1944. Опис.
Лиманська волосна претура повіту Четатя-Албе
Ф. Р-7644, 14 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Манаш (с. Манаші) Байрамчанської волості
Ф. Р-7645, 3 справи. 1942–1944. Опис.
Примарія с. Мансбург (с. Олексіївка) Лиманської волості
Ф. Р-7646, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Примарія с. Молдова
Ф. Р-7647, 14 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Мартаза (с. Рибальське) Тузлівської волості
Ф. Р-7648, 23 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Ніколаєнь (с. Миколаївка) Тузлівської волості повіту Четатя-Албе
Ф. Р-7649, 18 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Карагач-Ноул (с. Вишневе)
Ф. Р-7650, 12 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Плетерешть (с. Плахтіївка) Байрамчанської волості
Ф. Р-7651, 9 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Пепушой (с. Переможне) Лиманської волості
Ф. Р-7652, 4 справи. 1941–1942. Опис.
Примарія с. Пошталь (с. Долинівка) Тузлівського повіту
Ф. Р-7653, 5 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Пеулень (с. Петропавлівка) Волонтирівської волості
Ф. Р-7654, 7 справ. 1943–1944. Опис.
Примарія с. Райлянка Байрамчанської волості
Ф. Р-7655, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія с. Сергеєшть (с. Сергіївка)
Ф. Р-7656, 9 справ. 1941–1944. Опис.

Примарія с. Сеймень (с. Семенівка) Лиманської волості
Ф. Р-7657, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія с. Софієнталь (с. Софіївка) Лиманської волості
Ф. Р-7658, 8 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Серерія (с. Жовтий Яр) Тузлівської волості
Ф. Р-7659, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Примарія с. Шабо Лиманської волості
Ф. Р-7660, 18 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Штефенешть (с. Дальнічень) Волонтирівської волості
Ф. Р-7661, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Примарія с. Турлаки (с. Випасне) Лиманської волості
Ф. Р-7662, 2 справи. 1942–1944. Опис.
Тузлівська волосна претура повіту Четатя-Албе
Ф. Р-7663, 22 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Тузли Тузлівської волості
Ф. Р-7664, 22 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Успенка (с. Успенівка) Байрамчанської волості
Ф. Р-7665, 3 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Фріденсфельд (с. Мирнопілля)
Ф. Р-7666, 4 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Царичанка-Ноуе (с. Веселе)
Ф. Р-7667, 9 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Царичанка-Веке (с. Стара Царичанка, с. Богунське)
Ф. Р-7668, 6 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Фараонь (с. Фараонівка) Волонтирівської волості
Ф. Р-7669, 3 справи. 1942–1944. Опис.
Примарія с. Фрумушика-Веке (с. Старосілля) Волонтирівської волості
Ф. Р-7670, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Примарія с. Хофнунгсталь (с. Надеждівка)
Ф. Р-7671, 5 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Ярослава (с. Ярославка) Байрамчанської волості
Ф. Р-7672, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Повітовий трибунал Четатя-Албе (м. Білгород-Дністровський) Ізмаїльської області
Ф. Р-7673, 2 справи. 1942–1944. Опис.
Змішаний суд Четатя-Албе (м. Білгород-Дністровський) Ізмаїльської області
Ф. Р-7674, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Байрамчанський сільський суд, с. Байрамча (Миколаївка-Новоросійська) повіту Четатя-Албе
Ф. Р-7675, 50 справ. 1941–1944. Опис.
Тетерештський сільський суд, с. Тетерешть (с. Татарбунари) Кілійського повіту
Ф. Р-7676, 3 справи. 1941–1942. Опис.
Префектура повіту Четатя-Албе (м. Білгород-Дністровський)
Ф. Р-7677, 16 справ. 1942–1944. Опис.
Примарія с. Камчик (с. Зоря) Тетерештської волості Кілійського повіту
Ф. Р-7678, 32 справи. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Карамахмет (с. Шевченкове) Кілійської волості Кілійського повіту
Ф. Р-7679, 60 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Михайлень (с. Михайлівка) Тетерештської волості
Ф. Р-7681, 60 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Чишниле (с. Струмок)
Ф. Р-7682, 15 справ. 1941–1943. Опис.
Примарія с. Голиця Болградської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7683, 15 справ. 1941–1943. Опис.
Кілійський військовий гарнізон, м. Кілія
Ф. Р-7684, 4 справи. 1941–1944. Опис.

Примарія с. Карагач (с. Нагірне) Ренійської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7685, 6 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Табаки Болградської волості
Ф. Р-7686, 6 справ. 1941–1944. Опис.
Поліцейське управління повіту Четатя-Албе (м. Білгород-Дністровський) Ізмаїльської області
Ф. Р-7687, 852 справи. 1941–1944. Опис.
Кілійське повітове поліцейське управління, м. Кілія
Ф. Р-7688, 680 справ. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Хасан-Аспага (с. Першотравневе) Ізмаїльської волості
Ф. Р-7689, 8 справ. 1942–1944. Опис.
Примарія с. Акадол (с. Долинське) Ренійської волості Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7690, 3 справи. 1941–1942. Опис.
Болградський міський комісаріат поліції
Ф. Р-7691, 105 справ. 1941–1944. Описи.
Ізмаїльська повітова фінансова адміністрація, м. Ізмаїл
Ф. Р-7692, 282 справи. 1941–1944. Опис.
Кілійська повітова фінансова адміністрація, м. Кілія
Ф. Р-7693, 48 справ. 1941–1944. Опис.
Кілійська повітова торгово-промислова палата директорату національної економіки Бессарабського губернаторства
Ф. Р-7694, 35 справ. 1941–1944. Опис.
Ізмаїльський змішаний суд, м. Ізмаїл
Ф. Р-7695, 116 справ. 1941–1944. Опис.
Болградський змішаний суд, м. Болград Ізмаїльського повіту
Ф. Р-7697, 92 справи. 1941–1944. Опис.
Ізмаїльська повітова торгово-промислова палата директорату національної економіки Бессарабського губернаторства
Ф. Р-7699, 15 справ. 1941–1944. Опис.
5-та санітарна дільниця Ізмаїльського повітового санітарного відділу
Ф. Р-7700, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Поштове відділення Ізмаїльської повітової контори зв'язку в с. Король Міхай (після війни с. Суворове Ізмаїльської області)
Ф. Р-7701, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Фінансова адміністрація повіту Четатя-Албе (м. Білгород-Дністровський) Ізмаїльської області
Ф. Р-7702, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Ізмаїльська повітова контора зв'язку Бессарабського інспектора
Ф. Р-7703, 11 справ. 1941–1944. Опис.
1-ше Ізмаїльське міське відділення фінансової адміністрації Ізмаїльського повіту, м. Ізмаїл
Ф. Р-7704, 4 справи. 1942–1944. Опис.
Ренійське портове управління генерального інспекторату навігації і портів
Ф. Р-7706, 5 справ. 1941–1944. Опис.
Ізмаїльська секція Кишинівського комісаріату фінансового контролю «Гарда Фінангаре»
Ф. Р-7707, 20 справ. 1941–1944. Опис.
Кілійська повітова сільськогосподарська палата директорату землеробства та державного майна Бессарабії
Ф. Р-7756, 31 справа. 1941–1944. Опис.
Примарія с. Минчуна (с. Слобідка) Тараклійської волості Тичинського повіту
Ф. Р-7759, 1 справа. 1943. Опис.
Примарія с. Черемурза (с. Надрічне) Тараклійської волості Тичинського повіту
Ф. Р-7760, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Примарія с. Куруджика (с. Суховате) Чимишлійської волості Тичинського повіту
Ф. Р-7761, 3 справи. 1941–1943. Опис.

4-те Ренійське відділення Ізмаїльської повітової фінансової адміністрації
Ф. Р-7762, 1 справа. 1943. Опис.

Фонди організацій та формувань радянського руху Опору

Документи і матеріали з історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр. на території Одеської області. Підпільно-партизанський рух на Одещині
Ф. П-92, 358 справ. 1941–1987. Описи.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Одеська обласна комісія сприяння у роботі Надзвичайній Державній Комісії зі встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, підприємствам та установам
Ф. Р-2238, 55 справ. 1944. Каталог, описи.

Архівні колекції

Колекція «Письмові роботи учнів 4–10-х класів сільських шкіл на тему "Окупаційний режим на Україні у 1941–1944 рр."»
Ф. Р-2233, 16 справ. 1945. Опис.

I.19

Державний архів Полтавської області

36011, м. Полтава, вул. Пушкіна, 18/24
Тел. (05322) 2-94-94
E-mail: arhiv@pi.net.ua
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra16

Джерельну базу архіву періоду нацистської окупації становлять документи 331 фонду, включених до реєстру видання. Серед них – 228 «окупаційних фондів», 1 – представляє матеріали комісії із встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських окупантів та їхніх спільників і завданих ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам Полтавської області, 2 фонди – архівні колекції. Мова документів – українська, німецька, російська.

Після штучного адміністративного поділу нацистськими окупантами загарбаних територій України Полтавська область (разом з Київською) ввійшла до складу одного з шести генеральних округів рейхскомісаріату «Україна» – генерального округу «Київ»*. У комплексі «окупаційних фондів» збереглися документи місцевих органів окупаційної адміністрації та органів самоуправління, органів судової влади, надання юридичної допомоги, реєстрації населення, органів економічного освоєння окупованої території, житлово-комунального забезпечення, суб'єктів господарювання, медичних, освітніх, науково-дослідних установ, редакцій газет, громадських організацій.

* Див. також: «Державний архів Київської області».

Фонди найвищих за статусом *органів окупаційної адміністрації*, документи яких збереглися в архіві, репрезентують фонди Полтавського (ф. Р-8652), Лохвицького (ф. Р-2499) та Кременчуцького (ф. Р-8760) гебітскомісарів. Кількість документів, з яких сформовано ці фонди, не є достатньою для повного висвітлення діяльності гебітскомісарів (у найбільшому за обсягом фонді Р-2499 налічується 22 справи, у фонді Р-8652 – 3 справи, у фонді Р-8760 – лише 1), але зауважимо, що «керівна» діяльність гебітскомісарів у запровадженні окупаційного режиму відображена й у документах деяких фондів місцевих органів самоврядування. Серед наявних документів знаходимо: розпорядження та інструкції рейхскомісара України стосовно трудового законодавства для громадян окупованих областей; відомості про кількість землі у громадських господарствах Лохвицького району; списки німців, котрі мешкали на території району, списки членів комітету добровільної допомоги «Відродження» (ф. Р-2499); розрахунки фінансово-господарської служби поліцейського управління; листування Полтавського гебітскомісара з військовими і поліцейськими підрозділами про постачання продуктів харчування, ремонт шляхів, надання дозволу на виїзд (ф. Р-8652); розпорядження про розвиток тваринництва; реєстри худоби, птиці; списки ветеринарних лікарів (ф. Р-8760).

Більш репрезентативно виглядає група фондів *місцевих органів самоврядування*, яку становлять 7 фондів міських, 16 фондів районних та 131 фонд сільських управ. На жаль, не всі вони є однаково інформативно насиченими. Зокрема, у фондах міських управ переважають різноманітні списки: співробітників управ, поліції, інших міських установ; жителів міст, фольксдойче; осіб, вивезених на примусові роботи до Німеччини. Наявні у складі фондів і заяви громадян про звільнення від податків, одержання хлібного пайка, грошову допомогу пенсіонерам, про видачу перепусток, фінансово-бухгалтерська документація. У фонді Крюківської міської управи (Р-2642) відзначалися також акти на конфісковане майно евакуйованих, у фонді Кременчуцької (Р-2643) – реєстраційні картки пенсіонерів, план і кошторис спорудження зовнішньої каналізації. У фондах районних управ головним чином містяться документи організаційно-розпорядчого характеру як гебітскомісаріатів, самих районних управ, так і підзвітних їм установ; відомості щодо кількості (і руху) населення (окремо – на одержання хлібних карток), платників податків, учнів шкіл, господарств, пожежних команд, а також списки населення, платників податків, співробітників районних і сільських управ, поліцейських, військовополонених, осіб, вивезених на роботу до Німеччини, репресованих радянською владою. У ф. Р-2342 привертають увагу постанови про введення обов'язкової п'ятирічної освіти, про боротьбу з висипним тифом; у ф. Р-2701 збереглися відомості про успішність учнів, автобіографії вчителів, особові справи пенсіонерів; у ф. Р-2549 – списки громадян, які не з'явилися на комісію з мобілізації на роботу до Німеччини, комуністів; у ф. Р-2802 – списки членів товариства взаємодопомоги та протоколи засідань каси взаємодопомоги, списки сестер-жалібниць, заяви і списки інвалідів на видачу грошової допомоги. У фондах сільських управ зосереджено документи, що охоплюють питання запровадження «нового порядку», реєстрації населення, землекористування, проведення сільськогосподарських

робіт, виконання планів постачань зернових та м'ясомолочних продуктів, справляння податків з населення, здійснення штрафних санкцій і покарань за несплату податків та невиконання планів постачань, ухилення від роботи, вербування громадян на роботу до Німеччини, відомості про кількість населення, худоби, садиб, шкіл, учнів та вчителів, про боротьбу з інфекційними хворобами, повернення майна особам, які були репресовані радянською владою,– тобто весь спектр життя сільського населення Полтавщини у добу нацистської окупації (в тому числі й такі подробиці, як необхідність знищення голубів та обов'язкова реєстрація собак). Наявні тут і списки населення, військовополонених, старост (у ф. Р-3208 зберігаються також фотографії старост сільських управ і старшин громадських дворів. Документи деяких фондів сільських управ уміщують і немасові назагал факти. Наприклад, у ф. Р-2741 відклалися розпорядження районної управи про порядок користування громадськими і колгоспними лісами, скасування назв колгоспів; у ф. Р-2795 – накази і розпорядження районної управи про створення комітету взаємодопомоги з розшуку військовополонених; у фф. Р-2340 і Р-2422 – розпорядження районних управ про впорядкування й охорону поховань німецьких солдатів; у ф. Р-2368 – про відкриття курсів вивчення німецької мови, знищення радянської символіки та запровадження церковного богослужіння.

Окремими фондами у зібраннях архіву не представлено *поліцію та формування, що здійснювали поліційні функції*. Водночас у багатьох фондах органів окупаційної влади маємо списки поліцейських та відомості про отримання ними зарплати, продуктів, а у фонді Турівської сільської управи (ф. Р-2455), наприклад, зберігаються накази та розпорядження жандармерії і поліції.

Директиви генерального комісара, судові кримінальні й цивільні справи, постанови у судових справах, реєстри і журнали судових засідань, статистичні звіти судових органів, касаційні справи збереглися у фондах *органів судочинства* (фф. Р-2302, Р-2357, Р-2358, Р-2360, Р-2655, Р-2713, Р-2762, Р-2763, Р-2807, Р-2839, Р-2878, Р-2927). Деякі з них (наприклад, ф. Р-2302, ф. Р-2357) – досить обсягові й налічують у своєму складі 200–300 справ. Здійснення *нотаріальних* послуг населенню зафіксували документи фонду Полтавської міської нотаріальної контори (Р-2974), серед яких – орендні договори на домоволодіння, заповіти, нотаріальні реєстри. Розпорядження гебітскомісара та листування з гебітскомісаріатом, заяви про розторгнення шлюбів і постанови суду про розлучення, встановлення факту народження збереглися у єдиному наявному в архівних зібраннях фонді *органів реєстрації населення* – відділу записів актів громадянського стану при Полтавському бургомістраті (ф. Р-2347, 6 справ).

Мету нацистських окупантів перетворити українські землі на аграрносировинний придаток німецького військово-промислового комплексу та джерело дешевої робочої сили засвідчують збережені в архіві документи, що стосуються діяльності органів, установ і підприємств *сільськогосподарського та промислового секторів економіки* Полтавщини. Близько 20 фондів репрезентують *промисловість* області в період нацистської окупації, переважно її харчову галузь. Найбільш інформативно цінними в цій групі є документи 6 фондів (Р-2555, Р-2674, Р-2759, Р-3393, Р-3409,

Р-4180), що висвітлюють роботу цукрових комбінату і заводів. Вони зафіксували розпорядження керівних органів щодо обробітку цукрових буряків, організації цукрового виробництва, подають відомості стосовно його технічного стану (в розпорядчих документах про ремонт заводів, інвентаризаційних описах машин, устаткування, розрахунках потужності виробничого обладнання), кількості працюючих та умов праці на підприємствах, порядку регулювання оплати праці, використання праці військовополонених та їх охорону поліцією (ф. Р-2759). У фонді Карлівського цукрового заводу (ф. Р-3393, 101 справа) відклалися також розпорядження управління про хід контрактації посіву, боротьбу зі шкідниками, насіннєвий фонд, звіти про рух цукропродуктів.

Найбільшу за кількістю групу фондів, що стосуються функціонування *сільськогосподарської галузі*, становлять документи управлінських структур – Полтавської обласної земельної управи (ф. Р-3049), 10 – районних та повітової земельних управ. Різні за обсягами збережених документів (кількість справ у цій групі коливається у діапазоні від 1 до 434), у цілому фонди земельних управ дають досить повну картину стану сільського господарства Полтавщини. У них відображено основні напрями земельної політики окупаційної влади, грабіжницьку податкову політику, висвітлюється стан виробництва у підпорядкованих господарствах (кількість землі, худоби, перебіг сільськогосподарських робіт тощо), містяться відомості щодо кількості населення та працівників управ, подекуди – про кількість шкіл. Серед документів Полтавської обласної земельної управи (ф. Р-3049) відклалися вказівки про повернення майна і садиб репресованим радянською владою; Новосанжарської районної земельної управи (ф. Р-2343) – директивні матеріали щодо організації землеробського товариства та його статут; Зіньківської районної земельної управи (ф. Р-2705) – проект статуту хліборобської спілки; Кременчуцької повітової земельної управи (ф. Р-2638) – накази рейхскомісара України і районного агронома про використання корів як тяглової сили, організацію вівчарських ферм, розведення племінної худоби; відомості про бонітування свиней та великої рогатої худоби. Документи громадських дворів і господарств Полтавської області об'єднано у 4127 справах фонду Р-2392. Тут наявні як розпорядження і накази районних управлінських структур (про реєстрацію населення, землеврядування, оподаткування, вивезення населення до Німеччини на примусові роботи), так і різноманітні за видами документи громадських дворів і господарств (річні звіти, відомості про кількість землі у господарствах, стан тваринництва, зернових і технічних культур; списки членів громадських дворів і відомості обліку трудоднів; заяви репресованих радянською владою про повернення їм майна; прибутково-видаткові документи; відомості про видачу пайків поліцаям). Звіти про сільськогосподарські роботи у господарствах відклалися також у фонді Лукімського агрономічного пункту Оржицького районного земельного управління (Р-2615); 3 фонди (Р-2548, Р-2707, Р-3036) містять документальні свідчення щодо діяльності машинно-тракторних станцій; звіти районних контрольно-насіннєвих лабораторій про перевірку якості насіннєвих фондів, річні фінансові звіти лабораторій, списки працівників обласної та районних контрольно-насіннєвих лабораторій увійшли до

складу фонду Полтавської обласної контрольно-насіннєвої лабораторії (Р-2301); списки та акти огляду коней, картки на племінних жеребців містяться у фонді Полтавської заводської стайні (Р-3380); документи розпорядчого характеру з питань ветеринарного обслуговування громадських дворів, а також відомості щодо захворюваності й падіжу худоби збереглися у фондах Градизької районної ветеринарної лікарні (Р-2529) та Веремїївської ветеринарної дільниці Градизької районної земельної управи (Р-2901). Документи стосовно лісового господарства (головним чином – розпорядження про заборону вирубки лісу, проведення його інвентаризації, відомості обліку лісових масивів, списки робітників і службовців лісництв) зосереджено у фондах Р-2710, Р-2714, Р-3399.

Свідчення щодо намагань окупаційної влади в буквальному сенсі цього слова «вичавити» із загарбаних територій якомога більше продовольства, сировини містяться також і у 13 фондах *заготівельних контор та пунктів*, 21 фонді *споживчих спілок, товариств*. У цих фондах переважають директивні матеріали про заготівлю сільськогосподарських продуктів (зерна, худоби, птиці, буряка, тютюну тощо), а також хутрової сировини, лому кольорових та чорних металів, лікарських рослин; плани заготівель, постачання продуктів німецькій армії і, відповідно, відомості щодо виконання цих розпоряджень окупаційних властей, звітні та фінансові документи. У фонді Сушківського сільського споживчого товариства (Р-2353) збереглися розпорядження райспоживспілки про заготівлю вовни по громадських дворах, списки завербованих на роботу та для примусового вивезення до Німеччини, заяви репресованих радянською владою про повернення їм будинків; у фонді Зіньківської районної споживчої спілки (Р-2708) – списки робітників і службовців, працівників міської управи, поліції, електростанції на одержання пайка; у фонді Корсунівського сільського споживчого товариства (Р-2836) – розпорядження про ліквідацію антисанітарного стану магазинів; у фонді Сенчанського зернового пункту Полтавської обласної зернової контори (Р-2838) – розпорядження німецького командування про встановлення цін на сільськогосподарські продукти, акти й відомості інвентаризації зерна.

Окремими фондами не відклалися в архіві документи, які відображають стан *торгівлі*, хоча деяка інформація з цього приводу міститься у документах інших фондів, що засвідчують «рух продуктів». Наприклад, у фонді Гадяцького маслозаводу (Р-2798) наявні документи щодо реалізації молочних продуктів, організацію міжрайонних контор зі збуту молочної продукції.

Досить фрагментарно представлено в «окупаційних фондах» Державного архіву Полтавської області матеріали *банківсько-фінансової сфери*: тут збереглися лише 4 фонди відділень і філії сільськогосподарського банку (Р-2562, Р-2703, Р-2755, Р-2800). Хоча поряд із суто фінансовими документами у них зосереджено й циркуляри рейхскомісара України про врегулювання умов праці та заробітної плати працівників промисловості, оплату службових відряджень, видачу кредитів громадським дворам (ф. Р-2755), гебітскомісару – з фінансово-кредитних питань (ф. Р-2703).

Факти про щоденне життя, побут міських мешканців, а також стосовно деяких аспектів діяльності установ *житлово-комунального господарства* містяться у фонді відділу зелених насаджень Полтавської міської управи

(Р-2299), 22 фондах житлових управлінь м. Полтави та фонді «Надвірні книги домовласників приватного сектора м. Полтави» (Р-2907). Зокрема, у ф. Р-2299 наявні розпорядження міської управи про відпуск фруктів для установ міста, про прийняття на роботу, інструкції по боротьбі зі шкідниками та хворобами плодових садів, плани вирощування рослин. У фондах житлових управлінь, окрім домових і надвірних книг, списків мешканців, можна віднайти розпорядження, накази міської управи, житлових відділів про оподаткування, розміри квартирної плати, про адміністративний поділ м. Полтави, здавання в оренду приміщень та облік будинків, що залишили евакуйовані, санітарне обстеження дворів, інвентаризацію майна; положення про житлові управління; розпорядження міської управи, дозволи квартирного бюро на прописку; накази і розпорядження будівельно-експлуатаційного відділу бургомістрату про зміну назв вулиць, реєстрацію птиці, скорочення посад працівників житлових управлінь; акти на безгосподарне майно, відомості про майно, залишене евакуйованими; акти огляду та ремонту зруйнованих будинків; списки громадян на отримання продуктових карток; відомості нарахування квартплати; списки речей, вилучених у мешканців для потреб німецької армії.

У складі 21 фонду зосереджено документи установ і закладів *охорони здоров'я* (лікарень, поліклінік, медичних амбулаторій, дільниць і пунктів, санаторію, аптеки), що містять дані про стан та діяльність установ медико-санітарної мережі Полтавщини, боротьбу з епідемічними хворобами, зведення і відомості щодо захворюваності й смертності населення, кількості хворих (у тому числі військовополонених) і медичних працівників. Серед документів першої центральної поліклініки медичного відділу Полтавської міської управи (ф. Р-2356) збереглися розпорядження відділу щодо податкових пільг для осіб німецького походження. Дуже «приблизно» сферу *соціального забезпечення* представляють документи трьох фондів: Полтавського будинку пристарілих інвалідів (Р-2295), Яхниківського дитячого будинку (Р-2684), Полтавського будинку військовополонених інвалідів (Р-2794).

Питання діяльності *освітніх закладів* відображено у 15 фондах, серед яких фонди початкових і середніх шкіл, музичної школи, Полтавського педагогічного інституту, сільськогосподарських технікумів, сільськогосподарської та фельдшерсько-акушерської шкіл, ремісничого училища. Документи цього комплексу вміщують інформацію про стан навчальних закладів, організацію навчального процесу, склад учнів та педагогів, відомості про успішність, зарплату викладачів. Разом з тим у фонді Писарівщинського сільськогосподарського технікуму (Р-2644) відклалися розпорядження районної управи про вивезення людей на роботу до Німеччини, постачання овочів, ягід та інших продуктів для потреб німецької армії.

Представлено в архівних зібраннях і діяльність *науково-дослідних установ*, причому всі збережені документи належать до науково-дослідних установ сільськогосподарського профілю: Полтавський інститут свинарства Об'єднання науково-дослідних інститутів і установ сільського господарства Полтавської області (ф. Р-2349), Полтавський науково-дослідний інститут кормів Об'єднання науково-дослідних інститутів та установ сільського господарства по Полтавській області (ф. Р-3229), Миргородська

науково-дослідна станція з шовківництва Полтавської обласної контори тресту державних господарств (ф. Р-2975), Лохвицька науково-дослідна станція «Дичковод» заготівельної контори Лохвицької районної споживчої спілки (ф. Р-3035).

В архіві не збереглися фонди закладів *культури, архівів, бібліотек, релігійних організацій.* Два фонди репрезентують *редакції газет*: Р-2803 – редакцію газети «Гадяцька газета», органу Гадяцького гебітскомісаріату, та Р-2806 – редакцію газети «Життя Зіньківщини» Зіньківської районної управи. Невеликі за обсягом, вони в основному зосереджують друковані копії постанов рейхскомісара України, циркуляри щодо розповсюдження газет і книг, відомості на виплату зарплати працівникам.

З актів і заяв на розшук військовополонених жителів району складається фонд Новосанжарського районного комітету Українського товариства Червоного Хреста (Р-2334), що «одноосібно» і дуже «скромно» представляє *громадські організації* населення Полтавщини доби нацистської окупації.

Групу *фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни,* репрезентують документи ф. Р-3388, серед яких – акти про злочини, скоєні нацистськими окупантами, та збитки, завдані під час їхнього «господарювання» (зведені та індивідуальні, в тому числі про збитки громадян, зокрема про вилучення у них золотих і срібних речей, коштовностей на загальну суму 2 022 124 крб); заяви громадян; списки розстріляних за час окупації громадян по районах Полтавської області.

У вигляді *архівних колекцій* подано зібрані листи радянських громадян, жителів Полтавської області, які були вивезені на примусові роботи до Німеччини (ф. Р-4091), та періодичних видань, наказів, розпоряджень, листівок, брошур періоду нацистської окупації (ф. Р- 8676). Ці фонди, безперечно, є цінним джерелом для вивчення історії України періоду Другої світової війни. Зокрема, документи ф. Р-4091 (всього – 5996 справ) висвітлюють історію перебування переважно юнаків і дівчат на примусових роботах у Німеччині, вміщують анкетні відомості українських остарбайтерів, відомості щодо видів робіт, на яких їх використовували, розкривають умови побуту й праці (тривалість та розклад робочого дня, якість харчування тощо). Крім того, кожен лист – це особистий біль та сум за своєю родиною, друзями, рідною землею. Основний масив матеріалів ф. Р-8676 (усього – 395 справ) становлять друковані документи окупаційної влади: розпорядження рейхскомісара України, обіжники рейхскомісаріату «Україна», офіційні повідомлення вермахту, інформаційні листки Центральної групи інформації про політику на Сході, постанови головнокомандувача групи військ на Україні. Вони містять інформацію щодо загарбаних нацистами українських земель, у тому числі – Полтавщини, дані про її населення, господарство, розвиток культури, освіти, проект нового територіального устрою краю у межах генерального округу «Київ», розкривають напрями окупаційної політики – аграрної, промислової, банківської, діяльність влади з ціноутворення, організації роботи транспорту, реформування освітньої галузі. Представлено у фонді й часописи, брошури, книжки, що видавалися українською мовою.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Полтавська міська лікарня Медичного відділу Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2293, 337 справ. 1941–1943. Описи.
Полтавська районна споживча спілка, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2294, 226 справ. 1941–1943. Описи.
Полтавський будинок пристарілих інвалідів Відділу соціального піклування Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2295, 34 справи. 1941–1943. Описи.
5-та Павленківська школа Відділу освіти Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2296, 30 справ. 1941–1942. Описи.
20-та залізнична школа Відділу освіти Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2297, 326 справ. 1941–1942. Описи.
12-та Полтавська початкова школа Відділу освіти Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2298, 10 справ. 1942–1943. Описи.
Відділ зелених насаджень Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2299, 20 справ. 1942. Описи.
Кістково-туберкульозний санаторій ім. Волкенштейна Медичного відділу Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2300, 19 справ. 1941–1943. Описи.
Полтавська обласна контрольно-насіннєва лабораторія Полтавської обласної земельної управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2301, 31 справа. 1941–1943. Описи.
Шліхтер 1-го району м. Полтави Полтавської області
Ф. Р-2302, 242 справи. 1942–1943. Описи.
Житлове управління № 3, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2303, 44 справи. 1942. Описи.
Житлове управління № 4, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2304, 10 справ. 1941–1943. Описи.
Житлове управління № 5, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2305, 26 справ. 1942. Описи.
Житлове управління № 6, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2306, 74 справи. 1941–1943. Описи.
Житлове управління № 8, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2307, 87 справ. 1941–1944. Описи.
Житлове управління № 9, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2308, 82 справи. 1941–1943. Описи.
Житлове управління № 12, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2309, 61 справа. 1941–1943. Описи.
Житлове управління № 13, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2310, 16 справ. 1942–1943. Описи.
Житлове управління № 14, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2311, 9 справ. 1942–1943. Опис.
Житлове управління № 15, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2312, 51 справа. 1941–1943. Описи.
Житлове управління № 20, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2313, 116 справ. 1941–1943. Описи.

Житлове управління № 25, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2314, 63 справи. 1941–1943. Описи.
Житлове управління № 26, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2315, 8 справ. 1942. Опис.
Житлове управління № 28, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2316, 18 справ. 1942–1943. Описи.
Житлове управління № 29, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2317, 51 справа. 1941–1943. Описи.
Полтавський педагогічний інститут Відділу народної освіти Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2318, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Лелюхівська сільська управа, с. Лелюхівка Новосанжарського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2319, 2 справи. 1942. Опис.
Стовбино-Долинська сільська управа, с. Стовбина Долина Новосанжарського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2320, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Полузірська сільська управа, с. Полузір'я Новосанжарського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2322, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Покровсько-Багачанська районна земельна управа, с. Покровська Багачка Покровсько-Багачанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2323, 54 справи. 1941–1943. Описи.
Клюсівська сільська управа, с. Клюсівка Новосанжарського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2324, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Великосолонцівська сільська управа, с. Великі Солонці Новосанжарського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2326, 1 справа. 1943. Опис.
Бредунівська сільська управа, с. Бредуни Новосанжарського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2330, 12 справ. 1941–1943. Описи.
Зачепилівська сільська управа, с. Зачепилівка Новосанжарського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2331, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Попівська сільська управа, с. Попівка Новосанжарського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2332, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Новосанжарський районний комітет Українського товариства Червоного Хреста, смт Нові Санжари Новосанжарського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2334, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Деркачівське сільське споживче товариство, с. Деркачівка Новосанжарського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2336, 8 справ. 1941–1942. Опис.
Заготівельна контора Полтавської районної споживчої спілки, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2337, 183 справи. 1941–1943. Описи.
Крутобалківська сільська управа, с. Крута Балка Новосанжарського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2338, 15 справ. 1941–1943. Описи.
Карлівська міська управа, смт Карлівка Карлівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2339, 10 справ. 1942–1943. Описи.
Кустолівська Перша сільська управа, с. Кустолове Перше Новосанжарського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2340, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Чутівська районна управа, с. Чутове Чутівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2341, 68 справ. 1941–1943. Описи.
Новосанжарська районна управа, смт Нові Санжари Новосанжарського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2342, 35 справ. 1942–1943. Описи.

Новосанжарська районна земельна управа, смт Нові Санжари Новосанжарського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2343, 434 справи. 1941–1943. Описи.

Полтавське державне господарство «Садівництво» Полтавського тресту державних господарств, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-2346, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Відділ записів актів громадянського стану (ЗАГС) при Полтавському бургомістраті, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-2347, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Аптека № 4 Полтавського аптечного управління, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-2348, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Полтавський інститут свинарства Об'єднання науково-дослідних інститутів і установ сільського господарства Полтавської області, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-2349, 91 справа. 1941–1943. Описи.

Машівська районна управа, с. Машівка Машівського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2350, 2 справи. 1943. Опис.

Духівська сільська управа, с. Духове Лазірківського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2351, 2 справи. 1941. Опис.

Мар'янівська сільська управа, с. Мар'янівка Карлівського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2352, 2 справи. 1943. Опис.

Сушківське сільське споживче товариство, с. Сушки Козельщинського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2353, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Бригадирівська сільська управа, с. Бригадирівка Козельщинського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2354, 11 справ. 1942–1943. Описи.

Говтвянська сільська управа, с. Говтва Козельщинського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2355, 25 справ. 1941–1943. Описи.

1-ша центральна поліклініка Медичного відділу Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-2356, 26 справ. 1941. Описи.

Камера шліхтера 2-го району м. Полтави, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-2357, 324 справи. 1942–1943. Описи.

Шліхтер Полтавського району при генеральному комісарі Полтавської області, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-2358, 155 справ. 1942–1943. Описи.

Щемилівський цегельний завод Полтавського обласного промислового управління, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-2359, 27 справ. 1941–1943. Описи.

Касаційна камера у судових справах м. Полтави і Полтавського гебітскомісаріату, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-2360, 49 справ. 1943. Описи.

Скибинська сільська управа, с. Скибинці Чорнухинського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2361, 34 справи. 1941–1943. Описи.

Нетратівська сільська управа, с. Нетратівка Чорнухинського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2362, 23 справи. 1941–1943. Описи.

Городищенська сільська управа, с. Городище Чорнухинського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2363, 7 справ. 1943. Опис.

Скибинське сільське споживче товариство, с. Скибинці Чорнухинського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2366, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Богодарівське сільське споживче товариство, с. Богодарівка Чорнухинського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2367, 2 справи. 1942. Опис.

Луговиківська сільська управа, с. Луговики Чорнухинського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2368, 20 справ. 1941–1943. Описи.

Пісківська сільська управа, с. Піски Лубенського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2375, 1 справа. 1943. Опис.
Котелевська районна земельна управа, с. Котельва Котелевського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2376, 2 справи. 1943. Опис.
Громадські двори і господарства у Полтавській області, м. Полтава Полтавської області (ОАФ)
Ф. Р-2392, 4127 справ. 1941–1943. Описи.
13-та їдальня Полтавського бургомістрату, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2393, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Тростянецька сільська управа, с. Тростянець Полтавського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2394, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Житлове управління № 21, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2396, 23 справи. 1942–1943. Описи.
Житлове управління № 24, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2397, 74 справи. 1941–1943. Описи.
Сім'янківська початкова школа, с. Сім'янки Полтавського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2400, 2 справи. 1942. Опис.
Супрунівське сільське споживче товариство, с. Супрунівка Полтавського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2403, 8 справ. 1943. Опис.
Супрунівська медична дільниця Медичного відділу Полтавської районної управи, с. Супрунівка Полтавського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2404, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Мачухівська сільська управа, с. Мачухи Полтавського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2408, 5 справ. 1941–1943. Опис.
4-та Мачухівська медична дільниця Медичного відділу Полтавської районної управи, с. Мачухи Полтавського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2409, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Котелевська міська управа, с. Котельва Котелевського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2415, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Вовчанська сільська управа, с. Вовча Кобеляцького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2420, 13 справ. 1941–1943. Описи.
Таранушицька сільська управа, с. Таранушичі Кобеляцького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2422, 14 справ. 1941–1943. Описи.
Левково-Ромоданівська сільська управа, с. Левково-Ромодан Покровсько-Багачанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2428, 37 справ. 1942–1943. Описи.
Покровсько-Багачанська районна управа, с. Покровська Багачка Покровсько-Багачанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2434, 63 справи. 1941–1943. Описи.
Остапівська сільська управа, с. Остапівка Лубенського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2439, 10 справ. 1941–1943. Опис.
В'язівоцька сільська управа, с. В'язівок Лубенського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2442, 26 справ. 1941–1943. Описи.
Березоточівська сільська управа, с. Березоточа Лубенського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2445, 35 справ. 1941–1943. Описи.
Вищебулатецька сільська управа, с. Вищий Булатець Лубенського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2449, 11 справ. 1941–1943. Описи.
Пулинцівська сільська управа, с. Пулинці Лубенського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2451, 14 справ. 1941–1943. Описи.
Решетилівська районна заготівельна контора Решетилівської районної споживчої спілки, смт Решетилівка Решетилівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2452, 9 справ. 1942. Опис.
Решетилівська міська управа, смт Решетилівка Решетилівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2454, 15 справ. 1942–1943. Описи.

Турівська сільська управа, с. Тури Решетилівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2455, 17 справ. 1943. Описи.
Куликівська сільська управа, с. Кулики Решетилівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2460, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Великобагачанська районна управа, с. Велика Багачка Великобагачанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2468, 1 справа. 1941. Опис.
Харсиківська сільська управа, с. Харсики Чорнухинського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2487, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Постав-Муківська сільська управа, с. Постав-Мука Чорнухинського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2494, 25 справ. 1941–1943. Описи.
Чорнухинська районна земельна управа, с. Чорнухи Чорнухинського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2498, 14 справ. 1941–1943. Описи.
Лохвицький гебітскомісар, м. Лохвиця Лохвицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2499, 22 справи. 1941–1943. Описи.
Шушвалівська сільська управа, с. Шушвалівка Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2513, 34 справи. 1941–1943. Описи.
Гусинська сільська управа, с. Гусине Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2514, 33 справи. 1941–1943. Описи.
Липівська сільська управа, с. Липове Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2518, 11 справ. 1941–1943. Описи.
Жовнинська сільська управа, с. Жовнине Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2521, 50 справ. 1941–1943. Описи.
Морозівська сільська управа, с. Морозівка Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2522, 13 справ. 1941–1943. Описи.
Градизька районна ветеринарна лікарня Градизького районного земельного управління, с. Градизьк Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2529, 17 справ. 1941–1943. Описи.
Лебехівська сільська управа, с. Лебехівка Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2530, 2 справи. 1942. Опис.
Кирияківська сільська управа, с. Кирияківка Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2533, 13 справ. 1941–1943. Описи.
Вереміївський сільськогосподарський млин Полтавської обласної зернової контори, с. Вереміївка Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2537, 21 справа. 1941–1943. Описи.
Кулішівське сільське споживче товариство, с. Кулішівка Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2539, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Липівське сільське споживче товариство, с. Липове Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2541, 5 справ. 1941–1942. Опис.
Кулішівська сільська управа, с. Кулішівка Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2542, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Крутобережанська сільська управа, с. Крутий Берег Полтавського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2545, 22 справи. 1941–1943. Описи.
Крутобережанське сільське споживче товариство, с. Крутий Берег Полтавського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2546, 5 справ. 1941–1942. Опис.
Карлівська районна контора по заготівлі скота Полтавської обласної контори «Заготскот», смт Карлівка Карлівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2547, 23 справи. 1941–1943. Описи.
Карлівська машинно-тракторна станція (МТС) Полтавського обласного управління техніки у сільському господарстві, смт Карлівка Карлівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2548, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Карлівська районна управа, смт Карлівка Карлівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2549, 74 справи. 1942–1943. Описи.

Варварівська сільська управа, с. Варварівка Карлівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2551, 5 справ. 1943. Опис.
Кононівська сільська управа, с. Кононівка Лубенського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2553, 12 справ. 1942. Описи.
Чалівське відділення Ланнівського цукрового комбінату Полтавського окружного управління цукрової промисловості, ст. Ланна Карлівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2555, 34 справи. 1941–1943. Описи.
Карлівське державне господарство Карлівського цукрового комбінату, смт Карлівка Карлівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2556, 54 справи. 1941–1943. Описи.
Лазірківська районна управа, с. Лазірки Лазірківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2561, 85 справ. 1941–1943. Описи.
Лазірківська філія сільськогосподарського банку, с. Лазірки Лазірківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2562, 51 справа. 1941–1943. Описи.
Лазірківська районна земельна управа, с. Лазірки Лазірківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2563, 192 справи. 1941–1943. Описи.
Богодарівська сільська управа, с. Богодарівка Лазірківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2573, 16 справ. 1942–1943. Описи.
Рокитнянська сільська управа, с. Рокитне Кременчуцького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2575, 27 справ. 1942–1943. Описи.
Чечелівська сільська управа, с. Чечелеве Кременчуцького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2576, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Малокохнівська сільська управа, с. Мала Кохнівка Кременчуцького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2577, 46 справ. 1941–1943. Описи.
1-ша Полтавська інфекційна лікарня Медичного відділу Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2586, 114 справ. 1941–1943. Описи.
Давидівська сільська управа, с. Давидівка Пирятинського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2587, 14 справ. 1941–1943. Описи.
Повстинська сільська управа, с. Повстин Пирятинського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2588, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Пирятинська промислова артіль «Культбит» з виготовлення готового одягу – шапок Пирятинської міської управи, м. Пирятин Пирятинського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2589, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Сліпорід-Іванівська сільська управа, с. Сліпорід-Іванівка Пирятинського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2590, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Березоворудська сільська управа, с. Березова Рудка Пирятинського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2591, 1 справа. 1942. Опис.
Майорщинська сільська управа, с. Майорщина Пирятинського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2592, 2 справи. 1942. Опис.
Кейбалівська сільська управа, с. Кейбалівка Пирятинського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2593, 12 справ. 1941–1943. Описи.
Яцинівська сільська управа, с. Яцини Пирятинського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2595, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Попівська сільська управа, с. Попівка Карлівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2598, 1 справа. 1942. Опис.
Верхньоланнівська сільська управа, с. Верхня Ланна Карлівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2599, 1 справа. 1943. Опис.
Шилівське сільське споживче товариство, с. Шилівка Решетилівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2602, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Сухорабівська сільська управа, с. Сухорабівка Решетилівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2604, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Кобеляцька районна управа, м. Кобеляки Кобеляцького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2611, 5 справ. 1943. Опис.
Житлове управління № 30, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2613, 24 справи. 1941–1943. Описи.
Житлове управління № 17, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2614, 49 справ. 1941–1943. Описи.
Лукімський агрономічний пункт Оржицького районного земельного управління, с. Лукім'я Оржицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2615, 12 справ. 1942–1943. Описи.
Плехівська сільська управа, с. Плехів Оржицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2616, 7 справ. 1943. Опис.
Староіржавецька сільська управа, с. Старий Іржавець Оржицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2618, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Староіржавецьке сільське споживче товариство, с. Старий Іржавець Оржицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2619, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Сазонівська сільська управа, с. Сазонівка Оржицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2626, 12 справ. 1942–1943. Описи.
Тарасівська сільська управа, с. Тарасівка Оржицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2630, 3 справи. 1942. Опис.
Тимківська сільська управа, с. Тимки Оржицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2631, 20 справ. 1941–1943. Описи.
Чирківська сільська управа, с. Чирківка Оржицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2632, 1 справа. 1943. Опис.
Остапівська сільська управа, с. Остапівка Оржицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2633, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Золотухівський медичний пункт Медичного відділу Оржицької районної управи, с. Золотухи Оржицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2635, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Крюківський вальцьовий млин № 1 Торговельного відділу Кременчуцької міської управи, с-ще Крюків м. Кременчука Полтавської області
Ф. Р-2636, 13 справ. 1941–1943. Описи.
Полтавська обласна рибна контора Промислового відділу Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2637, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Кременчуцька повітова земельна управа, м. Кременчук Полтавської області
Ф. Р-2638, 105 справ. 1942–1943. Описи.
Крюківський цвяховий завод Крюківської міської управи, с-ще Крюків м. Кременчука Полтавської області
Ф. Р-2639, 14 справ. 1941–1943. Описи.
Мелехівська сільська управа, с. Мелехи Чорнухинського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2640, 24 справи. 1941–1943. Описи.
Учбово-виробничі майстерні при Відділі міського господарства, м. Кременчук Полтавської області
Ф. Р-2641, 45 справ. 1941–1943. Описи.
Крюківська міська управа, с-ще Крюків м. Кременчука Полтавської області
Ф. Р-2642, 79 справ. 1941–1943. Описи.
Кременчуцька міська управа, м. Кременчук Полтавської області
Ф. Р-2643, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Писарівщинський сільськогосподарський технікум Об'єднання науково-дослідних інститутів і установ сільського господарства Полтавської області, с. Писарівщина Диканського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2644, 174 справи. 1941–1943. Описи.
Надеждівська сільська управа, с. Надежда Диканського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2646, 1 справа. 1942. Опис.

Сторожівська сільська управа, с. Сторожове Чутівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2653, 1 справа. 1943. Опис.
Комишнянська районна управа, с. Комишня Комишнянського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2654, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Комишнянський районний суд, с. Комишня Комишнянського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2655, 9 справ. 1942. Опис.
Шульгівська сільська управа, с. Шульги Комишнянського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2656, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Комишнянська районна земельна управа, с. Комишня Комишнянського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2657, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Грем'яцька сільська управа, с. Грем'яча Комишнянського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2661, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Миргородський млиновий комбінат Миргородської районної земельної управи, м. Миргород Миргородського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2673, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Лохвицький державний цукровий завод Полтавського окружного управління цукрової промисловості, м. Лохвиця Лохвицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2674, 45 справ. 1941–1943. Описи.
Пісочківська сільська управа, с. Пісочки Лохвицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2675, 15 справ. 1941–1943. Описи.
Ригівська сільська управа, с. Риги Лохвицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2676, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Брисівська сільська управа, с. Брисі Лохвицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2679, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Васильківська сільська управа, с. Васильки Лохвицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2680, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Лучанська лікарня Медичного відділу Лохвицької районної управи, с. Лука Лохвицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2683, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Яхниківський дитячий будинок Відділу освіти Лохвицької міської управи, с. Яхники Лохвицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2684, 26 справ. 1941–1943. Описи.
Площанська сільська управа, с. Плоске Решетилівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2695, 2 справи. 1942. Опис.
Зіньківська районна управа, м. Зіньків Зіньківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2701, 636 справ. 1941–1943. Описи.
Зіньківська міська управа, м. Зіньків Зіньківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2702, 41 справа. 1941–1943. Описи.
Зіньківське відділення сільськогосподарського банку, м. Зіньків Зіньківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2703, 178 справ. 1941–1943. Описи.
Зіньківський маслозавод Зіньківської районної сільськогосподарської інспекції, м. Зіньків Зіньківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2704, 171 справа. 1941–1943. Описи.
Зіньківська районна земельна управа, м. Зіньків Зіньківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2705, 173 справи. 1942–1943. Описи.
Зіньківська машинно-тракторна станція (МТС) Полтавського обласного управління техніки в сільському господарстві, м. Зіньків Зіньківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2707, 15 справ. 1941–1943. Описи.
Зіньківська районна споживча спілка, м. Зіньків Зіньківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2708, 98 справ. 1941–1943. Описи.
Зіньківська заготівельна контора Зіньківської районної споживчої спілки, м. Зіньків Зіньківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2709, 90 справ. 1941–1943. Описи.

Зіньківське лісництво Гадяцького головного лісництва, м. Зіньків Зіньківського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2710, 73 справи. 1941–1943. Описи.

Коваленківська сільська управа, с. Коваленки Кишеньківського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2711, 6 справ. 1941–1942. Опис.

Мировий суддя Кишеньківського району, с. Кишеньки Кишеньківського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2713, 10 справ. 1942–1943. Описи.

Кишеньківське лісництво Кременчуцького головного лісництва, с. Кишеньки Кишеньківського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2714, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Кишеньківська районна земельна управа, с. Кишеньки Кишеньківського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2715, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Василівська сільська управа, с. Василівка Кобеляцького р-ну Полтавської області

Ф. Р-2717, 3 справи. 1941. Опис.

Лучківська сільська управа, с. Лучки Кишеньківського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2718, 13 справ. 1941–1943. Описи.

Тернівська сільська управа, с. Терни Лубенського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2733, 1 справа. 1942. Опис.

Хитцівська сільська управа, с. Хитці Лубенського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2735, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Новаківська сільська управа, с. Новаки Лубенського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2738, 20 справ. 1941–1943. Описи.

Крутобережанська сільська управа, с. Крутий Берег Лубенського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2739, 12 справ. 1941–1943. Описи.

Крутобережанська початкова школа Відділу освіти Лубенської районної управи, с. Крутий Берег Лубенського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2740, 2 справи. 1942. Опис.

Клепачівська сільська управа, с. Клепачі Лубенського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2741, 5 справ. 1941–1942. Опис.

Житлове управління № 16 м. Полтави Полтавської області

Ф. Р-2743, 13 справ. 1943. Описи.

Оржицька районна лікарня Медичного відділу Оржицької районної управи, с. Оржиця Оржицького р-ну Полтавської області

Ф. Р-2750, 12 справ. 1941–1943. Описи.

Оржицьке відділення Полтавського сільськогосподарського банку, с. Оржиця Оржицького р-ну Полтавської області

Ф. Р-2755, 81 справа. 1941–1943. Описи.

Красненська сільська управа, с. Красне Кобеляцького р-ну Полтавської області

Ф. Р-2756, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Скороходівський цукровий завод Полтавського окружного управління цукрової промисловості, ст. Скороходове Чутівського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2759, 49 справ. 1942–1943. Описи.

Камера шліхтера Чорнухинського району, с. Чорнухи Чорнухинського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2762, 18 справ. 1943. Описи.

Камера шліхтера Зіньківського району, м. Зіньків Зіньківського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2763, 22 справи. 1943. Описи.

Крюківська поліклініка Медичного відділу Крюківської міської управи, с-ще Крюків м. Кременчука Полтавської області

Ф. Р-2765, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Чикалівська сільська управа, с. Чикалівка Кременчуцького р-ну Полтавської області

Ф. Р-2774, 21 справа. 1941–1943. Описи.

Кобелячківська сільська управа, с. Кобелячок Кременчуцького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2775, 8 справ. 1941–1943. Опис.

Лушниківська сільська управа, с. Лушники Лубенського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2776, 1 справа. 1942. Опис.

Потічанська сільська управа, с. Потічок Решетилівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2781, 12 справ. 1941–1943. Описи.

Кравченківська сільська управа, с. Кравченки Великобагачанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2784, 12 справ. 1941–1943. Описи.

Полтавський будинок військовополонених інвалідів Відділу соціального піклування Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2794, 11 справ. 1942–1943. Описи.

Тарасівська сільська управа, с. Тарасівка Покровсько-Багачанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2795, 11 справ. 1941–1943. Описи.

Крюківський пункт «Заготзерно» Полтавської обласної зернової контори, с-ще Крюків м. Кременчука Полтавської області
Ф. Р-2796, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Гадяцький маслозавод Гадяцької районної сільськогосподарської інспекції, м. Гадяч Гадяцького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2798, 37 справ. 1942–1943. Описи.

Гадяцька районна споживча спілка, м. Гадяч Гадяцького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2799, 34 справи. 1941–1943. Описи.

Гадяцький районний сільськогосподарський банк, м. Гадяч Гадяцького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2800, 142 справи. 1941–1943. Описи.

Заготівельна контора Гадяцького районного споживчого товариства, м. Гадяч Гадяцького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2801, 38 справ. 1941–1942. Описи.

Гадяцька районна управа, м. Гадяч Гадяцького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2802, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Редакція газети «Гадяцька газета», орган Гадяцького гебітскомісаріату, м. Гадяч Гадяцького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2803, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Гадяцький млин № 1–15 Полтавської обласної зернової контори, м. Гадяч Гадяцького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2804, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Зіньківське ремісниче училище Промислового відділу Зіньківської сільськогосподарської інспекції, м. Зіньків Зіньківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2805, 10 справ. 1942–1943. Описи.

Редакція газети «Життя Зіньківщини» Зіньківської районної управи, м. Зіньків Зіньківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2806, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Камера шліхтера Гадяцького району, м. Гадяч Гадяцького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2807, 6 справ. 1943. Опис.

Гапонівська сільська управа, с. Гапонівка Сенчанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2809, 8 справ. 1941–1943. Опис.

Засульська сільська управа, с. Засулля Сенчанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2811, 31 справа. 1941–1943. Описи.

Ісковецька сільська управа, с. Ісківці Сенчанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2812, 4 справи. 1942. Опис.

Корсунівська сільська управа, с. Корсунівка Сенчанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2813, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Ломаківська сільська управа, с. Ломаки Сенчанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2814, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Окопська сільська управа, с. Окоп Сенчанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2815, 14 справ. 1941–1943. Описи.

Сенчанська сільська управа, с. Сенча Сенчанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2816, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Хорошківська сільська управа, с. Хорошки Сенчанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2817, 15 справ. 1941–1943. Описи.

Часниківська сільська управа, с. Часниківка Сенчанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2818, 14 справ. 1942–1943. Описи.

Щоківська сільська управа, с. Щоки Сенчанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2819, 2 справи. 1941. Опис.

Сенчанська районна управа, с. Сенча Сенчанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2825, 98 справ. 1941–1943. Описи.

Корсунівська медична амбулаторія Медичного відділу Сенчанської районної управи, с. Корсунівка Сенчанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2833, 8 справ. 1942–1943. Опис.

Сенчанська медична амбулаторія Медичного відділу Сенчанської районної управи, с. Сенча Сенчанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2834, 2 справи. 1943. Опис.

Корсунівська початкова школа с. Корсунівка Сенчанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2835, 7 справ. 1941–1942. Опис.

Корсунівське сільське споживче товариство, с. Корсунівка Сенчанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2836, 1 справа. 1943. Опис.

Сенчанський зерновий пункт Полтавської обласної зернової контори, с. Сенча Сенчанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2838, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Камера шліхтера Покровсько-Багачанського району, с. Покровська Багачка Покровсько-Багачанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2839, 12 справ. 1942–1943. Описи.

Олександрівська сільська управа, с. Олександрівка Лубенського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2840, 14 справ. 1942–1943. Описи.

Тройняківська сільська управа, с. Тройняки Семенівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2841, 12 справ. 1941–1942. Описи.

Тройняківське сільське споживче товариство, с. Тройняки Семенівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2844, 11 справ. 1941–1943. Описи.

Устимівське сільське споживче товариство, с. Устимівка Семенівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2845, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Диканська сільська управа, с. Диканька Диканського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2847, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Броварківська сільська управа, с. Броварки Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2849, 35 справ. 1941–1943. Описи.

Нижньоіржавецька сільська управа, с. Нижній Іржавець Оржицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2856, 14 справ. 1941–1943. Описи.

Житлове управління № 10 м. Полтави Полтавської області
Ф. Р-2860, 10 справ. 1942–1943. Описи.

Козубівська сільська управа, с. Козубівка Хорольского р-ну Полтавської області
Ф. Р-2861, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Мелюшківська сільська управа, с. Мелюшки Хорольского р-ну Полтавської області
Ф. Р-2862, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Березоточівське сільське споживче товариство, с. Березоточа Лубенського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2876, 3 справи. 1943. Опис.

Камера шліхтера Сенчанського району, с. Сенча Сенчанського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2878, 2 справи. 1942. Опис.
Великосорочинська сільська управа, с. Великі Сорочинці Миргородського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2883, 5 справ. 1941–1942. Опис.
Біликівська сільська управа, с. Білики Миргородського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2885, 23 справи. 1941–1943. Описи.
Миргородська торфорозробка Полтавського управління кооперативних і промислових підприємств, м. Миргород Миргородського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2889, 10 справ. 1942–1943. Описи.
Дубровська сільська управа, с. Дубровка Миргородського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2891, 4 справи. 1941–1942. Опис.
Миргородська районна споживча спілка, м. Миргород Миргородського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2893, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Михновецька сільська управа, с. Михнівці Лубенського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2894, 23 справи. 1941–1943. Описи.
Кременчуцька міська лікарня Медичного відділу Кременчуцької міської управи, м. Кременчук Кременчуцького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2899, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Петрашівська сільська управа, с. Петрашівка Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2900, 1 справа. 1942. Опис.
Вереміївська ветеринарна дільниця Градизької районної земельної управи, с. Вереміївка Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2901, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Липівський фельдшерсько-акушерський пункт Медичного відділу Градизької районної земельної управи, с. Липове Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2904, 1 справа. 1941. Опис.
Лебехівська лікарня Медичного відділу Градизької районної управи, с. Лебехівка Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2905, 1 справа. 1941. Опис.
Вереміївський заготівельний пункт «Тютюнсировина» Київського тютюнового тресту, с. Вереміївка Градизького р-ну Полтавської області
Ф. Р-2906, 1 справа. 1942. Опис.
Надвірні книги домовласників приватного сектора м. Полтави, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2907, 832 справи. 1942–1943. Описи.
Воронинцівська сільська управа, с. Воронинці Лазірківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2908, 1 справа. 1942. Опис.
Карпилівська сільська управа, с. Карпилівка Лозірківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2909, 1 справа. 1942. Опис.
Гінцівська сільська управа, с. Гінці Лазірківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2910, 5 справ. 1941–1943. Опис.
Кротенківське сільське споживче товариство, с. Кротенки Полтавського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2914, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Сім'янківська сільська управа, с. Сім'янки Полтавського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2916, 4 справи. 1943. Опис.
Полтавський венеричний диспансер Медичного відділу Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-2918, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Житлове управління № 23 м. Полтави Полтавської області
Ф. Р-2919, 8 справ. 1941–1943. Описи.
Озерянська сільська управа, с. Озера Кишеньківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-2923, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Братешківський бурякозаготівельний пункт Лохвицького цукрового комбінату, ст. Братешки Решетилівського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2925, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Лохвицький районний суд, м. Лохвиця Лохвицького р-ну Полтавської області

Ф. Р-2927, 2 справи. 1943. Опис.

Козельщинська районна управа, смт Козельщина Козельщинського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2929, 1 справа. 1942. Опис.

Харковецька сільська управа, с. Харківці Пирятинського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2930, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Пісківська сільська управа, с. Піски Чорнухинського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2931, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Чорнухинська районна споживча спілка, с. Чорнухи Чорнухинського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2932, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Чорнухинська районна заготівельна контора Чорнухинської райспоживспілки, с. Чорнухи Чорнухинського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2933, 1 справа. 1943. Опис.

Малоперещепинська сільська управа, с. Мала Перещепина Новосанжарського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2935, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Зіньківська районна контора із заготівлі скота Полтавської обласної контори «Заготскот», м. Зіньків Зіньківського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2950, 51 справа. 1941–1943. Описи.

Зіньківський заготівельний пункт «Заготзерно» Полтавської обласної зернової контори, м. Зіньків Зіньківського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2951, 9 справ. 1942–1943. Описи.

Новотагамлицька сільська управа, с. Новий Тагамлик Новосанжарського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2952, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Полтавська 24-та початкова школа Відділу освіти Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-2954, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Драбинівська сільська управа, с. Драбинівка Новосанжарського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2955, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Зіньківський шкіряний завод Зіньківської міської управи, м. Зіньків Зіньківського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2957, 38 справ. 1941–1943. Описи.

Котелевська районна управа, с. Котельва Котелевського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2959, 14 справ. 1942–1943. Описи.

Шишацька районна управа, с. Шишаки Шишацького р-ну Полтавської області

Ф. 2960, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Жоржівська сільська управа, с. Жоржівка Шишацького р-ну Полтавської області

Ф. Р-2961, 3 справи. 1943. Опис.

Жоржівське сільське споживче товариство, с. Жоржівка Шишацького р-ну Полтавської області

Ф. Р-2962, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Полтавська міська нотаріальна контора, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-2974, 10 справ. 1942–1943. Описи.

Миргородська науково-дослідна станція з шовківництва Полтавської обласної контори Тресту державних господарств, м. Миргород Миргородського р-ну Полтавської області

Ф. Р-2975, 13 справ. 1941–1943. Описи.

Лохвицька науково-дослідна станція «Дичковод» Заготівельної контори Лохвицької районної споживчої спілки, м. Лохвиця Лохвицького р-ну Полтавської області

Ф. Р-3035, 4 справи. 1942. Опис.

Лохвицька машинно-тракторна станція (МТС) Полтавського обласного управління техніки і сільського господарства, м. Лохвиця Лохвицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-3036, 2 справи. 1942. Опис.
Лохвицька районна земельна управа, м. Лохвиця Лохвицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-3037, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Бондарівська сільська управа, с. Бондарі Чорнухинського р-ну Полтавської області
Ф. Р-3038, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Полтавська обласна земельна управа, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-3049, 6 справ. 1941–1943. Описи.
Новоселицька сільська управа, с. Новоселиця Оболонського р-ну Полтавської області
Ф. Р-3060, 3 справи. 1941–1942. Опис.
Миронівська сільська управа, с. Мирони Оболонського р-ну Полтавської області
Ф. Р-3063, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Дем'янівська сільська управа, с. Дем'янівка Оболонського р-ну Полтавської області
Ф. Р-3064, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Наріжанська сільська управа, с. Наріжжя Оболонського р-ну Полтавської області
Ф. Р-3065, 2 справи. 1943. Опис.
Горошинська сільська управа, с. Горошине Оболонського р-ну Полтавської області
Ф. Р-3066, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Полтавська фельдшерсько-акушерська та зуболікарська школа Відділу освіти Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-3078, 15 справ. 1942–1943. Описи.
Григоро-Бригадирівська сільська управа, с. Григоро-Бригадирівка Кишеньківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-3081, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Лівобережносокільська сільська управа, с. Лівобережна Сокілка Кишеньківського р-ну Полтавської області
Ф. Р-3082, 13 справ. 1942–1943. Описи.
1-ша Полтавська центральна амбулаторія Медичного відділу Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-3093, 1 справа. 1941–1943. Опис.
3-тя Полтавська поліклініка Медичного відділу Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-3096, 2 справи. 1943. Опис.
Кременчуцький млин № 4 Кременчуцької міської управи, м. Кременчук Кременчуцького р-ну Полтавської області
Ф. Р-3100, 6 справ. 1941–1943. Описи.
Полтавська початкова музична школа Відділу освіти Полтавської міської управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-3101, 1 справа. 1943. Опис.
Полтавська вантажно-розвантажувальна артіль «Вантажник», м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-3365, 12 справ. 1941–1943. Описи.
Полтавська заводська стайня Полтавської обласної земельної управи, м. Полтава Полтавської області
Ф. Р-3380, 6 справ. 1942–1943. Описи.
Карлівський цукровий завод Полтавського окружного управління цукрової промисловості, смт Карлівка Карлівського р-ну Полтавської області
Ф. Р-3393, 101 справа. 1941–1943. Описи.
Глобинська районна земельна управа, с. Глобине Глобинського р-ну Полтавської області
Ф. Р-3395, 13 справ. 1942–1943. Описи.
Лохвицька медлікарня Медичного відділу Лохвицької районної управи, м. Лохвиця Лохвицького р-ну Полтавської області
Ф. Р-3397, 12 справ. 1942–1943. Описи.

Полтавське головне лісництво Полтавської обласної земельної управи, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-3399, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Мартинівський цукровий завод Окружного управління цукрової промисловості, хутір Мартинівка Войнівської сільської управи Чутівського р-ну Полтавської області

Ф. Р-3409, 37 справ. 1942–1943. Описи.

Хомутецький сільськогосподарський технікум Об'єднання науково-дослідних інститутів і установ сільського господарства Полтавської області, с. Хомутець Миргородського р-ну Полтавської області

Ф. Р-3642, 8 справ. 1941–1943. Описи.

Заготівельна контора Миргородської районної споживчої спілки, м. Миргород Миргородського р-ну Полтавської області

Ф. Р-3646, 13 справ. 1941–1942. Описи.

Полтавська сільськогосподарська школа Об'єднання науково-дослідних інститутів і установ сільського господарства Полтавської області, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-3658, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Лохвицька міська управа, м. Лохвиця Лохвицького р-ну Полтавської області

Ф. Р-3739, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Полтавський науково-дослідний інститут кормів Об'єднання науково-дослідних інститутів та установ сільського господарства по Полтавській області, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-3929, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Вербківська сільська управа, с. Вербки Семенівського р-ну Полтавської області

Ф. Р-3930, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Полтавське представництво Київської філії Центрального управління напоїв на Україні, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-4093, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Оріхівський цукровий завод Полтавського окружного управління цукрової промисловості, с. Оріхівка Лубенського р-ну Полтавської області

Ф. Р-4180, 4 справи. 1942. Опис.

Полтавський гебітскомісар, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-8652, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Кременчуцький гебітскомісар, м. Кременчук Кременчуцького р-ну Полтавської області

Ф. Р-8760, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Гребінківська районна управа, смт Гребінка Гребінківського р-ну Полтавської області

Ф. Р-8808, 1 справа. 1943. Опис.

Кобеляцька районна лікарня, м. Кобеляки Кобеляцького р-ну Полтавської області

Ф. Р-8827, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Державна надзвичайна комісія СРСР по встановленню і розслідуванню злодіянь, нанесених німецькими загарбниками Полтавській області, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-3388, 1647 справ. 1943–1944. Описи.

Архівні колекції

Колекція листів радянських громадян Полтавської області з німецько-фашистської каторги, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-4091, 5996 справ. 1942–1943. Описи.

Колекція періодичних видань, наказів, розпоряджень, листівок, плакатів, брошур періоду німецько-фашистської окупації України, м. Полтава Полтавської області

Ф. Р-8676, 395 справ. 1941–1944. Описи.

1.20

Державний архів Рівненської області

33014, м. Рівне-14, вул. Степана Бандери, 26-а
Тел./факс (0362) 23-42-61
E-mail: daro@obladmin.rv.ua
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra17

Під час окупації (область було окуповано у червні – липні 1941 р.) Рівненщина входила до генеральної округи РКУ – Волинь – Поділля з центром у м. Луцьку *. Генеральна округа поділялася на головні округи. Територія Рівненської області була включена до складу Луцької головної округи, яка, у свою чергу, ділилася на округи. Таких округ на Рівненщині було п'ять: з центрами у містах Дубно, Здолбунів, Костопіль, Рівне, Сарни. У 1943 р. Здолбунівську округу ліквідували, а її територію приєднали до Рівненської округи. Було створено мережу установ німецької цивільної адміністрації: в округах – окружні комісаріати, у містах – окружних центрах – міські комісаріати. Паралельно існувала так звана українська допоміжна адміністрація – окружні, районні, міські та сільські управи. Навесні 1942 р. окружні управи було реорганізовано в українські загальні відділи окружних комісаріатів.

Особливий статус мало м. Рівне, яке було обрано штаб-квартирою рейхскомісара Е. Коха і водночас стало столицею рейхскомісаріату «Україна». Тож у м. Рівному розмістилися основні владні інституції РКУ – штаб самого Коха, німецький суд, Центральний емісійний банк України, штаб головного інтендантства й господарче управління групи армій

* Див.: «Державний архів Волинської області».

«Південь», штаб начальника тилових частин вермахту в Україні тощо. Фонди рейхскомісаріату «Україна», генерального комісара пошт України, начальника поліції порядку в Україні зберігаються у ЦДАВО України.

До довідника включено інформацію стосовно 81 фонду архіву з історії України доби нацистської окупації – 78 *«окупаційних фондів»*, 1 представляє *фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни*, 2 – *архівні колекції.* Мова документів – українська, німецька, російська. В архіві зберігаються фотоматеріали про боротьбу радянських партизанів і підпільників з нацистськими окупантами.

До довідника не увійшли деякі фонди радянських і партійних органів, що також містять інформацію про події доби нацистської окупації області. Це, зокрема, 25 фондів районних надзвичайних комісій із встановлення збитків і злочинів, завданих нацистськими загарбниками, фонд Рівненського обласного підпільного комітету Комуністичної партії України та обласного штабу партизанського руху на Рівненщині, колекція матеріалів учасників історичних подій на Рівненщині, особові фонди підпільників і партизанів області.

Фонди Рівненського (ф. Р-22), Костопільського (ф. Р-23), Здолбунівського (ф. Р-44), Клеванського (ф. Р-47) гебітскомісаріатів архіву представляють документи *органів цивільної німецької адміністрації.* Найбільший за обсягом фонд – Рівненського гебітскомісаріату – складається з 370 справ. У фонді зберігаються: директива про скликання всіх вищих державних діячів для проведення конгресу в канцелярії Гітлера; розпорядження Гітлера про охорону військового господарства; розпорядження рейхскомісара східних областей про постачання німців у районах бойових дій; документи про призначення гебітскомісарів України, розпорядження генерального комісара Волині і Поділля, Рівненського гебітскомісара; накази по Рівненській комендатурі; проект розпорядження Рівненського гебітскомісара про колишню державну власність області, розпорядження про відміну податку з населення німецької національності; список штабів і військових частин, що розміщувались у м. Рівному, відомості на отримання заробітної платні військовими частинами; вироки військово-польового суду; план табору для військовополонених № 360 у м. Рівному. Різноманітна інформація міститься у звітах районних управ, повідомленнях старост; списках підприємств області та їхніх працівників (зокрема, залізниці, майстерень СС, фірм «Юнг», «Теодор Прейзінгер», «Гюнтер» тощо); відомостях про кількість населення (окремо – фольксдойче), захворюваність на епідемічні хвороби по районах, відношеннях на видачу дозволу для проживання у м. Рівному; заявах на отримання продуктових карток. Серед документів фонду – наказ про переселення євреїв у гетто; списки будинків, в яких проживали євреї; документи єврейської ради. Культурне життя регіону під час окупації відображено у репертуарах театрів, календарі виставок. Збереглись у фонді й звернення до українського народу митрополита Полікарпа, короткий історичний огляд православної церкви, характеристика єпископів України. Фонд репрезентує також повідомлення телеграфного агентства Німеччини; видання української

прес-служби Волині – Поділля; німецькі листівки; урядовий вісник гебітскомісаріату в Рівному.

У фонді Костопільського гебітскомісаріату (ф. Р-23) – 97 справ. Склад і зміст документів цього фонду дещо відмінний від попереднього. Тут в основному зосереджено звіти та листування з районними управами, списки, у яких міститься інформація щодо страхування майна і худоби, відомості про кількість населення по районах (окремо – єврейського населення Березнівського району), осіб віком від 15 до 20 років, платників податків, працівників установ і підприємств, учителів і медиків; кількість шкіл. Привертають увагу постанова Костопільського гебітскомісара про порядок справляння податків з населення; карта території Костопільського гебітскомісаріату; відомості про націоналізацію землі; протоколи засідань судових установ району, рішення судів; рапорти районних та сільських управ про дії невідомих озброєних осіб. Як і у складі фонду Рівненського гебітскомісаріату, наявні дані про фольксдойче, відомості щодо виплати зарплатні, касові документи. Серед документів фонду також: заяви мешканців району на отримання перепусток; дозволи на продаж колишніх єврейських будинків; інформація «Центрального студентського проводу у Львові» про умови вступу до вищих навчальних закладів; акти про пожежі в районі. Документи Здолбунівського (ф. Р-44) та Клеванського (ф. Р-47) гебітскомісаріатів збереглися гірше – у складі ф. Р-44 тільки 4 справи, у яких містяться розпорядження до сільських управ щодо постачання робочої сили, фінансова документація та списки працівників фірми «Юнг»; у ф. Р-47 – 1 справа з розпорядженням про відправку на роботу євреїв.

1 справою (кожний) представлено фонди Клеванської районної ортскомендатури (ф. Р-39) та Острозької районної комендатури (ф. Р-40). У ф. Р-39 збереглися розпорядження про здачу зброї, золота єврейським населенням, видачу посвідчень, у ф. Р-40 – повідомлення про збори жителів с. Оженин за участю партизанів.

Малочисельні за складом і фонди *окружних управ* – Рівненської (ф. Р-70), Дубнівської (ф. Р-255), Костопільської (ф. Р-576). За видами документів – це переважно листування з Рівненською районною управою, списки, анкети мешканців Дубнівського району на отримання паспортів, у яких відображено діяльність з організаційних та господарських питань, відомості про кількість населення (по сільському населенню Рівненського району – із зазначенням збитків, завданих селянам війною), власників рухомого та нерухомого майна. Серед документів фонду Рівненської *обласної управи* (ф. Р-67, 3 справи, 1941) – інструкція для відділів управи щодо структури підрозділів та посадових обов'язків працівників, статут Рівненського обласного банку (зауважимо, що у зібраннях архіву не відклалися окремі фонди банківських установ).

Міські управи представлено документами 6 фондів: Костопільської (ф. Р-29), Рівненської (ф. Р-33), Здолбунівської (ф. Р-37), Клеванської (ф. Р-51), Дубровицької (ф. Р-293), Дубнівецької (ф. Р-323) управ. Найбільшим є фонд Рівненської міської управи, у складі якого 2269 справ. Документи цих фондів досить детально і різнобічно віддзеркалюють життя населення під час окупації. Інформація про реалізацію окупаційної політики, економічний визиск загарбаних територій міститься у розпорядженнях

гебітскомісаріатів, голів районних управ, листуванні з питань виконання обов'язкових сільськогосподарських поставок, збору кольорових металів і лікарських рослин, вилучення у населення худоби для потреб німецької армії, упорядкування ринкових відносин та регулювання цін, сплати податків, стягнення квартплати, виселення жителів єврейської національності в спеціально відведені місця. Статистичні дані щодо кількості населення міст, євреїв, фольксдойче, платників податків, власників будинків, працівників установ і підприємств, учителів, медиків зафіксовано у списках, анкетах на видачу паспортів, в особових справах. Окремі деталі повсякденного життя, побуту висвітлюють документи про заробітну плату, забезпечення населення продуктами харчування, житлом, паливом, електроенергією, оренду орної землі городянами, надання громадянам дозволу на відкриття магазинів; про роботу шкіл, видавництва «Волинь», друкарні. У ф. Р-37 збереглися запити про місця поховання німців, які загинули та території області у 1914–1918 рр; у ф. Р-37 – списки військовополонених табору № 2 м. Рівного.

Цікаві документи (дотичні за змістом до документів фондів міських управ) відклались у фондах німецького (ф. Р-68) та українського комісатіатського (ф. Р-294) *бургомістрів* м. Рівного. Це, зокрема, накази, розпорядження стосовно організації та умов праці, вивезення євреїв на щоденні примусові роботи, покарання євреїв за відсутність на одязі розпізнавальних позначок, про накладання штрафів на міських жителів за порушення правил адміністративного порядку, про охорону електростанції; документи про розподіл продуктів харчування серед німців та місцевого населення; правила користування водогоном.

Документи 18 фондів представляють у групі «окупаційних фондів» архіву *районні управи*. У складі цих фондів – постанова рейхскомісара України про зміну кордонів між Рівненським, Костопільським і Луцьким округами; розпорядження, оголошення Рівненського гебітскомісара, Рівненської окружної управи, районних управ, листування районних управ з Рівненським гебітскомісаром з різних організаційних, господарських питань, використання примусової праці населення та покарання за відмову співпрацювати з окупантами; звіти про роботу районних управ, виконання зернопоставок, посіви озимини, зібрані врожаї, про загальну кількість дзвонів (ф. Р-48) та кількість зібраних церковних дзвонів (ф. Р-26), про прибутки та видатки районних управ; статистичні відомості щодо кількості засіяної землі, худоби, гужового транспорту, кількості населених пунктів, шкільних будинків, чисельності населення, стану захворюваності та обліку хворих; протоколи засідань сільських управ; донесення голів управ, сільських старост про події у с.х, спалені с.; заяви громадян на видачу продуктів; списки населення (у тому числі німців, євреїв, циган, дітей шкільного віку), парафій та релігійних сект, працівників установ і організацій, платників податків, мобілізаційні списки осіб, призначених для відправки на роботу до Німеччини, військовополонених, списки і плани німецьких військових поховань. У ф. Р-322 Дубнівської районної управи міститься заклик до мешканців м. Дубно про збирання грошей на пам'ятник Т. Г. Шевченку.

В архіві збереглися тільки 2 фонди *сільських управ*: сільської управи с. Перемінка Костопільського району (ф. Р-61, 8 справ) та Золотіївської сільської управи (ф. Р-254, 8 справ). У складі цих фондів переважають документи розпорядчого характеру про обов'язкове здавання зерна, худоби, сплату податків. У ф. Р-61 відклалися листівки ОУН.

Фонди *поліції та формувань, що виконували поліційні функції,* представлено документами Рівненського міського відділу охоронної поліції (ф. Р-41, 16 справ) – інструкцією про охорону міст Рівне та Здолбунів, місячними донесеннями; списками осіб, які підлягають затриманню на території генерального округу Волині та Поділля, працівників поліції, охоронців; довідками на прописку осіб, що прибули до м. Рівного.

З кримінальних та цивільних справ сформовано фонд Межирицького *мирового суду* (ф. Р-59, 396 справ).

Органи, установи економічного освоєння окупованих територій, суб'єкти господарювання репрезентують фонди окружних бірж праці, головної дирекції залізниць Півдня (ст. Здолбунів), промислових підприємств, заготівельно-збутових організацій, лісничого інспекторату. У фондах Клеванської (ф. Р- 64), Костопільської (ф. Р- 56), Рівненської (ф. Р-83) окружних бірж праці зберігаються касові документи Костопільської біржі, картки, що містять інформацію стосовно зареєстрованих на біржах осіб (у тому числі 4746 карток – у фонді Клеванської і 20 605 – у фонді Рівненської біржі праці). Фонд головної дирекції залізниць Півдня, ст. Здолбунів (ф. Р-357), містить відомості щодо виплати заробітної плати робітникам і службовцям, довідки з місця роботи, видані залізничникам станції Клевань.

Стан *промисловості* Рівненщини (а саме її харчової галузі) доби нацистської окупації відображено у документах фондів філії об'єднання млинів Волині (ф. Р-49), Квасилівського млина (ф. Р-258), Бабинського цукрового заводу (ф. Р-257), пивоварного заводу № 4 м. Рівне (ф. Р-53), пивоварного заводу с. Квасилів (ф. Р-325), молокозаводу у м. Березне (ф. Р-517). Документи цих фондів висвітлюють виробничу діяльність, умови праці та її оплати на підприємствах, містять списки млинів, відомості щодо кількості працюючих. У ф. Р-571 наявні заявки на відпуск молока і молочних продуктів працівникам поліції.

Лісове господарство представлено у документах фондів лісничого інспекторіату лісового відділу генерального комісаріату Волині і Поділля в с. Рокитне Рівненської області (ф. Р-25) та Костопільського надлісництва (ф. Р-574). Серед них – розпорядження генерального комісара Волині і Поділля про заготівлю та вивезення лісоматеріалів; правила полювання на території РКУ; звіти, місячні рапорти про роботу лісництв, підвідомчих генеральному комісаріату Волині, акти ревізій, листування з лісництвами про заготівлю лісоматеріалів, прейскуранти цін на вивіз деревини; списки лісопильних заводів, працівників лісництва Рокитнівського району; відомості щодо кількості звірів на території Рокитнівського лісництва.

У складі «окупаційних фондів» архіву відклалися й документи *заготівельно-збутових, кооперативних* організацій і контор. Хоча в цілому інформативна насиченість їх невисока, вони додають важливі штрихи до загальної картини економічного визиску окупованих територій. Так,

у фонді філії зернової контори для Волині в м. Рівне (ф. Р-66, 17 справ) містяться: копія розпорядження про правила перевезення товарів, інструктивний матеріал збіжжевої контори для Волині у м. Луцьку, наряди на відпуск продукції зі складів філії, листування з пунктами заготзерна про звітність, ціни на закупівлю та продаж продукції, щомісячні звіти про відпуск продукції зі складів філії у 1943 р., фінансові звіти зернових пунктів. У фонді Рівненського міського кооперативу (ф. Р-78) зберігається статут Рівненського обласного союзу кооператорів, документи щодо продовольчого забезпечення населення міста, збирання податку на прибуток, проведення інвентаризації товарів, відомості про запаси харчових продуктів.

Мережу закладів і стан *охорони здоров'я* відображають фонди окружного лікаря у м. Рівне (ф. Р-31), окружного лікаря у м. Сарни (ф. Р-577), двох Рівненських лікарень (ф. Р-65 та ф. Р-81), Здолбунівської поліклініки (ф. Р-321), Тучинської районної аптеки (ф. Р-80), в яких зберігаються звіти про роботу відділу охорони здоров'я у м. Рівне, районних амбулаторій, аптеки, статистика стану захворюваності у м. Рівне та захворюваності на інфекційні хвороби; списки хворих, працівників медичних установ, приватних лікарів, членів товариства Червоного Хреста.

Класні журнали, списки вчителів та учнів, протоколи екзаменаційних комісій входять до складу фондів двох початкових (ф. Р-253, ф. Р-260) та чотирьох середніх спеціальних шкіл (ф. Р-73, ф. Р-74, ф. Р-75, ф. Р-295), що репрезентують *навчальні заклади* Рівненщини під час окупації.

У фондах *видавництв, редакцій газет, друкарень* представлено документи українського видавництва газети «Волинь» товариства «Преса України» (ф. Р-280), редакції газети «Костопільські вісті» (ф. Р-28), Рівненської окружної друкарні товариства «Преса України» (ф. Р-79). Серед документів ф. Р-280 – розпорядження генерального комісара Волині і Поділля стосовно вимог до газетних публікацій, схема організації видавництва газети «Волинь», листування з установами й організаціями з питань діяльності видавництва, заяви громадян на розміщення в газеті оголошень, списки працівників редакції, є відомості про роботу редактором газети «Волинь» письменника Уласа Самчука*. Фонд редакції газети «Костопільські вісті» сформовано з рукописів статей, що надійшли до редакції у 1942 р. У фонді окружної друкарні товариства «Преса України» зберігаються розпорядження, оголошення гебітскомісара м. Рівне, надіслані для друку, програми Рівненського міського театру на 1943 р., звіт про роботу друкарні, відомості про працівників, журнал реєстрації заяв на виготовлення печаток і штампів.

Релігійне життя окупованої нацистами Рівненщини віддзеркалюють документи фонду Рівненського окружного церковного управління (ф. Р-281): протоколи зборів; документи про призначення і переміщення священиків; списки духовенства області; журнал реєстрації прибутків української православної парафії у м. Рівне. У фонді зберігаються також книги реєстрації актів громадянського стану.

Громадське життя населення за нацистської окупації досить повно представляють документи фондів спілок, товариств, серед яких: Україн-

* В бібліотеці архіву зберігаються підшивки газети «Волинь» за 1941–1944 рр.

ський центральний комітет допомоги бідним і полоненим українцям у м. Рівне (ф. Р-77), місцева інституція самодопомоги Рівненського району (ф. Р-72), Костопільський місцевий комітет самодопомоги (ф. Р-82), Рівненське окружне товариство «Просвіта», товариство «Український хлібороб» у м. Рівне (ф. Р-324), Рівненське обласне товариство «Сільський господар» (ф. Р-71). У фондах організацій самодопомоги зосереджено розпорядчі документи комітетів з організаційних питань, протоколи засідань, звіти про роботу; заяви родичів про розшук рідних, які перебувають у таборах військовополонених, листування стосовно їх звільнення; списки членів організацій, осіб, які отримали допомогу. Культурно-просвітницьку діяльність відображають документи товариства «Просвіта».

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни, у довіднику репрезентують акти розслідувань злочинів та збитків, заподіяних нацистськими окупантами, списки осіб, які зазнали збитків, з фонду Рівненської обласної надзвичайної комісії із встановлення збитків і злочинів, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками (ф. Р-658).

У *колекційних* зібраннях архіву представлено матеріали Організації українських націоналістів – Української повстанської армії (ОУН–УПА) (ф. Р-30, 156 справ). Колекція вміщує Маніфест ОУН 1940 р., Комунікат президії Головної еміграційної ради, документи з короткою історією ОУН, постанови Великих Зборів ОУН, Конгресу ОУН, інструкції з пропаганди; інформації з теренів, звіти, донесення, накази командирів УПА, протоколи допитів; інформаційні, періодичні пропагандистські видання ОУН; матеріали: з історії агентурної розвідки, про організаційну структуру УПА, вишкільні матеріали; списки вояків УПА по районах, військовозобов'язаних учасників УПА, відомості про кількість вояків по загонах, таблиці обліку дезертирів, акти і постанови польового суду, щоденники членів УПА, листівки, відозви, гасла ОУП–УПА, присягу вояка УПА; біографії Симона Петлюри і Євгена Коновальця (з фотографіями); анкетні листи кандидатів для наділу землі.

Колекція листів радянських громадян – жителів Рівненської області, які були примусово вивезені на роботи до Німеччини (ф. Р-24), сформована з 2282 справ з листами жителів Рівненщини, примусово вивезених на роботу до Німеччини, до рідних і близьких.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Рівненський гебітскомісаріат, м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-22, 370 справ. 1941–1944. Описи.

Костопільський гебітскомісаріат, м. Костопіль Рівненської області
Ф. Р-23, 97 справ. 1941–1944. Описи.

Лісничий інспекторіат лісового відділу генерального комісаріату Волині і Поділля в с. Рокитне Рівненської області
Ф. Р-25, 31 справа. 1941–1943. Описи.

Клеванська районна управа, м. Клевань Рівненської області
Ф. Р-26, 35 справ. 1941–1943. Описи.
Острозька районна управа, м. Острог Рівненської області
Ф. Р-27, 25 справ. 1941–1943. Описи.
Редакція газети «Костопільські вісті», м. Костопіль Рівненської області
Ф. Р-28, 30 справ. 1942. Описи.
Костопільська міська управа, м. Костопіль Рівненської області
Ф. Р-29, 74 справи. 1941–1943. Описи.
Окружний лікар в м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-31, 123 справи. 1941–1943. Описи.
Рівненська міська управа, м. Рівне
Ф. Р-33, 2269 справ. 1941–1944. Описи.
Костопільська районна управа, м. Костопіль Рівненської області
Ф. Р-35, 38 справ. 1941–1943. Описи.
Козинська районна управа, м. Козин Рівненського району
Ф. Р-36, 2 справи. 1941, 1943. Описи.
Здолбунівська міська управа, м. Здолбунів Рівненської області
Ф. Р-37, 61 справа. 1941–1943. Описи.
Клеванська районна ортскомендатура, м. Клевань Рівненської області
Ф. Р-39, 1 справа. 1941. Описи.
Острозька районна комендатура, м. Острог Рівненської області
Ф. Р-40, 1 справа. 1941–1943. Описи.
Поліція в м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-41, 16 справ. 1942–1944. Описи.
Радивилівська районна управа Дубенського округу, м. Радивилів Рівненської області
Ф. Р-42, 2 справи. 1941–1942. Описи.
Степанська районна управа, м. Степань Рівненської області
Ф. Р-43, 1 справа. 1942–1943. Описи.
Здолбунівський гебітскомісаріат, м. Здолбунів Рівненської області
Ф. Р-44, 4 справи. 1941–1942. Описи.
Клеванський гебітскомісаріат, м. Клевань Рівненської області
Ф. Р-47, 1 справа. 1941. Описи.
Корецька районна управа, м. Корець Рівненської області
Ф. Р-48, 51 справа. 1941–1943. Описи.
Філіал об'єднання млинів Волині, м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-49, 11 справ. 1941–1943. Описи.
Клеванська міська управа, м. Клевань Рівненської області
Ф. Р-51, 2 справи. 1941. Описи.
Рівненська районна управа, м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-52, 739 справ. 1941–1943. Описи.
Пивоварний завод № 4 в м. Рівне Об'єднання ферментаційних заводів і харчового господарства Волині і Поділля
Ф. Р-53, 82 справи. 1941–1943. Описи.
Біржа праці, м. Костопіль Рівненської області
Ф. Р-56, 1 справа. 1943–1944. Описи.
Висоцька районна управа Сарненської округи, с. Висоцьк Рівненської області
Ф. Р-57, 4 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Межирицький мировий суд Рівненської області
Ф. Р-59, 396 справ. 1942–1943. Описи.
Сільська управа, с. Перемінка Костопільського району Рівненської області
Ф. Р-61, 8 справ. 1941–1943. Описи.
Млинівська районна управа, м. Млинів Рівненської області
Ф. Р-62, 6 справ. 1942–1943. Описи.

Гощанська районна станція із закупівлі та збуту сільгосппродуктів на Україні, с. Гоща Рівненської області
Ф. Р-63, 5 справ. 1943. Описи.
Клеванська біржа праці, м. Клевань Рівненської області
Ф. Р-64, 4746 карток. 1941–1943. Описи.
Рівненська міська лікарня № 1, м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-65, 3 справи. 1942–1943. Описи.
Філія зернової контори для Волині в м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-66, 17 справ. 1941–1943. Описи.
Рівненська обласна управа, м. Рівне
Ф. Р-67, 3 справи. 1941. Описи.
Німецький бургомістр, м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-68, 18 справ. 1941–1943. Описи.
Рівненське окружне товариство «Просвіта», м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-69, 39 справ. 1926–1943. Описи.
Рівненська окружна управа, м. Рівне
Ф. Р-70, 4 справи. 1941, 1943. Описи.
Рівненське обласне товариство «Сільський господар», м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-71, 4 справи. 1941–1942. Описи.
Місцева інституція самодопомоги Рівненського району
Ф. Р-72, 11 справ. 1942–1943. Описи.
Рівненська середня торговельна школа, м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-73, 6 справ. 1941–1942. Описи.
Рівненська школа сестер-акушерок при окружному санітарному відділі, м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-74, 5 справ. 1941–1943. Описи.
Школа фармацевтів шкільного відділу Рівненської міської управи, м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-75, 5 справ. 1942. Описи.
Рівненська обласна контора із заготівлі сіна, м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-76, 4 справи. 1941–1942. Описи.
Український центральний комітет допомоги бідним і військовополоненим українцям, м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-77, 2 справи. 1942. Описи.
Рівненський міський кооператив, м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-78, 140 справ. 1941–1944. Описи.
Окружна друкарня товариства «Преса України», м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-79, 32 справи. 1941–1943. Описи.
Тучинська районна аптека відділу охорони здоров'я Тучинської районної управи, с. Тучин Рівненської області
Ф. Р-80, 1 справа. 1941–1942. Описи.
Рівненська міська лікарня № 3, м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-81, 7 справ. 1942–1943. Описи.
Місцевий комітет самодопомоги м. Костополя Рівненської округи
Ф. Р-82, 16 справ. 1941–1944. Описи.
Рівненська окружна біржа праці, м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-83, 20605 карток. 1941–1944. Описи.
Гощанська районна управа, м. Гоща Рівненської області
Ф. Р-245, 14 справ. 1941–1943. Описи.
Тучинська районна управа, м. Тучин Рівненської області
Ф. Р-252, 4 справи. 1942–1943. Описи.
Мнишинська сільська початкова школа ім. Богдана Хмельницького, с. Мнишин Гощанського району Рівненської області
Ф. Р-253, 4 справи. 1941–1942. Описи.

Золотіївська сільська управа, с. Золотіїв Рівненської області
Ф. Р-254, 8 справ. 1941–1943. Описи.
Дубенська окружна управа, м. Дубно Рівненської області
Ф. Р-255, 3 справи. 1941–1942. Описи.
Межирицька районна управа, м. Межиричі Рівненської області
Ф Р-256, 1 справа. 1943. Описи.
Бабинський цукровий завод, с. Бабин Рівненської області
Ф. Р-257, 56 справ. 1941–1943. Описи.
Квасилівський млин № 12, с. Квасилів Здолбунівського району Рівненської області
Ф. Р-258, 6 справ. 1941–1943. Описи.
Сільська школа в с. Русинів-Берестечко Дубнівського округу Рівненської області
Ф. Р-260, 1 справа. 1941–1942. Описи.
Українське видавництво газети «Волинь» товариства «Преса України», м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-280, 72 справи. 1941–1943. Описи.
Рівненське окружне церковне управління, м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-281, 30 справ. 1941–1943. Описи.
Дубровицька міська управа, м. Дубровиця Рівненської області
Ф. Р-293, 12 справ. 1941–1943. Описи.
Український комісаріатський бургомістр, м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-294, 9 справ. 1941–1943. Описи.
Шпанівська середня сільськогосподарська школа, с. Шпанів Рівненського району Рівненської області
Ф. Р-295, 8 справ. 1941–1943. Описи.
Мізоцька районна управа, м. Мізоч Рівненської області
Ф. Р-297, 1 справа. 1941–1943. Описи.
Поліклініка в м. Здолбунові Рівненської області
Ф. Р-321, 1 справа. 1943. Описи.
Дубенська районна управа, м. Дубно Рівненської області
Ф. Р-322, 3 справи. 1942. Описи.
Дубенська міська управа, м. Дубно Рівненської області
Ф. Р-323, 2 справи. 1942. Описи.
Товариство «Український хлібороб», м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-324, 1 справа. 1942. Описи.
Пивоварний завод, с. Квасилів Рівненської області
Ф. Р-325, 1 справа. 1942. Описи.
Головна дирекція залізниць Півдня, ст. Здолбунів Рівненської області
Ф. Р-357, 9 справ. 1942. Описи.
Молокозавод в м. Березне Рівненської області
Ф. Р-571, 1 справа. 1942. Описи.
Олександрійська районна управа, с. Олександрія Рівненської області
Ф Р-572, 1 справа. 1942. Описи.
Костопільське надлісництво в м. Костопіль Рівненської області
Ф. Р-574, 1 справа. 1943. Описи.
Рівненська районна станція закупівлі та збуту сільгосппродуктів в Україні, м. Рівне Рівненської області
Ф. Р-575, 1 справа. 1942. Описи.
Костопільська окружна управа, м. Костопіль Рівненської області
Ф. Р-576, 1 справа. 1941. Описи.
Окружний лікар у м. Сарни Рівненської області
Ф. Р-577, 11 справ. 1941–1943. Описи.
Вербська районна управа Дубнівського округу, с. Верба Рівненської області
Ф. Р-659, 4 справи. 1943. Описи.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Рівненська обласна надзвичайна комісія із встановлення збитків і злочинів, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками

Ф. Р-658, 31 справа. 1944. Опис.

Архівні колекції

Колекція листів радянських громадян – жителів Рівненської області, які були примусово вивезені на роботи до Німеччини, на Батьківщину

Ф. Р-24, 2282 справи. 1941–1943. Описи.

Колекція матеріалів Організації українських націоналістів – Української повстанської армії (ОУН–УПА)

Ф. Р-30, 156 справ. 1936–1957. Описи.

1.21

Державний архів Сумської області

40030, м. Суми, вул. Садова, 49
Тел./факс (0542) 22-07-90
E-mail: pm@arxiv.sumy.ua
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra18

Важливим джерелом з історії Другої світової війни в архівних зібраннях Державного архіву Сумської області є комплекс документів, у якому висвітлюється період нацистської окупації. До реєстру довідника включено 357 фондів, більшість з них – 355 – фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»), 1 – представляє документи і матеріали обласної Надзвичайної державної комісії зі встановлення збитків та злочинів, заданих німецько-фашистськими загарбниками громадянам, колгоспам, громадським організаціям і установам Сумської області, 1 – архівні колекції. Мова документів – українська, російська, німецька.

До довідника не включено деякі фонди радянських та партійних органів, документи яких воєнного періоду також вміщують інформацію стосовно подій періоду нацистської окупації. Зокрема, у фонді «Управління Міністерства внутрішніх справ у Сумській області, м. Суми. Архівний відділ» (ф. Р-2445) зберігаються 16 справ (опис 4) зі спогадами громадян Буринського, Глинського, Улянівського, Кролевецького, Синівського, Смілівського, Червоного, Лебединського, Хотінського, Шосткинського районів Сумської області, які повернулися з примусових робіт у Німеччині, та 31 справа (опис 7), що складається з описових довідок про на-

селені пункти Сумщини, хронологічних даних щодо періодів їх окупації нацистами, відомостей про діяльність радянських підпільних груп та партизанських загонів.

Джерельний масив «окупаційних фондів» архіву – великий за обсягом, різноманітний за складом, вирізняється інформативною насиченістю документів, відбиває специфічні особливості окупаційної зони регіону, що, безперечно, важливо для глибокого дослідження історії Другої світової війни на теренах України. Сумська область разом з Чернігівською, Харківською, Ворошиловградською (Луганською) та Сталінською (Донецькою) областями, які так і не увійшли до складу РКУ, протягом усього періоду нацистської окупації перебували в зоні дії військової адміністрації -- так званій військовій зоні. Сфера завдань військової адміністрації формулювалася нечітко, що пояснюється перш за все сподіваннями на блискавичну перемогу. На різних етапах існування військової зони *органи військового управління* тиловими районами реорганізовувалися. Територіальними військовими органами були комендатури – головні польові, польові, гарнізонні (місцеві). 5 з «окупаційних фондів» архіву – фонди комендатур: ф. Р-1933 (Краснопільська районна комендатура), ф. Р-2175 (ортскомендатура м. Ямпіль), ф. Р-2176 (військова комендатура № 580), ф. Р-2216 (Глухівська військова комендатура), ф. Р-2228 (ортскомендатура м. Кролевець). Документи цих структур збереглись у невеликому обсязі, у кожному із зазначених фондів (за винятком ф. Р-2175, що складається з двох справ) – по одній справі. Серед документів – накази ортскоменданта, начальника сільськогосподарського управління Ямпільського району про розподіл агрономів для проведення контролю за перебігом весняної сівби, встановлення розпорядку робочого дня по майстерні МТС; накази військового коменданта, польової комендатури № 580 про світломаскування, реєстрацію прибулих на територію району; заяви громадян про пільги в оподаткуванні, списки поліцейських Ямпільського району; лист Глухівської повітової поліції до коменданта м. Глухова щодо організації для поліцаїв курсів з вивчення німецької мови, донесення про напад партизан у с. Землянка, заяви громадян про видачу дозволу на право користування зброєю, виходу в місто вночі, повернення веломашин, заяви на ім'я військового коменданта Глухівського району про зарахування до лав української добровільної армії; повідомлення на поштові перекази німецьких військовиків (ф. Р-1933).

Документи *місцевих допоміжних органів влади*, що формувалися військовою адміністрацією, у зібраннях архіву представлено значно повніше: 7 фондів сформовано з документів міських, 15 – районних, 94 – сільських управ.

У фондах *міських управ* у цілому відображено напрями їхньої діяльності, встановлення на окупованій території «нового порядку», життя населення в умовах окупації. Тут зберігаються директивні документи (переважно з питань оподаткування, землекористування, реєстрацію населення, вербування на роботу до Німеччини), списки населення, робітників і службовців, поліцаїв, військовополонених, відправлених на роботу до Німеччини. У ф. Р-1841 відклалися документи правового відділу Сумської міської управи, судові та цивільні справи (про сплату аліментів, встанов-

лення дат народження, майнові справи); серед документів фонду Р-1928 містяться постанови про повернення майна репресованим радянською владою, доповіді про боротьбу з партизанами, репертуар місцевого театру; фонду Р-2192 – розпорядження старшини Конотопського району про введення карткової системи на розподіл продуктів, заяви громадян про відведення земельних ділянок під городи, матеріали про діяльність Конотопського історичного архіву (акт прийому документів, відомості про штати, проведення ремонту, кошторис архіву).

Також є різними за складом та обсягом документів фонди *районних управ* Сумщини періоду нацистської окупації. Встановлення «нового порядку» засвідчується переважно документами директивного порядку щодо оподаткування, реєстрації громадян, вербування робочої сили для примусового вивезення до Німеччини, вилучення землі у родин червоноармійців та партизанів, про заборону торгувати на базарах продуктами харчування, репресії проти осіб, які не виїхали до Німеччини. Різноманітні статистичні дані (про чисельність населення, платників податків, кустарів, власників підприємств, працівників управ, старост, поліцаїв, громадян, вивезених на примусові роботи до Німеччини, комуністів, про заробітну плату) містяться у відомостях, списках. У деяких фондах відклалися протоколи засідань управ, у ф. Р-2879 – цивільні справи по позовах про виплату аліментів, повернення майна, одягу; у ф. Р-1925 – накази про здачу зброї в поліцію, притягнення до відповідальності сільських старост і голів громадських господарств, навчальні плани та програми для початкових та 7-річних шкіл, зокрема програма з «вітчизнознавства»; у ф. Р-2215 – копія правил Верховного командування про нагородження землею військовополонених, списки працівників лікарні і споживчого товариства на отримання хлібного пайка; у ф. Р-2909 – списки та особові посвідчення «неблагонадійних громадян»; у ф. Р-1948 – акти ревізій громадських господарств; у ф. Р-2221 – плани сіл Нова Чупахівка, Романове, Прилети.

Численна група фондів *сільських управ* зосереджує в основному інформацію стосовно реалізації окупаційної політики на місцях. У деяких фондах тут також представлено директиви як військової окупаційної адміністрації, так і органів місцевого самоврядування вищого рівня, документи ж самих сільських управ фіксують їх виконання. Зокрема, в них ідеться про створення та діяльність поліції, реорганізацію колгоспів у громадські господарства, проведення реєстрації (паспортизації) населення, обов'язкову трудову повинність у прифронтовій зоні; про збір податків, виконання планів поставок сільськогосподарських продуктів, заборону торгівлі м'ясо-молочними продуктами, несанкціонованого забою худоби, заборону вилову риби із ставків та річок (ф. Р-2117), штрафи за невиконання планів здачі продуктів (наприклад, у ф. Р-2057 – вилучення корів у громадян, які не виконали планів здачі молока), покарання за допомогу партизанам. У деяких фондах містяться відомості про перебіг сільськогосподарських робіт, кількість зерна, кількість громадських господарств, платників податків, членів громадських господарств, учителів, осіб, вивезених на примусові роботи до Німеччини, евакуйованих, військовополонених; заяви від «розкуркулених» громадян про повернення їм майна

(у ф. Р-1978 – протоколи засідань комісії з повернення будинків розкуркуленим), дані про смертність та народжуваність. У більшості фондів збереглися списки населення (у ф. Р-2180 – списки євреїв ст. Хутір-Михайлівський), відомості про оплату праці. У ф. Р-2034 привертають увагу розпорядження військової адміністрації про заборону проводити церковні свята за «старим стилем», заборону нічних служб та хресних ходів.

Документи окремих фондів – Глухівського повітового (ф. Р-2222), Конотопського міського (ф. Р-2045), Кролевецького (ф. Р-2207), Миропільського (ф. Р-1824), Путивльського (ф. Р-2226), Червоного (ф. Р-2359), Шалигинського (ф. Р-2208), Шосткинського (ф. Р-1867), Ямпільського (ф. Р-2181) районних управлінь Української допоміжної охоронної поліції, Путивльської поліції «Гема» (ф. Р-2212), Лушниківської (ф. Р-2139) та Хижківської (ф. Р-2220) – відображають діяльність *поліції та формувань, що здійснювали поліцейські функції*. Так, у ф. Р-1867 представлено протоколи допитів партизан, акт про напад партизан у с. Чаплїївка, с. Собичеве, рапорти про боротьбу з партизанами; списки комуністів; доноси на громадян; у ф. Р-2139 – розпорядження польової та місцевої комендатур Шосткинського районного управління поліції про незаконні дії допоміжних органів при виконанні поліцейських та судових функцій, перейменування служби охорони порядку в допоміжну поліцію, відомості про затримання парашутистів, програма занять з особовим складом; у ф. Р-2181 – наказ фельдкоменданта про утворення продовольчих управлінь і закупівельних комісій, зошити реєстрації виданих паспортів і особистих посвідчень, відомості про поховання німецьких солдат у м. Середино-Буда (вказано місцерозташування кладовища, прізвище, ім'я, дати народження і смерті), список поліцаїв Ямпільського району, акти опису майна евакуйованих комуністів, списки заарештованих, розстріляних, протоколи допитів партизан, відомості нарахування заробітної плати працівникам поліції.

Діяльність *органів судової влади, нотаріату, реєстрації населення* репрезентують фонди Сумського міського суду 1-ї дільниці (ф. Р-1904), Сумського міського суду 2-ї дільниці (ф. Р-1902), мирового суду м. Кролевця (ф. Р-2227), Шалигинського мирового суду (ф. Р-2209), слідчого Кролевецького району (ф. Р-2219), Кролевецької примирної камери (ф. Р-2217), нотаріальної контори Сумської міської управи (ф. Р-1853), відділу ЗАГС Конотопської міської управи (ф. Р-2109).

Інформативною насиченістю та різнобічністю вирізняється група збережених в архіві фондів, документи яких віддзеркалюють діяльність *органів економічного освоєння окупованих територій, комунікаційного та житлово-комунального забезпечення, суб'єктів господарювання.*

Напрями окупаційної політики стосовно використання промислового потенціалу Сумщини, стан *промисловості* регіону представлено у документах близько 40 фондів. Серед них фонди: промислового відділу Роменської міської управи, Сумського обласного об'єднання молочно-масляної промисловості Центрального українського молочно-жирового управління, Сумського обласного бюро круп'яної, хлібопекарської та олійної промисловості, 4 фонди переробних заводів, 5 – торфопідприємств, 2 фонди – цегельних заводів, 3 – лісопильних та меблевих під-

приємств, фонди Роменського алебастрового заводу, Лебединської кооперативної керамічної виробничої артілі, Сумського цвяхового заводу, Конотопського шкіряного заводу, Глухівського пенькозаводу, Роменського акціонерного товариства «Прогрес», 6 фондів цукрових заводів, 4 – маслозаводів, 5 – млинів, Будильського спиртзаводу. За документами фондів можна простежити організацію та умови праці на підприємствах, використання праці військовополонених, ознайомитися з показниками виробітку, виписки та продажу продукції, відомостями про кількість працівників та заробітну плату.

Репрезентативним є і комплекс документів, що відображає форми та методи використання нацистськими окупантами *сільськогосподарського сектора* Сумщини. До нього увійшли як фонди органів управління, так і виробничих підрозділів, лісового господарства, ветеринарії. В архіві збереглися фонди німецького командування сільським господарством по Сумській області (WI-Kdo) (ф. Р-2171), Сумського обласного управління державними господарствами та підпорядкованих йому державних господарств (ф. Р-2943), Сумського обласного, Буринського, Глинського, Есманського, Кролевецького, Лебединського районних, Глухівського повітового допоміжних сільськогосподарських бюро; Буринського, Дубов'язівського, Сумського, Шосткинського, Ямпільського земельних управлінь (відділів управ); 2 районних агрономічних та 5 опорних пунктів; Сумської обласної насіннєвої контори Головної насіннєвої контори України, 2 насіннєвих баз і 1 лабораторії. З документів громадських господарств Охтирського, Білопільського, Буринського, Великописарівського, Глинського, Глухівського, Грунського, Дубов'язівського, Конотопського, Краснопільського, Лебединського, Липоводолинського, Миропільського, Недригайлівського, Путивльського, Роменського, Синівського, Смілівського, Сумського, Талалаївського, Тростянецького, Улянівського, Хотінського, Червоного, Шосткинського, Штепівського, Ямпільського районів (накази, розпорядження, оголошення військової адміністрації, органів цивільної окупаційної влади, управління сільським господарством про боротьбу з партизанами, забезпечення продуктами нацистської армії, вербування робочої сили в Німеччину, управління громадськими господарствами, оподаткування, організацію сільськогосподарських робіт, розподіл майна, земельних ділянок, худоби; плани, звіти господарств, відомості обліку трудоднів, нарахування заробітної плати) сформовано ф. Р-2843. У 7 окремих фондах відклалися документи про роботу машинно-тракторних станцій області. Економічний визиск нацистською владою лісового господарства засвідчують документи 8 фондів лісництв Сумського обласного управління лісами.

Інформація щодо використання загарбниками економічного потенціалу Сумської області, зокрема вилучення у населення зерна, худоби на користь окупаційної влади, міститься також у фондах *заготівельних* контор і пунктів. Серед них фонди: Сумської обласної контори та Конотопського, Кролевецького, Роменського районних пунктів «Заготзерно», Сумської обласної, 3 районних контор та 2 пунктів «Заготскот». Діяльність *споживчо-кооперативних, торговельних* організацій та установ відображено у документах Сумської обласної споживчої спілки сільськогос-

подарського управління німецького командування по Сумській області (ф. Р-1855), 6 районних споживчих спілок, 10 сільських споживчих товариств, Сумської міської контори змішаної торгівлі «Сумторг» (ф. Р-1911), уповноваженого із заготівлі овочів для німецької армії по Ямпільському району (ф. Р-2187). Для прикладу наводимо коротку анотацію документів фонду Сумської обласної споживчої спілки сільськогосподарського німецького командування (ф. Р-1855, 79 справ): у фонді збереглися циркуляр Всеукраїнської кооперативної спілки щодо організації та завдань спілок, копія розпорядження рейхскомісара України про податок на птахів, розпорядження по Сумській обласній споживчій спілці про облік солі, роботу підвідомчих організацій, німецького уповноваженого про роботу заготівельних організацій у зимовий час; ордери, описи товарів по магазинах, складах; інвентарні описи, акти; відомості про переробку молока на маслозаводах; звіти підприємств, рапорт інспектора молочної промисловості; список споживчих кооперативних товариств у Сумській області; звіти, плани роботи, доповідні записки, пам'ятка щодо організації роботи системи кооперації; відомості нарахування заробітної плати. Серед документів Миропільської районної бази «Заготскот» (ф. Р-1866) – довідник цін на вовну, шкірсировину, хутро, кінський волос, щетину, пух. Цікаву інформацію (що додає важливі штрихи до картини повсякденного життя в умовах окупації) містять документи фонду Сумської міської контори змішаної торгівлі «Сумторг» (ф. Р-1911). З них дізнаємося про кількість магазинів та товарообіг, наявність товару; проведення зборів та видачу пайків до святкування 1 травня; організацію їдальні для працівників.

Функціонування *фінансово-банківської* системи відображено у документах 5 фондів районних фінансових управлінь (відділів), 7 банків, 2 – розрахункових контор.

Домові книги, списки та платіжні відомості квартиронаймачів, ордери, відомості про виплату зарплати працівникам домоуправлінь становлять 12 фондів контори домоуправлінь Сумської міської управи, які разом із фондом відділу міського господарства (ф. Р-1912) репрезентують *житлово-комунальне господарство* області в добу окупації. Відклалися у зібраннях архіву й документи 3 районних дорожніх відділів, 1 *транспортної* та 2 *будівельних* контор.

Досить повно збереглися у складі «окупаційних фондів» архіву свідчення про стан мережі закладів *охорони здоров'я,* захворюваність різних груп населення, санітарний стан області, кількість медичних працівників. До комплексу документів цієї проблематики належать документи відділу охорони здоров'я Сумської міської управи (ф. Р-1862), 12 фондів районних, міських, сільських лікарень, 10 – амбулаторій та поліклінік, 4 – санітарних станцій, Сумського обласного аптекоуправління (ф. Р-1857) та Роменського фармацевтичного виробництва міської управи (ф. Р-2923).

Стан *освіти* (освітніх закладів та навчального процесу, вчительського корпусу, складу учнів, змісту навчальних програм), *культури,* діяльність закладів гуманітарної сфери та засобів масової інформації висвітлюють документи управлінських структур (у Сумській області – відділи освіти та пропаганди управ, в архіві збереглися 3 фонди відділів міських, 3 – районних управ), початкових (3 фонди), неповних середніх (2 фонди),

Сумської жіночої гімназії, ремісничих шкіл та училищ (7 фондів), бібліотек (2), театру, музею, архівів (2 фонди), редакції та друкарні. У фонді відділу освіти та пропаганди Сумської міської управи (ф. Р-1868, 53 справи) привертає увагу лист про розпорядження Сумської фельдкомендатури щодо заборони викладання у школах Закону Божого, історії і географії. До цієї ж групи (за змістом документів) можна віднести фонд інспектури служби молоді Сумської міської управи (ф. Р-1849). Серед документів фонду – списки працюючої молоді (по установах), дітей та підлітків м. Суми (за проживанням), учнів шкіл крою, художньої вишивки, журнал обліку молоді, яка працює чи навчається; постанови, звіти інспектури, облікові картки, відомості про нарахування заробітної плати працівникам установи. Зведені відомості про кількість книжок, правила користування бібліотечними книжками вміщують фонди Сумської (ф. Р-1871) та Конотопської (ф. Р-2047) міських бібліотек. Оголошення й афіші про вистави та концерти у Роменському театрі наявні у фонді Роменського українського музично-драматичного театру ім. М. Леонтовича Роменської міської управи (ф. Р-2916). У складі документів фонду музею Роменського міського відділу освіти та пропаганди (ф. Р-1901) збереглися накази, розпорядження Роменського магістрату, поліцейського управління і міської управи про проведення інвентаризації майна; лист директора до відділу благоустрою міської управи щодо збереження городища «Монастирище»; акт передачі Вознесенській церкві речей з музею, відомості витрат на утримання музею; штатний розпис та списки працівників музею. Постанови, накази, оголошення, звернення військового коменданта, уповноваженого німецького командування Роменського магістрату, Роменської міської управи про смертну кару за диверсії на фабриках і заводах, за приховування партизан, здачу молока, яєць для німецької армії, податки, про перевірку всіх чоловіків від 17 до 30 років для відбору їх у допоміжні загони німецької армії; книги наказів, річний звіт про діяльність архіву за 1942-й рік, списки працівників архіву, а також програми Роменського театру збереглися у фонді Роменського історичного архіву Роменського міського відділу освіти та пропаганди (ф. Р-2926). У невеликих за обсягом документів фондах (Р-1848 та Р-1961) зосереджено документи і матеріали редакції газети «Сумський вісник» (прохання установ про виготовлення печаток та штампів; статті для публікації, оголошення, вірші, вирізки з газети «Сумський вісник» та німецьких газет; відомості нарахування заробітної плати працівникам редакції) та друкарні Буринської районної управи (накази коменданта с. Буринь про трудову повинність населення від 16- до 45-річного віку; розпорядження завідувача друкарні про заявки підприємств на виготовлення бланків, звільнення з роботи і прийняття на роботу працівників; агротехнічні звіти громадських господарств; відомості нарахування заробітної плати).

Група *фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів та встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни,* представлена документами фонду Р-2191 «Обласна надзвичайна державна комісія зі встановлення збитків та злочинів, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками громадянам, колгоспам, громадським ор-

ганізаціям і установам Сумської області м. Суми». До складу фонду (217 справ) увійшли акти і заяви громадян про збитки, завдані нацистськими загарбниками по Роменському, Путивльському, Лебединському, Сумському районах Сумської області (відомості щодо втрат громадян містяться також у фонді Р-4556 «Виконавчий комітет Роменської міської Ради робітничих, селянських, червоноармійських депутатів, м. Ромни», який не включено до реєстру довідника).

Архівні колекції, що зберігають документи, у яких відображено події Другої світової війни та періоду нацистської окупації Сумщини, репрезентує ф. Р-7615 – «Колекція документів громадян, вивезених до фашистської Німеччини, та тих, що проживали на тимчасово окупованій території Сумської області в період Великої Вітчизняної війни». У 5268 справах цього фонду зібрано листи радянських громадян, вивезених до Німеччини, військовополонених, громадян, які служили в німецьких військових частинах, цивільне листування; особисті посвідчення, перепустки, робочі картки, трудові книжки, довідки, видані на окупованій території та на німецьких підприємствах і в таборах; фотографії.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Фінансове управління Краснопільської районної управи, с. Краснопілля Краснопільського району Сумської області

Ф. Р-1822, 15 справ. 1941–1942. Каталог, описи.

Краснопільська районна управа, с. Краснопілля Краснопільського району Сумської області

Ф. Р-1823, 5 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Миропільська районна поліція, с. Миропілля Миропільського району Сумської області

Ф. Р-1824, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Мар'янівська сільська управа, с. Мар'янівка Синівського району Сумської області

Ф. Р-1825, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Миропільський відділ господарського банку, с. Миропілля Миропільського району Сумської області

Ф. Р-1828, 7 справ. 1942. Каталог, описи.

Нижньосироватська сільська управа, с. Нижня Сироватка Краснопільського району Сумської області

Ф. Р-1829, 203 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Контора домоуправлінь № 1–2 Сумської міської управи, м. Суми Сумської області

Ф. Р-1831, 115 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Контора домоуправління № 3 Сумської міської управи, м. Суми Сумської області

Ф. Р-1832, 78 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Контора домоуправління № 4 Сумської міської управи, м. Суми Сумської області

Ф. Р-1833, 49 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Контора домоуправління № 5 Сумської міської управи, м. Суми Сумської області

Ф. Р-1834, 60 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Контора домоуправління № 6 Сумської міської управи, м. Суми Сумської області

Ф. Р-1835, 45 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Контора домоуправління № 7 Сумської міської управи, м. Суми Сумської області

Ф. Р-1836, 55 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Контора домоуправління № 8 Сумської міської управи, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1837, 59 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Контора домоуправління № 9 Сумської міської управи, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1838, 70 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Контора домоуправління № 10 Сумської міської управи, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1839, 88 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Контора домоуправління № 11 Сумської міської управи, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1840, 45 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Сумська міська управа, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1841, 2554 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Миропільський державний млин № 1, с. Миропілля Миропільського району Сумської області
Ф. Р-1843, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Краснопільське відділення господарчого банку, с. Краснопілля Краснопільського району Сумської області
Ф. Р-1844, 16 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Краснопільський вальцьовий млин Сумського обласного бюро борошно-круп'яної, хлібопекарської промисловості, с. Краснопілля Краснопільського району Сумської області
Ф. Р-1845, 35 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Хотінська районна управа, с. Хотінь Хотінського району Сумської області
Ф. Р-1846, 29 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Великочернеччинська сільська управа, с. Велика Чернеччина Сумського району Сумської області
Ф. Р-1847, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Редакція газети «Сумський вісник», м. Суми Сумської області
Ф. Р-1848, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Інспектура служби молоді Сумської міської управи, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1849, 119 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Нотаріальна контора Сумської міської управи, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1853, 74 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Сумська міська лікарня Сумського міського відділу охорони здоров'я, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1854, 11 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Сумська обласна споживча спілка сільськогосподарського управління німецького командування в Сумській області, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1855, 79 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Сумська обласна контора «Заготскот», м. Суми Сумської області
Ф. Р-1856, 24 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Сумське обласне аптечне управління, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1857, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Сумське допоміжне сільськогосподарське бюро німецького сільськогосподарського командування в Сумській області, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1858, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Синівська райспоживспілка Сумського обласного сільськогосподарського управління, с. Синівка Синівського району Сумської області
Ф. Р-1859, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Сумське районне земельне управління, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1860, 13 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Відділ охорони здоров'я Сумської міської управи, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1862, 13 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Полянська сільська управа с. Поляне Великописарівського району Сумської області
Ф. Р-1863, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Сумське обласне об'єднання молочно-олійної промисловості Центрального Українського молочно-олійного управління (Маслотрест), м. Суми Сумської області
Ф. Р-1864, 24 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Фінансове управління Сумської міської управи, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1865, 14 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Миропільська районна база «Заготскот» Сумської обласної контори «Заготскот», с. Миропілля Миропільського району Сумської області
Ф. Р-1866, 11 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Шосткинське районне управління Української допоміжної поліції Сумської міської управи, м. Шостка Шосткинського району Сумської області
Ф. Р-1867, 10 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Відділ освіти та пропаганди Сумської міської управи, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1868, 53 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
2-га амбулаторія відділу охорони здоров'я Сумської міської управи, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1869, 17 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Цвяховий завод Сумської міської управи, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1870, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Сумська міська бібліотека відділу освіти та пропаганди Сумської міської управи, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1871, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Сумська міська богодільня Сумської міської управи, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1872, 5 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Свірзька сільська управа, с. Свірж Шосткинського району Сумської області
Ф. Р-1879, 20 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Косівщинська сільська управа, с. Косівщина Сумського району Сумської області
Ф. Р-1880, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Парнянська сільська управа, с. Парне Сумського району Сумської області
Ф. Р-1882, 6 справ. 1943. Каталог, описи.
Тернівський державний млин Сумського обласного бюро борошно-круп'яної, хлібопекарної і маслобійної промисловості, с. Терни Улянівського району Сумської області
Ф. Р-1884, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Фінансовий відділ Улянівської районної управи, с. Улянівка Улянівського району Сумської області
Ф. Р-1885, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Дорожній відділ Улянівської районної управи, с. Улянівка Улянівського району Сумської області
Ф. Р-1887, 1 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Сумська обласна торф'яна спілка, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1892, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Степанівський цукровий завод Сумського окружного управління цукрової промисловості, с. Степанівка Сумського району Сумської області
Ф. Р-1893, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Баранівська сільська управа, с. Баранівка Сумського району Сумської області
Ф. Р-1894, 4 справи. 1943. Каталог, описи.
Підліснівська сільська управа, с. Підліснівка Сумського району Сумської області
Ф. Р-1895, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Степанівська сільська управа, с. Степанівка Сумського району Сумської області
Ф. Р-1899, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Шпилівська сільська управа, с. Шпилівка Сумського району Сумської області
Ф. Р-1900, 1 справа. 1943. Каталог, описи.
Сумський міський суд 2-ї дільниці, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1902, 120 справ. 1941–1942. Каталог, описи.
Сумське міське лісництво Сумського обласного управління лісами, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1903, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Сумський міський суд 1-ї дільниці, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1904, 118 справ. 1941–1942. Каталог, описи.

Сумська будівельно-проектно-кошторисна контора товариства інженерів Сумської міської управи, м. Суми Сумської області

Ф. Р-1906, 4 справи. 1943. Каталог, описи.

Сумський дитячий притулок Сумської міської управи, м. Суми Сумської області

Ф. Р-1907, 7 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Білопільська районна торф'яна артіль Сумської обласної торф'яної спілки, м. Білопілля Сумської області

Ф. Р-1908, 1 справа. 1942. Каталог, описи.

Сумська обласна контора «Заготзерно», м. Суми Сумської області

Ф. Р-1909, 6 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Сумський плодоовочевий завод Сумської обласної споживчої спілки, м. Суми Сумської області

Ф. Р-1910, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Сумська міська контора змішаної торгівлі «Сумторг», м. Суми Сумської області

Ф. Р-1911, 29 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Відділ міського господарства Сумської міської управи, м. Суми Сумської області

Ф. Р-1912, 37 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Грунська районна управа, с. Грунь Грунського району Сумської області

Ф. Р-1913, 20 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Медична школа відділу освіти та пропаганди Сумської міської управи, м. Суми Сумської області

Ф. Р-1914, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Сумське обласне бюро борошно-круп'яної, хлібопекарської і олійної промисловості, м. Суми Сумської області

Ф. Р-1915, 6 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Районний дорожній відділ Червонянської районної управи, с. Червоне Червоного району Сумської області

Ф. Р-1917, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Сумська обласна ветеринарно-бактеріологічна лабораторія, м. Суми Сумської області

Ф. Р-1919, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Хотінський державний банк, с. Хотінь Хотінського району Сумської області

Ф. Р-1921, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Буринський маслозавод Сумського обласного об'єднання молочно-олійної промисловості, с. Буринь Буринського району Сумської області

Ф. Р-1923, 31 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Буринський цукровий завод Сумського окружного управління цукрової промисловості, с. Буринь Буринського району Сумської області

Ф. Р-1924, 14 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Охтирська районна управа, м. Охтирка Охтирського району Сумської області

Ф. Р-1925, 51 справа. 1941–1943. Каталог, описи.

Головне Охтирське лісництво Сумського обласного управління лісами, м. Охтирка Охтирського району Сумської області

Ф. Р-1926, 28 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Охтирська міська управа, м. Охтирка Охтирського району Сумської області

Ф. Р-1928, 59 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Охтирська меблева фабрика, м. Охтирка Охтирського району Сумської області

Ф. Р-1929, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Чупахівська сільська управа, с. Чупахівка Охтирського району Сумської області

Ф. Р-1931, 2 справи. 1941–1942. Каталог, описи.

Краснопільська районна комендатура, с. Краснопілля Краснопільського району Сумської області

Ф. Р-1933, 1 справа. 1942. Каталог, описи.

Чупахівський цукровий завод Сумського окружного управління цукрової промисловості, с. Чупахівка Чупахівського району Сумської області

Ф. Р-1934, 12 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Ясенівська сільська управа, с. Ясенове Охтирського району Сумської області

Ф. Р-1940, 1 справа. 1943. Каталог, описи.

Охтирська районна спілка споживчих товариств (райспоживспілка) німецького сільськогосподарського командування в Сумській області, м. Охтирка Охтирського району Сумської області

Ф. Р-1942, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Лебединська районна спілка споживчих товариств (райспоживспілка) німецького сільськогосподарського командування в Сумській області, м. Лебедин Лебединського району Сумської області

Ф. Р-1943, 16 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Лебединський маслозавод Сумського обласного об'єднання молочно-олійної промисловості, м. Лебедин Лебединського району Сумської області

Ф. Р-1944, 11 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Лебединська машинно-тракторна станція Сумського обласного управління машинно-тракторних станцій, м. Лебедин Лебединського району Сумської області

Ф. Р-1945, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Лебединська районна лікарня Лебединського районного відділу охорони здоров'я, м. Лебедин Лебединського району Сумської області

Ф. Р-1946, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Лебединське сільськогосподарське допоміжне бюро німецького командування в Сумській області, м. Лебедин Лебединського району Сумської області

Ф. Р-1947, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Лебединська районна управа, м. Лебедин Лебединського району Сумської області

Ф. Р-1948, 1 справа. 1942. Каталог, описи.

Лебединська міська управа, м. Лебедин Лебединського району Сумської області

Ф. Р-1949, 77 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Путивльський маслозавод Сумського обласного об'єднання молочно-олійної промисловості, м. Путивль Путивльського району Сумської області

Ф. Р-1950, 14 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Управління старшини м. Путивля, м. Путивль Путивльського району Сумської області

Ф. Р-1951, 6 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Путивльське ремісниче училище, м. Путивль Путивльського району Сумської області

Ф. Р-1952, 7 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Відділ освіти і пропаганди Путивльської районної управи, м. Путивль Путивльського району Сумської області

Ф. Р-1955, 24 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Відділ освіти і пропаганди Буринської районної управи, с. Буринь Буринського району Сумської області

Ф. Р-1956, 10 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Буринська ветеринарна лікарня Сумського обласного земельного управління, с. Буринь Буринського району Сумської області

Ф. Р-1957, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Буринське районне земельне управління, с. Буринь Буринського району Сумської області

Ф. Р-1958, 10 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Верхньосагарівська сільська управа, с. Верхня Сагарівка Буринського району Сумської області

Ф. Р-1960, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Друкарня Буринської районної управи, с. Буринь Буринського району Сумської області

Ф. Р-1961, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Буринська санітарна станція Буринського районного відділу охорони здоров'я, с. Буринь Буринського району Сумської області

Ф. Р-1963, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Буринський районний банк, с. Буринь Буринського району Сумської області

Ф. Р-1965, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Буринська машинно-тракторна станція, с. Буринь Буринського району Сумської області
Ф. Р-1967, 1 справа. 1941–1942. Каталог, описи.
Печищанська сільська управа, с. Печище Штепівського району Сумської області
Ф. Р-1970, 6 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Луциківська районна управа, с. Луциківка Штепівського району Сумської області
Ф. Р-1971, 5 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Дмитрівська сільська управа, с. Дмитрівка Штепівського району Сумської області
Ф. Р-1972, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Кекинська сільська управа, с. Кекино Хотінського району Сумської області
Ф. Р-1973, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Сумська жіноча гімназія Сумського міського відділу освіти та пропаганди, м. Суми Сумської області
Ф. Р-1976, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Тростянецька біржа праці, м. Тростянець Тростянецького району Сумської області
Ф. Р-1977, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Бобрицька сільська управа, с. Бобрик Улянівського району Сумської області
Ф. Р-1978, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Ганнівська сільська управа, с. Ганнівка Улянівського району Сумської області
Ф. Р-1979, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Буринська районна лікарня Буринського районного відділу охорони здоров'я, с. Буринь Буринського району Сумської області
Ф. Р-1982, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Буринське районне сільськогосподарське допоміжне бюро, с. Буринь Буринського району Сумської області
Ф. Р-1987, 1 справа. 1943. Каталог, описи.
Пристайлівський сільськогосподарський опорний пункт, с. Пристайлове Лебединського району Сумської області
Ф. Р-1988, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Червоне районне сільськогосподарське допоміжне бюро німецького сільськогосподарського командування в Сумській області, с. Червоне Червоного району Сумської області
Ф. Р-1994, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Червонянська (Янівська) сільська управа, с. Червоне Червоного району Сумської області
Ф. Р-1997, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Клочківська сільська управа, с. Клочківка Червоного району Сумської області
Ф. Р-1999, 6 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Сумська школа художньої вишивки та німецької мови Сумського міського відділу освіти та пропаганди, м. Суми Сумської області
Ф. Р-2002, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Фотовизьке сільське споживче товариство Глухівської районної споживчої спілки, с. Фотовиж Есманського району Сумської області
Ф. Р-2003, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Суходільська сільська управа, с. Суходіл Червоного району Сумської області
Ф. Р-2004, 1 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Яструбщинське сільське споживче товариство Глухівської районної споживчої спілки, с. Яструбщина Червоного району Сумської області
Ф. Р-2006, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Дорожній відділ Глухівської районної управи, м. Глухів Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2008, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Глухівська районна торф'яна артіль «Теплоторф» Сумської обласної торф'яної спілки, м. Глухів Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2009, 20 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Глухівська міська лікарня Глухівського районного відділу охорони здоров'я, м. Глухів Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2010, 34 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Глухівський конеплемзавод, м. Глухів Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2011, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Глухівський засолювальний завод Глухівської районної споживчої спілки, м. Глухів Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2012, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Глухівське допоміжне сільськогосподарське бюро Глухівського повітового сільськогосподарського управління, м. Глухів Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2014, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Глухівське головне лісництво Сумського обласного управління лісами, м. Глухів Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2015, 14 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Глухівська водолікарня Глухівського міського відділу охорони здоров'я, м. Глухів Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2016, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Глухівський лісопильний комбінат Сумського обласного управління лісами, м. Глухів Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2017, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Володимирівська сільська управа, с. Володимирівка Улянівського району Сумської області
Ф. Р-2018, 1 справа. 1943. Каталог, описи.
Бочечківська лікарня Конотопського районного відділу охорони здоров'я, с. Бочечки Конотопського району Сумської області
Ф. Р-2021, 1 справа. 1941–1942. Каталог, описи.
Мельнянська сільська управа, с. Мельня Конотопського району Сумської області
Ф. Р-2034, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Мельнянська медична дільниця Конотопського районного відділу охорони здоров'я, с. Мельня Конотопського району Сумської області
Ф. Р-2035, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Попівська сільська управа, с. Попівка Конотопського району Сумської області
Ф. Р-2036, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Конотопська районна торф'яна артіль Сумської обласної торф'яної спілки, м. Конотоп Сумської області
Ф. Р-2037, 13 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Підлипненська сільська управа, с. Підлипне Конотопського району Сумської області
Ф. Р-2038, 1 справа. 1941–1942. Каталог, описи.
Конотопська державна насіннєва база, м. Конотоп Сумської області
Ф. Р-2039, 1 справа. 1941–1942. Каталог, описи.
Конотопський шкіряний завод німецького господарського командування в Сумській області, м. Конотоп Сумської області
Ф. Р-2040, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Конотопський цегляний завод, м. Конотоп Сумської області
Ф. Р-2041, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Конотопська ремонтно-будівельна контора Конотопської міської управи, м. Конотоп Сумської області
Ф. Р-2042, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Конотопське міське управління Української допоміжної охоронної поліції, м. Конотоп Сумської області
Ф. Р-2045, 15 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Конотопська міська бібліотека відділу освіти та пропаганди Конотопської міської управи, м. Конотоп Сумської області
Ф. Р-2047, 1 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Конотопський міський архів Конотопської міської управи, м. Конотоп Сумської області
Ф. Р-2048, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Конотопський районний пункт «Заготзерно» Сумської обласної контори «Заготзерно», м. Конотоп Сумської області
Ф. Р-2049, 75 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Тростянецька районна управа, м. Тростянець Тростянецького району Сумської області
Ф. Р-2050, 7 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Угроїдський цукровий завод Сумського окружного управління цукрової промисловості, с. Угроїди Краснопільського району Сумської області
Ф. Р-2051, 9 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Кролевецький пункт «Заготзерно» Сумської обласної контори «Заготзерно», м. Кролевець Кролевецького району Сумської області
Ф. Р-2056, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Гружчанська сільська управа, с. Грузьке Дубов'язівського району Сумської області
Ф. Р-2057, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Боголюбівська сільська управа, с. Боголюбове Тростянецького району Сумської області
Ф. Р-2060, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Великописарівська районна контора «Заготскот» Сумської обласної контори «Заготскот», с. Велика Писарівка Великописарівського району Сумської області
Ф. Р-2062, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Дернівське сільське споживче товариство Охтирської міжрайонної спілки споживчих кооперативних товариств, с. Дернове Великописарівського району Сумської області
Ф. Р-2064, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Солдатська сільська управа, с. Солдатське Великописарівського району Сумської області
Ф. Р-2066, 2 справи. 1942. Каталог, описи.
Ницаська сільська управа, с. Ницаха Великописарівського району Сумської області
Ф. Р-2067, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Олександрівська сільська управа, с. Олександрівське Великописарівського району Сумської області
Ф. Р-2068, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Курилівська сільська управа, с. Курилівка Дубов'язівського району Сумської області
Ф. Р-2069, 9 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Великописарівський господарський банк, с. Велика Писарівка Великописарівського району Сумської області
Ф. Р-2070, 12 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Березівська сільська управа, с. Березівка Великописарівського району Сумської області
Ф. Р-2071, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Дернівська неповна середня школа Великописарівського районного відділу освіти та пропаганди, с. Дернове Великописарівського району Сумської області
Ф. Р-2073, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Будилківський спиртзавод, с. Будилка Лебединського району Сумської області
Ф. Р-2074, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Дубов'язівський районний земельний відділ Дубов'язівської районної управи, с. Дубов'язівка Конотопського району Сумської області
Ф. Р-2075, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Стрілецькопушкарська сільська управа, с. Стрілецька Пушкарка Великописарівського району Сумської області
Ф. Р-2077, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Березівське сільське споживче товариство Охтирської міжрайонної споживчої спілки, с. Березівка Великописарівського району Сумської області
Ф. Р-2078, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Ямненська сільська управа, с. Ямне Великописарівського району Сумської області
Ф. Р-2079, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Братеницьке сільське споживче товариство Охтирської міжрайонної спілки споживчих кооперативних товариств, с. Братениця Великописарівського району Сумської області
Ф. Р-2086, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Сидорово-Ярузьке сільське споживче товариство Охтирської міжрайонної спілки споживчих кооперативних товариств, с. Сидорова Яруга Великописарівського району Сумської області
Ф. Р-2093, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Сидорово-Ярузька сільська управа, с. Сидорова Яруга Великописарівського району Сумської області

Ф. Р-2094, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Попівська сільська управа, с. Попівка Великописарівського району Сумської області

Ф. Р-2095, 2 справи. 1942. Каталог, описи.

Шенгаріївська сільська управа, с. Шенгаріївка Грунського району Сумської області

Ф. Р-2097, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Солдатське сільське споживче товариство Охтирської міжрайонної спілки споживчих кооперативних товариств, с. Солдатське Великописарівського району Сумської області

Ф. Р-2100, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Сумська обласна насіннєва контора Головної насіннєвої контори України, м. Суми Сумської області

Ф. Р-2101, 11 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Грунське сільське споживче товариство Охтирської міжрайонної спілки споживчих кооперативних товариств, с. Грунь Грунського району Сумської області

Ф. Р-2104, 1 справа. 1943. Каталог, описи.

Чорноплатівська сільська управа, с. Чорноплатове Конотопського району Сумської області

Ф. Р-2108, 1 справа. 1941–1942. Каталог, описи.

Відділ записів актів громадянського стану, м. Конотоп Конотопського району Сумської області

Ф. Р-2109, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Конотопська поліклініка № 1 Конотопського міського відділу охорони здоров'я, м. Конотоп Конотопського району Сумської області

Ф. Р-2111, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Буринська районна спілка споживчих кооперативних товариств сільськогосподарського управління німецького командування в Сумській області, с. Буринь Буринського району Сумської області

Ф. Р-2113, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Кролевецька районна контора «Заготскот» Сумської обласної контори «Заготскот», м. Кролевець Кролевецького району Сумської області

Ф. Р-2115, 1 справа. 1942. Каталог, описи.

Михайлівська сільська управа, с. Михайлівка Лебединського району Сумської області

Ф. Р-2116, 11 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Бобровецька сільська управа, с. Боброве Лебединського району Сумської області

Ф. Р-2117, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Фінансовий відділ Конотопської районної управи, м. Конотоп Конотопського району Сумської області

Ф. Р-2118, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Дитяча консультація Конотопського міського відділу охорони здоров'я, м. Конотоп Конотопського району Сумської області

Ф. Р-2119, 5 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Кролевецька районна спілка споживчих кооперативних товариств німецького сільськогосподарського командування в Сумській області, м. Кролевець Кролевецького району Сумської області

Ф. Р-2120, 116 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Контора домоуправління № 15 Сумської міської управи, м. Суми Сумської області

Ф. Р-2121, 1 справа. 1941. Каталог, описи.

Контора домоуправління № 17 Сумської міської управи, м. Суми Сумської області

Ф. Р-2123, 1 справа. 1941. Каталог, описи.

Лебединська кооперативна керамічна виробнича артіль, м. Лебедин Лебединського району Сумської області

Ф. Р-2126, 12 справ. 1941–1942. Каталог, описи.

Піротчинська торфорозробка Сумської обласної торф'яної спілки, с. Піротчине Шосткинського району Сумської області

Ф. Р-2132, 21 справа. 1941–1943. Каталог, описи.

Воронізький цукровий завод Сумського окружного управління цукрової промисловості, м. Вороніж Шосткинського району Сумської області

Ф. Р-2133, 25 справ. 1941–1942. Каталог, описи.

Поліклініка Шосткинського міського відділу охорони здоров'я, м. Шостка Шосткинського району Сумської області

Ф. Р-2134, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Шосткинська міська лікарня Шосткинського міського відділу охорони здоров'я, м. Шостка Шосткинського району Сумської області

Ф. Р-2135, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Шосткинське головне лісництво Сумського обласного управління лісами, м. Шостка Шосткинського району Сумської області

Ф. Р-2136, 4 справи. 1941–1942. Каталог, описи.

Земельний відділ Шосткинської районної управи, м. Шостка Сумської області

Ф. Р-2137, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Лушниківська сільська поліція, с. Лушники Шосткинського району Сумської області

Ф. Р-2139, 1 справа. 1942. Каталог, описи.

Шосткинська міська перукарня Шосткинської міської управи, м. Шостка Сумської області

Ф. Р-2140, 12 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Шосткинська районна санітарна станція Шосткинського районного відділу охорони здоров'я, м. Шостка Сумської області

Ф. Р-2141, 1 справа. 1941–1943. Каталог, описи.

Шосткинський маслозавод Сумського обласного об'єднання молочно-олійної промисловості, м. Шостка Сумської області

Ф. Р-2142, 1 справа. 1943. Каталог, описи.

Воронізька сільська управа, смт Вороніж Шосткинського району Сумської області

Ф. Р-2144, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Путивльське лісництво Сумського обласного управління лісами, м. Путивль Путивльського району Сумської області

Ф. Р-2146, 9 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Клишківська сільська управа, с. Клишки Шосткинського району Сумської області

Ф. Р-2147, 5 справ. 1942. Каталог, описи.

Собичівська сільська управа, с. Собичеве Шосткинського району Сумської області

Ф. Р-2149, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Чапліївська сільська управа, с. Чапліївка Шосткинського району Сумської області

Ф. Р-2151, 1 справа. 1941–1942. Каталог, описи.

Відділ пропаганди та освіти Глухівської районної управи, м. Глухів Глухівського району Сумської області

Ф. Р-2152, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Старосільська сільська управа, с. Старе Село Сумського району Сумської області

Ф. Р-2153, 1 справа. 1941–1942. Каталог, описи.

Початкова школа № 3 Шосткинського міського відділу освіти та пропаганди, м. Шостка Шосткинського району Сумської області

Ф. Р-2156, 4 справи. 1943. Каталог, описи.

Тростянецька міська управа, м. Тростянець Тростянецького району Сумської області

Ф. Р-2158, 2 справи. 1941–1942. Каталог, описи.

Ободівська сільська управа, с. Ободи Хотінського району Сумської області

Ф. Р-2159, 12 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Яструбинецька сільська управа, с. Яструбине Хотінського району Сумської області

Ф. Р-2160, 25 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Склярівська сільська управа, с. Склярівка Хотінського району Сумської області

Ф. Р-2161, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Сумський лісопильний завод Сумського обласного управління лісами, м. Суми Сумської області

Ф. Р-2163, 1 справа. 1943. Каталог, описи.

Дубовицька сільська управа, с. Дубовичі Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2165, 1 справа. 1941–1942. Каталог, описи.
Катеринівська сільська управа, с. Катеринівка Охтирського району Сумської області
Ф. Р-2167, 1 справа. 1943. Каталог, описи.
Ямпільське сільськогосподарське управління німецького сільськогосподарського командування в Сумській області, с. Ямпіль Ямпільського району Сумської області
Ф. Р-2169, 11 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Німецьке командування сільським господарством в Сумській області, м. Суми Сумської області
Ф. Р-2171, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Шосткинська міська і районна управи, м. Шостка Сумської області
Ф. Р-2172, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Ямпільська районна управа, с. Ямпіль Ямпільського району Сумської області
Ф. Р-2173, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Шатрищенська сільська управа, с. Шатрище Ямпільського району Сумської області
Ф. Р-2174, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Ортскомендатура Ямпільського району, с. Ямпіль Ямпільського району Сумської області
Ф. Р-2175, 2 справи. 1941–1942. Каталог, описи.
Військова комендатура № 580 Сумської області
Ф. Р-2176, 1 справа. 1941–1942. Каталог, описи.
Марчихино-Будська сільська управа, с. Марчихина Буда Ямпільського району Сумської області
Ф. Р-2178, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Антонівська сільська управа, с. Антонівка Ямпільського району Сумської області
Ф. Р-2179, 2 справи. 1941–1942. Каталог, описи.
Білицька сільська управа, с. Білиця Ямпільського району Сумської області
Ф. Р-2180, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Ямпільське районне поліцейське управління, с. Ямпіль Ямпільського району Сумської області
Ф. Р-2181, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Ямпільська машинно-тракторна станція, с. Ямпіль Ямпільського району Сумської області
Ф. Р-2182, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Свеська сільська управа, с. Свеса Ямпільського району Сумської області
Ф. Р-2184, 2 справи. 1941–1942. Каталог, описи.
Ямпільське районне головне лісництво Сумського обласного управління лісами, с. Ямпіль Ямпільського району Сумської області
Ф. Р-2185, 3 справи. 1941–1942. Каталог, описи.
Чуйківське лісництво Сумського обласного управління лісами, с. Чуйківка Ямпільського району Сумської області
Ф. Р-2186, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Уповноважений із заготівлі овочів для німецької армії по Ямпільському району Сумської області
Ф. Р-2187, 2 справи. 1941–1942. Каталог, описи.
Ямпільська медична амбулаторія Ямпільського відділу охорони здоров'я, с. Ямпіль Ямпільського району Сумської області
Ф. Р-2190, 7 справ. 1941–1942. Каталог, описи.
Конотопська міська управа, м. Конотоп Сумської області
Ф. Р-2192, 10 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Початкова школа Глухівського районного відділу освіти та пропаганди, с. Уздиця Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2193, 1 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Товстянська сільська управа, с. Товсте Недригайлівського району Сумської області
Ф. Р-2201, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Смілівська районна управа, с. Сміле Смілівського району Сумської області
Ф. Р-2202, 9 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Берюхівська сільська управа, с. Берюх Путивльського району Сумської області
Ф. Р-2203, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Чернечослобідський опорний сільськогосподарський пункт німецького сільськогосподарського командування в Сумській області, с. Чернеча Слобода Смілівського району Сумської області
Ф. Р-2204, 1 справа. 1943. Каталог, описи.
Кролевецький магістрат м. Кролевець Кролевецького району Сумської області
Ф. Р-2205, 35 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Кролевецьке районне допоміжне сільськогосподарське бюро німецького сільськогосподарського командування в Сумській області, м. Кролевець Кролевецького району Сумської області
Ф. Р-2206, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Кролевецьке районне управління Української допоміжної охоронної поліції, м. Кролевець Кролевецького району Сумської області
Ф. Р-2207, 7 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Шалигинське районне управління Української допоміжної охоронної поліції, с. Шалигине Шалигинського району Сумської області
Ф. Р-2208, 4 справи. 1941–1942. Каталог, описи.
Шалигинський мировий суд, с. Шалигине Шалигинського району Сумської області
Ф. Р-2209, 65 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Глухівський маслосирзавод Сумського обласного об'єднання молочно-олійної промисловості, м. Глухів Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2210, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Путивльська поліція «Гема», м. Путивль Путивльського району Сумської області
Ф. Р-2212, 2 справи. 1943. Каталог, описи.
Кролевецька районна управа, м. Кролевець Кролевецького району Сумської області
Ф. Р-2213, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Глухівський млин Сумського обласного бюро борошно-круп'яної, хлібопекарної і олійної промисловості, м. Глухів Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2214, 1 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Глухівська районна управа, м. Глухів Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2215, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Глухівська військова комендатура, м. Глухів Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2216, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Кролевецька камера примирення, м. Кролевець Кролевецького району Сумської області
Ф. Р-2217, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Глухівський господарський банк, м. Глухів Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2218, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Слідчий Кролевецького району, м. Кролевець Кролевецького району Сумської області
Ф. Р-2219, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Хижківська сільська поліція, с. Хижки Конотопського району Сумської області
Ф. Р-2220, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Путивльська районна управа, м. Путивль Путивльського району Сумської області
Ф. Р-2221, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Глухівське повітове поліцейське управління Української допоміжної охоронної поліції, м. Глухів Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2222, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Глухівська спецшкола Глухівської районної управи, м. Глухів Глухівського району Сумської області
Ф. Р-2223, 1 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Великописарівська районна управа, с. Велика Писарівка Великописарівського району Сумської області
Ф. Р-2225, 1 справа. 1943. Каталог, описи.
Путивльське районне управління Української допоміжної охоронної поліції, м. Путивль Путивльського району Сумської області
Ф. Р-2226, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Мировий суд м. Кролевця, м. Кролевець Кролевецького району Сумської області
Ф. Р-2227, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Ортскомендатура м. Кролевця, м. Кролевець Кролевецького району Сумської області
Ф. Р-2228, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Шалигинська районна управа, с. Шалигине Шалигинського району Сумської області
Ф. Р-2229, 2 справи. 1942. Каталог, описи.

Шалигинська сільськогосподарська комендатура, с. Шалигине Шалигинського району Сумської області
Ф. Р-2230, 1 справа. 1942. Каталог, описи.

Хотінська районна ветеринарна лікарня Сумського обласного земельного управління, с. Хотінь Хотінського району Сумської області
Ф. Р-2285, 1 справа. 1942. Каталог, описи.

Мар'ївська медична амбулаторія Сумського районного відділу охорони здоров'я, с. Мар'ївка Сумського району Сумської області
Ф. Р-2288, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Верхньоштанівська сільська управа, с. Верхня Штанівка Білопільського району Сумської області
Ф. Р-2326, 1 справа. 1943. Каталог, описи.

Заболотівська сільська управа, с. Заболотове Кролевецького району Сумської області
Ф. Р-2344, 5 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Червоне районне управління Української допоміжної охоронної поліції, с. Есмань Сумської області
Ф. Р-2359, 11 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Роменський магістрат, м. Ромни Роменського району Сумської області
Ф. Р-2446, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Будинок інвалідів Лебединської міської управи, м. Лебедин Сумської області
Ф. Р-2681

Новомихайлівська початкова школа Сумського районного відділу освіти та пропаганди, с. Новомихайлівка Сумського району Сумської області
Ф. Р-2686, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Влізьківська сільська управа, с. Влізьки Лебединського району Сумської області
Ф. Р-2792, 1 справа. 1941–1943. Каталог, описи.

Лебединський районний фінансовий відділ, м. Лебедин Лебединського району Сумської області
Ф. Р-2794, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Будилківська сільська управа, с. Будилка Лебединського району Сумської області
Ф. Р-2798, 1 справа. 1943. Каталог, описи.

Маловорожб'янська машинно-тракторна станція (МТС), с. Мала Ворожба Лебединського району Сумської області
Ф. Р-2799, 1 справа. 1941–1943. Каталог, описи.

Михайлівська машинно-тракторна станція (МТС), с. Михайлівка Лебединського району Сумської області
Ф. Р-2800, 2 справи. 1943. Каталог, описи.

Лебединський відділ освіти та пропаганди Лебединської міської управи, м. Лебедин Лебединського району Сумської області
Ф. Р-2801, 1 справа. 1942. Каталог, описи.

Межиріцька сільська управа, с. Межиріч Лебединського району Сумської області
Ф. Р-2802, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Гудимівська сільська управа, с. Гудимівка Лебединського району Сумської області
Ф. Р-2803, 2 справи. 1941–1942. Каталог, описи.

Межиріцький сільськогосподарський опорний пункт німецького сільськогосподарського командування в Сумській області, с. Межиріч Лебединського району Сумської області
Ф. Р-2804, 1 справа. 1942. Каталог, описи.

Вирівська сільська управа, с. Вири Улянівського району Сумської області
Ф. Р-2807, 6 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Віринський цукровий завод Сумського обласного управління цукрової промисловості, с. Миколаївка Улянівського району Сумської області

Ф. Р-2808, 1 справа. 1941–1942. Каталог, описи.

Миколаївський сільськогосподарський опорний пункт німецького сільськогосподарського командування в Сумській області, с. Миколаївка Хотінського району Сумської області

Ф. Р-2813, 1 справа. 1943. Каталог, описи.

Роменська районна ветеринарна лікарня Сумського обласного земельного управління, м. Ромни Сумської області

Ф. Р-2827, 15 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Роменська районна поліклініка Роменського відділу охорони здоров'я, м. Ромни Сумської області

Ф. Р-2828, 5 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Будинок інвалідів Роменської міської управи, м. Ромни Сумської області

Ф. Р-2834, 14 справ. 1941–1942. Каталог, описи.

Роменська санітарна станція Роменського міського відділу охорони здоров'я, м. Ромни Сумської області

Ф. Р-2835, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.

Маршалівська машинно-тракторна станція (МТС), с. Маршали Смілівського району Сумської області

Ф. Р-2839, 5 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Чернечослобідська машинно-тракторна станція (МТС), с. Чернеча Слобода Смілівського району Сумської області

Ф. Р-2841, 5 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

Роменський державний млин Сумського обласного бюро борошно-круп'яної, олійної і хлібопекарної промисловості, м. Ромни Сумської області

Ф. Р-2842, 28 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Громадські господарства періоду тимчасової німецько-фашистської окупації Сумської області

Ф. Р-2843, 2100 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Роменський цегельний завод Роменського відділення господарського командування в Сумах, м. Ромни Роменського району Сумської області

Ф. Р-2845, 17 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Роменський заготівельний пункт «Заготсіно» Сумської обласної бази «Заготсіно», м. Ромни Роменського району Сумської області

Ф. Р-2848, 16 справ. 1941–1942. Каталог, описи.

Глинська районна лікарня Глинського районного відділу охорони здоров'я, с. Глинськ Глинського району Сумської області

Ф. Р-2851, 6 справ. 1941–1942. Каталог, описи.

Липівська сільська управа, с. Липове Талалаївського району Сумської області

Ф. Р-2852, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Роменська районна лікарня Роменського районного відділу охорони здоров'я, м. Ромни Сумської області

Ф. Р-2853, 28 справ. 1941–1943. Каталог, описи.

Залатиська сільська управа, с. Залатиха Глинського району Сумської області

Ф. Р-2854, 1 справа. 1943. Каталог, описи.

Рогинецька сільська управа, с. Рогинці Талалаївського району Сумської області

Ф. Р-2855, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Москалівська сільська управа, с. Москалівка Липоводолинського району Сумської області

Ф. Р-2856, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Семенівська сільська управа, с. Семенівка Липоводолинського району Сумської області

Ф. Р-2857, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Березівська ветеринарна лікарня Сумського обласного земельного управління, с. Березівка Талалаївського району Сумської області

Ф. Р-2861, 1 справа. 1941–1942. Каталог, описи.

Глинський районний агрономічний пункт Роменського окружного сільськогосподарського відділу, с. Глинськ Глинського району Сумської області
Ф. Р-2863, 8 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Роменський заготівельний пункт «Заготзерно» Сумської обласної контори «Заготзерно», м. Ромни Роменського району Сумської області
Ф. Р-2868, 91 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Глинське районне допоміжне сільськогосподарське бюро Українського допоміжного сільськогосподарського бюро в Сумській області, с. Глинськ Глинського району Сумської області
Ф. Р-2869, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Роменський алебастровий завод Роменської міської управи, м. Ромни Сумської області
Ф. Р-2877, 5 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Липоводолинська районна управа, с. Липова Долина Липоводолинського району Сумської області
Ф. Р-2879, 54 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Роменський районний агрономічний пункт Роменського окружного сільськогосподарського відділу, м. Ромни Сумської області
Ф. Р-2880, 1 справа. 1943. Каталог, описи.
Миколаївська неповна середня школа Роменського районного відділу освіти та пропаганди с. Миколаївка Роменського району Сумської області
Ф. Р-2883, 7 справ. 1941–1942. Каталог, описи.
Великобубнівська сільська управа, с. Великі Бубни Талалаївського району Сумської області
Ф. Р-2887, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Біловодська сільська управа, с. Біловоди Роменського району Сумської області
Ф. Р-2889, 4 справи. 1942. Каталог, описи.
Бобрицька медична амбулаторія Роменського районного відділу охорони здоров'я, с. Бобрик Роменського району Сумської області
Ф. Р-2890, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Роменська міжрайонна контрольно-насіннєва лабораторія Роменського окружного сільськогосподарського відділу, м. Ромни Сумської області
Ф. Р-2891, 13 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Лозівська сільська управа, с. Лозова Роменського району Сумської області
Ф. Р-2892, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Засульська медична амбулаторія Роменського районного відділу охорони здоров'я, с. Засулля Роменського району Сумської області
Ф. Р-2898, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Миколаївська сільська управа, с. Миколаївка Роменського району Сумської області
Ф. Р-2899, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Музей Роменського міського відділу освіти та пропаганди, м. Ромни Роменського району Сумської області
Ф. Р-2901, 5 справ. 1941–1942. Каталог, описи.
Роменська реміснича школа Роменської міської управи, м. Ромни Роменського району Сумської області
Ф. Р-2902, 61 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Роменське головне лісництво Сумського обласного управління лісами, м. Ромни Роменського району Сумської області
Ф. Р-2903, 68 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Роменська агрономічна школа Роменського окружного сільськогосподарського відділу, м. Ромни Роменського району Сумської області
Ф. Р-2904, 62 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Левченківська сільська управа, с. Левченки Роменського району Сумської області
Ф. Р-2905, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Кашпурівська сільська управа, с. Кашпури Роменського району Сумської області
Ф. Р-2907, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.

Бобрицька сільська управа, с. Бобрик Роменського району Сумської області
Ф. Р-2908, 14 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Роменська районна управа, м. Ромни Роменського району Сумської області
Ф. Р-2909, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Погожокриницька сільська управа, с. Погожа Криниця Роменського району Сумської області
Ф. Р-2910, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Роменський промисловий відділ Роменської міської управи, м. Ромни Роменського району Сумської області
Ф. Р-2911, 29 справ. 1943. Каталог, описи.
Житнянська сільська управа, с. Житнє Роменського району Сумської області
Ф. Р-2912, 14 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Роменське акціонерне товариство «Прогрес», м. Ромни Роменського району Сумської області
Ф. Р-2913, 1 справа. 1941. Каталог, описи.
1-ша Роменська розрахункова контора Роменської міської управи, м. Ромни Роменського району Сумської області
Ф. Р-2914. 1941. Каталог, описи.
Роменський державний господарський банк, м. Ромни Роменського району Сумської області
Ф. Р-2915, 13 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Роменський український музично-драматичний театр ім. Леонтовича Роменської міської управи, м. Ромни Сумської області
Ф. Р-2916, 1 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
2-га Роменська розрахункова контора Роменської міської управи, м. Ромни Роменського району Сумської області
Ф. Р-2917, 14 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Роменська торфорозробка Сумської обласної торф'яної спілки, м. Ромни Роменського району Сумської області
Ф. Р-2919, 29 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Плавинищенська сільська управа, с. Плавинище Роменського району Сумської області
Ф. Р-2921, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Роменське фармацевтичне виробництво Роменської міської управи, м. Ромни Роменського району Сумської області
Ф. Р-2923, 25 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Роменський історичний архів Роменського міського відділу освіти та пропаганди, м. Ромни Роменського району Сумської області
Ф. Р-2926, 27 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Ярошівська сільська управа, с. Ярошівка Талалаївського району Сумської області
Ф. Р-2930, 3 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Гринівська сільська управа, с. Гринівка Смілівського району Сумської області
Ф. Р-2933, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Яснопільщинська сільська управа, с. Яснопільщина Липоводолинського району Сумської області
Ф. Р-2934, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Панасівська сільська управа, с. Панасівка Липоводолинського району Сумської області
Ф. Р-2935, 11 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Кимличківська сільська управа, с. Кимличка Липоводолинського району Сумської області
Ф. Р-2936, 2 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Байрацький сільськогосподарський опорний пункт німецького сільськогосподарського командування в Сумській області, с. Байрак Липоводолинського району Сумської області
Ф. Р-2937, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Байрацька сільська управа, с. Байрак Липоводолинського району Сумської області
Ф. Р-2938, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.

Лучківська сільська управа, с. Лучка Липоводолинського району Сумської області
Ф. Р-2939, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Яганівська сільська управа, с. Яганівка Липоводолинського району Сумської області
Ф. Р-2940, 1 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Яловоокіпська сільська управа, с. Яловий Окіп Липоводолинського району Сумської області
Ф. Р-2941, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Русанівська сільська управа, с. Русанівка Липоводолинського району Сумської області
Ф. Р-2942, 6 справ. 1942–1943. Каталог, описи.
Сумське обласне управління державними господарствами і підпорядковані йому державні господарства періоду тимчасової німецько-фашистської окупації Сумської області
Ф. Р-2943, 125 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Кимличанське сільське споживче товариство Роменської міжрайонної спілки споживчих кооперативних товариств, с. Кимличка Липоводолинського району Сумської області
Ф. Р-2954, 3 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Транспортна контора Роменської міської управи, м. Ромни Сумської області
Ф. Р-2964, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Русанівське сільське споживче товариство Роменської міжрайонної спілки споживчих кооперативних товариств, с. Русанівка Липоводолинського району Сумської області
Ф. Р-2967, 4 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Смілівська районна лікарня Смілівського районного відділу охорони здоров'я, с. Сміле Смілівського району Сумської області
Ф. Р-2979, 4 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Роменський м'ятний завод Роменської міської управи, м. Ромни Сумської області
Ф. Р-2983, 71 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Роменський заготівельний пункт «Тютюнсировина» Роменської міжрайонної контори «Тютюнсировина», м. Ромни Сумської області
Ф. Р-2984, 43 справи. 1941–1943. Каталог, описи.
Сульська болотна станція Роменського окружного сільськогосподарського бюро, с. Ведмеже Талалаївського району Сумської області
Ф. Р-2987, 1 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Роменська міжрайонна санітарна станція Роменського районного відділу охорони здоров'я, м. Ромни Сумської області
Ф. Р-2988, 7 справ. 1941–1943. Каталог, описи.
Роменська міжрайонна сорто-насіннєва база, м. Ромни Сумської області
Ф. Р-2992, 1 справа. 1942–1943. Каталог, описи.
Малобубнівська сільська управа, с. Малі Бубни Роменського району Сумської області
Ф. Р-2994, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Роменська дитяча психіатрична лікарня Роменського міського відділу охорони здоров'я, м. Ромни Сумської області
Ф. Р-2996, 2 справи. 1942–1943. Каталог, описи.
Конотопська районна спілка споживчих товариств Сумської обласної спілки споживчих товариств, м. Конотоп Сумської області
Ф. Р-3018, 1 справа. 1943. Каталог, описи.
Вікторівська сільська управа, с. Вікторово Шалигинського району Сумської області
Ф. Р-3115, 1 справа. 1941–1942. Каталог, описи.
Коровинецька лікарня Роменського відділу охорони здоров'я, с. Коровинці Роменського району Сумської області
Ф. Р-3291, 1 справа. 1941–1943. Каталог, описи.
Буринська міська управа, м. Буринь Буринського району Сумської області
Ф. Р-3381, 1 справа. 1942. Каталог, описи.
Степанівська сільська управа, с. Степанівка Буринського району Сумської області
Ф. Р-3382, 3 справи. 1941–1942. Каталог, описи.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів та встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Обласна надзвичайна державна комісія зі встановлення збитків та злочинів, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками громадянам, колгоспам, громадським організаціям і установам Сумської області, м. Суми

Ф. Р-2191, 217 справ. 1941–1944. Каталог, описи.

Архівні колекції

Колекція документів громадян, вивезених до фашистської Німеччини, та тих, які проживали на тимчасово окупованій території Сумської області в період Великої Вітчизняної війни

Ф. Р-7615, 5268 справ. 1942–1943. Каталог, описи.

VORWORT

Wie der Deutsche, so dient auch der ausländische Arbeiter der Stirn und der Faust durch seinen Arbeitseinsatz im Großdeutschen Reich dem Neuaufbau Europas und dem Kampf um die lebensnotwendigen Voraussetzungen für eine glückliche Zukunft und Wohlfahrt der Völker im europäischen Raum. Der ausländische Arbeiter muß sich dieser Aufgabe und Auszeichnung stets bewußt sein. Auf diesem Gedanken beruht sein Einsatz, seine Arbeitsleistung und seine persönliche Haltung.

DER GENERALBEVOLLMÄCHTIGTE
FÜR DEN ARBEITSEINSATZ

4

ARBEITSBUCH
FÜR AUSLÄNDER
(VERORDNUNG VOM 1. MAI 1943)

Paraska
(Vorname)
Ewsejenko
(Zuname)
(Geburtsname bei Frauen)

Der Paß oder das Grundlegitimationspapier des Ausländers ist ausgestellt von der ...
in ... und hat die
Nr. ...

(Eigenhändige Unterschrift des Inhabers)
24. 4. 44

ARBEITSBUCH
FÜR AUSLÄNDER

5

Herkunftsland	besetzte Ostgebiete
Geburtstag	20. April 1925
Geburtsort	Ulchowka
Kreis	[illegible]
a) Staatsangehörigkeit	ungeklärt (Ostarbeiterin)
b) Volkszugehörigkeit	
c) Familienstand	led.
d) Anzahl der minderjährigen Kinder	

3

3

DEUTSCHES REICH

ARBEITSBUCH
FÜR AUSLÄNDER

Трудова книжка Євсеєнко Параски, вивезеної на примусові роботи до Німеччини
ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 6, спр. 417, арк. 2–5

263062 *

OSTARBEITER SPARKARTE

Ощадна картка Бабинка В., вивезеного на примусові роботи до Німеччини. 1944 р.
ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 6, спр. 508, арк. 1, 1 зв.

Реєстраційна картка (анкета) працівника. 19 серпня 1942 р.
ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 5, спр. 536, арк. 6, 6 зв.

A 418/ 1164 „Kennzeichenpflichtig"

Arbeitskarte
трудовая карточка

Diese Arbeitskarte gilt als Paßersatz im Sinne der ... Bekanntmachung vom 7. 6. 1932 ...

für sowjetrussische Arbeitskräfte
для русской рабочей силы

aus dem altsowjetrussischen Gebiet
из старо-советской области

Rebrowa, Lydia
Ребровой Лидии

linker Zeigefingerabdruck

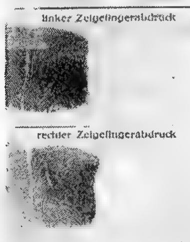

rechter Zeigefingerabdruck

ml. 140 gram 6. 42. 100 000 / 90 / H/0896-1924

Diese Arbeitskarte berechtigt nur zur Arbeit bei dem genannten Betriebsführer und wird beim Verlassen dieses Arbeitsplatzes ungültig

Nr. 2

Herkunftsland: Altsowjetrussisches Gebiet

Arbeitskarte трудовая карточка

Gültig nur für die untenbezeichnete Arbeitsstelle

LAA Westfalen Nr. X : 141

Familienname: Rebrowa Реброва Rufname: Lydia Лидия

(bei Frauen auch Geburtsname) led., ...

Geburtstag: 4.5.25 Wird die deutsche Sprache beherrscht? Ja nein*) ...weiblich*)

Heimatort: Winiza в Виннице Kreis: Winiza

Staatsangehörigkeit: sowjetrussisch

Beschäftigt als Hausgehilfin (Berufsgruppe) 22a1

Arbeitsbuch/Ersatzkarte Nr.: ./. und Berufsgruppe: ...

Unternehmer (Arbeitgeber): Paul Hagspihl, Hagen

Arbeitsstelle (Ort): Dickstr. 4 Kreis: Hagen

Работает у Павла Хагшпиля в Хагене

Ausgestellt am 24.11. 1942 Gültig bis zum 19.11.1944

*) (Nichtzutreffendes streichen) Wenden!

Робоча картка радянських громадян, вивезених до Німеччини, яка надавала право на роботу тільки у певного роботодавця

ЦДАВО України, ф. 3676, оп. 4, спр. 41г, арк. 199, 199 зв.

Лист остарбайтера з нацистської неволі

ДА Вінницької обл., ф. Р-4277, оп. 1, спр. 2, од. зб. 12

Absender: / Надавець: / Отправитель:

Lagerstempel mit genauer postalischer Angabe

Durch Deutsche Dienstpost

Postkarte mit Antwort

An, Кому:

Durch Deutsche Dienstpost Ukraine.

Inhaber ist nur zum Zwecke der Arbeitsverrichtung zum Verlassen der Unterkunft berechtigt.

Владельцу сего разрешается выход из помещения единственно ради работы.

Arbeitskarte

Inhaber darf ... für Arbeitskräfte ohne Genehmigung der Ortspolizeibehörde nicht verlassen

~~aus dem Generalgouvernement Polen~~

~~und~~

~~Bescheinigung~~

~~über eingezahlte Lohnersparnisse~~

Raum für Fingerabdruck linker — Zeigefinger — rechter

Vor- und Zuname:

Особовий документ остарбайтера про дозвіл залишати приміщення виключно заради роботи

ДА Вінницької обл., ф. Р-6023, оп. 1, спр. 4827, арк. 2

I.22

Державний архів Тернопільської області

46001, м. Тернопіль, вул. Сагайдачного, 14
Тел./факс (0352) 52-26-18
E-mail: dato_bogd@tr.ukrtel.net
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra19

До реєстру довідника включено інформацію стосовно 61 фонду архіву, документи яких висвітлюють події періоду нацистської окупації Тернопільської області (1941–1944). Серед них 59 фондів – фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»), 1 – Тернопільської обласної комісії сприяння надзвичайній державній комісії із встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і завданих ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам на території області, 1 – представляє архівні колекційні зібрання. Мова документів – українська, німецька, польська, російська.

У результаті заздалегідь запланованого нацистським керівництвом Німеччини розчленування українських земель у серпні 1941 р. Тернопільщину, об'єднану разом із Львівською, Дрогобицькою, Станіславською (нині Івано-Франківська) областями у дистрикт Галичина, було включено до польського генерального губернаторства. На жаль, далеко не всі документальні свідчення, що відображають окупаційну політику та умови життя населення регіону доби нацистської окупації, збереглися. Втім, наявна джерельна база Державного архіву Тернопільської області вміщує

цінну інформацію для дослідження історії Другої світової війни на теренах України.

Серед документів, що збереглися в архіві, *органи управління окупованою територією* представляють документи як місцевих органів окупаційної адміністрації – окружного (ф. Р-196) та районних комісаріатів (фф. Р-192, Р-213), начальника (шефа) району (ф. Р-276), так і органів місцевого самоврядування – окружного старостства (ф. Р-285), 5 – міських (фф. Р-181, Р-185, Р-187, Р-208, Р-214), районної (ф. Р-195), волосної (ф. Р-200) та повітової (ф. Р-205) управ. Хоча кількість цих фондів, а також склад наявних у них документів невеликі, але й у цих зібраннях знаходимо інформацію, що (хоча й фрагментарно) відображає діяльність місцевих органів окупаційної адміністрації та місцевого самоврядування Тернопільської області, економічну експлуатацію загарбаних територій, умови життя населення. Зокрема, у фонді Кременецького окружного комісаріату (ф. Р-196) маємо накази і розпорядження комісара про охорону кордонів, діяльність судів, хлібоздачу, примусове вивезення осіб на роботу до Німеччини. Відклалися тут і розпорядження та інструкції відділу сільського господарства про розподіл продуктів харчування, таблиці цін на сільськогосподарські продукти, звіт про врожайність технічних культур по району; інструкції фінансового відділу про оподаткування населення і накладання штрафів; інформація судових органів про єврейський погром у м. Старий Вишнівець; відомості районних лікарів про випадки захворювань на тиф серед населення, листування з Кременецьким шкільним інспектором, відомості про кількість шкіл і учнів в окрузі; транспортні свідоцтва робітників, видані біржею праці; картотека і списки службовців та робітників району, списки сільських жителів і відомості про кількість землі; акти опису нерухомого майна; відомості обліку, квитанції сплати податків; прибутково-видаткові касові ордери. Зберігаються у складі фонду також фінансові звіти друкарні «Кременецький вісник». У фонді Збаразького районного комісаріату (ф. Р-192) представлено паспорти, довідки про народження, національність осіб населених пунктів Збаразького повіту; у фонді Скалатського районного комісаріату (ф. Р-213) – наряди, листування районного комісара із сільськими управами (документи яких не відклалися в окремих фондах) про надання їм підвод для забезпечення проведення сільськогосподарських робіт та перевезень, списки дорожніх робітників, заяви службовців комісаріату про надання їм матеріальної допомоги.

Різноманітну інформацію подають документи фондів органів місцевого самоврядування. Свідчення щодо реалізації нацистської окупаційної політики вміщують розпорядження, відомості Тернопільського окружного старостства, оголошення окупаційної адміністрації з ф. Р-285. У складі фонду наявні анкетні дані стосовно німців, які прибули на роботу до м. Тернополя, особові документи, бюджетний кошторис Тернопільського окружного старостства. Інформативно цінним джерелом є фонд Тернопільської міської управи (ф. Р-181) – найбільший за складом документів (налічує 388 справ) з-поміж інших фондів цієї групи. Серед документів фонду: обіжники та розпорядження генерал-губернатора дистрикту Галичина, начальника поліції дистрикту Галичина та управління м. Тернополя про створення адміністративного управління, про

реєстрацію та облік населення і сільських господарств, про справляння податків; накази, розпорядження та інструкції коменданта м. Тернополя про організацію товариств на території міста, пожежної та протиповітряної оборони, бомбосховищ; щоденні рапорти відділів пожежної оборони, санітарної очистки міста щодо обсягів виконаних робіт; листування з управліннями, філіями, відділами з адміністративно-господарських питань; статистичні дані про кількісний та національний склад населення; списки приватних будинків, їхніх власників та квартиронаймачів; списки робітників підприємств; заяви громадян про надання дозволу на право ведення торгівлі; навчальна програма для українських народних шкіл Галичини. У фонді Гусятинської міської управи (ф. Р-185) знаходимо відомості про справляння податків з нерухомого майна громадян, установ і підприємств. До складу фонду Скалатської міської управи (ф. Р-187) увійшли розпорядження, інструкції, інформації Тернопільської окружної управи, окружного відділу пожежної охорони про роботу міської і волосних управ, дорожніх відділів, пожежних команд; листування з волосними і сільськими управами з господарських питань; із повітовим товариством, районним комісаром, міською та єврейською управами – про накладання штрафів на євреїв, реєстрацію зерносховищ, велосипедів; накази про накладання штрафів і списки оштрафованих осіб; відомості про кількість населення, орної землі, посівних площ; реєстри підприємств і нерухомого майна; списки робітників і службовців міської управи, електростанції, членів добровільної команди пожежної охорони, службовців міського і повітових лісництв, ковалів, пасічників, дорожніх майстрів і робітників, священиків, уродженців м. Скалата, списки агентів товариства «Флора» концерну «Вікторія-Берлін» у м. Скалаті. Наявні тут також договори про оренду і купівлю будинків, що належали єврейським родинам; документи про організацію церковної парафії. У складі фонду Ланівецької районної управи (ф. Р-195) наявні розпорядження начальника управи; дані щодо кількості зданої сільськогосподарської продукції; списки сільських господарств з відомостями про кількість населення, землі, зібраного врожаю; списки населення по с.х району та осіб на примусове вивезення на роботу до Німеччини; списки єврейського населення; відомості щодо осіб, які служили в Червоній армії, а також тих, які не виконували планів держпоставок, не сплачували податків; заяви про прийняття на роботу, автобіографії; довідки та відомості про народження жителів району. Інформацію щодо кількості землі, населення, сільських жителів волості, відомості про сплату податків, кількість доріг, мостів і дорожніх майстрів вміщують документи, що збереглися у фонді Староскалатської волосної управи (ф. Р-200). У фонді Скалатського повітового управління (ф. Р-205) збереглися документи Тернопільської окружної управи: розпорядження, обіжники повітовим управам щодо обліку громадської землі та майна. Відклалися тут і листування з окружним начальником, міською і сільськими управами, єврейською радою з питань сільського господарства, санітарного стану міста, роботи євреїв, плати за лікування в госпіталі, реєстрації майна; інформація для міського управління про ціни на зерно, картотека обліку здачі зерна населенням повіту; статистичні відомості

про кількість населення, худоби у м. Скалаті, Гримайлові, Підволочиську; проекти статуту Української допомогової організації.

У невеликому обсязі збереглися в архіві документи *поліції та жандармерії.* З них сформовано тільки 2 фонди – Української поліції Тернопільського округу (ф. Р-284, 7 справ) та жандармського постерунку в м. Бучач Чортківського округу (ф. Р-279, 2 справи).

Серед «окупаційних фондів» архіву за кількістю, змістом документів (а отже, й інформативною цінністю) вирізняється фонд Тернопільської окружної *прикордонної охорони* дистрикту Галичина (ф. Р-174). До його складу входять 1458 справ. У наказах, розпорядженнях головного і Тернопільського управлінь прикордонної охорони, що містяться у фонді, йдеться про завдання прикордонної охорони, організацію прикордонних станиць, застав, забезпечення їх обладнанням, продуктами, транспортом, паливом, військовим спорядженням. Збереглися у фонді зашифровані накази і службові розпорядження командування прикордонних станиць, звіти військового командування про ситуацію на передовій лінії фронту; повідомлення таємної державної поліції про становище в Європі, втечу французьких військовополонених з концтабору; документи про ліквідацію кордону між Галичиною і генерал-губернаторством, правила перетинання кордону, про евакуацію єврейського населення з Угорщини в Галичину, про обмін військовополоненими між СРСР і Польщею, про затримання осіб при переході кордону, покарання контрабандистів, про примусове вивезення українців на роботу до Німеччини. Наявні тут і листування начальників прикордонних застав, окружного, районних комісарів з начальниками прикордонної охорони з фінансово-господарських питань і особового складу прикордонників; щоденники завдань підрозділів прикордонної охорони, топографічні зйомки кордону; справи про прийняття й звільнення прикордонників, нагородження їх за військові заслуги і стягнення штрафів за порушення, присвоєння і підвищення звань, навчання, про дезертирство прикордонників, їх покарання, реєстрацію вбитих і безвісти зниклих солдат. Документи фонду відображають також санітарний стан, боротьбу з інфекційними і венеричними захворюваннями у військових частинах, стан здоров'я солдат прикордонної охорони. Привертають увагу відомості про партизанський рух на території Збаразького повіту. Серед документів з особового складу можна віднайти анкетні листи прикордонників – членів німецької націоналістичної робітничої партії, націонал-соціалістичної робітничої партії.

До складу фонду *німецької охоронної дивізії* № 444 м. Тернополя (ф. Р-179) увійшли накази, розпорядження, інформації Генерального штабу і місцевого командування збройними силами про воєнні дії на Східному і Західному фронтах, про забезпечення військових частин автотранспортом, про проведення медичного огляду солдат і офіцерів; відомості охоронної дивізії про кількість і стан автотранспорту, направленого на східний фронт; листування з власниками заводів і промислових підприємств з питань доставки автомашин і запасних частин до них; секретний список автомашин усіх марок; відомості, довідки медичних комісій, штатних лікарів про стан здоров'я солдат; кількість хворих і поранених, історії хвороб військовиків.

Досить чисельна група – 15 фондів – репрезентує *стан судочинства* Тернопільщини доби нацистської окупації. Цю групу становлять фонди: Тернопільського (ф. Р-176), Кременецького (ф. Р-202), Бережанського (ф. Р-1983) окружних судів; Тернопільського (ф. Р-177), Збаразького (ф. Р-183), Підволочиського (ф. Р-186), Скалатського (ф. Р-190), Теребовлянського (ф. Р-194), Борщівського (ф. Р-197), Копичинського (ф. Р-209), Заложцівського (ф. Р-510) міських судів; Катергбурзького (ф. Р-203) та Кременецького (ф. Р-215) мирового судів; прокуратури Тернопільського окружного суду (ф. Р-178); нотаріуса Бохненського Степана, м. Збараж (ф. Р-2307). Серед цих фондів є великообсягові, що складаються з кількох сот або навіть тисяч справ (наприклад, ф. Р-176 налічує 938 справ, ф. Р-177 – 2877, ф. Р-178 – 1245, ф. Р-190 – 284 справи). Більшість з фондів сформовано з кримінальних та цивільних справ. Зберігаються у їх складі й директивні документи, протоколи судових засідань, судові рішення, вироки, звіти про роботу судів, заяви, скарги, позови громадян, списки службовців і працівників судів. У складі ф. Р-176 відклались і відомості про реєстрацію, статут, керівний склад кооперативів; списки лікарів та ветеринарних лікарів; у ф. Р-177 наявні статистичні відомості щодо смертності й кількості незаконнонароджених дітей у Тернопільському повіті, заповіти окремих осіб про спадщину.

Майже не збереглися в архіві фонди, що стосуються діяльності *органів економічного освоєння окупованих нацистами територій, комунікаційного та житлово-комунального забезпечення, суб'єктів господарювання,* зокрема бірж праці, промислових та сільськогосподарських установ і підприємств, заготівельних організацій, банків, інженерно-будівельних організацій, транспорту. Серед наявних у складі «окупаційних фондів» архіву маємо лише фонди: Кременецького торговельного відділу міської управи (ф. Р-201), Тернопільського окружного кооперативного землеробського товариства (ф. Р-180), Скалатського повітового товариства кооперативів (ф. Р-191), Збаразького відділення районного товариства споживчої кооперації «Народна торгівля» (ф. Р-207), Копичинського повітового товариства кооперативів (ф. Р-210), Тернопільського головного митного управління дистрикту Галичина (ф. Р-216), Тернопільського окружного фінансового інспекторіату дистрикту Галичина (ф. Р-175), Скалатського (ф. Р-188) та Копичинецького (ф. Р-193) районних податкових управлінь, Кременецької міської електростанції (ф. Р-211), Борщівської гідроелектростанції міської управи Чортківського округу (ф. Р-381), управління німецької східної пошти в м. Тернополі (ф. Р-173). Втім, документи фондів фіксують (хоча й уривчасто) економічний визиск регіону, додають важливі деталі до загальної картини життя населення Тернопільської області під нацистською окупаційною владою. Так, з листування у ф. Р-180 можна довідатися про стан торгівлі; відомості інформують про порядок землекористування у Бучацькому повіті; квитанції, грошові рахунки – про продані та закуплені Тернопільським окружним кооперативним землеробським товариством промислові товари. У фонді зберігся примірник газети «Кооперація» від 10 січня 1943 р. Діяльність органів митного контролю зафіксували документи ф. Р-216, це, зокрема – накази головного монопольного управління; міжнародні оголошення для митниць про порядок

стягнення мита за перевезення вантажів; звіти про роботу; заяви про надання дозволу на торгівлю монопольними товарами; податкові контрольні, розрахункові, виробничі книги; акти ревізій, протоколи перевірки підприємств. У ф. Р-191 відклалися обіжники, розпорядження фінансового відділу генерал-губернаторства, сільськогосподарського управління, ревізійної спілки кооперативів у м. Львові з фінансових, організаційних питань, оподаткування, заготівлі сільськогосподарських продуктів та цін на них; листування із сільськогосподарським управлінням, торговельним відділом, ревізійним товариством, окружним начальником, заводом спиртних напоїв, фірмами, сільськогосподарським банком з питань товарообігу, торгівлі, постачання продуктів; відомості про роботу повітової спілки; прейскуранти цін на овочі й технічні культури. Серед документів ф. Р-188 – розпорядження Скалатського повітового податкового управління про введення земельного податку; відомості про визначення розмірів податків від нерухомого майна осіб, організацій, приватних торгових підприємств, службовців; дані щодо податкового обігу і розподілу податків; виконавчі листки примусового стягнення податків з населення; у ф. Р-193 також представлено виконавчі листи, кошториси примусового стягнення податків з населення, проведення конфіскації майна. Різноманітну інформацію (що відображає не тільки функціонування зв`язку) вміщують документи з фонду управління німецької східної пошти у м. Тернополі. До складу фонду увійшли: накази, обіжники, розпорядження, інструкції головного управління німецької східної пошти і начальників пошт в містах Кракові та Львові з адміністративних і фінансових питань; секретне листування з поліцією з питань безпеки; листи добровольців стрілецької дивізії СС «Галичина», представників українських організацій; осіб з Польщі та Німеччини своїм рідним і знайомим; заяви окремих осіб про дозвіл їм мати радіоапаратуру та дозвіл гестапо на право використання радіоприймачів, телефонів; правила розсилки листів; графіки відправлення поїздів; списки поштових відділень, районів діяльності поштових і телеграфних служб; списки робітників і службовців Тернопільського поштамту; списки й адреси власників радіоприймачів, телефонів; перелік газет і журналів, які випускалися на території м. Тернополя.

Не збереглися в архіві фонди установ і закладів *охорони здоров`я, соціального забезпечення і страхування, культури.*

Освітню галузь регіону представляють фонди Кременецького окружного шкільного інспекторату (ф. Р-204), народних шкіл (фф. Р-230, Р-231), семирічної школи (ф. Р-282), гімназій (фф. Р-212, Р-2339), середніх торгових (фф. Р-199, Р-283) та технічної (ф. Р-206) шкіл, ремісничої промислової школи (ф. Р-2218). Вони вміщують інформацію щодо загального стану початкової та середньої освіти Тернопільщини періоду нацистської окупації, звіти про успішність учнів, статистичні відомості щодо кількості учнів та вчителів, протоколи екзаменаційних комісій, навчальні програми, свідоцтва учнів про освіту.

Витяги з повідомлень німецького інформаційного бюро становлять фонд Р-198 – «Кореспонденція представника німецького інформбюро при рейхскомісаріаті України».

Документи і матеріали 4 фондів висвітлюють діяльність *громадських організацій* населення Тернопільської області – як українського, так і польського. Фонди Збаразької повітової делегатури Українського окружного комітету (ф. Р-184) та Скалатського повітового Українського комітету (ф. Р-189) представляють діяльність цих місцевих осередків Українського центрального комітету (УЦК)*. У складі фондів – директивні матеріали, листування з УЦК з фінансових питань, питань освіти та виховання дітей, організації бібліотек, гуртків самодіяльності, курсів для неписьменних; заяви про прийом до організації; тексти лекцій про Т. Г. Шевченка (ф. Р-184), тексти лекцій відділу культури та праці УЦК (ф. Р-189); зразки форм для звітів повітових українських комітетів про кількість осіб, вивезених до Німеччини. У фонді організації української молоді «Січ» у м. Тернополі (ф. Р-251) збереглися заяви про вступ до лав організації. Серед документів фонду Тернопільського окружного польського комітету опіки (ф. Р-182) – накази, обіжники головної ради опіки в м. Кракові, окружного комітету; листування з міським комісаром і головним окружним товариством з питань опіки; звіт про роботу комітету; списки членів комітету, відомості про сплату членських внесків; заяви і списки осіб, які отримали грошову допомогу від комітету; пам'ятка із соціального страхування.

Групу фондів *радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів та встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни,* представляють документи Тернопільської обласної комісії сприяння Надзвичайній державній комісії із встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам на території області (ф. Р-274). У 235 справах фонду зосереджено документи, що датуються 1944–1946 рр. Серед них – постанова Раднаркому СРСР і вказівки про порядок обліку збитків, завданих німецько-фашистськими окупантами; акти районних та Тернопільської міської комісії про розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників у період тимчасової нацистської окупації області; відомості, акти обстежень, реєстри актів обліку збитків, завданих промисловості, сільському господарству, установам, організаціям, навчальним закладам, населенню м. Тернополя та області (за даними індивідуальних актів тільки золотих і срібних речей, коштовностей у населення було вилучено на суму 4 802 196 крб); відомості про громадян, примусово вивезених до Німеччини; опитувальні листи, посвідчення громадян, які повернулися з фашистської неволі; підсумкові дані розслідування злочинів нацистських загарбників та завданих ними збитків по Тернопільській області.

Колекційні зібрання архіву репрезентовано ф. Р-3445 – «Колекція документів Армії Крайової на Тернопільщині», документи і матеріали якого висвітлюють не тільки діяльність Армії Крайової, а й дають уявлення про ситуацію в регіоні, життя населення. Документи фонду надійшли до архіву у 1996 р. від мешканця с. Ягільниця Чортківського району, який

*Див. також: «Центральний державний архів вищих органів влади і управління України», «Державний архів Львівської області».

знайшов їх, розбираючи хату. У документах відображено створення польськими патріотичними силами на Тернопільщині осередків національного опору, міститься інформація щодо здійснення терористичних актів, диверсій, саботажу; відомості про кількість зброї, технічне забезпечення та чисельний склад відділів бойового призначення за 1943–1945 рр. Наявні у складі колекції й карти; в уривках рапорту про польсько-українське військове протистояння на території інспекторату «Кремінь» подано списки польського населення, яке загинуло внаслідок цього протистояння.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Управління Німецької східної пошти в м. Тернополі дистрикту Галичина
Ф. Р-173, 98 справ. 1941–1944. Опис.
Тернопільська округжна прикордонна охорона дистрикту Галичина
Ф. Р-174, 1458 справ. 1941–1944. Опис.
Тернопільський окружний фінансовий інспекторіат дистрикту Галичина
Ф. Р-175, 1773 справи. 1939–1944. Опис.
Тернопільський окружний суд дистрикту Галичина
Ф. Р-176, 938 справ. 1941–1944. Опис.
Тернопільський міський суд, м. Тернопіль дистрикту Галичина
Ф. Р-177, 2877 справ. 1941–1944. Опис.
Прокуратура Тернопільського окружного суду дистрикту Галичина
Ф. Р-178, 1245 справ. 1941–1944. Опис.
Німецька охоронна дивізія № 444, м. Тернопіль дистрикту Галичина
Ф. Р-179, 54 справи. 1941–1944. Опис.
Тернопільське окружне кооперативне землеробське товариство, м. Тернопіль дистрикту Галичина
Ф. Р-180, 42 справи. 1941–1944. Опис.
Тернопільська міська управа Тернопільського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-181, 388 справ. 1941–1944. Опис.
Тернопільський окружний польський комітет опіки, м. Тернопіль Тернопільського округу
Ф. Р-182, 16 справ. 1941–1944. Опис.
Збаразький міський суд Тернопільського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-183, 31 справа. 1941–1944. Опис.
Збаразька повітова делегатура Українського окружного комітету, м. Збараж Тернопільського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-184, 7 справ. 1942–1944 Опис.
Гусятинська міська управа, м. Гусятин Чортківського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-185, 9 справ. 1942–1943. Опис.
Підволочиський міський суд, м. Підволочиськ Тернопільського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-186, 5 справ. 1942–1944. Опис.
Скалатська міська управа, м. Скалат Тернопільського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-187, 31 справа. 1941–1944. Опис.
Скалатське районне податкове управління, м. Скалат Тернопільського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-188, 12 справ. 1941–1943. Опис.
Скалатський повітовий український комітет, м. Скалат Тернопільського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-189, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Скалатський міський суд, м. Скалат Тернопільського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-190, 284 справи. 1941–1943. Опис.

Скалатське повітове товариство кооперативів, м. Скалат Тернопільського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-191, 36 справ. 1941–1944. Опис.

Збаразький районний комісаріат, м. Збараж Тернопільського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-192, 363 справи. 1943–1944. Опис.

Копичинецьке районне податкове управління, м. Копичинці Чортківського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-193, 214 справ. 1941–1944. Опис.

Теребовлянський міський суд, м. Теребовля Тернопільського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-194, 155 справ. 1941–1944. Опис.

Ланівецька районна управа, м. Ланівці Кременецького округу дистрикту Галичина

Ф. Р-195, 61 справа. 1941–1944. Опис.

Кременецький окружний комісаріат, м. Кременець Кременецького округу дистрикту Галичина

Ф. Р-196, 23 справи. 1941–1944. Опис.

Борщівський міський суд, м. Борщів Чортківського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-197, 283 справи. 1941–1944. Опис.

Кореспонденція представника німецького інформбюро при рейхскомісаріаті України

Ф. Р-198, 6 справ. 1942–1944. Опис.

Кременецька міська середня торгова школа міської управи Кременецького округу

Ф. Р-199, 86 справ. 1941–1943. Опис.

Староскалатська волосна управа, м. Старий Скалат Тернопільського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-200, 27 справ. 1941–1944. Опис.

Кременецький торговельний відділ міської управи, м. Кременець Кременецького округу дистрикту Галичина

Ф. Р-201, 44 справи. 1941–1943. Опис.

Кременецький окружний суд, м. Кременець Кременецького округу дистрикту Галичина

Ф. Р-202, 376 справ. 1941–1942. Опис.

Катергбурзький мировий суд Кременецького округу дистрикту Галичина

Ф. Р-203, 160 справ. 1942–1943. Опис.

Кременецький окружний шкільний інспекторіат

Ф. Р-204, 129 справ. 1941–1943. Опис.

Скалатське повітове управління Тернопільського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-205, 20 справ. 1941–1942. Опис.

Кременецька міська середня технічна школа Кременецького окружного комісаріату

Ф. Р-206, 98 справ. 1942–1943. Опис.

Збаразьке відділення районного товариства споживчої кооперації «Народна торгівля», м. Збараж Тернопільського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-207, 33 справи. 1941–1943. Опис.

Копичинська міська управа, м. Копичинці Чортківського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-208, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Копичинський міський суд, м. Копичинці Чортківського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-209, 39 справ. 1941–1944. Опис.

Копичинське повітове товариство кооперативів, м. Копичинці Чортківського округу дистрикту Галичина

Ф. Р-210, 150 справ. 1941–1943. Опис.

Кременецька міська електростанція, м. Кременець Кременецького округу дистрикту Галичина

Ф. Р-211, 11 справ. 1941–1944. Опис.

Кременецька українська державна гімназія, м. Кременець Кременецького округу дистрикту Галичина

Ф. Р-212, 22 справи. 1941–1942. Опис.

Скалатський районний комісаріат, м. Скалат Тернопільського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-213, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Збаразька міська управа Тернопільського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-214, 1 справа. 1942. Опис.
Кременецький мировий суд, м. Кременець Кременецького округу дистрикту Галичина
Ф. Р-215, 21 справа. 1942–1944. Опис.
Тернопільське головне митне управління дистрикту Галичина
Ф. Р-216, 269 справ. 1939–1944. Опис.
Полупанівська українська народна школа, с. Полупанівка Тернопільського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-230, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Староскалатська українська народна школа Тернопільського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-231, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Організація української молоді «Січ» в м. Тернополі Тернопільського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-251, 1 справа. 1941. Опис.
Начальник Вишнівецького району Кременецького округу дистрикту Галичина
Ф. Р-276, 1 справа. 1942. Опис.
Жандармський постерунок в м. Бучач Чортківського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-279, 2 справи. 1941–1944. Опис.
Борщівська українська семирічна школа Чортківського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-282, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Борщівська торгова школа міської управи Чортківського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-283, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Українська поліція Тернопільського округу, м. Тернопіль дистрикту Галичина
Ф. Р-284, 7 справ. 1941–1942. Опис.
Тернопільське окружне староство дистрикту Галичина
Ф. Р-285, 153 справи. 1941–1944. Опис.
Борщівська гідроелектростанція міської управи Чортківського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-381, 2 справи. 1943. Опис.
Заложцівський міський суд Тернопільського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-510, 2 справи. 1942–1944. Опис.
Бережанський окружний суд, м. Бережани дистрикту Галичина
Ф. Р-1983, 13 справ. 1941–1944. Опис.
Вишнівецька реміснича промислова школа, м. Вишнівець Збаразького району
Ф. Р-2218, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Нотаріус Бохенський Степан, м. Збараж Тернопільського округу дистрикту Галичина
Ф. Р-2307, 1 справа. 1942. Опис.
Бережанська державна гімназія з українською мовою викладання, м. Бережани дистрикту Галичина
Ф. Р-2339, 4 справи. 1941–1944. Опис.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Тернопільська обласна комісія сприяння Надзвичайній державній комісії з обліку збитків, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками та їхніми спільниками, м. Тернопіль
Ф. Р-274, 235 справ. 1944–1946. Опис.

Архівні колекції

Колекція документів Армії Крайової на Тернопільщині у 1943–1945 рр.
Ф. Р-3445, 76 справ. 1943–1945. Каталог, опис.

І.23

Державний архів Харківської області

61003, м. Харків-3, просп. Московський, 7
Тел. (057) 700-53-41
E-mail: gaho@ukr.net
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra20

Важливим джерелом з історії Другої світової війни в архівних зібраннях Державного архіву Харківської області є комплекс документів, у якому висвітлюється період нацистської окупації. До реєстру видання включено 403 фонди, з яких 402 – фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, що здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»), 1 – представляє документи і матеріали обласної Надзвичайної державної комісії зі встановлення збитків та злочинів, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками громадянам, колгоспам, громадським організаціям і установам м. Харкова та Харківської області. Мова документів – українська, німецька, російська.

До довідника не включено деякі фонди радянських та партійних органів, документи яких воєнного періоду також вміщують інформацію стосовно подій періоду нацистської окупації. Зокрема, у фонді Харківського обкому Компартії України (ф. П-2) зберігаються документи, що засвідчують злочини, скоєні нацистськими окупантами, та фіксують завдані ними збитки.

Комплекс «окупаційних фондів» архіву – великий за обсягом, різноманітний за складом, вирізняється інформативною насиченістю документів, відбиває специфічні особливості окупаційної зони регіону, а отже,

є важливим джерелом дослідження історії Другої світової війни на теренах України. Харківська область разом з Чернігівською, Сумською, Ворошиловградською (нині – Луганською) та Сталінською (нині – Донецькою) областями*, які так і не увійшли до складу РКУ, протягом усього періоду нацистської окупації перебувала в зоні дії військової адміністрації – так званій військовій зоні. Сфера завдань військової адміністрації формулювалася нечітко, що пояснюється перш за все сподіваннями на блискавичну перемогу. На різних етапах існування військової зони *органи військового управління* тиловими районами реорганізовувалися. Вермахт був «вищим територіальним органом влади», хоча на цій території діяли й інші органи. Територіальними військовими органами були комендатури – головні польові, польові, гарнізонні (місцеві). У комплексі «окупаційних фондів» Державного архіву Харківської області їх діяльність представляють документи фонду міської комендатури м. Харкова (Р-3086). Незважаючи на порівняно «скромний» обсяг фонду (24 справи), його документи вміщують інформацію, яка досить точно віддзеркалює основні напрями діяльності комендатур. Серед документів фонду – накази комендатури про структуру і завдання німецької військової комендатури, про звільнення з таборів військовополонених, які до війни працювали у сільському господарстві, і відправку їх за місцем проживання, про пільги сім'ям, родичі яких виїхали на роботу до Німеччини, про забезпечення німецької армії продовольством; листування з військовими частинами з питань реквізиції у населення для німецьких військовиків житлових приміщень та продуктів харчування; списки, посвідчення, анкети осіб, які працювали в окупаційних установах. Для виконання завдань економічної експлуатації захоплених територій формувався розгалужений апарат військово-господарської адміністрації. У зібраннях архіву його представляє фонд Харківського обласного німецького господарського командування «ВІКДО» (Р-3080, 91 справа). До складу фонду ввійшли: постанови і розпорядження про роботу підприємств та банків, установлення податків, реєстрацію на біржі праці, реквізицію продуктів у населення та боротьбу з партизанами; доповіді про діяльність заводів, фабрик, інститутів, банків та лабораторій, про вороже ставлення населення до окупантів, до запровадження «нового порядку».

Документи *місцевих допоміжних органів влади*, що формувалися військовою адміністрацією, у зібраннях архіву представлено значно повніше: 9 фондів сформовано з документів міських, 35 – районних, 103 – сільських управ.

У фондах *міських управ* (Харківської – Р-2982, Чугуївської – Р-3083, Люботинської – Р-3105, Золочівської – Р-3136, Дергачівської – Р-3203, Вовчанської – 3290, управи м. Мерефа – Р-3316, Куп'янської – Р-3348, Богодухівської – Р-3466) у цілому відображено напрями їх діяльності, встановлення на окупованій території «нового порядку», життя населення в умовах окупації. Так, серед документів фонду Харківської міської управи, який складається з 2215 справ, відклалися: постанови, розпорядження, накази міської управи щодо обліку працюючих, видачі німецьких паспор-

*Див. також: «Державний архів Донецької області», «Державний архів Луганської області», «Державний архів Сумської області», «Державний архів Чернігівської області».

тів, змін в районуванні м. Харкова, незадовільного санітарного стану міста, з особового складу; положення про міську управу та її відділи, районні управи; планово-звітна документація управи; листування з районними управами, міською поліцією і підвідомчими установами з кадрових питань, ведення статистичної звітності, про ремонт приміщень, доріг, облік інфекційних захворювань, померлих; відомості, що характеризують роботу установ і підприємств міста; реєстраційні посвідчення на право торгівлі та оренди торгових приміщень; списки жителів м. Харкова, які пройшли реєстрацію в грудні 1941 р. і липні 1943 р., керівного складу відділів управи, співробітників відділів; особові картки та автобіографії осіб, які були репресовані радянською владою; бухгалтерські документи про виплату зарплати. У ф. Р-3083 знаходимо листування з комендатурою з питань оподаткування, встановлення у м. Чугуєві комендантської години, обліку майна, яке було залишене евакуйованими; серед документів фонду Р-3105 містяться накази та розпорядження про перевірку стану доріг та мостів, порядок поховання трупів; списки вулиць м. Люботин, зруйнованих будівель, автобіографії та списки вчителів шкіл, розташованих на території міської управи; фонду Р-3136 – розпорядження управи про заборону проїзду по дорогах без перепусток, про виявлення комуністів і кандидатів у члени партії, про вилучення продуктів у населення для німецької армії; об'яви бургомістра про примусову здачу яєць на німецькі приймальні пункти, заборону ставити коней біля огорож; фонду Р-3203 – дані реєстрації шлюбів та смертності населення; у фонді Р-3316 наявні розпорядження про порядок продажу продуктів на ринках, дотримання належного санітарного стану м. Мерефа та профілактику поширення епідемічних захворювань; у фонді Р-3348 збереглася постанова про накладання штрафів за невихід на роботу на виклик управи.

Документи фондів *районних управ* у комплексі досить повно висвітлюють основні напрями реалізації окупаційної політики, запровадження окупаційного режиму, загальний господарський стан підпорядкованої території й організацію її економічного визиску, вміщують відомості щодо кількості населення, платників податків, кількості відправлених на примусові роботи до Німеччини, військовополонених, поліцаїв, працівників підприємств і установ. У фонді Куп'янської районної управи (Р-3349сч) відклався звіт про роботу медичних установ району; у фонді Сахновщинської районної управи (Р-3325) – протоколи допитів і акти обшуку мешканців. Особливо цінними й цікавими з точки зору висвітлення життя міського населення у добу окупації є фонди районних управ м. Харкова (всього 14 фондів). Поряд з документами про структуру та функції самих управ, їх діяльність тут містяться директивні документи про мобілізацію робочої сили, реєстрацію населення, регулювання міських цін та податків, порядок видачі хлібних карток, про санітарний стан міста та залучення робітників до прибирання дворів, вулиць, про організацію складів для збереження награбованого майна евакуйованих громадян, зміну радянських назв вулиць, знищення більшовицьких лозунгів та плакатів; відомості щодо показників роботи підприємств, про продовольчий стан м. Харкова; акти, що фіксують грабіж речей у населення німецькими вояками, про грабіж майна євреїв, які були вислані на тракторний завод

(ф. Р-3073); реєстраційні журнали домоволодінь та облікові картки домовласників, договори про купівлю-продаж та забудову земельних ділянок; заяви громадян на видачу дозволу для відкриття крамниць, майстерень; списки населення (окремо – працездатних, осіб німецької національності, кустарів, комуністів та комсомольців). Ці фонди вирізняє також досить значна кількість документів «заборонного» характеру. Наприклад, у складі фонду управи 17-го району м. Харкова (Р-2987) зустрічаємо накази про заборону російської мови (те саме й у ф. Р-3069), стягнення штрафів з осіб, які мешкають без прописки; фонду управи 4-го району (Р-3068) – про стягнення штрафів з осіб, які порушували «новий порядок»; фонду управи 6-го району (Р-3069) – про покарання за відмову від мобілізації на роботу до Німеччини; фонду управи 14-го району (Р-3075) – накази про виявлення місць зібрань партизанів і комуністів.

Реалізацію основних напрямів окупаційної політики на рівні окремих сіл, а також деякі факти щодо життя й побуту сільського населення відображають наявні в комплексі «окупаційних фондів» архіву документи численних *сільських управ*. Більшість з фондів сільських управ складається з невеликої кількості документів (до 10 справ), отже, загальну картину можна скласти, розглядаючи їх у сукупності. У деяких фондах тут також представлено директиви як військової окупаційної адміністрації, так і органів місцевого самоврядування вищого рівня, документи ж самих сільських управ фіксують їх виконання. Переважно вони стосуються питань проведення реєстрації (паспортизації) населення, введення обов'язкової трудової повинності, збору грошових та натуральних податків, виконання планів поставок сільськогосподарських продуктів, реквізиції у населення продуктів харчування, теплого одягу, тяглової сили, велосипедів, радіоприймачів, заборони несанкціонованого забою худоби, стягнення штрафів за невиконання планів здачі продуктів, покарання населення за допомогу партизанам. У фондах наявні відомості щодо перебігу сільськогосподарських робіт, кількості зерна, худоби, громадських господарств, дані про смертність та народжуваність, укладання шлюбів, відомості про оплату праці; збереглися й протоколи загальних зборів, правлінь сільських управ (у ф. Р-3231 – протоколи зборів молитовного будинку), заяви громадян про виділення їм землі під садиби та городи, від «розкуркулених» громадян – про повернення їм майна. Важливою складовою фондів є інформація, що подається в різноманітних списках (населення, членів громадських господарств, молоді, платників податків, власників присадибних ділянок, працюючих, учителів, поліцаїв, військовополонених, евакуйованих, відправлених до Німеччини, комуністів тощо). У ф. Р-3111 привертають увагу відомості про виплату тимчасової грошової допомоги інвалідам, сиротам, старим; у ф. Р-3089 – акти про відібрану німецькими військовими частинами худобу, про згорілі хати цивільного населення; у ф. Р-3229 – акти про мародерство німецьких солдатів. До складу ф. Р-3525 увійшли розпорядження окружного відділу освіти про вилучення радянських підручників з німецької мови, фізичне виховання у початковій школі, навчальні програми для середніх шкіл.

Документи 3 окремих фондів – відділу поліції Куп'янської міської управи (Р-3363), управління поліції 5-го району м. Харкова (ф. Р-3030),

поліцейського управління Вільховатського району (ф. Р-3364) подають інформацію щодо діяльності *поліції та формувань, що здійснювали поліцейські функції* (яка наявна й у складі інших фондів, зокрема, управлінських структур місцевої влади). За змістом документи, збережені у складі «поліційних» фондів у досить незначній кількості, підтверджують репресивну спрямованість «нового порядку» стосовно українського населення (що також позначено в анотації попередньої групи фондів). Зокрема, у ф. Р-3030 представлено протоколи допитів затриманих громадян, відомості про виселення цивільних громадян з квартир, про грабунок майна з квартир евакуйованих; у ф. Р-3364 – накази та розпорядження шефа поліції про реквізицію у населення мисливських рушниць, про виявлення громадян, підозрюваних у зв'язку з партизанами, акти проведення обшуків у громадян з метою реквізиції продуктів та майна для потреб німецької армії; у ф. Р-3363 зосереджено документи, що засвідчують контроль відділу поліції за рухом населення. У зібраннях архіву майже зовсім не збереглися документальні свідчення діяльності *органів судової влади, нотаріату, реєстрації населення.* На відміну, наприклад, від ДА Сумської області, в якому налічуємо 8 фондів цієї групи, в ДА Харківської області маємо лише фонд нотаріальної контори м. Люботин (Р-3227, 6 справ) та адресного столу м. Харкова (Р-3955, 1 справа), що вміщують договори купівлі-продажу, заповіти, свідоцтва про права на спадщину, адресну книгу прибуття-вибуття мешканців м. Харкова.

Досить чисельний і різноманітний джерельний масив становлять документи *органів економічного освоєння загарбаної території, комунікаційного й житлово-комунального забезпечення, суб'єктів господарювання.* Органи з мобілізації та використання робочої сили репрезентують 9 фондів бірж праці, документи яких добре віддзеркалюють нацистську політику щодо експлуатації людського потенціалу окупованих українських земель. Наприклад, у фонді Харківської біржі праці (Р-3081, 84 справи) містяться: листування з підприємствами й установами про забезпечення їх робочою силою; картотека осіб, які були зареєстровані на біржі, та облікові картки на осіб, які отримували допомогу за працюючих у Німеччині родичів; посвідчення і списки громадян, які працювали на підприємствах м. Харкова та області під час нацистської окупації; повістки жителям м. Харкова про явку на біржу праці; листи громадян, які працювали в Німеччині.

Фрагментарно збереглися в архіві документи, що висвітлюють експлуатацію нацистськими окупантами *промислового* потенціалу Харківщини, стан окремих підприємств, рівень виробництва, умови праці та її оплати (у зібраннях немає документів багатьох промислових галузей, переважають харчова та легка промисловість). Діяльність управлінських структур відображають, зокрема, фонди Харківського окружного управління цукрової промисловості Головного управління цукрової промисловості України (Р-3015, 22 справи)*, Харківського об'єднання центрального управління напоїв України (Р-3027), Харківської обласної контори зернових підприємств і Харківської філії зернових підприємств України

* Див. також: «Центральний державний архів вищих органів влади і управління України», «Державний архів Київської області».

(Р-3018, 130 справ). Серед документів, що увійшли до їх складу – копія наказу рейхскомісара України про заборону відпускати цукровий буряк для харчування радянських військовополонених; наказ обласної земельної управи про примусову реквізицію цукрового буряку; відомості про обробку та збирання буряку; звіти про роботу пекарень і млинів; листування із Всеукраїнським управлінням зернових підприємств, підприємствами, установами, центральним торговим товариством «Схід», міськими і районними управами м. Харкова про примусову відправку радянських громадян до Німеччини, постачання сировиною, паливом і машинами; накази Східного господарського штабу й обласного господарського командування м. Харкова про мобілізацію населення на риття окопів, про об'єднання спиртових заводів, відомості щодо їхніх виробничих потужностей. Окремі підприємства (більшість з них – харківські) представлені документами фондів: лакофарбового заводу (Р-2998), Харківського дротяно-штампувального заводу (Р-2999), Мерчицького деревообробного заводу (Р-3091), Дергачівського шкіряного заводу (Р-3515), Харківської фабрики «Готовий одяг» (Р-2988), 1-ї Харківської державної панчішної фабрики (Р-3004), Харківської суконної фабрики (Р-3007), Гутянського цукрового заводу (Р-3513), 6 маслозаводів (фф. Р-3360, Р-3430, Р-3506, Р-3517, Р-3518, Р-3519), 3 хлібокомбінатів (фф. Р-3271, Р-3400, Р-3431), 1-го Харківського державного млина (Р-3003), Харківської розфасовувальної фабрики солі (Р-3013), виробничих артілей та промислових товариств (див., наприклад, фф. Р-2989, Р-2991, Р-3019). Тут можна віднайти інформацію про стан підприємств (у тому числі – фінансовий), випуск продукції (в окремих фондах – калькуляції її собівартості), виконання замовлень військової адміністрації, сплату податків, кількість працюючих, умови роботи (у ф. Р-2998 збереглися накази по заводу про покарання за запізнення на роботу) та оплати праці.

Стан *сільського господарства* та його визиск нацистськими окупантами висвітлюють документи, що відклалися як у фондах управлінських структур сільськогосподарської галузі (усього 19 фондів комендатур, земельних управ, сільськогосподарських бюро, контор, агропунктів обласного та районного рівнів), так і в численних фондах її виробничих підрозділів. Серед фондів управлінських структур маємо фонди: Харківської обласної земельної управи (Р-2985), Куп'янської окружної сільськогосподарської комендатури (Р-3359) та Куп'янської окружної земельної управи (Р-3358), Балаклійської сільськогосподарської комендатури (Р-4582), районних земельних управ (Р-3020, Р-3093, Р-3112, Р-3160, Р-3244, Р-3251, Р-3253), управління машинно-тракторних станцій Харківської області (Р-3008), Харківського обласного управління державними маєтками (Р-3214), обласної контори рибальства і рибництва Харківської обласної земельної управи (Р-3032). В основному вони вміщують директивні документи з основних напрямів реалізації земельної окупаційної політики, висвітлюють організаційну структуру й діяльність комендатур, управ, контор, управлінь, стан сільськогосподарського виробництва на окупованих територіях та виконання заготівельних планів. Але уважне ознайомлення з цим масивом документів дає змогу віднайти й не зовсім очікувану інформацію. Наприклад, у ф. Р-2985 знаходимо про-

токоли спільних засідань управи та комітету науково-дослідних інститутів, доповідні записки про організацію бюро з будівництва церкви; у ф. Р-3032 відклалися охоронні свідоцтва рибних заповідників, дозволи на вилов риби (із зазначенням їх вартості), списки рибалок; а у ф. Р-3235 – матеріали геодезичних зйомок. З документів общинних та державних господарств сформовано близько 40 окремих фондів. Така порівняно невелика кількість цих «масових» фондів пояснюється тим, що більшість з фондів общинних господарств у 1992–1994 рр. було об'єднано у межах районів. Цей масив у цілому вміщує вичерпну інформацію щодо організації та діяльності господарств, експлуатації загарбниками ресурсів галузі та людського потенціалу, доповнює картину життя сільського населення під час окупації. Серед документів масиву: накази, розпорядження, оголошення військової адміністрації, органів цивільної окупаційної влади, управління сільським господарством про боротьбу з партизанами, забезпечення продуктами нацистської армії, про покарання за невиконання розпоряджень влади (наприклад, як у документах фф. Р-3125 та Р-3408 – за невихід на роботу, «саботаж молотьби»), вербування робочої сили в Німеччину, управління громадськими господарствами, оподаткування, організацію сільськогосподарських робіт, розподіл майна, земельних ділянок, худоби; плани, звіти господарств, відомості про перебіг сільськогосподарських робіт, стан господарств, обліку трудоднів, нарахування заробітної плати, кількості населення. У 7 окремих фондах відклалися документи про роботу машинно-тракторних станцій області. Економічний визиск нацистською владою лісового господарства (у документах ф. Р-3335 йдеться й про хижацькі вирубки лісу німецькими солдатами) засвідчують 7 фондів лісництв та лісових господарств Харківщини.

Дотичну інформацію, що характеризує політику «економічного освоєння» захоплених українських територій (головним чином про справляння податків, примусову здачу населенням сільськогосподарських продуктів, заготівлю зерна, овочів, фруктів, м'ясо-молочних продуктів, яєць та вивіз їх до Німеччини, стан забезпечення населення продуктами харчування, ціни) вміщують і документи, що збереглися у 15 фондах *заготівельних контор та пунктів* («Заготзерно», «Заготскот»), 47 фондах *споживчих та споживчо-кооперативних спілок, товариств.* Значно «скромніще» за загальною кількістю фондів представлено *торговельну галузь* (які, до того ж, не вирізняються і змістовністю документів – див. ф. Р-4569), хоча інформація щодо, наприклад, наявності продуктів і товарів, товарообігу, цін, порядку здійснення торгівлі на ринках міститься у документах інших фондів. У фонді відділу розподілу харчування Харківської міської управи (Р-3164, 580 справ) зосереджено списки, анкети і картки на отримання продуктів, що можуть слугувати джерелом вивчення життя населення під час окупації; у фонді кафе-їдальні «Золотий півень», м. Харків (Р-2993), збереглися дозвіл на відкриття кафе-їдальні, калькуляція вартості продукції, акти обстеження приміщення кафе-їдальні і продуктів, накладні й розписки на видачу й отримання продуктів.

Репрезентативно виглядає у комплексі «окупаційних фондів» архіву група установ *банківсько-фінансової сфери.* У її складі фонди Красно-

кутського районного фінансового управління (Р-3252), Куп'янського (Р-3350сч), Борівського (Р-3425), Старосалтівського (Р-3526) районних фінансових відділів, 10 фондів відділень господарського банку. Крім суто фінансових документів, у фондах цієї групи наявні документи про справляння податків, відомості про штати і ставки бюджетних установ (у фондах фінансових відділів), картки поточних рахунків, заяви громадян на відкриття поточних рахунків, про сплату податків. Найбільшим за обсягом у цій групі є фонд Харківського міського господарчого банку (Р-3306), у якому налічується 556 справ. Склад фонду досить повно відображає основні напрями діяльності банківської установи. Серед документів – розпорядження по банку з питань кредитування установ, звітності філій та відділень, зміни переліків балансу; листування з міською управою та районними відділеннями банку про кредитування установ, облік майна; місячні звіти і баланси банку; обігові відомості, заяви на кредитування, про відкриття поточних рахунків і прийом на роботу; списки співробітників банку.

Фрагментарно (як за кількістю фондів, так і за складом та змістом документів, що відклались у них) у зібраннях архіву представлено *організації і підприємства житлово-комунального господарства, допоміжні міські служби, будівництво, транспорт.* Тут маємо фонди управління газового господарства при німецькому командуванні м. Харкова (Р-2997), управління Харківської міської каналізації Харківської міської управи (Р-3011), центрального бюро реєстрації домоволодінь Харківської міської управи (Р-3273), трамвайного управління м. Харкова (Р-2986), транспортно-будівельної контори (Гужбуд) Харківської обласної транспортно-промислової спілки (Р-2994), 1-ї та 2-ї будівельних контор «Домус» при «ВІКДО», м. Харків (Р-3005, Р-3006), німецької будівельної організації Тодта (Р-4571), німецької залізничної дирекції «Ост» (Р-4567). Привертає увагу наявність серед документів фонду Р-4567 списків громадян, відправлених до Німеччини.

Широкий спектр фондів медичних закладів представляє інформацію щодо стану *охорони здоров'я* на Харківщині в добу нацистської окупації. Тут маємо 5 фондів лікарень, у тому числі 4 спеціалізованих (Р-3024, Р-3029, Р-3035, Р-3212, Р-3541), пологових будинків (Р-3033, Р-3034), 4 поліклінік (Р-3014, Р-3181, Р-3314, Р-3324), будинку дитини (Р-3088), станції швидкої допомоги (Р-2996) та переливання крові (Р-4343), санітарної станції (Р-3315), рентгенологічного та онкологічного інститутів (Р-3211), Харківського міського судово-медичного моргу (Р-3009). До їх складу ввійшли: накази міської управи з питань роботи медичних закладів, встановлення плати за лікування, підготовки звітності, порядку видачі довідок про непрацездатність, поховання померлих; відомості про стан медичних закладів, забезпечення їх ліками, продуктами, кількість хворих, боротьбу з інфекційними захворюваннями; накази та акти судово-медичної експертизи (ф. Р-3009); списки медичних працівників. У фонді Р-3014 збереглися також накази про примусову відправку лікарів до Німеччини; у фонді Р-3089 – листування з відділом охорони здоров'я про збільшення показників смертності дітей від голоду. Представлено в зібраннях «окупаційних фондів» архіву також фонд Центральної ме-

дичної бібліотеки відділу охорони здоров'я Харківської міської управи (Р-3026), до складу якого увійшли: розпорядження відділу охорони здоров'я про контроль за видачею лікарських довідок; циркуляри та інструкції командування робочої групи про роботу бібліотеки, порядок користування книжками; листування з відділом охорони здоров'я про вилучення книжок радянських авторів; списки працівників бібліотеки. Зберігся в архіві і фонд Харківського міського товариства сліпих відділу громадської опіки Харківської міської управи (Р-3307, 3 справи).

Фонди 3 районних відділів освіти (Р-3285, Р-3534, Р-3544), політехнічного інституту (Р-3744), 2 музичних шкіл (Р-3207, Р-3208), технічного училища (Р-2995), ремісничої школи (Р-2992), сільськогосподарської школи (Р-3028), дитсадків (Р-3304, Р-3305) представляють документи, що позначають стан *освіти* області під час окупації. В архіві немає окремих фондів початкових і середніх загальноосвітніх шкіл, але інформація щодо їх роботи міститься в документах інших фондів, зокрема деяких районних управ, районних відділів освіти. Наявні у складі джерельного комплексу «окупаційних фондів» архіву «освітні» фонди вміщують директивні документи та інструкції; звіти про роботу та стан навчальних закладів; навчальні плани, програми, розклади занять; протоколи засідань педагогів; заяви та автобіографії вступників; відомості про успішність, кількість учнів, учителів; відомості про заробітну плату педагогічного складу. У фонді Р-3028 також відклалося листування з біржею праці про звільнення учнів від мобілізації до Німеччини; у фонді Р-3207 – наказ відділу освіти Харківської міської управи про припинення роботи школи і мобілізацію всіх працівників на риття окопів; у фонді Р-3208 – листування з відділом освіти про антисанітарний стан школи, нерегулярність занять у школі через холод та постої німецьких частин, акти про розграбування майна школи німецькими солдатами.

Стан *науки* засвідчують документи 3 фондів, у тому числі такого «рідкісного», як «Наукова управа м. Харкова» (Р-3076) та 2 науково-дослідних інститутів: енергетики (Р-3000) та комунальної гігієни (Р-3347). У фонді Р-3076 збереглися накази та розпорядження по науковій управі про її завдання, структуру, особовий склад, статут наукового товариства; плани і звіти, протоколи засідань наукової ради; листування про організацію в м. Харкові філії Академії наук; тематичні плани науково-дослідних інститутів, схема структури університету; списки інститутів, співробітників управи і підвідомчих їй установ, автобіографії наукових співробітників, особові справи професорів та докторів наук. Серед документів фонду Р-3347 привертають увагу відомості про санітарний стан колодязів, річок, результати дослідження проб води, про боротьбу з епідеміями шлункових захворювань.

Низка «окупаційних фондів» репрезентує діяльність закладів *культури.* Це фонди: концертно-естрадного бюро при Харківській міській управі (Р-3078), Українського драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка, м. Харків (Р-3085), Будинку національної культури, м. Мерефа (Р-3326), Будинку німців у м. Харкові (Р-4584).

Документи *інформаційно-пропагандистських* організацій та установ, *видавництв* збереглися у складі фондів: Р-3077 – Пропаганда штафель

У-3, м. Харків (списки осіб, які працювали в театрах, консерваторії, музеях, художніх майстернях та інституті, друкарні «Пропаганда Штафель»; статті та замітки співробітників відділу пропаганди); Р-2983 – Редакція газети «Харків'янин», м. Харків (списки та посвідчення співробітників газети; списки установ та підприємств, які передплачували газету; статті та оголошення, що надсилалися до газети; звіти про розповсюдження газети); Р-2984 – Редакція газети «Нова Україна», м. Харків (листування; списки співробітників і передплатників; статті й відбитки фотографій, опублікованих у газеті); Р-3189 – Кооперативне видавниче товариство «Українська книга», м. Харків (листування з установами і замовниками про постачання і відпуск паперу; договір з міською управою про видання букваря).

Громадські організації населення періоду окупації представлено в зібраннях архіву фондами Харківського товариства «Просвіта» – найбільшого у східному регіоні України. У фонді Р-3187 (7 справ) відклалися статут і списки співробітників товариства «Просвіта»; протоколи засідань Ради товариства про розподіл обов'язків серед її членів; відкриття курсів німецької мови і господарської бази товариства; у фонді Р-3188 («Кооперативне книготоргове товариство "Просвіта"», м. Харків») – накази по товариству про вилучення з продажу радянської літератури; протоколи засідання правління з питань прийому нових членів товариства; списки працівників книгарень.

Групу *фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення завданих ними збитків, досліджували історію Великою Вітчизняної війни,* із зібрань архіву репрезентують у виданні документи ф. Р-3546, що актують злочини нацистських окупантів та завдані ними збитки громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам Харківської області і м. Харкова. Серед документів фонду: індивідуальні акти (за ними, зокрема, можна встановити й кількість вилучених у населення золотих і срібних речей, коштовностей, яких тільки за неповними даними було вилучено на суму понад 1 млн крб) та акти-списки обліку збитків; зведені відомості та реєстри актів обліку збитків, завданих нацистськими загарбниками.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Харківська міська управа, м. Харків
Ф. Р-2982, 2215 справ. 1941–1943. Опис, картотека.
Редакція газети «Харків'янин», м. Харків
Ф. Р-2983, 13 справ. 1943. Опис, каталог.
Редакція газети «Нова Україна», м. Харків
Ф. Р-2984, 15 справ. 1941–1943. Опис, каталог.
Харківська обласна земельна управа сільськогосподарського бюро Харківського обласного господарства німецького командування (ВІКДО), м. Харків
Ф. Р-2985, 188 справ. 1941–1942. Опис, картотека.

Трамвайне управління, м. Харків
Ф. Р-2986, 5 справ. 1941–1942. Опис.
Управа 17-го району м. Харкова
Ф. Р-2987, 126 справ. 1941–1943. Опис, каталог.
Фабрика «Готовий одяг» господарського командування (ВІКДО), м. Харків
Ф. Р-2988, 16 справ. 1942–1943. Опис.
Артіль «Нова Україна», м. Харків
Ф. Р-2989, 17 справ. 1942–1943. Опис.
Промислово-кооперативна артіль інвалідів «Мінпраці» при ремісничо-кустарницькому відділі Харківської міської управи, м. Харків
Ф. Р-2990, 8 справ. 1934. Опис.
Кустарна артіль «Ширвжиток» при відділі ремісничо-кустарної промисловості Харківської області
Ф. Р-2991, 9 справ. 1942–1943. Опис.
Швейно-трикотажна ремісница школа відділу освіти Харківської міської управи
Ф. Р-2992, 24 справи. 1941–1943. Опис.
Кафе-їдальня «Золотий півень», м. Харків
Ф. Р-2993, 7 справ. 1942. Опис.
Транспортно-будівельна контора (Гужбуд) Харківської обласної транспортно-промислової спілки, м. Харків
Ф. Р-2994, 10 справ. 1941–1943. Опис.
Середнє технічне училище при Харківському політехнічному інституті, м. Харків
Ф. Р-2995, 4 справи. 1943. Опис.
Станція швидкої медичної допомоги (швидка допомога) Харківської міської управи, м. Харків
Ф. Р-2996, 18 справ. 1942–1943. Опис.
Управління газового господарства при німецькому господарському командуванні м. Харкова
Ф. Р-2997, 22 справи. 1941–1943. Опис.
Лакофарбовий завод при німецькому господарському командуванні (ВІКДО), м. Харків
Ф. Р-2998, 14 справ. 1942–1943. Опис.
Харківський дротяно-штампувальний завод господарського командування (ВІКДО), м. Харків
Ф. Р-2999, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Науково-дослідний інститут енергетики Управління науково-дослідних інститутів господарського командування (ВІКДО), м. Харків
Ф. Р-3000, 10 справ. 1942–1943. Опис.
Кегичівська машинно-тракторна станція (МТС) управління машинно-тракторних станцій Харківської області, с. Кегичівка Кегичівського району Харківської області
Ф. Р-3001, 18 справ. 1942–1943. Опис.
1-й державний млин господарського командування (ВІКДО), м. Харків
Ф. Р-3003, 4 справи. 1941–1943. Опис.
1-ша Харківська державна панчішна фабрика господарського командування (ВІКДО), м. Харків
Ф. Р-3004, 2 справи. 1942–1943. Опис.
1-ша будівельна контора «Домус» при німецькому господарському командуванні (ВІКДО), м. Харків
Ф. Р-3005, 4 справи. 1943. Опис.
2-га будівельна контора «Домус» при німецькому господарському командуванні, м. Харків
Ф. Р-3006, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Суконна фабрика Харківської міської управи, м. Харків
Ф. Р-3007, 61 справа. 1941–1943. Опис.
Управління машинно-тракторних станцій Харківської області, м. Харків
Ф. Р-3008, 100 справ. 1942–1943. Опис.

Харківський міський судово-медичний морг відділу охорони здоров'я Харківської міської управи, м. Харків

Ф. Р-3009, 95 справ. 1941–1943. Опис, картотека.

Харківська обласна контора «Центроскот», м. Харків

Ф. Р-3010, 54 справи. 1942–1943. Опис.

Управління Харківської міської каналізації Харківської міської управи, м. Харків

Ф. Р-3011, 126 справ. 1941–1943. Опис.

Міські садівництва Харківського обласного управління державних маєтків, м. Харків

Ф. Р-3012, 85 справ. 1941–1943. Опис.

Розфасовувальна фабрика солі, м. Харків

Ф. Р-3013, 13 справ. 1942. Опис.

1-ша Харківська міська поліклініка ім. Пирогова Харківської міської управи, м. Харків

Ф. Р-3014, 11 справ. 1941–1943. Опис.

Харківське окружне управління цукрової промисловості Головного управління цукрової промисловості України, м. Харків

Ф. Р-3015, 22 справи. 1942–1943. Опис.

Повне Харківське товариство «Господар», м. Харків

Ф. Р-3016, 76 справ. 1942–1943. Опис.

Харківська обласна насінницька контора, м. Харків

Ф. Р-3017, 69 справ. 1942–1943. Опис.

Харківська обласна контора зернових підприємств і Харківська філія зернових підприємств України, м. Харків

Ф. Р-3018, 130 справ. 1942–1943. Опис.

Повне промислове товариство «Універсал» при Харківській міській управі, м. Харків

Ф. Р-3019, 58 справ. 1943. Опис.

Зачепилівська районна земельна управа, с. Зачепилівка Зачепилівського району Харківської області

Ф. Р-3020, 2 справи. 1942–1943. Опис, картотека.

Педашківська сільська управа, с. Педашкове Зачепилівського району Харківської області

Ф. Р-3021, 13 справ. 1941–1943. Опис.

Орчик-Чернещанська сільська управа, с. Чернещина Зачепилівського району Харківської області

Ф. Р-3022, 46 справ. 1941–1943. Опис.

Артіль «Промхарч» при Харківській міській управі

Ф. Р-3023, 69 справ. 1941–1943. Опис.

Клінічна лікарня ортопедії, травматології і офтальмії Харківської міської управи, м. Харків

Ф. Р-3024, 29 справ. 1941–1943. Опис.

Центральна медична бібліотека відділу охорони здоров'я Харківської міської управи, м. Харків

Ф. Р-3026, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Харківське об'єднання центрального управління напоїв України, м. Харків

Ф. Р-3027, 79 справ. 1942–1943. Опис.

Старомерчицька сільськогосподарська школа, с. Старий Мерчик Богодухівського району Харківської області

Ф. Р-3028, 15 справ. 1942–1943. Опис.

Психоневрологічна міська лікарня Харківської міської управи, м. Харків

Ф. Р-3029, 12 справ. 1941–1943. Опис.

Управління поліції 5-го району м. Харкова

Ф. Р-3030, 20 справ. 1941–1943. Опис, картотека.

Біржа праці м. Мерефа Харківського району Харківської області

Ф. Р-3031, 6 справ. 1943. Опис, картотека.

Обласна контора рибальства і рибництва Харківської обласної земельної управи, м. Харків

Ф. Р-3032, 46 справ. 1942–1943. Опис.

5-й пологовий будинок Харківської міської управи, м. Харків

Ф. Р-3033, 4 справи. 1941–1943. Опис.

3-й пологовий будинок Харківської міської управи, м. Харків
Ф. Р-3034, 1 справа. 1941. Опис.
10-та акушерсько-гінекологічна лікарня Харківської міської управи, м. Харків
Ф. Р-3035, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Старохутірська дільниця Підсереднянського державного маєтку Харківського обласного управління державними маєтками, с. Старий Хутір Великобурлуцького району Харківської області
Ф. Р-3037, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Великобурлуцька районна управа, с. Великий Бурлук Харківської області
Ф. Р-3039, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Общинні господарства Великобурлуцького району Харківської області
Ф. Р-3040 сч, 37 справ. 1941–1943. Опис.
Парасковіївська машинно-тракторна станція (МТС) Управління машинно-тракторних станцій Харківської області, с. Парасковія Старовірівського району Харківської області
Ф. Р-3043, 1 справа. 1943. Опис.
Петрівська сільська управа, с. Петрівка Олексіївського району Харківської області
Ф. Р-3046, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Лихачівська машинно-тракторна станція (МТС) Управління машинно-тракторних станцій Харківської області, с. Лихачове Олексіївського району Харківської області
Ф. Р-3047, 10 справ. 1943. Опис.
Верхньоорільська сільська управа, с. Верхня Орілька Олексіївського району Харківської області
Ф. Р-3050, 6 справ. 1943. Опис.
Мар'ївська сільська управа, с. Мар'ївка Олексіївського району Харківської області
Ф. Р-3051, 4 справи. 1943. Опис.
Семенівська сільська управа, с. Семенівка Олексіївського району Харківської області
Ф. Р-3052, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Олексіївська сільська управа, с. Олексіївка Олексіївського району Харківської області
Ф. Р-3054, 2 справи. 1943. Опис.
Общинні господарства Олексіївського району Харківської області
Ф. Р-3057, 29 справ. 1942–1943. Опис.
Олексіївська районна спілка споживчих товариств (райспоживспілка), с. Олексіївка Харківської області
Ф. Р-3058, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Федорівський державний маєток Харківського обласного управління державними маєтками, хутір Федорівка Шевченківського району Харківської області
Ф. Р-3059, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Управа 9-го району м. Харкова
Ф. Р-3064, 40 справ. 1941–1943. Опис, картотека.
Управа 10-го району м. Харкова
Ф. Р-3065, 15 справ. 1942–1943. Опис, картотека.
Управа 16-го району м. Харкова
Ф. Р-3066, 162 справи. 1941–1943. Опис, картотека.
Управа 7-го району м. Харкова
Ф. Р-3067, 37 справ. 1942–1943. Опис, картотека.
Управа 4-го району м. Харкова
Ф. Р-3068, 186 справ. 1941–1943. Опис, картотека.
Управа 6-го району м. Харкова
Ф. Р-3069, 424 справи. 1941–1943. Опис.
Управа 8-го району м. Харкова
Ф. Р-3070, 546 справ. 1941–1943. Опис, картотека.
Управа 13-го району м. Харкова
Ф. Р-3071, 18 справ. 1941–1943. Опис.
Управа 1-го району м. Харкова
Ф. Р-3072, 303 справи. 1941–1943. Опис, картотека.

Управа 3-го району м. Харкова

Ф. Р-3073, 312 справ. 1941–1943. Опис, картотека.

Управа 5-го району м. Харкова

Ф. Р-3074, 175 справ. 1941–1943. Опис, картотека.

Управа 14-го району м. Харкова

Ф. Р-3075, 116 справ. 1941–1943. Опис картотека.

Наукова управа, м. Харків

Ф. Р-3076, 88 справ. 1942–1943. Опис, картотека.

Пропаганда штафель У-3, м. Харків

Ф. Р-3077, 8 справ. 1942–1943. Опис.

Концертно-естрадне бюро при Харківській міській управі, м. Харків

Ф. Р-3078, 1 справа. 1943. Опис.

Управа 2-го району м. Харкова

Ф. Р-3079, 828 справ. 1941–1943. Опис, картотека.

Харківське обласне німецьке господарське командування «ВІКДО», м. Харків

Ф. Р-3080, 91 справа. 1941–1943. Опис.

Харківська біржа праці, м. Харків

Ф. Р-3081, 84 справи. 1941–1943. Опис, картотека.

Чугуївська міська управа, м. Чугуїв Харківської області

Ф. Р-3083, 19 справ. 1942. Опис, картотека.

Український драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка, м. Харків

Ф. Р-3085, 31 справа. 1943. Опис.

Міська комендатура м. Харкова

Ф. Р-3086, 24 справи. 1941–1943. Опис, картотека.

Міський будинок дитини № 1 відділу охорони здоров'я Харківської міської управи, м. Харків

Ф. Р-3088, 60 справ. 1941–1943. Опис.

Ков'ягівська сільська управа, с. Ков'яги Валківського району Харківської області

Ф. Р-3089, 38 справ. 1941–1943. Опис.

Болгарівська сільська управа, с. Шевченкове Валківського району Харківської області

Ф. Р-3090, 8 справ. 1942–1943. Опис.

Мерчицький деревообробний завод господарського німецького командування (ВІКДО), с. Новий Мерчик Валківського району Харківської області

Ф. Р-3091, 1 справа. 1942. Опис.

Валківська районна управа, м. Валки Харківської області

Ф. Р-3092, 6 справ. 1942–1943. Опис, картотека.

Валківська районна земельна управа, м. Валки Харківської області

Ф. Р-3093, 9 справ. 1942–1943. Опис, картотека.

Новомерчицька сільська управа, с. Новий Мерчик Валківського району Харківської області

Ф. Р-3094, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Общинні господарства Валківського району Харківської області

Ф. Р-3096, Обсяг фонду. 1942–1943. Опис.

Огульчанська сільська управа, с. Огульці Валківського району Харківської області

Ф. Р-3099, 1 справа. 1943. Опис.

Залінійнінська сільська управа, с. Залінійне Зачепилівського району Харківської області

Ф. Р-3101, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Зачепилівська районна управа, с. Зачепилівка Харківської області

Ф. Р-3103, 4 справи. 1942. Опис.

Мажарівська сільська управа, с. Мажарівка Зачепилівського району Харківської області

Ф. Р-3104, 14 справ. 1942–1943. Опис.

Люботинська міська управа, м. Люботин Харківського району і області

Ф. Р-3105, 65 справ. 1942–1943. Опис, картотека.

Вовчанське відділення Харківського господарського банку, м. Вовчанськ Харківської області

Ф. Р-3106, 1 справа. 1942. Опис.

Крутоярівська сільська управа, с. Крутий Яр Зачепилівського району Харківської області

Ф. Р-3107, 3 справи. 194311. Опис.

Общинні господарства Зачепилівського району Харківської області
Ф. Р-3109, 74 справи. 1942–1943. Опис.
Андріївська сільська управа, с. Андріївка Вовчанського району Харківської області
Ф. Р-3111, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Коломацька районна земельна управа, с. Коломак Коломацького району Харківської області
Ф. Р-3112, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Покровська сільська управа, с. Покровка Коломацького району Харківської області
Ф. Р-3113, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Шелестівська сільська управа , с. Шелестове Коломацького району Харківської області
Ф. Р-3114, 3 справи. 1943. Опис.
Коломацька районна спілка споживчих товариств, с. Коломак Харківської області
Ф. Р-3115, 11 справ. 1942–1943. Опис.
Високопільська сільська управа, с. Високопілля Коломацького району Харківської області
Ф. Р-3116, 1 справа. 1943. Опис.
Ізбицька сільська управа, с. Ізбицьке Вовчанського району Харківської області
Ф. Р-3117, 1 справа. 1943. Опис.
Общинні господарства Вовчанського району Харківської області
Ф. Р-3120, 12 справ. 1942–1943. Опис.
Мануйлівська сільська управа, с. Мануйлівка Дворічанського району Харківської області
Ф. Р-3122, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Общинні господарства Коломацького району Харківської області
Ф. Р-3125, 7 справ. 1943. Опис.
Коломацька машинно-тракторна станція (МТС) Управління машинно-тракторних станцій, с. Коломак Харківської області
Ф. Р-3128, 1 справа. 1943. Опис.
Коломацький пункт Харківської обласної контори «Заготзерно України», с. Коломак Харківської області
Ф. Р-3129, 1 справа. 1943. Опис.
Івашківська сільська управа, с. Івашки Золочівського району Харківської області
Ф. Р-3131, 11 справ. 1941–1943. Опис.
Одноробівська сільська управа, с. Одноробівка Золочівського району Харківської області
Ф. Р-3131, 6 справ. 1943. Опис.
Золочівська районна управа, м. Золочів Харківської області
Ф. Р-3133, 11 справ. 1941–1943. Опис, каталог.
Березівська сільська управа, с. Березівка Золочівського району Харківської області
Ф. Р-3134, 4 справи. 1943. Опис.
Великорогозянська сільська управа, с. Велика Рогозянка Золочівського району Харківської області
Ф. Р-3135, 14 справ. 1943. Опис.
Золочівська міська управа, м. Золочів Харківської області
Ф. Р-3136, 2 справи. 1943. Опис, картотека.
Общинні господарства Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3139, 38 справ. 1942–1943. Опис.
Золочівська районна молочно-масляна контора Харківського обласного молочно-жирового об'єднання товариства з обмеженою відповідальністю, м. Золочів Харківської області
Ф. Р-3140, 23 справи. 1942–1943. Опис.
Общинні господарства Золочівського району Харківської області
Ф. Р-3141, 82 справи. 1942–1943. Опис.
Золочівське відділення Харківського господарського банку, м. Золочів Харківської області
Ф. Р-3143, 26 справ. 1942. Опис.
Золочівський пункт Харківської обласної контори «Заготзерно України», м. Золочів Харківської області
Ф. Р-3144, 1 справа. 1943. Опис.
Козачківська сільська управа, с. Козачок Золочівського району Харківської області
Ф. Р-3146, 1 справа. 1943. Опис.

Барвінківська районна управа, с. Барвінкове Харківської області
Ф. Р-3147, 22 справи. 1942–1943. Опис, картотека.
Богодарівська сільська управа, с. Богодарове Барвінківського району Харківської області
Ф. Р-3148, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Нікопольська сільська управа, с. Нікополь Барвінківського району Харківської області
Ф. Р-3149, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Новобогданівська сільська управа, с. Нове Богданове Барвінківського району Харківської області
Ф. Р-3150, 1 справа. 1943. Опис.
Семенівська сільська управа, с. Семенівка Барвінківського району Харківської області
Ф. Р-3151, 1 справа. 1943. Опис.
Лісорозсадник Сахновщинської районної земельної управи, с. Сахновщина Харківської області
Ф. Р-3152, 4 справи. 1942–1943. Опис, картотека.
Сахновщинська районна скотобойня «Заготзерно», с. Сахновщина Харківської області
Ф. Р-3157, 1 справа. 1943. Опис.
Сахновщинська районна контора Харківської обласної контори «Центрохудоба» (Фіцентраль) України, с. Сахновщина Харківської області
Ф. Р-3158, 19 справ. 1943. Опис.
Близнюківська районна управа, с. Близнюки Харківської області
Ф. Р-3159, 9 справ. 1942–1943. Опис, картотека.
Близнюківська районна земельна управа, с. Близнюки Харківської області
Ф. Р-3160, 1 справа. 1943. Опис, картотека.
Новоолександрівська сільська управа, с. Нова Олександрівка Сахновщинського району Харківської області
Ф. Р-3161, 13 справ. 1943. Опис.
Відділ розподілу харчування Харківської міської управи, м. Харків
Ф. Р-3164, 580 справ. 1942–1943. Опис, картотека.
Старовірівська районна управа, с. Старовірівка Харківської області
Ф. Р-31654. 12 справ. 1942–1943. Опис, картотека.
Самойлівський державний маєток № 70 Харківського обласного управління державними маєтками, с. Самойлівка Близнюківського району Харківської області
Ф. Р-3166, 19 справ. 1942–1943. Опис.
Штюцпункт (опорний агропункт) № 1 Лозівського району, с. Лозова Харківської області
Ф. Р-3167, 36 справ. 1943. Опис.
Полтавська сільська управа, с. Полтавське Лозівського району Харківської області
Ф. Р-3168, 16 справ. 1943. Опис.
Михайлівська сільська управа, с. Михайлівка Лозівського району Харківської області
Ф. Р-3169, 1 справа. 1943. Опис.
Общинні господарства Лозівського району Харківської області
Ф. Р-3176, 21 справа. 1943. Опис.
Лозівська філія Харківського господарського банку, м. Лозова Харківської області
Ф. Р-3178, 49 справ. 1942–1943. Опис.
Біржа праці м. Лозова Харківської області
Ф. Р-3179, 1 справа. 1943. Опис, картотека.
Лозівська районна управа, м. Лозова Харківської області
Ф. Р-3180, 2 справи. 1943. Опис, картотека.
Міська поліклініка відділу охорони здоров'я Лозівської міської управи, м. Лозова Харківської області
Ф. Р-3181, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Надеждівська сільська управа, с. Надеждівка Барвінківського району Харківської області
Ф. Р-3182, 26 справ. 1943. Опис.
Общинні господарства Барвінківського району Харківської області
Ф. Р-3185, 9 справ. 1943. Опис.

Харківське відділення товариства «Просвіта», м. Харків
Ф. Р-3187, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Кооперативне книготоргове товариство «Просвіта», м. Харків
Ф. Р-3188, 4 справи. 1942. Опис.
Кооперативне видавниче товариство «Українська книга», м. Харків
Ф. Р-3189, 1 справа. 1942. Опис.
Різдвянська сільська управа, с. Різдвяне Валківського району Харківської області
Ф. Р-3191, 41 справа. 1943. Опис.
Світличанська сільська управа, с. Світличне Золочівського району Харківської області
Ф. Р-3195, 9 справ. 1942–1943. Опис.
Новомерчицьке сільське споживче товариство, с. Новий Мерчик Валківського району Харківської області
Ф. Р-3197, 13 справ. 1942–1943. Опис.
Управління сільськогосподарського коменданта, с. Нікополь Барвінківського району Харківської області
Ф. Р-3198, 1 справа. 1942. Опис.
Дергачівська районна молочно-масляна контора, с. Дергачі Харківської області
Ф. Р-3199, 37 справ. 1942–1943. Опис.
Дергачівська районна біржа праці, с. Дергачі Харківської області
Ф. Р-3200, 15 справ. 1942–1943. Опис, картотека.
Куликівська сільська управа, хутір Кулики Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3201, 27 справ. 1942–1943. Опис.
Дергачівська міська управа, с. Дергачі Харківської області
Ф. Р-3203, 9 справ. 1943. Опис, картотека.
Безруківська сільська управа, с. Безруки Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3204, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Панютинська сільська управа, с. Панютине Лозівського району Харківської області
Ф. Р-3206, 6 справ. 1943. Опис.
3-тя музична школа відділу освіти Харківської міської управи, м. Харків
Ф. Р-3207, 8 справ. 1943. Опис.
4-та музична школа відділу освіти Харківської міської управи, м. Харків
Ф. Р-3208, 27 справ. 1941–1943. Опис.
Харківське повне пайове товариство «До світла», м. Харків
Ф. Р-3209, 21 справа. 1942–1943. Опис.
Краснокутська районна управа, м. Краснокутськ Харківської області
Ф. Р-3210, 2 справи. 1943. Опис.
Рентгенологічний і онкологічний інститут відділу охорони здоров'я Харківської міської управи, м. Харків
Ф. Р-3211, 40 справ. 1942–1943. Опис.
Хірургічно-гематологічна лікарня станції переливання крові відділу охорони здоров'я Харківської міської управи, м. Харків
Ф. Р-3212, 10 справ. 1943. Опис.
Харківська обласна хлібна контора «Заготзерно», м. Харків
Ф. Р-3213, 101 справа. 1941–1943. Опис, картотека.
Харківське обласне управління державними маєтками, м. Харків
Ф. Р-3214, 65 справ. 1941–1943. Опис.
Харківська районна спілка споживчих товарів, м. Харків
Ф. Р-3216, 42 справи. 1942–1943. Опис.
Липецька районна управа, с. Липці Харківської області
Ф. Р-3217, 20 справ. 1942–1943. Опис, картотека.
Дергачівська районна управа, с. Дергачі Харківської області
Ф. Р-3218, 18 справ. 1942–1943. Опис, картотека.
Прудянська сільська управа, с. Прудянка Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3219, 25 справ. 1941–1943. Опис.

Протопопівська сільська управа, с. Протопопівка Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3220, 16 справ. 1942. Опис.

Нововодолазьке відділення Харківського господарського банку, с. Нова Водолага Харківської області
Ф. Р-3221, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Вільшанська сільська управа, с. Вільшани Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3222, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Богодухівська районна управа, м. Богодухів Харківської області
Ф. Р-3224, 18 справ. 1941–1943. Опис, картотека.

Гнилицька сільська управа, с. Гнилиця Перша Великобурлуцького району Харківської області
Ф. Р-3225, 15 справ. 1942–1943. Опис.

Власівська машинно-тракторна станція (МТС) Управління машинно-тракторних станцій Харківської області, с. Власівка Старовірівського району Харківської області
Ф. Р-3226, 3 справи. 1943. Опис.

Нотаріальна контора, м. Люботин Харківського району Харківської області
Ф. Р-3227, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Миколаївська сільська управа, с. Миколаївка Зачепилівського району Харківської області
Ф. Р-3228, 15 справ. 1943. Опис.

Бердянська сільська управа, с. Бердянка Зачепилівського району Харківської області
Ф. Р-3229, 7 справ. 1943. Опис.

Борівське сільське споживче товариство, с. Борова Харківської області
Ф. Р-3230, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Леб'язька сільська управа, с. Леб'яже Зачепилівського району Харківської області
Ф. Р-3231, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Общинні господарства Красноградського району Харківської області
Ф. Р-3235, 41 справа. 1941–1943. Опис.

Шептухо-Болибоківська сільська управа, с. Болибоківка Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3240, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Красноградська окружна хлібна контора «Заготзерно», м. Красноград Харківської області
Ф. Р-3241, 23 справи. 1942–1943. Опис.

Дергачівська районна земельна управа, с. Дергачі Харківської області
Ф. Р-3244, 15 справ. 1941–1943. Опис, картотека.

Дергачівське лісництво Харківського головного лісництва, с. Дергачі Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3245, 13 справ. 1942–1943. Опис.

Селищна управа, с. Південне Харківського району Харківської області
Ф. Р-3246, 11 справ. 1941–1943. Опис.

Циглерівський державний маєток Харківського обласного управління маєтками, с. Кегичівка Кегичівського району Харківської області
Ф. Р-3247, 11 справ. 1942–1943. Опис.

Общинні господарства Старовірівського району Харківської області
Ф. Р-3250, 4 справи. 1943. Опис.

Старовірівська районна земельна управа, с. Старовірівка Старовірівського району Харківської області
Ф. Р-3251, 21 справа. 1942–1943. Опис.

Краснокутське районне фінансове управління Харківської області, с. Краснокутськ Харківської області
Ф. Р-3252, 7 справ. 1943. Опис.

Краснокутська районна земельна управа, с. Краснокутськ Харківської області
Ф. Р-3253, 14 справ. 1942–1943. Опис.

Краснокутське відділення Харківського господарського банку, м. Краснокутськ Харківської області
Ф. Р-3254, 97 справ. 1941–1943. Опис.

Крючківське сільське споживче товариство, с. Крючки Савинського району Харківської області

Ф. Р-3257, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Общинні господарства Савинського району Харківської області

Ф. Р-3267, 99 справ. 1941–1943. Опис.

Савинська районна контора Харківської обласної контори «Центрохудоба (Фіцентраль) України», с. Савинці Савинського району Харківської області

Ф. Р-3268, 1 справа. 1942. Опис.

Савинське лісництво Ізюмського управління лісового господарства, с. Савинці Савинського району Харківської області

Ф. Р-3269, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Кегичівський комбінат Костянтиноградської хлібної контори «Заготзерно» Генерального комісаріату України, с. Кегичівка Кегичівського району Харківської області

Ф. Р-3271, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Центральне бюро реєстрації домоволодінь Харківської міської управи, м. Харків

Ф. Р-3273, 7 справ. 1942. Опис.

Борівська сільська управа, с. Борова Борівського району Харківської області

Ф. Р-3286, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Борівський районний відділ народної освіти, с. Борова Харківської області

Ф. Р-3285, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Вовчанська районна управа, м. Вовчанськ Харківської області

Ф. Р-3289, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Вовчанська міська управа, м. Вовчанськ Харківської області

Ф. Р-3290, 1 справа. 1943. Опис, картотека.

3-тя дільниця Близнюківського державного маєтку № 69, с. Близнюки Харківської області

Ф. Р-3293, 8 справ. 1942–1943. Опис.

Общинні господарства Близнюківського району Харківської області

Ф. Р-3296, 70 справ. 1942–1943. Опис.

Якимівська сільська управа, с. Якимівка Близнюківського району Харківської області

Ф. Р-3297, 6 справ. 1943. Опис.

Малововчанська сільська управа, с. Мала Вовча Вільховатського району Харківської області

Ф. Р-3302, 1 справа. 1942. Опис.

12-й дитячий садок відділу освіти Харківської міської управи, м. Харків

Ф. Р-3304, 5 справ. 1942–1943. Опис.

13-й дитячий садок відділу освіти Харківської міської управи, м. Харків

Ф. Р-3305, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Харківський міський господарчий банк Харківської міської управи, м. Харків

Ф. Р-3306, 556 справ. 1941–1943. Опис.

Харківське міське товариство сліпих відділу громадської опіки Харківської міської управи, м. Харків

Ф. Р-3307, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Івашківське сільське споживче товариство, с. Івашки Золочівського району Харківської області

Ф. Р-3308, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Золочівське лісництво Харківського головного лісництва, м. Золочів Золочівського району Харківської області

Ф. Р-3309, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Дергачівська районна спілка споживчих товариств (райспоживспілка), с. Дергачі Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3311, 136 справ. 1942–1943. Опис.

Люботинська біржа праці, м. Люботин Харківської області

Ф. Р-3312, 6 справ. 1942–1943. Опис, картотека.

Чугуївська районна спілка споживчих товариств (райспоживспілка), м. Чугуїв Харківської області

Ф. Р-3313, 12 справ. 1942. Опис.

Мереф'янська поліклініка Мереф'янської міської управи, м. Мерефа Харківського району Харківської області

Ф. Р-3314, 9 справ. 1942. Опис.

Санітарна станція відділу охорони здоров'я Харківської районної управи, м. Мерефа Харківського району Харківської області

Ф. Р-3215, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Міська управа м. Мерефи Харківської області

Ф. Р-3316, 33 справи. 1941–1943. Опис, картотека.

Кооперативне товариство «Антиквар-букініст», м. Харків

Ф. Р-3317, 5 справ. 1943. Опис.

Повне товариство «Торгівля з селом», м. Харків

Ф. Р-3318, 11 справ. 1942–1943. Опис.

Лісове господарство Гутянського головного лісництва, с. Гути Богодухівського району Харківської області

Ф. Р-3319, 38 справ. 1941–1942. Опис.

Гутянське головне лісництво Харківської лісної управи, с. Гути Богодухівського району Харківської області

Ф. Р-3320, 8 справ. 1942. Опис.

Общинні господарства Сахновщинського району Харківської області

Ф. Р-3322, 30 справ. 1941–1943. Опис.

Будянська поліклініка і лікарня відділу охорони здоров'я Харківської районної управи, с. Буди Харківського району Харківської області

Ф. Р-3324, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Сахновщинська районна управа, с. Сахновщина Харківської області

Ф. Р-3325, 14 справ. 1941–1942. Опис, картотека.

Будинок національної культури, м. Мерефа Харківського району Харківської області

Ф. Р-3326, 1 справа. 1943. Опис.

Мереф'янське споживче товариство «Почин», м. Мерефа Харківського району Харківської області

Ф. Р-3327, 6 справ. 1942. Опис.

Новочернещинська сільська управа, с. Нова Чернещина Сахновщинського району Харківської області

Ф. Р-3328, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Малоданилівська сільська управа, с. Мала Данилівка Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3329, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Івано-Шейчинська сільська управа, с. Івано-Шейчине Богодухівського району Харківської області

Ф. Р-3330, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Мерчицьке лісництво Харківського головного лісництва, с. Старий Мерчик Богодухівського району Харківської області

Ф. Р-3335, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Байрацька сільська управа, с. Байрак Богодухівського району Харківської області

Ф. Р-3337, 1 справа. 1943. Опис.

Вільшанське сільськогосподарське кооперативне товариство, с. Вільшани Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-33384, 17 справ. 1942–1943. Опис.

Дергачівська районна промислово-кооперативна артіль «Лоза» Дергачівської районної спілки споживчих товариств, с. Дергачі Харківської області

Ф. Р-3339, 11 справ. 1943. Опис.

Богодухівська машинно-тракторна станція (МТС) Управління машинно-тракторних станцій Харківської області, м. Богодухів Харківської області

Ф. Р-3340 , 9 справ. 1942. Опис.

Дергачівська районна сільськогосподарська комендатура сільськогосподарського відділу німецького командування по Харківській області, с. Дергачі Харківської області

Ф. Р-3341, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Григорівське відділення Дергачівської районної артілі «Лоза» Дергачівської районної спілки споживачів товариств, с. Дергачі Харківської області

Ф. Р-3342, 8 справ. 1942–1943. Опис.

Науково-дослідний інститут комунальної гігієни, м. Харків

Ф. Р-3347, 13 справ. 1941–1943. Опис.

Куп'янська міська управа, м. Куп'янськ Харківської області

Ф. Р-3348, 88 справ. 1942–1943. Опис, картотека.

Куп'янська районна управа, м. Куп'янськ Харківської області

Ф. Р-3349 сч, 38 справ. 1941–1943. Опис, картотека.

Куп'янський районний фінансовий відділ Куп'янської районної управи м. Куп'янськ Харківської області

Ф. Р-3350сч, 50 справ. 1942–1943. Опис.

Общинні господарства Куп'янського району Харківської області

Ф. Р-3353, 20 справ. 1942–1943. Опис.

Нечволодівська сільська управа, с. Нечволодівка Куп'янського району Харківської області

Ф. Р-3355, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Сенківська сільська управа, с. Сенкове Куп'янського району Харківської області

Ф. Р-3356, 8 справ. 1941–1943. Опис.

Глушківська сільська управа, с. Глушківка Куп'янського району Харківської області

Ф. Р-3357, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Куп'янська окружна земельна управа, м. Куп'янськ Харківської області

Ф. Р-3358, 6 справ. 1942–1943. Опис, картотека.

Куп'янська окружна сільськогосподарська комендатура, м. Куп'янськ Харківської області

Ф. Р-3359, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Куп'янський маслозавод Харківської обласної молочно-масляної контори, м. Куп'янськ Куп'янського району Харківської області

Ф. Р-3360, 15 справ. 1942–1943. Опис.

Куп'янська районна контора Харківської обласної контори «Центрохудоба (Фіцентраль) України», м. Куп'янськ Куп'янського району Харківської області

Ф. Р-3361, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Біржа праці м. Куп'янська Харківської області

Ф. Р-3362, 5 справ. 1942–1943. Опис, картотека.

Відділ поліції Куп'янської міської управи, м. Куп'янськ Харківської області

Ф. Р-3363, 33 справи. 1942. Опис, картотека.

Поліцейське управління Вільховатського району Харківської області

Ф. Р-3364, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Вільховатська районна спілка споживчих товариств, с. Вільховатка Харківської області

Ф. Р-3365, 13 справ. 1942–1943. Опис.

Варварівська сільська управа, с. Варварівка Вільховатського району Харківської області

Ф. Р-3366, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Грачівська сільська управа, с. Грачівка Вільховатського району Харківської області

Ф. Р-3367, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Чорненська сільська управа, с. Чорне Вільховатського району Харківської області

Ф. Р-3368, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Общинні господарства Вільховатського району Харківської області

Ф. Р-3369 сч, 135 справ. 1941–1943. Опис.

Суботинська філія Лютівського державного маєтку, с. Лютівка Золочівського району Харківської області

Ф. Р-3375, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Вільховатська районна управа, с. Вільховатка Харківської області

Ф. Р-3380, 1 справа. 1942–1943. Опис, картотека.

Дворічанська районна спілка споживчих товариств (райспоживспілка) Харківської обласної спілки споживчих товариств, с. Дворічне Харківської області

Ф. Р-3383, 17 справ. 1942–1943. Опис.

Дворічанське сільське кооперативне споживче товариство, с. Дворічне Харківської області

Ф. Р-3384, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Таволжанське сільське споживче товариство, с. Таволжанка Дворічанського району Харківської області

Ф. Р-3385, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Дворічанська районна управа, с. Дворічне Харківської області

Ф. Р-3386, 8 справ. 1942. Опис, картотека.

Общинні господарства Дворічанського району Харківської області

Ф. Р-3388, 29 справ. 1942–1943. Опис.

Друга Гнилицька сільська управа, с. Гнилиця Друга Великобурлуцького району Харківської області

Ф. Р-3391, 7 справ. 1942. Опис.

Стецьківська сільська управа, с. Стецьківка Великобурлуцького району Харківської області

Ф. Р-3392, 6 справ. 1942–1943. Опис.

1-ша Шевченківська сільська управа, с. Шевченкове Беликобурлуцького району Харківської області

Ф. Р-3393, 2 справи. 1942. Опис.

Лошаківська сільська управа, с. Лошакове Вільховатського району Харківської області

Ф. Р-3397, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Резніковське сільське споживче товариство, с. Резнікове Вільховатського району Харківської області

Ф. Р-3398, 8 справ. 1942–1943. Опис.

Козинське сільське споживче товариство, с. Будьоннівка Валківського району Харківської області

Ф. Р-3399, 1 справа. 1942. Опис.

Дворічанський хлібний комбінат Харківської обласної контори «Заготзерно України», с. Дворічне Дворічанського району Харківської області

Ф. Р-3400, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Новомиколаївська сільська управа, с. Новомиколаївка Шевченківського району Харківської області

Ф. Р-3402, 1 справа. 1942. Опис.

Олександрівська сільська управа, с. Олександрівка Шевченківського району Харківської області

Ф. Р-3403, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Сеньоцька сільська управа, с. Сеньок Шевченківського району Харківської області

Ф. Р-3404, 11 справ. 1942–1943. Опис.

Федорівська сільська управа, с. Федорівка Шевченківського району Харківської області

Ф. Р-3405, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Федорівське сільське споживче товариство, с. Федорівка Шевченківського району Харківської області

Ф. Р-3406, 8 справ. 1942–1943. Опис.

Державний маєток хутора Борівського Волосько-Балаклійської сільської управи Шевченківського району Харківської області

Ф. Р-3407, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Зорінський державний маєток Харківського обласного управління державними маєтками, с. Шевченкове Харківської області

Ф. Р-3408, 8 справ. 1942–1943. Опис.

Сільське споживче товариство державного маєтку хутір Борівський Шевченківського району Харківської області

Ф. Р-3409, 3 справи. 1942. Опис.

Общинні господарства Шевченківського району Харківської області

Ф. Р-3410, 41 справа. 1942–1943. Опис.

Шевченківське сільське споживче товариство, с. Шевченкове Харківської області
Ф. Р-3417, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Борівське районне фінансове відділення Борівської районної управи, с. Борова Харківської області
Ф. Р-3425, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Борівська районна спілка споживчих товариств, с. Борова Харківської області
Ф. Р-3427, 17 справ. 1942–1943. Опис.
Борівське відділення Харківського господарського банку, с. Борова Харківської області
Ф. Р-3429, 18 справ. 1942–1943. Опис.
Борівський маслозавод Харківської обласної молочно-масляної контори, с. Борова Борівського району Харківської області
Ф. Р-3430, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Борівський хлібокомбінат «Заготзерно», с. Борова Харківської області
Ф. Р-3431, 23 справи. 1942–1943. Опис.
Общинні господарства Борівського району Харківської області
Ф. Р-3437, 247 справ. 1941–1943. Опис.
Калинівська сільська управа, с. Калинове Борівського району Харківської області
Ф. Р-3439, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Маліївська сільська управа, с. Маліївка Борівського району Харківської області
Ф. Р-3443, 2 справи. 1942. Опис.
Підлиманська сільська управа, с. Підлиман Борівського району Харківської області
Ф. Р-3346, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Піски-Радьківська сільська управа, с. Піски-Радьківські Борівського району Харківської області
Ф. Р-3450, 17 справ. 1942–1943. Опис.
Чернещанська сільська управа, с. Чернещина Борівського району Харківської області
Ф. Р-3460, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Куп'янська районна спілка споживчих кооперативів (райспоживспілка), м. Куп'янськ Харківської області
Ф. Р-3461, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Шейківська сільська управа, с. Шейківка Борівського району Харківської області
Ф. Р-3462, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Богодухівська міська управа, м. Богодухів Харківської області
Ф. Р-3466, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Шубинська сільська управа, с. Шуби Богодухівського району Харківської області
Ф. Р-3467 сч, 2 справи. 1942. Опис.
Старомерчицька сільська управа, с. Старий Мерчик Богодухівського району Харківської області
Ф. Р-3468, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Сазоново-Баланівська сільська управа, с. Сазоново-Баланівка Богодухівського району Харківської області
Ф. Р-3469, 1 справа. 1943. Опис.
Ріпчанська сільська управа, с. Ріпки Богодухівського району Харківської області
Ф. Р-3470, 12 справ. 1941–1943. Опис.
Мар'їнська сільська управа, с. Мар'їне Богодухівського району Харківської області
Ф. Р-3471, 1 справа. 1943. Опис.
Лозівська сільська управа, с. Лозове Богодухівського району Харківської області
Ф. Р-3472, 1 справа. 1943. Опис.
Корбино-Іванівська сільська управа, с. Корбині Івани Богодухівського району Харківської області
Ф. Р-3473, 10 справ. 1942–1943. Опис.
Кленівська сільська управа, с. Кленове Богодухівського району Харківської області
Ф. Р-3474, 18 справ. 1941–1943. Опис.
Кадницька сільська управа, с. Кадниця Богодухівського району Харківської області
Ф. Р-3475, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Воскресенівська сільська управа, с. Воскресенівка Богодухівського району Харківської області
Ф. Р-3476, 6 справ. 1943. Опис.
Дмитрівська сільська управа, с. Дмитрівка Богодухівського району Харківської області
Ф. Р-3478, 3 справи. 1943. Опис.
Вертіївська сільська управа, с. Вертіївка Богодухівського району Харківської області
Ф. Р-3479, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Вінницько-Іванівська сільська управа, с. Вінницькі Івани Богодухівського району Харківської області
Ф. Р-3480, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Губарівська сільська управа, с. Губарівка Богодухівського району Харківської області
Ф. Р-3481, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Братеницька сільська управа, с. Братениця Богодухівського району Харківської області
Ф. Р-3482, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Захарівська сільська управа, с. Захарівка Вовчанського району Харківської області
Ф. Р-3483, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Державний маєток «Ліва стінка» управління державними маєтками Куп'янського району Харківської області
Ф. Р-3484, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Общинні господарства Богодухівського району Харківської області
Ф. Р-3485, 56 справ. 1941–1943. Опис.
Григорівське сільське споживче товариство Дергачівського районної споживчої спілки, с. Григорівка Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3486, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Дворічнокутське сільське споживче товариство Дергачівської районної споживчої спілки, с. Дворічний Кут Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3487, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Малоданилівське сільське споживче товариство Дергачівської районної споживчої спілки, с. Мала Данилівка Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3488, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Кооперативне споживче товариство при державному маєтку «Лозовенька» Дергачівської районної споживчої спілки, с. Лозовенька Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3489, 1 справа. 1942. Опис.
Гаврилівське сільське споживче товариство Дергачівської районної споживчої спілки, с. Гаврилівка Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3490, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Козачо-Лопанське сільське кооперативне споживче товариство Дергачівської районної споживчої спілки, с. Козача Лопань Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3491, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Безруківське сільське кооперативне споживче товариство Дергачівської районної споживчої спілки, с. Безруки Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3492, 10 справ. 1942–1943. Опис.
Куряжанське сільське кооперативне споживче товариство Дергачівської районної споживчої спілки, с. Куряжанка Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3493, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Польовське сільське кооперативне споживче товариство Дергачівської районної споживчої спілки, с. Польова Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3494, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Подвірківське сільське кооперативне споживче товариство Дергачівської районної споживчої спілки, с. Подвірки Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3496, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Протопопівське сільське кооперативне споживче товариство Дергачівської районної споживчої спілки, с. Протопопівка Дергачівського району Харківської області
Ф. Р-3495, 2 справи. 1943. Опис.

Слатинське сільське кооперативне споживче товариство Дергачівської районної споживчої спілки, с. Слатине Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3497, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Цупівське сільське кооперативне споживче товариство Дергачівської районної споживчої спілки, с. Цупівка Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3498, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Русько-Лозівське сільське кооперативне споживче товариство Дергачівської районної споживчої спілки, с. Руська Лозова Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3499, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Черкасько-Лозівське сільське кооперативне споживче товариство Дергачівської районної споживчої спілки, с. Черкаська Лозова Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3500, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Шептухо-Болібоківське сільське кооперативне споживче товариство Дергачівської районної споживчої спілки, хутір Болібоки Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3501, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Солоницівське сільське кооперативне споживче товариство Дергачівської районної споживчої спілки, с. Солоницівка Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3502, 7 справ. 942–1943. Опис.

Прудянське сільське кооперативне споживче товариство Дергачівської районної споживчої спілки, с. Прудянка Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3503, 11 справ. 1942–1943. Опис.

Осинівська сільська управа, с. Осинівка Чугуївського району Харківської області

Ф. Р-3504, 1 справа. 1942. Опис.

Пересічанське сільське кооперативне споживче товариство Дергачівської районної споживчої спілки, с. Пересічне Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3505, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Слатинський маслозавод Харківської обласної молочно-масляної контори, с. Слатине Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3506, 4 справи. 1943. Опис.

Пересічанский перевалочний пункт «Заготзерно» Дергачівської районної спілки споживчих товариств, с. Пересічне Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3507, 24 справи. 1942. Опис.

Слатинський перевалочний пункт «Заготзерно» Дергачівської районної спілки споживчих товариств, с. Слатине Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3508, 15 справ. 1942–1943. Опис.

Козачо-Лопанский перевалочний пункт «Заготзерно» Дергачівської районної спілки споживчих товариств, с. Козача Лопань Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3509, 10 справ. 1942. Опис.

Дергачівський перевалочний пункт «Заготзерно» Дергачівської районної спілки споживчих товариств, с. Дергачі Харківської області

Ф. Р-3510, 8 справ. 1943. Опис.

Вертіївське сільськогосподарське бюро Старомерчицького агропункту (штюц-пункт), с. Вертіївка Богодухівського району Харківської області

Ф. Р-3511, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Гутянський цукровий завод Харківського окружного управління цукрової промисловості, с. Гути Богодухівського району Харківської області

Ф. Р-3513, 11 справ. 1942–1943. Опис.

Шкіряний завод Дергачівського районного споживчого товариства, с. Дергачі Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3515, 7 справ. 1943. Опис.

Дергачівський засолювальний пункт Дергачівської районної спілки споживчих товариств, с. Дергачі Харківської області

Ф. Р-3516, 4 справи. 1942. Опис.

Вільшанський маслозавод Харківської обласної молочно-масляної контори, с. Вільшани Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3517, 3 справи. 1943. Опис.

Гаврилівський маслозавод Харківської обласної молочно-масляної контори, с. Гаврилівка Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3518, 1 справа. 1943. Опис.

Козачо-Лопанський маслозавод Харківської обласної молочно-масляної контори, с. Козача Лопань Дергачівського району Харківської області

Ф. Р-3519, 6 справ. 1943. Опис.

Ріпкинське сільськогосподарське бюро Старомерчицького опорного агропункту (штюц-пункт), с. Ріпки Богодухівського району Харківської області

Ф. Р-3520, 1 справа. 1942. Опис.

Біржа праці м. Богодухова Богодухівської міської управи, м. Богодухів Харківської області

Ф. Р-3521, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Корбино-Іванівське сільське кооперативне споживче товариство Богодухівської районної спілки споживчих товариств, с. Корбини Богодухівського району Харківської області

Ф. Р-3523, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Дубовогрядська сільська управа, с. Дубові Гряди Сахнощинського району Харківської області

Ф. Р-3525, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Старосалтівський районний фінансовий відділ Старосалтівської районної управи, с. Старий Салтів Харківської області

Ф. Р-3526, 1 справа. 1942. Опис.

Управа Харківського району Харківської області

Ф. Р-3527, 74 справи. 1942–1943. Опис, картотека.

Липцівське відділення Харківського господарського банку, с. Липці Харківської області

Ф. Р-3529, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Токарівський державний маєток Харківського обласного управління державними маєтками, с. Токарівка Липецького району Харківської області

Ф. Р-3530, 2 справи. 1943. Опис.

Малопроходівська сільська управа, с. Малі Проходи Липецького району Харківської області

Ф. Р-3532, 1 справа. 1943. Опис.

Новопокровська сільська управа, с. Нова Покровка Чугуївського району Харківської області

Ф. Р-3533, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Районний відділ освіти Чугуївської районної управи, м. Чугуїв Чугуївського району Харківської області

Ф. Р-3534, 1 справа. 1942. Опис.

Іванівський державний маєток Харківського обласного управління державними маєтками, хутір Іванівка Чугуївського району Харківської області

Ф. Р-3535, 1 справа. 1942. Опис.

Кочетоцька сільська управа, с. Кочеток Чугуївського району Харківської області

Ф. Р-3536, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Малинівська сільська управа, с. Малинівка Чугуївського району Харківської області

Ф. Р-3537, 2 справи. 1942. Опис.

Общинні господарства Кегичівського району Харківської області

Ф. Р-3538, 60 справ. 1941–1943. Опис.

Чугуївське відділення Харківського господарського банку, м. Чугуїв Харківської області

Ф. Р-3539, 1 справа. 1943. Опис.

Чугуївська районна міська лікарня Чугуївської районної управи, м. Чугуїв Харківської області

Ф. Р-3541, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Біржа праці Чугуївської районної управи, м. Чугуїв Харківської області

Ф. Р-3542, 1 справа. 1942–1943. Опис, картотека.

Біржа праці Золочівської районної управи, м. Золочів Харківської області

Ф. Р-3543, 1 справа. 1943. Опис, картотека.

Районний відділ освіти Близнюківської районної управи, с. Близнюки Близнюківського району Харківської області
Ф. Р-3544, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Споживче товариство співробітників Харківської міської управи, м. Харків
Ф. Р-3604, 60 справ. 1941–1943. Опис.
Новоіванівський державний маєток Харківського обласного управління державними маєтками, с. Нова Іванівка Харківської області
Ф. Р-3669, 1 справа. 1942. Опис.
Черкасько-Лозівський державний маєток № 27 Харківського обласного управління державними маєтками, с. Черкаська Лозова Липецького району Харківської області
Ф. Р-3670, 1 справа. 1943. Опис.
Державне господарство «Конезавод» № 124 Лозівського району Харківської області
Ф. Р-3671, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Ново-Олександрівський державний кінний завод № 64, с. Ново-Олександрівка Близнюківського району Харківської області
Ф. Р-3672, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Общинне господарство № 19, с. Молодова Молодівської сільської управи Старосалтівського району Харківської області
Ф. Р-3673, 4 справи. 1942. Опис.
Пісочинська сільська управа, с. Пісочин Харківського району Харківської області
Ф. Р-3676, 1 справа. 1943. Опис.
Верхньосамарська сільська управа, с. Верхня Самара Близнюківського району Харківської області
Ф. Р-3677, 3 справи. 1943. Опис.
Харківський політехнічний інститут, м. Харків
Ф. Р-3744, 155 справ. 1941–1943. Опис, картотека.
Коломацьке відділення Харківського господарського банку, с. Коломак Харківської області
Ф. Р-3745, 10 справ. 1941–1943. Опис.
Повне товариство «Фарбівник», м. Харків
Ф. Р-3918, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Адресний стіл м. Харкова
Ф. Р-3955, 1 справа. 1942–1943. Опис, картотека.
Харківська міська станція переливання крові, м. Харків
Ф. Р-4343, 256 справ. 1941–1943. Опис.
Великобурлуцька районна спілка споживчих товариств, с. Великий Бурлук Великобурлуцького району Харківської області
Ф. Р-4381, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Безмятежненська сільська управа, с. Безмятежне Шевченківського району Харківської області
Ф. Р-4453, 9 справ. 1942–1943. Опис.
Волосько-Балаклійська сільська управа, с. Волоська Балаклія Шеченківського району Харківської області
Ф. Р-4454, 9 справ. 1942–1943. Опис.
Булацелівський пункт «Заготзерно», станція Булацелівка Шевченківського району Харківської області
Ф. Р-4455, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Старовірівська машинно-тракторна станція (МТС), с. Старовірівка Шевченківського району Харківської області
Ф. Р-4456, 6 справ. 1942. Опис.
Шевченківська районна база «Центрохудоба», с. Шевченкове Харківської області
Ф. Р-4457, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Олексіївська сільська управа, с. Олексіївка Сахновщинського району Харківської області
Ф. Р-4479, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Аполлонівська сільська управа, с. Аполлонівка Сахновщинського району Харківської області
Ф. Р-4480, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Німецько-фашистська залізнична дирекція «Ост», м. Харків
Ф. Р-4567, 26 справ. 1942–1943. Опис.
Німецько-фашистський господарський штаб «Ост», м. Харків
Ф. Р-4568, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Німецько-фашистське центральне торгове товариство «Ост», м. Харків
Ф. Р-4569, 1 справа. 1943. Опис.
Німецько-фашистська будівельна організація Тодта, м. Харків
Ф. Р-4571, 19 справ. 1941–1943. Опис.
Зміївська районна управа, м. Зміїв Харківської області
Ф. Р-4581, 1 справа. 1943. Опис, картотека.
Сільськогосподарська комендатура, м. Балаклія Харківської області
Ф. Р-4582, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Мохначівська сільська управа, с. Мохнач Зміївського району Харківської області
Ф. Р-4583, 1 справа. 1943. Опис.
Будинок німців у м. Харкові
Ф. Р-4584, 1 справа. 1942. Опис.
Протопопівська сільська управа, с. Протопопівка Петрівського району Харківської області
Ф. Р-4667, 1 справа. 1942. Опис.
Нововодолазька районна управа, с. Нова Водолага Харківської області
Ф. Р-4668, 11 справ. 1941–1943. Опис, картотека.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Харківська обласна надзвичайна комісія із розслідування злочинів та збитків, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками організаціям і населенню міста Харкова та Харківської області, м. Харків
Ф. Р-3546, 432 справи. 1943–1944. Опис.

І.24

Державний архів Херсонської області

73000, м. Херсон, вул. Радянська, 3
Тел./факс (0552) 22-58-95
E-mail: obl-archiv@oda.kherson.ua
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra21

Зібрання Державного архіву Херсонської області репрезентують 82 фонди, серед яких 74 – «окупаційні фонди», 5 – належать до групи фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни, 3 – архівні колекції. Мова документів – українська, німецька, російська.

До реєстру не включено фонди радянських і партійних органів та установ, до складу яких входять документи воєнного періоду та перших повоєнних років, що також вміщують інформацію з цього питання. Це, зокрема, фонди виконавчих комітетів міських, районних рад депутатів трудящих, сільських рад депутатів трудящих, у складі яких можна віднайти документи, що фіксують збитки, завдані окупантами, списки громадян, вивезених на роботу до нацистської Німеччини. Довідки, інформації про стан районів, звільнених від нацистських загарбників, матеріали про організацію радянського руху Опору окупантам зберігаються у фонді Херсонського обкому КПУ (ф. П-46), а фільтраційні справи і картки на громадян, які були примусово вивезені до Німеччини під час Другої світової війни, репатрійованих і колишніх військовополонених радянських громадян зосереджено у фонді Управління Служби безпеки України в Херсонській області (ф. Р-4033).

Особливостями документального комплексу архіву періоду Другої світової війни є те, що, оскільки Херсонську область було утворено 30 березня 1944 р.*, «окупаційні фонди» Херсонщини представляють документи Миколаївської та Запорізької областей (за довоєнним адміністративно-територіальним поділом), що входили до складу РКУ**. Цим значною мірою пояснюється й деяка фрагментарність джерельного масиву, зокрема відсутність окремих фондів освітніх установ або досить обмежена кількість фондів промислової галузі, культури тощо. Водночас документи збережених «окупаційних фондів» (окружного комісара та комісара м. Херсона, районних та сільських управ, поліції, суду, бірж праці, сільськогосподарських управлінських та виробничих структур, заготівельних, споживчо-збутових організацій, торгівлі, фінансово-банківської сфери, будівництва, зв'язку, культури, громадських організацій населення) вміщують інформацію, що, безперечно, є важливою і цікавою для висвітлення періоду нацистської окупації України.

Найбільшим серед фондів архіву, що входять до групи *органів управління окупованими територіями* (місцевих органів окупаційної адміністрації та органів самоврядування: гебітскомісара, штадткомісара, районних та сільських управ) є фонд Р-1824 Херсонського окружного комісара (гебітскомісара), що складається з 293 справ документів за 1941–1944 рр. Цікава історія формування фонду: частина документів надійшла з Центрального державного історичного архіву УРСР, м. Київ, у 1953 р., частина – з Центрального державного історичного архіву Латвійської РСР, м. Рига, у 1964 р. Того ж 1964 р. при впорядкуванні листівок окупаційного періоду в Херсонському обласному держархіві було виявлено ще одну складову фонду. Решта документів надійшла до архіву в 1957–1958 р. (точну дату надходження не зафіксовано, безпосереднє джерело надходження не встановлено). Серед документів фонду наявні накази імперського комісара України про мобілізацію матеріальних та людських ресурсів для забезпечення потреб фронту, про відволікання українського населення від участі в русі Опору, організацію навчання поліцейських, сільськогосподарських керівників, медичних сестер, переведення сімей німецьких службовців на схід; обіжники імперського уряду про порядок оплати праці й забезпечення німецького населення промисловими та продовольчими товарами; збірники наказів. Представлено тут також накази, директиви, обіжники Миколаївського генерального комісара та листування з ним із питань організації діяльності та функцій Херсонського окружного комісара, організації ведення діловодства в установах, роботи промислових і сільськогосподарських підприємств, транспорту, зв'язку, проведення аграрної реформи (1943), боротьби з партизанським рухом

* Згідно з Указом Президії Верховної Ради УРСР до складу Херсонської області (з центром у м. Херсон) було включено: м. Херсон і Білозерський, Бориславський, Великоолександрівський, Голопристанський, Горностаївський, Каланчацький, Калініндорфський, Каховський, Нововоронцовський, Садовський, Херсонський, Цюрупинський, Чаплинський райони, виділивши їх зі складу Миколаївської області; Великолепетиський, Генічеський, Іванівський, Ніжньосірогозький, Новотроїцький, Сиваський райони, виділивши їх зі складу Запорізької області (ЦДАВО України, ф. 1, оп. 16, спр. 15, арк. 45).

** Див. докладніше: «Державний архів Миколаївської області» та «Державний архів Запорізької області».

(1942), вербування та вивозу до Німеччини місцевого населення, переселення фольксдойче, облаштування біженців зі Сходу; наказ коменданта м. Херсона про підготовку до зустрічі особистого уповноваженого фюрера (1942). У фонді відклалися й документи (директиви, листування) про організацію банків, забезпечення підприємств та установ робочою силою, паливом, сировиною, транспортом, призначення та звільнення старост; про стягнення податків, зборів, страхування майна, евакуацію населення, перейменування населених пунктів та вулиць. Окремі напрями діяльності на Херсонщині Центрального торговельного товариства «Схід» фіксують збережені обіжники, звіти про роботу, листування товариства. Різнобічно висвітлюють добу окупації місячні зведення про політичний стан округу, донесення районних управ про політичний та господарський стан районів. Суттєво доповнюють інформацію (зважаючи на зазначені особливості комплексу «окупаційних фондів» архіву) й статистичні звіти про забезпечення підприємств робочою силою; зведений фінансово-господарський план Херсонського округу, районів і м. Херсона на 1943/1944 господарський рік, фінансові звіти, баланси, кошториси видатків Херсонської міської та районної управ, установ, організацій, заводів; відомості про справляння податків і зборів, виконання військових замовлень, кількість ув'язнених військовополонених, учнів у сільських школах; списки населених пунктів, промислових підприємств, сільських господарств округу; штатні розписи, списки, особові справи, анкети, біографії працівників окружного і міського комісаріатів, районних управ, підприємств, установ та організацій; списки вчителів, лікарів, землемірів, сільських старост; списки громадян, вивезених до Німеччини; карти України (1941), Миколаївського і Таврійського генеральних округів, Херсонського округу і районів (1943), плани аеродромів (1943), що входять до складу фонду Р-1824. Досить «об'ємно» відображають картину нацистської окупації Херсонщини й документи порівняно невеликого (усього 66 справ) фонду Р-1942 – комісара м. Херсона (штадткомісара). Тут збереглися збірники розпоряджень рейхскомісара України (1941–1942); накази, обіжники Миколаївського генерального комісара про організацію роботи установ і підприємств, оплату праці, умови прийому на роботу українців, використання місцевого населення для охорони підприємств, використання праці військовополонених; боротьбу із розбазарюванням матеріальних ресурсів; новий порядок землекористування, проведення ветеринарних заходів; вербування громадян на роботу до Німеччини; влаштування концтаборів. В обіжниках Херсонського гебітскомісара і листуванні з ним, звітах (у тому числі й штадткомісара), зведеннях міститься інформація щодо політичного стану в місті, встановлення цін на продукти харчування та промислові товари, про роботу підприємств (зазначається таке їх підпорядкування), забезпечення підприємств та установ робочою силою, фахівцями, паливно-мастильними матеріалами, розподіл та виконання військових замовлень. Цікаві факти можна віднайти в актах обстеження підприємств міст Херсона і Миколаєва, звітах про роботу міської управи та допоміжного управління, звітах та відомостях про роботу Українського товариства зі збуту нафтопродуктів (1942–1943). У фонді наявні також відомості про кількість населення по с.х Херсонського району, врожай

зернових культур (1941), кількість риболовецьких суден; штатні розписи, фінансові плани підприємств, майстерень; списки робітників і службовців м. Херсона (1942–1943).

Ще однією особливістю комплексу «окупаційних фондів» ДА Херсонської області можна вважати те, що збережені документи районних і сільських управ періоду нацистської окупації представлено у складі об'єднаних архівних фондів. І хоча це значно зменшило загальну кількість фондів комплексу в цілому, проте аж ніяк не відбилося на змістовному його наповненні. Так, у фонді «Районні управи Херсонщини» (Р-1501, 67 справ) зосереджено різноманітні директивні документи управлінських окупаційних структур усіх рівнів (РКУ, Миколаївського генерального комісаріату, окружних комісаріатів, польових комендатур, шефів районів, сільськогосподарських керівників, районних управ, старост), що регламентують життя населення в умовах нацистського окупаційного режиму. Серед них, зокрема: постанови, накази, розпорядження рейхскомісаріату України, Миколаївського генерального комісаріату, польових комендатур, районних управ, сільськогосподарських керівників районів, районних земельних управ, агроконтор про новий порядок землекористування та оподаткування; забезпечення збройних сил сільськогосподарською продукцією; планування і проведення сільськогосподарських робіт, охорону посівів від підпалів, профілактику захворювань свійських тварин; мобілізацію населення на різні роботи, заборону самовільних поїздок за межі громад під час проведення інтенсивних сільськогосподарських робіт, регулювання оплати праці; підтримання порядку в населених пунктах, боротьбу з партизанами; організацію роботи районних та сільських управ. Результати виконання цих директив відображають документи районних управ (розпорядження, звіти, листування з сільськими управами, поліцією), відомості про політичний та культурний стан районів; перебіг сільськогосподарських робіт, показники врожайності, заготівлі збіжжя, овочів, фруктів, худоби; реєстрацію населення; стягнення штрафів з громадян; стан медичного обслуговування населення; нарахування зарплати працівникам сільських управ, шкіл тощо. Важливі «штрихи» до картини життя населення додають такі наявні у фонді документи, як: довідки на отримання хлібних карток, облікові картки бірж праці, патенти кустарів, документи бухгалтерського обліку, заяви розкуркулених радянською владою про повернення майна, різноманітні списки (працівників районних і сільських управ, старост, поліцейських, робітників, службовців, фахівців, розкуркулених, німецьких сімей; сімей, що отримують допомогу від окупаційної влади; військовополонених; громадян, які були примусово вигнані чи добровільно виїхали до Німеччини; народжених, померлих, одружених; списки населених пунктів, колгоспів, медичних установ, шкіл по районах). У загальних рисах схеми «директиви-виконання» склад документів, що увійшли до складу об'єднаного архівного фонду «Сільські управи Херсонщини» (Р-1520, 105 справ), повторює фонд районних управ Херсонщини, але «виконання» тут деталізовано до рівня сільських управ. Відповідна інформація міститься у протоколах засідань сільських (і міських) управ; звітах, відомостях про перебіг польових робіт, стан тваринництва, перепис населення, худоби і птиці;

листуванні з районними управами, сільськогосподарськими комендатурами, поліцією, сільськими старостами з питань порядку відправки людей до Німеччини, паспортизації, прописки прибулих на підпорядковану управам територію; табелях обліку роботи; заявах членів общин про наділення землею; актах конфіскації общинної худоби на користь окупаційної армії; списках членів сільськогосподарських общин, орендарів землі, одноосібників, рибалок, молоді, службовців, фахівців, поліцейських, військовополонених та громадян, які були примусово вигнані чи добровільно виїхали до Німеччини; книгах запису народжень, шлюбів і смертей; документах бухгалтерського обліку та відомостях нарахування і видачі заробітної плати працівникам сільських управ. Серед групи документів директивного характеру привертають увагу наявні у фонді накази рейхскомісара України про впорядкування санітарного стану населених пунктів та господарств; накази обласних комісарів про пільги для населення німецької національності, облік військовозобов'язаних, порядок накладання стягнень та штрафів, світломаскування; розпорядження польових комендатур про організацію української поліції, здавання населенням зброї та військового спорядження; накази, розпорядження районних управ про встановлення комендантської години, забезпечення паливом та продуктами військових частин, інвентаризацію матеріальних цінностей, проведення ремонтно-будівельних робіт, порядок торгівлі на ринках, боротьбу зі спекуляцією, ремонт сільськогосподарської техніки, збір металобрухту.

Фонди поліції та формувань, що виконували поліційні функції, у зібраннях архіву репрезентують документи Скадовської (ф. Р-1578) та Генічеської (ф. Р-1677) районних поліцій, Ушкальської (ф. Р-1633) та Князе-Григорівської сільських поліцій. Невеликі за обсягом збережених документів, у змістовному плані ці фонди «позначають» напрями діяльності подібних установ. Зокрема, у ф. Р-1578 знаходимо заяви громадян на отримання посвідчень; у ф. Р-1677 – протоколи допитів, вироки у справах із звинувачення громадян у непідкоренні окупаційній владі, тимчасові посвідчення громадян на проживання, домову книгу с. Сергіївка; у ф. Р-1633 збереглися розпорядження керівника сільської поліції, акти про вилучення майна в окремих осіб, заяви громадян; у ф. Р-1639 – щоденник Горностаївської районної поліції (1942), протоколи допитів затриманих громадян, відомості на видачу матеріальної допомоги тим, хто від'їжджає на роботу до Німеччини. Два фонди міських мирових судів – Генічеського (Р-1444) та Херсонського (Р-1617), а також фонд Бериславського паспортного відділу районної управи (Р-1494) засвідчують діяльність стан судочинства та органів реєстрації населення на Херсонщині в період нацистської окупації. Серед документів цієї групи фондів – протоколи судових засідань, вироки судів; протоколи допитів; заяви, свідоцтва, особисті документи підсудних, потерпілих; заяви, тимчасові посвідчення на проживання, реєстраційні картки громадян.

До групи фондів *органів економічного освоєння окупованих нацистами територій, комунікаційного та житлово-комунального забезпечення, суб'єктів господарювання* із зібрань архіву належать 3 фонди бірж праці, фонди металообробної майстерні (Р-1467), млина (Р-1604), 29 фондів управлінських структур, господарств і підприємств сільськогосподар-

ської галузі, фонд ветеринарної лікарні (Р-1470), 2 фонди лісництв, 4 фонди заготівельних організацій, 4 фонди споживчих товариств і спілок, 2 фонди торговельних відділів та фонд німецького магазину (Р-1429), фонди фінансового відділу (Р-1458) і 3 банків, 2 фонди будівельних контор, фонди поштово-телеграфної контори (Р-1461) і радіотрансляційного вузла (Р-1614).

Документи Генічеської (ф. Р-1453, 1 справа) та Бериславської (ф. Р-1495, 2 справи) міських, Чаплинської районної (ф. Р-1613) бірж праці (серед яких: заяви установ та приватних осіб про направлення на роботу; листування з підприємствами з питань забезпечення потреб у робочій силі; посередницькі доручення для осіб, направлених на роботу; облікові картки Бериславської міської біржі праці; заяви безробітних і бажаючих виїхати на роботу до Німеччини, картки обліку громадян, відправлених на роботу до Німеччини, прохання про матеріальну допомогу родинам осіб, які добровільно виїхали на роботу; відомості про міграцію населення по Качкарівській сільській управі) віддзеркалюють деякі напрями діяльності окупаційної влади з мобілізації та використання робочої сили регіону.

Найбільш інформативно насиченими у цій групі є фонди, що стосуються *сільського господарства* Херсонщини періоду нацистської окупації. Про це свідчить як кількість цих фондів, так і досить повне представництво тут різних галузевих структур і, безперечно, зміст документів. Так, наприклад, серед фондів управлінських структур тут маємо фонди: відділу сільськогосподарського управління Херсонського окружного комісара (Р-2649, 16 справ), відділу сортовипробування овочевих, баштанних культур, картоплі та кормових коренеплодів при сільськогосподарському відділі Миколаївського генерального комісаріату (Р-3262, 3 справи), обласного управління шовківництва Херсонського обласного комісара (Р-1506, 7 справ), агрономічних контор (Р-1419, Р-1469) та опорних пунктів при сільськогосподарських керівниках районів (Р-1405, Р-1415, Р-1431, Р-1442). Дещо тематично вирізняються з-поміж документів цих фондів, а отже, й привертають увагу збережений у складі документів фонду Р-1431 список цінностей, награбованих німецькими військовиками в общинних господарствах, а також дані, що містяться у таблицях спостережень за температурою повітря і ґрунту з фонду метеорологічної станції Генічеської агроконтори (Р-1545). Документи общинних господарств Херсонщини зосереджені у 13 фондах, серед яких 11 фондів об'єднані по районах. Так, представлено общинні господарства Генічеського (ф. Р-1413, 181 справа), Голопристанського (ф. Р-1475, 41 справа), Горностаївського (ф. Р-1414, 10 справ), Каланчацького (ф. Р-1492, 86 справ), Каховського (ф. Р-1628, 54 справи), Нижньосірогозького (ф. Р-1535, 41 справа), Нововоронцовського (ф. Р-1399, 59 справ), Цюрупинського (ф. Р-1422, 70 справ), Сиваського (ф. Р-1586, 45 справ), Скадовського (ф. Р-1554, 108 справ) та Херсонського (ф. Р-1488, 4 справи) районів. Окремі фонди сформовано з документів общинного господарства № 7 Новокалузької сільської управи с. Людмилівка Великоолександрівського району Запорізької області (Р-1606, 5 справ) та общинного господарства № 26 Трохимівської сільської управи Іванівського району Запорізької області (Р-1815, 6 справ). Документи цих фондів містять різноманітну інформацію стосовно на-

прямів і методів здійснення окупаційної політики, економічного визиску загарбаних територій, стану сільського господарства Херсонщини, умов праці та життя населення під час нацистської окупації. У складі фондів збереглися, зокрема: звернення головнокомандувача німецьких військ до українського населення про надання допомоги німецькій армії у боротьбі з партизанами; звернення до селян генерального комісара Криму з подякою за успішне господарювання (1943); розпорядження окружних комісарів про порядок часткового повернення присадибних ділянок, відібраних радянською владою, перетворення радгоспів та агрошкіл на державні господарства, впровадження трудової повинності, мобілізації населення для роботи на військових об'єктах; розпорядження шефів районів, сільськогосподарських керівників районів, комендатур, районних управ про здачу продуктів харчування на військові потреби, забезпечення сировиною промисловості, про перехід на одноосібне ведення господарства, перетворення общин на землеробські товариства, про обов'язкову здачу зброї, заборону користування в школах довоєнними підручниками; розпорядження районних земельних управлінь, агроконтор, опорних пунктів, сільських управ щодо перебігу сільськогосподарських робіт, руху племінної худоби, боротьби зі шкідниками, заборони використання соломи на опалення; про здачу теплого одягу, металевого брухту для німецької армії; протоколи загальних зборів членів общинних господарств; плани поставок збіжжя; річні звіти господарств, звіти, відомості про наявність посівних площ, перебіг сільськогосподарських робіт, врожайність, збирання бавовни, стан тваринництва; щоденники обмолоту та посвідчення якості зерна, щоденники вилову риби, надоїв молока; акти, рахунки, ордери, відомості про здачу збіжжя відповідно до держпоставок (1943); акти купівлі, огляду і забою коней, худоби і птиці, конфіскації коней для німецької армії; інвентарні картки общин; відомості на видачу зарплати, хліба, зерна, фуражу, пального, свиней з общинних комор; заяви громадян про вступ до общин; списки членів общин (окремо – народжених у 1925–1926 рр., працюючих дітей, спеціалістів), біженців, військовополонених, осіб, які добровільно або примусово виїхали до Німеччини, мобілізованих до німецької армії. У фонді Р-1475 збереглися також акти про пограбування румунськими військовими общинного господарства с. Нова Збур'ївка.

Відомості про заготівлю продукції сільського господарства відклалися у фондах районних контор *заготівель та збуту* (Р-1412, Р-1496, Р-1510, Р-1563). Серед фондів *торговельних закладів* привертає увагу фонд Скадовського районного торговельного відділу «Кримспілки», у якому збереглися звіти про закупівлю, прийом і здачу худоби, птиці, вовни, шкіри, яєць; списки здавальників; акти на забій птиці; відомості нарахування і видачі заробітної плати працівникам торгівлі та підприємств харчової промисловості; документи бухгалтерського обліку. Водночас дотичну інформацію вміщують документи інших, «непрофільних» фондів. Наприклад, у фонді Петрівського сільського споживчого товариства Сиваської райспоживспілки (Р-1596) збереглися інвентаризаційні відомості про наявність товарів у магазинах товариства, акти купівлі-продажу товарів. Хоча документи *банківських установ* представлено

в зібраннях архіву досить скупо, у фондах районних відділень Херсонського окружного господарського банку (фф. Р-1417, Р-1497, Р-1634) можна ознайомитися з листуванням про порядок грошових переказів та з адміністративно-господарських питань, заявами установ і підприємств на отримання кредитів, списками, відомостями нарахування заробітної плати, а у фонді Олешківського районного фінансового відділу (Р-1458) наявні акти ревізій фінансово-господарської діяльності установ міста.

Скромно репрезентовано також фонди *охорони здоров'я.* Тут маємо документи Нововоронцовського районного відділу охорони здоров'я (ф. Р-1416, 1 справа), Зеленівської лікарні (ф. Р-1608, 1 справа), Херсонської лікарні № 1 (ф. Р-1647, 2 справи) та Голопристанського курорту (ф. Р-1466, 15 справ), у яких міститься інформація про кількість медичних працівників і хворих, видачу курортного реманенту установам і приватним особам, майно та матеріальні цінності Голопристанського курорту.

В архівних зібраннях немає окремих фондів *освітньої галузі, засобів масової інформації, друкарень, релігійних організацій,* майже не представлено *культурно-освітні* та *науково-дослідні установи.* Серед збережених слід відзначити документи, що відклалися у фонді Голопристанського кінотеатру (Р-1474), а саме: договори на постановку концертів і п'єс, списки артистів Голопристанського драматичного гуртка, опис майна кінотеатру. У фонді Херсонського міського *архіву* відділу просвіти Херсонської міської управи (Р-1616) містяться листування з міською управою та її фінансовим відділом про надання та ремонт приміщення для архіву, затвердження кошторису видатків, інвентаризаційні відомості майна, акти на придбання матеріалів, запити біографічного характеру, списки працівників та відомості на виплату заробітної плати. Уявлення про діяльність науково-дослідних установ періоду нацистської окупації дають документи фонду науково-дослідного інституту сільськогосподарського наукового-дослідного центру Півдня України, м. Херсон (Р-1912) – плани, звіти про роботу відділів інституту; доповідні записки про обстеження тварин у м. Херсоні; методичні рекомендації щодо проведення науково-дослідних робіт зі шкідниками сільського господарства; списки обладнання й матеріалів інституту; штатні розписи, списки працівників; кошториси видатків.

Документи 2 фондів представляють діяльність громадських організацій населення Херсонщини під час нацистської окупації. Це фонди Бериславського міського комітету взаємодопомоги (Р-1498) та Голопристанського добровільного благодійного товариства (Р-1607). До складу фондів входять: протоколи засідань правління Голопристанського добровільного благодійного товариства, заяви громадян на отримання допомоги, відомості про видачу одноразової допомоги, робітничі книжки і картки, бухгалтерські документи.

Групу *фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів та встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни,* представляють документи 5 фондів: Херсонської обласної надзвичайної комісії з розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників на території Херсонської області при виконкомі Херсонської обласної ради депутатів трудящих (Р-1479), Херсонської міської надзвичайної комісії з

розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників на території м. Херсона (Р-2384), комісії з розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників на території Чаплинського району при виконкомі Чаплинської районної ради депутатів трудящих (Р-1622), комісії з розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників на території Іванівського і Нижньосірогозького районів Херсонської області (Р-1623), комісії з розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників на території Каховського району при виконкомі Каховської районної ради депутатів трудящих (Р-1875). У документах фондів (протоколах засідань, постановах, актах обласної, міської та районних комісій, актах розкриття поховань, заявах громадян, списках, відомостях про громадян, яких було знищено або примусово вивезено до Німеччини) зафіксовано злочини, скоєні нацистськими загарбниками, та збитки, завдані ними громадянам, організаціям, установам, підприємствам Херсонщини. У фонді Р-1479 зберігаються також списки, відомості про нацистських злочинців, фотокопія карти мережі підпільних комсомольських організацій України (1941–1944), документи про звільнення Червоною армією населених пунктів області (1943–1944), акт дослідження решток військовополонених, виявлених під час риття котловану в м. Херсоні (1967), спогади очевидців катувань.

У вигляді *архівних колекцій* подано зібрані листи радянських громадян, жителів Херсонщини, які були забрані на примусові роботи до Німеччини (ф. Р-2244), документи учасників Великої Вітчизняної війни (ф. Р-2999), письмові роботи учнів шкіл Херсонської області на тему «Що я пережив під час окупації» (ф. Р-3497). У 94 справах фонду Р-2244, крім самих листів, представлено також фотографії, поштівки, надіслані примусово вигнаними до Німеччини жителями Херсонщини. Серед документів 50 справ фонду Р-2999 – спогади учасників подій про діяльність підпільних організацій на території області в роки війни, про перебування на примусових роботах у Німеччині. Неупереджений дитячий погляд на події періоду нацистської окупації відбився у контрольних роботах учнів 7–9 класів шкіл Херсонської області (Бериславького, Великоолександрівського, Генічеського, Голопристанського, Горностаївського, Іванівського, Нижньосірогозького, Сиваського, Скадовського районів, шкіл № 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 14, 15, 16, 17, 19, 20 м. Херсона) на тему «Що я пережив під час окупації», з яких сформовано 37 справ фонду Р-3497.

РЕЄСТР ФОНДІВ*

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Общинні господарства Нововоронцовського району Миколаївської області (ОАФ)
Ф. Р-1399, 59 справ. 1941–1944. Описи.

Нововоронцовський опорний пункт (штюц-пункт) Нововоронцовської агроконтори, с. Нововоронцовка Нововоронцовського району Миколаївської області
Ф. Р-1405, 1 справа. 1943. Опис.

*Повну інформацію щодо фондів див.: Державний архів Херсонської області. Путівник.– К., 2003.

Дільниця по здачі шкіри Нововоронцовської районної контори «Заготскот», с. Любимівка Нововоронцовського району Миколаївської області
Ф. Р-1412, 1 справа. 1942. Опис.
Общинні господарства Генічеського району Запорізької області (ОАФ)
Ф. Р-1413, 181 справа. 1941–1943. Описи.
Общинні господарства Горностаївського району Миколаївської області (ОАФ)
Ф. Р-1414, 10 справ. 1942–1943. Описи.
Золотобалківський опорний пункт Нововоронцовської агроконтори, с. Золота Балка Нововоронцовського району Миколаївської області
Ф. Р-1415, 1 справа. 1942–1944. Опис.
Відділ охорони здоров'я Нововоронцовської районної управи, с. Нововоронцовка Нововоронцовського району Миколаївської області
Ф. Р-1416, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Нововоронцовське районне відділення Херсонського окружного господарського банку, с. Нововоронцовка Нововоронцовського району Миколаївської області
Ф. Р-1417, 18 справ. 1942–1944. Опис.
Агрономічна контора при сільськогосподарському керівнику Генічеського району, с. Рикове Генічеського району Запорізької області
Ф. Р-1419, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Общинні господарства Цюрупинського району Миколаївської області (ОАФ)
Ф. Р-1422, 70 справ. 1941–1943. Описи.
Опорний пункт (штюц-пункт) «І» Генічеської агроконтори, с. Новогригорівка Генічеського району Запорізької області
Ф. Р-1431, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Генічеська районна спілка споживчих товариств (райспоживспілка), м. Генічеськ Генічеського району Запорізької області
Ф. Р-1438, 1 справа. 1942. Опис.
Опорний пункт (штюц-пункт) «К» Генічеської агроконтори, с. Новогригорівка Генічеського району Запорізької області
Ф. Р-1442, 3 справи. 1943. Опис.
Генічеський міський мировий суд Генічеського судового округу, м. Генічеськ Генічеського району Запорізької області
Ф. Р-1444, 19 справ. 1943. Опис.
Стокопанівське сільське споживче товариство Генічеської райспоживспілки, с. Стокопані Генічеського району Запорізької області
Ф. Р-1450, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Генічеська міська біржа праці Генічеської міської управи, м. Генічеськ Генічеського району Запорізької області
Ф. Р-1453, 1 справа. 1943. Опис.
Олешківська міська будівельна контора Олешківської міської управи, м. Олешки (Цюрупинськ) Олешківського (Цюрупинського) району Миколаївської області
Ф. Р-1457, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Олешківський районний фінансовий відділ Олешківської районної управи, м. Олешки (Цюрупинськ) Олешківського (Цюрупинського) району Миколаївської області
Ф. Р-1458, 1 справа. 1943. Опис.
Олешківська районна сільськогосподарська комендатура Олешківської районної земельної управи, м. Олешки (Цюрупинськ) Олешківського (Цюрупинського) району Миколаївської області
Ф. Р-1459, 1 справа. 1941. Опис.
Поштово-телеграфна контора зв'язку Олешківської міської управи, м. Олешки (Цюрупинськ) Олешківського (Цюрупинського) району Миколаївської області
Ф. Р-1461, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Олешківське головне лісництво Олешківської районної управи, м. Олешки (Цюрупинськ) Олешківського (Цюрупинського) району Миколаївської області
Ф. Р-1464, 11 справ. 1941–1943. Опис.

Голопристанський курорт Голопристанської районної управи, с. Гола Пристань Голопристанського району Миколаївської області

Ф. Р-1466, 15 справ. 1941–1943. Опис.

Металообробна майстерня Голопристанської комендатури, с. Гола Пристань Голопристанського району Миколаївської області

Ф. Р-1467, 4 справи. 1941–1942. Опис.

Агрономічна контора при сільськогосподарському керівнику Великолепетиського району, с. Велика Лепетиха Великолепетиського району Запорізької області

Ф. Р-1469, 2 справи. 1942. Опис.

Голопристанське лісництво Олешківського головного лісництва, с. Гола Пристань Голопристанського району Миколаївської області

Ф. Р-1473, 6 справ. 1941–1944. Опис.

Голопристанський кінотеатр, с. Гола Пристань Голопристанського району Миколаївської області

Ф. Р-1474, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Общинні господарства Голопристанського району Миколаївської області (ОАФ)

Ф. Р-1475, 41 справа. 1941–1943. Опис.

Общинні господарства Херсонського району Миколаївської області (ОАФ)

Ф. Р-1488, 4 справи. 1941–1943. Описи.

Общинні господарства Каланчацького району Миколаївської області (ОАФ)

Ф. Р-1492, 86 справ. 1941–1943. Описи.

Бериславський паспортний відділ Бериславської районної управи, м. Берислав Бериславського району Миколаївської області

Ф. Р-1494, 21 справа. 1941–1944. Опис.

Бериславська міська біржа праці Бериславської міської управи, м. Берислав Бериславського району Миколаївської області

Ф. Р-1495, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Бериславська районна контора заготівель та збуту Миколаївської обласної контори заготівель та збуту, м. Берислав Бериславського району Миколаївської області

Ф. Р-1496, 20 справ. 1941–1944. Опис.

Бериславське районне відділення Херсонського окружного господарського банку, м. Берислав Бериславського району Миколаївської області

Ф. Р-1497, 2 справи. 1942. Опис.

Бериславський міський комітет взаємодопомоги, м. Берислав Бериславського району Миколаївської області

Ф. Р-1498, 1 справа. 1942-1943. Опис.

Німецький магазин при Бериславській районній конторі заготівель та збуту, м. Берислав Бериславського району Миколаївської області

Ф. Р-1499, 1 справа. 1943. Опис.

Районні управи Херсонщини (ОАФ)

Ф. Р-1501, 67 справ. 1941–1943. Опис.

Обласне управління шовківництва і тутівництва Миколаївського генерального комісаріату, м. Херсон Миколаївської області

Ф. Р-1506, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Каланчацька заготівельна контора Каланчацької райспоживспілки, с. Каланчак Каланчацького району Миколаївської області

Ф. Р-1510, 1 справа. 1943. Опис.

Сільські управи Херсонщини (ОАФ)

Ф. Р-1520, 105 справ. 1941–1943. Опис.

Каланчацький районний торговельний відділ «Кримспілки», с. Каланчак Каланчацького району Миколаївської області

Ф. Р-1527, 1 справа. 1942. Опис.

Общинні господарства Нижньосірогозького району Запорізької області (ОАФ)

Ф. Р-1535, 52 справи. 1941–1944. Опис.

Метеорологічна станція Генічеської агроконтори, с. Новоолексіївка Генічеського району Запорізької області

Ф. Р-1545, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Зеленотропінська насіннєва база Кримської обласної насіннєвої контори, с. Зеленотропінське Голопристанського району Миколаївської області

Ф. Р-1552, 15 справ. 1942–1943. Опис.

Общинні господарства Скадовського району Миколаївської області (ОАФ)

Ф. Р-1554, 108 справ. 1941–1943. Опис.

Скадовська районна контора по заготівлі худоби, вовни і шкірсировини Миколаївської обласної контори «Заготсировина», м. Скадовськ Скадовського району Миколаївської області

Ф. Р-1563, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Скадовська районна поліція, м. Скадовськ Скадовського району Миколаївської області

Ф. Р-1578, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Скадовський районний торговельний відділ «Кримспілки», м. Скадовськ Скадовського району Миколаївської області

Ф. Р-1579, 26 справ. 1942–1943. Опис.

Общинні господарства Сиваського району Запорізької області (ОАФ)

Ф. Р-1586, 45 справ. 1941–1943. Опис.

Петрівське сільське споживче товариство Сиваської райспоживспілки, с. Петрівське Сиваського району Запорізької області

Ф. Р-1596, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Сиваське сільське споживче товариство Сиваської райспоживспілки, с. Сиваші Сиваського району Запорізької області

Ф. Р-1603, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Млин № 67 Запорізького товариства зернових підприємств, с. Петрівка Сиваського району Запорізької області

Ф. Р-1604, 2 справи. 1943. Опис.

Общинне господарство № 7 Новокалузької сільської управи, с. Людмилівка Великоолександрівського району Миколаївської області

Ф. Р-1606, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Голопристанське добровільне благодійне товариство, с. Гола Пристань Голопристанського району Миколаївської області

Ф. Р-1607, 1 справа. 1943. Опис.

Зеленівська лікарня Херсонського районного відділу охорони здоров'я, с. Зеленівка, Херсонського району Миколаївської області

Ф. Р-1608, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Машинно-тракторна станція (МТС) Великоолександрівської районної сільськогосподарської комендатури, с. Велика Олександрівка Великоолександрівського району Миколаївської області

Ф. Р-1610, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Чаплинська районна біржа праці Чаплинської районної управи, с. Чаплинка Чаплинського району Миколаївської області

Ф. Р-1613, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Херсонський радіотрансляційний вузол Херсонської міської управи, м. Херсон Миколаївської області

Ф. Р-1614, 28 справ. 1941–1943. Опис.

Херсонський міський архів відділу просвіти Херсонської міської управи, м. Херсон Миколаївської області

Ф. Р-1616, 5 справ. 1941–1943, 1995. Опис.

Херсонський мировий суд, м. Херсон Миколаївської області

Ф. Р-1617, 1 справа. 1943. Опис.

Херсонська міська будівельна контора Херсонської міської управи, м. Херсон Миколаївської області

Ф. Р-1620, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Общинні господарства Каховського району Миколаївської області (ОАФ)
Ф. Р-1628, 54 справи. 1941–1943. Опис.
Ушкальська сільська поліція Великолепетиської районної поліції, с. Ушкалка Великолепетиського району Запорізької області
Ф. Р-1633, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Каховське районне відділення Херсонського окружного господарського банку, м. Каховка Каховського району Миколаївської області
Ф. Р-1634, 16 справ. 1941–1942. Опис.
Князе-Григорівська сільська поліція Горностаївської районної поліції, с. Князе-Григорівка Горностаївського району Миколаївської області
Ф. Р-1639, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Херсонська лікарня № 1 (богадільня) відділу охорони здоров'я Херсонської міської управи, м. Херсон Миколаївської області
Ф. Р-1647, 2 справи. 1940–1943. Опис.
Генічеська районна поліція Української допоміжної поліції, м. Генічеськ Генічеського району Запорізької області
Ф. Р-1677, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Общинне господарство № 26 Трохимівської сільської управи Іванівського району Запорізької області
Ф. Р-1815, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Херсонська бавовняна станція Миколаївського генерального комісаріату, м. Херсон Миколаївської області
Ф. Р-1816, 30 справ. 1941–1943. Опис.
Херсонський окружний комісар (гебітскомісар), м. Херсон Миколаївської області
Ф. Р-1824, 293 справи. 1941–1944. Опис.
Каховська районна земельна управа Миколаївського обласного земельного відділу, м. Каховка Каховського району Миколаївської області
Ф. Р-1874, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Науково-дослідний інститут сільськогосподарського науково-дослідного центру Півдня України, м. Херсон Миколаївської області
Ф. Р-1912, 9 справ. 1942–1944. Опис.
Комісар м. Херсона (штадткомісар), м. Херсон Миколаївської області
Ф. Р-1942, 66 справ. 1941–1944. Опис.
Відділ сільськогосподарського управління Херсонського окружного комісара, м. Херсон Миколаївської області
Ф. Р-2649, 16 справ. 1941–1943. Опис.
Відділ сортовипробування овочевих, баштанних культур, картоплі і кормових коренеплодів при сільськогосподарському відділі Миколаївського генерального комісаріату, м. Херсон Миколаївської області
Ф. Р-3262, 3 справи. 1942. Опис.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Херсонська обласна надзвичайна комісія по розслідуванню злочинів німецько-фашистських загарбників на території Херсонської області при виконкомі Херсонської обласної ради депутатів трудящих, м. Херсон Херсонської області
Ф. Р-1479, 164 справи. 1944–1945, 1967. Опис.
Комісія по розслідуванню злочинів німецько-фашистських загарбників на території Чаплинського району при виконкомі Чаплинської районної ради депутатів трудящих, с. Чаплинка Чаплинського району Миколаївської, з 1944 р.– Херсонської області
Ф. Р-1622, 7 справ. 1943–1944. Опис.
Комісія по розслідуванню злочинів німецько-фашистських загарбників на території Іванівського і Нижньосірогозького районів Херсонської області
Ф. Р-1623, 10 справ. 1944–1945. Опис.

Комісія по розслідуванню злочинів німецько-фашистських загарбників на території Каховського району при виконкомі Каховської районної ради депутатів трудящих, м. Каховка Каховського району Херсонської області

Ф. Р-1875, 2 справи. 1944–1951. Опис.

Херсонська міська надзвичайна комісія по розслідуванню злочинів німецько-фашистських загарбників на території м. Херсона Херсонської області

Ф. Р-2384, 9 справ. 1944–1948, 1965–1966. Опис.

Архівні колекції

Листи радянських громадян з Німеччини

Ф. Р-2244, 94 справи. 1942–1943. Опис.

Документи учасників Великої Вітчизняної війни

Ф. Р-2999, 50 справ. 1922–1990. Опис.

Письмові роботи учнів шкіл Херсонської області на тему «Що я пережив під час окупації»

Ф. Р-3497, 37 справ. 1943–1945. Опис.

I.25

Державний архів Хмельницької області

29000, м. Хмельницький, вул. Грушевського, 99
Тел./факс (0382) 76-47-39
E-mail: dahmo@hm.ukrtel.net
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra22

У Державному архіві Хмельницької області зосереджено цінний, різноманітний за складом та змістом збережених документів джерельний масив, що висвітлює події періоду нацистської окупації України (1941–1944). До реєстру видання включено інформацію 313 фондів, серед яких 310 – фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»); 1 – належить до фондів організацій та формувань українського руху Опору; 1 – репрезентує фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни; 1 – представляє колекційні зібрання архіву. Мова документів – українська, російська, німецька.

Після штучного поділу окупованої території України на окремі адміністративні одиниці частина території сучасної Хмельницької області входила до складу однієї з шести генеральних округ РКУ – «Волинь–Поділля» (разом з Волинською, Рівненською областями та південними районами Брестської і Пінської областей Білорусі)*. У комплексі «оку-

*Див. також: «Центральний державний архів вищих органів влади і управління України», «Державний архів Волинської області», «Державний архів Волинської області».

паційних фондів» архіву збереглися документи місцевих органів окупаційної адміністрації та органів самоуправління (генерального комісаріату Волині і Поділля, гебітскомісаріатів, місцевої комендатури, окружних, міських, районних, волосних та сільських управ)*; поліції та формувань, що здійснювали поліційні функції; органів та установ судової влади, надання юридичної допомоги, виконання покарань; органів економічного освоєння окупованої території, житлово-комунального забезпечення, суб'єктів господарювання (бірж праці, промисловості, сільського господарства, заготівельно-збутових, споживчих організацій, торгівлі, фінансово-банківських установ, житлово-комунального господарства і допоміжних міських служб, зв'язку); медичних, освітніх установ, редакцій газет, громадської організації, військових установ. Тож за репрезентативністю фондів органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади, комплекс «окупаційних фондів» ДА Хмельницької області є одним з «найзбалансованіших» у зібраннях державних архівів України.

Найвищі за статусом *органи окупаційної адміністрації*, документи яких збереглися в архіві, репрезентують фонди генерального комісаріату Волині і Поділля (Р-2147), Кам'янець-Подільського (Р-418), Старокостянтинівського (Р-419), Шепетівського (Р-420), Проскурівського (Р-2146) та Летичівського (Р-3014) гебітскомісарів. І хоча кількість документів, з яких сформовано окремі з них (в першу чергу ф. Р-2147, 1 справа)**, не є достатньою для повного висвітлення діяльності цих владних структур, у цілому їх інформативна цінність незаперечна. Серед наявних документів знаходимо: розпорядження та інструкції рейхскомісара України, листування з гебітскомісарами (ф. Р-2147); розпорядження з питань врегулювання заробітної плати, акти опису майна євреїв та його реалізації (ф. Р-418, 33 справи); статистичні відомості, списки робітників та службовців міських, районних і сільських установ Старокостянтинівського, Грицівського, Остропільського, Старосинявського районів (ф. Р-419, 8 справ); листування з генеральним комісаром Волині і Поділля з різних питань, відомості про фольксдойче, які проживають на території Проскурівського округу (ф. Р-2146); розпорядження Летичівського гебітскомісаріату про примусове вилучення у населення харчових продуктів для потреб німецької армії, листування з окружним фінансовим відділом і старостами сіл (ф. Р-3014, 1 справа). У складі найбільшого за обсягом з-поміж цих фондів Шепетівського гебітскомісаріату (Р-420, 222 справи) відклалися: збірник постанов та розпоряджень рейхскомісара України; розпорядження генерального комісара Поділля і Волині, накази та розпорядження гебітскомісаріату, Шепетівської окружної управи; листування управлінь гебітс-

* Крім того, у складі цих фондів відклалися документи інших управлінських структур, з яких не сформовано окремих фондів. Наприклад, зустрічаються документи сільськогосподарських комендатур різного рівня.

** У ЦДАВО України зберігається ф. 2077 – «Генеральний комісар Волині і Поділля», у складі якого налічується 28 справ. Серед його документів: постанови, розпорядження, обіжники рейхскомісара України, генерального комісара Волині і Поділля щодо повноважень обласних комісарів, про порядок ввезення та вивезення товарів в Україні, встановлення поземельного податку в окупованих областях, з питань цінової політики, призначення українців на службу; мобілізацію населення на роботу до Німеччини.

комісаріату з адміністративних, господарських, кадрових питань; звіти про заготівлю сільськогосподарських продуктів; відомості про стан тваринництва, перебіг польових робіт; баланси та інвентаризаційні відомості підприємств Шепетівського окружного промислового відділу; акти інвентаризації майна, опис будинків та споруд, різні фінансові та грошові документи; списки громадян німецької національності та анкети на них, списки «шуцманів», списки робітників і службовців установ та підприємств Шепетівського округу, списки військовополонених; особові справи працівників окружної управи і співробітників Українського головного бюро, особові справи вчителів Шепетівського округу. *Місцеві органи самоуправління* у зібраннях архіву репрезентують 4 фонди окружних, 5 – міських, 16 – районних, 5 – волосних та 84 фонди сільських управ. До складу фондів окружних управ поряд з директивними документами, які розкривають основні напрями окупаційної політики та вміщують відомості щодо її втілення у життя, містяться різноманітні документи, що відображають різні аспекти життя населення регіону в умовах нацистського окупаційного режиму. Зокрема, у фонді Проскурівської окружної управи (ф. Р-422, 560 справ) наявні відомості перепису населення м. Проскурова та районів округи за 1941-й рік, цивільні та кримінальні справи зі скоєних злочинів та правопорушень, майнових суперечок; у фонді Дунаєвецької окружної управи (ф. Р-423, 1 справа) – тимчасове положення про округовий шляховий відділ та схематичні карти доріг шляхово-експлуатаційної дільниці; у фонді Шепетівської окружної управи (ф. Р-425, 26 справ) – списки підприємств та установ, їх співробітників по районах Шепетівського округу, акти обліку інвентаря та матеріалів складу Шепетівської фельдшерської школи, опис майна сільськогосподарського відділу окружної управи, матеріали про видачу пенсій та надання матеріальної допомоги. Показовим з точки зору складу і змісту документів є великообсяговий (2081 справа) фонд Кам'янець-Подільської міської управи (ф. Р-434), до якого увійшли: оголошення, відозви, листівки та накази генерального комісара Волині і Поділля, гебітскомісаріату, польового коменданта, міської управи, листування з гебітскомісаріатом і генеральним комісаром Волини і Поділля, іншими установами, організаціями та посадовими особами з адміністративних, господарських та фінансових питань, що характеризують запровадження «нового порядку»; звіти підприємств, установ, організацій та установ міста; відомості перепису населення, реєстрації громадян, евакуйованих у Кам'янець-Подільський; списки робітників та службовців установ і підприємств міста на отримання хлібних карток, земельних ділянок; список виплат на утримання сімей, члени яких вибули до Німеччини; списки евакуйованих, військовополонених; домові книги; заяви, звернення громадян у різних справах; документи ЗАГСу; бухгалтерські, касові, грошові документи. Хоча кількість збережених у фондах Шепетівської (ф. Р-435, 64 справи), Проскурівської (ф. Р-437, 59 справ), Дережнянської (ф. Р-436, 1 справа), Славутської (ф. Р-2413, 1 справа) є меншою, у них також наявна подібна інформація. Наприклад, у фонді Проскурівської міської управи маємо статистичні зведення хлібного бюро м. Проскурова, відомості про кількість робітників і службовців міських та районних установ і підприємств на

отримання хлібних карток, співробітників установ відділу охорони здоров'я (у списках), відомості про рух хворих по міській лікарні, обігову відомість фінансового відділу, картки та плани будівель, заяви громадян про купівлю будівель, оціночні акти, договори на купівлю. У фонді Шепетівської міської управи привертають увагу також документи, що засвідчують репресивну спрямованість окупаційного режиму – накази про затримання підозрілих осіб, списки комуністів та комсомольців. Документи фондів районних і волосних управ у комплексі досить повно висвітлюють не тільки реалізацію окупаційної політики (у тому числі оподаткування, реєстрації населення, ціноутворення, страхування), загальний господарський стан підпорядкованої території й організацію її економічного визиску, а й вміщують відомості щодо стану шкіл, кількості населення (народжуваність і смертність), різних категорій працюючих (окремо – вчителів, медичних працівників), платників податків, кількості відправлених на примусові роботи до Німеччини, списки громадян на отримання продуктів харчування, комуністів. У фонді Славутської районної управи (ф. Р-430) збереглися розпорядження, вказівки та листування Шепетівського гебітскомісаріату, вищого керівника поліції Русланд-Зюд України з питань затемнення населених пунктів. Документи 84 фондів сільських управ висвітлюють реалізацію основних напрямів окупаційної політики на рівні окремих сіл, а також вміщують факти щодо життя й побуту сільського населення. Більшість фондів сільських управ містить невелику кількість документів (до 10 справ), отже, загальну картину дає змогу скласти аналіз їх сукупності, у тому числі вивчення директивних документів вищих за статусом органів окупаційної адміністрації та самоуправління, що також відклалися у фондах сільських управ, організаційно-розпорядчих документів самих управ (серед яких «левову частку» становлять накази з питань оподаткування населення, виконання планів поставок); відомостей щодо проведення сільськогосподарських робіт, стану господарств, сплати податків та виконання поставок; інформації, що подається у списках (населення, молоді, платників податків, працюючих, власників присадибних ділянок, військовополонених, відправлених до Німеччини та сімей, які отримували за них матеріальну допомогу). Збереглися у деяких фондах сільських управ і документи, що за змістом дещо виходять за тематичні межі, означені вище, а отже, розширюють їх. Наприклад, до складу ф. Р-451 увійшло листування про ремонт будинку, призначеного для обладнання медпункту; ф. Р-474 – списки інвалідів; ф. Р-479 – документи про реєстрацію народжень, шлюбу, розлучень, смерті; ф. Р-844 – розпорядження окружної управи про підготовку до ремонту цегельного заводу; ф. Р-872 – накази і розпорядження управи про відправку громадян на роботу до східних областей України; ф. Р-1118 – дублікати квитанцій, виданих сільськими управами за сплату податків та стягнення штрафів; ф. Р-1328 – роз'яснення Кам'янець-Подільської районної управи про порядок утримання аліментів.

Досить представницькою є і група фондів *поліції та формувань, що виконували поліційні функції* (усього 11 фондів). Серед них подано фонди української допоміжної охоронної поліції, жандармерії, сільської міліції. Незважаючи на те, що сформовані вони з незначної кількості докумен-

тів, дослідження цієї групи «окупаційних фондів» архіву дає змогу отримати важливі факти для вивчення структури, діяльності й ролі поліції у встановленні та підтримуванні нацистського окупаційного режиму (у ф. Р-867 збереглося навіть розпорядження рейхскомісара про заборону українцям відвідувати театри, кіно, танці разом з німцями). Привертає увагу склад групи фондів *органів судової влади, здійснення юридичної допомоги, виконання покарань.* Тут маємо фонди мирових суддів (фф. Р-395, Р-396, Р-397, Р-398, Р-2142), мирових та присяжних суддів (фф. Р-399, Р-400), районного суду (ф. Р-861), нотаріальних контор (фф. Р-536, Р-898), табору примусових робіт (ф. Р-1145) та тюрми (ф. Р-2125). До того ж фонди мирових суддів досить великообсягові: у ф. Р-395 налічується 51 справа, ф. Р-396 – 23 справи, ф. Р-397 – 384 справи, ф. Р-399 – 161 справа, ф. Р-400 – 381 справа. У них міститься розпорядження вищих органів (у ф. Р-400 – розпорядження рейхсміністра про покарання громадян за скоєння незначних злочинів), судові закони, цивільні та кримінальні справи по різних злочинах, правопорушеннях та майнових суперечках, заяви громадян, відомості про співробітників судів. Серед збережених документів нотаріальних контор – розпорядження стосовно компетенції у цивільних справах на території РКУ, директиви, документи щодо порядку нотаріальних дій за 1942-й рік (ф. Р-536), договори купівлі, продажу, обміну, найму будівель, довідки про шлюб, акти денаціоналізації, свідоцтва про право спадкоємства.

Різноманітний джерельний комплекс становлять документи *органів економічного освоєння загарбаної території, комунікаційного й житлово-комунального забезпечення, суб'єктів господарювання.* Органи з мобілізації та використання робочої сили репрезентують 2 фонди бірж праці (Р-2128 та Р-2137). Дещо фрагментарно збереглися документи, що висвітлюють експлуатацію нацистськими окупантами *промислового* потенціалу Хмельниччини, стан окремих підприємств, рівень виробництва, умови праці та її оплати. Серед них – документи фондів Кам'янець-Подільського тресту місцевої промисловості генерального комісаріату (ф. Р-542), вапнякового заводу (ф. Р-1109), механіко-штампувальної фабрики (ф. Р-544), фаянсового заводу (ф. Р-1157), шкіряних заводів (фф. Р-548, Р-1287), пивоварного заводу (ф. Р-545), спиртових заводів (фф. Р-546, Р-547), хлібопекарень (фф. Р-550, Р-2127), ковбасної фабрики (ф. Р-549).

Стан *сільського господарства* та його визиск нацистськими окупантами засвідчують документи, що відклалися як у фондах управлінських структур сільськогосподарської галузі, так і в чисельних фондах її виробничих підрозділів. Серед фондів управлінських структур маємо фонди Кам'янець-Подільської обласної господарської управи сільськогосподарської Української допоміжної управи Поділля (ф. Р-421), рибної контори на Поділлі (ф. Р-555) та її Шепетівського філіалу (ф. Р-556), Кам'янець-Подільської обласної зерно-сіноконтори (ф. Р-561), Проскурівської міжокружної контори «Плодоовоч» (ф. Р-580), які є достатньо інформативно насиченими. Зокрема, у фонді Р-421 (32 справи) подано: наказ про організацію карантинної інспекції, штатний розпис Кам'янець-Подільської обласної карантинної інспекції; місячні та річні звіти про стан тваринництва, сівбу та збір рослинних культур; відомості про обстеження

посівів, виконання робіт по боротьбі зі шкідниками, інвентаризаційні відомості, відомості про склад населення та підсумки перепису населення по районах Кам'янець-Подільської області; списки службовців, робітників та фахівців районних установ, підприємств області за 1941-й рік, розпорядження про врегулювання умов праці та зарплатні для працюючих.

Найбільшу за чисельністю групу фондів, що відображають діяльність виробничих структур сільськогосподарської галузі регіону періоду нацистської окупації, становлять документи 72 фондів громадських господарств. Цей масив містить вичерпну інформацію щодо організації і діяльності господарств, експлуатації загарбниками ресурсів галузі та людського потенціалу, життя населення. Доповнюють загальну картину дані, що містяться у документах інших фондів комплексу: 2 машинно-тракторних станцій (фф. Р-1116, Р-3752), насіннєвої бази (ф. Р-558), державного (у назві фонду слово «державне» взято у лапки) господарства (ф. Р-891), ветеринарних лікарень (фф. Р-2405, Р-2995, Р-3033) та амбулаторії (ф. Р-406). Окремим блоком представлено документи, що стосуються лісового господарства, з яких сформовано 15 фондів. Дотичну інформацію, що характеризує політику «економічного освоєння» захоплених українських територій, засвідчують і документи, що збереглися у складі 2 фондів *заготівельних контор та пунктів* і 7 фондів *споживчих спілок, товариств.* Не увійшли до складу комплексу окремі фонди *торговельних закладів*, хоча деякі відомості щодо стану торгівлі, цін на продукцію містяться у документах інших фондів.

Фрагментарно в архівних зібраннях позначено діяльність органів та установ *банківсько-фінансової сфери.* У найбільшому з 5 фондів банківських установ – Кам'янець-Подільського господарського банку (ф. Р-537, 70 справ) – збереглися банківські рахунки, балансові рахунки підприємств та установ району, касові документи. А у фонді Кам'янець-Подільського обласного фінансового відділу (ф. Р-543), який складається лише з однієї справи, відклалися тільки заяви пенсіонерів на виплату пенсій.

До комплексу «окупаційних фондів» архіву увійшли також фонди: Р-551 – Проскурівського міського водогону; Р-1306 – Славутської міської електростанції; 133 справи ф. Р-557 – Кам'янець-Подільської пожежної команди (рішення, накази, інструкції міської управи, листування з міською управою про заходи протипожежної безпеки, фінансові документи, штатний розпис та списки співробітників, акти протипожежного обстеження, акти про пожежі); Р-1307 – Славутської міської пожежної охорони.

Досить повно у зібраннях архіву представлено свідчення про стан мережі закладів *охорони здоров'я,* захворюваність населення, кількість медичних працівників та розміри їхньої зарплати, про ціни за лікування. До комплексу документів цієї проблематики належать документи окружної (ф. Р-403) та 4 районних лікарень (фф. Р-401, Р-402, Р-897, Р-2236), міської поліклініки (ф. Р-404), медичних амбулаторій (фф. Р-407, Р-408, Р-409) та медичного пункту (ф. Р-410). У фонді Судилківського інвалідного будинку (ф. Р-552) представлено відомості обліку продуктів, одягу і взуття, інвентаря; списки інвалідів, працівників; бухгалтерські документи, акти та грошові документи, відомості на виплату зарплати працівникам та інвалідам за виконану роботу.

Лише двома фондами Р-562 та Р-563 стисло представлено *освітню* галузь (хоча відомості про стан шкіл, кількість учителів містяться у складі багатьох фондів управ). Серед документів цих фондів – кошториси витрат та прибутків по школах, відомості про кількість учителів, їхню зарплату, класні журнали, розклади уроків, відомості про успішність учнів.

Збереглися у складі комплексу також документи, що зафіксували діяльність *архіву, редакцій газет і друкарень.* Накази, розпорядження окружного комісара, міської управи; накази по архіву; інструкція про бухгалтерський облік, кошторис, реєстраційні картки по штатах, відомості на видачу зарплати; заяви громадян про видачу довідок за архівними документами, довідки і листування з цього питання; журнали реєстрації явки на роботу архівістів містяться у фонді Кам'янець-Подільського обласного архіву (ф. Р-851). Директивні матеріали про завдання редакцій газет, тематику публікацій, відомості про кількість виданих примірників, фінансові документи можна знайти у фондах редакції Кам'янець-Подільської газети «Подолянин» (ф. Р-541) та редакції Шепетівської газети «Нова Шепетівщина» (ф. Р-1130); акти проведення інвентаризації газетного та друкарського матеріалу, кошториси надходжень і витрат, фінансові документи, книги замовлень та виконаних замовлень, зразки і рахунки Кам'янець-Подільської друкарні, накази по Славутській районній друкарні, кошториси на виготовлення замовлень, кошториси і дублікати замовлень установ та підприємств Славутського району та розписки про їх одержання, видатково-прибуткові касові ордери – у фондах Р-539 та Р-540.

Донесення Шепетівському гебітскомісаріату про діяльність товариства допомоги, які збереглися у фонді Шепетівського товариства допомоги (ф. Р-1114), засвідчують функціонування *громадських організацій* населення під час нацистської окупації.

Збережені в «окупаційному комплексі» архіву документи, які можна віднести до групи *військових* установ, зосереджено у фондах Проскурівського військового суду (ф. Р-2139) та Шепетівського військового госпіталю (ф. Р-2141). На жаль, вони не відзначаються інформативною насиченістю.

Невеликий фонд Кам'янець-Подільського осередку Організації українських націоналістів (ф. Р-1186) засвідчує діяльність на Хмельниччині *організацій та формувань українського руху Опору.* До його складу увійшли: резолюції «Великих зборів» ОУН з питань програми і влаштування організації, постанови її конференції, журнал «Протокол», інформаційні матеріали.

Групу *фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів та встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни,* представлено документами Кам'янець-Подільської обласної комісії сприяння НДК СРСР (ф. Р-863). У 1032 справах фонду містяться постанови та розпорядження РНК СРСР, інструкції, листування з питань порядку обліку злодіянь і збитків, завданих окупантами; матеріали обласної та районних комісій, акти обліку злочинів (по містах, районах і селах області), завданих збитків по області, містах і районах як узагальнюючого характеру, так і актів, що зафіксували втрати громадян. За узагальнюючими даними НДК СРСР

станом на 1 квітня 1945 р. (що не є остаточними і повними) по Кам'янець-Подільській області таких індивідуальних актів налічується 99 363. У фонді збереглися також списки громадян, відправлених на примусові роботи до Німеччини.

Архівні колекції у виданні представляють зібране у фонді Р-6347 листування німецьких військових з рідними й близькими у Німеччині.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Українська допоміжна охоронна поліція, с. Стара Ушиця Староушицького району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-389, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Українська допоміжна охоронна поліція, с. Смотрич Смотрицького району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-390, 1 справа. 1942. Опис.

Українська допоміжна охоронна поліція, м. Старокостянтинів Старокостянтинівського округу

Ф. Р-391, 1 справа. 1941. Опис.

Українська допоміжна охоронна поліція, с. Оринин Оринського району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-392, 1 справа. 1942. Опис.

Українська допоміжна охоронна поліція Кам'янець-Подільського району, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-393, 13 справ. 1941–1944. Опис.

Віньковецька районна жандармерія, с. Віньківці Віньковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-394, 1 справа. 1942. Опис.

Мировий суддя Деражнянського району, м. Деражня Деражнянського району Летичівського округу

Ф. Р-395, 51 справа. 1942–1944. Опис.

Мировий суддя Орининського району, с. Оринин Орининського району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-396, 23 справи. 1942–1943. Опис.

Мировий суддя Солобковецького району, с. Солобківці Солобковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-397, 384 справи. 1942–1944. Опис.

Мировий суддя Берездівського району, с. Березділ Березділвського району Шепетівського округу

Ф. Р-398, 3 справи. 1943. Опис.

Мировий та присяжний суддя м. Кам'янця-Подільського і Кам'янець-Подільського району, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-399, 161 справа. 1942–1944. Опис.

Мировий і присяжний суддя м. Проскурова та Проскурівського району, м. Проскурів, Проскурівського округу

Ф. Р-400, 381 справа. 1942–1943. Опис.

Районна лікарня Старокостянтинівської районної управи, м. Старокостянтинів Старокостянтинівського округу

Ф. Р-401, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Районна лікарня Славутської районної управи, м. Славута Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-402, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Окружна лікарня Шепетівської окружної управи, м. Шепетівка Шепетівського округу

Ф. Р-403, 17 справ. 1942–1943. Опис.

Шепетівська міська поліклініка Шепетівської міської управи, м. Шепетівка Шепетівського округу

Ф. Р-404, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Сошнівський ветеринарний пункт Шепетівської районної управи, с. Сошки Шепетівського району Шепетівського округу

Ф. Р-405, 1 справа. 1943. Опис.

Ветеринарна амбулаторія Шепетівської районної управи, м. Шепетівка Шепетівського округу

Ф. Р-406, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Цмівська медична амбулаторія Шепетівської районної управи, с. Цмівка Шепетівського району Шепетівського округу

Ф. Р-407, 3 справи. 1943. Опис.

Цукрозаводська медична амбулаторія Шепетівської міської управи, м. Шепетівка Шепетівського округу

Ф. Р-408, 1 справа. 1943. Опис.

Судилківська медична амбулаторія Шепетівської районної управи, с. Судилків Шепетівського району Шепетівського округу

Ф. Р-409, 1 справа. 1943. Опис.

Серединецький медичний пункт Шепетівської районної управи, с. Серединці Шепетівського району Шепетівського округу

Ф. Р-410, 1 справа. 1943. Опис.

Полонська районна споживча спілка, м. Полонне Полонського району Шепетівського округу

Ф. Р-411, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Красилівська районна споживча спілка, с. Красилів Красилівського району Антонінського округу

Ф. Р-412, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Баламутівське сільське споживче товариство, с. Баламутівка Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-413, 9 справ. 1941–1944. Опис.

Глушковецьке сільське споживче товариство, с. Глушківці Солобковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-414, 1 справа. 1942. Опис.

Римо-Коричинецьке сільське споживче товариство, с. Римо-Коричинці Вовковинецького району Летичівського округу

Ф. Р-415, 4 справи. 1941–1944. Опис.

Шмирківське сільське споживче товариство, с. Шмирки Базалійського району Антонінського округу

Ф. Р-416, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Красилівська районна контора заготівлі та збуту, м. Красилів Красилівського району Антонінського округу

Ф. Р-417, 1 справа. 1942. Опис.

Кам'янець-Подільський гебітскомісаріат, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-418 , 33 справи. 1941–1944. Опис.

Старокостянтинівський гебітскомісаріат, м. Старокостянтинів Старокостянтинівського округу

Ф. Р-419, 8 справ. 1942–1943. Опис.

Шепетівський гебітскомісаріат, м. Шепетівка Шепетівського округу

Ф. Р-420, 222 справи. 1941–1944. Опис.

Кам'янець-Подільська обласна господарська управа Сільськогосподарської української допоміжної управи Поділля, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського району Кам'янець-Подільського округу
Ф. Р-421, 32 справи. 1941–1943. Опис.
Проскурівська окружна управа, м. Проскурів Проскурівського округу
Ф. Р-422, 560 справ. 1941–1944. Опис.
Дунаєвецька окружна управа, м. Дунаївці Дунаєвецького округу
Ф. Р-423, 1 справа. 1941. Опис.
Деражнянська районна управа, м. Деражня Деражнянського району Летичівського округу
Ф. Р-424, 33 справи. 1941–1944. Опис.
Шепетівська окружна управа, м. Шепетівка Шепетівського округу
Ф. Р-425, 26 справ. 1941–1943. Опис.
Шепетівська районна управа, м. Шепетівка Шепетівського округу
Ф. Р-427, 630 справ. 1941–1944. Опис.
Полонська районна управа, м. Полонне Полонського району Шепетівського округу
Ф. Р-428, 73 справи. 1941–1943. Опис.
Берездівська районна управа, с. Берездів Шепетівського округу
Ф. Р-429, 40 справ. 1941–1943. Опис.
Славутська районна управа, м. Славута Шепетівського округу
Ф. Р-430, 237 справ. 1941–1943. Опис.
Старокостянтинівська районна управа, м. Старокостянтинів Старокостянтинівського округу
Ф. Р-432, 12 справ. 1941–1943. Опис.
Грицівська районна управа, м. Гриців Старокостянтинівського округу
Ф. Р-433, 1 справа. 1943. Опис.
Кам'янець-Подільська міська управа, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу
Ф. Р-434, 2081 справа. 1941–1944. Опис.
Шепетівська міська управа, м. Шепетівка Шепетівського округу
Ф. Р-435, 64 справи. 1941–1944. Опис.
Деражнянська міська управа, м. Деражня Деражнянського району Летичівського округу
Ф. Р-436, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Проскурівська міська управа, м. Проскурів Проскурівського округу
Ф. Р-437, 59 справ. 1941–1944. Опис.
Меджибізька районна управа, м. Меджибіж Меджибізького району Летичівського округу
Ф. Р-439, 1 справа. 1942. Опис.
Віньковецька районна управа, с. Віньківці Віньковецького району Дунаєвецького округу
Ф. Р-440, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Вовковинецька районна управа, с. Вовковинці Вовковинецького району Летичівського округу
Ф. Р-443, 13 справ. 1942–1943. Опис.
Бедриковецька сільська управа, с. Бедриківці Городоцького району Ярмолинецького округу
Ф. Р-444, 1 справа. 1942. Опис.
Чорниводська сільська управа, с. Чорниводи Городоцького району Ярмолинецького округу
Ф. Р-445, 12 справ. 1941–1943. Опис.
Папірнянська сільська управа, с. Папірня Городоцького району Ярмолинецького округу
Ф. Р-446, 2 справи. 1943. Опис.
Вівсяниківська сільська управа, с. Вівсяники Вовковинецького району Летичівського округу
Ф. Р-447, 1 справа. 1942. Опис.
Римо-Коричинецька сільська управа, с. Римо-Коричинці Вовковинецького району Летичівського округу
Ф. Р-448, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Війтовецька сільська управа, с. Війтівці Чорноострівського району Проскурівського округу
Ф. Р-449, 1 справа. 1941. Опис.

Головлі-Українська сільська управа, с. Головлі Українські Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-450, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Перемишельська сільська управа, с. Перемишель Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-451, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Новоселицька сільська управа, с. Новоселиця Старокостянтинівського району Старокостянтинівського округу

Ф. Р-452, 1 справа. 1941. Опис.

Ілляшівська сільська управа, с. Ілляшівка Старокостянтинівського району Старокостянтинівського округу

Ф. Р-453, 1 справа. 1943. Опис.

Удріївецька сільська управа, с. Удріївці Солобковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-454, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Сприсівська сільська управа, с. Сприсівка Солобковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-455, 12 справ. 1941–1943. Опис.

Барбарівська сільська управа, с. Барбарівка Солобковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-456, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Майдан-Сахнівська сільська управа, с. Майдан-Сахнівський Летичівського району Летичівського округу

Ф. Р-457, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Ярославська сільська управа, с. Ярославка Меджибізького району Летичівського округу

Ф. Р-458, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Малокаленицька сільська управа, с. Малі Каленичі Шепетівського району Шепетівського округу

Ф. Р-460, 1 справа. 1942. Опис.

Лагодинецько-Росоловецька волосна управа, с. Лагодинці Красилівського району Антонінського округу

Ф. Р-461, 2 справи. 1943. Опис.

Малопобіянська сільська управа, с. Мала Побіянка Миньковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-462, 1 справа. 1943. Опис.

Мар'янівська сільська управа, с. Мар'янівка Оринінського району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-463, 1 справа. 1943. Опис.

Волицеляховецька сільська управа, с. Волиця Ляховецька Теофіпольського району Ізяславського округу

Ф. Р-464, 1 справа. 1943. Опис.

Ладигівська сільська управа, с. Ладиги Остропільського району Старокостянтинівського округу

Ф. Р-465, 2 справи. 1942. Опис.

Староостропільська сільська управа, с. Старий Остропіль Остропільського району Старокостянтинівського округу

Ф. Р-466, 1 справа. 1942. Опис.

Яськовецька сільська управа, с. Яськівці Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-467, 3 справи. 1941–1943. Опис.

Васильківська сільська управа, с. Васильківці Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-468, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Баламутівська сільська управа, с. Баламутівка Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-469, 16 справ. 1941–1943. Опис.

Янівська сільська управа, с. Янівка Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-470, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Маниковецька сільська управа, с. Маниківці Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-471, 2 справи. 1942. Опис.

Казимирецька сільська управа, с. Казимирок Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-472, 1 справа. 1941. Опис.

Слобідська сільська управа, с. Слобідка Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-473, 1 справа. 1941. Опис.

Монастирецька сільська управа, с. Монастирок Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-474, 34 справи. 1941–1943. Опис.

Демшинська сільська управа, с. Демшин Кам'янець-Подільського району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-475, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Яцковецька сільська управа, с. Яцківці Кам'янець-Подільського району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-476, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Дунаєвецька сільська управа, с. Дунаївці Дунаєвецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-477, 20 справ. 1941–1943. Опис.

Нижнянська сільська управа, с. Нижнє Деражнянського району Летичівського округу

Ф. Р-478, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Копачівська сільська управа, с. Копачівка Деражнянського району Летичівського округу

Ф. Р-479, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Криничанська сільська управа, с. Криничне Деражнянського району Летичівського округу

Ф. Р-480, 4 справи. 1942–1944. Опис.

Літківська сільська управа, с. Літки Деражнянського району Летичівського округу

Ф. Р-481, 1 справа. 1942. Опис.

Бакотська сільська управа, с. Бакота Староушицького району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-482, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Немичинецька сільська управа, с. Немичинці Фельштинського району Проскурівського округу

Ф. Р-483, 1 справа. 1942. Опис.

Райковецька сільська управа, с. Райківці Фельштинського району Проскурівського округу

Ф. Р-484, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Майдан-Олександрівська сільська управа, с. Майдан Олександрівський Віньковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-485, 1 справа. 1943. Опис.

Говорівська сільська управа, с. Говори Віньковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-486, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Пилявська сільська управа, с. Пилява Старосинявського району Старокостянтинівського округу

Ф. Р-487, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Беляківська сільська управа, с. Беляків Проскурівського району Проскурівського округу

Ф. Р-488, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Війтовецьке громадське господарство, с. Війтівці Чорноострівського району Проскурівського округу

Ф. Р-489, 1 справа. 1943. Опис.

Медведівське громадське господарство, с. Медведівка Чорноострівського району Проскурівського округу

Ф. Р-490, 17 справ. 1941–1943. Опис.

Олійниківське громадське господарство, с. Олійники Теофіпольського району Ізяславського округу

Ф. Р-491, 1 справа. 1942. Опис.

Міньковецьке громадське господарство, с. Міньківці Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-492, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Коса-Ришнівське громадське господарство, с. Коса-Ришнівка Шепетівського району Шепетівського округу

Ф. Р-493, 1 справа. 1943. Опис.

Великожеребківське громадське господарство, с. Великі Жеребки Базалійського району Антонінського округу

Ф. Р-494, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Липівське громадське господарство, с. Липівка Базалійського району Антонінського округу

Ф. Р-495, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Малозозулинецьке громадське господарство, с. Малі Зозулинці Базалійського району Антонінського округу

Ф. Р-496, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Поповецьке громадське господарство, с. Попівці Базалійського району Антонінського округу

Ф. Р-497, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Шмирківське громадське господарство, с. Шмирки Базалійського району Антонінського округу

Ф. Р-498, 23 справи. 1942–1943. Опис.

Копачівське громадське господарство, с. Копачівка Волочиського району Проскурівського округу

Ф. Р-499, 19 справ. 1942–1943. Опис.

Нестеровецьке громадське господарство, с. Нестерівці Дунаєвецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-500, 48 справ. 1941–1943. Опис.

Могилівське громадське господарство, с. Могилівка Дунаєвецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-501, 27 справ. 1941–1943. Опис.

Дунаєвецьке громадське господарство, м. Дунаївці Дунаєвецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-502, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Кульчинківське громадське господарство, с. Кульчинки Красилівського району Антонінського округу

Ф. Р-503, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Печеське громадське господарство, с. Печеське Красилівського району Антонінського округу

Ф. Р-504, 27 справ. 1942–1943. Опис.

Майдан-Сахнівське громадське господарство, с. Майдан-Сахнівський Летичівського району Летичівського округу

Ф. Р-505, 24 справи. 1941–1944. Опис.

Баламутівське громадське господарство, с. Баламутівка Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-506, 18 справ. 1941–1944. Опис.

Васильковецьке громадське господарство, с. Васильківці Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-507, 38 справ. 1941–1944. Опис.

Дерев'яно-Вербецьке громадське господарство, с. Дерев'яне Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-508, 8 справ. 1941–1943. Опис.

Магнишівське громадське господарство, с. Магнишівка Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-509, 14 справ. 1942–1944. Опис.

Маниковецьке громадське господарство, с. Маниківці Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-510, 1 справа. 1942. Опис.

Михалковецьке громадське господарство, с. Михалківці Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-511, 1 справа. 1942. Опис.

Монастирецьке громадське господарство, с. Монастирок Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-512, 10 справ. 1941–1942. Опис.

Пасічнянське громадське господарство, с. Пасічна Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-513, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Свинновецьке громадське господарство, с. Свинна Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-514, 38 справ. 1941–1944. Опис.

Слобідське громадське господарство, с. Слобідка Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-515, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Хутір-Казимирське громадське господарство, хутір Казимирок Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-516, 8 справ. 1941–1943. Опис.

Янівське громадське господарство, с. Янівка Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-517, 24 справи. 1941–1943. Опис.

Ясковецьке громадське господарство, с. Ясківці Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-518, 23 справи. 1941–1943. Опис.

Лошковецьке громадське господарство, с. Лошківці Солобковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-519, 11 справ. 1941–1943. Опис.

Маліївецьке громадське господарство, с. Маліївці Солобковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-520, 34 справи. 1941–1944. Опис.

Демшинське громадське господарство, с. Демшин Кам'янець-Подільського району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-521, 31 справа. 1941–1943. Опис.

Косиковецьке громадське господарство, с. Косиківці Староушицького району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-522, 18 справ. 1941–1943. Опис.

Теремцівське громадське господарство, с. Теремці Староушицького району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-523, 47 справ. 1941–1943. Опис.

Чугорське громадське господарство, с. Чугор Староушицького району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-524, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Кубачівське громадське господарство, с. Кубачівка Кам'янець-Подільського району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-525, 1 справа. 1943. Опис.

Кубачівське громадське господарство, с. Кубачівка Кам'янець-Подільського району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-525, 1 справа. 1943. Опис.

Пижівське громадське господарство, с. Пижівка Староушицького району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-526, 46 справ. 1941–1944. Опис.

Студеницьке громадське господарство, с. Студениця Староушицького району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-527, 51 справа. 1941–1943. Опис.

Бакотське громадське господарство, с. Бакота Староушицького району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-528, 38 справ. 1941–1944. Опис.

Приворотське громадське господарство, с. Привороття Староушицького району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-529, 2 справи. 1943. Опис.

Вербка-Муроване громадське господарство, с. Вербка-Мурована Віньковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-530, 27 справ. 1941–1944. Опис.

Карижинське громадське господарство, с. Карижин Віньковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-531, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Віньковецьке громадське господарство, с. Віньківці Віньковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-532, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Дерев'янське громадське господарство, с. Дерев'яне Кам'янець-Подільського району, Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-533, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Терешовецьке громадське господарство, с. Терешівці Меджибізького району Летичівського округу

Ф. Р-534, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Проскурівська нотаріальна контора, м. Проскурів Проскурівського району Проскурівського округу

Ф. Р-536, 14 справ. 1941–1943. Опис.

Кам'янець-Подільський господарський банк, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-537, 70 справ. 1941–1943. Опис.

Старокостянтинівське відділення сільськогосподарського промислового банку, м. Старокостянтинів Старокостянтинівського району Старокостянтинівського округу

Ф. Р-538, 1 справа. 1943. Опис.

Кам'янець-Подільська друкарня, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-539, 266 справ. 1941–1944. Опис.

Славутська районна друкарня, м. Славута Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-540, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Кам'янець-Подільська редакція газети «Подолянин» Кам'янець-Подільського окружного комісаріату, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-541, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Кам'янець-Подільський трест місцевої промисловості генерального комісаріату Волині і Поділля, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-542, 8 справ. 1941. Опис.

Кам'янець-Подільський трест місцевої промисловості генерального комісаріату Волині і Поділля, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-542, 8 справ. 1941. Опис.

Кам'янець-Подільський обласний фінансовий відділ, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-543, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Кам'янець-Подільська механо-штампувальна фабрика, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-544, 31 справа. 1941–1943. Опис.

Кам'янець-Подільський пивоварний завод, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-545, 51 справа. 1941–1943. Опис.

Маниковецький спиртовий завод, с. Маниківці Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-546, 75 справ. 1941–1944. Опис.

Віньковецький спиртовий завод, с. Віньківці Віньковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-547, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Кам'янець-Подільський шкіряний завод, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-548, 4 справи. 1941–1942. Опис.

Кам'янець-Подільська ковбасна фабрика та скотобойня, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-549, 9 справ. 1941–1942. Опис.

Кам'янець-Подільська хлібопекарня, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-550, 73 справи. 1941–1943. Опис.

Проскурівський міський водогін, м. Проскурів Проскурівського округу

Ф. Р-551, 5 справ. 1941–1944. Опис.

Судилківський інвалідний будинок, с. Судилків Шепетівського району Шепетівського округу

Ф. Р-552, 14 справ. 1941–1942. Опис.

Дунаєвецька майстерня по виготовленню штучного воску, с. Дунаївці Дунаєвецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-553, 1 справа. 1943. Опис.

Рибна контора на Поділлі, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-555, 14 справ. 1941–1943. Опис.

Шепетівський філіал рибної контори на Поділлі, м. Шепетівка Шепетівського округу

Ф. Р-556, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Кам'янець-Подільська пожежна команда, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-557, 133 справи. 1941–1943. Опис.

Проскурівська база насіннєвої контори Поділля, м. Проскурів Проскурівського округу

Ф. Р-558, 7 справ. 1942–1944. Опис.

Проскурівський пункт «Заготзерно», м. Проскурів Проскурівського району Проскурівського округу

Ф. Р-559, 1 справа. 1942. Опис.

Кам'янець-Подільська обласна зерно-сіноконтора, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-561, 3 справи. 1942. Опис.

Проскурівска народна школа № 1, м. Проскурів Проскурівського округу

Ф. Р-562, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Проскурівська неповна середня школа № 3, м. Проскурів Проскурівського округу

Ф. Р-563, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Шепетівське інспекторське лісове управління, м. Шепетівка Шепетівського району Шепетівського округу

Ф. Р-564, 100 справ. 1941–1943. Опис.

Шепетівське надлісництво, м. Шепетівка Шепетівського району Шепетівського округу

Ф. Р-565, 33 справи. 1941–1943. Опис.

Ізяславське надлісництво, м. Ізяслав Ізяславського району Ізяславського округу

Ф. Р-566, 39 справ. 1941–1943. Опис.

Кунівське надлісництво, с. Кунів Плужнянського району Ізяславського округу

Ф. Р-567, 14 справ. 1942–1943. Опис.

Полонське надлісництво, м. Полонне Полонського району Шепетівського округу

Ф. Р-568, 29 справ. 1942–1943. Опис.

Кривинське надлісництво, с. Кривин Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-569, 6 справ. 1942–1943. Опис.

Грицівське надлісництво, с. Гриців Грицівського району Старокостянтинівського округу

Ф. Р-570, 7 справ. 1942–1943. Опис.

Проскурівське надлісництво, м. Проскурів Проскурівського округу
Ф. Р-571, 5 справ. 1943. Опис.
Славутське надлісництво, м. Славута Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-572, 13 справ. 1941–1943. Опис.
Красилівське надлісництво, с. Красилів Красилівського району Антонінського округу
Ф. Р-573, 10 справ. 1943. Опис.
Меджибізьке надлісництво, м. Меджибіж Меджибізького району Летичівського округу
Ф. Р-574, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Старокостянтинівське надлісництво, м. Старокостянтинів Старокостянтинівського округу
Ф. Р-575, 36 справ. 1942–1943. Опис.
Терешківське надлісництво, с. Терешки Антонінського району Антонінського округу
Ф. Р-576, 1 справа. 1942. Опис.
Міньковецьке надлісництво, с. Міньківці Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-577, 17 справ. 1942–1943. Опис.
Летичівське надлісництво, м. Летичів Летичівського району Летичівського округу
Ф. Р-578, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Проскурівська міжокружна контора «Плодоовоч», м. Проскурів Проскурівського округу
Ф. Р-580, 1 справа. 1941. Опис.
Українська допоміжна охоронна поліція, с. Волочиськ Волочиського району Проскурівського округу
Ф. Р-581, 4 справи. 1942. Опис.
Організація Тодта у м. Шепетівка, м. Шепетівка Шепетівського округу
Ф. Р-583, 13 справ. 1942–1944. Опис.
Маленківське громадське господарство, с. Маленки Антонінського району Антонінського округу
Ф. Р-843, 3 справи. 1942. Опис.
Закриницька сільська управа, с. Закриниччя Антонінського району Антонінського округу
Ф. Р-844, 1 справа. 1942. Опис.
Сокольське громадське господарство, с. Сокіл Кам'янець-Подільського району Кам'янець-Подільського округу
Ф. Р-848, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Сокольська сільська міліція, с. Сокіл Кам'янець-Подільського району Кам'янець-Подільського округу
Ф. Р-849, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Жванецьке громадське господарство, с. Жванець Кам'янець-Подільського району Кам'янець-Подільського округу
Ф. Р-850, 1 справа. 1943. Опис.
Кам'янець-Подільський обласний архів, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу
Ф. Р-851, 21 справа. 1941–1943. Опис.
Кам'янець-Подільський районний суд, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу
Ф. Р-861, 15 справ. 1941–1942. Опис.
Грабинецьке громадське господарство, с. Грабина Ярмолинецького району Ярмолинецького округу
Ф. Р-866, 35 справ. 1941–1944. Опис.
Жандармський пост с. Вовковинці, с. Вовковинці Вовковинецького району Летичівського округу
Ф. Р-867, 1 справа. 1942. Опис.
Деражнянська прибутково-видаткова каса сільськогосподарського промислового банку, м. Деражня Деражнянського району Летичівського округу
Ф. Р-868, 39 справ. 1941–1943. Опис.
Антонінська багатопромислова артіль, с. Антоніни Антонінського району Антонінського округу
Ф. Р-869, 16 справ. 1942–1943. Опис.

Райковецьке сільське споживче товариство, с. Райківці Фельштинського району Проскурівського округу

Ф. Р-870, 2 справи. 1942. Опис.

Летавська сільська управа, с. Летава Чемеровецького району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-872, 3 справи. 1942. Опис.

Великомедведівська волосна управа, с. Велика Медведівка Антонінського району Антонінського округу

Ф. Р-873, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Малопузирківська волосна управа, с. Малі Пузирки Антонінського району Антонінського округу

Ф. Р-874, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Старогутянське громадське господарство, с. Стара Гута Віньковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-875, 1 справа. 1942. Опис.

Демковецьке громадське господарство, с. Демківці Чемеровецького району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-876, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Чемеровецька районна салотопка, с. Чемерівці Чемеровецького району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-877, 1 справа. 1942. Опис.

Красилівська районна управа, с. Красилів Красилівського району Антонінського округу

Ф. Р-878, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Чемеровецька районна управа, с. Чемерівці Чемеровецького району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-879, 1 справа. 1943. Опис.

Лашковецьке громадське господарство, с. Лашки Грицівського району Старокостянтинівського округу

Ф. Р-880, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Михалпільське громадське господарство, с. Михалпіль Михалпільського району Ярмолинецького округу

Ф. Р-881, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Зіньківське громадське господарство, с. Зіньків Віньковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-882, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Покутнецьке громадське господарство, с. Покутниці Віньковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-883, 1 справа. 1943. Опис.

Баранівське громадське господарство, с. Баранівка Віньковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-884, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Малоолександрівське громадське господарство, с. Малий Олександрів Віньковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-885, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Немичинецьке громадське господарство, с. Немичинці Фельштинського району Проскурівського округу

Ф. Р-886, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Слобідка-Охрімовецьке громадське господарство, с. Слобідка-Охрімовецька Віньковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-887, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Антонінський філіал Шепетівського господарського банку, с. Антоніни Антонінського району Антонінського округу

Ф. Р-888, 1 справа. 1942. Опис.

Антонівське «державне» господарство, с. Антоніни Антонінського району Антонінського округу
Ф. Р-891, 8 справ. 1941–1944. Опис.
Городоцька районна управа, м. Городок Городоцького району Ярмолинецького округу
Ф. Р-892, 1 справа. 1941–1944. Опис.
Летичівська окружна управа, м. Летичів Летичівського району Летичівського округу
Ф. Р-893, 1 справа. 1941. Опис.
Великокоричинецьке громадське господарство, с. Великі Коричинці Деражнянського району Летичівського округу
Ф. Р-894, 1 справа. 1943. Опис.
Бомківське громадське господарство, с. Бомкове Деражнянського району Летичівського округу
Ф. Р-896, 1 справа. 1943. Опис.
Районна лікарня Деражнянської районної управи, м. Деражня Деражнянського району Летичівського округу
Ф. Р-897, 1 справа. 1942. Опис.
Кам'янець-Подільська нотаріальна контора, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу
Ф. Р-898, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Ізяславська поліція, м. Ізяслав Ізяславського району Ізяславського округу
Ф. Р-899, 1 справа. 1941. Опис.
Комарівська сільська управа, с. Комарівка Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-900, 1 справа. 1943. Опис.
Лисичанська сільська управа, с. Лисиче Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-1101, 1 справа. 1941. Опис.
Великопузирківська сільська управа, с. Великі Пузирки Антонінського району Антонінського округу
Ф. Р-1104, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Шепетівський сільськогосподарський банк, м. Шепетівка Шепетівського округу
Ф. Р-1106, 1 справа. 1942. Опис.
Майдан-Вильське громадське господарство, с. Майдан-Вила Шепетівського району Шепетівського округу
Ф. Р-1107, 1 справа. 1941. Опис.
Плеснянське громадське господарство, с. Плесна Шепетівського району Шепетівського округу
Ф. Р-1108, 1 справа. 1942. Опис.
Вербецький вапняковий завод Кам'янець-Подільського тресту місцевої промисловості, с. Вербка Кам'янець-Подільського району Кам'янець-Подільського округу
Ф. Р-1109, 1 справа. 1941. Опис.
Киликіївська сільська управа, с. Киликіїв Берездівського району Шепетівського округу
Ф. Р-1111, 1 справа. 1942. Опис.
Мальованська сільська управа, с. Мальованка Шепетівського району Шепетівського округу
Ф. Р-1112, 1 справа. 1942. Опис.
Зіньківський штюц-пункт № 6, с. Зіньків Віньковецького району Дунаєвецького округу
Ф. Р-1113, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Шепетівське товариство взаємодопомоги, м. Шепетівка Шепетівського району Шепетівського округу
Ф. Р-1114, 1 справа. 1943. Опис.
Шепетівська машинно-тракторна станція (МТС), м. Шепетівка Шепетівського району Шепетівського округу
Ф. Р-1116, 1 справа. 1942. Опис.
Судилківська сільська управа, с. Судилків Шепетівського району Шепетівського округу
Ф. Р-1117, 1 справа. 1942. Опис.
Цвітоська сільська управа, с. Цвітоха Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-1118, 2 справи. 1941–1943. Опис.

Шепетівська редакція газети «Нова Шепетівщина» Шепетівської окружної управи, м. Шепетівка Шепетівського району Шепетівського округу

Ф. Р-1130, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Хоростоцька сільська управа, с. Хоросток Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1132, 1 справа. 1941. Опис.

Вачівська сільська управа, с. Вачів Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1138, 1 справа. 1941. Опис.

Сілецька сільська управа, с. Сільце Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1142, 1 справа. 1941. Опис.

Судилківський табір примусових робіт, с. Судилків Шепетівського району Шепетівського округу

Ф. Р-1145, 1 справа. 1943. Опис.

Славутський фаянсовий завод, м. Славута Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1157, 1 справа. 1942. Опис.

Глинницька сільська управа, с. Глинники Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1163, 2 справи. 1942. Опис.

Полянська сільська управа, с. Полянь Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1189, 2 справи. 1941. Опис.

Славутський шкіряний завод, м. Славута Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1287, 1 справа. 1942. Опис.

Славутський міський торговий відділ, м. Славута Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1290, 1 справа. 1942. Опис.

Славутська міська електростанція, м. Славута Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1306, 1 справа. 1941. Опис.

Славутська міська пожежна охорона, м. Славута Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1307, 1 справа. 1941. Опис.

Соснівська сільська управа, с. Соснівка Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1316, 1 справа. 1941–1944. Опис.

Хоняківська сільська управа, с. Хоняків Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1317, 1 справа. 1941. Опис.

Солов'ївська сільська управа, с. Солов'є Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1319, 1 справа. 1941. Опис.

Довжківська сільська управа, с. Довжки Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1320, 1 справа. 1941. Опис.

Кам'янська сільська управа, с. Кам'янка Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1321, 1 справа. 1941. Опис.

Лютарське лісництво, с. Лютарка Ізяславського району Ізяславського округу

Ф. Р-1323, 1 справа. 1942. Опис.

Шатерниківська сільська управа, с. Шатерники Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1324, 1 справа. 1941. Опис.

Рихтівська сільська управа, с. Рихта Кам'янець-Подільського району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-1327, 1 справа. 1944. Опис.

Кадиївська сільська управа, с. Кадиївці Кам'янець-Подільського району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-1328, 1 справа. 1941. Опис.

Нараївське громадське господарство, с. Нараївка Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1329, 1 справа. 1941. Опис.

Ташківська сільська управа, с. Ташки Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1330, 2 справи. 1941. Опис.

Кривинська сільська управа, с. Кривин Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1331, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Кадиївське громадське господарство, с. Кадиївці Кам'янець-Подільського району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-1332, 1 справа. 1941. Опис.

Новоушицька районна управа, м. Нова Ушиця Новоушицького району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-1340, 1 справа. 1942. Опис.

Бачманівська сільська управа, с. Бачманівка Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1371, 4 справи. 1941. Опис.

Досинська сільська управа, с. Досин Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1374, 1 справа. 1941. Опис.

Жуківська сільська управа, с. Жуків Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1751, 2 справи. 1941. Опис.

Старокривинське громадське господарство, с. Старий Кривин Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-1898, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Кам'янець-Подільська тюрма, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-2125, 1 справа. 1942–1944. Опис.

Шепетівська міська пекарня, м. Шепетівка Шепетівського округу

Ф. Р-2127, 1 справа. 1943. Опис.

Біржа праці м. Проскурова, м. Проскурів Проскурівського округу

Ф. Р-2128, 2 справи. 1943. Опис.

Кам'янець-Подільська місцева комендатура, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-2136, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Шепетівська біржа праці, м. Шепетівка Шепетівського округу

Ф. Р-2137, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Проскурівський військовий суд, м. Проскурів Проскурівського округу

Ф. Р-2139, 1 справа. 1943–1944. Опис.

Поштове відділення міста Шепетівки, м. Шепетівка Шепетівського округу

Ф. Р-2140, 1 справа. 1941–1944. Опис.

Шепетівський військовий госпіталь, м. Шепетівка Шепетівського округу

Ф. Р-2141, 1 справа. 1943. Опис.

Мировий суддя Дунаєвецького округу, м. Дунаївці Дунаєвецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-2142, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Полонська районна поліція, м. Полонне Полонського району Шепетівського округу

Ф. Р-2143, 1 справа. 1942. Опис.

Солобковецька районна управа, м. Солобківці Солобковецького району Ярмолинецького округу

Ф. Р-2144, 1 справа. 1942–1944. Опис.

Чорноострівська районна управа, с. Чорний Острів Чорноострівського району Проскурівського округу

Ф. Р-2145, 1 справа. 1943. Опис.

Проскурівський гебітскомісаріат, м. Проскурів Проскурівського округу

Ф. Р-2146, 4 справи. 1942–1944. Опис.

Генеральний комісаріат Волині і Поділля, м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-2147, 1 справа. 1941–1944. Опис.

Рівківська сільська управа, с. Рівки Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-2192, 1 справа. 1941. Опис.

Ганнопільська районна лікарня, с. Ганнопіль Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-2236, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Голиківське громадське господарство, с. Голики Славутського району Шепетівського округу

Ф. Р-2333, 1 справа. 1941. Опис.

Ганнопільська ветеринарна лікарня, с. Ганнопіль Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-2405, 1 справа. 1943. Опис.
Славутська міська управа, м. Славута Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-2413, 1 справа. 1941. Опис.
Понорська волосна управа, с. Понора Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-2474, 1 справа. 1941. Опис.
Нетішинська сільська управа, с. Нетішин Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-2478, 3 справи. 1941–1942. Опис.
Великоскнитська сільська управа, с. Великий Скнит Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-2516, 1 справа. 1942. Опис.
Клепачівська сільська управа, с. Клепачі Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-2520, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Демковецьке громадське господарство, с. Демківці Старокостянтинівського району Старокостянтинівського округу
Ф. Р-2556, 1 справа. 1942. Опис.
Понорська сільська управа, с. Понора Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-2610, 1 справа. 1941. Опис.
Ганнопільська сільська управа, с. Ганнопіль Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-2619, 1 справа. 1942. Опис.
Пузирківська сільська управа, с. Пузирки Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-2662, 1 справа. 1941. Опис.
Баранне-Улашанівська волосна управа, с. Баранне-Улашанівка Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-2684, 1 справа. 1943. Опис.
Дідово-Гірська сільська управа, с. Дідова Гора Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-2706, 2 справи. 1941–1942. Опис.
Хутірська сільська управа, с. Хутір Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-2721, 1 справа. 1941. Опис.
Янушівська сільська управа, с. Янушівка Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-2778, 1 справа. 1941. Опис.
Голиківська сільська управа, с. Голики Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-2787, 1 справа. 1941. Опис.
Нагорянська сільська управа, с. Нагоряни Кам'янець-Подільського району Кам'янець-Подільського округу
Ф. Р-2845, 1 справа. 1942–1944. Опис.
Славутська районна контора зв'язку, м. Славута Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-2994, 1 справа. 1942. Опис.
Районна ветеринарна лікарня Славутської районної управи, м. Славута Славутського району Шепетівського округу
Ф. Р-2995, 1 справа. 1942. Опис.
Летичівський гебітскомісаріат, м. Летичів Летичівського району Летичівського округу
Ф. Р-3014, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Гречинецька сільська управа, с. Гречинці Летичівського району Летичівського округу
Ф. Р-3016, 1 справа. 1942. Опис.
Хутір-Ольховецька сільська управа, с. Хутір-Ольховець Кам'янець-Подільського району Кам'янець-Подільського округу
Ф. Р-3030, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Чемеровецька районна ветеринарна лікарня, с. Чемерівці Чемеровецького району Кам'янець-Подільського округу
Ф. Р-3033, 1 справа. 1942. Опис.
Хвороснянське громадське господарство, с. Хворосна Новоушицького району Дунаєвецького округу
Ф. Р-3034, 1 справа. 1942. Опис.

Меджибізька машинно-тракторна станція (МТС), м. Меджибіж Меджибізького району Летичівського округу

Ф. Р-3752, 1 справа. 1942. Опис.

Майдан-Морозівське громадське господарство, с. Майдан-Морозівський Солобковецького району Дунаєвецького округу

Ф. Р-4943, 3 справи. 1941–1942. Опис.

Лука-Врубловецьке громадське господарство, с. Лука-Врубловецька Кам'янець-Подільського району Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-5935, 4 справи. 1941. Опис.

Фонди організацій та формувань українського руху Опору

Організація українських націоналістів (ОУН), м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського округу

Ф. Р-1186, 1 справа. 1941–1942. Опис.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Кам'янець-Подільська обласна комісія сприяння Надзвичайній Державній комісії по встановленню і розслідуванню злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і завданих ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам і установам СРСР, м. Проскурів Кам'янець-Подільської області

Ф. Р-863, 1032 справи. 1943–1944. Опис.

Архівні колекції

Колекція листів німецьких солдатів

Ф. Р-6347, 3 справи. 1942–1944. Опис.

I.26

Державний архів Черкаської області

18015, м. Черкаси, вул. Благовісна, 224-а
Тел./факс (0472) 37-30-26
E-mail: chda@pub.nensi.net
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra24

Джерела періоду нацистської окупації у зібраннях архіву репрезентує комплекс, що складається з 204 фондів, у тому числі – 193 «окупаційних фондів», 9 фондів, у яких відклалися свідчення щодо злочинів та збитків, завданих нацистськими загарбниками, 2 – колекційних зібрань. Мова документів – українська, німецька, російська.

До реєстру не включено фонди виконавчих комітетів сільських рад депутатів трудящих, партійних органів, колгоспів, підприємств, установ та організацій (усього близько 300 фондів), у складі яких також зберігаються документи 1944–1947 рр., що актують збитки, завдані окупантами, фіксують скоєні ними злочини. Серед них, наприклад: фонди виконавчих комітетів Лашківської (ф. Р-2875) і Посухівської (ф. Р-3086) сільських рад депутатів трудящих, що містять відомості про збитки громадян (у тому числі вилучення у них золотих і срібних речей), Черкаського державного рафінадного заводу ім. М. В. Фрунзе (ф. Р-267), Черкаського міського відділу комунального господарства виконавчого комітету Черкаської міської Ради депутатів трудящих (ф. Р-602), Уманського сільськогосподарського інституту ім. О. М. Горького (ф. Р-1063), Черкаського філіалу Київського обласного державного архіву (ф. Р-2407), Канівського біогеографічного заповідника Київського державного університету (ф. Р-3700), у складі яких наявні дані щодо наслідків «господарювання» окупантів.

На формуванні та складі джерельного комплексу «окупаційних фондів» Державного архіву Черкаської області також позначилося те, що область було утворено 7 січня 1954 р.* з окремих районів Київської, Кіровоградської та Вінницької областей (за довоєнним адміністративно-територіальним поділом), отже, комплекс сформовано з документів окремих районів Київської та Полтавської областей, що входили до складу РКУ. Цим значною мірою пояснюється й деяка фрагментарність джерельного масиву, в якому переважають фонди окремих підприємств та установ.

Зокрема, досить «скромно» репрезентовано місцеві органи окупаційної адміністрації та органи самоуправління. Так, у групі фондів *місцевих органів самоуправління* маємо фонди: Черкаської районної управи (ф. Р-52) та її окремих відділів (ф. Р-53), Чигиринської (ф. Р-1351), Кам'янської (ф. Р-1354), Златопільської (ф. Р-1355), Ковалівської (ф. Р-1832) і Драбівської (ф. Р-1854) районних управ. В архіві зберігаються також фонди уповноважених дільниць Черкаської районної управи (фф. Р-2, Р-3, Р-6, Р-42). Незважаючи на порівняно невелику кількість документів, що відклалися у цих фондах (Р-52 – 7 справ, Р-1351 – 6, Р-1354 – 44, Р-1355 – 1, Р-1832 – 53 справи), за ними можна простежити, як на місцевому рівні втілювались у життя деякі напрями окупаційної політики, в яких умовах існувало населення Черкащини під нацистською владою. Зокрема, серед документів фонду Черкаської районної управи (Р-52) можна віднайти інформацію про боротьбу з партизанами (у листуванні зі Смілянським гебітскомісаріатом про нагороду старост, поліцейських), про заходи з організації вивезення торфу та підготовки до експлуатації Ірдинського торфопідприємства (у доповідній записці голови управи Смілянському гебітскомісару), стан залізничного мосту в місті та мостів на р. Тясьмині, про особовий склад управи (накази), про установи та їх співробітників (у відповідних списках). У документах 87 справ ф. Р-53 («Земський відділ Черкаської районної управи») достатньо повно відображено стан господарства в районі, перебіг посівних робіт, виконання поставок продовольчих товарів, виконання кошторисів установами крайсландвірту. Представлено тут також списки працездатного населення громад сіл Черкаського району, фінансові й бухгалтерські документи. Накази, розпорядження Чигиринської районної управи про паспортизацію та облік прибулого населення, про боротьбу з партизанським рухом, мобілізацію робочої сили до Німеччини; списки військовополонених і осіб, які дезертирували з Червоної армії, особові посвідчення жителів району відклалися у ф. Р-1351; відомості про мешканців Кам'янського району – у ф. Р-1354; наряди на примусову працю громадян м. Черкаси, списки громадян – власників худоби,

* Згідно з Указом Президії Верховної Ради УРСР до складу Черкаської області (з центром у м. Черкаси) було включено: міста Черкаси, Умань, Сміла; райони: Бабанський, Буцький, Жашківський, Звенигородський, Канівський, Катеринопільський, Корсунь-Шевченківський, Ладижинський, Лисянський, Маньківський, Мокрокалигірський, Вільшанський, Городищенський, Ротмистрівський, Смілянський, Тальнівський, Уманський, Христинівський, Черкаський, Полянський, виділивши їх зі складу Київської області; Гельмязівський, Драбівський, Золотоніський, Ірклїївський, Шрамківський, Чорнобаївський, виділивши їх зі складу Полтавської області; Златопільський, Кам'янський, виділивши їх зі складу Кіровоградської області, і Монастирищенський район, виділивши його зі складу Вінницької області (ЦДАВО України, ф. 1, оп. 16, спр. 425, арк. 85).

відомості щодо кількості мешканців дільниць міста – у фф. Р-2 , Р-3, Р-6 та Р-42. Інформативно насиченими є документи, що увійшли до складу фонду Ковалівської районної управи (Р-1854): накази районної управи з особового складу, документи про кількість кустарів, списки громадян (членів громадських дворів та мешканців сіл) району на обмін грошей, листування з Пирятинським гебітскомісаром та з головами сільських хліборобських спілок і громадських дворів про внесення коштів за землевпорядкування, акти інвентаризації майна народних шкіл, фінансові та бухгалтерські документи.

37 фондів сформовано з документів сільських управ (старостатів). Вони вміщують деталізовані на рівні окремих сіл факти, що характеризують сутність окупаційного режиму, а також віддзеркалюють умови праці та побуту українського населення під час окупації. У складі фондів зберігаються документи як політико-ідеологічного спрямування, так і такі, що засвідчують економічний визиск регіону, стан сільського господарства. Серед них: накази, розпорядження органів окупаційної адміністрації та земельних управлінь обласного рівня (наприклад, у районах Полтавської області – Полтавської обласної земельної управи), районних управ, сільських старост про виконання поставок сільськогосподарської продукції, м'ясопоставок, перебіг виконання польових робіт і збирання врожаю, про виконання плану лісозаготівель (ф. Р-61); справляння грошових і натуральних податків, накладання штрафів; про обмін грошей (ф. Р-1853); облік об'єктів обов'язкового страхування, обов'язкове страхування населення, вивезеного на примусові роботи до Німеччини; про направлення людей на виконання трудової повинності та покарання тих, хто ухиляється від неї; про заборону обмолоту селянами зерна (ф. Р-326); утворення хліборобських спілок; про боротьбу з партизанами, вилучення у населення зброї та військового обмундирування; про роботу сільської поліції (ф. Р-1851), стан пожежної охорони (ф. Р-1838); про повернення майна розкуркуленим; про відзначення дня народження та смерті Т. Г. Шевченка (ф. Р-58), про відправлення церковної служби під час весняної посівної (ф. Р-1352); про порядок реєстрації актів цивільного стану, реєстрацію населення та військовополонених, перепис населення, худоби, пасік (ф. Р-1853). Документи фондів вміщують також різноманітні відомості щодо переміщення населення регіону; кількості у населення худоби, присадибних ділянок, зерна; примусово відправлених на роботу до Німеччини; обліку трудоднів та розмірів заробітної плати службовців управ та поліцаїв. У фонді Хрущівської сільської управи (Р-1837) збереглися розпорядження окружної поліції про несення караулу; фонді Антипівської сільської управи Р-1840 – розпорядження польової комендатури і жандармерії з військових питань; у фонді Дмитрівської сільської управи (Р-1843) привертають увагу заяви громадян про дозвіл узяти шлюб. Назагал документи сільських управ надають повну інформацію щодо кількості населення та окремих його груп – молоді, яка підлягає мобілізації на роботу до Німеччини, платників податків, власників худоби і присадибних ділянок, військовополонених, кваліфікованих працівників. З точки зору «ідеологічної забарвленості» тут привертають увагу численні списки

комуністів і комсомольців або, наприклад, списки жителів с. Ломовате з ф. Р-46, які підписалися на газету «Українська думка».

5 фондів у архівних зібраннях періоду нацистської окупації репрезентують групу *поліції та формувань, що виконували поліційні функції.* У фонді Чигиринської районної охоронної поліції (Р-1350) збереглися розпорядження гебітскомісара щодо біженців з прифронтових зон, посвідчення і довідки громадян, які проживали на території Кіровоградської області в період окупації, направлення військовополонених для реєстрації. Розпорядження німецького командування, зведення та донесення батальйону охоронної поліції за 1942–1943 рр. увійшли до складу фонду 117-го батальйону охоронної поліції м. Шпола (Р-2479). Серед документів фонду Черкаської народної районної поліції (Р-48) збереглися протоколи обшуків і допитів, ордери на обшук і арешт, чергові відомості поліцейських міста; акти приймання-здачі зброї, матеріальних цінностей; звіти про адміністративно-господарські витрати установи; заяви й доноси в поліцію; записи лекцій невідомого поліцейського про порядок несення служби; списки поліцейських і службовців районної поліції, працівників державного господарства № 15, акторів і працівників сцени Черкаського театру. Документи про особовий склад співробітників поліції відклалися також у фонді Драбівської районної поліції (Р-1855). Набагато краще (повніше) збереглися документи адресного бюро Черкаської української охоронної поліції (ф. Р-49). У складі 159 справ фонду наявні: постанови начальника адресного бюро про штрафи за порушення паспортного режиму; списки квартальних уповноважених Черкаської районної управи, уповноважених поліції, службовців адресного бюро, жителів міста і сіл Черкаського району; анкети фольксдойче, службовців установ окупаційної влади, службовців охоронної поліції, дезертирів і військовополонених, репресованих радянською владою; паспорти-аусвайси та документи до них жителів міста і сіл району.

Так само дещо фрагментарно позначено в «окупаційних фондах» архіву стан *судочинства, юридичної допомоги, виконання покарань,* що відображено у наявних документах фондів: «Камера шліхтерів Черкаського району» (Р-22), «Черкаська юридична консультація» (Р-5), «Черкаська нотаріальна контора» (Р-2327), «Черкаська тюрма» (Р-26). У цих фондах відклалися, наприклад, справи на позови громадян з різних питань (на звинувачення у завданні побоїв та образ, за різні зловживання тощо), журнал реєстрації справ, які надійшли до правничого відділу камери шліхтерів (ф. Р-22); протокол засідання шліхтерів Смілянської округи, чернетки про обвинувачення підсудних, листування з гауптшліхтером Смілянської округи про порушення законів (ф. Р-5); накази з основної діяльності по Черкаській тюрмі (ф. Р-26); відомості на виплату заробітної плати службовцям.

Зберігаються в «окупаційних фондах» архіву й документи, що стосуються *економічного освоєння окупованих територій, комунікаційного та житлово-господарського забезпечення, суб'єктів господарювання.* Хоча в цілому цей масив можна охарактеризувати як «розпорошений» (сформовано в основному фонди окремих підприємств, установ, організацій

різних галузей та підпорядкування, які важко систематизувати), не варто недооцінювати інформацію, що міститься в цих документах.

Напрями діяльності окупаційної влади щодо мобілізації та використання робочої сили загарбаних територій певною мірою відображають документи Черкаської біржі праці, які зосереджено у фонді Р-50 – єдиному з фондів *бірж праці* у зібраннях архіву. Серед документів, що увійшли до складу фонду, наявні: донесення керівників підприємств про працівників, які ухиляються від роботи, про страйк теслярів; повідомлення поліції і сільських старост про направлення громадян на примусові роботи; листування з Черкаською українською охоронною поліцією з кадрових питань, з адміністраторами підприємств і установ – про розподіл робочої сили; біржові картки; листи громадян, вивезених до Німеччини через біржу праці, списки службовців і працівників органів окупаційної влади, установ та організацій, які діяли в період нацистської окупації міста, громадян, мобілізованих на примусові роботи; документи з особового складу.

Дуже уривчасто представлено документальні свідчення щодо функціонування *промислової галузі*. З певною мірою умовності до групи «промислових» можна віднести 13 фондів. Лише з однієї справи складаються, наприклад, фонди: Р-21 – Черкаський рафінадний завод; Р-27 – Черкаське промислово-виробниче кооперативне товариство «Валяльна фабрика»; Р-28 – Черкаські цегельні заводи (незважаючи на таку «гучну» назву!); Р-35 – Черкаське промислово-кооперативне товариство «Промхімік»; Р-64 – Свідівське промислово-кооперативне товариство з обробки деревини «Прогрес»; Р-13 – Червонослобідський вальцьовий млин кущового млинарського об'єднання Черкаського району; Р-29 – Черкаський мукомельний млин. Тут маємо лише списки працюючих, бухгалтерські документи, відомості на виплату заробітної плати. Винятком є ф. Р-21, до складу якого увійшли акти, кошториси, відомості та листування про відбудову зруйнованого приміщення, монтаж котлів заводу, та ф. Р-64, у якому знаходимо виробничі програми, плани, баланси. Більші за обсягом збережених документів фонди є й більш інформативно наповненими. Наприклад, у 10 справах ф. Р-18 – Черкаське промислово-кооперативне товариство «Металокомбінат» – містяться: витяг з протоколу засідання Черкаської районної управи про наслідки ревізії товариства; листування з установами про відпуск виробів та матеріалів; господарські акти, наряди на виконані роботи; заяви робітників і службовців, касові та бухгалтерські документи; у 26 справах ф. Р-31 – Черкаське промислово-кооперативне товариство «Шкірзавод» – накази по заводу, звіти про роботу та стан протипожежної охорони на заводі; листування з гебітскомісаром Смілянського округу про пошиття і ремонт взуття; документи з обліку товарів і виробів заводу, відремонтованого та пошитого взуття; документи з особового складу; фінансові й касові документи. У фонді Черкаської ґудзикової фабрики (Р-32, 5 справ), крім «традиційних» документів з особового складу та фінансових документів, відклалися накази з основної діяльності, картки обліку майна, сировини, матеріалів та виробів; листування з установами з господарських питань; у фонді Кам'янського цукрового заводу (Р-1346, 5 справ) – розпорядження, вказівки окружного

управління цукрової промисловості й листування з питань урожаю цукрового буряку, про проведення інвентаризації майна цукрової промисловості України, документи щодо отримання, розподілення, витрат та зберігання насіння цукрового буряку, списки працівників заводу; у фонді Кам'янського спиртового заводу (Р-1348, 11 справ) – розпорядження рейхскомісаріату, гебітскомісаріату, окружного управління цукрової промисловості, інструкції Центрального об'єднання бродильної промисловості України з виробничих і господарських питань, накази директора заводу з особового складу, плани роботи заводу, документи про наявність сировини і продукції, про виготовлення й реалізацію спирту.

Більш репрезентативно виглядає в комплексі «окупаційних фондів» ДА Черкаської області *сільськогосподарська галузь*. Тут маємо фонд Ковалівської районної земельної управи (Р-1860), 59 фондів громадських дворів, фонди державних господарств (Р-39), громадських господарств (Р-47, Р-1786, Р-1788, Р-1814, Р-1828, Р-2246) сільськогосподарських общин, господарства фільварку (Р-2245, Р-2247, Р-1858, Р-1856), МТС (Р-1859), ветеринарної лікарні (Р-1857). Найчисленніший за кількістю фондів комплекс документів громадських дворів є в цілому невеликим за загальною кількістю справ – чимало фондів містять лише одну справу. За змістом тут переважають документи, що стосуються кількості населення (списки) та висвітлюють деякі аспекти фінансової діяльності господарств. У інших фондах наявні директивні документи районних, сільських управ, сільськогосподарських управлінських структур з адміністративних та господарських питань; листування з питань мобілізації населення на роботу до Німеччини; плани посівів; річні звіти, звіти про збір урожаю, стан тваринництва; наряди, звіти про обсяги виконаних робіт; відомості про перебіг сільськогосподарських робіт, кількість худоби, реманенту, про виконання плану здачі яєць (ф. Р-1828); дані щодо обмірів садиб дворів, обліку трудоднів, видачі продуктів, розрахунків з членами громадських дворів; акти інвентаризації майна, обміру посівних площ; свідоцтва апробації сортового насіння; договір з цукроварнею на контрактацію цукрових буряків (ф. Р-1806); розписки членів дворів про отримання позикового посівного матеріалу; табелі явки на роботу; списки громадян на передачу присадибних земель у приватну власність, новоприбулих до громади. В основному такі ж за змістом документи відклалися і у фондах громадських господарств. Тут також маємо: розпорядження з питань землеврядування, про перепис населення, облік майна, протоколи загальних зборів членів господарства, списки селянських господарств, що перейшли у хліборобську спілку (ф. Р-1814). Доповнюють інформацію документи фонду Прохорівської ветеринарної лікарні (Р-1857), серед яких: акти огляду хворих коней по громадських дворах Гельмязівського району, листування з головами громадських дворів про боротьбу із захворюванням і загибеллю коней та рогатої худоби.

Документи досить великого за обсягом фонду Черкаського головного українського лісництва (Р-37, 322 справи) фіксують як напрями окупаційної політики стосовно лісових ресурсів України, так і окремі показники стану лісового господарства, а також додають деякі штрихи й до загальної картини життя населення доби нацистської окупації. Зокрема, у фонді

містяться обіжники та розпорядження Київського генерального комісара з основної діяльності та фінансових питань, накази головного лісничого, документи про прийом, вивезення та продаж лісопродукції з дільничних лісництв, документи з особового складу, відомості про фінансовий стан головного лісництва, касові документи, відомості на виплату заробітної плати.

Фрагментарно відображено у комплексі «окупаційних фондів» діяльність *заготівельних, споживчо-збутових, торговельних і кооперативних організацій та установ.* Так, лише один фонд представляє заготівельні організації, що діяли на Черкащині: це фонд Черкаського пункту «Заготзерно» (Р-12, 3 справи). До його складу увійшли розпорядження Київської обласної контори «Заготзерно», листування і наряди про відпуск фуражу військовим частинам та організаціям, табелі службовців і працівників контори, пункту і складів. У фонді Черкаської спілки кустарно-промислових і сільськогосподарських кооперативних товариств (Р-14, 2 справи) збереглися акти про прийом і видачу товарів, листування з кооперативними товариствами та іншими організаціями про купівлю-продаж товарів, рахунки постачальників, калькуляційні рахунки; у фонді «Управління базарами відділу місцевого господарства Черкаської районної управи» (Р-40, 2 справи) – заяви збирачів разового збору про прийняття грошей, відомості на виплату заробітної плати працівникам. Типові статути споживчих кооперативних товариств, постанови райспоживспілки про організацію сільських споживчих товариств у Черкаському районі, протоколи засідань правління райспоживспілки, списки працівників і службовців сільських споживчих товариств району та заготівельних контор, які внесли відрахування управлінню німецького Червоного Хреста, акти документальної ревізії райспоживспілки, відомості на виплату заробітної плати відклалися у фонді Черкаської районної спілки споживчих кооперативних товариств «Райспоживспілка» (Р-43, 6 справ). Може привернути увагу дослідників, хоча й не змістом документів, а фіксацією фондоутворювача, фонд Р-1862, що засвідчує існування їдальні при Шрамківському цукровому комбінаті (с. Шрамківка Ковалівського району Полтавської області).

Документи фінансового відділу Черкаської районної управи (ф. Р-54), відділень господарського (ф. Р-23) та сільськогосподарського банку (фф. Р-1863, Р-1864) подають інформацію щодо функціонування установ *банківсько-фінансової сфери.* Найбільш цінними серед них є документи 145 справ фонду Р-54. Тут збереглися накази, постанови, протоколи районної управи з питань оподаткування, про боротьбу з повінню, документи про сплату податків та про звільнення громадян від сплати податків, списки установ та військових частин загарбників, які діяли в місті під час окупації, осіб, які вибули на роботу до Німеччини, працівників по сільських управах району, будинків, зданих в оренду, фінансові та бухгалтерські документи, відомості на виплату заробітної плати співробітникам відділу.

Низка фондів репрезентує організації й підприємства *житлово-комунального господарства, допоміжні міські служби* (див., наприклад, фонди: Р-19, Р-24, Р-25, Р-44, Р-10). Незважаючи на невелику кількість, фонди

вміщують документи, які відображають не тільки діяльність цих служб, а й умови життя населення під час окупації. Наприклад, у фонді житлового відділу Черкаської районної управи (Р-19, 62 справи) знаходимо: постанови районної управи, витяги з протоколів засідань президії районної управи, накази відділу з основної діяльності; договори з орендарями промислових і торговельних приміщень; відомості про житловий фонд міста, списки жителів міста, квартиронаймачів, приватних володінь, квартир і будинків житлового відділу, жителів міста на отримання землі, неплатників квартплати, вільних приміщень по місту, будинків, які зайняті німецькими військовими частинами та установами; акти приймання-здачі та огляду будинків, акти й кошториси на ремонт будинків; плани та схеми будівель, заяви городян з житлових питань. Доповнюють картину матеріали фонду відділу місцевого господарства Черкаської районної управи (Р-44, 60 справ), серед яких: накази та витяги з протоколів засідань президії Черкаської районної управи, накази по будівельно-ремонтній конторі при відділі; положення районної управи про організацію бази збуту і постачання при відділі; звіти про роботу відділу, бази збуту і постачання; акти про стан будинків, наявність та витрату будівельних матеріалів; заяви ремісників міста і району про встановлення розрядів кваліфікації, про видачу патентів на право відкриття приватних ремісничих майстерень; фінансові й бухгалтерські документи. Інформацію щодо користування електроенергією у м. Черкаси містять документи 6 справ фонду Р-24, забезпечення паливом – 9 справ фонду Р-25.

Будівництво, транспорт, зв'язок представляють документи фондів проектно-будівельної контори товариства «Будівельник» (Р-11, 7 справ), управління будівництва електростанції на машинобудівному заводі, м. Черкаси (Р-16, 20 справ), контори Черкаської районної управи по розбиранню залізничного мосту (Р-7, 12 справ), управління будівництва та експлуатації залізничної колії до машинобудівного заводу, м. Черкаси (Р-8, 1 справа), залізничної станції м. Черкаси (Р-4, 17 справ), радіовузла Черкаської районної контори зв'язку (Р-30, 4 справи), Кам'янської (Р-1356, 4 справи) та Чигиринської (Р-1357, 4 справи) контор зв'язку. З документів цих фондів можна дізнатися, зокрема, про ремонт рафінадного заводу (ф. Р-11), роботи, що проводилися у зв'язку з будівництвом та введенням в експлуатацію електростанції на машинобудівному заводі м. Черкаси (ф. Р-16), норми виробітку працівників контори, кошториси на ремонт залізничної дамби на Дніпрі (ф. Р-7), про відбудову залізничних ліній і вузлів (ф. Р-4), установлення в місті радіоточок (ф. Р-30), про правила ведення мобілізаційно-оборонної роботи, секретного діловодства, роботу спецзв'язку, телеграфно-телефонного і радіозв'язку (фф. Р-1356, Р-1357).

Стан *охорони здоров'я, соціального забезпечення та страхування* також досить фрагментарно (тільки у межах м. Черкаси й Черкаського району) відображають документи фондів Р-55, Р-20, Р-1861, Р-56. У фонді Р-55 (56 справ) – відділу охорони здоров'я Черкаської районної управи – збереглися накази, витяги з постанов і протоколів засідань президії районної управи про роботу відділу, накази з основної діяльності по відділу; протоколи нарад медичних працівників району; документи про роботу медичних закладів міста і району, про випадки інфекційних захворювань

по місту і району; листування з районною управою, Смілянським районним відділом охорони здоров'я, районними установами з адміністративних і господарських питань; фінансові та бухгалтерські документи, відомості на виплату заробітної плати працівникам. До складу 54 справ фонду відділу опіки і пенсії Черкаської районної управи (Р-20) увійшли документи, що зафіксували матеріально-побутові умови жителів міста; листування з районним торговельним відділом про видачу хлібних карток; списки громадян міста, працівників редакції та друкарні газети «Українська думка», камери шліхтерів на видачу хлібних карток та продуктів; опікунська справа, справа про охорону майна. У фонді страхової каси Черкаської районної управи (Р-56, 41 справа) наявні обіжники, інструкції та листування з підприємствами й організаціями з питань страхування, документи про нарахування і сплату страхових внесків підприємствами й установами міста та району, облік об'єктів обов'язкового страхування, касові документи.

Освітню галузь репрезентовано документами фондів: Р-57 – відділ освіти і виховання Черкаської районної управи (доповідна записка завідувача відділу гебітскомісару Смілянської округи про стан роботи та оплати праці працівникам шкіл міста і району, навчальні програми, документи про роботу шкіл); Р-36 – Черкаський український педагогічний інститут (накази директора інституту, план заходів з проведення відкриття інституту та вчительської семінарії, протоколи приймальної комісії, документи з особового складу, листування з німецьким комендантом про видачу перепусток студентам для переправи через р. Дніпро); Р-1 –Черкаський ветеринарний технікум (заяви та автобіографії абітурієнтів, особові справи студентів технікуму); Р-1636 – Черкаська зубопротезна школа (протоколи засідань співробітників школи, списки учнів); Р-45 – Ломоватська початкова школа, с. Ломовате Черкаського району Київської області (протоколи засідань педагогічних нарад, листування з відділом освіти Черкаської районної управи з адміністративних і господарських питань).

Свідчення про діяльність *культурно-просвітніх установ* збереглися лише у фонді Черкаського українського національного театру (Р-17, 2 справи), до складу якого увійшли положення про капелу, програми концертів, виступів, списки артистів, хористів, посвідчення на відрядження. Документи 7 фондів (Р-51, Р-2400, Р-2401, Р-2414, Р-2421, Р-2422, Р-2681) висвітлюють роботу *редакцій газет та видавництв* окупаційного періоду. Серед них: накази редактора з основної діяльності та особового складу, листування з господарських питань, документи про діяльність видавництва газети «Українська думка»; матеріали (зведення інформбюро німецької армії про становище на фронтах, агітаційно-пропагандистські матеріали окупаційної влади, статті) для публікації в газеті «Українська думка», фінансові та бухгалтерські документи, що збереглися у фонді Р-51, а також комплекти газет «Українська думка» (ф. Р-51), «Тальнівський вісник» (ф. Р-2400), «Українські новини» (ф. Р-2401), «Рідне слово» (ф. Р-2414), «Українське слово» (Р-2421), «Золотоніські вісті» (ф. Р-2422), «Уманський голос» (ф. Р-2681).

У комплексі «окупаційних фондів» архіву представлено також невеликий за обсягом (1 справа) фонд Благочинного Української автокефальної

церкви по Черкаському району (Р-15). У ньому відклалися: листування з єпископом Уманським, листи Черкаського духовного правління автокефальної церкви, відозви єпископа Уманського Ігоря, заяви автокефального священика про дискредитацію його священиками патріаршої церкви.

Оскільки, як уже зазначалося вище, Черкаську область було утворено 1954 р. (що визначає специфіку джерельного комплексу архіву періоду Другої світової війни), то й документи, які актують злочини окупантів та розміри завданих ними збитків, зберігаються тут не у складі окремих фондів місцевих комісій сприяння у роботі НДК СРСР, а представлені окремими справами у фондах партійних і радянських органів, підприємств, установ. Усього таких фондів в архіві налічується понад 300. Отже, групу *фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів та встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни,* у реєстрі видання представляють документи 9 з них, а саме: Гельмязівського районного комітету КП(б) України, с. Гельмязів Гельмязівського району Полтавської області (ф. П-87, оп. 1, спр. 25), виконавчого комітету Корсунь-Шевченківської районної ради депутатів трудящих, м. Корсунь-Шевченківський (ф. Р-72, оп. 2, спр. 20), виконавчого комітету Черкаської районної ради депутатів трудящих, м. Черкаси (ф. Р-80, оп. 2, спр. 4–7), виконавчого комітету Чигиринської районної ради депутатів трудящих, м. Чигирин (ф. Р-539, оп. 1, спр. 13–16), виконавчого комітету Тальнівської районної ради депутатів трудящих, м. Тальне (ф. Р-1591, оп. 1, спр. 5–7), виконавчого комітету Жашківської районної ради депутатів трудящих, с. Жашків Жашківського району Київської області (ф. Р-1628, оп. 1, спр. 5–8), виконавчого комітету Шполянської районної ради депутатів трудящих, м. Шпола (ф. Р-2297, оп. 1, спр. 2; оп. 2, спр. 10), виконавчого комітету Катеринопільської районної ради депутатів трудящих, м. Катеринопіль (ф. Р-3562, оп. 1, спр. 4–40), виконавчого комітету Буцької районної ради депутатів трудящих, с. Буки Буцького району Київської області (ф. Р-4712, оп. 1, спр. 9). Тут зосереджено акти комісій, довідки про збитки, завдані нацистськими окупантами громадянам, колгоспам, підприємствам, установам, організаціям у період тимчасової окупації регіону (за індивідуальними актами, які збереглися у цих фондах, наприклад, можна встановити, що 53 громадянина області заявили про вилучення у них окупантами золотих і срібних речей у кількості 93 штук на загальну суму 847 505 крб).

Архівні колекції представлено документами й матеріалами 2 фондів. У фонді Р-2398 (269 справ) зібрано листи і спогади радянських громадян, жителів Черкащини, які перебували на примусових роботах у Німеччині та на тимчасово окупованій нацистами території під час Другої світової війни, а у колекції фонду Р-2483 (2 справи) збереглися листи черкащан, які служили в німецькій армії.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Черкаський ветеринарний технікум, м. Черкаси
Ф. Р-1, 90 справ. 1942–1943. Опис.
Уповноважений дільниці № 9 по місту Черкаси Черкаської районної управи, м. Черкаси
Ф. Р-2, 1 справа. 1943. Опис.
Уповноважений дільниці № 16 по місту Черкаси Черкаської районної управи, м. Черкаси
Ф. Р-3, 2 справи. 1943. Опис.
Залізнична станція «Черкаси», м. Черкаси
Ф. Р-4, 17 справ. 1941–1942. Опис.
Черкаська юридична консультація, м. Черкаси
Ф. Р-5, 2 справи. 1942–1943. Опис.
Уповноважений дільниці № 1 Черкаської районної управи, м. Черкаси
Ф. Р-6, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Контора Черкаської районної управи по розбиранню залізничного мосту, м. Черкаси
Ф. Р-7, 12 справ. 1942. Опис.
Управління будівництва та експлуатації залізничної вітки до машинобудівного заводу, м. Черкаси
Ф. Р-8, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Черкаська вагометрична майстерня відділу місцевого господарства Черкаської районної управи, м. Черкаси
Ф. Р-9, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Черкаське похоронне бюро, м. Черкаси
Ф. Р-10, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Проектно-будівельна контора товариства «Будівельник», м. Черкаси
Ф. Р-11, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Черкаський пункт «Заготзерно», м. Черкаси
Ф. Р-12, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Червонослобідський вальцьовий млин кущового млинарського об'єднання Черкаського району, с. Червона Слобода
Ф. Р-13, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Черкаська спілка кустарно-промислових і сільськогосподарських кооперативних товариств, м. Черкаси
Ф. Р-14, 2 справи. 1942. Опис.
Благочинний Української автокефальної церкви по Черкаському району, м. Черкаси
Ф. Р-15, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.
Управління будівництва електростанції на машинобудівному заводі, м. Черкаси
Ф. Р-16, 20 справ. 1941–1943. Опис.
Черкаський український національний театр, м. Черкаси
Ф. Р-17, 2 справи. 1943. Каталог, опис.
Черкаське промислово-кооперативне товариство «Металокомбінат», м. Черкаси
Ф. Р-18, 10 справ. 1941–1943. Опис.
Житловий відділ Черкаської районної управи, м. Черкаси
Ф. Р-19, 62 справи. 1941–1943. Опис.
Відділ опіки і пенсії Черкаської районної управи, м. Черкаси
Ф. Р-20, 54 справи. 1941–1943. Опис.
Черкаський рафінадний завод Звенигородського окружного управління тресту цукрової промисловості, м. Черкаси
Ф. Р-21, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Камера шліхтерів Черкаського району
Ф. Р-22, 32 справи. 1942–1943. Опис.

Черкаське відділення Уманського господарського банку, м. Черкаси
Ф. Р-23, 1 справа. 1941–1943. Опис.
Черкаські електро- і водопровідна станції, м. Черкаси
Ф. Р-24, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Паливний відділ Черкаської районної управи, м. Черкаси
Ф. Р-25, 9 справ. 1943. Опис.
Черкаська тюрма, м. Черкаси
Ф. Р-26, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Черкаське промислово-виробниче кооперативне товариство «Валяльна фабрика», м. Черкаси
Ф. Р-27, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Черкаські цегельні заводи, м. Черкаси
Ф. Р-28, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Черкаський мукомельний млин, м. Черкаси
Ф. Р-29, 1 справа. 1942. Опис.
Радіовузол Черкаської районної контори зв'язку, м. Черкаси
Ф. Р-30, 4 справи. 1942–1943. Опис.
Черкаське промислово-кооперативне товариство «Шкірзавод», м. Черкаси
Ф. Р-31, 26 справ. 1941–1943. Опис.
Ґудзикова фабрика Черкаської кустарно-промислової спілки, м. Черкаси
Ф. Р-32, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Черкаське промислово-кустарне кооперативне товариство інвалідів «Вільна праця», м. Черкаси
Ф. Р-33, 2 справи. 1942. Опис.
Мотузкове виробництво відділу опіки та пенсії, м. Черкаси
Ф. Р-34, 7 справ. 1941–1942. Опис.
Черкаське промислово-кооперативне товариство «Промхімік», м. Черкаси
Ф. Р-35, 1 справа. 1943. Опис.
Черкаський український педагогічний інститут, м. Черкаси
Ф. Р-36, 1032 справи. 1941. Опис.
Черкаське головне українське лісництво, м. Черкаси
Ф. Р-37, 322 справи. 1941–1943. Опис.
Черкаське державне господарство № 15 «Плодоовочевий сад», м. Черкаси
Ф. Р-39, 22 справи. 1941–1943. Опис.
Управління базарами відділу місцевого господарства Черкаської районної управи, м. Черкаси
Ф. Р-40, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Василицька сільська управа (старостат), с. Василиця Черкаського району Київської області
Ф. Р-41, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Уповноважений дільниці міста Черкаси Черкаської районної управи, м. Черкаси
Ф. Р-42, 1 справа. 1943. Опис.
Черкаська районна спілка споживчих кооперативних товариств «Райспоживспілка», м. Черкаси
Ф. Р-43, 6 справ. 1941–1943. Опис.
Відділ місцевого господарства Черкаської районної управи, м. Черкаси
Ф. Р-44, 60 справ. 1941–1943. Опис.
Ломоватська початкова школа, с. Ломовате Черкаського району Київської області
Ф. Р-45, 1 справа. 1942. Опис.
Ломоватський сільський старостат, с. Ломовате Черкаського району Київської області
Ф. Р-46, 3 справи. 1941–1943. Опис.
Білозірське громадське господарство № 32, с. Білозір'я Черкаського району Київської області
Ф. Р-47, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Черкаська народна районна поліція, м. Черкаси
Ф. Р-48, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Адресне бюро Черкаської української охоронної поліції, м. Черкаси
Ф. Р-49, 159 справ. 1941–1943. Описи.
Черкаська біржа праці, м. Черкаси
Ф. Р-50, 39 справ. 1942–1943. Опис.
Видавництво газети «Українська думка» – органу Черкаської районної управи, м. Черкаси
Ф. Р-51, 73 справи. 1941–1943. Каталог, опис.
Черкаська районна управа, м. Черкаси
Ф. Р-52, 7 справ. 1941–1943. Опис.
Земський відділ Черкаської районної управи, м. Черкаси
Ф. Р-53, 87 справ. 1941–1943. Опис.
Фінансовий відділ Черкаської районної управи, м. Черкаси
Ф. Р-54, 145 справ. 1941–1943. Опис.
Відділ охорони здоров'я Черкаської районної управи, м. Черкаси
Ф. Р-55, 56 справ. 1941–1943. Опис.
Страхова каса Черкаської районної управи, м. Черкаси
Ф. Р-56, 41 справа. 1941–1943. Опис.
Відділ освіти і виховання Черкаської районної управи, м. Черкаси
Ф. Р-57, 4 справи. 1941–1943. Опис.
Худяківська сільська управа (старостат), с. Худяки Черкаського району Київської області
Ф. Р-58, 16 справ. 1941–1943. Опис.
Кумейківська сільська управа (старостат), с. Кумейки Черкаського району Київської області
Ф. Р-59, 23 справи. 1941–1943. Каталог, опис.
Степанківська сільська управа (старостат), с. Степанки Черкаського району Київської області
Ф. Р-60, 8 справ. 1941–1943. Опис.
Білозірська сільська управа (старостат), с. Білозір'я Черкаського району Київської області
Ф. Р-61, 23 справи. 1941–1943. Каталог, опис.
Березняківська сільська управа (старостат), с. Березняки Черкаського району Київської області
Ф. Р-62, 1 справа. 1941–1942. Опис.
Талдиківська громада № 8, с. Талдики Черкаського району Київської області
Ф. Р-63, 28 справ. 1942–1943. Описи.
Свідівське промислово-кооперативне товариство по обробці дерева «Прогрес», с. Свідівок Черкаського району Київської області
Ф. Р-64, 1 справа. 1943. Опис.
Бузуківська сільська управа (старостат), с. Бузуків Черкаського району Київської області
Ф. Р-326, 5 справ. 1942–1943. Опис.
Черкаське міжокружне управління мір і вагів, м. Черкаси
Ф. Р-522, 1 справа. 1942–1943. Опис.
Кам'янський цукровий завод, м. Кам'янка Кам'янського району Кіровоградської області
Ф. Р-1346, 5 справ. 1941–1944. Опис.
Кам'янський механічний завод, м. Кам'янка Кам'янського району Кіровоградської області
Ф. Р-1347, 9 справ. 1942–1943. Опис.
Кам'янський спиртовий завод, м. Кам'янка Кам'янського району Кіровоградської області
Ф. Р-1348, 11 справ. 1941–1943. Опис.
Громадський двір № 1, м. Кам'янка Кам'янського району Кіровоградської області
Ф. Р-1349, 14 справ. 1941–1943. Опис.
Чигиринська районна охоронна поліція, м. Чигирин Кіровоградської області
Ф. Р-1350, 2 справи. 1941–1943. Опис.
Чигиринська районна управа, м. Чигирин Кіровоградської області
Ф. Р-1351, 6 справ. 1941–1944. Каталог, опис.
Суботівська сільська управа (старостат), с. Суботів Чигиринського району Кіровоградської області
Ф. Р-1352, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Рацівська сільська управа (старостат), с. Рацеве Чигирниського району Кіровоградської області

Ф. Р-1353, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Кам'янська районна управа, м. Кам'янка Кіровоградської області

Ф. Р-1354, 44 справи. 1942–1943. Опис.

Златопільська районна управа, м. Златопіль Кіровоградської області

Ф. Р-1355, 1 справа. 1943. Опис.

Кам'янська контора зв'язку, м. Кам'янка Кіровоградської області

Ф. Р-1356, 4 справи. 1944–1945. Опис.

Чигиринська контора зв'язку, м. Чигирин Кіровоградської області

Ф. Р-1357, 4 справи. 1944–1945. Опис.

Черкаська зубопротезна школа, м. Черкаси

Ф. Р-1636, 1 справа. 1942. Опис.

Щербинівський громадський двір, с. Щербинівка Золотоніського району Полтавської області

Ф. Р-1771, 1 справа. 1942. Опис.

Громадський двір № 4 Гельмязівської сільської управи, с. Гельмязів Гельмязівського району Полтавської області

Ф. Р-1772, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Громадський двір «Пилипонівка» Богуславецької сільської управи, с. Богуславець Золотоніського району Полтавської області

Ф. Р-1773, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Громадський двір № 2 Ковалівської сільської управи, с. Ковалівка Ковалівського району Полтавської області

Ф. Р-1774, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Громадський двір Свічківської сільської управи, хутір Ковтунівка Драбівського району Полтавської області

Ф. Р-1775, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Громадський двір Матвіївської сільської управи, с. Матвіївка Золотоніського району Полтавської області

Ф. Р-1776, 3 справи. 1943. Опис.

Громадський двір № 3 Бирлівської сільської управи, с. Бирлівка Ковалівського району Полтавської області

Ф. Р-1777, 1 справа. 1943. Опис.

Громадський двір № 1 Прохорівської сільської управи, с. Прохорівка Гельмязівського району Полтавської області

Ф. Р-1778, 11 справ. 1941–1943. Опис.

Громадський двір Піщанської сільської управи, с. Піщане Золотоніського району Полтавської області

Ф. Р-1779, 3 справи. 1943. Опис.

Чернещанський громадський двір Чернещанської сільської управи, с. Чернещина Драбівського району Полтавської області

Ф. Р-1780, 1 справа. 1943. Опис.

Громадський двір № 1 Богодарівської сільської управи, с. Богодарівка Ковалівського району Полтавської області

Ф. Р-1781, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Громадський двір № 2 Бирлівської сільської управи, с. Бирлівка Ковалівського району Полтавської області

Ф. Р-1782, 6 справ. 1941–1943. Опис.

Громадський двір № 3 Білоусівської сільської управи, с. Білоусівка Драбівського району Полтавської області

Р-1783, 21 справа. 1941–1943. Опис.

Громадський двір № 1 Шрамківської сільської управи, с. Шрамківка Ковалівського району Полтавської області

Ф. Р-1784, 7 справ. 1941–1943. Опис.

Громадський двір № 1 Кантакузівської сільської управи, с. Кантакузівка Ковалівського району Полтавської області

Ф. Р-1785, 17 справ. 1941–1943. Опис.

Громадське господарство № 2 Білоусівської сільської управи, с. Білоусівка Драбівського району Полтавської області

Ф. Р-1786, 9 справ. 1942–1943. Опис.

Громадський двір № 3 Богодарівської сільської управи, хутір Дача Ковалівського району Полтавської області

Ф. Р-1787, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство Дунинівської сільської управи, с. Дунинівка Драбівського району Полтавської області

Ф. Р-1788, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Громадський двір № 1 Демківської сільської управи, с. Демки Ірклiївського району Полтавської області

Ф. Р-1789, 21 справа. 1942–1943. Опис.

Драбово-Сокирянський громадський двір, с. Сокирна Драбівського району Полтавської області

Ф. Р-1790, 20 справ. 1941–1943. Опис.

Громадський двір № 2 Лящівської сільської управи, с. Лящівка Ірклiївського району Полтавської області

Ф. Р-1791, 14 справ. 1942–1943. Опис.

Громадський двір № 1 Калениківської сільської управи, с. Каленики Гельмязівського району Полтавської області

Ф. Р-1792, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Громадський двір № 1 Горбанівської сільської управи, с. Горбані Гельмязівського району Полтавської області

Ф. Р-1793, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Громадський двір № 4 Капустянської сільської управи, хутір Плужники Ковалівського району Полтавської області

Ф. Р-1794, 2 справи. 1943. Опис.

Громадський двір № 2 Москаленківської сільської управи, с. Москаленки Ірклiївського району Полтавської області

Ф. Р-1795, 2 справи. 1942. Опис.

Громадський двір № 2 Капустинецької сільської управи, с. Капустинці Ковалівського району Полтавської області

Ф. Р-1796, 4 справи. 1943. Опис.

Громадський двір № 3 Погребівської сільської управи, с. Погреби Ковалівського району Полтавської області

Ф. Р-1797, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Громадський двір № 2 Горбанівської сільської управи, с. Горбані Гельмязівського району Полтавської області

Ф. Р-1798, 1 справа. 1942. Опис.

Громадський двір № 3 Нехайківської сільської управи, с. Нехайки Ковалівського району Полтавської області

Ф. Р-1799, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Громадський двір № 2 Богодарівської сільської управи, с. Лизогубівка Ковалівського району Полтавської області

Ф. Р-1800, 19 справ. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство № 3 Мехедівської сільської управи, с. Мехедівка Драбівського району Полтавської області

Ф. Р-1801, 34 справи. 1941–1943. Опис.

Громадський двір Дмитрівської сільської управи, хутір Новоселиця Золотоніського району Полтавської області

Ф. Р-1802, 8 справ. 1943. Опис.

Громадський двір Коробівської сільської управи, хутір Бурдоносів Золотоніського району Полтавської області
Ф. Р-1803, 2 справи. 1942. Опис.
Громадський двір Криштопівської сільської управи, с. Криштопівка Драбівського району Полтавської області
Ф. Р-1804, 6 справ. 1943. Опис.
Громадський двір «Загребля», с. Піщане Золотоніського району Полтавської області
Ф. Р-1805, 12 справ. 1941–1943. Опис.
Громадський двір № 4 Нехайківської сільської управи, с. Нехайки Ковалівського району Полтавської області
Ф. Р-1806, 23 справи. 1941–1943. Опис.
Громадський двір № 3 Лящівської сільської управи, с. Лящівка Ірклїівського району Полтавської області
Ф. Р-1807, 2 справи. 1943. Опис.
Громадський двір № 2 Демківської сільської управи, с. Демки Ковалівського району Полтавської області
Ф. Р-1808, 20 справ. 1941–1943. Опис.
Громадський двір № 1 Демківської сільської управи, с. Демки Ковалівського району Полтавської області
Ф. Р-1809, 7 справ. 1942–1943. Опис.
Громадський двір № 2 Демківської сільської управи, с. Демки Ковалівського району Полтавської області
Ф. Р-1810, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Громадський двір № 1 Червонохижинської сільської управи, с. Червонохижинці Іркліївського району Полтавської області
Ф. Р-1811, 9 справ. 1942. Опис.
Громадський двір № 2 Васютинської сільської управи, с. Васютинці Іркліївського району Полтавської області
Ф. Р-1812, 6 справ. 1942–1943. Опис.
Громадський двір Перервинцівської сільської управи, с. Перервинці Драбівського району Полтавської області
Ф. Р-1813, 7 справ. 1942. Опис.
Громадське господарство Коломицької сільської управи, хутір Чумак Драбівського району Полтавської області
Ф. Р-1814, 71 справа. 1941–1943. Опис.
Громадський двір № 3 Кантакузівської сільської управи, с. Андріївка Ковалівського району Полтавської області
Ф. Р-1815, 9 справ. 1941–1943. Опис.
Громадський двір № 2 Кононівської сільської управи, с. Кононівка Ковалівського району Полтавської області
Ф. Р-1816, 9 справ. 1941, 1943. Опис.
Громадський двір № 1 Бирлівської сільської управи, с. Бирлівка Ковалівського району Полтавської області
Ф. Р-1817, 10 справ. 1942–1943. Опис.
Громадський двір № 7 Мохнацької сільської управи, с. Мохнач Чорнобаївського району Полтавської області
Ф. Р-1818, 8 справ. 1942–1943. Опис.
Громадський двір № 3 Лящівської сільської управи, с. Михайлівка Іркліївського району Полтавської області
Ф. Р-1819, 3 справи. 1942–1943. Опис.
Миколаївський громадський двір, м. Золотоноша Полтавської області
Ф. Р-1820, 28 справ. 1941–1943. Опис.
Громадський двір № 1 Безпальчівської сільської управи, с. Безпальче Гельмязівського району Полтавської області
Ф. Р-1821, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Громадський двір села Коломиці, с. Коломиці Драбівського району Полтавської області
Ф. Р-1822, 11 справ. 1941–1943. Опис.

Громадський двір № 1 Староковрайської сільської управи, с. Старий Коврай Іркліївського району Полтавської області
Ф. Р-1823, 16 справ. 1941–1943. Опис.

Громадський двір № 3 Кантакузівської сільської управи, с. Кантакузівка Ковалівського району Полтавської області
Ф. Р-1824, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Громадський двір № 1 Погребівської сільської управи, с. Погреби Ковалівського району Полтавської області
Ф. Р-1825, 20 справ. 1941–1943. Опис.

Громадський двір № 3 Степанівської сільської управи, хутір Петропавлівка Ковалівського району Полтавської області
Ф. Р-1826, 17 справ. 1941–1943. Опис.

Громадський двір № 1 Кононівської сільської управи, с. Кононівка Ковалівського району Полтавської області
Ф. Р-1827, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Благовіщенський громадський двір, м. Золотоноша Полтавської області
Ф. Р-1828, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Громадське господарство Драбівської сільської управи, с. Драбів Драбівського району Полтавської області
Ф. Р-1829, 16 справ. 1941–1943. Опис.

Бубнівська сільська управа (старостат), с-ще Бубнове Золотоніського району Полтавської області
Ф. Р-1830, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Щербинівська сільська управа (старостат), с. Щербинівка Золотоніського району Полтавської області
Ф. Р-1831, 5 справ. 1941–1942. Опис.

Ковалівська районна управа, с. Шрамківка Ковалівського району Полтавської області
Ф. Р-1832, 53 справи. 1942–1943. Опис.

Кантакузівська сільська управа (старостат), с. Кантакузівка Ковалівського району Полтавської області
Ф. Р-1833, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Коробівська сільська управа (старостат), с. Коробівка Золотоніського району Полтавської області
Ф. Р-1834, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Пищиківська сільська управа (старостат), с. Пищики Іркліївського району Полтавської області
Ф. Р-1835, 2 справи. 1943. Опис.

Савківська сільська управа (старостат), с. Савківка Чорнобаївського району Полтавської області
Ф. Р-1836, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Хрущівська сільська управа (старостат), с. Хрущівка Золотоніського району Полтавської області
Ф. Р-1837, 13 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Перервинцівська сільська управа (старостат), с. Перервинці Драбівського району Полтавської області
Ф. Р-1838, 10 справ. 1941–1943. Опис.

Підставківська сільська управа (старостат), с. Підставки Гельмязівського району Полтавської області
Ф. Р-1839, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Антипівська сільська управа (старостат), с. Антипівка Золотоніського району Полтавської області
Ф. Р-1840, 15 справ. 1941–1943. Каталог, опис.

Кривоносівська сільська управа (старостат), с. Кривоносівка Золотоніського району Полтавської області

Ф. Р-1841, 5 справ. 1941–1943. Опис.

Мицалівська сільська управа (старостат), с. Мицалівка Золотоніського району Полтавської області

Ф. Р-1842, 9 справ. 1941–1942. Опис.

Дмитрівська сільська управа (старостат), с. Дмитрівка Золотоніського району Полтавської області

Ф. Р-1843, 12 справ. 1941–1943. Опис.

Слюзчино-Слобідська сільська управа (старостат), с. Слюзчина Слобідка Золотоніського району Полтавської області

Ф. Р-1844, 2 справи. 1942. Опис.

Ліплявська сільська управа (старостат), с. Ліпляве Гельмязівського району Полтавської області

Ф. Р-1845, 4 справи. 1941–1943. Опис.

Франківська сільська управа (старостат), с. Франківка Чорнобаївського району Полтавської області

Ф. Р-1846, 2 справи. 1943. Опис.

Капустинецька сільська управа (старостат), с. Капустинці Ковалівського району Полтавської області

Ф. Р-1847, 15 справ. 1941–1943. Опис.

Митьківська сільська управа (старостат), с. Митьки Ірклiївського району Полтавської області

Ф. Р-1848, 4 справи. 1942–1943. Опис.

Красенівська сільська управа (старостат), с. Красенівка Чорнобаївського району Полтавської області

Ф. Р-1849, 5 справ. 1942–1943. Опис.

Новодмитрівська сільська управа (старостат), с. Нова Дмитрівка Золотоніського району Полтавської області

Ф. Р-1850, 3 справи. 1941, 1943. Опис.

Вільхівська сільська управа (старостат), с. Вільхи Золотоніського району Полтавської області

Ф. Р-1851, 21 справа. 1941–1943. Опис.

Мехедівська сільська управа (старостат), с. Мехедівка Драбівського району Полтавської області

Ф. Р-1852, 3 справи. 1942. Опис.

Драбовецька сільська управа (старостат), с. Савківка Чорнобаївського району Полтавської області

Ф. Р-1853, 27 справ. 1941–1943. Опис.

Драбівська районна управа, с. Драбів Драбівського району Полтавської області

Ф. Р-1854, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Драбівська районна поліція, с. Драбів Драбівського району Полтавської області

Ф. Р-1855, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Петрівський фільварок Драбівського цукрового сільського господарства, с. Драбів Драбівського району Полтавської області

Ф. Р-1856, 12 справ. 1941–1943. Опис.

Прохорівська ветеринарна лікарня, с. Прохорівка Гельмязівського району Полтавської області

Ф. Р-1857, 2 справи. 1943. Опис.

Драбівське цукрове сільське господарство, хутір Андріївка Драбівського району Полтавської області

Ф. Р-1858, 6 справ. 1941–1942. Опис.

Гельмязівська машинно-тракторна станція (МТС), с. Гельмязів Гельмязівського району Полтавської області

Ф. Р-1859, 1 справа. 1942. Опис.

Ковалівська районна земельна управа, с. Шрамківка Ковалівського району Полтавської області

Ф. Р-1860, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Будинок пристарілих інвалідів Золотоніської сільської управи, с. Бакаївка Золотоніського району Полтавської області

Ф. Р-1861, 2 справи. 1942–1943. Опис.

Їдальня при Шрамківському цукровому комбінаті, с. Шрамківка Ковалівського району Полтавської області

Ф. Р-1862, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Чорнобаївське відділення сільськогосподарського банку, с. Чорнобай Чорнобаївського району Полтавської області

Ф. Р-1863, 10 справ. 1942–1943. Опис.

Драбівська філія сільськогосподарського банку, с. Драбів Драбівського району Полтавської області

Ф. Р-1864, 13 справ. 1942–1943. Опис.

Білоусівська торфяна розробка Драбівської районної спілки споживчих товариств, с. Білоусівка Драбівського району Полтавської області

Ф. Р-1865, 19 справ. 1941–1943. Опис.

Сарнівська земельна община, с. Сарни Монастирищенського району Вінницької області

Ф. Р-2245, 9 справ. 1941–1943. Опис.

Цибулівське громадське господарство, с. Цибулівка Монастирищенського району Вінницької області

Ф. Р-2246, 2 справи. 1941–1942. Опис.

Сатанівська сільськогосподарська трудова община, с. Сатанівка Монастирищенського району Вінницької області

Ф. Р-2247, 1 справа. 1943. Опис.

Черкаська нотаріальна контора, м. Черкаси

Ф. Р-2327, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Видавництво українсько-фашистської газети «Тальнівський вісник», м. Тальне Київської області

Ф. Р-2400, 1 справа. 1941–1943. Каталог, опис.

Видавництво українсько-фашистської газети «Українські новини», м. Сміла Київської області

Ф. Р-2401, 1 справа. 1942–1943. Каталог, опис.

Видавництво українсько-фашистської газети «Рідне слово», м. Звенигородка Київської області

Ф. Р-2414, 3 справи. 1941–1943. Каталог, опис.

Редакція українсько-фашистської газети «Українське слово» – видавництво Золотоніської районної управи, м. Золотоноша Полтавської області

Ф. Р-2421, 2 справи. 1941–1942. Каталог, опис.

Видавництво українсько-фашистської газети «Золотоніські вісті», м. Золотоноша Полтавської області

Ф. Р-2422, 6 справ. 1942–1943. Каталог, опис.

Громадський двір, хутір Бурдоносів Золотоніського району Полтавської області

Ф. Р-2463, 2 справи. 1942–1943. Опис.

117-й батальйон охоронної поліції, м. Шпола Київської області

Ф. Р-2479, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Летичівська сільська управа (старостат), с. Летичівка Монастирищенського району Вінницької області

Ф. Р-2489, 1 справа. 1943. Опис.

Васютинська сільська управа (старостат), с. Васютинці Іркліївського району Полтавської області

Ф. Р-2492, 1 справа. 1942–1943. Опис.

Громадський двір № 13, с. Ломовате Черкаського району Київської області

Ф. Р-2538, 1 справа. 1941–1943. Опис.

Громадський двір № 2, с. Богданівка Ковалівського району Полтавської області
Ф. Р-2560, 1 справа. 1942. Опис.
Жашківська сільська управа (старостат), с. Жашків Жашківського району Київської області
Ф. Р-2640, 1 справа. 1943. Опис.
Видавництво українсько-фашистської газети «Уманський голос», м. Умань Київської області
Ф. Р-2681, 1 справа. 1942. Каталог, опис.
Дібрівська сільська управа (старостат), с. Дібрівка Золотоніського району Полтавської області
Ф. Р-5838, 1 справа. 1943. Опис.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Гельмязівський районний комітет КП(б) України, с. Гельмязів Гельмязівського району Полтавської області
Ф. П-87, 1 справа (оп. 1, спр. 25). 1941–1943. Опис.
Виконавчий комітет Корсунь-Шевченківської районної ради депутатів трудящих, м. Корсунь-Шевченківський
Ф. Р-72, 1 справа (оп. 2, спр. 20). 1947. Каталог, опис.
Виконавчий комітет Черкаської районної ради депутатів трудящих, м. Черкаси
Ф. Р-80, 4 справи (оп. 2, спр. 4–7). 1944. Каталог, опис.
Виконавчий комітет Чигиринської районної ради депутатів трудящих, м. Чигирин
Ф. Р-539, 4 справи (оп. 1, спр. 13–16). 1944. Каталог, опис.
Виконавчий комітет Тальнівської районної ради депутатів трудящих, м. Тальне
Ф. Р-1591, 3 справи (оп. 1, спр. 5–7). 1944. Каталог, опис.
Виконавчий комітет Жашківської районної ради депутатів трудящих, с. Жашків Жашківського району Київської області
Ф. Р-1628, 4 справи (оп. 1, спр. 5–8). 1944–1945. Каталог, опис.
Виконавчий комітет Шполянської районної ради депутатів трудящих, м. Шпола
Ф. Р-2297, 2 справи (оп. 1, спр. 2; оп. 2, спр. 10). 1944–1945. Описи.
Виконавчий комітет Катеринопільської районної ради депутатів трудящих, м. Катеринопіль
Ф. Р-3562, 37 справ (оп. 1, спр. 4-40). 1944. Каталог, опис.
Виконавчий комітет Буцької районної ради депутатів трудящих, с. Буки Буцького району Київської області
Ф. Р-4712, 1 справа (оп. 1, спр. 9). 1944. Опис.

Архівні колекції

Колекція. Листи і спогади радянських громадян, жителів Черкащини, які перебували на примусових роботах у Німеччині та на тимчасово окупованій території під час Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.
Ф. Р-2398, 269 справ. 1942–1943, 1980, 1989–1992. Опис.
Колекція. Листи громадян, які служили в німецько-фашистських військових частинах
Ф. Р-2483, 2 справи. 1943. Опис.

Тексти пісень, складені в'язнем Могилів-Подільського гетто Г. А. Гонікбергом

ДА Вінницької обл., ф. П-425, оп. 1, спр. 444, арк. 2–2 зв.

Ноти партизанської пісні, складеної бійцем 2-ї Сталінської партизанської бригади Григоровським

ДА Вінницької обл., ф. П-425, оп. 1, спр. 187, арк. 65, 66

Збірник віршів, написаних дівчиною-невільницею Олександрою, вивезеною до Німеччини із Самгородського району Вінницької області. 20 лютого – 28 листопада 1943 р.

ДА Вінницької обл., ф. П-425, спр. 383, арк. 22

23, 2, 1943 года.

Сьогодні день середа
хороша погода
тихесенько вітер віє
сонечко згріває
І я дивлюсь на вулицю
Як вільний народ гуляє
Катаються на роверах
Жартують сміються
А мені молодій уживсі
Самі сльози ллються.
А я втираю біленьким платочком
І спішу до роботи вишневим садочком
А в вечорі повернусь в хату.
Дають їсти і пити
Но тіль нимаю нікого з ким поговорити
Начная і напишу і спати ложусь
Як згадаю за Україну
То аж слізоньками заллюся.
Ой вставала рано
Тілько чуть зоря
Як погляну на схід сонця
Саме серце мліє

23

27/II-1943 года

Ой піду я у садочок
Та й наломлю лому
Занесе мине дурний розум
На чужую сторону
А в чужій стороночці
Нима ні отця ні матки
Болить мине головонька
Нима чим звязати
Ой звяжу я шовковим платочком
До матінки пирикажу
Сивим соколочком
А шовковий платочок
Головки низвяже
А той сивий соколочок
Матінці нискаже
Кругом звук лунає
Кругом вогонь горить
Ніхто сего низнає
Як на чужині горе жить
Ніхто сего життя низнає
Тілько той знає
що тут пиребуває

29/III-1943 года

Пісня

Розцвітали яблоні і груші
Над рікою тумани полегли
Виходила на берег Катюша
На высокой на берег крутой
Выходила песню заводила
Про степного сизого орла
Про того которого любила
Про того чьи письма берегла
Ой ти пісня пісня ти дівоча
Ты лети за ясным сонцем вслед
І бійцеві на дальній Україні
Од Катюші передай привет
Пусть он вспомнит
Девушку простую
Пусть он услышит
Как она поет
Пусть он землю береже родную
А Катюша любов зберігла.
Пишу ці строчки на білом листі
А хто што прочитає
То тоді мине згадає
Ksenia Čachani[illegible]na

24

1/III-1943.

Пісня

Белая рожица знакомство
Красная рожица любовь
Желтая рожица разлука
А синих вовсе непугал
Сама рожицу садила
Сама буду цветы рвать
Сама милого любила
Сама буду забувать
Утром цвіточек сорвала
Все кинула на грудь
И вздыхнула і сказала
Ах мой милой незабудь
Сама письмецо писала
Сама на почту однесла
Сама в ящичок бросала
Горько заплакала і войшла
Ох как любовь што в рынке
Когда розочкі цвитуть
Ох как скажу што імя
Каво Танєм завуть

Збірник віршів, написаних дівчиною-невільницею Олександрою, вигнаною до Німеччини із Самгородського району Вінницької області. 20 лютого – 28 листопада 1943 р.

ДА Вінницької обл., ф. П-425, спр. 383, арк. 23, 24

2/III 194. года

Хорошо тоді купатися коли
Коли тепляя вода
Хорошо в того влюбиться
Хто необросит нікогда
Я хочу вам сказать
А ви мне поверті
Что влюбі розлучіця
Єто хужи смерті
Я влюбві страдаю
І страдать буду
І її вона такоєв хлопця
Нігде нинайду. як ПП Угніцкий
Ой який сігодні красній день
Січас унилі і падає нидсн
Ой надворі осє [illegible]
А мое серци унилий. [illegible]
Пригріває сонічко спадає роса
А мене молодую залисає сльоза
Сонци сходи я журуся
А заходи плачу
Якого люблю козаченька
То його нибачу
І ПП

25

14. III – 1943 года

Кому ж я бедна пожалуюсь
Каму я бедна пожалуюсь
Кому я гори роскажу
Каво любіо то воздесь нету
І відать больше небуду
Любіла рост твою пахотну
Любіла румяноє лицо
Любіла глаєні голубія
То настоящий мілой мой
Пройшла зима настало літо
Цвіточки в полю продвилі
Міня беднягу летной порою
У неволю забралі
Пройшло літо.
Пройшла зима
Настала вже весна
А молодости ниверниця
Ниверниця літа
А вісняночов порою
Соловейки пают
Вонюх міні молодій Досади додают
А міні молодій сами сльози льют

15/III – 1943 года

І гирманії на вкроїну
Пароходи ходять
А чогось міні від мамаці
Письма нидоходат
В гирманії я живу
А до дому думка
Я зналась политіка
Як сива голубка
Скоро скоро мне потоніт
Скоро конкі поплінуть
Скоро скоро нас з Германії
На вкраїну одвизут
Вже сонічко вгріває
Спадає роса
Як згадаю за Україну
Сама котиця сльоза
Ой скоро скоро нас проходіт
Ой скоро скоро первой час
Скоро будім ми одсюда
До родних на глаз
Серце мое терпни
А глаза все плачут
Ро нибачат україни
І родних нибачат

26

17/III 1943 года

Пісня
Нивродила вирба грушi
А осина прутя
Ниві дівко позакову
Ще кажи возмутя
Ниві дівко позаковы
Що він тя цілує
Ро він втой молодоі
Розуму пробує
Ниві дівко позакови
Що він так клинеця
После вийди навулицю
І смеєш посмієця
Ро він тибе поцілує
І назад себе плюни і ище буде
А на другий вечир с
Другої іде

Збірник віршів, написаних дівчиною-невільницею Олександрою, вигнаною до Німеччини із Самгородського району Вінницької області. 20 лютого – 28 листопада 1943 р.

ДА Вінницької обл., ф. П-425, спр. 383, арк. 25, 26

Пишу 28. 11. 43 года

Переживаня

Вже півтора року минає
А кінця войні і ще немає
Ой як надоїло в неволі
в чужині переживать
Як я була в дома у рідної мами
То гуляла днем по волі
Й темними ночами
А тут на чужині від тяжкої
праці і частими слозами
і світа не бачиш і звуку не чуєш
тілько тоді засніє лиця як з
милим Жорою

Збірник віршів, написаних дівчиною-невільницею Олександрою, вигнаною до Німеччини із Самгородського району Вінницької області. 20 лютого – 28 листопада 1943 р.

ДА Вінницької обл., ф. П-425, спр. 383, арк. 29

llied Hospital 840 Plauen

Name: Sadischenko, Peter 8. 12. 25 Age:

Date: 1945 Dez. 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 Januar 1 2 3 4 5

R P T

Stool:

Vomited:

Varius:

Шпитальна карта радянського робітника, направленого у концтабір Заксенхаузен. 1944 р.

ЦДАВО України, ф. 4470, оп. 1, спр. 1, арк. 4

Свид. о браке (Берлин 1944 г.)
Унтервахтмейстер полиции возд. обороны
Александр Авраменко
(1914 Бутовка, р-н Городня)
и Любовь Надточная (1921 Сосница
Черниг. обл.)

F2 15

Vater der Frau: Arbeiter Makar N a d t o t s c h e j, orthodox, verstorben, zuletzt wohnhaft in Matwejowka

Mutter der Frau: Arbeiterin Maria, geborene B i d n a, orthodox, wohnhaft in Berlin-Oberschöneweide.

Vermerke:

Berlin-Köpenick, den 15. Januar 1946

Der Standesbeamte

/Ku.

Eheschließung der Eltern
des Mannes am (Standesamt Nr.)
der Frau am (Standesamt Nr.)

(22)

F1 und F2 15

Heiratsurkunde

(Standesamt Berlin-Köpenick Nr. 442/1944)

Der Unterwachtmeister der Luftschutzpolizei, Buchhalter Alexander A w r a m e n k o, orthodox, wohnhaft in Berlin-Lichtenberg,

geboren am 13. März 1914 in Butowka, Kreis Gorodnia /Ukraine

(Standesamt Nr.), und

die Arbeiterin Ljubow Nadtotschej, verehelicht gewesene Danjuk orthodox, wohnhaft in Berlin-Oberschöneweide,

geboren am 3. Juli 1921 in Sosnise, Kreis Tschernigow

(Standesamt Nr.), haben

am 20. Juli 1944 vor dem Standesamt Berlin Köpenick

die Ehe geschlossen.

Vater des Mannes: Landwirt Iwan A w r a m e n ko, orthodox, wohnhaft in Butowka /Ukraine

Mutter des Mannes: Anna, geborene P i e n t s c h uk, orthodox, wohnhaft in Butowka.

Vater

Stand B 30/37
Mat. 2866 Dm A 5. 60000. 9.43

Свідоцтво про одруження 20 червня 1944 р. колишніх радянських громадян, які виїхали до Німеччини, видане 15 січня 1946 р.

ЦДАВО України, ф. 4470, оп. 1, спр. 2, арк. 15–15 зв.

I.27

Державний архів Чернівецької області

58029, м. Чернівці, вул. Стасюка, 20
Тел./факс (03722) 57-86-54
E-mail: state_arhive@sacura.net
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra25

До видання включено інформацію про склад і зміст 18 фондів архіву з історії Другої світової війни, що висвітлюють події періоду 1941–1944 рр. на Буковині. 17 із них належать до групи «окупаційних фондів», 1 – представляє фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення завданих ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни. Мова документів – румунська, українська.

У липні 1941 р. Чернівецьку та Ізмаїльську області*, захоплені румунськими військами, з дозволу Гітлера (і відповідно до плану розчленування українських територій) було включено до складу Румунії. На початку вересня 1941 р. румунський уряд видав декрет, згідно з яким губернаторства Бессарабія і Буковина інтегрувалися до складу Румунії.

Збережені в архіві документи певною мірою формують уявлення про становище Буковини в цей період. Головним чином це стосується документів фондів *органів управління* загарбаними територіями: губернаторства провінції Буковина та директоратів, що досить повно відобразили основні напрями румунської політики, а також «побіжно» висвітлили життя населення у цей період. Так, у великому за обсягом фонді губернаторства (ф. Р-307, 4598 справ) представлено: директиви Кабінету

* Див. також: «Державний архів Одеської області».

міністрів, генерального штабу армії, 12-ї лісної дирекції, Центрального інституту статистики про підготовку допризовників і патріотичне виховання молоді, мобілізацію населення на вивезення деревини для потреб армії, організацію оборони при наступі радянських військ (1943), складання демографічних зведень (1943), проведення плебісциту на Буковині (1941); накази міністерства національної оборони, генеральної дирекції поліції, генерального штабу армії, Кабінету міністрів, губернатора про інтернування у трудові табори членів таємних релігійних сект, контроль за діяльністю комісії з реквізиції транспортних засобів у населення, порядок репатріації румунських громадян, видачу закордонних паспортів жителям Буковини та Бессарабії; звіти директоратів, субдиректоратів, окружного інспекторату пропаганди, префекта Хотинського повіту про діяльність політичних організацій, настрій населення прикордонних зон, роботу аеропорту; інформаційні повідомлення губернатора Буковини Кабінету міністрів про політичні настрої населення краю у зв'язку з наступом Червоної армії, охорону кордону на р. Дністер (1943); доповідні записки державного комісара, префектів повітів, квестури поліції про проведення облав поліцейськими органами м. Чернівці, кількість інтернованих у концтабори євреїв та засуджених за антирумунську діяльність, розкрадання боєприпасів; статистичні відомості про адміністративний поділ Буковини, стан навчальних закладів, кількість працюючих на підприємствах м. Чернівці за професіями та національною належністю (1942), вчителів і учнів початкових шкіл; листування з військовим комендантом м. Чернівці, Чернівецьким інспекторатом поліції, префектурами та примаріями повітів про розміщення румунських офіцерів, працевлаштування жителів єврейської національності, визначення румунського громадянства, надання матеріальної допомоги сім'ям мобілізованих до армії громадян, політичну неблагонадійність окремих громадян, надання матеріальної допомоги інвалідам війни.

Накази губернаторства Буковина про адміністративно-територіальний поділ краю (1941), ведення облогового стану в м. Чернівці, спеціального режиму для єврейського населення, боротьбу з партизанами, створення концентраційних таборів у м. Чернівці та м. Садгора (1941–1942); протоколи службових нарад працівників префектур і претур, звіти префектів і преторів про настрій населення, діяльність політичних партій та організацій, діяльність поліцейських і жандармських органів; кошториси видатків директорату та його підрозділів увійшли до складу ф. 8645 – директорату адміністративних справ губернаторства Буковина (ф. Р-662).

Інформацію, що характеризує колонізаторську політику Румунії на Буковині, містять також документи директорату румунізації, колонізації та інвентаризації (ф. Р-663, 1079 справ), серед документів якого можна знайти й розпорядження щодо обліку нерухомого майна, порядку інвентаризації державного майна; документи про визначення права власності на будівлі, земельні та лісові ділянки, худобу; особові справи осіб, інтернованих у концтабори; угоди про оренду земельних ділянок, підприємств, млинів.

Економічний визиск, використання людських і природних ресурсів Буковинського краю зафіксували документи директоратів національної економіки (ф. Р-519) і сільського господарства та державного майна губер-

наторства Буковина (ф. Р-900), субдиректорату лісного режиму директорату землеробства і державного майна губернаторства Буковина (ф. 511). Тут відклалися: накази та розпорядження губернатора про створення директорату національної економіки (1942), передачу в його підпорядкування промислових підприємств Буковини, вільну торгівлю худобою на території краю, про вилучення у населення та установ лісоматеріалів і встановлення цін на паливо; анкети економічного стану комун, відомості про забезпечення міст Буковини сільськогосподарськими продуктами; справи про перехід у власність румунської окупаційної влади майна інтернованих у табори євреїв (ф. Р-519); проекти закону та розпорядження директорату про своєчасне проведення сільськогосподарських робіт, плани проведення сільськогосподарських робіт, статистичні відомості про наявність у комунах земель по угіддях, робочої сили, худоби та сільськогосподарського інвентарю; звіти про роботу директорату; списки мешканців комун із зазначенням засіяних земельних площ; списки військовозобов'язаних службовців директорату, відомості про виплату заробітної плати робітникам та службовцям (ф. Р-900); інструкції дирекції протиповітряної оборони про боротьбу з лісовими пожежами, що виникли внаслідок бомбардування; звіти про діяльність субдиректорату; протоколи інспекційних перевірок лісництв, акти оцінки дерев у лісництвах, статистичні відомості щодо наявності та стану лісових ділянок, розсадників, пасовиськ.

Інформативною насиченістю вирізняється склад фонду фінансового директорату губернаторства Буковина (ф. Р-841). У його 3452 справах наявні: директивні вказівки міністерства фінансів, генеральної дирекції бюджетів про випуск нових грошових знаків, фінансовий нагляд за діяльністю промислових і торговельних підприємств, порядок оплати реквізованого у населення Буковини майна; про уніфікацію прибуткового продажу, порядок складання бюджетів на 1941–1942 рр., оподаткування нерухомого майна; накази фінансового директорату про заборону службовцям провадити політичну діяльність; інформації директорату про порядок сплати грошей за реквізовані у населення транспортні засоби, організацію фонду допомоги службовцям адміністрації; доповідні записки про створення у Чернівецькому повіті відділу постачання; акти реєстрації жителів Сторожинецького, Хотинського, Кимпулунзького, Радауцького повітів, обліку промислових і торговельних підприємств для оподаткування, звільнення від сплати податків власників приватних підприємств, перевірки дрібних сільських промислових підприємств; справи про нагляд за фінансовою діяльністю цукрових заводів; листування з директоратом румунізації, колонізації та інвентаризації, повітовими фінансовими адміністраціями, військовим кабінетом губернаторства Буковина, військовими частинами з порядку оподаткування власників будівель, ведення книг реєстрації нерухомого майна, мобілізації в армію, створення протиповітряної оборони, залучення до примусових робіт ремісників єврейської національності, розміщення бомбосховищ; документи про витрату коштів на різні адміністративно-фінансові потреби, виплату заробітної плати, відрядження, господарські потреби, лікування й утримання хворих у лікарнях.

Представлено в архівних зібраннях і документи директорату громадських робіт та комунікацій губернаторства Буковина (ф. Р-520). Серед них:

постанови, вказівки, обіжники, розпорядження міністерства громадських робіт і комунікацій та губернаторства Буковина; плани, кошториси, угоди про використання земельних та водних ресурсів, будівель, купівлю і постачання будівельних матеріалів та інвентарю; листування з губернаторством Буковина, повітовими відділами громадських робіт і комунікацій, шосейних доріг і мостів, окружним відомством річок з питань основної діяльності; гідрометричні спостереження р. Прут, карти повітів Буковини, м. Чернівців із зазначенням шосейних доріг та мостів; документи про проведення ремонту і будівельних робіт шосейних доріг, мостів, мережі водопостачання та каналів, меліорації, використання водної енергії, видачу жителям дозволів на сплав лісу; фінансові звіти; особові справи, облікові картки, списки робітників і службовців, відомості на видачу заробітної платні.

Деякі питання використання робочої сили, охорони здоров'я та соціального забезпечення висвітлюють документи фонду директорату праці, охорони здоров'я та соціального забезпечення губернаторства Буковина (ф. Р-778). У фонді містяться: накази губернаторства Буковина та директорату про порядок мобілізації жителів єврейської національності на примусові роботи, використання коштів, одержаних від хворих за лікування, на потреби лікарень; протоколи засідань громадсько-військового комітету з питань епідеміологічних захворювань та комісії з проведення аукціонів (1942); повідомлення директорату фінансів про видачу дозволів на приватну практику лікарям на території Буковини, правила проведення аукціонів; відомості генерального відділу епідеміології про випадки епідеміологічних захворювань населення; проекти бюджетів та бюджети директорату на 1942–1944 рр.; проект будівництва протитуберкульозного санаторію; списки службовців директорату, медичних працівників.

Стан освітньої галузі регіону засвідчують документи фонду директорату освіти та віросповідань (ф. Р-497). У фонді зосереджено розпорядження директорату про встановлення грошової надбавки вчителям початкових і середніх навчальних закладів, призначення викладачів ліцеїв і гімназій; протоколи інспекційних перевірок діяльності шкіл, статистичні таблиці про стан шкільної справи (1941–1943); відомості перепису населення віком від 5 до 20 років (1943); списки викладачів за категоріями, на виплату стипендій студентам і заробітної плати викладачам, коштів на відрядження інспекторам; звітні документи про витрату грошових коштів на утримання і ремонт шкіл, організацію шкільних виставок, харчування учнів (1941–1944).

Діяльність управлінських структур повітого рівня висвітлюють збережені в архіві документи 3 фондів повітових відділів громадських робіт і комунікацій: Хотинського (ф. Р-129, 181 справа), Чернівецького (ф. Р-2147, 5 справ) та Сторожинецького (ф. Р-2148, 5 справ). У найбільшому з них фонді Р-129 знаходимо інформацію про використання населення на примусових роботах, організацію відділів статистики, проведення ремонту і будівельних робіт на дорогах повіту, використання радянських військовополонених на відбудові шляхів сполучення та під час збирання врожаю. Тут також збереглися план м. Хотина, карти шосейних доріг повіту, кошториси і прейскуранти на ремонт та будівництво повітових

доріг, мостів, будівель державних установ, підприємств; списки службовців відділу, жителів, які були мобілізовані на дорожні роботи. Серед документів фонду Р-2147 наявна карта шосейних доріг Чернівецького повіту; фонду Р-2148 – кошториси і розцінкові відомості на ремонт доріг Сторожинецького повіту.

Дуже «скупо» репрезентовано в архіві фонди окремих установ, організацій. Тут маємо 2 фонди нотаріусів (фф. Р-550, Р-551), Чернівецького жіночого комерційного ліцею (ф. Р-806), редакції газети «Буковина» (ф. Р-502). У фондах нотаріусів відклалися заяви жителів про засвідчення документів щодо майнових та сімейних стосунків, оренди нерухомого майна, освіти, громадянського стану (народження, шлюб, смерть), національності та етнічного походження. Серед документів фонду жіночого комерційного ліцею привертають увагу акти перевірок побутових умов учнів, план виконання учнями примусових робіт (1943), журнал обліку внесення учнями плати за навчання. Фонд редакції газети «Буковина» становлять повідомлення, телеграми кореспондентів, інформаційних агентств про хід бойових дій на радянсько-німецькому фронті, стан сільського господарства Буковини, внутрішню політику зарубіжних країн; статті, вірші, оповідання, фейлетони, інтерв'ю, оголошення, надіслані до редакції для опублікування в газеті.

Документи, що *актують результати румунського «господарювання» на Буковині у 1941–1944 рр.*, увійшли до складу 149 справ Чернівецької обласної комісії облвиконкому зі сприяння встановленню та розслідуванню злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і завданих ними збитків на території Чернівецької області (ф. Р-653). Серед документів фонду: положення, інструкція про встановлення розміру збитків та розслідування злодіянь німецько-фашистських загарбників, протоколи засідань Чернівецької обласної та міської комісій (збереглися не в повному обсязі), акти та узагальнені відомості комісії із встановлення та обліку розмірів збитків, які завдані підприємствам, установам, колгоспам та громадянам Чернівецької області, заяви радянських громадян про збитки (тільки за документами фонду в громадян було вилучено золотих і срібних речей на суму 18 200 358 крб); книги, реєстри обліку збитків, акти комісії з обліку збитків; протоколи допитів свідків злодіянь загарбників; опитувальні листи радянських громадян, які повернулися на Батьківщину з нацистського полону; листи з концтаборів; списки громадян, розстріляних, закатованих та вивезених до Німеччини.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Хотинський повітовий відділ громадських робіт і комунікацій, м. Хотин
Ф. Р-129, 181 справа. 1941–1944. Описи.
Губернаторство провінції Буковина, м. Чернівці
Ф. Р-307, 4598 справ. 1941–1944. Описи.

Директорат освіти та віросповідань
Ф. Р-497, 378 справ. 1941–1944. Описи.
Редакція газети «Буковина»
Ф. Р-502, 28 справ. 1941–1944. Описи.
Субдиректорат лісного режиму директорату землеробства і державного майна губернаторства Буковина, м. Чернівці
Ф. Р-511, 468 справ. 1941–1944. Описи.
Директорат національної економіки губернаторства Буковина, м. Чернівці
Ф. Р-519, 360 справ. 1941–1944. Описи.
Директорат громадських робіт і комунікацій губернаторства Буковина, м. Чернівці
Ф. Р-520, 1564 справи. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Лівіу Долінський
Ф. Р-550, 231 справа. 1941–1944. Описи.
Нотаріус Гельмут Кальмуцький
Ф. Р-551, 200 справ. 1941–1944. Описи.
Директорат адміністративних справ губернаторства Буковина
Ф. Р-662, 8645 справ. 1941–1944. Описи.
Директорат румунізації, колонізації та інвентаризації, м. Чернівці
Ф. Р-663, 1079 справ. 1941–1944. Описи.
Директорат праці, охорони здоров'я та соціального забезпечення губернаторства Буковина, м. Чернівці
Ф. Р-778, 60 справ. 1941–1944. Описи.
Чернівецький жіночий комерційний ліцей, м. Чернівці
Ф. Р-801, 26 справ. 1941–1944. Описи.
Фінансовий директорат губернаторства Буковина, м. Чернівці
Ф. Р-841, 3452 справи. 1941–1944. Описи.
Директорат сільського господарства та державного майна Буковини, м. Чернівці
Ф. Р-900, 38 справ. 1941–1944. Описи.
Чернівецький повітовий відділ громадських робіт і комунікацій, м. Чернівці
Ф. Р-2147, 5 справ. 1941–1944. Описи.
Сторожинецький повітовий відділ громадських робіт і комунікацій
Ф. Р-2148, 5 справ. 1941–1944. Описи.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Чернівецька обласна комісія облвиконкому зі сприяння обліку збитків і розслідування злодіянь, вчинених німецько-фашистськими загарбниками на території Чернівецької області
Ф. Р-653, 149 справ. 1941–1944. Описи.

I.28

Державний архів Чернігівської області

14000, м. Чернігів, вул. Мстиславська, 2
Тел. (04622) 7-41-17
Тел./факс (04622) 7-99-62
E-mail: cnarch@mail.cn.ua
Web: http://www.arch.rbone.ci.net.ua;
http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra26

Джерельна база Державного архіву Чернігівської області з історії Другої світової війни включає значний за обсягом збережених документів та унікальний за їх інформативною насиченістю комплекс документів, що висвітлює період нацистської окупації України. До реєстру видання ввійшло 879 фондів, більшість з них – 874 – фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»), 1 – містить документи про радянський рух Опору на окупованій території, 1 – представляє документи і матеріали обласної Надзвичайної державної комісії зі встановлення збитків та злочинів, заподіяних німецько-фашистськими загарбниками громадянам, колгоспам, громадським організаціям і установам Чернігівської області, 3 – архівні колекції. Мова документів – українська, російська, німецька.

Джерельний масив «окупаційних фондів» архіву вирізняється великим обсягом наявних фондів та різноманітним складом документів, з яких вони сформовані, відбиває специфічні особливості окупаційної зони регіону, що, безперечно, є важливим для глибокого дослідження історії Другої світової війни на теренах України. Чернігівська область разом із Сумською, Харківською, Ворошиловградською (Луганською)

та Сталінською (Донецькою) областями*, які так і не увійшли до складу РКУ, протягом усього періоду нацистської окупації перебувала в зоні дії військової адміністрації – так званій військовій зоні. Сфера завдань військової адміністрації формулювалася нечітко, що пояснюється перш за все сподіваннями на блискавичну перемогу. На різних етапах існування військової зони *органи військового управління* тиловими районами реорганізовувалися. Територіальними військовими органами були комендатури – головні польові, польові, гарнізонні (місцеві). 6 з «окупаційних фондів» архіву – фонди комендатур: ф. Р-3568 (польова комендатура № 197, м. Чернігів), ф. Р-3570 (Чернігівська міська комендатура), фф. Р-3266, Р-3551, Р-4471 (Козелецька, Сосницька та Лосинівська районні комендатури), ф. Р-3523 (Коропська місцева комендатура). Документи цих структур збереглися у невеликому обсязі (у кожному з названих фондів – по одній справі), отже, скоріше цінним є сам факт їх наявності у джерельному комплексі.

Документи *місцевих допоміжних органів влади*, що формувалися військовою адміністрацією, у зібраннях архіву представлено значно повніше: 5 фондів сформовано з документів міських, 23 – районних, 122 – сільських управ, 2 – районних і 26 – сільських старостатів. Цей масив у цілому найповніше відображає основні напрями реалізації окупаційної політики, запровадження на окупованій території «нового порядку», життя населення в умовах окупації. Так, у фонді Чернігівської міської управи (ф. Р-3001, 1175 справ) – найбільшого за кількістю збережених документів з-поміж фондів міських управ – зберігаються: постанови, накази, розпорядження міської управи, її відділів, комісій; протоколи засідань; положення про хлібне бюро, продовольчі норми; листування з комендатурою, поліцією, організаціями й установами про боротьбу з партизанами, стан пожежної охорони, водопостачання, транспорту міста, про відносини з релігійними громадами, про перейменування вулиць, продаж єврейських садиб, адміністративні стягнення, скорочення апарату управи; доповідні записки, звіти, відомості про відновлення, стан і роботу промислових підприємств, медичних і культпросвітніх установ, навчальних закладів міста; статистичні зведення про кількість та міграцію населення, роботу промислових підприємств, майстерень; протоколи організаційних зборів, статути майстерень; акти обстеження підприємств, квартир мешканців міста; особові рахунки домовласників; заяви громадян, довідки про отримання земельних ділянок, оренду землі, реєстрацію ремісничих майстерень, велосипедів, працевлаштування, надання матеріальної допомоги тощо; списки промислових підприємств, вулиць міста, списки працівників міської управи, поліції, організацій та установ на отримання продовольчих карток, мешканців міста, ув'язнених; посвідчення, що були видані військовополоненим, про їх звільнення з полону; штатні розписи, відомості видачі заробітної плати працівникам управи. Як приклад складу і змісту менших за кількістю документів фондів можна навести фонд Ніжинської міської управи (ф. Р-4360, 107 справ), у якому містяться: директивні матеріали, листування з сільськими управами, громадами,

* Див. також: «Державний архів Донецької області», «Державний архів Луганської області», «Державний архів Сумської області», «Державний архів Харківської області».

установами міста про постачання худоби для окупаційної армії, наділення землею осіб, які брали участь у боротьбі з партизанами, та з адміністративно-господарських питань; списки працівників міської управи й установ, комуністів, єврейського і німецького населення та осіб, що підлягали евакуації при відступі німців з міста. Серед документів фонду Борзнянської міської управи (ф. Р-3097) відклалися також списки співробітників Борзнянської військової комендатури; Добрянської міської управи (ф. Р-3540) – накази, розпорядження районної управи про організацію німецько-українських курсів; Бахмацької міської управи (ф. Р-5021) – про знищення могил «червоних» партизанів.

У документах фондів районних управ Чернігівщини запровадження «нового порядку» засвідчується переважно документами директивного характеру (у тому числі – комендатур) щодо оподаткування, стягнення штрафів, реєстрації громадян, про боротьбу з партизанами, заборону участі у громадських організаціях, заходах, введення комендантських годин, трудову повинність, вербування робочої сили для примусового вивезення до Німеччини. Вміщують вони також інформацію про діяльність самих управ, стан сільського господарства, роботу шкіл (наприклад, у ф. Р-3544 маємо звіти про роботу Новосільської початкової школи, ф. Р-8884 – накази Талалаївської районної управи про призначення вчителів шкіл), епідемічну ситуацію в районах. Різноманітні статистичні дані (про чисельність населення, платників податків, кустарів, власників підприємств, працівників управ, старост, поліцейських, громадян, вивезених на примусові роботи до Німеччини, комуністів, про заробітну плату) містяться у відомостях, списках. У деяких фондах відклалися протоколи засідань управ, у ф. Р-3003 можна знайти також списки районних центрів і сіл Чернігівщини; у ф. Р-3071 – розпорядження про відкриття курсів німецької мови, донесення сільських управ про дії партизанів; у ф. Р-3120 – розпорядження про конфіскацію майна осіб, які пішли з Червоною армією.

Численна група фондів сільських управ та старостатів зосереджує в основному інформацію стосовно реалізації окупаційної політики на місцях. У деяких фондах тут також представлено директиви як військової окупаційної адміністрації, так і органів місцевого самоврядування вищого рівня, документи ж самих сільських управ фіксують їх виконання. У них висвітлюються питання проведення реєстрації (паспортизації) і пересування населення у прифронтовій зоні (у ф. Р-3106 знаходимо розпорядження про заборону перебувати біля залізниці), введення обов'язкової трудової повинності, землевпорядкування, оподаткування, виконання планів поставок сільськогосподарських продуктів, забезпечення необхідним німецької армії, заборону забою худоби, заготівлю дров і вивезення лісоматеріалів, ремонт доріг, збирання лікарських рослин, стягнення штрафів, діяльність поліції, покарання за допомогу партизанам, вилучення у населення зброї, боєприпасів, радіоприймачів (як, наприклад, у ф. Р-3092). У деяких фондах містяться відомості про перебіг сільськогосподарських робіт, кількість зерна, худоби, коней, про організацію добровільних пожежних дружин, кількість громадських господарств, платників податків, членів громадських господарств, учителів, осіб, вивезених на примусові роботи до Німеччини, евакуйованих (у ф. Р-3288 – списки біженців із

Смоленської області), військовополонених; наявні заяви від «розкуркулених» громадян про повернення їм майна та надання земельних ділянок, дані про смертність та народжуваність, протоколи засідань управ і загальних зборів селян, списки на отримання продуктів. У більшості фондів збереглися списки населення (у ф. Р-3074 – відомості про перевірку списків благонадійного та неблагонадійного населення, у деяких – списки старих людей, сиріт, інвалідів). У ф. Р-3092 привертають увагу розпорядження про повернення дореволюційних назв сіл, вулиць, боротьбу з епідемією тифу; ф. Р-3100 – про повернення жителям колгоспного майна; ф. Р-3106 – про тривалість робочого дня, введення платного лікування у медичних закладах; ф. Р-3135 – відомості про надходження коштів для утримання ветеринарних працівників; ф. 3172 – розпорядження про правила вуличного руху, реєстрацію коней, возів; ф. 3175 – про упорядкування німецьких могил; ф. Р-3196 – оголошення Ніжинської польової комендатури про охорону пошти й залізниці; ф. Р-3197 – розпорядження про використання корів як тяглової сили; у ф. Р-3085 – про використання школярів на сільськогосподарських роботах, а у ф. Р-3534, навпаки – розпорядження Коропського бургомістра про заборону залучати учнів на польові роботи; ф. Р-4394 – акти про загибель врожаю 1941 р.

Документи окремих 4 фондів районних поліцій (фф. Р-3530, Р-3546, Р-4339, Р-4649), районної жандармерії (ф. Р-3271), 5 фондів української допоміжної поліції (фф. Р-3096, Р-3116, Р-3278, Р-3488, Р-4361) та 2 фондів сільської поліції (фф. Р-3472, Р-3477) представляють групу фондів *поліції та формувань, що здійснювали поліцейські функції*. У більшості з них маємо переважно документи з питань особового складу (у тому числі нагородження за боротьбу з партизанами), отже, повніше уявлення про діяльність поліції можна отримати, залучаючи до аналізу інформацію, що міститься у складі інших фондів, зокрема місцевих органів окупаційної адміністрації. Одним з найбільш інформативно насичених у цій групі є фонд Сосницької районної поліції (ф. Р-3546, 30 справ), у якому знаходимо: постанови районної управи; протоколи проведених обшуків, допитів; звіти про роботу поліцейських; книги обліку арештованих, слідчих справ; списки працівників поліції, сільських старостатів, військовополонених, арештованих, радянсько-партійних працівників; документи з особового складу (накази, відомості, списки). У фонді Горбівської сільської поліції (ф. Р-3472, 3 справи) збереглися розпорядження Куликівської районної управи про проведення лісозаготівлі, відкриття табору примусових робіт у м. Ніжині; протоколи допитів і свідчення жителів с. Горбове про учасників винищувального батальйону; акти й розписки на отримання зброї; заяви розкуркулених про повернення їм майна; у фонді Виблівської сільської поліції (ф. Р-3477) – акти про здачу зброї, розписки поліції про прийняття арештованих; списки жителів села, які мають одяг військового зразка.

Діяльність *органів судової влади, нотаріату, реєстрації населення* репрезентують фонди Понорницького мирового суду (ф. Р-3067, у складі 328 справ якого збереглися цивільні та кримінальні справи), нотаріальної контори та юридичної консультації Чернігівської міської управи (фф. Р-3457, Р-3465), Коропського районного відділу ЗАГС Коропської районної полі-

ції (ф. Р-3522) та відділу ЗАГС Ніжинської міської управи (ф. Р-4484), Лосинівського паспортного столу (ф. Р-4456).

Реалізацію планів перетворення України на аграрно-сировинний додаток та ринок збуту промислових товарів рейху, господарську діяльність окупаційних властей на Чернігівщині відображає великий комплекс збережених в архіві документів *органів економічного освоєння окупованих територій, комунікаційного та житлово-комунального забезпечення, суб'єктів господарювання.* Тут також зосереджено різноманітну інформацію стосовно життя населення у добу окупації (головним чином умов праці та її оплати, побуту).

Так, діяльність органів мобілізації та використання робочої сили висвітлюють документи 5 фондів бірж праці (фф. Р-3227, Р-4218, Р-4291, Р-4475, Р-5091). Напрями окупаційної політики щодо використання промислового потенціалу Чернігівщини, стан *промисловості* регіону представлено у документах близько 40 фондів. Серед них фонди: управління чернігівських цегельних заводів (ф. Р-3040), Чернігівського обласного управління цукрової промисловості Головного цукрового управління України * (ф. Р-3171), 2 цегельних заводів, механічного заводу, промислових артілей, авторемонтної та вагоноремонтної майстерень, шкіряного заводу, 4 млинів, хлібозаводу, 7 маслозаводів, 3 цукрових заводів, спиртового та лікеро-горілчаного заводів, 2 пивоварних заводів. За документами фондів можна дізнатися про організацію та умови праці на підприємствах, використання праці військовополонених, ознайомитися з показниками виробітку, випуску та продажу продукції, відомостями про кількість працюючих та заробітну плату.

Репрезентативним є комплекс документів, що відображає форми і методи використання нацистськими окупантами *сільськогосподарської галузі* Чернігівщини. До нього увійшли як фонди органів управління, так і виробничих підрозділів, лісового господарства, ветеринарії. В архіві збереглися фонди обласного земельного управління (ф. Р-3006), обласного лісосплавного управління (ф. Р-3021), сільськогосподарських комендатур (фф. Р-3095, Р-3177), 17 фондів районних земельних управлінь, 320 фондів сільськогосподарських громад, 22 фонди громадських господарств, 6 фондів державних господарств, 11 фондів МТС, фонди агрономічної дільниці, інкубаторної станції, насіннєвої бази, 2 фонди ветеринарних лікарень. Серед документів цих фондів: накази, розпорядження, оголошення військової адміністрації, органів цивільної окупаційної влади, управління сільським господарством про боротьбу з партизанами, забезпечення продуктами нацистської армії, вербування і примусове відправлення робочої сили до Німеччини, управління громадськими господарствами, землекористування, оподаткування, організацію сільськогосподарських робіт, розподіл майна, земельних ділянок, худоби, використання населення на різних роботах (ремонт доріг, мостів, очистки залізничних колій від снігу); плани заготівель сільськогосподарської продукції, плани і звіти господарств (у тому числі проведення посівних, збору врожаю, обмолоту зернових); протоколи зборів; відомості про на-

* Див. також: «Державний архів Донецької області», «Державний архів Луганської області», «Державний архів Сумської області», «Державний архів Харківської області».

явність, стан, використання та ремонт сільськогосподарської техніки, паливно-мастильних матеріалів на МТС, обліку земельних ділянок, худоби, врожайності, трудоднів, нарахування заробітної плати; списки населення, молоді, спеціалістів, поліцаїв, відправлених до Німеччини. У ф. Р-3036 збереглися документи про організацію медпункту МТС; ф. Р-3173 – списки заарештованих поліцією жителів с. Ільїнці; ф. Р-3505 – оголошення військового коменданта про обов'язкове носіння єврейським населенням спеціальних знаків; ф. Р-4246 – накази і розпорядження Яблунівського районного старостату про заборону публікувати оголошення в газеті без дозволу комендатури, забезпечення пайками осіб німецького походження, які проживають у с. Рудівка. Важливу інформацію вміщують документи, що відклалися у фонді Малодівицького районного старостату (ф. Р-4211, 23 справи) – постанови, накази, розпорядження, інструкції комендатури, районного старостату про права й обов'язки районних управ, поширення сфери впливу Ніжинської районної управи на 5 районів Чернігівської області, введення грошового податку з населення на утримання районної управи та її відділів; положення надзвичайної комісії про регулювання земельного питання, організацію і діяльність сільськогосподарських громад на Україні. Економічний визиск нацистською владою *лісового господарства* засвідчують документи інформативно насичених 18 фондів лісового господарства Чернігівщини (серед них і фонд Р-4183 – дендропарку «Тростянець»). Зберігся у складі комплексу й фонд Чернігівської риболовецької артілі «Вільний рибалка» Чернігівської рибної контори (ф. Р-3025).

Інформація щодо використання загарбниками економічного потенціалу Чернігівської області, зокрема вилучення у населення зерна, худоби на користь окупаційної влади, міститься також у 18 фондах *заготівельних контор і пунктів:* «Заготзерно», «Заготхудоба», «Заготсіно», технічних і прядильних культур. Діяльність *споживчо-кооперативних, торговельних організацій та установ* відображено у документах 31 фонду споживчих спілок і товариств, 4 кооперативних організацій, 3 торговельних підприємств. Для прикладу наводимо коротку анотацію документів фонду Чернігівської міжрайонної споживчої спілки (ф. Р-3016, 119 справ). Тут маємо: накази, розпорядження облспоживспілки про виконання планів заготівель, облік майна і продуктів на складах; статут, протоколи засідань організаційного бюро та правління міжрайспоживспілки; плани та звіти про роботу; плани заготівель сировини; статистичні звіти; листування зі споживчими товариствами, артілями про облік майна, відпуск тари, овочів; списки сільських споживчих товариств, працівників артілей; списки та особові справи працівників міжрайспоживспілки; бухгалтерські документи. У фонді Чернігівської обласної споживчої спілки (ф. Р-3017, 4 справи) привертають увагу відомості та акти «про матеріальні цінності, які забрали партизани». З фонду Чернігівського міського торговельного підприємства дізнаємося про порушників трудової дисципліни (з наказів директора), про стан постачання та транспортне забезпечення (з листування), про надходження і реалізацію продуктів (зі зведень, звітів, бухгалтерських документів). Тут також містяться відомості про зарплату

працюючих. У фонді Жуковського магазину № 2 (ф. 3310) зберігся опис товарів, наявних у крамниці.

Цілком репрезентативно виглядає в архівних зібраннях група фондів, документи яких відображають функціонування *фінансово-банківської системи.* До неї входять 5 фондів фінансових відділів районних управ, досить великий (та інформативно насичений) фонд Чернігівського господарського банку, 8 фондів філій господарського банку та 4 фонди районних відділень сільськогосподарського банку відображено у документах 5 фондів районних фінансових управлінь (відділів), 7 банків, 2 – розрахункових контор. Склад і зміст документів фондів фінансових відділів можна проілюструвати на прикладі фонду Р-3285 – фінансового відділу Чернігівської міської управи. У фонді налічується 191 справа, у якій відклалися: накази і розпорядження окупаційної влади з фінансових питань; текст доповіді міністра фінансів про народногосподарські завдання фінансової політики; промислово-фінансові плани підприємств і установ м. Чернігова; заяви про сплату податків; листування з державним банком про відкриття банківського кредиту; бухгалтерські документи; відомості видачі заробітної плати працівникам установ і підприємств міста. Безперечно цінним джерелом дослідження періоду нацистської окупації є добре збережений фонд Чернігівського господарського банку (ф. Р-3456). Серед документів його 1107 справ містяться: накази Чернігівських міської та районної управ про надання допомоги сім'ям репресованих радянською владою, конфіскацію радянських посібників, реєстрацію працездатного населення; накази банку; звіти про роботу філіалів банку; доповідні записки про відкриття кредитів підприємствам, установам, організаціям; документи про відкриття філіалів банку в районах області; акти й описи на документи та цінності, вивезені окупантами; листування про надходження податків, обмін зношених грошових знаків, кредити; зразки підписів керівників установ та організацій; списки працівників банку та його філіалів; бухгалтерські документи; штатний розпис; особові рахунки та відомості видачі заробітної плати. Документи фонду фіксують різні напрями здійснення окупаційної фінансової політики. Наприклад, реалізацію розпорядження щодо вилучення з обігу та обов'язковий продаж з серпня 1942 р. дорогоцінних металів і золота засвідчують документи про обмін Чернігівським господарським банком золотих монет царського карбу з 1 квітня 1943 р. у співвідношенні: монети 5 руб. = = 75 руб., монети 10 руб. = 150 руб.; «особливий» статус німецьких установ – відомості про звільнення їх від сплати податків з будівель та внесків на соціальне страхування; дослідження балансів банку дає змогу «побачити» використання окупаційною владою банківських вкладів.

Дещо фрагментарно позначені в архівному «окупаційному» комплексі фонди: шляхових відділів районних управ (5 фондів), будівельних контор (1 фонд), житлових управлінь (2 фонди). Відклався тут і фонд міської лазні (ф. Р-4249).

Досить повно збереглися у складі «окупаційних фондів» архіву свідчення про стан мережі закладів *охорони здоров'я,* захворюваність різних груп населення, медичне обслуговування населення (у тому числі запровадження плати за лікування), санітарний стан області, кількість медич-

них працівників. До комплексу документів цієї тематики належать документи 9 фондів відділів охорони здоров'я, 7 – районних, міських, сільських лікарень, 7 – пологових будинків, 9 – амбулаторій та поліклінік, 1 – дитячої консультації, 10 – медпунктів, 4 – санітарних станцій, аптечної бази. З-поміж документів цих фондів тематично вирізняється розпорядження медичного відділу Понорницької районної управи (ф. Р-3268) про закриття Понорницької лікарні «у зв'язку з вибуттям лікарів до партизанів».

Стан *освіти* (освітніх закладів та навчального процесу, вчительського корпусу, складу учнів, змісту навчальних програм), *культури,* діяльність закладів гуманітарної сфери та засобів масової інформації висвітлюють документи 12 фондів управлінських структур (у Чернігівській області – відділи культури і освіти управ), а також особового фонду С. Г. Баран-Бутовича – професора, історика, завідувача відділу культури і освіти Чернігівської міської управи (ф. Р-3011), 14 фондів початкових, 10 – неповних середніх і середніх шкіл, гімназії, 2 – технічних шкіл, школи садівництва і шовківництва, медичної школи, 2 – фельдшерсько-акушерських шкіл, 2 – музичних шкіл, 2 – курсів німецької мови, 2 – театрів, бібліотеки, архівного бюро Чернігівської міської управи та 2 фондів архівів, 3 – редакцій газет, 2 – друкарні. У фонді відділу культури й освіти Чернігівської міської управи (ф. Р-3006) привертають увагу збережені тут протоколи засідань релігійних громад, списки церков, молитовних будинків; у фонді Савинської початкової школи (ф. Р-3167) – накази і розпорядження Корюківського районного відділу освіти про заборону використовувати радянські посібники та літературу; у фонді Шаповалівської початкової школи (ф. Р-3356) – розпорядження про припинення занять у зв'язку із збиранням урожаю; у фонді Ніжинської фельдшерсько-акушерської школи (ф. Р-4387) – про припинення занять у школі у зв'язку з епідемією тифу. У фондах міського драматичного театру Прилуцького старостату (ф. Р-4197) та Ніжинського українського драматичного театру (ф. Р-4391) в основному представлено документи з особового складу та з фінансових питань; у фонді Прилуцької міської бібліотеки Прилуцького міського старостату (ф. Р-4206) знаходимо директиви про відкриття бібліотеки, розпорядження комендатури про вилучення і знищення творів радянських авторів та класиків російської літератури, затвердження обов'язкового переліку книг бібліотеки, звіти про роботу бібліотеки, реєстраційні картки читачів. Цікаві документи, що фіксують деякі подробиці діяльності *архівних установ* Чернігівщини під час окупації, наявні у фондах архівного бюро Чернігівської міської управи (ф. Р-3404), історичного архіву Прилуцького районного старостату (ф. Р-4273) та Ніжинського історичного архіву (ф. Р-4393). Серед документів цих фондів – доповідна записка завідувача архівного бюро голові Чернігівської міської управи про забезпечення архівосховищ паливом для підтримки належного температурного режиму, листування з міським відділом культури й освіти про використання архівних матеріалів, кошторис на утримання міських архівів (ф. Р-3404); накази, розпорядження Прилуцького міського старостату про приймання в архів політичної і військової радянської літератури, книга наказів історичного архіву м. Прилуки, листування з міським старостатом про

комплектування архіву документами, акти інвентаризації майна, книги реєстрації довідок і книг, що були видані з архіву (ф. Р-4273); звіт про роботу Ніжинського історичного архіву, заяви громадян, що надійшли до нього (ф. Р-4393). Звіти про роботу редакцій газет, друковані й рукописні матеріали редакцій, документи з особового складу, примірники газет увійшли до складу фондів: «Редакція газети "Українське Полісся"» (ф. Р-3009, 236 справ), «Редакція газети "Вісті Остерщини"» (ф. Р-3440, 2 справи), «Редакція газети німецьких збройних сил "Український кур'єр"» (ф. Р-4198, 35 справ). У ф. Р-4198 також відклалися документи про реалізацію журналу «Український хлібороб».

У невеликому фонді Р-4392 (усього 2 справи) представлено документи Ніжинського *церковного управління* (листування з комендатурою і біржею праці про перевірку і дозвіл служби у церквах та з особового складу, автобіографії працівників церковного управління).

Із списків, заяв, які надійшли від жителів районів про розшук військовополонених, списків працівників Чернігівського комітету взаємодопомоги сформовано фонд Р-3046, який репрезентує в архівних зібраннях *громадські організації* населення Чернігівської області доби нацистської окупації.

Документами двох фондів (по одній справі у кожному) позначено наявність в архіві свідчень про діяльність *військових частин і установ.* Це фонди: Р-3406 – «Військова команда № 104, м. Чернігів», та Р-3569 – «Штаб кавалерійського дивізіону смт Короп Коропського району Чернігівської області» (серед документів останнього маємо: зведення про підготовку до оборони, наступу і дії проти партизанів у навколишніх лісах і селах, плани розвідки, списки кавалеристів).

Фонди організацій та формувань радянського руху Опору у джерельному масиві ДА Чернігівської області представляють документи Чернігівського підпільного обласного комітету КП(б)У (ф. П-139). До складу фонду увійшли: директиви, протоколи засідань, звіти про діяльність підпільного обкому, райкомів КП(б)У, антифашистських організацій, партизанських з'єднань та загонів; бойовий рапорт чернігівських партизан; газети, листівки, відозви, які розповсюджувалися підпільниками; щоденник командира партизанського з'єднання М. М. Попудренка; списки особового складу партизанських загонів та підпільних груп, особові справи з прийому в члени ВКП(б).

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни, репрезентовано документами Чернігівської обласної комісії з розслідування злочинів нацистських загарбників, які зосереджено у фонді Р-3013 у складі 139 справ. Тут містяться: доповідь комісії, повідомлення про злочини, скоєні нацистськими загарбниками під час тимчасової окупації області; акти матеріальних збитків, заподіяних нацистськими загарбниками; хронологічна довідка про період окупації населених пунктів; списки убитих та вивезених до Німеччини, в'язнів Чернігівської тюрми, комуністів і радянських активістів, які загинули під час окупації області; акти розкриття поховань, фотографії братських могил жертв нацистської окупації у міс-

тах Чернігів та Бахмач; заяви громадян Прилуцького району про збитки, завдані нацистськими загарбниками.

Важливі штрихи до об'єктивного відображення історії України періоду нацистської окупації додають документи і матеріали *колекційних зібрань* архіву: ф. Р-1376 – Колекція документів «Чернігівщина в роки Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.», ф. Р-1429 – Колекція документів Чернігівської обласної комісії з історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.; ф. Р-3291 – Колекція листів і листівок радянських громадян з німецької неволі. У ф. Р-1376 (681 справа) зібрано: політдонесення, доповідні записки, оперативні зведення штабу Південно-Західного фронту про бойові дії та моральний стан військ під час оборонних боїв Чернігівської області; карти, доповіді, виписки із журналів бойових дій про операції Червоної армії під час звільнення Чернігівщини; звіти партизанських загонів, підпільних груп; документи про Героїв Радянського Союзу, повних кавалерів ордена Слави; кореспонденції, надруковані в центральних газетах про бойові дії на Чернігівщині в 1941 р.; твори учнів на тему «Що я пережив під час окупації»; спогади учасників оборони м. Чернігова, партизанів і підпільників, жителів про період окупації; громадян, які повернулися з Німеччини; листи від в'язнів концтаборів; фотографії учасників оборони (1941) та звільнення (1943) м. Чернігова; колишніх воїнів під час вручення їм нагород. Серед документів ф. Р-1429 (234 справи) – накази Верховного Головнокомандувача СРСР; Указ Президії Верховної Ради СРСР про присвоєння партизанам звання Героїв Радянського Союзу; зведення Радінформбюро, листівки підпільного обкому КП(б)У і штабу партизанського руху; протоколи нарад, плани роботи, звіти комісії; збірники документів, підготовлені комісією до видання; матеріали, зібрані для збірників, про примусове вивезення населення до Німеччини, боротьбу з партизанами, економічне розорення, про діяльність підпілля та партизанського руху на Чернігівщині, про його командирів; спогади партизанів, жителів окупованої території, репатрійованих; листи з фронту, з фашистської неволі – уродженців області; вірші, написані у фашистській неволі; щоденник члена експедиції зі збору матеріалів з історії війни О. О. Малишева. Листи і листівки, надіслані жителями Чернігівщини з німецької неволі, становлять ф. Р-3291 (216 справ).

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Кам'янський сільський старостат, с. Камінь Грем'яцького району Чернігівської області
Р-1502, 4 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Чернігівська міська управа, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3001, 1175 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Аптечна база Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3002, 21 справа. 1942–1943. Описи, каталог.

Чернігівська районна управа, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3003, 141 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Відділ культури і освіти Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3004, 176 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Будівельно-ремонтна контора Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3005, 242 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Чернігівське обласне земельне управління, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3006, 59 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Чернігівська професійна школа, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3007, 29 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Друкарня Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3008, 62 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Редакція газети «Українське Полісся», м. Чернігів Чернігівської області
Р-3009, 236 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Курси німецької мови Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3010, 47 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Баран-Бутович Степан Гаврилович – професор, історик, завідувач відділу культури і освіти Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3011, 104 справи. 1712, 1729, 1730, 1763, 1791, 1816, 1855, 1859, 1877–1940. Описи, каталог.
Промислово-виробнича артіль сліпих з виготовлення цвяхів Чернігівської районної споживчої спілки, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3012, 11 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Чернігівське головне лісництво Київської дирекції лісів, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3014, 112 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Чернігівська швейна артіль «Відродження», м. Чернігів Чернігівської області
Р-3015, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Чернігівська міжрайонна споживча спілка Чернігівської обласної споживчої спілки, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3016, 119 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Чернігівська обласна споживча спілка, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3017, 4 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Чернігівська обласна контора із заготівлі технічних і прядильних культур, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3018, 76 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Тютюнницька початкова школа Корюківської районної управи, с. Тютюнниця Корюківського району Чернігівської області
Р-3019, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.
Контора земельного і лісового господарства Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3020, 70 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Чернігівське обласне лісосплавне управління, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3021, 48 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Чернігівський філіал з переробки зернових України, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3022, 5 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Чернігівський завод «Лозовик», м. Чернігів Чернігівської області
Р-3023, 41 справа. 1941–1943. Описи, каталог.
Чернігівський лікеро-горілчаний завод, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3024, 171 справа. 1942–1943. Описи, каталог.
Чернігівська риболовецька артіль «Вільний рибалка» Чернігівської рибної контори, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3025, 22 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Чернігівська районна споживча спілка Чернігівської обласної споживчої спілки, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3026, 491 справа. 1941–1943. Описи, каталог.
Бобровицька районна управа, смт Бобровиця Бобровицького району Чернігівської області
Р-3027, 15 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Чернігівська чотирикласна школа № 4 Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3028, 14 справ. 1941–1942. Описи, каталог.
Чернігівська міська лікарня Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3029, 120 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Чернігівська поліклініка № 2 Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3030, 9 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Чернігівська санітарна станція, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3031, 12 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Державне господарство «Левоньки», с. Левоньки Михайло-Коцюбинського району Чернігівської області
Р-3032, 61 справа. 1941–1943. Описи, каталог.
2-й Чернігівський міський млин, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3033, 4 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Чернігівська рого-кісткова фабрика, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3034, 28 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Промислово-виробнича артіль «Промінь» з виготовлення гребінців, шевських дерев'яних цвяхів і доміно Чернігівської районної споживчої спілки, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3035, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.
Чернігівська машинно-тракторна станція Чернігівського управління машинно-тракторними станціями, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3036, 76 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Чернігівське районне земельне управління Чернігівського обласного земельного управління, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3037, 29 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Авторемонтна майстерня Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3038, 31 справа. 1941–1943. Описи, каталог.
Чернігівська чотирикласна школа № 6 Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3039, 4 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Управління чернігівських цегельних заводів, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3040, 77 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Чернігівська меблева фабрика, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3041, 68 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Промислово-виробнича садово-городня артіль «Городник» Чернігівської районної споживчої спілки, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3042, 8 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Медична школа Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3043, 30 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Чернігівське міське скотарське кооперативне товариство Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3044, 14 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Чернігівський шкіряний завод, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3045, 7 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Чернігівський міжрайонний комітет взаємодопомоги, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3046, 211 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Чернігівська фабрика первинної обробки шерсті, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3047, 25 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 67, с. Красний Колядин Дмитрівського району Чернігівської області
Р-3048, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Загребельська сільська управа, с. Загребелля Сосницького району Чернігівської області
Р-3049, 14 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Дмитрівський державний млин, с. Дмитрівка Дмитрівського району Чернігівської області
Р-3050, 15 справ. 1941–1942. Описи, каталог.

Григорівське сільське споживче товариство Дмитрівської районної споживчої спілки, с. Григорівка Дмитрівського району Чернігівської області

Р-3051, 7 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Щучогреблянська сільська управа, с. Щуча Гребля Дмитрівського району Чернігівської області

Р-3052, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Рубанківська машинно-тракторна станція Чернігівського управління машинно-тракторними станціями, с. Рубанка Дмитрівського району Чернігівської області

Р-3053, 13 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Дмитрівський маслозавод, с. Дмитрівка Дмитрівського району Чернігівської області

Р-3054, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Олишівська початкова школа Олишівської районної управи, с. Олишівка Олишівського району Чернігівської області

Р-3055, 16 справ. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 2, с. Рябухи Дмитрівського району Чернігівської області

Р-3056, 4 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 4 , с. Красний Колядин Дмитрівського району Чернігівської області

Р-3057, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Щучогреблянська початкова школа Дмитрівської районної управи, с. Щуча Гребля Дмитрівського району Чернігівської області

Р-3058, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Авдіївська сільська управа, с. Авдіївка Понорницького району Чернігівської області

Р-3059, 74 справи. 1942. Описи, каталог.

Понорницька районна лікарня Понорницької районної управи, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3060, 28 справ. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада «Веселий Гай», с. Авдіївка Понорницького району Чернігівської області

Р-3061, 72 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Городнянська контора «Плодоовоч», м. Городня Городнянського району Чернігівської області

Р-3062, 1 справа. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3063, 5 справ. 1941–1942. Описи, каталог.

Кропивнянська сільська управа, с. Кропивне Дмитрівського району Чернігівської області

Р-3064, 8 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Шаболтасівська сільська управа, с. Шаболтасівка Понорницького району Чернігівської області

Р-3065, 18 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сороківська сільськогосподарська громада Понорницької сільської управи, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3066, 117 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Понорницький мировий суд, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3067, 328 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Шаболтасівка Понорницького району Чернігівської області

Р-3068, 3 справи. 1941. Описи, каталог.

Борзнянське головне лісництво Київської дирекції лісів, смт Борзна Борзнянського району Чернігівської області

Р-3069, 88 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Борзнянська машинно-тракторна станція Чернігівського управління машинно-тракторними станціями, смт Борзна Борзнянського району Чернігівської області

Р-3070, 20 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Козелецька районна управа, смт Козелець Козелецького району Чернігівської області

Р-3071, 99 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 1, с. Старий Білоус Чернігівського району Чернігівської області

Р-3072, 7 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Бригінцівська сільська управа, с. Бригинці Козелецького району Чернігівської області

Р-3074, 12 справ. 1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 3, с. Тиниця Бахмацького району Чернігівської області

Р-3075, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Швейна артіль «Перемога» з ремонту та виготовлення верхнього одягу Чернігівської районної споживчої спілки, м. Чернігів Чернігівської області

Р-3076, 12 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 15, с. Тиниця Бахмацького району Чернігівської області

Р-3077, 6 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 13, с. Тиниця Бахмацького району Чернігівської області

Р-3078, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 14, с. Тиниця Бахмацького району Чернігівської області

Р-3079, 3 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Клочківська сільська управа, с. Клочків Чернігівського району Чернігівської області

Р-3080, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 16, с. Тиниця Бахмацького району Чернігівської області

Р-3081, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Щуровичі Іваницького району Чернігівської області

Р-3082, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Тиниця Бахмацького району Чернігівської області

Р-3083, 2 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Великодорізька сільська управа, с. Велика Дорога Лосинівського району Чернігівської області

Р-3085, 70 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Гармащинська сільська управа, с. Гармащина Лосинівського району Чернігівської області

Р-3086, 33 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Татарівська сільська управа, с. Татарівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-3087, 9 справ. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Свинопухи Ріпкинського району Чернігівської області

Р-3088, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Свинопухівська сільська управа, с. Свинопухи Ріпкинського району Чернігівської області

Р-3089, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Велике Устя Сосницького району Чернігівської області

Р-3090, 4 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Жуківська сільська управа, с. Жуківка Куликівського району Чернігівської області

Р-3091, 4 справи. 1942. Описи, каталог.

Вершиново-Муравійська сільська управа, с. Вершинова Муравійка Куликівського району Чернігівської області

Р-3092, 73 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Краснопільська сільська управа, с. Краснопілля Коропського району Чернігівської області

Р-3093, 1 справа. 1941. Описи, каталог.

Вересоцька сільська управа, с. Вересоч Куликівського району Чернігівської області

Р-3094, 13 справ. 1942–1943 Описи, каталог.

Борзнянська сільськогосподарська комендатура, смт Борзна Борзнянського району Чернігівської області

Р-3095, 10 справ. 1941. Описи, каталог.

Українська допоміжна поліція Борзнянського району, смт Борзна Борзнянського району Чернігівської області

Р-3096, 7 справ. 1941–1942. Описи, каталог.

Борзнянська міська управа, смт Борзна Борзнянського району Чернігівської області
Р-3097, 46 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Оленівська сільська управа, с. Оленівка Борзнянського району Чернігівської області
Р-3098, 4 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Борзнянська районна управа, смт Борзна Борзнянського району Чернігівської області
Р-3099, 25 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Ховмівська сільська управа, с. Ховми Борзнянського району Чернігівської області
Р-3100, 52 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Красноставська сільська управа, с. Красностав Борзнянського району Чернігівської області
Р-3101, 69 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Забілівщинська сільська управа, с. Забілівщина Борзнянського району Чернігівської області
Р-3102, 22 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Куликівська районна споживча спілка Чернігівської обласної споживчої спілки, с. Куликівка Куликівського району Чернігівської області
Р-3103, 1 справа. 1943. Описи, каталог.
Державне господарство Новобиківського цукрового заводу, с. Новий Биків Новобасанського району Чернігівської області
Р-3104, 71 справа. 1941–1943. Описи, каталог.
Носівський цукровий завод Головного цукрового управління України, смт Носівка Носівського району Чернігівської області
Р-3105, 34 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Олександрівська сільська управа, с. Олександрівка Корюківського району Чернігівської області
Р-3106, 79 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Ріпкинська районна управа, с. Ріпки Ріпкинського району Чернігівської області
Р-3107, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.
Відділ культури і освіти Куликівської районної управи, с. Куликівка Куликівського району Чернігівської області
Р-3108, 1 справа. 1943. Описи, каталог.
Бахмацька машинно-тракторна станція Чернігівського управління машинно-тракторними станціями, м. Бахмач Бахмацького району Чернігівської області
Р-3109, 7 справ. 1941–1942. Описи, каталог.
Фастівецька сільська управа, с. Фастівці Бахмацького району Чернігівської області
Р-3110, 26 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 41, с. Загорівка Бахмацького району Чернігівської області
Р-3111, 3 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Халимонівська сільська управа, с. Халимонове Бахмацького району Чернігівської області
Р-3112, 6 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Олишівське дільничне лісництво Олишівського головного лісництва, с. Олишівка Олишівського району Чернігівської області
Р-3113, 12 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Жуклянська сільська управа, с. Жуклі Холминського району Чернігівської області
Р-3114, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Сосницьке дільничне лісництво Сосницького головного лісництва, смт Сосниця Сосницького району Чернігівської області
Р-3115, 1 справа. 1943. Описи, каталог.
Українська допоміжна поліція Олишівського району, с. Олишівка Олишівського району Чернігівської області
Р-3116, 4 справи. 1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Лукнівка Коропського району Чернігівської області
Р-3117, 22 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Комарівська районна управа, с. Комарівка Комарівського району Чернігівської області
Р-3118, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Коропська районна управа, смт Короп Коропського району Чернігівської області
Р-3120, 10 справ. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 34, с. Красилівка Бахмацького району Чернігівської області
Р-3121, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 37, с. Красилівка Бахмацького району Чернігівської області
Р-3122, 8 справ. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 2, с. Мала Загорівка Бахмацького району Чернігівської області
Р-3123, 1 справа. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 39, с. Мала Загорівка Бахмацького району Чернігівської області
Р-3124, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 5, с. Тиниця Бахмацького району Чернігівської області
Р-3125, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, хутір Лоски Понорницького району Чернігівської області
Р-3126, 7 справ. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Лузики Понорницького району Чернігівської області
Р-3127, 8 справ. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада с. Турець Корюківського району Чернігівської області
Р-3128, 1 справа. 1943. Описи, каталог.

Фінансовий відділ Борзнянської районної управи, смт Борзна Борзнянського району Чернігівської області
Р-3129, 70 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Кошелівка Ніжинського району Чернігівської області
Р-3130, 2 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 16, с. Кинашівка Борзнянського району Чернігівської області
Р-3131, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.

Борзнянська районна лікарня відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, смт Борзна Борзнянського району Чернігівської області
Р-3132, 15 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Убіжицька сільська управа, с. Убіжичі Ріпкинського району Чернігівської області
Р-3133, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 7, с. Кинашівка Борзнянського району Чернігівської області
Р-3134, 2 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Халявинська сільська управа, с. Халявин Чернігівського району Чернігівської області
Р-3135, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Комарівська сільська управа, с. Комарівка Комарівського району Чернігівської області
Р-3136, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області
Р-3137, 3 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 5, с. Забілівщина Борзнянського району Чернігівської області
Р-3138, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Понорницька районна управа, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області
Р-3139, 54 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 23, с. Красностав Борзнянського району Чернігівської області
Р-3140, 8 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Відділ охорони здоров'я Борзнянської районної управи, смт Борзна Борзнянського району Чернігівської області
Р-3141, 14 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Борзнянське районне земельне управління Чернігівського обласного земельного управління, смт Борзна Борзнянського району Чернігівської області
Р-3142, 106 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сахутівська сільська управа, с. Сахутівка Корюківського району Чернігівської області
Р-3143, 15 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Костючки Корюківського району Чернігівської області
Р-3144, 4 справи. 1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Верхолісся Корюківського району Чернігівської області
Р-3145, 11 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Наумівська сільська управа, с. Наумівка Корюківського району Чернігівської області
Р-3147, 4 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Тютюнницька сільська управа, с. Тютюнниця Корюківського району Чернігівської області
Р-3148, 3 справи. 1942. Описи, каталог.
Козляницьке сільське споживче товариство Корюківської районної споживчої спілки, с. Козляничі Корюківського району Чернігівської області
Р-3149, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Верхоліська сільська управа, с. Верхолісся Корюківського району Чернігівської області
Р-3150, 21 справа. 1942–1943. Описи, каталог.
Борзнянський приймальний пункт «Заготзерно», смт Борзна Борзнянського району Чернігівської області
Р-3151, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Дочинський приймальний пункт «Заготзерно», ст. Доч Борзнянського району Чернігівської області
Р-3152, 4 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Понорницька районна споживча спілка Чернігівської обласної споживчої спілки, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області
Р-3153, 8 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 20, с. Політрудня Тупичівського району Чернігівської області
Р-3154, 2 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 1, с. Савинка Корюківського району Чернігівської області
Р-3155, 3 справи. 1942. Описи, каталог.
Бакланово-Муравійська сільська управа, с. Бакланова Муравійка Куликівського району Чернігівської області
Р-3156, 1 справа. Не встановлені. Описи, каталог.
Корюківська районна управа, с. Корюківка Корюківського району Чернігівської області
Р-3157, 4 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Шаболтасівське сільське споживче товариство Понорницької районної кооперативної спілки, с. Шаболтасівка Понорницького району Чернігівської області
Р-3158, 12 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Авдіївське сільське споживче товариство Понорницької районної споживчої спілки, с. Авдіївка Понорницького району Чернігівської області
Р-3159, 4 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Борзнянська районна санітарна станція, смт Борзна Борзнянського району Чернігівської області
Р-3160, 21 справа. 1942–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада «Вечірня Зірка» Понорницької сільської управи, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області
Р-3161, 43 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада «За врожай», с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області
Р-3162; 2 справи. 1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Крамове Понорницького району Чернігівської області
Р-3163, 2 справи. 1941–1942. Описи, каталог.
Котівська сільська управа, с. Коти Чернігівського району Чернігівської області
Р-3164, 53 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Дмитрівська районна споживча спілка Чернігівської обласної споживчої спілки, с. Дмитрівка Дмитрівського району Чернігівської області
Р-3165, 3 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 21, с. Білоцерківці Новобасанського району Чернігівської області
Р-3166, 19 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Савинська початкова школа, с. Савинка Корюківського району Чернігівської області
Р-3167, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Пивоварівська сільськогосподарська громада, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області
Р-3168, 40 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Новобиківський цукровий завод Головного цукрового управління України, с. Новий Биків Новобасанського району Чернігівської області
Р-3169, 51 справа. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 25, с. Хороше Озеро Комарівського району Чернігівської області
Р-3170, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.
Чернігівське обласне управління цукрової промисловості Головного цукрового управління України, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3171, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Григорівська сільська управа, с. Григорівка Дмитрівського району Чернігівської області
Р-3172, 133 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 8, с. Іллінці Комарівського району Чернігівської області
Р-3173, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада «Шевченко», с. Домашлин Корюківського району Чернігівської області
Р-3174, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Янівська сільська управа, с. Янівка Чернігівського району Чернігівської області
Р-3175, 54 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Носівське районне земельне управління Чернігівського обласного земельного управління, смт Носівка Носівського району Чернігівської області
Р-3176, 208 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Носівська районна сільськогосподарська комендатура, смт Носівка Носівського району Чернігівської області
Р-3177, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Носівська машинно-тракторна станція Чернігівського управління машинно-тракторними станціями, смт Носівка Носівського району Чернігівської області
Р-3178, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Лихачівська сільська управа, с. Лихачів Носівського району Чернігівської області
Р-3180, 2 справи. 1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 3, с. Іржавець Іваницького району Чернігівської області
Р-3181, 10 справ. 1941–1943. Опис.
Сільськогосподарська громада № 2, с. Ряшки Іваницького району Чернігівської області
Р-3182, 11 справ. 1941–1943. Опис.
Сільськогосподарська громада № 20, с. Орлівка Куликівського району Чернігівської області
Р-3183, 2 справи. 1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Радичів Понорницького району Чернігівської області
Р-3184, 15 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Рихли Понорницького району Чернігівської області
Р-3185, 4 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Мезинське сільське споживче товариство Понорницької районної споживчої спілки, с. Мезин Понорницького району Чернігівської області
Р-3186, 3 справи. 1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Криски Понорницького району Чернігівської області
Р-3187, 16 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Іваньків Понорницького району Чернігівської області
Р-3188, 28 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Мезин Понорницького району Чернігівської області
Р-3189, 23 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Олишівська розрахункова каса Чернігівського сільськогосподарського банку, с. Олишівка Олишівського району Чернігівської області
Р-3190, 12 справ. 1942. Описи, каталог.
Олишівська філія Чернігівського господарського банку, с. Олишівка Олишівського району Чернігівської області
Р-3191, 16 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Олишівська районна споживча спілка Чернігівської обласної споживчої спілки, с. Олишівка Олишівського району Чернігівської області
Р-3192, 4 справи. 1941–1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 4, с. Іваниця Іваницького району Чернігівської області
Р-3193, 3 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Дільнична земельна контора № 2, с. Пальчики Батуринського району Чернігівської області
Р-3194, 12 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Атюшинська сільська управа, с. Атюша Батуринського району Чернігівської області
Р-3195, 40 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Матіївська сільська управа, с. Матіївка Батуринського району Чернігівської області
Р-3196, 59 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Новомлинська сільська управа, с. Нові Млини Батуринського району Чернігівської області
Р-3197, 54 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Кербутівська сільська управа, с. Кербутівка Батуринського району Чернігівської області
Р-3198, 5 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Батуринська сільська управа, с. Батурин Батуринського району Чернігівської області
Р-3199, 5 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Батуринське районне земельне управління Чернігівського обласного земельного управління, с. Батурин Батуринського району Чернігівської області
Р-3200, 21 справа. 1941–1943. Описи, каталог.
Сосницька медична амбулаторія, смт Сосниця Сосницького району Чернігівської області
Р-3201, 1 справа. 1943. Описи, каталог.
Горохівська сільська управа, с. Горохове Батуринського району Чернігівської області
Р-3202, 23 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Городищенська сільська управа, с. Городище Батуринського району Чернігівської області
Р-3203, 26 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Фінансовий відділ Батуринської районної управи, с. Батурин Батуринського району Чернігівської області
Р-3204, 9 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Митченківська сільська управа, с. Митченки Батуринського району Чернігівської області
Р-3205, 28 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Обмачівська сільська управа, с. Обмачів Батуринського району Чернігівської області
Р-3206, 4 справи. 1941–1942. Описи, каталог.
Новомлинська початкова школа Батуринської районної управи, с. Нові Млини Батуринського району Чернігівської області
Р-3207, 4 справи. 1941–1942. Описи, каталог.
Ксендзівська сільська управа, с. Ксендзівка Батуринського району Чернігівської області
Р-3208, 15 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Ксендзівська початкова школа Батуринської районної управи, с. Ксендзівка Батуринського району Чернігівської області
Р-3209, 1 справа. 1941. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 2, с. Батурин Батуринського району Чернігівської області
Р-3210, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Загребелля Сосницького району Чернігівської області
Р-3211, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 19, с. Городище Батуринського району Чернігівської області

Р-3212, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 16, с. Городище Батуринського району Чернігівської області

Р-3213, 39 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 18, с. Городище Батуринського району Чернігівської області

Р-3214, 30 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 20, с. Городище Батуринського району Чернігівської області

Р-3215, 21 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 28, с. Іржавець Ічнянського району Чернігівської області

Р-3216, 5 справ. 1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 7, смт Ічня Ічнянського району Чернігівської області

Р-3217, 16 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 48, с. Осіч Батуринського району Чернігівської області

Р-3218, 9 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 1, с. Батурин Батуринського району Чернігівської області

Р-3219, 3 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 39, с. Ксендзівка Батуринського району Чернігівської області

Р-3220, 67 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 34, с. Атюша Батуринського району Чернігівської області

Р-3221, 60 справ. 1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 38, с. Атюша Батуринського району Чернігівської області

Р-3222, 39 справ. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 37, с. Атюша Батуринського району Чернігівської області

Р-3223, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 36, с. Атюша Батуринського району Чернігівської області

Р-3224, 12 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 11, с. Митченки Батуринського району Чернігівської області

Р-3225, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 10, с. Митченки Батуринського району Чернігівської області

Р-3226, 33 справи. 1942. Описи, каталог.

Біржа праці Грем'яцької районної управи, с. Грем'яч Грем'яцького району Чернігівської області

Р-3227, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 41, с. Ксендзівка Батуринського району Чернігівської області

Р-3228, 11 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 32, с. Нові Млини Батуринського району Чернігівської області

Р-3229, 16 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 31, с. Нові Млини Батуринського району Чернігівської області

Р-3230, 55 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 29, с. Головеньки Батуринського району Чернігівської області

Р-3231, 6 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 3, с. Головеньки Батуринського району Чернігівської області

Р-3232, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 13, с. Батурин Батуринського району Чернігівської області
Р-3233, 12 справ. 1941–1942. Описи, каталог.
Медичний відділ Грем'яцької районної управи, с. Грем'яч Грем'яцького району Чернігівської області
Р-3234, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 43, с. Горохове Батуринського району Чернігівської області
Р-3235, 14 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 3, с. Горохове Батуринського району Чернігівської області
Р-3236, 4 справи. 1941–1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 21, с. Пальчики Батуринського району Чернігівської області
Р-3237, 3 справи. 1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 44, с. Матіївка Батуринського району Чернігівської області
Р-3238, 23 справи. 1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 46, с. Матіївка Батуринського району Чернігівської області
Р-3239, 6 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 45, с. Матіївка Батуринського району Чернігівської області
Р-3240, 23 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 47, хутір Бондарівка Батуринського району Чернігівської області
Р-3241, 10 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 42, с. Горохове Батуринського району Чернігівської області
Р-3242, 19 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 2, с. Красне Батуринського району Чернігівської області
Р-3243, 39 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 6, с. Красне Батуринського району Чернігівської області
Р-3244, 47 справ. 1941–1942. Описи, каталог.
Грем'яцька районна споживча спілка Чернігівської обласної споживчої спілки, с. Грем'яч Грем'яцького району Чернігівської області
Р-3245, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 16, с. Батурин Батуринського району Чернігівської області
Р-3246, 17 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 12, с. Батурин Батуринського району Чернігівської області
Р-3247, 25 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 35, с. Атюша Батуринського району Чернігівської області
Р-3248, 14 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 14, с. Батурин Батуринського району Чернігівської області
Р-3249, 5 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Грем'яцьке районне земельне управління Чернігівського обласного земельного управління, с. Грем'яч Грем'яцького району Чернігівської області
Р-3250, 7 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 40, с. Ксендзівка Батуринського району Чернігівської області
Р-3251, 10 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Красне Батуринського району Чернігівської області
Р-3252, 7 справ. 1941–1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 4, с. Красне Батуринського району Чернігівської області
Р-3253, 9 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 7, с. Красне Батуринського району Чернігівської області
Р-3254, 29 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 1, с. Митченки Батуринського району Чернігівської області
Р-3255, 6 справ. 1941–1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 11, с. Жуківка Куликівського району Чернігівської області
Р-3256, 1 справа. 1943. Описи, каталог.

Вороб'ївська сільська управа, с. Вороб'ївка Грем'яцького району Чернігівської області

Р-3257, 1 справа. 1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 4, с. Орлівка Куликівського району Чернігівської області

Р-3258, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Громадський двір «Молчанове» Вороб'ївської сільської управи, с. Вороб'ївка Грем'яцького району Чернігівської області

Р-3259, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 1, с. Петрівка Новобасанського району Чернігівської області

Р-3260, 2 справи. 1943. Описи, каталог.

Бакланово-Муравійське сільське споживче товариство Куликівської районної споживчої спілки, с. Бакланова Муравійка Куликівського району Чернігівської області

Р-3261, 5 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Будище Грем'яцького району Чернігівської області

Р-3262, 1 справа. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Салтикова Дівиця Куликівського району Чернігівської області

Р-3263, 6 справ. 1941–1942. Описи, каталог.

Шляховий відділ Грем'яцької районної управи, с. Грем'яч Грем'яцького району Чернігівської області

Р-3265, 1 справа. 1943. Описи, каталог.

Козелецька районна ортскомендатура, смт Козелець Козелецького району Чернігівської області

Р-3266, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Носівська районна управа, с. Носівка Носівського району Чернігівської області

Р-3267, 8 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Медичний відділ Понорницької районної управи, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3268, 30 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Понорська сільська управа, с. Понори Дмитрівського району Чернігівської області

Р-3269, 7 справ. 1942. Описи, каталог.

Білоцерківська сільська управа, с. Білоцерківці Новобасанського району Чернігівської області

Р-3270, 27 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Козелецька районна жандармерія, смт Козелець Козелецького району Чернігівської області

Р-3271, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Хлоп'яницька сільська управа, с. Хлоп'яники Понорницького району Чернігівської області

Р-3272, 2 справи. 1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Бахмач Бахмацького району Чернігівської області

Р-3273, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Олишівське районне земельне управління Чернігівського обласного земельного управління, с. Олишівка Олишівського району Чернігівської області

Р-3274, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Понорницька медична амбулаторія, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3275, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Понорницька районна санітарна станція, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3276, 3 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Інспектура охорони здоров'я Понорницької районної управи, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3277, 27 справ. 1941–1942. Описи, каталог.

Українська допоміжна поліція Понорницького району, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3278, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Корюківська районна споживча спілка Чернігівської обласної споживчої спілки, смт Корюківка Корюківського району Чернігівської області

Р-3279, 1 справа. 1943. Описи, каталог.

Жукотська сільська управа, с. Жукотки Михайло-Коцюбинського району Чернігівської області

Р-3280, 57 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Лузицька сільська управа, с. Лузики Понорницького району Чернігівської області

Р-3281, 3 справи. 1942. Описи, каталог.

Куликівська районна управа, с. Куликівка Куликівського району Чернігівської області

Р-3282, 9 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Виблівська сільська управа, с. Виблі Куликівського району Чернігівської області

Р-3283, 13 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 27, с. Ядути Борзнянського району Чернігівської області

Р-3284, 2 справи. 1943. Описи, каталог.

Фінансовий відділ Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області

Р-3285, 191 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Топчіївська сільська управа, с. Топчіївка Олишівського району Чернігівської області

Р-3286, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Шаболтасівка Понорницького району Чернігівської області

Р-3287, 40 справ. 1941–1943 Описи, каталог.

Шаповалівська сільська управа, с. Шаповалівка Борзнянського району Чернігівської області

Р-3288, 2 справи. 1943. Описи, каталог.

Чернігівське міське торговельне підприємство, м. Чернігів Чернігівської області

Р-3289, 75 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Понорницька сільська управа, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3290, 35 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарські громади № 2 і № 27, с. Курінь Бахмацького району Чернігівської області

Р-3293, 23 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Риків Козелецького району Чернігівської області

Р-3294, 10 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Промислова артіль, с. Радичів Понорницького району Чернігівської області

Р-3296, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Рихлівська сільськогосподарська громада, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3297, 3 справи. 1942–1943. Опис.

Сільськогосподарська громада № 16, с. Орлівка Куликівського району Чернігівської області

Р-3298, 4 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Дочинський сінопункт «Заготсіно», ст. Доч Борзнянського району Чернігівської області

Р-3299, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 1, с. Горохове Батуринського району Чернігівської області

Р-3300, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 59, с. Корінецьке Дмитрівського району Чернігівської області

Р-3301, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 29, с. Ядути Борзнянського району Чернігівської області

Р-3302, 5 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Киїнське сільське споживче товариство Чернігівської районної споживчої спілки, с. Киїнка Чернігівського району Чернігівської області

Р-3303, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Чернігівська районна контора «Заготхудоба», м. Чернігів Чернігівської області

Р-3304, 18 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Галайбинський медичний пункт відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, с. Галайбине Борзнянського району Чернігівської області
Р-3305, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Височанський медичний пункт відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, с. Високе Борзнянського району Чернігівської області
Р-3306, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 7, с. Євлашівка Комарівського району Чернігівської області
Р-3307, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Ядутинська сільська амбулаторія, с. Ядути Борзнянського району Чернігівської області
Р-3308, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Хлоп'яницьке сільське споживче товариство Понорницької районної споживчої спілки, с. Хлоп'яники Понорницького району Чернігівської області
Р-3309, 9 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Жуківський магазин № 2, с. Жуківка Куликівського району Чернігівської області
Р-3310, 1 справа. 1941. Описи, каталог.
Горбівська початкова школа Куликівської районної управи, с. Горбове Куликівського району Чернігівської області
Р-3311, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.
Понорницька машинно-тракторна станція Чернігівського управління машинно-тракторними станціями, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області
Р-3312, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Чернігівська обласна вагоноремонтна майстерня, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3313, 20 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Борзнянська районна дитяча консультація відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, смт Борзна Борзнянського району Чернігівської області
Р-3314, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Пологовий будинок відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, с. Ховми Борзнянського району Чернігівської області
Р-3315, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 2, с. Горбове Куликівського району Чернігівської області
Р-3316, 2 справи. 1943. Описи, каталог.
Іванівський медичний пункт відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, с. Іванівка Борзнянського району Чернігівської області
Р-3317, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Іванівське державне господарство, с. Іванівка Борзнянського району Чернігівської області
Р-3318, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Оленівський медичний пункт відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, с. Оленівка Борзнянського району Чернігівської області
Р-3319, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Шаповалівська лікарня відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, с. Шаповалівка Борзнянського району Чернігівської області
Р-3320, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Дроздівська початкова школа Куликівської районної управи, с. Дроздівка Куликівського району Чернігівської області
Р-3321, 7 справ. 1942. Описи, каталог.
Горбівська сільська управа, с. Горбове Куликівського району Чернігівської області
Р-3322, 2 справи. 1941–1942. Описи, каталог.
Тростянський медичний пункт відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, с. Тростянка Борзнянського району Чернігівської області
Р-3323, 2 справи. 1942. Описи, каталог.
Жуківська початкова школа Куликівської районної управи, с. Жуківка Куликівського району Чернігівської області
Р-3324, 1 справа. 1941–1942. Описи, каталог.

Писарівська сільськогосподарська громада, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3325, 2 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 63, с. Понори Дмитрівського району Чернігівської області

Р-3326, 6 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 46, с. Прачі Борзнянського району Чернігівської області

Р-3327, 2 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Вересоч Куликівського району Чернігівської області

Р-3328, 6 справ. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 21, с. Буди Куликівського району Чернігівської області

Р-3329, 10 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Вершинова Муравійка Куликівського району Чернігівської області

Р-3330, 50 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Кинашівське сільське споживче товариство Борзнянської районної споживчої спілки, с. Кинашівка Борзнянського району Чернігівської області

Р-3331, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 23, с. Бобровиця Бобровицького району Чернігівської області

Р-3332, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 25, с. Ядути Борзнянського району Чернігівської області

Р-3333, 15 справ. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 7, с. Жуківка Куликівського району Чернігівської області

Р-3334, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Орлівка Куликівського району Чернігівської області

Р-3335, 1 справа. 1941. Описи, каталог.

Деркачівська сільськогосподарська громада, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3336, 7 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 26, с. Кобижча Бобровицького району Чернігівської області

Р-3337, 26 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Хлоп'яники Понорницького району Чернігівської області

Р-3339, 1 справа. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 36, с. Селище Носівського району Чернігівської області

Р-3340, 2 справи. 1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 1, с. Жуківка Куликівського району Чернігівської області

Р-3341, 22 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Московська сільськогосподарська громада, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3342, 2 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Величківська сільська управа, с. Величківка Менського району Чернігівської області

Р-3343, 3 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 42, хутір Сапонівка (с. Ядути) Борзнянського району Чернігівської області

Р-3345, 14 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 7, с. Забілівщина Борзнянського району Чернігівської області

Р-3346, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарські громади № 62 і № 63, с. Понори Дмитрівського району Чернігівської області

Р-3347, 4 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 69, с. Понори Дмитрівського району Чернігівської області

Р-3348, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 3, с. Кладьківка Комарівського району Чернігівської області

Р-3349, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 33, с. Степанівка Комарівського району Чернігівської області

Р-3350, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Понорницька районна друкарня, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3351, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Понорницьке районне земельне управління Чернігівського обласного земельного управління, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3352, 2 справи. 1943. Описи, каталог.

Борзнянська районна споживча спілка Чернігівської обласної споживчої спілки, смт Борзна Борзнянського району Чернігівської області

Р-3353, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 12, с. Івашківка Тупичівського району Чернігівської області

Р-3354, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Пологовий будинок відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, смт Борзна Борзнянського району Чернігівської області

Р-3355, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Шаповалівська початкова школа Борзнянської районної управи, с. Шаповалівка Борзнянського району Чернігівської області

Р-3356, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Ховминський медичний пункт відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, с. Ховми Борзнянського району Чернігівської області

Р-3357, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Пологовий будинок відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, с. Миколаївка Борзнянського району Чернігівської області

Р-3358, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Пологовий будинок відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, с. Оленівка Борзнянського району Чернігівської області

Р-3359, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Пологовий будинок відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, с. Високе Борзнянського району Чернігівської області

Р-3360, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Прачівський медичний пункт відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, с. Прачі Борзнянського району Чернігівської області

Р-3361, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Пологовий будинок відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, с. Прачі Борзнянського району Чернігівської області

Р-3362, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Шабалинівський спиртовий завод, с. Шабалинів Борзнянського району Чернігівської області

Р-3363, 5 справ. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3364, 16 справ. 1943. Описи, каталог.

Новгород-Сіверська районна контора «Заготхудоба» Чернігівської обласної контори «Заготхудоба», м. Новгород-Сіверський Новгород-Сіверського району Чернігівської області

Р-3365, 20 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, хутір Довжик (с. Савинки) Корюківського району Чернігівської області

Р-3366, 6 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 25, с. Ядути Борзнянського району Чернігівської області

Р-3367, 2 справи. 1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 6, с. Кинашівка Борзнянського району Чернігівської області

Р-3368, 1 справа. 1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Апостолівка Понорницького району Чернігівської області

Р-3369, 3 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 2, с. Нові Млини Батуринського району Чернігівської області

Р-3370, 6 справ. 1941–1942. Описи, каталог.

Новгород-Сіверське головне лісництво Київської дирекції лісів, м. Новгород-Сіверський Новгород-Сіверського району Чернігівської області

Р-3371, 39 справ. 1943. Описи, каталог.

Дмитрівська районна управа, с. Дмитрівка Дмитрівського району Чернігівської області

Р-3372, 3 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Пальчиківська сільська управа, с. Пальчики Батуринського району Чернігівської області

Р-3373, 3 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 1, с. Нові Млини Батуринського району Чернігівської області

Р-3374, 8 справ. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 21, с. Сиволож Комарівського району Чернігівської області

Р-3375, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Григорівська початкова школа Дмитрівської районної управи, с. Григорівка Дмитрівського району Чернігівської області

Р-3376, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Корюківське районне земельне управління Чернігівського обласного земельного управління, смт Корюківка Корюківського району Чернігівської області

Р-3377, 6 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Краснянська сільська управа, с. Красне Батуринського району Чернігівської області

Р-3378, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 15, с. Кинашівка Борзнянського району Чернігівської області

Р-3379, 2 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 3, с. Батурин Батуринського району Чернігівської області

Р-3380, 6 справ. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 1, с. Матіївка Батуринського району Чернігівської області

Р-3381, 11 справ. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 9, с. Рябухи Дмитрівського району Чернігівської області

Р-3382, 8 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Городнянське головне лісництво Київської обласної дирекції лісів, м. Городня Городнянського району Чернігівської області

Р-3383, 15 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Городнянський маслозавод, м. Городня Городнянського району Чернігівської області

Р-3384, 13 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Городнянська районна споживча спілка Чернігівської обласної споживчої спілки, м. Городня Городнянського району Чернігівської області

Р-3385, 48 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Новобиківська агрономічна дільниця № 1, с. Новий Биків Новобасанського району Чернігівської області

Р-3386, 2 справи. 1943. Описи, каталог.

Батуринська районна управа, с. Батурин Батуринського району Чернігівської області

Р-3387, 13 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Комарівське головне лісництво Київської дирекції лісів, с. Комарівка Комарівського району Чернігівської області

Р-3388, 2 справи. 1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 8, с. Кинашівка Борзнянського району Чернігівської області
Р-3389, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.
Бахмацька районна управа, м. Бахмач Бахмацького району Чернігівської області
Р-3390, 4 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 21, с. Прохори Комарівського району Чернігівської області
Р-3391, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 18, с. Прохори Комарівського району Чернігівської області
Р-3392, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.
Кіровська сільська управа, с. Кірове Носівського району Чернігівської області
Р-3393, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.
Селищенська сільська управа, с. Селище Носівського району Чернігівської області
Р-3394, 2 справи. 1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 2, м. Бахмач Бахмацького району Чернігівської області
Р-3395, 5 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 5, с. Британи Комарівського району Чернігівської області
Р-3396, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.
Мринська сільська управа, с. Мрин Носівського району Чернігівської області
Р-3397, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Наумівка Корюківського району Чернігівської області
Р-3398, 2 справи. 1942. Описи, каталог.
Дроздівський пункт «Заготзерно», с. Дроздівка Куликівського району Чернігівської області
Р-3399, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 7, с. Козацьке Новобасанського району Чернігівської області
Р-3400, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 4, с. Новий Биків Новобасанського району Чернігівської області
Р-3401, 1 справа. 1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 3, хутір Запоріжжя Новобасанського району Чернігівської області
Р-3402, 2 справи. 1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Тютюнниця Корюківського району Чернігівської області
Р-3403, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Архівне бюро Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3404, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Чернігівська музична школа, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3405, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Військова команда № 104, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3406, 1 справа. 1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 11, с. Комарівка Комарівського району Чернігівської області
Р-3407, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 2, с. Кропивне Дмитрівського району Чернігівської області
Р-3408, 2 справи. 1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 11, с. Кропивне Дмитрівського району Чернігівської області
Р-3409, 1 справа. 1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 9, с. Комарівка Комарівського району Чернігівської області
Р-3410, 3 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Григорівка Дмитрівського району Чернігівської області
Р-3411, 3 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Новгород-Сіверський маслозавод, м. Новгород-Сіверський Новгород-Сіверського району Чернігівської області

Р-3412, 1 справа. 1941. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Сядричі Чернігівського району Чернігівської області

Р-3413, 7 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 15, с. Комарівка Комарівського району Чернігівської області

Р-3414, 4 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 19, с. Прохори Комарівського району Чернігівської області

Р-3415, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 28, с. Хороше Озеро Комарівського району Чернігівської області

Р-3416, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 27, с. Хороше Озеро Комарівського району Чернігівської області

Р-3417, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 26, с. Хороше Озеро Комарівського району Чернігівської області

Р-3418, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 7, с. Бахмач-2 Бахмацького району Чернігівської області

Р-3419, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 2, хутір Тарасівка Коропського району Чернігівської області

Р-3420, 7 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Фінансовий відділ Коропської районної управи, смт Короп Коропського району Чернігівської області

Р-3421, 3 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 38, с. Мала Загорівка Бахмацького району Чернігівської області

Р-3422, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Козарська сільська управа, с. Козари Носівського району Чернігівської області

Р-3423, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 4, с. Батурин Батуринського району Чернігівської області

Р-3424, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 27, с. Головеньки Батуринського району Чернігівської області

Р-3425, 2 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Красилівка Бахмацького району Чернігівської області

Р-3426, 10 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 10, с. Тиниця Бахмацького району Чернігівської області

Р-3427, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 1, с. Бахмач Бахмацького району Чернігівської області

Р-3428, 7 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 1, с. Тиниця Бахмацького району Чернігівської області

Р-3429, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 8, с. Бахмач-2 Бахмацького району Чернігівської області

Р-3430, 10 справ. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Ховми Борзнянського району Чернігівської області

Р-3431, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Курилівка Понорницького району Чернігівської області

Р-3432, 2 справи. 1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Кобижча Бобровицького району Чернігівської області

Р-3433, 4 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Топчіївський клінкерний завод, с. Топчіївка Олишівського району Чернігівської області

Р-3434, 8 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Бахмацький філіал Чернігівського господарського банку, м. Бахмач Бахмацького району Чернігівської області

Р-3435, 27 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Шабалинів Коропського району Чернігівської області

Р-3436, 15 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Остерська гімназія Остерської районної управи, смт Остер Остерського району Чернігівської області

Р-3438, 22 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Остерська районна управа, смт Остер Остерського району Чернігівської області

Р-3439, 5 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Редакція газети «Вісті Остерщини», смт Остер Остерського району Чернігівської області

Р-3440, 2 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Інспектура освіти Остерської районної управи, смт Остер Остерського району Чернігівської області

Р-3441, 2 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Красулька Остерського району Чернігівської області

Р-3442, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Вовчогірська сільська управа, с. Вовча Гора Остерського району Чернігівської області

Р-3443, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Євминська сільська управа, с. Євминка Остерського району Чернігівської області

Р-3444, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Пекурівська сільська управа, с. Пекурівка Тупичівського району Чернігівської області

Р-3445, 8 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Вихвостівська сільська управа, с. Вихвостів Тупичівського району Чернігівської області

Р-3446, 6 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Свидовецька сільська управа, с. Свидовець Бобровицького району Чернігівської області

Р-3447, 4 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Пекурівка Тупичівського району Чернігівської області

Р-3448, 3 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Чернігівський хлібзавод Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області

Р-3449, 13 справ. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 36, с. Горбачі Бобровицького району Чернігівської області

Р-3450, 2 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 10, с. Вересоч Куликівського району Чернігівської області

Р-3451, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Чернігівський пивоварний завод, м. Чернігів Чернігівської області

Р-3452, 8 справ. 1942. Описи, каталог.

Пологовий будинок відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, с. Носелівка Борзнянського району Чернігівської області

Р-3453, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

1-ша поліклініка Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області

Р-3454, 13 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Чернігівський господарський банк, м. Чернігів Чернігівської області

Р-3456, 1107 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Нотаріальна контора Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області

Р-3457, 16 справ. 1942. Описи, каталог.

Відділ освіти Городнянської районної управи, м. Городня Городнянського району Чернігівської області

Р-3458, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Городищенське сільське споживче товариство Батуринської районної споживчої спілки, с. Городище Батуринського району Чернігівської області

Р-3459, 18 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Городнянська районна управа, м. Городня Городнянського району Чернігівської області

Р-3460, 4 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Відділ охорони здоров'я Батуринської районної управи, с. Батурин Батуринського району Чернігівської області

Р-3462, 2 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 3, с. Бахмач-1 Бахмацького району Чернігівської області

Р-3464, 2 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Юридична консультація Чернігівської міської управи, м. Чернігів Чернігівської області

Р-3465, 13 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Куликівське районне земельне управління Чернігівського обласного земельного управління, с. Куликівка Куликівського району Чернігівської області

Р-3466, 2 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 36, с. Красилівка Бахмацького району Чернігівської області

Р-3467, 4 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 3, м. Бахмач Бахмацького району Чернігівської області

Р-3468, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Бахмацька районна спілка споживчих товариств Чернігівської обласної спілки споживчих товариств, м. Бахмач Бахмацького району Чернігівської області

Р-3469, 5 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Курінська сільська управа, с. Курінь-2 Бахмацького району Чернігівської області

Р-3470, 2 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 20, с. Курінь-2 Бахмацького району Чернігівської області

Р-3471, 10 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Горбівська сільська поліція, с. Горбове Куликівського району Чернігівської області

Р-3472, 3 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 10, с. Комарівка Комарівського району Чернігівської області

Р-3473, 6 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Тупичівське районне земельне управління Чернігівського обласного земельного управління, с. Тупичів Тупичівського району Чернігівської області

Р-3474, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Бахмацьке районне земельне управління Чернігівського обласного земельного управління, м. Бахмач Бахмацького району Чернігівської області

Р-3475, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Миколаївська сільська управа, с. Миколаївка Борзнянського району Чернігівської області

Р-3476, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Виблівська сільська поліція, с. Виблі Куликівського району Чернігівської області

Р-3477, 2 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 54, с. Фастівці Бахмацького району Чернігівської області

Р-3478, 1 справа. 1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Івашківка Тупичівського району Чернігівської області

Р-3479, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Відділ культури і освіти Олишівської районної управи, с. Олишівка Олишівського району Чернігівської області

Р-3480, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Плисківська машинно-тракторна станція Чернігівського управління машинно-тракторними станціями, с. Плиски Бахмацького району Чернігівської області

Р-3481, 1 справа. 1943. Описи, каталог.

Сахнівська сільська управа, с. Сахнівка Березнянського району Чернігівської області

Р-3482, 2 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Бігацький сільський старостат, с. Бігач Березнянського району Чернігівської області

Р-3483, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Стольненська сільська управа, с. Стольне Березнянського району Чернігівської області

Р-3484, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.

Кам'янська сільська управа, с. Кам'янка Березнянського району Чернігівської області

Р-3485, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Івашківська сільська управа, с. Івашківка Тупичівського району Чернігівської області
Р-3486, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Кобижчанська сільська управа, с. Кобижча Бобровицького району Чернігівської області
Р-3487, 4 справи. 1942. Описи, каталог.
Куликівська районна українська допоміжна поліція, с. Куликівка Куликівського району Чернігівської області
Р-3488, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Боромиківська сільська управа, с. Боромики Березнянського району Чернігівської області
Р-3489, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Бірківська сільська управа, с. Бірки Березнянського району Чернігівської області
Р-3490, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Марковецька сільська управа, с. Марківці Бобровицького району Чернігівської області
Р-3491, 2 справи. 1942. Описи, каталог.
Бурівська сільська управа, с. Бурівка Тупичівського району Чернігівської області
Р-3492, 1 справа. 1941. Описи, каталог.
Фінансовий відділ Олишівської районної управи, с. Олишівка Олишівського району Чернігівської області
Р-3493, 19 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Молочний пункт Красилівського маслозаводу, с. Красилівка Олишівського району Чернігівської області
Р-3494, 33 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Бобровиця Чернігівського району Чернігівської області
Р-3495, 30 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Шаповалівський медичний пункт відділу охорони здоров'я Борзнянської районної управи, с. Шаповалівка Борзнянського району Чернігівської області
Р-3496, 1 справа. 1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 6, с. Миколаїв Новобасанського району Чернігівської області
Р-3497, 2 справи. 1943. Описи, каталог.
База Городнянської районної управи, м. Городня Городнянського району Чернігівської області
Р-3498, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 17, с. Пекурівка Тупичівського району Чернігівської області
Р-3500, 11 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 19, с. Пекурівка Тупичівського району Чернігівської області
Р-3501, 12 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Шляховий відділ Понорницької районної управи, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області
Р-3503, 18 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Холминське дільничне лісництво Холминського районного лісництва, с. Холми Холминського району Чернігівської області
Р-3504, 4 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, хутір Свірок Хлоп'яницької сільської управи Понорницького району Чернігівської області
Р-3505, 6 справ. 1941–1942. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 21, с. Топчіївка Олишівського району Чернігівської області
Р-3506, 4 справи. 1941–1942. Описи, каталог.
Команське сільське споживче товариство Новгород-Сіверської районної споживчої спілки, с. Комань Новгород-Сіверського району Чернігівської області
Р-3507, 2 справи. 1941–1942. Описи, каталог.
Новгород-Сіверська районна контора «Заготзерно», м. Новгород-Сіверський Новгород-Сіверського району Чернігівської області
Р-3508, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Новгород-Сіверське дільничне лісництво Новгород-Сіверського головного лісництва, м. Новгород-Сіверський Новгород-Сіверського району Чернігівської області

Р-3509, 12 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Костобобрівське дільничне лісництво Семенівського головного лісництва, с. Костобобер Семенівського району Чернігівської області

Р-3510, 4 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Орликівське дільничне лісництво Семенівського головного лісництва, с. Орликівка Семенівського району Чернігівської області

Р-3512, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Узруєвське дільничне лісництво Грем'яцького головного лісництва, с. Узруй Грем'яцького району Чернігівської області

Р-3513, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Дегтярівське дільничне лісництво Новгород-Сіверського головного лісництва, м. Новгород-Сіверський Новгород-Сіверського району Чернігівської області

Р-3514, 4 справи. 1942. Описи, каталог.

Семенівське дільничне лісництво Семенівського головного лісництва, смт Семенівка Семенівського району Чернігівської області

Р-3515, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Команська сільська управа, с. Комань Новгород-Сіверського району Чернігівської області

Р-3516, 8 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Биринське дільничне лісництво Новгород-Сіверського головного лісництва, м. Новгород-Сіверський Новгород-Сіверського району Чернігівської області

Р-3517, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Житлове управління Новгород-Сіверської міської управи, м. Новгород-Сіверський Новгород-Сіверського району Чернігівської області

Р-3518, 20 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Городищенська сільська управа, с. Городище Березнянського району Чернігівської області

Р-3519, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Жавинська сільська управа, с. Жавинка Чернігівського району Чернігівської області

Р-3520, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 3, с. Вересоч Куликівського району Чернігівської області

Р-3521, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Коропський районний відділ запису актів громадянського стану Коропської районної поліції, смт Короп Коропського району Чернігівської області

Р-3522, 15 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Коропська місцева комендатура, с. Короп Коропського району Чернігівської області

Р-3523, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Коропське районне земельне управління Чернігівського обласного земельного управління, смт Короп Коропського району Чернігівської області

Р-3525, 14 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Відділ культури і освіти Коропської районної управи, смт Короп Коропського району Чернігівської області

Р-3526, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Шляховий відділ Коропської районної управи, смт Короп Коропського району Чернігівської області

Р-3527, 11 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Коропський філіал Чернігівського господарського банку, смт Короп Коропського району Чернігівської області

Р-3528, 4 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Конятинська сільська управа, с. Конятин Коропського району Чернігівської області

Р-3529, 1 справа. 1941–1942. Описи, каталог.

Коропська районна поліція, смт Короп Коропського району Чернігівської області

Р-3530, 14 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Коропська районна ветеринарна лікарня, смт Короп Коропського району Чернігівської області
Р-3531, 7 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Рижки Коропського району Чернігівської області
Р-3532, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, хутір Гаврилівка (с. Оболоння) Коропського району Чернігівської області
Р-3533, 11 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Оболонська сільська управа, с. Оболоння Коропського району Чернігівської області
Р-3534, 2 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Жернівка Коропського району Чернігівської області
Р-3535, 3 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Рождественське Коропського району Чернігівської області
Р-3536, 2 справи. 1942. Описи, каталог.
Добрянська торфорозробка Добрянської районної споживчої спілки, с. Добрянка Добрянського району Чернігівської області
Р-3537, 35 справ. 1942. Описи, каталог.
Ловинська сільська управа, с. Ловинь Добрянського району Чернігівської області
Р-3538, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Добрянська філія Чернігівського господарського банку, с. Добрянка Добрянського району Чернігівської області
Р-3539, 77 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Добрянська міська управа, с. Добрянка Добрянського району Чернігівської області
Р-3540, 8 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Відділ побутових підприємств Добрянської районної управи, с. Добрянка Добрянського району Чернігівської області
Р-3541, 23 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, с. Городище Коропського району Чернігівської області
Р-3542, 7 справ. 1941. Описи, каталог.
Новояриловицька сільська управа, с. Нові Яриловичі Добрянського району Чернігівської області
Р-3543, 13 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сосницька районна управа, смт Сосниця Сосницького району Чернігівської області
Р-3544, 16 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада № 8, с. Вересоч Куликівського району Чернігівської області
Р-3545, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Сосницька районна поліція, смт Сосниця Сосницького району Чернігівської області
Р-3546, 30 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сільськогосподарська громада, хутір Петьків (с. Рябухи) Дмитрівського району Чернігівської області
Р-3547, 2 справи. 1941. Описи, каталог.
Масалаївська сільська управа, хутір Масалаївка Сосницького району Чернігівської області
Р-3548, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
В'юнищенська сільська управа, с. В'юнище Сосницького району Чернігівської області
Р-3549, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Відділ культури і освіти Сосницької районної управи, смт Сосниця Сосницького району Чернігівської області
Р-3550, 19 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Сосницька районна комендатура, смт Сосниця Сосницького району Чернігівської області
Р-3551, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Великоустівська сільська управа, с. Велике Устя Сосницького району Чернігівської області
Р-3552, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.
Сосницький відділ охорони здоров'я Сосницької районної управи, смт Сосниця Сосницького району Чернігівської області
Р-3553, 4 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада «Хлібороб», с. Шабалинів Коропського району Чернігівської області

Р-3554, 5 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сосницький маслозавод, смт Сосниця Сосницького району Чернігівської області

Р-3555, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Сосницька районна споживча спілка Чернігівської обласної споживчої спілки, смт Сосниця Сосницького району Чернігівської області

Р-3556, 12 справ. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада «Куликівка», с. Киріївка Сосницького району Чернігівської області

Р-3557, 2 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Бужанка Коропського району Чернігівської області

Р-3559, 12 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Кошелівка Коропського району Чернігівської області

Р-3560, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Степанівська сільська управа, с. Степанівка Менського району Чернігівської області

Р-3561, 8 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Лісківська сільська управа, с. Ліски Менського району Чернігівської області

Р-3562, 8 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Дягівська сільська управа, с. Дягове Менського району Чернігівської області

Р-3563, 13 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Осьмаківська сільська управа, с. Осьмаки Менського району Чернігівської області

Р-3564, 6 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Фінансовий відділ Менської районної управи, смт Мена Менського району Чернігівської області

Р-3565, 24 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Парафіївський цукровий завод Головного цукрового управління України, с. Парафіївка Ічнянського району Чернігівської області

Р-3567, 1 справа. 1943. Описи, каталог.

Польова комендатура № 197, м. Чернігів Чернігівської області

Р-3568, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.

Штаб кавалерійського дивізіону, смт Короп Коропського району Чернігівської області

Р-3569, 1 справа. 1943. Описи, каталог.

Чернігівська місцева комендатура, м. Чернігів Чернігівської області

Р-3570, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Чернігівський філіал Центральної плодоовочевої контори України, м. Чернігів Чернігівської області

Р-3571, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Печівська сільська управа, с. Печі Комарівського району Чернігівської області

Р-3572, 15 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Мохначівська сільська управа, с. Мохначі Любецького району Чернігівської області

Р-3574, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Староруднянська сільська управа, с. Стара Рудня Городнянського району Чернігівської області

Р-3575, 2 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Оленівське сільське споживче товариство Борзнянського районної спілки споживчих товариств, с. Оленівка Борзнянського району Чернігівської області

Р-3576, 5 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Григорівська машинно-тракторна станція Чернігівського управління машинно-тракторними станціями, с. Григорівка Дмитрівського району Чернігівської області

Р-3577, 9 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Понорницький філіал Чернігівського господарського банку, с. Понорниця Понорницького району Чернігівської області

Р-3578, 5 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Городнянське районне земельне управління Чернігівського обласного земельного управління, м. Городня Городнянського району Чернігівської області

Р-3579, 2 справи. 1942. Описи, каталог.

Комарівське районне земельне управління Чернігівського обласного земельного управління, с. Комарівка Комарівського району Чернігівської області

Р-3582, 1 справа. 1941. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 1, с. Киїнка Чернігівського району Чернігівської області

Р-3584, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарське громадське подвір'я «Рокита», с. Покошичі Понорницького району Чернігівської області

Р-3585, 4 справи. 1941–1942. Описи, каталог.

Авдіївська машинно-тракторна станція Чернігівського управління машинно-тракторними станціями, с. Авдіївка Понорницького району Чернігівської області

Р-3586, 5 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Остерський філіал господарського банку України, смт Остер Остерського району Чернігівської області.

Р-4178, 120 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Андріївський бургомістрат, с. Андріївка Михайло-Коцюбинського району Чернігівської області

Р-4181, 8 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Іваницьке районне земельне управління Чернігівського обласного земельного управління, с. Іваниця Іваницького району Чернігівської області

Р-4182, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.

Дендропарк «Тростянець» Прилуцького головного лісництва, с. Тростянець Іваницького району Чернігівської області

Р-4183, 1 справа. 1941–1943. Описи.

Прилуцький районний сільськогосподарський банк, м. Прилуки Чернігівської області

Р- 4195, 432 справи. 1941–1943. Описи.

Механічний завод Прилуцького міського старостату, м. Прилуки Прилуцького району Чернігівської області

Р-4196, 145 справ. 1941–1943. Описи.

Міський драматичний театр Прилуцького міського старостату, м. Прилуки Чернігівської області

Р-4197, 25 справ. 1941–1943. Описи.

Редакція газети німецьких збройних сил «Український кур'єр», м. Прилуки Чернігівської області

Р-4198, 35 справ. 1941–1943. Описи.

Прилуцька кущова машинно-тракторна станція Чернігівського сільськогосподарського відділу, м. Прилуки Прилуцького району Чернігівської області

Р-4199, 163 справи. 1941–1943. Описи.

Прилуцький м'ятний завод Головної контори ефіро-олійних рослин рейхскомісаріату України, м. Прилуки Прилуцького району Чернігівської області

Р-4200, 37 справ. 1941–1943. Описи.

Прилуцька міська бойня, м. Прилуки Прилуцького району Чернігівської області

Р-4201, 4 справи. 1942–1943. Описи.

Прилуцьке головне лісництво Чернігівської обласної дирекції лісів, м. Прилуки Прилуцького району Чернігівської області

Р- 4202, 140 справ. 1941–1943. Описи.

Склад сільськогосподарських машин Прилуцької машинно-тракторної станції, м. Прилуки Прилуцького району Чернігівської області

Р-4203, 10 справ. 1941–1943. Описи.

Цегельний завод № 1 промислового відділу Прилуцького міського старостату, м. Прилуки Прилуцького району Чернігівської області

Р-4204, 14 справ. 1942–1943. Описи.

Житлове управління Прилуцької міської управи, м. Прилуки Чернігівської області
Р-4205, 36 справ. 1942–1943. Описи.
Прилуцька міська бібліотека Прилуцького міського старостату, м. Прилуки Чернігівської області
Р-4206, 24 справи. 1942–1943. Описи.
Сільськогосподарська громада, хутір Рокитний (м. Прилуки) Прилуцького району Чернігівської області
Р-4207, 45 справ. 1941–1943. Описи.
Прилуцька міська поліклініка, м. Прилуки Прилуцького району Чернігівської області
Р-4208, 166 справ. 1941–1943. Описи.
Рудівська неповна середня школа, с. Рудівка Яблунівського району Чернігівської області
Р-4209, 1 справа. 1941. Описи.
Срібнянський районний сільськогосподарський банк, с. Срібне Срібнянського району Чернігівської області
Р-4210, 35 справ. 1942–1943. Описи.
Малодівицький районний старостат, с. Мала Дівиця Малодівицького району Чернігівської області
Р-4211, 23 справи. 1941–1943. Описи.
Сільськогосподарська громада № 6, хутір Ковтунівка Іваницького району Чернігівської області
Р-4212, 3 справи. 1942–1943. Описи.
Прилуцька чотирикласна неповна середня школа, м. Прилуки Прилуцького району Чернігівської області
Р-4213, 14 справ. 1941. Описи.
Переволочнянський сільський старостат, с. Переволочна Прилуцького району Чернігівської області
Р-4214, 3 справи. 1942–1943. Описи.
Сільськогосподарська громада, с. Ступаківка Іваницького району Чернігівської області
Р-4215, 34 справи. 1941–1943. Описи.
Сільськогосподарська громада, с. Щурівка Іваницького району Чернігівської області
Р-4216, 31 справа. 1941–1943. Описи.
Сільськогосподарська громада № 2, с. Ряшки Іваницького району Чернігівської області
Р-4217, 77 справ. 1941–1943. Описи.
Срібнянська біржа праці, с. Срібне Срібнянського району Чернігівської області
Р-4218, 25 справ. 1942–1943. Описи.
Харитонівський сільський старостат, с. Харитонівка Срібнянського району Чернігівської області
Р-4219, 5 справ. 1941–1943. Описи.
Олексинський сільський старостат, с. Олексинці Срібнянського району Чернігівської області
Р-4220, 14 справ. 1941–1943. Описи.
Гурбинський сільський старостат, с. Гурбинці Срібнянського району Чернігівської області
Р-4221, 11 справ. 1941–1943. Описи.
Никонівський сільський старостат, с. Никонівка Срібнянського району Чернігівської області
Р-4222, 7 справ. 1941–1943. Описи.
Районне земельне управління Срібнянського районного старостату, с. Срібне Срібнянського району Чернігівської області
Р-4223, 6 справ. 1942–1943. Описи.
Побочіївський сільський старостат, с. Побочіївка Срібнянського району Чернігівської області
Р-4224, 7 справ. 1941–1943. Описи.
Сільськогосподарська громада, с. Петрівка Малодівицького району Чернігівської області
Р-4225, 28 справ. 1941–1943. Описи.
Сільськогосподарська громада, с. Товкачівка Малодівицького району Чернігівської області
Р-4226, 12 справ. 1941–1943. Описи.

Канівщинський сільський старостат, с. Канівщина Яблунівського району Чернігівської області

Р-4227, 43 справи. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада № 2, с. Білошапки Яблунівського району Чернігівської області

Р-4228, 29 справ. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство № 23, с. Яблунівка Яблунівського району Чернігівської області

Р-4229, 61 справа. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство, с. Дубовий Гай Яблунівського району Чернігівської області

Р-4230, 6 справ. 1941–1942. Описи.

Громадське господарство № 6, с. Бубнівщина Яблунівського району Чернігівської області

Р-4231, 4 справи. 1941–1942. Описи.

Громадське господарство № 4, с. Білошапки Яблунівського району Чернігівської області

Р-4232, 3 справи. 1942–1943. Описи.

Громадське господарство № 4, с. Яблунівка Яблунівського району Чернігівської області

Р-4233, 5 справ. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство № 3, с. Бубнівщина Яблунівського району Чернігівської області

Р-4234, 5 справ. 1942–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада, с. Заїзд Прилуцького району Чернігівської області

Р-4235, 10 справ. 1942–1943. Описи.

Громадське господарство № 21, с. Яблунівка Яблунівського району Чернігівської області

Р-4236, 19 справ. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство № 8, с. Бубнівщина Яблунівського району Чернігівської області

Р-4237, 20 справ. 1942–1943. Описи.

Громадське господарство № 25, с. Яблунівка Яблунівського району Чернігівської області

Р-4238, 25 справ. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада № 16, с. Сергіївка Яблунівського району Чернігівської області

Р-4239, 18 справ. 1941–1943. Описи.

Фельдшерсько-акушерська школа медично-санітарного відділу Прилуцького міського старостату, м. Прилуки Прилуцького району Чернігівської області

Р-4240, 2 справи. 1942–1943. Описи.

Громадське господарство, с. Богданівка Прилуцького району Чернігівської області

Р-4241, 12 справ. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство, хутір Онищенків Прилуцького району Чернігівської області

Р-4242, 3 справи. 1942. Описи.

Громадське господарство, хутір Трубарівщина Прилуцького району Чернігівської області

Р-4243, 4 справи. 1941–1943. Описи.

Кустівське громадське господарство № 1, м. Прилуки Прилуцького району Чернігівської області

Р-4244, 7 справ. 1941–1943. Описи.

Мамаївське громадське господарство № 1, с. Мамаївка Прилуцького району Чернігівської області

Р-4245, 7 справ. 1941–1943. Описи.

Електроводокомбінат Прилуцького міського старостату, м. Прилуки Чернігівської області

Р-4247, 337 справ. 1941–1943. Описи.

Міжрайонна поліклініка медично-санітарного відділу Прилуцького районного старостату, м. Прилуки Прилуцького району Чернігівської області

Р-4248, 28 справ. 1941–1943. Описи.

Міська лазня Прилуцької міської управи, м. Прилуки Прилуцького району Чернігівської області

Р-4249, 14 справ. 1941–1943. Описи.

Міжрайонна лікарня медично-санітарного відділу Прилуцького районного старостату, м. Прилуки Прилуцького району Чернігівської області

Р-4250, 242 справи. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада, с. Загін Іваницького району Чернігівської області
Р-4251, 17 справ. 1942–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада № 28, с. Смош Іваницького району Чернігівської області
Р-4252, 6 справ. 1941–1943. Описи.

Іваницький маслозавод Чернігівського обласного об'єднання молочної промисловості, с. Іваниця Іваницького району Чернігівської області
Р-4253, 16 справ. 1942–1943. Описи.

Громадське господарство, с. Бережівка Іваницького району Чернігівської області
Р-4254, 14 справ. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство № 1, с. Іваниця Іваницького району Чернігівської області
Р-4255, 3 справи. 1942–1943. Описи.

Громадське господарство № 1, с. Іржавець Іваницького району Чернігівської області
Р-4256, 6 справ. 1942–1943. Описи.

Іваницьке лісництво Прилуцького філіалу головного лісництва, с. Іваниця Іваницького району Чернігівської області
Р-4257, 3 справи. 1942–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада, хутір Степ Іваницького району Чернігівської області
Р-4258, 7 справ. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада, с. Іваниця Іваницького району Чернігівської області
Р-4259, 9 справ. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада, хутір Оникіївка Іваницького району Чернігівської області
Р-4260, 3 справи. 1941–1942. Описи.

Сільськогосподарська громада, хутір Зінченків Іваницького району Чернігівської області
Р-4261, 22 справи. 1942–1943. Описи.

Громадське господарство № 34, с. Рудівка Яблунівського району Чернігівської області
Р-4262, 31 справа. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство № 35, с. Рудівка Яблунівського району Чернігівської області
Р-4263, 8 справ. 1943. Описи.

Громадське господарство № 22, с. Яблунівка Яблунівського району Чернігівської області
Р-4264, 26 справ. 1941–1943. Описи.

Громадське господарство № 1, с. Білошапки Яблунівського району Чернігівської області
Р-4265, 11 справ. 1942–1943. Описи.

Громадське господарство № 3, с. Рудівка Яблунівського району Чернігівської області
Р-4266, 7 справ. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада № 26, с. Канівщина Яблунівського району Чернігівської області
Р-4267, 10 справ. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада, с. Гужівка Ічнянського району Чернігівської області
Р-4268, 13 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада, с. Дорогинка Ічнянського району Чернігівської області
Р-4269, 3 справи. 1941–1942. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 53, с. Монастирище Ічнянського району Чернігівської області
Р-4270, 5 справ. 1942–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада, с. Максимівка Ічнянського району Чернігівської області
Р-4271, 1 справа. 1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада, с. Шиловичі Ічнянського району Чернігівської області
Р-4272, 1 справа. 1943. Каталоги, описи.

Історичний архів Прилуцького районного старостату, м. Прилуки Чернігівської області
Р-4273, 12 справ. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада, с. Харитонівка Срібнянського району Чернігівської області
Р-4274, 16 справ. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада, с. Бурімка Ічнянського району Чернігівської області
Р-4275, 9 справ. 1942–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 33, с. Красляни Прилуцького району Чернігівської області
Р-4276, 7 справ. 1942–1943. Описи.
Сільськогосподарська громада № 17, с. Сергіївка Яблунівського району Чернігівської області
Р-4277, 18 справ. 1942–1943. Описи.
Сільськогосподарська громада, с. Савинці Срібнянського району Чернігівської області
Р-4278, 18 справ. 1941–1943. Описи.
Міжрайонна контора заготівлі технічних культур Прилуцького районного земельного управління, м. Прилуки Прилуцького району Чернігівської області
Р-4279, 19 справ. 1942–1943. Описи.
Лисківський сільський старостат, с. Лиски Прилуцького району Чернігівської області
Р-4280, 1 справа. 1943. Описи.
Інспектура охорони здоров'я Прилуцького районного старостату, м. Прилуки Прилуцького району Чернігівської області
Р-4281, 2 справи. 1942–1943. Описи.
Інспектура народної освіти Прилуцької міської управи, м. Прилуки Чернігівської області
Р-4282, 1 справа. 1941–1943. Описи.
Фабрика жерстяних виробів Прилуцького міського промислового комбінату, м. Прилуки Прилуцького району Чернігівської області
Р-4283, 2 справи. 1942–1943. Описи.
Сільськогосподарська громада № 36, с. Леляки Варвинського району Чернігівської області
Р-4284, 9 справ. 1941–1943. Описи.
Сільськогосподарська громада № 13, с. Світличне Варвинського району Чернігівської області
Р-4285, 6 справ. 1941–1943. Описи.
Варвинський вальцьовий млин Чернігівського млинтресту, с. Варва Варвинського району Чернігівської області
Р-4286, 10 справ. 1941–1942. Описи.
Варвинське відділення Прилуцького сільськогосподарського банку, с. Варва Варвинського району Чернігівської області
Р-4287, 9 справ. 1942–1943. Описи.
Магазин Варвинського сільського споживчого товариства, с. Варва Варвинського району Чернігівської області
Р-4288, 1 справа. 1942. Описи.
Варвинське районне земельне управління Чернігівського обласного земельного управління, с. Варва Варвинського району Чернігівської області
Р-4289, 2 справи. 1942. Описи.
Шляховий відділ Варвинського районного старостату, с. Варва Варвинського району Чернігівської області
Р-4290, 5 справ. 1942–1943. Описи.
Варвинський філіал Прилуцької біржі праці, с. Варва Варвинського району Чернігівської області
Р-4291, 2 справи. 1942–1943. Описи.
Варвинська районна сільськогосподарська інспекція, с. Варва Варвинського району Чернігівської області
Р-4292, 2 справи. 1942–1943. Описи.
Варвинська машинно-тракторна станція Прилуцької міжрайонної сільськогосподарської інспекції, с. Варва Варвинського району Чернігівської області
Р-4293, 1 справа. 1942. Описи.
Калиновицька неповна середня школа, с. Калиновиця Варвинського району Чернігівської області
Р-4294, 1 справа. 1941. Описи.
Дащенківська сільська медична амбулаторія Варвинського районного відділу охорони здоров'я, с. Дащенки Варвинського району Чернігівської області
Р-4295, 1 справа. 1942. Описи.

Варвинське відділення Прилуцького пункту «Заготзерно», с. Варва Варвинського району Чернігівської області

Р-4296, 1 справа. 1942. Описи.

Журавська неповна середня школа, с. Журавка Варвинського району Чернігівської області

Р-4297, 1 справа. 1942. Описи.

Гнідинцівський будинок інвалідів Варвинського районного старостату, с. Гнідинці Варвинського району Чернігівської області

Р-4298, 1 справа. 1942. Описи.

Озерянська неповна середня школа, с. Озеряни Варвинського району Чернігівської області

Р-4299, 1 справа. 1941. Описи.

Гнідинцівський сепараторний пункт Варвинського маслозаводу, с. Гнідинці Варвинського району Чернігівської області

Р-4300, 1 справа. 1942. Описи.

Варвинська неповна середня школа, с. Варва Варвинського району Чернігівської області

Р-4301, 1 справа. 1942. Описи.

Варвинська районна лікарня Варвинського районного старостату, с. Варва Варвинського району Чернігівської області

Р-4302, 1 справа. 1942–1943. Описи.

Варвинський районний фінансовий відділ, с. Варва Варвинського району Чернігівської області

Р-4303, 44 справи. 1941–1943. Описи.

Варвинський маслозавод, с. Варва Варвинського району Чернігівської області

Р-4304, 21 справа. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада № 29, с. Варва Варвинського району Чернігівської області

Р-4305, 18 справ. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада № 8, с. Журавка Варвинського району Чернігівської області

Р-4306, 5 справ. 1941–1942. Описи.

Сільськогосподарська громада, с. Макіївка Варвинського району Чернігівської області

Р-4307, 4 справи. 1942. Описи.

Сільськогосподарська громада № 30, с. Варва Варвинського району Чернігівської області

Р-4308, 11 справ. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада № 14, с. Світличне Варвинського району Чернігівської області

Р-4309, 5 справ. 1942–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада № 34, с. Калиновиця Варвинського району Чернігівської області

Р-4310, 5 справ. 1942–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада № 7, с. Журавка Варвинського району Чернігівської області

Р-4311, 16 справ. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада № 6, с. Журавка Варвинського району Чернігівської області

Р-4312, 9 справ. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада, с. Гнідинці Варвинського району Чернігівської області

Р-4313, 1 справа. 1941. Описи.

Сільськогосподарська громада № 2, с. Озеряни Варвинського району Чернігівської області

Р-4314, 3 справи. 1941–1942. Описи.

Сільськогосподарська громада № 2, с. Антонівка Варвинського району Чернігівської області

Р-4315, 12 справ. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада № 1, с. Антонівка Варвинського району Чернігівської області

Р-4316, 3 справи. 1942. Описи.

Сільськогосподарська громада № 3, с. Антонівка Варвинського району Чернігівської області

Р-4317, 2 справи. 1941–1942. Описи.

Сільськогосподарська громада № 31, с. Варва Варвинського району Чернігівської області

Р-4318, 6 справ. 1942–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада № 17, с. Дащенки Варвинського району Чернігівської області

Р-4319, 2 справи. 1942. Описи.

Сільськогосподарська громада № 16, с. Дащенки Варвинського району Чернігівської області
Р-4320, 2 справи. 1942. Описи.

Сільськогосподарська громада, с. Брагинці Варвинського району Чернігівської області
Р-4321, 1 справа. 1941. Описи.

Сільськогосподарська громада № 26, с. Варва Варвинського району Чернігівської області
Р-4322, 1 справа. 1942. Описи.

Сільськогосподарська громада № 32, с. Варва Варвинського району Чернігівської області
Р-4323, 6 справ. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада № 33, с. Калиновиця Варвинського району Чернігівської області
Р-4324, 11 справ. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада № 35, с. Калиновиця Варвинського району Чернігівської області
Р-4325, 11 справ. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада № 40, с. Озеряни Варвинського району Чернігівської області
Р-4326, 6 справ. 1941–1943. Описи.

Калиновицький сільський старостат, с. Калиновиця Варвинського району Чернігівської області
Р-4327, 2 справи. 1942–1943. Описи.

Варвинський районний старостат, с. Варва Варвинського району Чернігівської області
Р-4328, 13 справ. 1941–1943. Описи.

Остапівський сільський старостат, с. Остапівка Варвинського району Чернігівської області
Р-4329, 2 справи. 1941–1942. Описи.

Сільськогосподарська громада № 12, с. Богдани Варвинського району Чернігівської області
Р-4330, 1 справа. 1942. Описи.

Світличненський сільський старостат, с. Світличне Варвинського району Чернігівської області
Р-4331, 3 справи. 1941–1942. Описи.

Дащенківський сільський старостат, с. Дащенки Варвинського району Чернігівської області
Р-4332, 1 справа. 1942. Описи.

Брагинцівський сільський старостат, с. Брагинці Варвинського району Чернігівської області
Р-4333, 1 справа. 1941–1942. Описи.

Холминська районна українська поліція, с. Холми Холминського району Чернігівської області
Р-4339, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 3, с. Погорільці Холминського району Чернігівської області
Р-4340, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.

Погорільський сільський старостат, с. Погорільці Холминського району Чернігівської області
Р-4341, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Грем'яцький районний бургомістрат, с. Грем'яч Грем'яцького району Чернігівської області
Р-4342, 3 справи. 1941–1943. Описи, каталог.

Іванківський сільський старостат, с. Іванківці Срібнянського району Чернігівської області
Р-4343, 1 справа. 1941–1943. Описи, каталог.

Журавський сільський старостат, с. Журавка Варвинського району Чернігівської області
Р-4344, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Мармизівський сільський старостат, с. Мармизівка Варвинського району Чернігівської області
Р-4345, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.

Варвинський сільський старостат, с. Варва Варвинського району Чернігівської області
Р-4346, 1 справа. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада № 24, с. Лиски Прилуцького району Чернігівської області
Р-4347, 2 справи. 1942. Описи.

Переволочнянська дослідна станція «ВІТІМ», с. Переволочна Прилуцького району Чернігівської області

Р-4348, 12 справ. 1942. Описи.

Краслянське сільське споживче товариство, с. Красляни Прилуцького району Чернігівської області

Р-4349, 7 справ. 1941–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада, с. Маціївка Прилуцького району Чернігівської області

Р-4350, 5 справ. 1942–1943. Описи.

Вишнівський сільський старостат, с. Вишнівка Ічнянського району Чернігівської області

Р-4351, 6 справ. 1941–1942. Каталоги, описи.

Районна лікарня Ічнянського районного старостату, смт Ічня Ічнянського району Чернігівської області

Р-4352, 2 справи. 1942. Каталоги, описи.

Крупичпільський сільський старостат, с. Крупичполе Ічнянського району Чернігівської області

Р-4353, 10 справ. 1941–1942. Каталоги, описи.

Бурімський сільський старостат, с. Бурімка Ічнянського району Чернігівської області

Р-4354, 1 справа. 1942. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 17, с. Світличне Варвинського району Чернігівської області

Р-4355, 3 справи. 1943. Описи.

Ніжинська міська управа, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4360, 107 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Ніжинська міська українська охоронна поліція, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4361, 4 справи. 1941–1943. Каталоги, описи.

Ніжинська районна управа, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4362, 119 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Відділ соціального забезпечення Ніжинської міської управи, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4363, 14 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Відділ охорони здоров'я Ніжинської міської управи, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4364, 273 справи. 1941–1943. Каталоги, описи.

Відділ охорони здоров'я Ніжинської районної управи, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4365, 187 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Відділ місцевого господарства Ніжинської міської управи, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4366, 178 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Відділ культури і освіти Ніжинської міської управи, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4367, 34 справи. 1941–1943. Каталоги, описи.

Ніжинська контора заготівлі зерна, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4368, 33 справи. 1941–1943. Каталоги, описи.

Ніжинська інспекція Чернігівського обласного управління шляхів, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4369, 162 справи. 1941–1943. Каталоги, описи.

Ніжинське головне лісництво, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4370, 143 справи. 1941–1943. Каталоги, описи.

Ніжинська ветеринарна лікарня, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4372, 6 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Ніжинська санітарна станція, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4373, 96 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Ніжинська інкубаторна станція, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4374, 109 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Ніжинська пивзавод, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4375, 61 справа. 1942–1943. Каталоги, описи.
Ніжинський державний млин, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4376, 274 справи. 1941–1942. Каталоги, описи.
Ніжинський засолювальний комбінат Укрторгплодоовочтресту, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4377, 65 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Ніжинський маслозавод Чернігівської обласної контори масляної промисловості, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4378, 109 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Ніжинський бондарний завод, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4379, 33 справи. 1941–1943. Каталоги, описи.
Ніжинський районний пункт заготівлі сіна Чернігівської обласної контори «Заготсіно», м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4380, 421 справа. 1942–1943. Каталоги, описи.
Ніжинська міська поліклініка, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4381, 184 справи. 1941–1943. Каталоги, описи.
Ніжинський міський продовольчий відділ, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4382, 256 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Ніжинський міський кооператив, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4383, 366 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Ніжинська міжрайонна насіннєва база, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4384, 28 справ. 1942–1943. Каталоги, описи.
Ніжинська районна контора заготівлі худоби, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4385, 96 справ. 1942–1943. Каталоги, описи.
Шестимісячні курси німецької мови Ніжинської міської управи, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4386, 19 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Ніжинська фельдшерсько-акушерська школа, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4387, 185 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Музична школа відділу культури та освіти Ніжинської міської управи, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4388, 25 справ. 1942–1943. Каталоги, описи.
Технічна школа Ніжинської міської управи, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4389, 160 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Ніжинська школа садівництва і шовківництва, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4390, 17 справ. 1942. Каталоги, описи.
Ніжинський український драматичний театр, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4391, 28 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Ніжинське церковне управління, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4392, 2 справи. 1942–1943. Каталоги, описи.
Ніжинський історичний архів, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4393, 17 справ. 1941–1942. Каталоги, описи.
Веркіївська сільська управа, с. Веркіївка Ніжинського району Чернігівської області
Р-4394, 98 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Переяслівська сільська управа, с. Переяслівка Ніжинського району Чернігівської області
Р-4395, 32 справи. 1941–1943. Каталоги, описи.

Кунашівська сільська управа, с. Кунашівка Ніжинського району Чернігівської області
Р-4396, 1 справа. 1942–1943. Каталоги, описи.
Сільська управа, с. Почекіна Станція Ніжинського району Чернігівської області
Р-4397, 7 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Пашківська сільська управа, с. Пашківка Ніжинського району Чернігівської області
Р-4398, 7 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Кагарликівська сільська управа, с. Кагарлики Ніжинського району Чернігівської області
Р-4400, 3 справи. 1943. Каталоги, описи.
Титівська сільська управа, с. Титівка Ніжинського району Чернігівської області
Р-4403, 12 справ. 1941–1942. Каталоги, описи.
Липово-Різька сільська управа, с. Липовий Ріг Ніжинського району Чернігівської області
Р-4404, 7 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Талалаївська сільська управа, с. Талалаївка Ніжинського району Чернігівської області
Р-4406, 47 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Крутівська сільська управа, с. Крути Ніжинського району Чернігівської області
Р-4408, 8 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Хорошеозерська сільська управа, с. Хороше Озеро Комарівського району Чернігівської області
Р-4409, 3 справи. 1942. Каталоги, описи.
Безуглівська сільська управа, с. Безуглівка Ніжинського району Чернігівської області
Р-4412, 45 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Печівська сільська управа, с. Печі Ніжинського району Чернігівської області
Р-4413, 2 справи. 1943. Каталоги, описи.
Сільськогосподарська громада № 65, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4414, 44 справи. 1941–1943. Каталоги, описи.
Сільськогосподарська громада № 66, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4415, 102 справи. 1941–1943. Каталоги, описи.
Сільськогосподарська громада № 68, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4416, 41 справа. 1941–1943. Каталоги, описи.
Сільськогосподарська громада № 69, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4417, 18 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Сільськогосподарська громада № 29, с. Переяслівка Ніжинського району Чернігівської області
Р-4418, 20 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Сільськогосподарська громада № 38, с. Кагарлики Ніжинського району Чернігівської області
Р-4419, 4 справи. 1942–1943. Каталоги, описи.
Сільськогосподарська громада № 42, с. Кунашівка Ніжинського району Чернігівської області
Р-4420, 42 справи. 1941–1942. Каталоги, описи.
Сільськогосподарська громада № 54, с. Талалаївка Ніжинського району Чернігівської області
Р-4421, 4 справи. 1941–1942. Каталоги, описи.
Сільськогосподарська громада № 8, с. Веркіївка Ніжинського району Чернігівської області
Р-4422, 24 справи. 1941–1943. Каталоги, описи.
Сільськогосподарська громада № 9, с. Веркіївка Ніжинського району Чернігівської області
Р-4423, 24 справи. 1941–1943. Каталоги, описи.
Ніжинська школа № 22, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4424, 5 справ. 1942. Каталоги, описи.
Ніжинська школа № 11, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4425, 7 справ. 1942. Каталоги, описи.
Ніжинська школа № 8, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-4426, 15 справ. 1942. Каталоги, описи.
Сільськогосподарська громада № 7, с. Веркіївка Ніжинського району Чернігівської області
Р-4427, 29 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Сільськогосподарська громада № 6, с. Веркіївка Ніжинського району Чернігівської області
Р-4428, 8 справ. 1942–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 26, с. Нова Басань Новобасанського району Чернігівської області

Р-4430, 22 справи. 1941–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 27, с. Нова Басань Новобасанського району Чернігівської області

Р-4431, 37 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 24(34), с. Нова Басань Новобасанського району Чернігівської області

Р-4432, 126 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Лосинівська районна заготівельна контора, с. Лосинівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4433, 7 справ. 1942–1943. Каталоги, описи.

Яхнівське державне господарство, с. Яхнівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4434, 12 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 32–13, с. Велика Дорога Лосинівського району Чернігівської області

Р-4435, 16 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 24, с. Вікторівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4436, 18 справ. 1942–1943. Каталоги, описи.

Лосинівська сільська управа, с. Лосинівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4437, 21 справа. 1941–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 24, с. Галиця Лосинівського району Чернігівської області

Р-4438, 26 справ. 1941–1942. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 5, с. Лосинівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4439, 35 справ. 1942–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 15–36, с. Гармащина Лосинівського району Чернігівської області

Р-4440, 26 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Лосинівська районна управа, с. Лосинівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4441, 11 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 7, с. Лосинівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4442, 5 справ. 1942–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 6, с. Лосинівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4443, 6 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 33, с. Богданівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4444, 3 справи. 1941–1942. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 31, с. Червоний Колодязь Лосинівського району Чернігівської області

Р-4445, 3 справи. 1941–1942. Каталоги, описи

Сільськогосподарська громада № 23, с. Галиця Лосинівського району Чернігівської області

Р-4446, 4 справи. 1942. Каталоги, описи.

Червоноколодязька сільська управа, с. Червоний Колодязь Лосинівського району Чернігівської області

Р-4447, 25 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 22, с. Галиця Лосинівського району Чернігівської області

Р-4448, 8 справ. 1941–1942. Каталоги, описи.

Галицька сільська управа, с. Галиця Лосинівського району Чернігівської області

Р-4449, 17 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 35, с. Гармащина Лосинівського району Чернігівської області

Р-4450, 29 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 9, с. Лосинівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4452, 8 справ. 1942–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 14, с. Червоний Колодязь Лосинівського району Чернігівської області

Р-4454, 2 справи. 1942–1943. Каталоги, описи.

Богданівська сільська управа, с. Богданівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4455, 9 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Лосинівський паспортний стіл, с. Лосинівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4456, 3 справи. 1942–1943. Каталоги, описи.

Лосинівська районна спілка споживчих товариств, с. Лосинівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4457, 3 справи. 1942. Каталоги, описи.

Галицька школа № 2, с. Галиця Лосинівського району Чернігівської області

Р-4458, 2 справи. 1942. Каталоги, описи.

Калинівська школа, с. Калинівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4459, 2 справи. 1942. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 26, с. Галиця Лосинівського району Чернігівської області

Р-4460, 5 справ. 1942–1943. Каталоги, описи.

Відділ культури і освіти Лосинівської районної управи, с. Лосинівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4461, 1 справа. 1942. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 41, с. Татарівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4462, 2 справи. 1942. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 12, 22, с. Велика Кошелівка Ніжинського району Чернігівської області

Р-4463, 1 справа. 1942–1943. Каталоги, описи.

Гармащинський сільський кооператив, с. Гармащина Лосинівського району Чернігівської області

Р-4466, 2 справи. 1942–1943. Каталоги, описи.

Сальненський сільський кооператив, с. Сальне Лосинівського району Чернігівської області

Р-4467, 5 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 30, с. Вікторівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4468, 1 справа. 1942–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 20, с. Вікторівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4469, 2 справи. 1942–1943. Каталоги, описи.

Татарівський медичний пункт, с. Татарівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4470, 1 справа. 1943. Каталоги, описи.

Лосинівська районна комендатура, с. Лосинівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4471, 1 справа. 1942. Каталоги, описи.

Лосинівський філіал господарського банку, с. Лосинівка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4472, 2 справи. 1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 48, с. Макіївка Лосинівського району Чернігівської області

Р-4473, 2 справи. 1942. Каталоги, описи.

Червоноколодязьке сільське споживче товариство, с. Червоний Колодязь Лосинівського району Чернігівської області

Р-4474, 1 справа. 1942–1943. Каталоги, описи.

Ніжинська біржа праці, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4475, 198 справ. 1942–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 8, смт Носівка Носівського району Чернігівської області

Р-4476, 7 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 51, с. Ведмедівка Носівського району Чернігівської області

Р-4477, 26 справ. 1942–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 15, с. Андріївка Носівського району Чернігівської області

Р-4478, 7 справ. 1942–1943. Каталоги, описи.

Петрівське відділення Новобиківського цукрового комбінату, с. Новий Биків Новобасанського району Чернігівської області

Р-4479, 25 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Новобасанська районна управа, с. Нова Басань Новобасанського району Чернігівської області

Р-4480, 2 справи. 1942. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 50, с. Талалаївка Ніжинського району Чернігівської області

Р-4481, 19 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 40, с. Кагарлики Ніжинського району Чернігівської області

Р-4482, 24 справи. 1941–1943. Каталоги, описи.

Ніжинське державне господарство, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4483, 5 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Відділ запису актів громадянського стану Ніжинської міської управи, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4484, 37 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 46, с. Хотинівка Носівського району Чернігівської області

Р-4485, 4 справи. 1942. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 70, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4486, 21 справа. 1941–1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 26, с. Володькова Дівиця Носівського району Чернігівської області

Р-4487, 2 справи. 1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 7, с. Носівка Носівського району Чернігівської області

Р-4488, 1 справа. 1943. Каталоги, описи.

Сільськогосподарська громада № 33, с. Мильники Ніжинського району Чернігівської області

Р-4489, 4 справи. 1941–1942. Каталоги, описи.

Відділ культури і освіти Ніжинської районної управи, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4490, 3 справи. 1941–1943. Каталоги, описи.

Ніжинський філіал сільськогосподарського банку, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області

Р-4492, 434 справи. 1942–1943. Каталоги, описи.

Новоборовицький сільський старостат, с. Нові Боровичі Сновського району Чернігівської області

Р-4648, 3 справи. 1942–1943. Описи, каталог.

Корюківська районна поліція, смт Корюківка Чернігівської області

Р-4649, 3 справи. 1942. Описи, каталог.

Сільськогосподарська громада, с. Сокиринці Срібнянського району Чернігівської області

Р-4657, 29 справ. 1942–1943. Описи.

Сільськогосподарська громада № 12, с. Олишівка Олишівського району Чернігівської області

Р-4678, 1 справа. 1943. Описи, каталог.

Слободський медичний пункт, с. Слобода Олишівського району Чернігівської області

Р-4679, 1 справа. 1942–1943. Описи, каталог.

Олишівська районна лікарня, с. Олишівка Олишівського району Чернігівської області

Р-4680, 7 справ. 1942–1943. Описи, каталог.

Новгород-Сіверський філіал Чернігівського господарського банку, м. Новгород-Сіверський Новгород-Сіверського району Чернігівської області

Р-4682, 41 справа. 1942–1943. Описи, каталог.

Великокошелівська сільська управа, с. Велика Кошелівка Ніжинського району Чернігівської області

Р-4738, 1 справа. 1943. Каталоги, описи.

Заньківський сільський кооператив, с. Заньки Ніжинського району Чернігівської області
Р-4739, 2 справи. 1941–1943. Каталоги, описи.
Сновська районна управа, м. Сновськ Сновського району Чернігівської області
Р-4740, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Тупичівська районна управа, с. Тупичів Тупичівського району Чернігівської області
Р-4745, 7 справ. 1941–1943. Описи, каталог.
Переписький сільський старостат, с. Перепис Добрянського району Чернігівської області
Р-4749, 2 справи. 1941–1943. Описи, каталог.
Старобасанський сільський старостат, с. Стара Басань Бобровицького району Чернігівської області
Р-4931, 1 справа. 1942–1943. Каталоги, описи.
Семенівська сільська управа, с. Семенівка Березнянського району Чернігівської області
Р-4992, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Бігацька сільська управа, с. Бігач Березнянського району Чернігівської області
Р-4993, 2 справи. 1941–1942. Описи, каталог.
Бахмацька міська управа, м. Бахмач Бахмацького району Чернігівської області
Р-5021, 11 справ. 1941–1943. Каталоги, описи.
Фінансовий відділ Березнянської районної управи, смт Березна Березнянського району Чернігівської області
Р-5023, 7 справ. 1942–1943. Описи, каталог.
Носівська районна споживча спілка Чернігівської обласної споживчої спілки, м. Носівка Носівського району Чернігівської області
Р-5024, 1 справа. 1941–1942. Каталоги, описи.
Відділ культури і освіти Носівської районної управи, с. Носівка Носівського району Чернігівської області
Р-5025, 2 справи. 1941–1942. Каталоги, описи.
Носівське державне господарство, смт Носівка Носівського району Чернігівської області
Р-5026, 1 справа. 1943. Каталоги, описи.
Відділ харчування Ніжинської міської управи, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-5028, 2 справи. 1942–1943. Каталоги, описи.
Сільськогосподарська громада № 68, м. Ніжин Ніжинського району Чернігівської області
Р-5030, 5 справ. 1943. Каталоги, описи.
Сосницький районний відділ біржі праці, смт Сосниця Сосницького району Чернігівської області
Р-5091, 1 справа. 1942. Описи, каталог.
Промислове господарство Талалаївської районної управи, с. Талалаївка Сумської області
Р-8874, 4 справи. 1941–1943. Описи.
Кераміко-цегельний завод промислового господарства Талалаївської районної управи, с. Талалаївка Талалаївського району Сумської області
Р-8875, 8 справ. 1942–1943. Описи.
Гаврилівське сільське споживче товариство Роменської міжрайонної спілки споживчих товариств, с. Гаврилівка Талалаївського району Сумської області
Р-8876, 6 справ. 1942–1943. Описи.
Болотницьке сільське споживче товариство Роменської міжрайонної спілки споживчих товариств, с. Болотниця Талалаївського району Сумської області
Р-8877, 6 справ. 1941–1943. Описи.
Болотницька сільська управа, с. Болотниця Талалаївського району Сумської області
Р-8878, 5 справ. 1942–1943. Описи.
Юрковецька сільська управа, с. Юрківці Талалаївського району Сумської області
Р-8879, 10 справ. 1941–1943. Описи.
Гаврилівська сільська управа, с. Гаврилівка Талалаївського району Сумської області
Р-8880, 20 справ. 1941–1943. Описи.
Співаківська сільська управа, с. Співакове Талалаївського району Сумської області
Р-8881, 3 справи. 1942–1943. Описи.

Талалаївська сільська управа, с. Талалаївка Талалаївського району Сумської області
Р-8882, 15 справ. 1941–1943. Описи.
Березівська сільська управа, с. Березівка Талалаївського району Сумської області
Р-8883, 2 справи. 1942–1943. Описи.
Талалаївська районна управа, с. Талалаївка Талалаївського району Сумської області
Р-8884, 8 справ. 1942–1943. Описи.
Талалаївський районний пункт «Заготзерно» Сумської обласної контори «Заготзерно», с. Талалаївка Талалаївського району Сумської області
Р-8885, 1 справа. 1942–1943. Описи.

Фонди організацій та формувань радянського руху Опору

Чернігівський підпільний обком КП(б)У, м. Чернігів Чернігівської області
П-139, 250 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Чернігівська обласна комісія з розслідування злочинів нацистських загарбників, м. Чернігів Чернігівської області
Р-3013, 139 справ. 1943–1961. Описи, каталог.

Архівні колекції

Колекція документів «Чернігівщина в роки Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.»
Р-1376, 681 справа. 1941–1986. Описи, каталог.
Колекція документів Чернігівської обласної комісії з історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.
Р-1429, 234 справи. 1941–1947. Описи, каталог.
Колекція листів і листівок радянських громадян з німецької неволі
Р-3291, 216 справ. 1941–1943. Описи, каталог.

I.29

Державний архів м. Києва

04060, м. Київ-60, вул. О. Теліги, 23
Тел. (044) 440-62-66
Факс (044) 440-54-16
E-mail: arhiv@arhiv.kyiv-city.gov.ua
Web: http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra27

Більшість документів, що відображає добу нацистської окупації м. Києва, зберігається у Державному архіві Київської області та ЦДАВО України. До реєстру довідника включено 2 фонди: 1 – Київської обласної та міської комісії сприяння державній комісії зі встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам СРСР (ф. Р-1265) та ф. Р-1584, що представляє *колекційні зібрання* архіву. Мова документів – російська.

До довідника не включено фонди радянських органів влади і управління, у документах яких також міститься інформація про події окупації м. Києва. Зокрема:

ф. Р-4 «Управління народної освіти виконкому Київської міської Ради народних депутатів» (усього 2772 справи за 1927–1982 рр.), серед документів якого є списки страчених, закатованих, відправлених гестапо до Німеччини вчителів київських шкіл;

ф. Р-16 «Радянська районна державна адміністрація м. Києва» (4043 справи за 1943–2002 рр.), де представлені документи про знищення окупантами громадян м. Києва;

ф. Р-17 «Виконавчий комітет Шевченківської міської Ради народних депутатів м. Києва» (2869 справ за 1943–1992 рр.), що вміщує списки громадян, примусово вивезених до Німеччини під час окупації міста.

До групи *фондів радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни,* довідника віднесено фонд Київської обласної та міської комісії сприяння державній комісії зі встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і завданих ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам СРСР (ф. Р-1265). Документи надійшли до архіву від Виконавчого комітету Київської міської Ради депутатів трудящих згідно з актом від 29 грудня 1966 р. Це – постанови Раднаркому про затвердження інструкцій та цінників із проведення обліку збитків, акти збитків, завданих нацистськими окупантами установам, організаціям та громадянам м. Києва та Київської області у 1941–1943 рр.

Архівні колекції репрезентує ф. Р-1584 «Колекція документів патолого-анатомічної та судової експертизи спеціальної комісії з розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників у таборах радянських військовополонених у м. Цайтхайн під час Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр. (з особового архіву майора медичної служби Іскри – члена комісії)». У фонді зберігаються документи, що засвідчують санітарно-епідеміологічний стан табору; протоколи ексгумації, висновки спеціальної комісії щодо скоєних злочинів.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди радянських комісій та установ, що проводили розслідування злочинів нацистських окупантів, встановлення заподіяних ними збитків, досліджували історію Великої Вітчизняної війни

Київська обласна та міська комісії сприяння державній комісії зі встановлення та розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників та їхніх спільників і заподіяних ними збитків громадянам, колгоспам, громадським організаціям, державним підприємствам та установам СРСР (під час війни 1941–1945 рр.), м. Київ

Ф. Р-1265, 62 справи. 1943–1945. Описи, каталог.

Архівні колекції

Колекція документів патолого-анатомічної та судової експертизи спеціальної комісії з розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників у таборах радянських військовополонених у м. Цайтхайн під час Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр. (з особового архіву майора медичної служби Іскри – члена комісії)

Ф. Р-1584, 13 справ. 1946, 1948. Описи, каталог.

1.30

Державний архів м. Севастополя

99059, м. Севастополь, просп. Героїв Сталінграда, 64
Тел. (0692) 41-66-45, 41-67-02
E-mail: gosarhiv@bios.iuf.net
Web: http://www.gosarhiv.sev.net.ua;
http://www.archives.gov.ua/Archives/index.php?ra28

В архіві зберігаються 2 фонди, що відображають добу нацистської окупації м. Севастополя, 1 – належить до *«окупаційних фондів»* (ф. Р-312), 1 – до *архівних колекцій* (ф. Р-225). Відомості про ці фонди подано у довіднику. Мова документів – російська (у фонді Р-312 є записи німецькою мовою).

До довідника не включено фонди радянських органів влади й управління, у документах яких також міститься інформація, що стосується подій, що мали місце у м. Севастополь під час нацистської окупації. Зокрема, до складу фондів Севастопольської міської ради народних депутатів (ф. Р-79 чс, усього – 9245 справ за 1920–1941, 1943–1995 pp.), виконавчого комітету Балаклавської районної ради депутатів трудящих м. Севастополя (ф. Р-430 чс, 922 справи за 1921–1936, 1944–1957 pp.), Управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету Севастопольської міської ради народних депутатів (ф. Р-45 чс, 1727 справ за 1920, 1921, 1929–1934, 1944–1999 pp.) увійшли документи (зведені акти) комісії зі встановлення та розслідування злодіянь немецько-фашистських окупантів та заподіяних ними збитків по м. Севастополю.

Групу *«окупаційних фондів»* архіву представляють документи фонду «Адресні листки жителів міста Севастополя в період німецько-фашистської окупації 1942–1944 pp.» (ф. Р-312). До складу фонду входять адресні

листки мешканців міста, що відображають діяльність *паспортних столів російської (цивільної) допоміжної поліції* в окупованому Севастополі. Реєстрація населення проводилася з метою виявлення партійного і радянського активу, працівників державного апарату, учасників оборони м. Севастополя; встановлення кількості працездатного населення та можливостей використання людського ресурсу окупаційною владою, виявлення осіб призовного віку, єврейської національності, а також тих, хто погодився на співпрацю з окупантами. Документи фонду містять інформацію про діяльність підприємств, установ, навчальних закладів міста; фіксують назви вулиць, населених пунктів, районів м. Севастополя окупаційного періоду.

Архівні колекції архіву представлено зібранням домових книг жителів міста (ф. Р-225). У фонді зберігаються домові книги для прописки громадян, що мешкали у м. Севастополі у 1933–1947 рр. Документи колекції відображають і назви вулиць, дані про підприємства, установи, навчальні заклади, що існували під час нацистської окупації. В окремих домових книгах за 1942–1944 рр. є позначки щодо реєстрації громадян паспортистами цивільної поліції.

РЕЄСТР ФОНДІВ

Фонди органів управління, організацій, установ, підприємств і формувань, які здійснювали режим окупації або діяли під контролем окупаційної влади («окупаційні фонди»)

Адресні листки жителів м. Севастополя в період німецько-фашистської окупації 1942–1944 рр.

Ф. Р-312, 510 справ. 1942–1944. Опис.

Архівні колекції

Колекція домових книг громадян, які проживали в м. Севастополі в 1933–1947 рр.

Ф. Р-225, 138 справ. 1933–1947. Опис.

Розділ

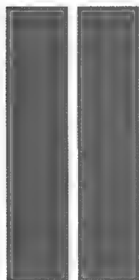

ОКУПАЦІЯ: ЗУПИНЕНІ МИТТЄВОСТІ

Фотодокументи Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного

работы в Германию. Родители провожают ее.

Представлені у виданні фотодокументи є складовою документальної бази ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного – єдиної в Україні спеціалізованої архівної установи, що зберігає документи Національного архівного фонду на нетрадиційних носіях інформації (скло, плівка, метал, різні види пластичних мас). Архівні фонди становлять понад 460 тис. одиниць зберігання кінофотофоновідеодокументів, які в образній формі відтворюють події суспільно-політичного, соціально-економічного і культурного життя народу України від середини XIX ст. до сьогодення.

Включені до реєстру довідника фотодокументи подано за чотирма тематичними блоками.

До ***першого блоку «Окупація: побут, руїна, голокост»*** *включено фотодокументи, що відтворюють життя в Україні за часів нацистської окупації; розповідають про «новий порядок», запроваджений окупаційною владою, про знищення нацистами радянських військовополонених і цивільного населення, вивезення населення на роботи до Німеччини. До цього блоку введено групу світлин з альбому Großappell der Freiwilligen-Schützen-Division «Galizien» (Lemberg, 18 Iuli 1943), на яких зафіксовано урочистості з нагоди початку формування частин дивізії СС «Галичина» у Львові. Частина фотознімків, зроблених уже після визволення населених пунктів України, відтворює наслідки окупаційного режиму – зруйновані міста і села, пограбовані й знищені промислові підприємства, заклади науки й культури, архітектурні пам'ятки тощо.*

Другий блок «Рух Опору: радянські партизани» *вміщує фотодокументи про радянський партизанський рух періоду німецько-радянської війни в Україні й на Кримському півострові. Переважна більшість з них належить до 1943–1944 рр.– часу активізації партизанської боротьби. Фотодокументи містять інформацію про діяльність окремих партизанських загонів, з'єднань, масово-політичну роботу, стосунки з населенням на окупованій території, про командний склад партизанських угруповань, перебування у партизанському русі представників інших народів, які від співпраці з нацистами перейшли до боротьби з ними.*

Третій блок *фотодокументів* ***«Рух Опору: бійці УПА»*** *представляє ще одну складову українського руху Опору – збройні формування ОУН–УПА. Це – портрети та групові знімки членів цих організацій.*

До ***четвертого блоку «Окупація крізь призму нацистської пропаганди»*** *включено 45 фотодокументів, що публікуються вперше. Це репродукції з пропагандистських плакатів з фондів Науково-довідкової бібліотеки центральних державних архівів України, які до 1991 р. перебували на секретному зберіганні. Їх тематика співзвучна з інформацією, репрезентованою попередніми трьома блоками. Переважна більшість з них належить до періоду 1941–1942 рр., характерною рисою якого є лояльне ставлення певної частини населення до окупаційного режиму. Серед них – документи, які охоплюють питання вербування громадян на роботи до Німеччини, пожвавлення релігійного життя, створення добровольчих формувань, відновлення господарської діяльності тощо.*

Включені до реєстру фотодокументи є цінним джерелом для дослідження історії України періоду нацистської окупації.

Підготувала – головний спеціаліст відділу використання інформації документів ЦДКФФА ім. Г. С. Пшеничного
Тетяна ЄМЕЛЬЯНОВА

Жителька одного із сіл України гасить рештки вогню на згарищі своєї хати. Вересень 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230455

Трактор, надісланий з Німеччини для сільськогосподарських робіт. Україна, 1941–1942 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230452

Священик відправляє богослужіння для жителів одного із сіл України. Вересень 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230456

II.1

Окупація: побут, руїна, голокост

Житель одного із сіл Чернігівської області біля руїн свого будинку. 1943 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-174986

Німецькі солдати на Хрещатику. Київ, 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-16335

Реєстрація чоловіків на біржі праці. Київ, 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-17096

Відправлення радянських жінок до Німеччини з Київського залізничного вокзалу. Київ, 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-67937

Пожежа в Києві. 24 вересня 1941 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного,
од. обл. 2-39335

Реєстрація молоді на біржі праці. Київ, 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-17094

Група жінок на Вокзальній площі перед відправленням до Німеччини. Київ, 1942 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-17089

Нацистське командування на Аскольдовій могилі в м. Києві. 1941 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-11399

Кияни на Київському залізничному вокзалі перед відправленням на роботу до Німеччини. Київ, 1942 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-174608

Німецькі солдати в м. Києві. 1941 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-19482

Жінка з дитиною на руїнах будинку. Україна, 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-125080

Вид порту в окупованому м. Миколаєві. 8 жовтня 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-183892

Жителі одного з окупованих нацистами міст України слухають трансляцію по радіо повідомлення вермахту. Вересень 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-183832

Трибуна мітингу в м. Перемишлі з нагоди прийняття 30 червня 1941 р. Акта про відновлення Української держави. 7 липня 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-154072

Підрозділ велосипедистів німецького самокатного ескадрону на одній з вулиць м. Ворошиловграда. 28 липня 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-184007

Демонстрація цивільного населення в м. Рівному. Липень 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-213594

Відправлення радянських громадян на примусові роботи до Німеччини. Київ, 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-17128

Жителі Київщини на шляху до збірного пункту перед відправленням до Німеччини. Київ, 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-17127

Майбутні остарбайтери на станції Ковель перед відправленням до Німеччини. м. Ковель Волинської обл., 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-118489

Підготовка сільгосптехніки до весняної сівби в одному з окупованих сіл України. 18 травня 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-183973

Годинникова майстерня в одному з окупованих населених пунктів СРСР. 15 травня 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-183998

Благовіщенський базар в окупованому м. Харкові. 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-57359

Біржа праці по вул. Смирнова (нині – Вознесенський узвіз). Київ, 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-17095

Зустріч німецького генерал-губернатора Г. Франка в м. Копичинці Тернопільської обл. 29 липня 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-184070

Майбутні остарбайтери на ст. Фастів перед відправленням до Німеччини. Київська обл., 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-17097

Німецькі солдати забивають порося. Україна, серпень 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-8436

Поліцаї забирають корову у селянки. Україна, 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-53206

Жителі одного з окупованих населених пунктів СРСР за роботою на лісопильному заводі. 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-184000

Спеціальний магазин для фольксдойче. Київ, 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-42488

Німецький танк на одній з вулиць окупованого м. Харкова. 20 липня 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-183888

Доставляння деревини до лісопильного заводу, що будується. Україна, 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-183979

Виступ духового оркестру під час відвідання німецькою адміністрацією громадського господарства на окупованій території Дніпропетровської області. 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-149717

Німецька адміністрація під час відвідання громадського господарства на окупованій території Дніпропетровської області. 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-190004

Кафе «Мюнхен» у будинку по вул. К. Лібкнехта у м. Харкові. 23 серпня 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-12186

Жінка з дитиною біля однієї з землянок, в яких жили працівники громадського господарства на окупованій території Дніпропетровської області. 1942–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-190002

Громадське господарство на окупованій території Дніпропетровської області. 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-190006

Селяни вітають сільськогосподарського керівника в одному з окупованих районів України. 28 серпня 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-183855

Площа Спартака в м. Києві, перейменована нацистами на площу фон Шлейфера. 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-29810

Артисти театру «Веселий Львів» в гостях у вояків 14-ї дивізії військ СС «Галичина». 1943–1944 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-153924

Вироби з міді, підготовлені для вивезення до Німеччини, на вул. Васильківській у м. Києві. Листопад 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-67751

Рейхсміністр А. Розенберг на руїнах Успенського собору Києво-Печерської лаври. Київ, 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-40942

Нацистські окупанти на руїнах Успенського собору Києво-Печерської лаври. Київ, 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-40941

Мітинг-парад з нагоди початку формування частин дивізії СС «Галичина» в м. Львові. 18 липня 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-189026

Кияни на одній з вулиць окупованого міста. 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-183933

Мітинг-парад з нагоди початку формування частин дивізії СС «Галичина» в м. Львові. 18 липня 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-189048

Мітинг-парад з нагоди початку формування частин дивізії СС «Галичина» в м. Львові. 18 липня 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-189055

Кіннотники в національному одязі на мітингу-параді з нагоди початку формування частин дивізії СС «Галичина» в м. Львові. 18 липня 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-189047

Мітинг-парад з нагоди початку формування частин дивізії СС «Галичина» в м. Львові. 18 липня 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-189016

Кіннотники в національному одязі на мітингу-параді з нагоди початку формування частин дивізії СС «Галичина» в м. Львові. 18 липня 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-189041

Жінки на будівництві дороги Київ – Бориспіль. Київська обл., серпень 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. П-8376

Демонстрація жителів м. Львова під час мітингу-параду з нагоди початку формування частин дивізії СС «Галичина». 8 липня 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-189038

Будівництво дороги Київ – Бориспіль. Київська обл., серпень 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. П-8374

Мати з дітьми у дворі біля свого житла в робітничому кварталі на Подолі. Київ, липень 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. П-8347

Мати з дітьми у дворі біля будинку в робітничому кварталі на Подолі. Київ, липень 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. П-8348

Жінка з дитиною у дворі біля свого житла на Подолі. Київ, липень 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. П-8354

Жінка готує їжу у дворі біля свого житла на Подолі. Київ, липень 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. П-8356

Вуличний майстер з ремонту взуття на одній з вулиць м. Києва. Липень 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. П-8367

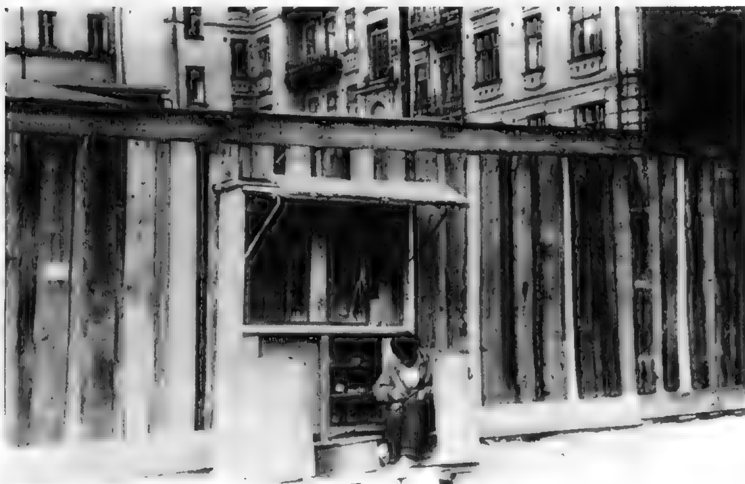

Пам'ятник на могилі Т. Г. Шевченка. Канів Київської обл., 1944 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-143125

Німецькі автомобілі біля будинку військової комендатури (вул. Кірова, 5). Київ, 1942–1943 рр.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. П-8417

В одному із залів пограбованого нацистами Старокостянтинівського краєзнавчого музею, м. Старокостянтинів Кам'янець-Подільської обл., квітень 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-160417

Книгосховище зруйнованої бібліотеки ім. В. Г. Короленка в м. Харкові. 23 квітня 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-11676

Залізничний вокзал у м. Харкові. 23 серпня 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-23201

Одна з вулиць м. Тернополя після звільнення міста від нацистських окупантів. Квітень 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-117167

Панорама м. Тернополя після звільнення від нацистських окупантів. 26 квітня 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-68050

Спалене нацистами село в Рівненській області. 1941–1942 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-44685

Зруйнований Сумський машинобудівний завод ім. М. В. Фрунзе. Суми, серпень – вересень 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-160017

Зруйнований нацистськими окупантами меморіальний будинок-музей В. Г. Короленка в м. Полтаві. 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-67913

Вид зруйнованого с. Порскалівка Полтавської області. 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 4-17695

Вид Одеського порту, зруйнованого нацистськими окупантами. Одеса, 22 жовтня 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-17723

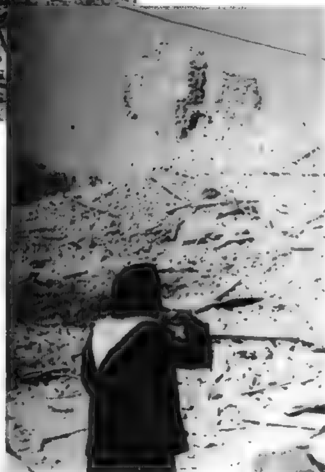

Жителька м. Кременчука Мойсеєнко біля руїн Успенської церкви. Полтавська обл., 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-3518

Жителі м. Миколаєва біля руїн своїх будинків після звільнення міста від нацистів. Березень 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-137929

Руїни будинку Панорами оборони Севастополя 1854–1855 рр. Севастополь, 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-74265

Руїни в центрі м. Севастополя після бомбардувань. 1942 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-74242

Зруйнований центральний район м. Керчі. 1944 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-74012

Залишки фрески на стіні зруйнованого Успенського собору Києво-Печерської лаври. Київ, 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-148576

Спалений головний корпус університету ім. Т. Г. Шевченка. Київ, 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-39420

Ферми залізничного мосту, зруйнованого німецькими окупантами. Київ, 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-4121

Покинуті жителями домашні речі. На задньому плані – зруйнований будинок залізничного вокзалу. Київ, 6 листопада 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-67745

Руйнування в м. Львові. 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-222800

Зруйнована будівля цирку. Київ, 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-19801

Панорама зруйнованої центральної частини м. Києва. 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-19771

Руїни Успенського собору Києво-Печерської лаври. Київ, 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-53202

Інтер'єр Кирилівської церкви після визволення м. Києва від нацистів. 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-19993

Вид Хрещатика, зруйнованого в період окупації. Київ, листопад 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-2917

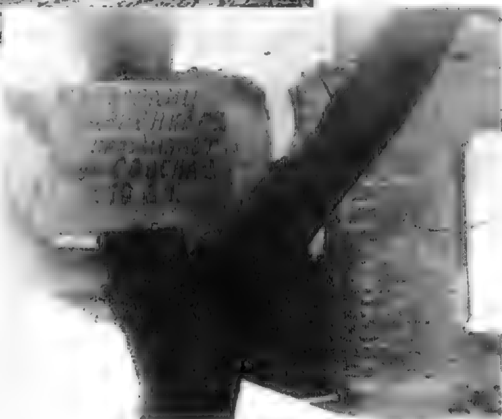

Табличка на дереві з новою адресою мешканця зруйнованого будинку по вул. Прорізній. Київ, 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-8336

Зруйновані корпуси Київського машинобудівного заводу «Більшовик». Київ, листопад 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-125172

Зруйнований Будинок учених на розі вулиць Прорізної і Пушкінської в м. Києві. 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-20078

Діти біля спаленої школи в смт Нововасилівка Запорізької області. 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 4-17693

Розбирання завалів в аванкамері зруйнованого Дніпрогесу ім. В. І. Леніна. Запоріжжя, 28 листопада 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-31329

Зруйнований димар кауперів доменної печі № 2 металургійного заводу ім. К. Є. Ворошилова. Ворошиловградська обл., 15 вересня 1943 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 4-15598

Шахтарі в затопленій шахті «Кочегарка». Горлівка Сталінської обл., вересень 1943 р. Кадр з кінодокумента.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-146374

Загальний вид зруйнованого м. Маріуполя Сталінської області. 1943 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-63935

Зруйнований будинок, у якому в кінці XIX ст. жив український письменник М. Коцюбинський. Житомир, 27 березня 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-20276

Книжки з бібліотеки Гірничого інституту ім. Артема, викинуті нацистами на вулицю. Дніпропетровськ, 27 жовтня 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-12655

Підвал 2-го будинку професури, де нацистськими окупантами було спалено його мешканців. Сталіно, 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-40027

Руїни бункерів шахти «Гігант» в м. Кривий Ріг. Дніпропетровська обл., 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-11712

Внутрішній вигляд зруйнованого Троїцького костьолу в м. Берестечку Волинської області. Липень 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-160635

Селянки біля зруйнованої хати. Україна, 1941–1942 рр. Кадр з кінодокумента. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-63911

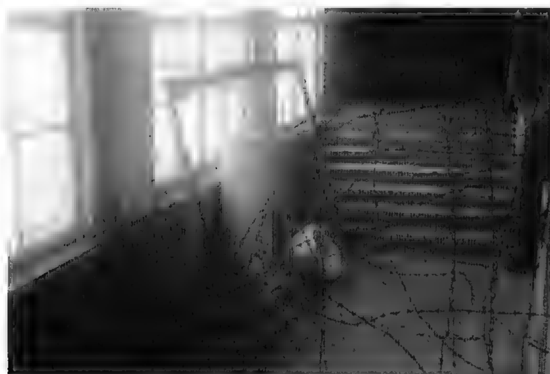

Руйнування в музеї Т. Г. Шевченка, вчинені нацистами під час окупації м. Канева Київської області. Лютий 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-16378

Приміщення музею Т. Г. Шевченка після перебування в ньому німецьких солдатів. Канів Київської обл., лютий 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-16377

Київ у перші дні нацистської окупації. Вересень 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-11082

Руїни синагоги по вул. Кірова, 4 у м. Черкасах Київської обл. Березень 1945 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-14689

Розкопана могила розстріляних нацистами радянських військовополонених у м. Олександрії Кіровоградської обл. 1944–1945 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-46154

Трупи радянських військовополонених на території Дарницького табору. Київ, 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-40543

Житель на руїнах свого будинку. Україна, 1943–1944 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-142861

Загальний вид місця розстрілу радянських громадян у Бабиному Яру. Київ, 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-4243

Розкопки могили розстріляних нацистами радянських громадян у Дробицькому яру. Харків, 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-46031

Радянські військовополонені виходять з табору після звільнення м. Харкова від нацистських окупантів. Лютий 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-68238

Трупи радянських громадян на території військового містечка в м. Золотоноша Полтавської області. 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-40982

Залишки трупів розстріляних нацистами радянських військовополонених у таборі на території цегельного заводу в м. Хорол Полтавської обл. 1944 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-40983

Ідентифікація залишків тіл радянських громадян на місці масового розстрілу гітлерівцями у Криму. Кримська обл., 3 січня 1971 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-117786

Група військовополонених червоноармійців у Дарницькому таборі. Київ, 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-11412

Табір радянських військовополонених у селищі Богунія на околиці м. Житомира. 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-11415

Людоїдство в таборі радянських військовополонених у селищі Богунія на околиці м. Житомира. 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-11418

Табір військовополонених червоноармійців. Житомир, 1944 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-40293

Вид території тюрми для радянських військовополонених і цивільного населення в с. Чкалове Нікопольського району Дніпропетровської області. 1944 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-68148

Трупи радянських військовополонених, розстріляних нацистами.Сумська обл., 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-164440

Нацисти біля трупів радянських військовополонених. Сумська обл., 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-164442

Музей Т. Г. Шевченка в м. Каневі Київської обл., перетворений окупантами на трудовий табір. 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-29871

Кладовище стаціонарного табору військовополонених у м. Славуті Кам'янець-Подільської області. Квітень 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-160425

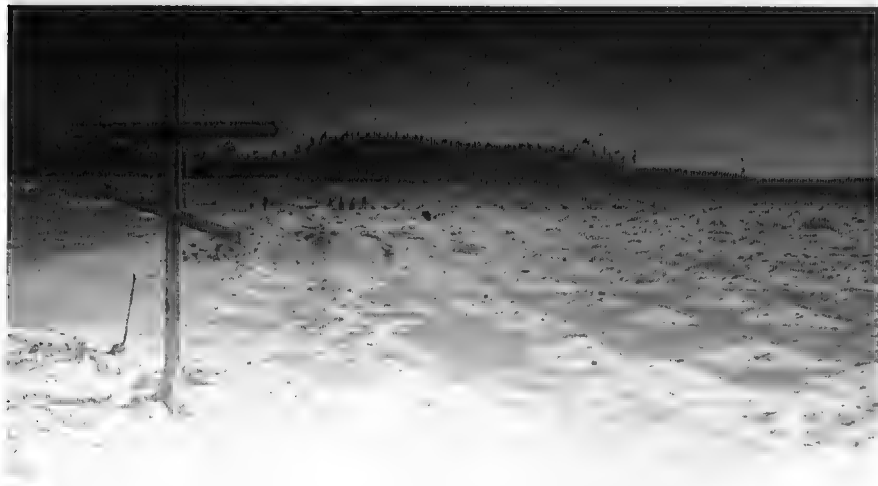

Вид зруйнованого населеного пункту. Україна, 1943–1944 рр.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-143118

Череп дитини, розстріляної румунськими окупантами в с. Богданівка Доманівського району Одеської області. 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 3-726

Хлопчик з гетто, який залишився живим після розстрілу єврейського населення румунськими окупантами у с. Богданівка Доманівського району Одеської області. 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 3-716

Свинарник, де був табір-гетто в с. Богданівка Доманівського району Одеської області. 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 3-711

Військовополонені німці розкопують могили радянських військовополонених у районі Соколівського хутора Кіровоградського району Кіровоградської області. 1944 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-52542

Трупи розстріляних нацистами радянських військовополонених у районі Соколівського хутора Кіровоградського району Кіровоградської області. 1944 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-52545

II.2

Рух Опору: радянські партизани

Випуск чергового номера газети «Більшовицька правда» у Вінницькому партизанському з'єднанні Я. І. Мельника. Чернігівська обл., 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-1974

Група партизанів загону «Народний месник» перед виходом на завдання. Ворошиловградська обл., 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-3100

Бійці комуністичних загонів в ешелоні перед відправленням у німецький тил. Київ, серпень 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-4025

Військовий ешелон з бійцями комуністичних загонів перед відправленням у німецький тил. Київ, серпень 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-4019

Командування партизанського з'єднання ім. 24-ї річниці РСЧА за розробкою плану форсування р. Буг у с. Завидів Волинської області. Зліва направо: начальник штабу І. Г. Смирнов, командир з'єднання С. Д. Чижов, командир загону І. Ф. Картузов. Травень 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-46423

Партизан розмовляє з жителями звільненого села. Волинська обл., січень 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-23434

Словаки, які перейшли на бік партизан Вінницького партизанського з'єднання. 1943–1944 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-44600

Партизани Житомирської партизанської дивізії ім. М. О. Щорса ведуть наступ на ст. Ігнатопіль Овруцького району Житомирської області. 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-44059

Партизани Ямського партизанського загону вітають партизанку-медсестру М. А. Зайцеву (праворуч) з урядовою нагородою – орденом Червоного Прапора. Сталінська обл., 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-1598

Партизани з'єднання «Грозний» під командуванням Я. І. Сиворонова (в центрі в 2-му ряду, в кубанці). Лютий 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-175223

Партизани Слов'янського партизанського загону розмовляють з жителями одного з населених пунктів тимчасово окупованої території. Сталінська обл., 1941–1942 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-46464

Командир партизанського загону «За перемогу» І. Ф. Патуржанський Житомирської партизанської дивізії ім. М. О. Щорса розмовляє з молоддю в перші дні звільнення м. Києва від окупантів. Листопад 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-44048

Партизани Житомирського партизанського з'єднання ім. М. О. Щорса штурмують німецький гарнізон на ст. Пояски Олевського району Житомирської області. 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-43894

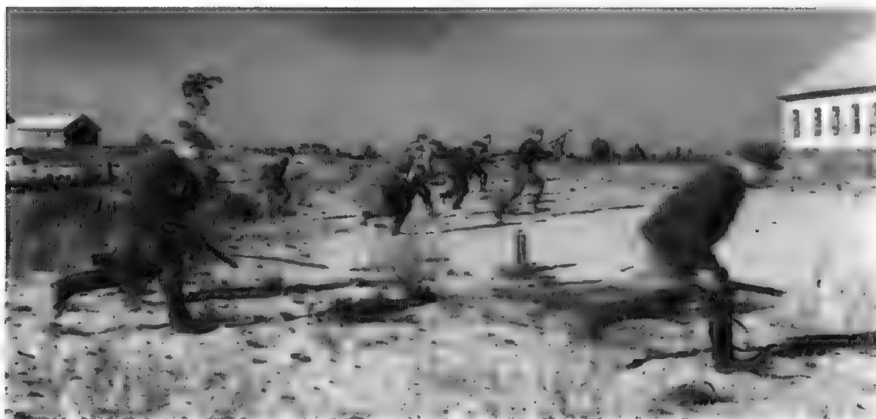

Похорон командира загону «25 років України» Житомирської партизанської дивізії ім. М. О. Щорса, Героя Радянського Союзу В. П. Фількова. Квітень 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-44051

Заступник командира партизанського загону «Червоний» Є. Ф. Верховський зриває німецький дороговказ. м. Горохів Волинської обл., лютий 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-44538

Вступ партизанів кавалерійського партизанського з'єднання під командуванням М. І. Наумова в м. Горохів Волинської обл. Лютий 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-44535

Партизани Закарпатського партизанського з'єднання під командуванням В. П. Русина в таборі. Вересень–жовтень 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-44172

Командний склад 4-го батальйону Васильківського партизанського загону. Крайній ліворуч у першому ряду комісар Д. Ф. Сумароков. Київська обл. 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-45893

Група партизанів загону під командуванням І. С. Прищепи (праворуч). Мукачівський район Закарпатської обл., серпень 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-44182

Нарада зв'язкових партизанського загону ім. К. Є. Ворошилова. Ліворуч командир загону С. І. Довженко. Кіровоградська обл., 1942–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-46260

Сімферопольський партизанський загін. Кримська АРСР, 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-113186

Пересування аджимушкайських партизанів у гірській місцевості Криму. 1942 р. Кадр з кінодокумента. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-124986

Зустріч бійців Чорноморського флоту з кримськими партизанами у звільненій Ялті. Квітень 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-74284

Командир Золочівського підпільно-диверсійного загону О. К. Кундіус. 1943–1944 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-45579

Одеські партизани після звільнення міста частинами Червоної армії. Одеса, квітень 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-68040

Одеські партизани виходять з катакомб після звільнення міста частинами Червоної армії. Одеса, квітень 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-67811

Диверсійна група партизанського загону ім. В. М. Молотова за вивченням будови мін уповільненої дії. Волинська обл., 24 квітня 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-44161

Командний склад Полтавського партизанського з'єднання ім. В. М. Молотова перед виїздом на вогневу позицію. Зліва направо: О. І. Алексеєв, П. С. Коротченко, В. П. Бурим, К. П. Величко, С. Т. Бахвалов. Волинська обл., квітень 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-46208

Командир партизанського загону ім. С. М. Будьонного Рівненського з'єднання ім. М. О. Щорса І. П. Яковлєв диктує радисту Каракатіну радіограму в Український штаб партизанського руху. 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-1707

Командир кавалерійського партизанського з'єднання М. І. Наумов і комісар С. С. Кіщинський у с. Броніславка Соснівського району Рівненської області. Січень 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-44499

Партизани з'єднання партизанських загонів особливого призначення розвідуправління Червоної армії на чолі з командиром з'єднання А. П. Бринським («Дядя Петя») під час переходу з Білорусі в Україну. 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-1798

Редакція підпільної газети «Червоний прапор» Рівненського партизанського з'єднання № 1 під командуванням В. А. Бегми під час роботи. 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-1821

Начальник Українського штабу партизанського руху Т. А. Строкач вручає медаль «Партизану Вітчизняної війни» А. К. Білопольському. Рівненська обл., червень 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-44404

Пересувний партизанський госпіталь Сумського партизанського з'єднання під командуванням С. А. Ковпака на марші під час Карпатського рейду. 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-43814

Командир Чернігівського партизанського з'єднання М. М. Попудренко розмовляє з пораненими партизанами. Чернігівська обл., 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-4040

Партизанка Сумського партизанського з'єднання читає останні повідомлення Радінформбюро жінкам Прикарпаття. 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-45798

Начальник Українського штабу партизанського руху Т. А. Строкач вручає урядові нагороди партизанам загону ім. С. М. Кірова Тернопільського партизанського з'єднання ім. М. С. Хрущова. 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-1975

Партизани Чернігівського партизанського з'єднання ім. Героя Радянського Союзу М. М. Попудренка прощаються з товаришами зі свого з'єднання перед поверненням додому. Вересень 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 4-17690

Партизани Чернігівсько-Волинського з'єднання під командуванням О. Ф. Федорова переміщуються на нову вогневу позицію. 1942–1944 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-45523

Партизани Чернігівсько-Волинського з'єднання гасять ліс, підпалений німецькими окупантами. 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-44240

Командир Чернігівсько-Волинського партизанського з'єднання О. Ф. Федоров розмовляє з циганками-колгоспницями, які прийшли в з'єднання після окупації нацистами їхнього села. 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-45540

Друкування звернення до селян тимчасово окупованих нацистами сіл у похідній партизанській друкарні «Комсомолка» Чернігівсько-Волинського з'єднання. Весна 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-45538

Селянки передають молоко для поранених партизанів медсестрі В. Ф. Хотимській з Чернігівсько-Волинського партизанського з'єднання. 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-1927

Швейна майстерня в Чернігівсько-Волинському партизанському з'єднанні. Січень 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-44226

Партизанські поховання Кам'янець-Подільського з'єднання ім. Ф. М. Михайлова у дворі польового госпіталю в с. Стригани Славутського району Кам'янець-Подільської області. 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-44797

ІІ.3

Рух Опору: бійці УПА

Керівник ОУН і УПА (курінний) «Скит» (40-ві рр. XX ст.).
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-213608

Інспекція Головної команди Української повстанської армії чорноліських відділів (сотня «Месники»). Травень 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-152155

Огляд формувань УПА в районі м. Острог. 1943–1945 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-152157

Керівник лінії головного зв'язку УПА між селами Колки – Будераж Рівненської області О. Т. Мануйлик («Шпак»). Грудень 1943 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-213554

Українська допоміжна поліція Ківерцівського району Волинської області. Червень–серпень 1941 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-213609

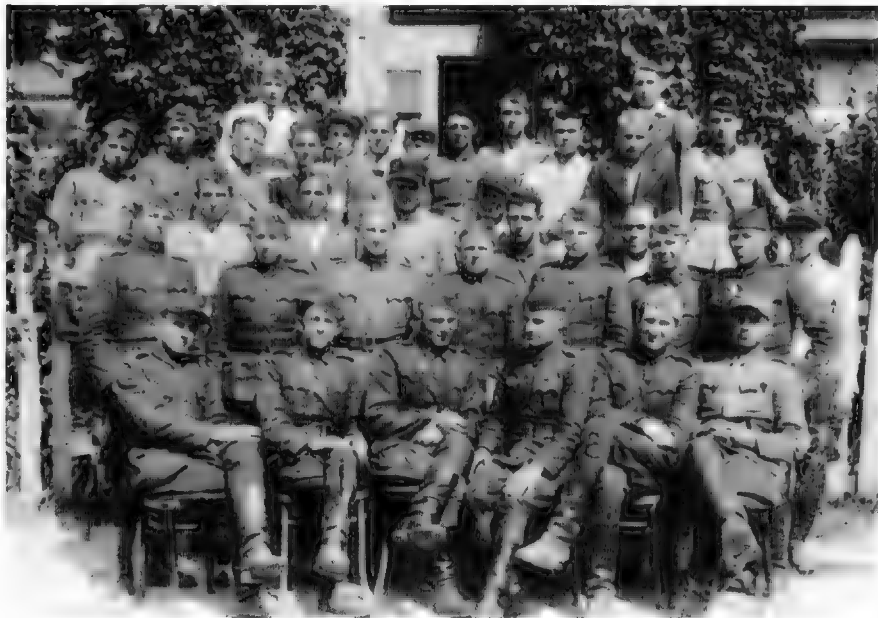

Учасник підпілля ОУН (б) «Федір». Здолбунів, 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-213610

Командир куреня УПА, пізніше з'єднання «Холодний Яр», військовик-комендант Здолбунівського надрайону (1943–1944 рр.) М. Свистун («Ярбей», «Ясен»). ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-151554

Вояки УПА з Рокитнянського району Рівненської області (40-ві рр. XX ст.). ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-213579

Колона Українського військового відділу ім. Холодного Яру на українській демонстрації в м. Рівному. Липень 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-213603

Чорноліська сотня УПА під командуванням Гамалії на відпочинку. Травень 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-152159

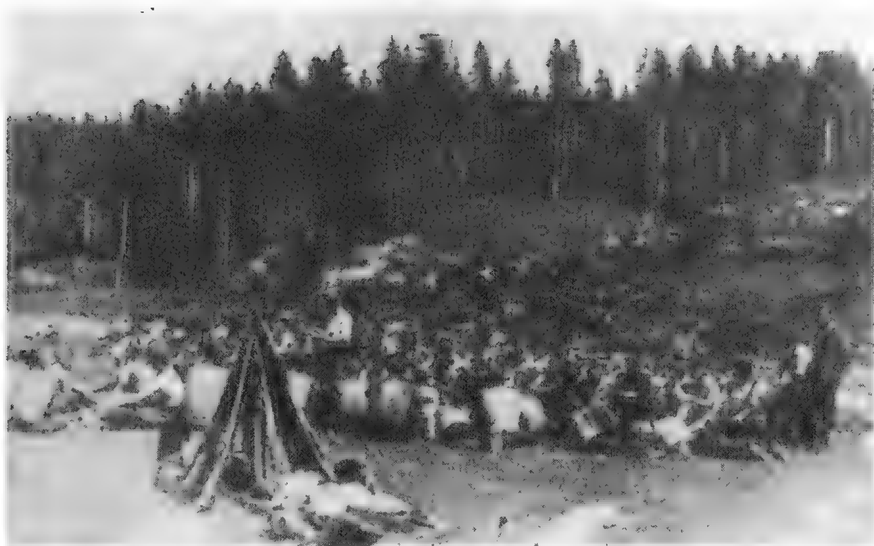

Командир одного з перших відділів УПА на початку 1943 р. на Костопільщині Я. Ждан («Острий»). Командир куреня-загону групи УПА «Заграва». ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-151551

Окружний провідник ОУН у Тернопільській області М. М. Січовик. 25 лютого 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-154977

Група вояків сотні «Ромка» УПА з Калуського району Станіславської області. Березень 1944 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-213604

Командир УПА В. П. Кондратюк «Лиско». 15 серпня 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-202355

Відділ УПА. 40-ві рр. XX ст. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-151566

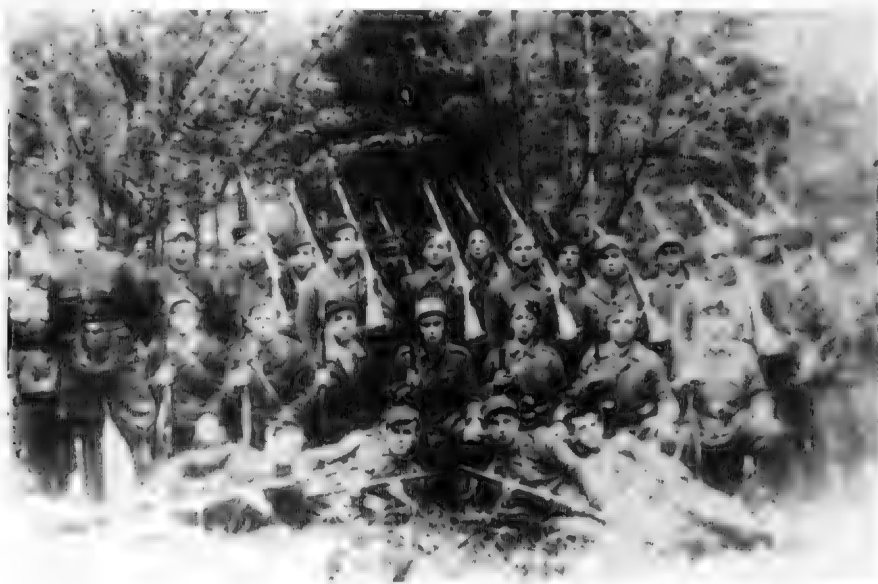

Група вояків УПА з Волинської області. Серед них – М. О. Линик («Кирило», «Оріх», «Рябко» – третій ліворуч), О. В. Маховець («Дмитро», «Юрко» – лежить з автоматом). Волинська обл., 40-ві рр. XX ст. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-213578

Керівники української поліції О. Грабець (ліворуч) і Ф. Заборовець в м. Рівному. Липень 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-213601

Провідник Луцької округи ОУН (б) в 1943 р. Г. Максимюк («Кайдаш») – уродженець с. Боголюби Волинської області. 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-213612

Референтка ОУНСД на Рівненщині А. Ярош («Квітка», «Оксана»). 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-202365

Брат і сестра бійця ОУН Д. Мирона Стефанія і Микола. Рай, 1942–1943 рр.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-216680

Командири УПА «Чорнота» (ліворуч) і «Чорний» під час зустрічі. 40-ві рр. XX ст. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-213555

Заступник начальника контррозвідки загону УПА В. С. Калатурник («Нечай») після арешту. 1944 р. Кадр з кінодокумента. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2216

Рядовий УПА М. Ф. Кузяк («Зозуля») після арешту. 1944 р. Кадр з кінодокумента. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2216

II.4

Окупація крізь призму нацистської пропаганди

Староста одного із сіл України з представником німецької окупаційної влади оглядає врожай проса, що підлягає вивезенню до Німеччини. 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230301

Жителі одного із сіл України на збиранні картоплі. 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230302

Жителі одного із сіл України під час квашення овочів і фруктів. 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230304

Українські жінки за роботою біля преса для вичавлювання соку з плодів. 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230303

Представник німецької окупаційної влади бесідує з українським селянином. 1941–1942 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230324

Жителі одного із сіл України під час бесіди з сільським старостою. 1941–1942 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230325

Свято обжинків в одному з окупованих сіл України. 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230305

Жителі одного із сіл України на відбудові церкви, що була пристосована під кінотеатр. 1941 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230327, 0-230328

Колона радянських військовополонених в одному з населених пунктів України. 1941 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230326

Добровольці німецьких допоміжних формувань (юнаки – СС) під час воєнного вишколу в таборі Черник. с. Черник Станіславської обл., 1943–1944 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230329

Ескадрон козаків, які воюють на боці нацистської Німеччини. СРСР, 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230353

Жителі одного з прикордонних населених пунктів СРСР зустрічають німецьких солдатів. 22 червня 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230359

Жителі одного з прикордонних населених пунктів СРСР зустрічають німецьких солдатів. 22 червня 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230360

Заступник голови Українського Центрального Комітету К. К. Паньківський виступає з промовою перед добровольцями німецьких допоміжних формувань (юнаки – СС) в таборі Черник. с. Черник Станіславської обл., 1943–1944 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230336

Жителі одного з прикордонних населених пунктів СРСР зустрічають німецьких солдатів. 22 червня 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230361

Вояки козацької добровольчої частини, що воює на боці Німеччини, під час навчань зі стрільби. Україна, 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230362

Вояки козацької добровольчої частини, що воює на боці Німеччини, одержують першу заробітну плату від німецької окупаційної влади. Україна, 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230363

Духовий оркестр козацької добровольчої частини, що воює на боці Німеччини, у тренувальному таборі. Україна, 1941 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230364

Проводи на Київському вокзалі української молоді на примусові роботи до Німеччини. Київ, 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230366

Дівчата з України в поїзді по дорозі до Німеччини. 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230367

Родина Галини Заславської з с. Володарки Київської області проводжає її на роботи до Німеччини. с. Володарка, 1942 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230365

Німецький солдат насипає гарячу їжу жительці одного з населених пунктів на Кримському півострові. Крим, листопад 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230387

Житель одного з населених пунктів СРСР, нагороджений німецькою окупаційною владою відзнакою за заслуги для представників східних народів. 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230381

Губернатор Трансністрії професор Г. Алексяну (в центрі) перерізує стрічку під час відкриття нового парку «Романія» в Одесі. 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230371

Табір радянських військовополонених (близько 101 600 чол.), які потрапили в полон під час боїв на Кримському півострові. Крим, листопад 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230383

Вихованці ремісничої школи, відкритої в період окупації на руїнах одного із заводів України, під час обговорення виробничих завдань з майстрами. 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230390

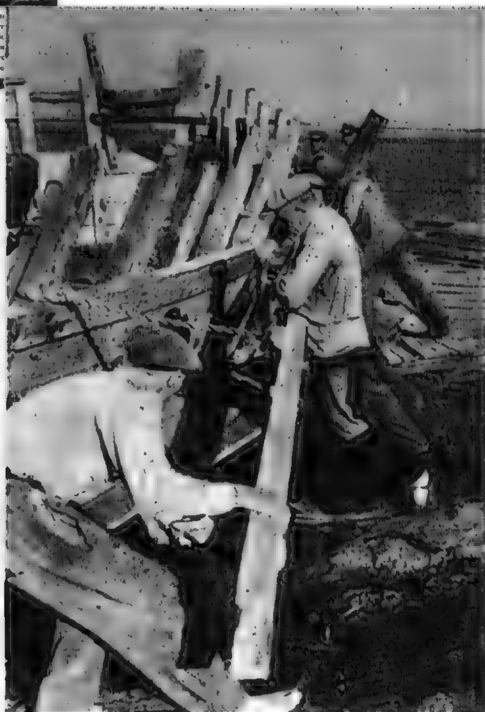

Будівництво човна на березі Дніпра. Україна, 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230391

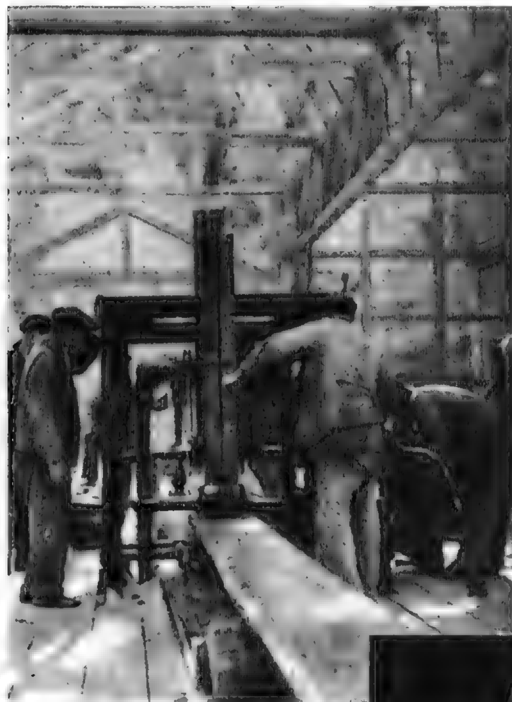

Робітники одного із суднобудівних заводів України розпилюють колоди за допомогою електропилок. 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230392

Вихованці ремісничої школи, відкритої в період окупації в одному з населених пунктів України, під час занять у слюсарній майстерні. 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230393

Жительки одного з населених пунктів Кримського півострова зустрічають німецьких солдатів. Крим, листопад 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230388

Вихованці ремісничої школи, відкритої в період окупації в одному з населених пунктів України, під час занять у столярній майстерні. 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230394

Жительки одного з населених пунктів України за роботою на ручних прядках. 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230395

Жительки одного з населених пунктів України за виготовленням щіток. 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230396

Робітники друкарні готують черговий номер газети. Україна, 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230398

Жительки одного з населених пунктів України за виготовленням плетених виробів кустарним способом. 1941–1943 рр. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230397

Жителі одного з населених пунктів України зустрічають німецьких солдатів. Вересень 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230399

Генерал-губернатор Г. Франк вітає добровольців дивізії військ СС «Галичина». Львів, червень 1943 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230425

Колона радянських військовополонених дорогою до табору. Україна, вересень 1941 р. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230402

Розвантажування цегли для будівництва в одному із сіл України. 1941–1942 рр.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230451

Жителі одного із сіл України під час виборів старости. 1941–1942 рр.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230450

Жителі одного із сіл України орють землю за допомогою волів і корів. 1941–1942 рр.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-230453

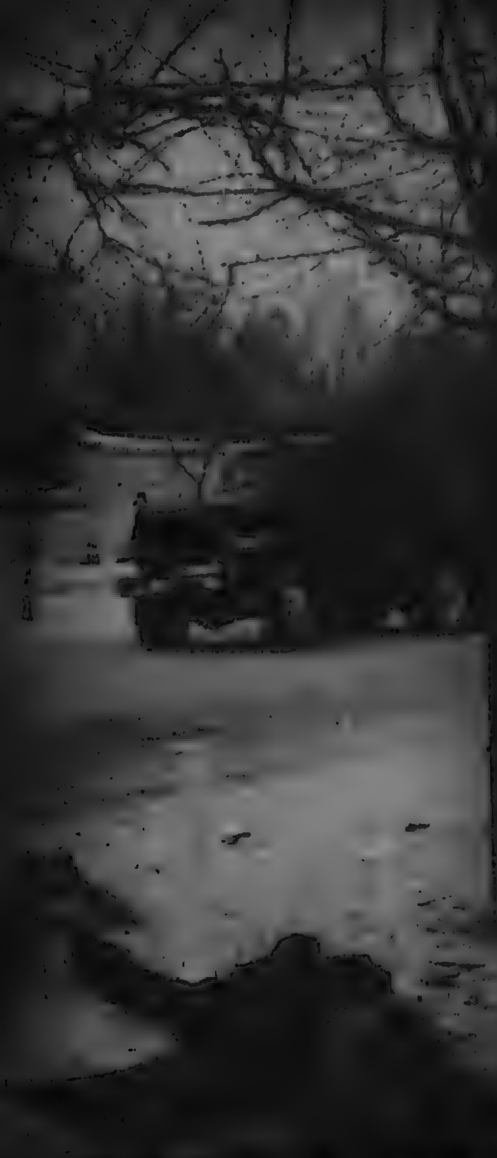

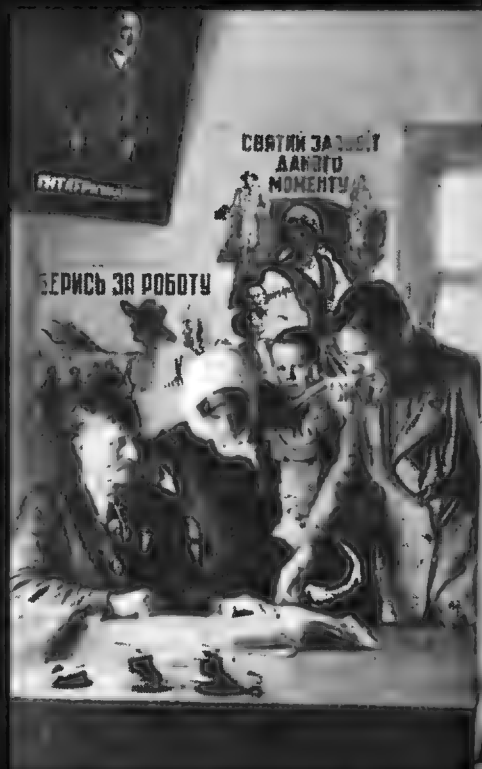
МОМЕНТУ
РИСЬ ЗА РОБОТУ

Розділ

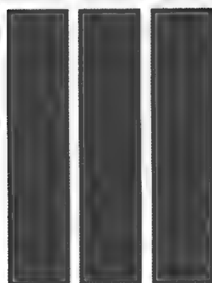

III

ОКУПАЦІЯ:

60 РОКІВ ПО ВІЙНІ

Роздуми істориків

Лисенко О.
Нестеренко В.

Окупаційний режим на Україні у 1941–1943 рр.: адміністративний аспект

Як відомо, Україні надавалося виключно важливе значення в майбутній системі німецьких володінь. Ще прусський король Фрідріх II писав, що Україна є найбагатшою частиною Російської імперії і може зацікавити нащадків прусських королів. Ця ідея не зникла і виношувалася в урядових колах Німеччини під час Кримської війни 1853–1856 рр., після франко-прусської війни 1870–1871 рр.

Філософ Е. Гартман, близький друг канцлера Бісмарка й один з тих, хто пропагував експансіоністські теорії, у своїх статтях багато уваги приділяв майбутній війні з Росією, результатом якої мало бути встановлення нових кордонів по лінії Нарва – Азовське море. Передбачалося також створення на українських землях «Київського королівства», в якому б господарювали прусські юнкери – німецькі промисловці.

Ці ідеї набули популярності наприкінці XIX – на початку XX ст. серед пангерманістів. У 1895 р. у Берліні вийшла книга «Велика Німеччина і Серединна Європа в 1950 р.», автор якої писав, що німецький народ вищої раси має стояти над іншими народами Європи та нижчими народами колоній і до складу «Великої Німеччини» мають входити: Нідерланди, частина Швейцарії, Австро-Угорщина, Польща, Україна, Прибалтика, Румунія, Сербія[1].

Гітлер запозичив ідею загарбання України і не раз висловлювався з цього приводу: «Російський простір – це для нас Індія... Ми будемо поставляти зерно скрізь у Європу, де в ньому є потреба. Крим дасть нам лимони, бавовну, каучук. 100 тисяч акрів плантацій буде достатньо, щоб гарантувати нашу незалежність» (17 вересня 1941 р.); «Ми насилу вириваємо в моря кілька метрів землі, ми мучимося, освоюючи болота, тоді як на Україні безмежно родюча земля, гумус якої місцями має товщину десяти метрів, і ця земля чекає на нас» (22 вересня 1941 р.); «У Європі не існує жодної країни, яка могла б бути в такій мірі автаркічною. Де ще існує регіон, в якому виплавляли б залізо вищої якості, ніж українське залізо? Де можна знайти більше нікелю, вугілля, марганцю, молібдену? Україна має такі запаси марганцю, що навіть Америка йде туди за постачанням. І, окрім того, ще стільки можливостей!

Олія, створення плантацій...» (13 жовтня 1941 р.)[2]. Як видно з цих висловлювань, Україні відводилася роль житниці і джерела сировини не тільки для Німеччини, а й для всієї Європи. Враховуючи ж те, що Німеччина перебувала в умовах війни, можна зрозуміти, чому німці намагалися якнайшвидше після захоплення української території встановити тут свій «новий порядок».

Ідею щодо поділу території Радянського Союзу першим серед лідерів нацистів висунув Альфред Розенберг, який вважався найавторитетнішим знавцем «східного простору» в Німеччині. Вона базувалася на ідеології націонал-соціалізму і була покликана забезпечити довговічне німецьке панування. Від 1927 р. Розенберг висловлював різні пропозиції зі «зміцнення» кордонів у Східній Європі. Очолюване ним Бюро зовнішньої політики постійно аналізувало ситуацію в тих чи інших країнах та на міжнародній арені і давало рекомендації керівництву нацистської партії. Тому цілком природно, що напередодні війни з СРСР, коли до рук німців мали потрапити жадані землі, а в успіху війни мало хто сумнівався, знайшлася робота і для нього.

В основу поділу радянської території Розенберг поклав старий і надійний принцип, використовуваний усіма імперіями,– «розділяй і пануй». Те, що Радянський Союз був багатонаціональною країною, на думку Берліна, давало додаткові людські ресурси. Окремі його частини, особливо національні окраїни, відрізнялися за рівнем соціально-економічного розвитку. У політичному плані СРСР тримався на силі каральних органів, і в регіонах, приєднаних напередодні війни, відчувалося бродіння.

2 квітня 1941 р. Розенберг підготував меморандум, у якому пропонувалося поділити територію СРСР на національно-географічні одиниці: а) Велика Росія; б) Білорусь; в) Естонія, Латвія, Литва; г) Україна і Крим; д) район Дону з Ростовом; е) район Кавказу; є) російська Середня Азія. Основною політичною метою дій проти Радянського Союзу Розенберг вважав послаблення Великої Росії як центру і забезпечення розвитку інших регіонів. Він виділив три умови такого послаблення під час окупації: 1) знищення існуючого і створення нового адміністративного апарату; 2) економічна експлуатація; 3) передача важливих районів Росії новим адміністративним утворенням – Білорусі, Україні, Донському району.

Стосовно майбутнього України і політики щодо неї зазначалося: «Нашою політичною лінією відносно цієї області мала б стати підтримка прагнень до національної незалежності аж до потенційного створення власної державності – або власне на Україні, або в поєднанні з Донською областю і Кавказом. Це об'єднання утворило б Чорноморський союз, який мав би постійно загрожувати Москві і прикривати великонімецький життєвий простір зі сходу. В економічному плані ця область одночасно була б могутньою сировинною і харчовою базою великонімецької імперії»[3]. Далі пропонувалося перевести до складу України частину Курської і Воронезької областей. У документі не конкретизувалася форма державного утворення на українських землях. Це питання вирішував фюрер, і Розенберг залишив простір для маневрування, але не виключав можливість появи тут «власної державності».

Далі в цьому документі пропонувалося створити спеціальний орган для координації дій на території СРСР. Завдання такої інституції він вбачав у тому, щоб за узгодженням з іншими органами імперії забезпечувати розробку обов'язкових політичних розпоряджень окремим адміністративним одиницям з урахуванням умов і поставленої мети, важливі військові поставки з усіх окупованих областей на користь імперії, розробку і вирішення прин-

ципово важливих для всіх областей загальних питань, як, наприклад, виробництво нафти, вугілля та продовольчих товарів. До цієї пропозиції прислухалися, і вже 20 квітня того ж року Гітлер видав наказ про призначення Розенберга «уповноваженим з центрального контролю над питаннями, пов'язаними зі східноєвропейськими областями».

Вже в цьому новому статусі «уповноважений» підготував новий меморандум «Загальні інструкції для всіх рейхскомісаріатів окупованих східних територій», датований 8 травня 1941 р. У ньому він конкретизує свої погляди на майбутнє окремих регіонів СРСР і України, зокрема: «...перед імперським комісаріатом "Остланд", який включає Білорусь, стоятиме завдання підготуватися, шляхом поступового перетворення його в германізований протекторат, до тіснішого зв'язку з Німеччиною. Україна стане незалежною державою у союзі з Німеччиною, а Кавказ з розташованими поряд північними територіями стане федеративною державою з німецьким повноважним представником»[4]. У цьому чітко вимальовується другий принцип політики Розенберга – диференційований підхід і окрема політика стосовно кожного регіону СРСР. Україна в його задумі мала стати незалежною державою, союзною Німеччині.

20 червня 1941 р. Розенберг виступив з промовою перед вузьким колом німецьких керівників, у якій намагався пропагувати свої ідеї. Щодо політики в Україні він зазначив: «Російське панування всюди царює сьогодні на Україні. Звідси постає перед Німеччиною завдання – забезпечити свободу українському народові. Це завдання має розглядатись як програмова вимога. В яких формах і в якому обсязі буде відтворена українська держава,– про це говорити сьогодні немає сенсу»[5]. Далі промовець наголосив на необхідності підняти українське національне самопочуття. З цією метою, на його думку, необхідно заохочувати публікації про боротьбу українців, підтримувати культ гетьманів Хмельницького, Сагайдачного, Мазепи, друкувати твори українських письменників, сприяти розвитку української мови, відкрити університет у Києві та вищі технічні навчальні заклади і навіть дозволити створення політичного руху Українського козацтва. «Є ж відмінність,– переконував доповідач,– отримаємо ми через кілька років сорок мільйонів осіб, які з нами добровільно співпрацюватимуть, чи будемо змушені ставити за кожним селянином солдата»[6].

Територія України мала включати, крім суто українських земель, Курську, Воронезьку, Тамбовську, Саратовську області. Щодо адміністративного управління пропонувалося поділити Україну на вісім генеральних комісаріатів, останні ж – на 24 головних комісаріати (гаупткомісаріати). Таким чином площа її території мала становити 1,1 млн км^2, а населення – 59,5 млн осіб.

Автором іншої концепції політики на Сході був Генріх Гіммлер. Ще 28 травня 1940 р. він подав фюреру доповідну записку під назвою «Деякі міркування про поводження з місцевим населенням східних областей», яка дістала схвалення. Як і Розенберг, Гіммлер підкреслював зацікавленість у дезінтеграції Радянського Союзу. Стосовно окремих народів у записці наголошувалося на неприпустимості їхнього єднання, тим більше піднесення національної свідомості й культури. Звідси – непотрібність вищої освіти, а достатність лише чотирирічних шкіл і т. д[7].

Можливо, в період 1940 – початку 1941 р. фюрер ще остаточно не визначився щодо питання політики на Сході через зайнятість західним політичним вектором, тому приймав від підлеглих різні пропозиції, схвалюючи й ті,

й інші. Принаймні, ідеї Розенберга спочатку не відкидалися. Про це свідчить той факт, що в процесі розробки плану «Барбаросса» 18 грудня 1940 р. Гітлер дав керівні інструкції: «Всю територію Росії слід поділити на ряд держав з власними урядами, які готові укласти з нами мирні угоди...» Фюрер говорив про складність цього завдання, необхідність знищення єврейсько-більшовицької інтелігенції, відмови від використання старої буржуазно-аристократичної інтелігенції з емігрантів, уникнення заміни більшовицької Росії націоналістичною державою, а головне – швидку організацію «соціалістичних» держав, залежних від Німеччини. Військові, на думку фюрера, з цими складними завданнями впоратися не могли. У зв'язку з цим до проекту директиви були внесені зміни: йшлося про функціонування імперських комісарів, політичне завдання яких мало полягати у швидкому формуванні нових державних утворень, а оперативний тил сухопутних військ обмежувався[8]. Вищенаведені меморандуми Розенберга розроблені саме в цьому ключі.

Але кампанія на Заході завершилася блискавичною перемогою. Початок війни з СРСР також був вражаюче успішним. На тлі цих подій політична «обережність» Розенберга видавалася непереконливою.

Остаточно доля України, як і інших територій СРСР, вирішувалася на засіданні у ставці фюрера 16 липня 1941 р. У вступному слові Гітлер чітко зазначив свою позицію, наголосивши на тому, що «цей величезний пиріг зручно розкласти для того, щоб могти: по-перше, ним оволодіти, по-друге – ним керувати, по-третє – його експлуатувати» і що «всі колонії відіграють лише другорядну роль»[9]. Розенберг висловив свою думку, вважаючи, що в кожному комісаріаті ставлення до населення має бути різним, і знову повторив міркування стосовно політики на Україні, але вже без згадки про державність. На противагу йому Герінг стверджував, що спочатку треба забезпечити себе продовольством, а до решти, мовляв, справа дійде пізніше. Гітлер підтримав думку останнього, дозволивши на окупованих територіях лише газети з метою кращої пропаганди серед населення.

Потім ішлося про територію України. Гітлер відразу зазначив, що Крим має бути звільнений від усіх чужинців, заселений німцями і разом з північними районами приєднаний до рейху. Такою ж мала бути доля Галичини. Розенберг висловив свої сумніви стосовно українців, які там живуть. Далі розмова торкнулася територій, які повинні були відійти до Румунії,– Бессарабії та Одеси. Стосовно цього свої зауваження висловив не тільки Розенберг, а й Герінг. Гітлер відповів, що ще не давав конкретних обіцянок союзникам[10].

Останнім пунктом, що стосувався України, стало обговорення кандидатури рейхскомісара. Розенберг ще 7 квітня 1941 р. в додатку до меморандуму № 2 запропонував фюреру призначити таких рейхскомісарів: гауляйтера Льозе для балтійських провінцій і Білорусі, штабсляйтера Шікенданца для рейхскомісаріату «Україна», державного секретаря Баке для Кавказу, Кляггеса для району Дон – Волга та Еріха Коха для Росії, де окупація мала бути тотальною[11]. Але Гітлер вирішив поставити Коха в Україні.

Пояснення такого вчинку фюрера можна знайти в пізніших його висловлюваннях у вересні–жовтні 1941 р. Саме в цей період він остаточно визначився щодо майбутнього України. (Можливо, саме те, що Гітлер до початку війни не висловлювався з цього приводу, дало можливість Розенбергу пропагувати власне бачення проблеми.) Фюрер вважав, що «українці також ліниві, погано організовані, по-азійськи нігілістичні, як і великороси. Тут не повинно стояти питання етики праці й обов'язку, ці люди не зрозуміють

таких речей ніколи, оскільки вони реагують тільки на нагайку. Сталін – один з найвидатніших сучасників, оскільки йому все-таки вдалося, щоправда, тільки завдяки найсуворішому примусу, викувати державу з цього сімейства кроликів»[12]. І він знайшов такого «сталіна» для України, завдання якого полягало виключно у викачуванні всього необхідного для Німеччини за будь-яку ціну.

17 липня 1941 р. вийшов наказ Гітлера про введення цивільного управління окупованими областями СРСР, яким і була затверджена система адміністративного поділу та управління. У параграфі 2 цього наказу було сказано, що всі окуповані області, окрім тих, які входять до генерального губернаторства, підлеглі рейхсміністру у справах окупованих східних областей. Згідно з параграфом 4 ним призначався Розенберг. Вся ця територія поділялася на рейхскомісаріати, очолювані рейхскомісарами. В свою чергу рейхскомісаріати поділялися на генеральні округи на чолі з генеральними комісарами, а генеральні округи – на округи, очолювані гаупткомісарами. Рейхскомісарів і генеральних комісарів призначав особисто Гітлер, інших урядовців – Розенберг.

Третій пункт цього наказу фактично встановлював «тривладдя» в окупованих областях. При створенні керівних інстанцій для східних окупованих областей Гітлер зробив так, щоб повноваження Герінга, Розенберга і Гіммлера перетиналися, й у разі виникнення непорозумінь останнє слово залишалося за ним – фюрером. Територія, як вказувалось вище, підпорядковувалася рейхсміністру. У цих же районах перебували й військово-господарські інстанції, підпорядковані уповноваженому із реалізації чотирирічного плану рейхсмаршалу Герінгу. «Третьою владою» в окупованих областях був рейхсфюрер СС і начальник поліції Німеччини Гіммлер. Його компетенція визначалася «Наказом Гітлера про введення поліційного режиму в тимчасово окупованих областях СРСР» від 17 липня 1941 р. Під керівництво Гіммлера підпадала поліційна охорона. У цій справі йому підпорядковувалися рейхскомісари.

20 серпня 1941 р. вийшов наказ Гітлера про утворення рейхскомісаріату «Україна». Тоді ж з'явилася директива рейхсміністерства Розенберга про адміністративний поділ окупованих областей України. У ній конкретно зазначалося, на які адміністративні одиниці поділявся рейхскомісаріат. Передбачалося створення семи генеральних комісаріатів. До генерального комісаріату «Волинь» увійшла територія Рівненської, Луцької і Кам'янець-Подільської областей, а також південні частини Пінської та Брестської областей Білорусі – всього 24 гебітскомісаріати, які в свою чергу включали кілька районів. Генеральний комісаріат «Житомир» створювався з Житомирської і Вінницької областей, а також південної частини Поліської області Білорусії – всього 29 гебітскомісаріатів. До генерального комісаріату «Київ» входили Київська і Полтавська області – 26 гебітскомісаріатів, генерального комісаріату «Миколаїв» – Миколаївська і Кіровоградська області – 14 гебітскомісаріатів, генерального комісаріату «Таврія» – колишня Кримська АРСР і південні частини Миколаївської та Запорізької областей – 14 гебітскомісаріатів. До генерального комісаріату «Дніпропетровськ» увійшла територія Дніпропетровської і Запорізької областей – 16 гебітскомісаріатів. До генерального комісаріату «Чернігів» – Чернігівська і Сумська області, а також південна частина Гомельської області Білорусі та південна частина Орловської області РСФСР – всього 18 гебітскомісаріатів[13].

Територія рейхскомісаріату формувалася в міру просування частин вермахту вглиб України і передачі до його складу областей з-під управління військової адміністрації. Але передбачуваних розмірів він не досяг у зв'язку з припиненням наступу вермахту. Максимально на 1 вересня 1942 р. рейхскомісаріат обіймав територію України площею 339 258 км^2 з населенням 16, 9 млн осіб і складався з шести генеральних комісаріатів – «Волинь», «Житомир», «Київ», «Миколаїв», «Дніпропетровськ», «Таврія». Адміністративним центром рейхскомісаріату «Україна» стало місто Рівне, де була резиденція Е. Коха.

П'ять північних і східних областей, які не увійшли до складу рейхскомісаріату, перебували під управлінням військової адміністрації і утворили так звану військову зону України. В процесі її формування можна виділити кілька етапів: 1. Від 22 червня до 20 серпня 1941 р. – від початку війни до створення рейхскомісаріату «Україна». 2. Від 20 серпня 1941 р. до 1 вересня 1942 р.– до «в. з.» входила більша частина Лівобережної України, а кордон з РКУ проходив по Дніпру. 3. Від 1 вересня 1942 р. до кінця окупації – в результаті літнього наступу 1942 р. німці оволоділи всією територією України, тому 1 вересня 1942 р. частина Лівобережжя, а також північна частина Кримського півострова були передані до РКУ.

Військова зона поділялася на: а) район бойових дій; б) тилові армійські райони; в) прифронтовий район (група армій). Вермахт був «вищим територіальним органом влади». Вищим органом військового управління на території тилового району спочатку був VII адміністративний відділ при штабі командувача військ тилового району, а з кінця 1942 р. керівництво у військовій зоні здійснювали адміністративні відділи при штабах груп армій. Територіальними органами військової адміністрації були комендатури кількох типів: головні польові комендатури (на 18 вересня 1942 р. їх було дві – у Конотопі – № 399 і Сталіно – № 397 «Донець»); їм підпорядковувалися польові комендатури (фельдкомендатури); останнім – гарнізонні (місцеві) комендатури I і II (ортскомендатури). В середньому кожній польовій комендатурі підпорядковувались 15–20 районів, місцевій – 4–5. Влітку 1943 р. через економію кадрів місцеві комендатури було ліквідовано. Завдання військово-адміністративних органів були визначені нечітко. Політичні вказівки вони отримували від міністерства А. Розенберга. Частина військових поділяла його ідеї щодо поміркованої політики в Україні.

Для виконання завдань з економічної експлуатації захоплених регіонів створювався розгалужений апарат військово-господарської адміністрації, очолюваний рейхсмаршалом Г. Герінгом. Безпосередньо у районі бойових дій при генерал-квартирмейстері головнокомандувача сухопутних сил діяв «Східний економічний штаб». На місцях йому підпорядковувалися: господарські інспекції в розташуванні кожної армії, господарські команди і їх філії в розташуванні кожної охоронної дивізії. Протягом усього періоду окупації військова зона України перебувала в зоні діяльності господарської інспекції «Дон – Донець» у Сталіно (Донецьк). Їй підпорядковувалися 10 господарських команд (Wi Kdo) відповідно до областей: Крим, Харків, дві у Сталіно, Суми, Чернігів, Ворошиловград, а також Курськ, Ростов, Воронеж. Кожна інспекція і команда мала три групи (управління) – сільського (La) та лісового (Forst) господарств, промисловості (W). Управлінням підпорядковувалися численні відділи.

Після формування цивільної адміністрації господарські інспекції припиняли свою діяльність у районі і керівництво економікою переходило до

цивільних властей. Але постачання військ за рахунок цих територій продовжувалось під контролем військових завдяки інспекціям зі спорядження при групі армій, яким перепідпорядковувалися господарські команди та їх філії.

Наявність двох управлінських структур – військово-адміністративної та військово-господарської – породжувала суперечності між ними, і наприкінці окупації така система була визнана неефективною.

«Третьою владою» були різноманітні охоронні та поліційно-каральні органи. Вони підпорядковувалися різним інстанціям, але провідна роль належала рейхсфюреру СС Г. Гіммлеру. При групах армій діяли повноважні представники поліції безпеки і СД. Для охорони тилу армійських угруповань вермахту виділялися спеціальні охоронні дивізії. На 1 грудня 1941 р. в тилових районах групи армій «Південь» таких дивізій налічувалося три – 213, 444 і 454-та, а також кілька менших охоронних підрозділів.

Найважливішим завданням, яке ставилося перед комендатурами, було створення «допоміжних» органів з місцевого населення. Успішне його вирішення стало ознакою кваліфікованості німецького чиновника. Від самого початку ці органи обмежувалися рівнем сільської або міської громади та районом – сільська, міська, районна управи. Господарські установи формували власний допоміжний апарат, який мав і обласний рівень – земельні управи (обласні, окружні та районні), а також різноманітні галузеві бюро, управління, контори тощо. Ці органи були невід'ємною частиною окупаційної адміністрації.

1 серпня 1941 р. чотири західні області УРСР були включені до складу Польського генерального губернаторства – Львівська, Дрогобицька, Станіславська (нині Івано-Франківська), Тернопільська (без північних районів), площею понад 48 тис. км^2 під назвою «Дистрикт Галичина» з центром у Львові (Ламбергу). Дистрикт поділявся на окружні староства (крайзгауптманшафти), які в свою чергу ділилися на «бецирки» та «ландгемайнди» (сільські громади). Також існували так звані виділені міста (крайзфрайштадти). Всього налічувалося 17 крайзгауптманшафтів і міст, які прирівнювалися до них за значенням (крайзфрайштадтів). Крайзгауптманшафти мали від двох до п'яти округів (бецирків).

Румунією були створені три губернаторства – «Бессарабія» (6 повітів Молдавської РСР та Ізмаїльська область УРСР, центр – Кишинів), «Буковина» (райони Чернівецької області – Чернівецький, Хотинський і Сторожинецький, деякі північні райони МРСР, центр – Чернівці), «Трансністрія» (лівобережні райони МРСР, Одеська, південна частина Вінницької і західні райони Миколаївської областей УРСР, з 19 серпня до 17 жовтня 1941 р., центр – Тирасполь, потім – Одеса) загальною площею майже 100 тис. км^2, з них більше половини – українські землі. На відміну від Бессарабії і Північної Буковини «Трансністрія» формально до складу Румунії не входила. Відповідно до підписаної 30 серпня 1941 р. у Бендерах «Угоди» між представниками німецького і румунського командування Румунія отримала німецький мандат на здійснення тимчасового управління та економічної експлуатації території між Дніпром і Бугом.

Територія всіх трьох губернаторств поділялася на повіти, в складі кожного з них були волості (пласти) та сільські громади (кошуки). Усі посади цивільної і військової адміністрації в губернаторствах обіймали румуни. Лише в Одесі, враховуючи її важливість, німці призначили своїх «представників», які й були головними розпорядниками[14].

Отже, у проектах Розенберга Україна розглядалась як союзник Німеччини і противага Росії. Їй відводилося першорядне місце у планах ведення

війни проти СРСР. Але вже на підготовчому етапі вирішальною була позиція Гітлера, який не поділяв поглядів Розенберга. Тому останній мав урахувати позицію фюрера щодо Криму, Бессарабії, Одеси, західноукраїнських земель при розробці проекту адміністративного управління територією СРСР.

У результаті адміністративно-територіальних перетворень, здійснених Німеччиною та Румунією, територія України виявилася розчленованою. Попри окремі відмінності в різних зонах окупації, займанці встановили жорстокий режим, позначений геноцидом, репресіями, тотальним економічним пограбуванням, вивезенням людей на роботи до рейху. Панування окупантів завдало невимовних моральних і фізичних страждань, значних матеріальних збитків народу України.

---

[1] *Кулинич І. М.* «Незалежна» Україна у пангерманських та фашистських планах // Україна у Другій світовій війні: уроки історії та сучасність: Матеріали міжнародної наукової конференції (27–28 жовтня 1994 р.).– К.: НАН України. Ін-т історії України, 1995.– С. 105–107.

[2] *Косик В.* Україна і Німеччина у Другій світовій війні.– Париж; Нью-Йорк; Львів, 1993.– С. 532, 534, 535

[3] Нюрнбергский процесс: Сб. материалов в 8 т.– М., 1987.– Т. 3.– С. 552–554.

[4] Там же.– С. 402.

[5] ЦДАВО України, КМФ-8, оп. 1, спр. 171, арк. 108–121.

[6] Там само, арк. 114.

[7] *Дашичев В. И.* Банкротство стратегии германского фашизма. Исторические очерки: Документы и материалы.– М., 1973.– Т. 1.– С. 59–60.

[8] Там же.– Т. 2.– С. 22.

[9] *Косик В.* Вказ. праця.– С. 513–514.

[10] Нюрнбергский процесс: Сб. материалов в 8 т.– М., 1987.– Т. 3.– С. 565.

[11] *Косик В.* Вказ. праця.– С. 91.

[12] Там само.– С. 534.

[13] Німецько-фашистський окупаційний режим на Україні: Збірник документів і матеріалів.– К., 1963.– С. 34–36.

[14] Безсмертя: Книга Пам'яті України. 1941–1945.– К., 2000.– С. 175, 177.

Заболотна Т.

Структура цивільних органів окупаційної влади в Києві

19 листопада 1941 р. гітлерівські війська захопили столицю Української РСР – місто Київ. З цього часу життя його мешканців дуже істотно змінилося. По-перше, суспільство розділилося мінімум на три категорії: 1) ті, хто очікував приходу німців і вважав це визволенням від радянського тоталітарного режиму; 2) особи, які байдуже сприйняли зміну влади, оскільки за будь-яких обставин могли пристосуватися до умов життя; 3) ті, хто з острахом дивилися у майбутнє, очікуючи гіршого, ніж було раніше, але все ж сподівалися на визволення.

Нова влада утверджувалася всіма доступними їй методами. Ще задовго до окупації міста й України в 1940 р. почалась розробка воєнного плану нападу Німеччини на СРСР, за дорученням Гітлера Розенберг очолив спеціальний штаб, замаскований під «Дослідницький інститут континентально-європейської політики»[1]. А до липня 1941 р. Розенберга призначено керівником імперського міністерства у справах окупованих східних територій. Він підготував схему адміністративного управління захоплених радянських територій (т. зв. «Коричнева папка»). 17 липня Гітлер підписав указ, що заклав підвалини організації управління на територіях, які передбачалося захопити, а саме, «Про цивільне управління в окупованих східних областях». Він базувався на розробленій міністерством Розенберга структурі окупаційного апарату управління. Вона представляла собою таку вертикаль влади: рейхскомісаріат – генеральний комісаріат, головний комісаріат – обласний комісаріат з відповідними посадовцями. Такі великі міста, як Київ, перебували в безпосередньому підпорядкуванні генерального комісара й апарату його співробітників. Місто очолював обербургомістр. В адміністративному відношенні міста поділялися на райони з районними управами і старшинами на чолі. У свою чергу управи складалися з відділів за галузями міського господарства.

Київський генеральний округ очолювали генеральні комісари – бригаденфюрери І. Квітцрау, а з весни 1942 р.– Магунія. Управління розмістилося у приміщенні колишнього Київського військового округу (нині – вул. Банкова, 11). Генерал-комісаріат уособлював окупаційну владу і здійснював адміністративне керівництво всіма цивільними організаціями на окупованій території. У підпорядкуванні генерального комісаріату перебував штадт-комісаріат Києва, який до вересня 1943 р. розташовувався по вул. Виноградній, 21, а з вересня 1943 р.– по вул. Мельникова, 44. Штадткомісаром спочатку був Марве, згодом послідовно Рогауш і Берндт, а заступниками – Уде і Майєр.

Поряд з окупаційною адміністрацією, німецьке командування дало дозвіл на функціонування українських самоврядних органів. На жаль, виявлені нами в ДА Київської області документи не дають змоги чітко визначитися з датою утворення цього органу, не проливають світла й спогади сучасників тих подій. Так, за словами історика З. Городиського і голови УНРади М. Величківського, це – 20 вересня 1941 року[2]; Л. Винара – 21 вересня[3], а учасника першого засідання міської управи С. Сулятицького – 22–23 вересня[4]. На нашу думку, остання дата найвірогідніша, бо перші документи міської управи датовані 23 вересня. Київська міська управа містилася у приміщенні школи по вул. Шевченка, 18. На посади обербургомістрів гітлерівці, як правило, підбирали відомих людей з числа місцевих мешканців. Після ретельної перевірки їх призначали на цю посаду. В першу чергу враховувалась їхня лояльність, відданість новій владі, знання німецької мови, навички керівної діяльності. Але в Києві склалося інакше. Першого міського голову обрали на таємній нараді, яка відбулася вночі з 19-го на 20 вересня 1941 р. під опікою мельниківців. Ним став О. Оглоблин[5], хоча були й інші кандидатури. «На думку деяких присутніх, людиною, яка на цей надзвичайно відповідальний пост найкраще надавалась – маючи відповідний стаж, досвід контакту з людьми і такт, був би проф. О. Оглоблин. Обговорювалось ще кілька кандидатів, та остаточно ми вирішили звернутись до проф. О. Оглоблина взяти на себе головування в міській управі Києва... Він нерадо погодився на перебрання цього, в той час невдячного громадського обов'язку»,– згадував один із зв'язкових-мельниківців, який перебував у Києві у той скрутний час[6]. Перед

міською управою постав ряд нагальних питань, вирішення яких дозволило б налагодити основні галузі економічного та культурного життя Києва. Знаючи політику радянської влади щодо населення, яке залишалося на окупованій території, можна сказати, що близько 400 тис. киян у місті були приречені на очевидну голодну й холодну смерть. Зарадити тій ситуації й намагався Оглоблин, який терміново добирав штат співробітників. Уже наприкінці вересня 1941 р. в управі були створені такі відділи: транспортний, пропаганди, фінансовий, освіти і культури, шкільний, пожежний, мистецтв, промислових підприємств, житловий. Відділи міськуправи працювали під керівництвом відповідних відділів штадткомісаріату і фактично були виконавчими допоміжними установами. За зразком міської управи організовано 11 районних управ (Богданівську, Володимирську, Дарницьку, Залізничну, Куренівську, Печерську, Подільську, Святошинську, Софіївську, Шевченківську, Ярославську) з аналогічними відділами. Але на підставі розпорядження штадткомісара м. Києва від 8 грудня 1942 р. «Про скорочення кількості районових управ у м. Києві» з 1-го січня 1943 р. замість 11 управ залишили тільки 8, а саме: Дарницьку, Подільську, Володимирську, Ярославську, Шевченківську, Софіївську, Печерську, Залізничну. Районні управи Святошинську, Куренівську, Богданівську ліквідували[7]. Міська управа здійснювала свою діяльність через відділи: 1) адміністративний, 2) пропаганди, 3) промисловості, 4) міських та господарських підприємств, 5) упорядкування міста, 6) транспортний, 7) торгівлі та харчування, 8) культури та освіти, 9) житловий, 10) охорони здоров'я, 11) ремісничий, 12) зв'язку, 13) мистецтв, 14) фінансовий, 15) паливний, 16) статистичне бюро.

Та це була ще не найнижча інстанція, оскільки відділи, особливо ті, які мали значне навантаження й охоплювали великий фронт робіт, у свою чергу поділялися на підвідділи, сектори тощо. Наприклад, адмінвідділ включав підвідділи: праці та набору робочої сили, паспортизації та дозволу мешкання в м. Києві, бюро метрик; відділ промисловості складався з: загальної частини, металообробної секції, хіміко-технологічної секції, секції силікатів та будівельних матеріалів, секції харчової промисловості. Досить цікавою була структура відділу культури та освіти. Він об'єднував такі секції: вищих шкіл та науково-дослідних установ; середніх шкіл; фахової освіти; позашкільних установ; бібліотек, музеїв, архівів, пам'яток старовини; фізкультури та спорту; віросповідань; кадрів; постачання матеріалів та методичне бюро.

Кількість відділів та їх складові не були стабільними протягом усього періоду окупації. Вони трансформувалася залежно від обставин, становища в місті, постійно зазнавали реорганізації, досить часто змінювалися їхні керівники. Це значно сповільнювало темпи роботи, шкодило й без того вкрай складній ситуації, гальмувало мобілізацію наявних сил та засобів на відновлення основних галузей життєдіяльності Києва.

З часом міській адміністрації вдалося відновити рух трамваїв, налагодити роботу електростанції, водогону, телефонної мережі, сформувати програму культурного життя. Щоб звести до мінімуму мародерство та бандитизм, О. Оглоблин видав непопулярні накази, в яких застерігалося приховування і привласнення майна, за що винні притягалися до суворої відповідальності[8]. Значним досягненням голови м. Києва можна вважати його прагнення відродити діяльність Української академії наук. 20 жовтня 1941 р. відбулося засідання вчених у приміщенні будинку УАН (вул. Володимирська, 55), на якому було обрано тимчасову президію відновленої наукової установи. Окрім

цього, О. Оглоблин намагався відновити й роботу Київського університету, але здійснити це не вдалося через заборону німецької влади. Загалом його головування тривало лише шість тижнів, і вже 29 жовтня 1941 р. він залишив цю посаду. Його місце посів заступник Володимир Багазій[9]. Але і йому не судилося довго пробути на цьому посту. Оскільки він саботував дії окупаційного режиму, його було усунуто з посади. 19 лютого 1942 р. німці заарештували В. Багазія та його 19-річного сина й розстріляли в Бабиному Яру разом з іншими діячами українського відродження, звинувативши в тому, що він нібито був залишений комуністами для підпільної роботи.

Наступним обербургомістром став Л. Форостівський[10]. 16 лютого 1942 р. уповноважений Києва штадткомісар Рогауш скликав нараду за участю представників міської та районної влади міста, на якій виступив з такою промовою: «...Леонтій Форостівський! Мені доручено передати вам на підставі дозволу п. генерал-комісара справи і повноваження голови міста Києва. Я сподіваюсь, що ви присвятите всі свої сили цілком цьому великому та важкому, але й чудовому завданню. Вам доведеться подолати багато труднощів та усунути багато неясностей. Але тут потрібно, в першу чергу, лише добра воля та розуміння фактичного стану речей... слід констатувати, що справді позитивні наслідки праці ми маємо поки що лише з боку Великонімеччини, а з боку України взагалі вони поки що відсутні... Працювати та ще раз працювати, щоб довести свою участь у майбутніх перемогах та майбутньому розвитку. Саме тому в міській управі не буде місця для осіб, що міркують своїми діями іти проти волі фюрера, який власне один приніс їм звільнення та майбутні добрі часи. Щодо вас, панове голови районних управ, керівники відділів та заступники, то попереджаю вас, що ви повинні прикази пана Голови міста цілком та безумовно виконати і таким чином довести свою добру волю». У відповідь Форостівський сказав: «Приношу вам щиру подяку за виказану мені довіру. Обіцяю докласти всі свої сили і здібності, щоб це ваше довір'я виправдати. Перед населенням міста Києва і нами – його представниками, зараз є тільки одне завдання: організовано, чітко працювати, щоб спільними силами забезпечити швидку перемогу над ворогом людства і культури – жидобільшовиками. Ми пережили на собі всі страхіття більшовизму і вдячні фюреру – Гітлеру, нашому визволителю».

Взагалі, ставлення окупантів до обербургомістра залежало від результатів практичної діяльності останнього. Тому попередні особи, що обіймали цю посаду, й були усунуті від виконання обов'язків, Багазій – ціною життя. А міський голова Форостівський був маріонетковою фігуркою. Але це не завадило йому чимало зробити для більш-менш нормального функціонування основних галузей міського господарства, особливо у важкий період – зиму 1942-го – весну 1943 рр. Працювали підприємства харчової промисловості, діяли електростанції, фабрики, була налагоджена робота закладів охорони здоров'я, освіти і культури тощо. Інше питання, як вони діяли і на чию користь. Але все ж завдяки їх діяльності кияни змогли певним чином існувати у голодні та холодні роки окупації.

Повернемося до міської управи. Структура міського управління не була сталою протягом 1941–1943 рр., а змінювалася залежно від принципу практичної доцільності й характерних особливостей функціонування в той чи інший період.

В апараті міської та районних управ спостерігалася плинність кадрів, що, звичайно, не йшло на користь їхній діяльності. Головною причиною цього

явища була низька кваліфікація управлінських кадрів. Наприклад, відділ керування справами міської управи на 15 березня 1942 р. налічував 172 особи, з них 24 особи з вищою освітою, 11 – незакінченою вищою, 57 – середньою, 8 – незакінченою середньою, 53 – нижчою, 1 – з початковою, 2 – самоучки, 22 – малограмотні[11]. Отже, переважали працівники з середньою та нижчою освітою. Такий освітній рівень, певна річ, не гарантував виконання професійних функцій на належному рівні. До того ж більшість працівників не могли застосувати досвід роботи, набутий за радянських часів, оскільки досить часто вони обіймали інші посади, які не відповідали здобутій освіті. Наприклад, у цьому ж відділі охоронниками працювали 4 студенти, 2 учні, токар, автотехнік та радіотехнік і навіть музикант, а вантажником – колишній пекар[12]. Така ситуація була характерною не лише для обслуговуючого персоналу, приміром, зоолог-генетик в управі працював секретарем, а агроном – завідувачем приймальні[13]. Пояснювалося це тим, що досвідчені чиновники, партійні й радянські працівники евакуювалися з міста, на роботу брали, керуючись передусім не рівнем професіоналізму, а ступенем лояльності щодо нової влади. Чимало працівників не виправдовували довіру гітлерівців і звільнялися з роботи або ж їх виганяли.

У своїй практичній діяльності з населенням міста управи спирались на допомогу кербудів та двірників. Кербудам належало навести порядок у справі обліку житлового фонду Києва, в підтриманні його на належному рівні. Одночасно вони разом з двірниками повинні були контролювати поведінку мешканців, повідомляти управу про будь-які підозри стосовно того чи іншого квартиронаймача чи власника приватного будинку. Також кербуди готували довідки про проживання у підвідомчих їм будинках комуністів, євреїв та осіб, які ухилялися від реєстрації в поліції та на біржі праці.

Міська та районні управи провадили всю свою діяльність під суворим контролем німецької військової комендатури. Військовим комендантом Києва від вересня 1941 р. до 1942 р. був генерал-майор Ебергард. Згодом його заступив на цій посаді генерал-майор фон Ремер. Заступниками військового коменданта Києва були відповідно майор Цоленкопф та майор Гертнер.

Від імені німецького командування комендант віддавав накази, обов'язкові для виконання всіма мешканцями міста та управлінськими структурами. Крім того, він визначав коло посадових обов'язків і повноважень районних начальників та бургомістрів. Для постійного контролю за їх діяльністю комендант вимагав від них регулярних інформаційних звітів.

Слід пам'ятати, що головним завданням німецької влади, якому підпорядковувалися всі дії адміністративних органів, була експлуатація ресурсів окупованих районів для потреб німецької промисловості й армії.

У Києві було запроваджено комендантську годину. Заборонялось будь-яке вільне пересування цивільного населення, вводилася сувора система реєстрації всіх мешканців. За порушення правил передбачалась кара – переважно розстріл. Вводилася обов'язкова примусова праця як для дорослого населення, так і підлітків. За незначні порушення трудової дисципліни встановлювалися такі покарання, як штрафи, ув'язнення до концтаборів. Відмова від трудової повинності розглядалася окупаційною владою як злочинний саботаж і часто каралася розстрілом. Пограбування, терор, насилля, пряме знищення населення міста стали визначальними напрямами діяльності каральних органів.

Вищезгадані каральні й розвідувальні органи гітлерівців забезпечували жорстокий окупаційний режим у місті. Їхніми ж руками здійснювались і розправи над цивільним населенням та військовополоненими, які утримувались у спеціальних таборах на околицях міста.

[1] *Безыменский А. А.* Генеральный план «Ост»: замыслы, цели, реальность // Вопросы истории.– 1978.– № 5.– С. 77.

[2] *Городиський З.* Українська національна рада в Києві // На зов Києва.– К., 1993.– С. 272; *Величківський М.* Сумні роки німецької окупації (1941–1944 роки) ...– С. 45.

[3] *Винар Л.* Олександр Петрович Оглоблин (1899–1992).– Нью-Йорк; Торонто; Київ; Париж, 1944.– С. 33.

[4] *Сулятицький С.* Перші дні в окупованому німцями Києві // На зов Києва.– С. 190.

[5] *Олександр Оглоблин* (1899–1992) – український історик, археограф і громадський діяч. Народився у Києві, закінчив Київський університет св. Володимира (1919). 1919–1941 – на педагогічній і науковій роботі в Києві, Одесі, Харкові. 1926 – доктор історичних наук. 1932–1934 – директор Київського центрального архіву давніх актів, 1935–1937 – працював в Інституті матеріальної культури, згодом – в Інституті історії України АН УРСР, водночас – професор Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. Під час окупації Києва гітлерівцями – голова міської управи, директор Музею-архіву Переходової доби м. Києва. У 1943 переїхав до Львова, у 1944 – до Праги. З 1951 жив і працював у США, де заснував і очолював Українське геральдичне й генеалогічне товариство (1963) та Українське історичне товариство (1965), з 1970 – президент Української вільної академії. Помер 16 лютого 1992 р. у м. Спрінгфілді (США).

[6] *Сулятицький С.* Вказ. праця. – С. 189, 190.

[7] ДА Київської області, ф. Р-2356, оп. 1, спр. 31, арк. 54–54 зв.

[8] Українське слово.– 1941.– 12 жовтня.– С. 4.

[9] *Володимир Багазій* (?–1942) – вчений-математик, громадський діяч. Народився на Полтавщині, закінчив Київський університет та аспірантуру. До війни викладав математику в навчальних закладах Києва. Входив до складу Української народної ради.

[10] Разом з німцями залишив Київ. Згодом емігрував до Аргентини. Автор спогадів «Київ під ворожими окупаціями».

[11] ДА Київської області, ф. Р-2356, оп. 1, спр. 91-б, арк. 1–11.

[12] Там само, арк. 10, 11.

[13] Там само, арк. 1, 2.

Вєтров І.

Фінансова політика нацистської Німеччини та держав-сателітів на окупованій території України (1939–1944 рр.)

В історичній науці про Другу світову війну тривалий час не приділялося належної уваги суперництву між воюючими країнами та експансії в грошовій і банківській сферах. Адже, крім величезних руйнувань та людських жертв, що принесла ця війна, не менш жахливе лихо несла за собою й «економічна війна», яка була її супутницею і захопила сферу валютно-фінансових відносин.

Значне місце в планах підготовки війни, розроблених лідерами нацистської Німеччини, посідали методи пограбування інших країн і підпорядкування їх економічним інтересам німецького монополістичного капіталу. Німецькі окупанти використовували всі можливі методи – від безпосереднього захоплення матеріальних цінностей під виглядом воєнних трофеїв до прихованих методів фінансового пограбування.

«Обґрунтування» експансіоністських планів Третього рейху, використання воєнних грошей було дано ще в 1939 р. у книзі Г. Хольцгауера «Barzahlung und Zahlungsmittelversorgung in militärischen besetzten Gebieten». «Хоч які були б ці гроші,– писав автор,– їх усе ж прийматимуть охочіше, ніж реквізовані розписки»[1]. Далі він цинічно натякав: «Є методи для того, щоб підтримати купівельну спроможність цих паперових грошей у ворожій країні»[2]. (На які методи натякав автор, неважко здогадатися.– *І. В.*)

Згідно з цією працею фашистський уряд Німеччини розробив комплексну програму, яка докорінно відрізнялася від подібної програми, що діяла під час Першої світової війни, і була спрямована на забезпечення її військ на окупованих територіях необхідними грошовими коштами. Згідно з цим документом передбачалося створення імперських кредитних кас, а також спеціальних емісійних банків з наданням їм права випускати власні грошові знаки, аналогічні національним грошовим одиницям[3].

Вже навесні 1940 р. було завершено підготовку до випуску та введення в обіг на окупованих територіях воєнних марок єдиного зразка (50 пфенінгів, 1, 2, 5, 20, 50 – рейхсмарок). Закон про заснування імперських кас було прийнято 3 травня 1940 р. і доповнено розпорядженням від 15 травня того ж року[4]. Організаційно імперські кредитні каси входили до системи Рейхсбанку поряд з німецькою розрахунковою касою, яка здійснювала клірингові розрахунки, касою іноземних боргів і золотообліковим банком.

В міру розвитку воєнних дій у Західній Європі та окупації її країн програма тотального використання воєнних емісій втілювалася в життя. Зокрема, до сфери фінансового впливу окупантів потрапили Австрія, Чехословаччина, Данія, Норвегія, Бельгія, Голландія, Франція, Югославія, Греція, а також певною мірою навіть союзники Німеччини.

Серед громадян, що відчули на собі «радощі» фінансової політики нової влади, були й українці Польщі, після окупації якої було утворено генеральну губернію з адміністративним центром у Кракові. У березні 1940 р. уряд цього новоутворення (генерального губернаторства) на чолі з Г. Франком видав в обіг вісім паперових грошових знаків з номіналами 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100 і 500 злотих (всі написи на них були виконані польською мовою)[5].

З початком радянсько-німецької війни ці «гроші» з'являються на території нової адміністративної одиниці – дистрикту Галичина (Львівська, Дрогобицька, Station Станіславська та Тернопільська області), який був включений до складу генерального губернаторства 1 серпня 1941 р., і в цей же період у грошовий обіг було випущено ще п'ять банкнот з номіналами 1, 2, 5, 50 та 100 злотих. Офіційний курс цієї «валюти», відомої ще як «краківська злота», у генеральному губернаторстві у 1939–1944 рр. становив 1 злотий – ½ німецької рейхсмарки[6]. За цей період новоспечена «валюта» була знецінена в 15–20 разів (за цінами на с/г продукти)[7]. Якщо восени 1939 р. в обігу перебувало 0,5 млрд злотих, то вже наприкінці 1944 р.– близько 10 млрд[8].

Для Радянського Союзу лідерами Третього рейху було складено спеціальну програму. Так, ще наприкінці травня 1941 р. міністр господарства

та президент рейхсбанку І. Функ провели закриту нараду, на якій було підтримано пропозиції міністра окупованих східних територій А. Розенберга про друкування фальшивих радянських грошових знаків[9]. Фальшиві гроші доставлялися дипломатичною поштою. Їх використовували в основному для придбання коштовних речей, антикваріату, мистецьких творів. Це був перший етап широкомасштабної програми підриву фінансової системи СРСР.

Одразу після нападу фашистської Німеччини на Радянський Союз на його окупованих територіях розпочалося втілення в життя плану «Ольденбург» – економічного розділу плану «Барбаросса». Провідні ідеї першого ще до війни з СРСР були деталізовані в «Директивах по керівництву економікою у щойно окупованих східних областях» (т. зв. «Зеленій папці» Г. Герінга). За наказом Герінга від 3 липня 1941 р. виконання настанов, що містилися у «Зеленій папці», було обов'язковим і в областях, які передавалися громадянському управлінню.

Особливе місце фашисти відводили Україні. Так, у записці від 23 вересня 1941 р. зазначалося: «Хоча ми й дамо Україні незначну... державність під німецьким адміністративним контролем, це буде коштувати українцям великих територіальних поступок. У господарсько-економічному плані ми також можемо запропонувати Україні небагато. Навпаки, передбачається, що ми будемо широко використовувати природні багатства цієї країни в своїх цілях»[10].

Для здійснення плану «Ольденбург» було створено спеціальний економічний штаб та господарські інспекції для окупованих районів. Основні розпорядження та накази імперського міністра окупованих східних областей щодо керівництва ними входили до «Зеленої папки» і називалися «Коричнева папка». Друга частина цієї папки містила розпорядження та накази щодо громадянського управління у рейхскомісаріаті Україна.

У розділі «Директиви по керівництву фінансовим господарством» («Коричнева папка») накреслені шляхи поступової перебудови фінансово-кредитної системи СРСР у вигідному для загарбників напрямі. Одразу після нападу на Радянський Союз фашисти стали широко використовувати в торговельних операціях воєнні марки-білети імперських кредитних кас (рейхскредиткасеншайнен). Вони випускалися військовим командуванням без обмежень, відповідно до потреб німецької армії. Майже кожна ворожа дивізія мала пересувний друкарський верстат для тиражування цих білетів, які населення називало «окупаційними марками». Головним управлінням імперських кредитних кас керувала адміністративна рада (у складі представників міністерства господарства, міністерства фінансів, Верховного командування збройних сил та ін.), головою якого був директор рейхсбанку. До компетенції ради входило управління кредитно-грошовими системами окупованих країн і ведення переговорів з емісійними банками цих країн та країн-сателітів.

У перші ж тижні війни до обігу були введені також розписки, заздалегідь підготовлені, пронумеровані, проштемпельовані гербовою печаткою з написом «Німецькі збройні сили». Бланки їх були виготовлені в друкарнях і могли заповнюватися будь-яким офіцером. У розписці зазначалося, що вартість продуктів, вилучених у населення, відшкодовує німецьке головне командування. Однак ці обіцянки залишилися на папері.

Крім цього, мали місце випадки, коли німецькі військовослужбовці з метою власного збагачення займалися спекуляцією грошима, внаслідок чого місцеве населення остаточно зубожіло. У спеціальному розпорядженні читаємо: «Обмін переважно проходить через німецьких військовослужбовців,

які за одну німецьку марку отримують 20 крб. Потім ці паперові гроші при поштових переказах до Німеччини вкладаються у відповідні платіжні заклади. А оскільки одна марка при перевідному курсі дорівнює десяти карбованцям, то, відповідно, німецькі солдати отримують вдвічі більше»[11]. Такі спекулятивні операції не планувалися вищим керівництвом фашистської Німеччини, тому воно суворо заборонило солдатам займатися подібними аферами.

Незважаючи на те, що емісія воєнних грошей приносила значний прибуток, Третій рейх не розглядав їх як постійний засіб обороту на окупованій території. Одразу після завершення окупації і створення місцевої емісійної системи випуск воєнних марок зазвичай припинявся. Німецька влада переходила до фінансування своїх витрат за рахунок місцевої валюти, яку вони отримували в основному під виглядом відшкодування окупаційних «витрат». Оскільки бюджет окупаційної країни зводився з величезним дефіцитом, єдиним джерелом його покриття слугувала емісія грошових знаків. Звідси – величезне зростання грошового, нічим не підкріпленого, обігу.

Так, 13 грудня 1942 р. в листі з приводу випуску воєнних марок, адресованому всім міністрам Німеччини і командувачам німецьких збройних сил в окупованих країнах, Г. Герінг наголошував, що «...в деяких областях можна було б відмовитися від подальшого випуску свідоцтв імперських кредитних кас, оскільки забезпечення військ і адміністративного апарату платіжними засобами здійснюється національним емісійним банком»[12]. Водночас він попереджав своїх підлеглих, що «навіть у тих випадках, коли місцеві емісійні банки виявили бажання видавати необхідні німцям грошові знаки, окупаційна марка повинна й надалі залишатися законним платіжним засобом і разом з тим мають бути в наявності всі передумови до того, щоб вона в будь-який час могла бути випущена в обіг»[13]. Іншими словами, він вимагав використовувати окупаційну марку для подальшого економічного тиску на окуповані країни. Треба сказати, що вилучення окупаційної марки з обігу не оформлювалося законодавчими актами. На пораду дирекції рейхсбанку окупанти діяли без широкого розголосу.

Отже, на окупованій території СРСР, зокрема в Україні, фашистська влада залишала за національною валютою – радянським карбованцем – функцію платіжного засобу. Зокрема, в «Коричневій папці» зазначалося: «Щодо забезпечення грошей, то до остаточного врегулювання валютних відносин розписки державних кредитних кас та карбованець залишаються законними засобами платежу»[14].

Для остаточного розвалу фінансово-кредитної системи на окупованій території загарбники запровадили примусовий завищений курс німецької марки щодо радянського карбованця – 10 крб. за 1 марку, що майже у п'ять разів перевищувало її довоєнний курс[15].

Складовою економічного апарату під час окупації України також були банки, які займалися кредитуванням та здійсненням банківського обслуговування торговельних і промислових підприємств. Головним завданням, яке ставилося перед господарськими банками, було: «...вичерпування грошового запасу...» («Зелена папка»), розділ «Банківська політика і банківське життя»[16]. Вже у листопаді 1941 р. було видано розпорядження рейхскомісара Е. Коха про заснування господарських банків у рейхскомісаріаті. Окрім них, існували також міські, районні, сільськогосподарські банки. За розпорядженням від 18 березня 1942 р. було створено мережу господарських банків, які набули найбільшого значення за розмірами капіталів. У вересні того ж року в

рейхскомісаріаті «Україна» було відкрито 17 галузевих господарських банків, об'єднаних у Союз господарських банків. Координував їх роботу Центральний господарський банк, який розташовувався в Рівному з філіями у Києві та Дніпропетровську. Їхня діяльність проходила під наглядом німецьких районних комісарів. На чолі Центрального господарського банку і Союзу господарських банків стояв доктор Веге. З квітня 1942 р. в Україні налічувалося 200 філій господарських банків[17]. У лютому 1943 р. – 21 банк, 330 філій, а наприкінці того ж року – ще 11 банків[18]. І хоча ці банки, що були відкриті замість місцевих контор і відділень Держбанку СРСР, виконували, здавалося б, звичайні фінансові операції: «приймали вклади від організацій, підприємств і приватних осіб; надавали короткотермінові кредити торговельним та промисловим підприємствам; проводили безготівкові розрахунки за дорученням клієнтури»[19], насправді ж вони лише камуфлювали злочинні плани фашистських окупантів. Так, скуповування радянських грошових знаків за марки та їх використання для «легального» пограбування населення надавали можливість німецькій владі проводити операції, пов'язані з централізацією та розподілом фондів радянської валюти через свою банківську мережу. Але фашистам цього було замало і вони випускали в обіг фальшиві радянські грошові знаки[20].

Навесні 1942 р. в Рівному розпочав роботу Центральний емісійний банк України (з січня 1944 р. він був переміщений спочатку до генерального губернаторства, потім до Німеччини, а в листопаді того ж року Центральний господарський банк України був розташований у Котбусі (Східна Німеччина)).

Кредитні каси були перетворені на його відділення. Директором банку було призначено доктора Ейнзіделя, який раніше брав участь в організації подібних фінансових установ у Словаччині та Сербії. З 1 червня 1942 р. цей банк розпочав випуск власних грошових білетів у карбованцях. В основу розрахунку було покладено співвідношення, встановлене німецькою владою: 1 рейхсмарка – 10 крб. Центральний емісійний банк України випустив «нові гроші» номіналом у 1, 5, 10, 20, 50, 100 і 500 крб. З правого боку зовнішньої сторони банкноти було зображено: голову дитини (на банкнотах у 5 крб), селянки (10 крб), робітника (20 крб), шахтаря (50 крб), моряка (100 крб) і хіміка (500 крб)[21].

Новоспечена «валюта» – українські карбованці – приймалася тільки на території рейхскомісаріату «Україна». До 25 липня 1942 р. населенню України було наказано обміняти радянські гроші номіналом 5 і більше рублів на нові карбованці. Однак у разі обміну більше ніж 20 крб «нова валюта» не видавалась, а зараховувалася на т. зв. безпроцентний «рахунок заощаджень», що фактично означало конфіскацію радянських грошей. Наприклад, зі зданих населенням заощаджень близько 75 % конфісковувалося на користь окупаційної влади, населення ж могло отримати в карбованцевому еквіваленті ледве четверту частину[22]. За даними статистичного відділу рейхсбанку обмін рубля сягав на 25 квітня 1943 р. 2 млрд рублів, причому до грудня 1942 р. обмеження на обмін становило 150 рублів, до квітня 1943 р.– 300 рублів. Було навіть розроблено спеціальну форму «Empfangsbestatigung» (посвідка відбору), яка видавалася особам, що здали радянську валюту для обміну на окупаційні карбованці[23]. У дистрикті Галичина розпорядженням від 28 серпня 1941 р. були введені злоті як грошова одиниця, обмін рублів та червінців здійснювався у співвідношенні 1 злотий – 5 рублів. Звичайно, цей курс був набагато нижчим порівняно з рейхсмаркою[24]. У населення України

після такого грабіжницького обміну залишилися радянські грошові знаки номіналом 1 та 3 крб і розмінна монета, окупаційні марки та монети в 1, 5 та 10 пфенінгів та новоспечена «валюта» – українські карбованці.

Крім того, для німців надавалася можливість здійснювати взаєморозрахунки у твердій валюті – білетами рентного банку Німеччини (рентенбанкшайнен) зразка 1923–1937 рр. з номіналами 1, 2, 5, 20, 50, 100, 500 і 1000 рентенмарок, а також державними банкнотами зразка 1924–1942 рр. (рейхсбанкнотен) у номіналах 5, 10, 20, 50, 100 та 1000 рейхсмарок. На території Трансністрії у грошовий обіг було введено румунські леї з номіналами 100, 500, 1000, 2000 та 5000 зразка 1940–1943 рр.[25] У невеликій кількості вони також оберталися на території Чернівецької області, у Криму та на Одещині. В окремих місцевостях України зрідка у грошовому обігу з'являлися угорські пеньго, італійські ліри і навіть іспанські песо. Однак останні на українських теренах були явищем екзотичним[26].

Крім того, упродовж Другої світової війни в Закарпатській Україні, яка залишалася у складі Чехословаччини, ходили грошові знаки цієї країни. Так, у протектораті Чехії та Моравії в 1939–1945 рр. окупанти випустили нові банкноти номіналами 1, 5, 10, 20, 50, 100, 500, 1000 і 5000 крон. У Словаччині було емісовано 14 банкнот у валюті словацьких крон восьми номіналів: від 5 до 5000[27].

Наведемо розміри заробітної плати населення окупованої території: кваліфікований робітник одержував 400 крб на місяць, бухгалтер – 500, друкарка – 400 крб. Ставки фахівців та керівників коливалися від 900 до 1500 крб[28]. Незважаючи на, здавалося б, «високу» заробітну плату, постійні відрахування, штрафи, податки тощо урізували її до мінімуму. Гроші, які одержувало населення за свою роботу, були фактично знецінені. Так, на базарах Харкова влітку 1942 р. один кілограм хліба продавався за 150 крб при офіційній ціні 1,7 крб, 1 яйце, відповідно, 8 – 0,8 крб, 1 л молока – 20 – 1,2 крб, 1 л соняшникової олії – 280 – 14,5 крб[29], а вже в березні 1943 р. на базарах Києва пуд борошна коштував 15 тис. крб, 1 кг печеного хліба – 400 крб, 1 кг сала – 6 тис. крб, склянка солі – 300 крб[30]. Всі послуги, що надавалися населенню, також були платними. Так, хворий за день перебування в лікарні сплачував 20 крб, за прийом лікарем – 10 крб. Ціни на ліки зросли в різних районах України на 200 – 2000 %[31]. Була встановлена також неофіційна такса за звільнення від виконання примусових робіт. Так, у Харкові воно коштувало 500 крб, від окопних робіт – 1000 крб, від вивезення до Німеччини – від 5000 до 10 000 крб[32].

Німецька влада в свою чергу всіляко сприяла отриманню німецькими фірмами на окупованій території України великих прибутків, про що переконливо свідчить газета «Берлінерберзенцайтунг» за 1943 р., в якій проголошувалося, що відповідно до «...керівних вказівок з регулювання виробничих цін у щойно зайнятих східних областях передбачено і обумовлено – ціни і заробітна плата повинні триматися на низькому рівні»[33], тобто розрив у цінах між рейхом і окупованою територією був джерелом великих прибутків німецьких фірм. Цей характер прибутку визначався також і тим, що на окупованій території в обігу були окупаційні «гроші-марки» і місцева валюта – українські карбованці, які за офіційним курсом рейхсмарки були знецінені.

Нестача товарної маси, штучне завищування курсу марки щодо радянського карбованця, нестійкість «твердих цін» на товари та послуги, які нав'язувала окупаційна влада під загрозою репресій,– все це зумовлювало шалене

зростання цін, поглиблення інфляції та корупції, поширення спекулятивних операцій як серед німецьких кіл різних рангів, так і серед місцевого населення.

Про це свідчить повідомлення про становище в Україні, складене за матеріалами перевірки німецької службової пошти «Україна», тобто листування німецьких фірм і службовців. У цьому документі зазначається, що «справа не обмежується обміном тільки для власних і сімейних потреб. Обмін стає "оборудкою" і проводиться зрештою на комерційній засаді. Метою є спекуляція і заробляння грошей».

Далі аналізуються листи німецьких військових, в яких вказується, що «в Україні гроші валяються на вулиці» і «за короткий строк тут можна збити собі капітал». Кореспонденти розповідають у своїх листах про величезні прибутки в Україні. Так, «за центнер солі можна отримати 1000 рейхсмарок, за коробку сірників – 6 марок, а старі костюми збуваються більше як за 600 марок». А в іншому листі читаємо: «обмінна торгівля і спекуляція перебувають у повному розквіті, і те, що раніше робили євреї, в значно досконалішій формі робиться сьогодні "арійцями"». В повідомленні також зазначається, що «Україна стала товкучкою рейху», «з України корупція поширюється в рейх», що «служить основою для нових спекуляцій». Німецькі вищі кола змушені були констатувати, що «Україна стала раєм для спекулянтів»[34], а це може завдати значних збитків Німеччині й поставити під загрозу інтереси рейху в майбутньому.

«Нові гроші» – карбованці – поступово перестають виконувати функції еквівалента вартості товарів, що не могло не позначитися негативно на житті населення, яке з недовірою починає ставитися до окупаційної «валюти». Якщо в другому півріччі 1942 р. населення надавало перевагу окупаційним маркам, що високо котувалися на «чорній біржі», то коли окупанти вдруге вступили до Харкова (квітень 1943 р.), спостерігалося протилежне явище. В останні місяці перебування загарбників у місті відчувалася нестача радянської валюти. В цей період населення прагнуло позбутися «окупаційних марок»[35]. Усього ж за період окупації до 1 січня 1944 р. розмір емісії банку України становив 1195 млн марок[36].

До речі, самі нацисти в документі від 16 травня 1944 р., аналізуючи результати перевірки діяльності рейхскомісаріату «Україна» з фінансових питань у період окупації, зазначали, що «нездорові тенденції в загальноекономічній галузі були ще більше посилені фінансовою політикою, що проводилася рейхскомісаром України. ...Він (мається на увазі Е. Кох.– *І. В.*) широко проводив економічні заходи без будь-якого бюджету. ...Це послужило стимулом до виникнення в Україні особливого шикарного тилового життя для деяких. ...Окремі управління і генерал-комісари зовсім не думали про виконання розпоряджень самого рейхскомісара чи його головного фінансового управління, а робили все, що їм заманеться. ...Стало відомо, що під час відступу з України окремі керівники установ свідомо пішли на те, щоб своєчасно не запаковані касові книги, а також виправдувальні документи до рахунків врешті-решт спалювались або потрапляли до рук ворога. Тим самим виключалася будь-яка можливість ревізії» [37].

Таким чином, важливою складовою економічної експлуатації України нацистською Німеччиною було її фінансове пограбування. Це знайшло віддзеркалення насамперед у вилученні банківських цінностей. Окупаційна влада також широко практикувала блокування наявних платіжних засобів

і безконтрольний випуск паперових грошей відповідно до власних потреб, не рахуючись ні з чим, окрім власних інтересів. Відіграючи роль платіжного засобу під час т. зв. закупівель, ці «гроші» фактично використовувалися для прихованого пограбування місцевого населення та збагачення правлячих кіл Третього рейху.

---

[1] *Holzhauer G.* Barzahlung und Zahlungsmittelversorgung in militärischen besetzten Gebieten.– Jena, 1939. – S. 89.

[2] *Holzhauer G.* Op. cit.

[3] *Сенилов Б. В.* Военные деньги Второй мировой войны.– М., 1991.– С. 14.

[4] Там же.– С. 18.

[5] *Дорофєєва Н. В., Комаринська З. М.* З історії грошей України.– К.; Л., 2000.– С. 114.

[6] Гроші в Україні: факти і документи.– К., 1998.– С. 97.

[7] *Семиряга М. И.* Коллаборационизм. Природа, типология и проявления в годы Второй мировой войны.– М., 2000.– С. 665.

[8] *Skalniak F.* Bank Emisyjny w Polsce. 1939–1945.– Warszawa, 1966.– S. 99.

[9] *Мирский Д.* Титулованные фальшивомонетчики // Наука и жизнь.– 1969.– № 10.– С. 55–56.

[10] ЦДАВО України, ф. КМФ-8, оп. 1, спр. 38, арк. 107.

[11] ЦДАГО України, ф. 1, оп. 70, спр. 24, арк. 44.

[12] *Алексеев А. М.* Военная валюта.– М., 1948.– С. 52.

[13] Там же.

[14] ЦДАГО України, ф. 166, оп. 3, спр. 141, арк. 56.

[15] *Сенилов Б. В.* Указ. соч.– С. 26.

[16] ЦДАГО України, ф. 166, оп. 3, спр. 141, арк. 61.

[17] Там само, ф. 1, оп. 23, ч. 1, спр. 533, арк. 40.

[18] *Боряк Г., Дубик М., Маковська Н.* «Нацистське золото» з України: У пошуках архівних свідчень. Вип. 1.– К., 1998.– С. 57.

[19] Нове Запоріжжя.– 1941.– 7 грудня.

[20] *Атлас З. В.* Социалистическая денежная система.– М., 1969.– С. 294.

[21] Голос (часопис для українців у Німеччині).– Берлін.– 1942.– 12 липня.

[22] *Лаута С. П.* Колгоспне селянство Радянської України в роки Великої Вітчизняної війни.– К., 1965.– С. 169–170.

[23] *Сенилов Б. В.* Указ. соч.– С. 28.

[24] *Боряк Г., Дубик М., Маковська Н.* Вказ. праця.– С. 58–59.

[25] Гроші в Україні: факти і документи.– К., 1998.– С. 98.

[26] Там само.

[27] *Дорофєєва Н. В., Комаринська З. М.* Вказ. праця.– С. 117.

[28] ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, ч. 1, спр. 533, арк. 40.

[29] ЦДАВО України, ф. КМФ-8, оп. 2, спр. 157, арк. 199.

[30] ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, ч. 1, спр. 533, арк. 39.

[31] Там само, оп. 70, спр. 107, арк. 15.

[32] Там само, спр. 110, арк. 109.

[33] ЦДАВО України, ф. 4620, оп. 3, спр. 239, арк. 96.

[34] Там само, ф. КМФ-8, оп. 1, спр. 182, арк. 85, 88–89.

[35] *Атлас З. В.* Указ. соч.– С. 294.

[36] *Алексеев А. М.* Указ. соч.– С. 58.

[37] ЦДАВО України, ф. КМФ-8, оп. 1, спр. 101, арк. 210–212.

Потильчак О.

Нацистська політика у сфері підготовки спеціалістів із середньою та вищою спеціальною освітою в Україні (1942–1944 рр.)

Одним із проявів політики нацистської окупаційної адміністрації у сфері використання трудових резервів була їх фахова підготовка через систему закладів професійної освіти. У 1942–1944 рр. на території України діяла ціла мережа професійних навчальних закладів. На заохочення професійної освіти серед місцевого населення колонізованих територій України окупантів наштовхнула гостра потреба у фахівцях цілої низки промислових та сільськогосподарських професій. Ця сторінка окупаційного режиму ще й дотепер залишається малодослідженою.

Напередодні радянсько-німецької війни Українська РСР мала досить розгалужену систему підготовки професійних кадрів середньої та вищої кваліфікації. Їх готували в 173 вузах, де навчалося 196,8 тис. студентів, 693 технікумах, середніх спеціальних школах, ремісничих та фабрично-заводських училищах, де набували кваліфікації понад 326 тис. юнаків та дівчат[1]. У технікумах та середніх професійних училищах протягом останнього передвоєнного року навчалося 196,2 тис. студентів[2].

Захопивши територію України, німецько-фашистські окупанти закрили всі середні професійні училища, технікуми та вищі навчальні заклади. Однак досить швидко, у грудні 1941 р., зважаючи на зростання потреби у висококваліфікованих спеціалістах з місцевого населення, окупаційні органи почали відновлювати навчання в деяких з них і відкривати нові.

Перші середні професійні навчальні заклади почали виникати вже взимку 1941 р. У грудні 1941 р. Ніжинська польова комендатура Чернігівської області дозволила відкрити у місті фельдшерсько-акушерську школу. Програма цього середнього спеціального навчального закладу передбачала підготовку медичних працівників за три роки [3]. Процес організації середніх спеціальних навчальних закладів прискорився навесні 1942 р. На початку лютого 1942 р. київська газета «Нове українське слово» повідомляла: «За вказівкою німецьких властей проводиться робота щодо впорядкування навчально-виробничої бази та організації навчання в середніх фахових школах» [4]. У червні 1943 р. в Києві діяло 6 середніх професійних шкіл, які готували металістів, будівельників та ремісників [5].

Планом організації фахової сільськогосподарської освіти в Житомирському генеральному комісаріаті передбачалося у 1942 р. відкрити 8 середніх сільськогосподарських та 1 агрономічну школу. Протягом серпня–вересня 1942 р. у Вінниці окупаційна влада санкціонувала відкриття будівельного технікуму та дев'яти середніх професійних шкіл: будівельної, фармацевтич-

ної, ремісничо-технічної, музичної тощо [6]. Подібні навчальні заклади відкривалися тоді по всій окупованій території України.

До реального початку навчання у фахових середніх школах і технікумах (а згодом і вузах) окупанти поставилися досить насторожено, а відтак їх функціонування дозволялося лише у галузях, які відчували гострий дефіцит кадрів: у медицині, на транспорті, в промисловості, сільському господарстві тощо. Так, щоб забезпечити сільське господарство потрібними фахівцями, окупаційна влада санкціонувала відкриття агрономічних шкіл у Києві, Мелітополі, Умані, Житомирі, Херсоні, а також низки сільськогосподарських технікумів та середніх професійних училищ.

Одним із регіонів України, де на перших порах окупаційна влада досить бурхливо почала організацію спеціалізованих професійних середніх шкіл та технікумів, була Полтавщина. Лише у Новосанжарському районі в лютому 1942 р. було відкрито 4 середніх училища для підготовки спеціалістів торгівлі, сільського господарства, лісомеліоративної справи, тваринництва, садівництва та овочівництва. Тоді ж у сусідньому Козельщинському районі відкрили школу рільників і тваринників [7]. За прямої вказівки окупантів чи з ініціативи місцевої української адміністрації в першій половині 1942 р. на території України було відкрито чимало середніх професійних шкіл та технікумів. Проте за якістю підготовки спеціалістів ці навчальні заклади значно поступались, а подекуди не йшли в жодне порівняння з існуючими в радянський час. Окупанти зробили все для того, щоб обмежити середню фахову освіту населення як кількісно, так і якісно.

Правом вступу до середніх професійних шкіл користувалася молодь, яка закінчила повний курс дворічної підготовчої професійної школи відповідного профілю. Юнак чи дівчина після закінчення сільськогосподарської підготовчої школи могли продовжити навчання лише в сільськогосподарському технікумі чи відповідній середній професійній школі, а не, скажімо, в торговельній, ремісничій чи фельдшерсько-акушерській. На наш погляд, обмеження свободи вибору професії існувало з метою забезпечення контрольованого поповнення ринку робочої сили залежно від потреб військової економіки.

Середні професійні школи і технікуми, як правило, відкривалися на місці існуючих ще до війни, досить часто використовували їх майно та навчально-матеріальну базу. Водночас траплялися випадки, коли технікуми чи школи відкривалися в районах, де до війни їх не існувало. Так, у звіті про діяльність адміністрації Котовського району Одещини за травень 1942 р. повідомлялося: «У районі раніше не було технікумів, зроблено розпорядження про їх заснування...» [8]

Аналіз навчальних планів і програм середніх спеціальних навчальних закладів дає можливість розглянути особливості організації навчального процесу та його зміст в умовах ворожої окупації. Схвалені окупаційною владою, ці програми і навчальні плани були основою для організації навчального процесу, а їх структура скоригованою на вузькофаховість. Наприклад, навчальним планом Решетилівського залізничного технікуму (Полтавська область) передбачалася трирічна підготовка спеціаліста. При тому, що загальний обсяг навчальних годин механічного відділення технікуму становив 4160, більшість із них було виділено на вивчення спеціальних дисциплін і виробничу практику [9]. Як загальноосвітні предмети учні вивчали математику, фізику, економічну географію, хімію. Гуманітарні дисципліни не вивчалися зовсім. Особлива увага приділялася вивченню загальнотехнічних і фахових

дисциплін: технічної механіки, креслення, обробки металів, електротехніки, теплопарової техніки тощо.

Наведені дані показують, що основна частина навчального часу була відведена на вивчення теоретичного матеріалу та спеціальних дисциплін, тоді як вивчення загальноосвітніх предметів було зведено до мінімуму. Очевидно, в перспективі передбачалася підготовка досить кваліфікованих та обізнаних із тонкощами професії техніків-залізничників, які, закінчивши навчання, могли цілком самостійно працювати. Водночас про можливість підвищення загальноосвітнього рівня учнів не йшлося. Для порівняння розглянемо навчальний план середнього спеціального навчального закладу сільськогосподарського профілю в с. Піщане Решетилівського району. Проект організації цього навчального закладу теж передбачав підготовку фахівця протягом трьох років. На навчання до технікуму зараховувалися юнаки та дівчата віком 16–17 років, які мали незакінчену середню освіту або атестат дворічної підготовчої сільськогосподарської школи. Абітурієнти складали вступні іспити з української та німецької мов, математики, природознавства і фізики в обсязі семирічки. На другий курс зараховували молодь, що закінчила підготовчі сільськогосподарські школи й склала іспити з предметів першого курсу. Після закінчення кожного курсу учні складали перевідні екзамени. За навчання у технікумі було передбачено невелику плату – 240 крб на рік. Учні забезпечувалися харчуванням і гуртожитком. Проект передбачав створення

Таблиця 1. **Навчальний план механічного відділення Решетилівського залізничного технікуму Полтавської області (1942 р.)** [10]

№ пор.	Навчальні дисципліни	Кількість годин
	Загальноосвітні дисципліни	
1	Математика	320
2	Фізика	150
3	Економічна географія	80
4	Хімія	60
5	Гімнастика	200
	Загальнотехнічні дисципліни	
6	Креслення	140
7	Технічна механіка	250
8	Обробка металів	150
9	Електротехніка	100
10	Теплова механіка	90
	Спеціальні дисципліни	
11	Паровозно-вагонне господарство	350
12	Машинобудування та ремонт	300
13	Вагонобудування та ремонт	250
14	Водопостачання	300
15	Залізничний транспорт	420
16	Розрахунок тягової сили	300
17	Основні правила технічного застосування	250
18	Практичні заняття	450
	Разом	4160

трьох навчальних груп, що структурно відповідали курсам: перша група – 100 учнів, друга і третя – по 30–35 учнів. Навчальний процес протягом року розподілявся таким чином, що теоретичне навчання тривало 9 місяців із щоденним навантаженням 5 год, а виробничу практику учні проходили влітку. На вивчення дисциплін загальноосвітнього циклу навчальним планом передбачалося 1394 год протягом трьох років. Вивчалися українська та німецька мови, географія, математика, природознавство, метрологія. На спеціальні предмети відводилося 1800 навчальних годин. Учні опановували фізіологію, анатомію, агротехніку, сільськогосподарське машинознавство, гігієну та профілактику тварин, загальну та спеціальну зоологію, акушерство тощо [11].

Подібними до технікумів за своїм статусом були й фельдшерсько-акушерські школи, фармацевтичні та стоматологічні училища, що облаштовувалися в багатьох регіонах України. У квітні 1942 р. фармацевтичне та стоматологічне училища були відкриті у Житомирі [12]. 18 вересня 1942 р. радіостанція Братислави повідомляла про відкриття фармацевтичного училища у Вінниці [1.6.2, 121, 23] [13]. Організацію однієї з перших фельдшерсько-акушерських шкіл було розпочато у грудні 1941 р. в Ніжині. Програма цього навчального закладу передбачала вивчення цілої низки вузькофахових дисциплін, оволодіння якими забезпечувало досить прийнятний рівень підготовки середнього медичного персоналу. Лише перелік спеціальних предметів, що викладалися в училищі, становив 19 назв, а за своєю повнотою не поступався навчальним планам медичних технікумів довоєнного часу [14].

Підготовка спеціалістів середньої ланки проходила також у трирічних середніх професійних училищах, що їх почали відкривати одночасно з технікумами. За обсягом навчальних програм і курсів подібні училища хоч і поступалися технікумам, однак, за задумом організаторів, мали забезпечити достатню фахову підготовку середніх спеціалістів. У Новосанжарському районі Полтавської області окупаційна влада дозволила відкрити два училища – шляхобудівельне та лісомеліоративне. Навчальна програма першого передбачала підготовку техніків-будівельників для шляхобудівельної служби. До училища зараховували випускників відповідної дворічної підготовчої школи, що функціонувала в цьому ж районі, або молодих людей, які мали семирічну освіту. Протягом трьох років навчання учні мали опанувати 8 загальноосвітніх і 9 спеціальних дисциплін. Обсяг тижневого навантаження становив 30–32 год. Виробничу та геодезичну практики учні проходили влітку [15]. Лісомеліоративне училище готувало техніків-меліораторів. Умови вступу, рівень завантаженості учнів, обсяг навчальних курсів у цьому училищі був подібний до першого – різниця полягала лише у спеціальності [16]. У Новосанжарському районі відкрили і середнє торговельне училище для підготовки товарознавців кооперативної торгівлі. Умовою вступу до училища було закінчення кооперативної підготовчої школи чи наявність середньої освіти. Віковий ценз вступників становив 16–17 років [17].

Реальність показала, що підготовка спеціалістів із середньою спеціальною освітою була розрахована на досить тривалий час, а її рівень (незважаючи на всі обмеження) був достатньо високим. Це аж ніяк не влаштовувало окупантів. Поповнення прошарку високоосвічених людей серед місцевого населення було для загарбників явищем небажаним і небезпечним політично. В одному з листів до А. Розенберга, надісланому в квітні 1944 р., читаємо: «Слід за будь-яку ціну не допустити утворення української інтелігенції. Із цих міркувань... у майбутньому передбачити лише початкові школи і про-

фесійні училища, які повинні готувати необхідну робочу зміну для сільського господарства та кустарних промислів» [18].

Наприкінці 1942 р. різко зросла потреба в робочій силі на території рейху, а молодь в Україні будь-що намагалася уникнути депортації. Це змусило окупаційну владу переглянути свою позицію щодо загальної трудової повинності та професійної освіти місцевого населення. 24 жовтня 1942 р. Е. Кох підписав розпорядження, яким заборонив навчання молоді віком від 15 років і старших. Всі юнаки та дівчата, починаючи з цього віку, підлягали загальному обов'язку праці та могли бути відправлені до Німеччини [19]. Почалося масове закриття середніх шкіл, училищ, технікумів, вузів. Так, лише у Рівному за особистим наказом Е. Коха закрили 5 професійних шкіл, де навчалося близько тисячі учнів [20]. Київську фельдшерсько-акушерську школу було ліквідовано ще 1 серпня 1942 р. Частину студентів, які вже закінчили навчання, відправили до Німеччини, а решту перевели до медичного інституту [21].

Доповідаючи А. Розенбергу про причини закриття навчальних закладів, рейхскомісар України посилався на те, що ці школи фактично виконували роль «вищих курсів» для молоді з середньою освітою і «відволікали працездатну молодь від відправки до Німеччини» [22]. На цьому ґрунті між Е. Кохом та А. Розенбергом навіть виник конфлікт. Проте він не був принциповим, бо йшлося лише про різне бачення шефом та його підлеглим шляхів і методів колоніальної експансії в Україні. У листі до Е. Коха від 22 грудня 1942 р. А. Розенберг писав: «Я ніяк не можу погодитися з тим, що цей указ є політичною необхідністю. Більше того, систематичне професійне навчання, керівництво цим процесом і раціональне використання наявних людських ресурсів з точки зору потреб фронту і батьківщини – є найпершою політичною необхідністю» [23]. Незважаючи на те що рейхсміністр своїм указом у відповідь відмінив розпорядження Е. Коха, це рішення остаточно позбавило українське населення будь-яких ілюзій щодо щирості намірів німців в Україні.

З початку 1943 р. професійні школи, училища, технікуми та окремі факультети технічних вузів відновили свою роботу. Більше того, 23 лютого 1943 р. А. Розенберг видав директиву про організацію на окупованих територіях трирічних середніх шкіл з професійним ухилом. До цих навчальних закладів молодь відбиралася після закінчення початкових народних шкіл. Відповідно до директиви кількість таких середніх шкіл мала визначатися конкретною потребою у фахівцях окремих галузей воєнної промисловості [24].

Проте і в цьому випадку німці не дотримались послідовності у ставленні до професійної освіти українців. Завершити повний курс навчання в професійних школах змогли далеко не всі учні, а що ж до технікумів та інших спеціальних закладів з трирічним терміном навчання, то вони взагалі не здійснили жодного випуску спеціалістів. Навчання тут змогли закінчити лише учні та студенти, які вступили до однотипних навчальних закладів ще до війни. Це при тому, що і фактор часу працював далеко не на користь окупантів. На початок 1944 р. війська вермахту змушені були залишити більшу частину території України.

Подібно до мережі середніх спеціальних навчальних закладів, у 1941–1944 рр. майже повністю зруйнованою виявилася і система вищої спеціальної освіти, що склалася в Українській РСР до війни. Різко скоротилася мережа вузів та їх контингент. Значна частина професорсько-викладацького й студентського складу залишила навчальні заклади через призов до Червоної армії. До жовтня 1941 р. у східні регіони СРСР з України вдалося евакуювати

28 із 40 наявних у республіці технічних вузів [25]. Більшість вищих навчальних закладів зазнали значної шкоди від бойових дій 1941–1942-го та 1943–1944 рр. Наприклад, було повністю спалено та розграбовано Київський політехнічний, Донецький індустріальний, Дніпропетровський гірничий, Одеський медичний інститути. В Харкові з 34 приміщень вузів було повністю зруйновано 17, решта стали непридатними для навчання [26]. Всього по республіці на руїни було перетворено 116 навчальних корпусів вузів загальною площею 644 тис. м^2. На три чверті було розграбовано і знищено їхні бібліотеки, майстерні, лабораторії [27]. Свою руку до цього доклали не лише нацисти, а й радянські війська під час відступу в 1941–1942 рр., а певна частина руйнувань була заподіяна в результаті наступу Червоної армії у 1943–1944 рр.

Після захоплення території України гітлерівці констатували тут значною мірою демонтовану та зруйновану систему вищої професійної освіти. Вузи, що вціліли і могли продовжувати підготовку спеціалістів, окупаційна влада закривала, а їхні приміщення використовувалися для потреб військ та окупаційної адміністрації. Наприклад, у Дніпропетровську в приміщенні гірничого інституту в період окупації розміщувалися по черзі установи СС, поліції та генерального комісаріату. В будинку політехнічного інституту розташовувалися німецькі та італійські воєнні інстанції та служби «Організації Тодта» [28]. Приміщення Білоцерківського сільськогосподарського інституту протягом усієї окупації використовувалося під військовий шпиталь [29].

Якщо звернути увагу на попередні плани окупантів, то вони жодним чином не передбачали (навіть у перспективі) відновлення мережі вищих навчальних закладів для підготовки кваліфікованих спеціалістів з місцевого населення. Серед представників окупаційної влади на місцях, а з самого початку війни і серед чиновників рейхсміністерства А. Розенберга, переважала думка, що на території України підготовка фахівців з вищою освітою не провадитиметься, оскільки всі ланки керівництва охоплять німці й спеціалістів з рейху вистачить для підпорядкування економічного потенціалу України воєнним інтересам Німеччини. Відомою є думка А. Гітлера про те, що вища освіта в Україні має бути заборонена [30]. Користуючись подібними настановами, місцеві військова та цивільна окупаційні адміністрації видали в межах своєї компетенції розпорядження, що забороняли вищу освіту для «тубільців». Такою, зокрема, була постанова командування оперативного тилу вермахту в Україні від 29 грудня 1941 р., що забороняла «вищі навчальні заклади» на всій території оперативного тилового району [31].

Проте військово-політичні та соціально-економічні реалії досить скоро змусили окупантів переглянути свою політику щодо вищої технічної освіти в Україні. Зважаючи на гостру потребу спеціалістів з вищою освітою для медицини, промисловості та сільського господарства, А. Розенберг 21 січня 1942 р. направив підлеглим інстанціям розпорядження «Про політику щодо вищої школи в рейхскомісаріаті "Україна"». Цей документ, подібно до інших, також вимагав закриття всіх вузів, проте разом з тим було дозволено продовжити роботу з підготовки спеціалістів медичним, ветеринарним, сільськогосподарським та природничим факультетам ліквідованих вузів. Це було зроблено для того, щоб студенти старших курсів змогли завершити навчання з цих спеціальностей. У перспективі такі факультети передбачалося реорганізувати в самостійні інститути [32]. При зарахуванні на навчання проводилась обов'язкова ідеологічна й політична фільтрація довоєнного контингенту студентів. Відтак продовжити навчання дістали змогу лише ті з них, які виявили

«прихильність» до «нового порядку» та поводилися «зразково» з точки зору окупантів. Викладацький склад збережених факультетів також мав пройти обов'язкову перевірку на політичну благонадійність. Було встановлено постійний контроль за викладацькою та науково-дослідницькою діяльністю допущених до роботи українських педагогічних працівників вищої кваліфікації.

Окупаційна влада поступово почала відновлювати роботу окремих факультетів і вузів. З 1 вересня 1942 р. відновили підготовку студентів медичні інститути у Вінниці та Києві [33]. У Дніпропетровську частково почали працювати окремі факультети сільськогосподарського, політехнічного та транспортного інститутів. Було відкрито кооперативний інститут і відновлено роботу кількох факультетів університету [34]. У деяких вузах України кількість студентів була досить значною. Наприклад, у Київському медичному інституті на момент його закриття 13 листопада 1942 р. навчалося 3000 студентів [35].

Із самого початку окупації вищі навчальні заклади в Україні разом з іншими науковими установами підпали під юрисдикцію робочої групи «Східна Україна» зондерштабу «Наука» рейхсміністерства А. Розенберга. Чиновники цієї установи здійснювали облік і реєстрацію наукового та навчального інвентарю, всіх матеріальних цінностей вузів. Особливу увагу окупанти звертали на можливість використання наукової й навчальної бази існуючих вищих навчальних закладів в інтересах німецької воєнної економіки. Передбачався особливий контроль за вузами та науковими установами [36].

Більшість чиновників окупаційної адміністрації виявила вкрай негативне ставлення до відновлення вищої спеціальної освіти навіть у такому урізаному вигляді. Типовою щодо цього є думка генерального комісара Дніпропетровська К. Зельцнера, який, посилаючись на достатність німецьких кадрів, категорично заперечував доцільність вищої технічної освіти для українців [37]. Чиновники зондерштабу «Наука» більш реалістично оцінювали ситуацію з дефіцитом спеціалістів середньої та вищої ланки. В одному з листів до А. Розенберга керівник зондерштабу «Наука» в Україні Браун писав про те, що він не бачить жодної можливості охопити всі посади керівників середньої та вищої ланок в Україні, а тому, на його думку, відновлення вищої професійної освіти є необхідністю [38]. Цей підлеглий А. Розенбергу чиновник переконував керівництво в тому, що вищий рівень освіти українців не повинен нести в собі небезпеки для Німеччини за умови забезпечення «достатньо сильного впливу на вищу школу» [39].

Проте всі розмови навколо відновлення вищої професійної освіти в Україні так і залишилися розмовами. Нацистське керівництво бачило в Україні передусім резервуар продовольства та дешевої робочої сили, а в умовах стратегічного наступу радянської армії по всьому фронту окупанти взагалі відмовилися від планів підготовки спеціалістів вищої кваліфікації з українців. Щойно відкриті вузи і факультети невдовзі, як правило, закривалися, а студенти мобілізувалися на роботу в Україні або відправлялися до Німеччини. Абсолютна більшість відновлених вузів і факультетів так і не змогли здійснити жодного випуску спеціалістів.

Аналіз усього спектра наведених фактів дозволяє стверджувати, що часткове відновлення системи середньої професійної освіти та окремих вищих навчальних закладів в окупованій Україні здійснювалося фашистською Німеччиною виключно з метою задоволення потреби у фахівцях технічних і сільськогосподарських спеціальностей. Якщо середні професійні училища

і технікуми подекуди все ж працювали та продовжували підготовку спеціалістів, то реорганізовані факультети і відновлені вузи часто існували лише на папері, у звітах окупаційних органів і на сторінках пропагандистських публікацій преси. Тим навчальним закладам, що все ж були збережені, бракувало кваліфікованих викладачів, матеріальної та навчальної бази, а головне – політичної волі окупантів, щоб реально розпочати підготовку спеціалістів. Врешті, чимале значення відігравав і фактор часу. Планам нацистів не судилося здійснитися, оскільки починаючи з літа 1943 р. перед лицем радянського наступу їм годі було й думати про розширення мережі професійної освіти «тубільців». А відтак жоден технікум чи факультет вузу не встиг зробити навіть першого випуску спеціалістів.

---

[1] *Чернега П. М., Балан Д. М.* Економіка України в роки Великої Вітчизняної війни // Матеріали міжнародної наукової конференції «50-річчя перемоги над фашизмом: наслідки та уроки» 4–5 травня 1995 р.– Ч. 1.– К., 1995.– С. 93.

[2] *Бутівщенко С. В.* Середні спеціальні навчальні заклади в Україні в роки Другої світової війни // Матеріали міжнародної наукової конференції «50-річчя перемоги над фашизмом: наслідки та уроки» 4–5 травня 1995 р.– Ч. 2.– К., 1995.– С. 96.

[3] ЦДАВО України, ф. КМФ-8, оп. 2, спр. 156, арк. 62–63.

[4] Нове українське слово.– 1942.– 4 лютого.

[5] Там само.– 1943.– 27 червня.

[6] ДА Житомирської області, ф. Р-151, оп. 1. спр. 153, арк. 11.; ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, ч. 1, спр. 121, арк. 23.

[7] ЦДАВО України, ф. КМФ-8, оп. 2, спр. 157, т. 1, арк. 68, 70.

[8] Там само, арк. 143.

[9] Там само, арк. 63–64.

[10] Там само, арк. 63–64.

[11] Там само, арк. 113–114.

[12] Там само, оп. 1, спр. 64, арк. 4.

[13] ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, ч. 1, спр. 121, арк. 23.

[14] ЦДАВО України, ф. КМФ-8, оп. 2, спр. 156, арк. 62–63.

[15] Там само, спр. 157, т. 1, арк. 75.

[16] Там само, арк. 76.

[17] Там само, арк. 73.

[18] Там само, оп. 1, спр. 101, арк. 167.

[19] ЦДАГО України, ф. 57, оп. 4, спр. 118, арк. 2–3.

[20] ЦДАВО України, ф. КМФ-8, оп. 1, спр. 12, арк. 19.

[21] Там само, ф. 4620, оп. 3, спр. 285, арк. 24.

[22] Там само, ф. КМФ-8, оп. 1, спр. 12, арк. 20.

[23] Там само, арк. 12.

[24] Там само, арк. 1–2.

[25] *Оврас А. А.* Підготовка кадрів технічної інтелігенції вузами України (1941–1945 рр.) // Матеріали міжнародної наукової конференції «50-річчя перемоги над фашизмом: наслідки та уроки» 4–5 травня 1995 р.– Ч. 2.– К., 1995.– С. 89.

[26] *Цимбал Л. М.* Про підготовку кадрів у вузах України в завершальний період Великої Вітчизняної війни // Український історичний журнал.– 1974.– № 11.– С. 55.

[27] Там само.– С. 51.

[28] ЦДАВО України, ф. КМФ-8, оп. 1, спр. 274, арк. 6.

[29] ДА м. Києва, ф. Р-1265, оп. 1, спр. 23, арк. 23а.

[30] Народная война в тылу фашистских оккупантов на Украине, 1941–1944 гг.: Кн. 1.– К., 1985.– С. 182.

[31] *Косик В.* Україна і Німеччина у Другій світовій війні.– К.– Л., 1993.– С. 549–550.

[32] ЦДАВО України, ф. КМФ-8, оп. 1, спр. 180, арк. 173.

[33] ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, ч. 1, спр. 124, арк. 23.; ЦДАВО України, ф. 4620, оп. 3, спр. 285, арк. 24.
[34] ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, ч. 1, спр. 124, арк. 94–95.
[35] ЦДАВО України, ф. 4620, оп. 3, спр. 285, арк. 28–32.
[36] Там само, ф. КМФ-8, оп. 1, спр. 264, арк. 3–6.
[37] Там само, спр. 274, арк. 6.
[38] Там само, арк. 8–9.
[39] Там само, арк. 10.

Гончаренко О.

Політика нацистського геноциду євреїв України

Політика голокосту, запланованого тотального знищення єврейського населення Європи та окупованих республік СРСР, що здійснювалась на основі використання принципів расової теорії, є одним з масштабних злочинів керівництва Третього рейху. На окупованій території України загинула найбільша кількість євреїв СРСР – понад 1 млн 500 тис. осіб [1]. За роки Другої світової війни єврейська громада України була знищена нацистами більш ніж на 2/3. З 2,5 млн громадян єврейської національності України, за підрахунками істориків, після війни залишилось 600–700 тис. осіб [2]. Євреїв убивали тільки за факт національної належності, а не за якісь дії [3]. В той самий час й інші етнічні групи цивільного населення УРСР зазнавали масового нічим не обґрунтованого терору [4].

Знищення євреїв здійснювалося в унісон з територіальною експансією і поневоленням слов'янських народів і було оформлене як стратегічні політичні та ідеологічні завдання нацистського керівництва Третього рейху. Успішне «розв'язання єврейського питання» на Сході мало безпосереднє відношення до долі євреїв Європи. Здобувши практичний досвід у проведенні масових акцій знищення цивільного населення на окупованій території СРСР, нацисти приступили до ліквідації євреїв Європи.

На відміну від європейських країн німецькі окупанти в СРСР проводили свої заходи відкрито, не приховуючи планів, намагаючись на основі використання антисемітської ідеології залучити місцеве населення до співпраці або ж нейтралізувати його опір. Вбачаючи у євреях носіїв комуністичної ідеології й апологетів радянського політичного ладу, нацистське керівництво ретельно планувало їх фізичне знищення. Відповідне рішення було прийнято до початку бойових дій з СРСР, оскільки каральні підрозділи, призначені для виконання цих функцій, створювалися ще до війни. Завдання ліквідації політичних і расових противників Третього рейху були покладені на спеціальні формування поліції безпеки та СД – так званих оперативних груп (айнзацгрупи), які у разі необхідності посилювались підрозділами охоронної поліції та військами СС. Команди СД тісно співпрацювали з командуванням вермахту. Для керівництва командами до кожної армії був прикріплений

уповноважений шефа поліції безпеки і СД. Він зобов'язувався регулярно інформувати командувача армії про розпорядження, отримані від шефа поліції безпеки і СД. Важливу роль у ліквідації євреїв України відігравала польова жандармерія, що діяла при військових комендатурах до передачі окупованої території цивільній адміністрації рейсхкомісаріату «Україна».

Після створення цивільної адміністрації в окупованій Україні доля єврейського населення перебувала у компетенції поліції безпеки і СД [5]. На знищення євреїв була також уповноважена жандармерія. Неоднозначною є проблема участі у геноциді євреїв так званої української допоміжної поліції. Відповідної службової компетенції на самостійне «розв'язання єврейського питання» органи української поліції не мали. Їх участь у геноциді євреїв полягала у забезпеченні технічних умов – тобто підготовці місць розстрілів, конвоюванні та охороні заарештованих.

Фізична ліквідація єврейського населення розпочалась одразу після захоплення «східних територій». У червні–липні 1941 р. розстрілам підлягала єврейська інтелігенція, а також радянські й партійні службовці єврейської національності, з третьої декади липня – всі євреї-чоловіки, а з другої половини серпня – всі євреї, незалежно від віку та соціального становища. Щодо Ванзейської конференції 30 січня 1942 р., яка вирішила долю євреїв Європи, то слід зазначити, що частину євреїв, які перебували на окупованій території УРСР, уже було знищено. Крім того, на території УРСР апробувались акції із ліквідації євреїв Європи. В м. Кам'янець-Подільський депортовано 13 тис. євреїв Угорщини та Чехословаччини, розстріл яких розпочався 27 серпня 1941 р.[6]

Перше документально зафіксоване вбивство євреїв України відбулось у м. Сокаль Львівської області 22 червня 1941 р., коли разом з керівництвом району було розстріляно 104 євреї [7]. Цілеспрямоване, організоване знищення єврейського населення міста розпочалося вже через кілька днів після його окупації. 25 червня 1941 р. до міста прибула зондеркоманда 4а, яка через два дні здійснила масові розстріли. Перший розстріл єврейських дітей документально зафіксований у м. Білій Церкві Київської області 19 серпня 1941 р. Цю дату орієнтовно можна вважати початком переходу від масового до тотального знищення євреїв. Критерієм є наявність серед жертв окупантів дітей – тобто євреї підлягали повному, а не вибірковому, нехай і масовому знищенню. Таким чином, терміни «масові» й «тотальні акції знищення» є досить умовними, але відмінними за змістом. Те, що після проведення акцій знищення серед живих залишалась частина євреїв-фахівців, по суті нічого не змінювала, адже їх також, незважаючи на економічну доцільність, а часом необхідність використання робочої сили, згодом знищували.

Розглядаючи регіональні аспекти геноциду євреїв України, слід враховувати особливості формування нацистського окупаційного режиму та новий адміністративно-територіальний устрій – від цього залежали форми, методи й терміни проведення геноциду. В окупованій УРСР були створені дистрикт Галичина, який увійшов до складу генерального губернаторства, і Трансністрія, яка передавалася союзниці Третього рейху – Румунії. Таким чином, Румунія отримала територію Північної Буковини, Молдавської РСР, Ізмаїльської, Одеської, частину Миколаївської та Вінницької областей [8]. Решта окупованої території була поділена на дві зони. На схід від Дніпра діяла юрисдикція військової адміністрації, що перебувала під контролем Верховного командування вермахту (ОКВ). Частина території управлялася цивільною адміністрацією

під керівництвом імперського міністерства окупованих східних територій на чолі з А. Розенбергом [9]. У структурі міністерства перебував рейхскомісаріат «Україна», яким керував Е. Кох. Ці території передавалися цивільній владі поступово, в міру просування військ на схід. Антиєврейський терор охопив Закарпаття (Карпатської України), яке весною 1939 р. увійшло до складу Угорщини. Євреї, які не мали угорського громадянства, були вислані на територію СРСР і загинули.

Незважаючи на певні відмінності в адміністративному влаштуванні окупованих територій УРСР, доля єврейського населення залишалась незмінною. В усіх окупаційних зонах євреї підлягали знищенню. Різниця полягала лише у формах, термінах і методах реалізації планів нацистів. На відміну від європейських країн нацистами дещо інакше вирішувалась проблема ідентифікації осіб, які походили від так званих змішаних шлюбів. Якщо в Європі частина з них уціліла, то в окупованій УРСР їх було знищено.

Розглядаючи періодизацію геноциду євреїв, що проводився на окупованій території України, слід виділити такі етапи «остаточного розв'язання». Хронологічні рамки першого з них: 22 червня 1941-го – січень 1942 рр., тобто від нападу Німеччини на СРСР і до проведення Ванзейської конференції. Протягом цього періоду акції знищення проходили на території, підконтрольній вермахту. З лютого 1942 р. і до осені 1943 р. тривав другий етап голокосту. У цей час здійснювалась ліквідація гетто і трудових таборів, що перебували під контролем як цивільної, так і військової адміністрацій. З особливою інтенсивністю акції знищення здійснювались улітку та наприкінці осені 1942 р. Хронологічні межі третього етапу охоплюють осінь – зиму 1943/44 рр. Уцілілі в'язні гетто переводилися до концтаборів і знищувались.

Найінтенсивніше «єврейське питання» вирішувалось на території військової зони окупації, до якої у період 1941–1942 рр. входила Лівобережна Україна, хоч військова адміністрація займалась цим і в інших областях до передачі їх цивільній адміністрації. Створені на цій території гетто слугували для концентрації єврейського населення безпосередньо перед проведенням розстрілів, а тому не можуть розглядатися як аналогія з гетто дистрикту Галичина та інших регіонів УРСР. Вони не мали традиційних ознак гетто. Юденрати, які створювались у гетто військової зони окупації, мали формальний характер, а особи, що входили до цих органів, після виконання тактичних завдань підлягали знищенню в першу чергу. Не було і єврейської поліції.

Єврейське населення дистрикту Галичина повторило долю євреїв Ґенерального губернаторства. Ліквідація євреїв Львова здійснювалась у Янівському таборі смерті. Частина була вивезена до табору смерті Бєлзець. В результаті євреї дистрикту Галичина були ліквідовані до середини 1943 р.

У румунській зоні окупації, зокрема так званих провінціях Буковина та Трансністрія, також проводилось масове знищення євреїв. Особливістю акцій у цій зоні окупації стали попередні масові депортації, коли жертв намагалися знищити, зберігаючи таємницю. Найтрагічнішою була доля євреїв Одеси, частина яких була депортована до гетто Трансністрії. На відміну від Бессарабії, в Буковині не проводилася повна депортація. У Чернівцях діяло гетто зі значною кількістю мешканців. Проте у райцентрах області всі євреї були ліквідовані. Систематичне знищення єврейського населення тривало до середини лютого 1942 р., після чого румунська влада вдалась до інших методів геноциду, зокрема припинивши постачання мешканців гетто продук-

тами харчування. Смертність у таборах, створених на території Трансністрії, за визнанням румунського керівництва була високою, в основному через відсутність достатньої кількості продуктів харчування та епідемії [10]. Таким чином, «м'якість» румунського окупаційного режиму порівняно з німецьким видається досить умовною, а то й надуманою.

У рейхскомісаріаті «Україна» «єврейське питання» вирішувалось поетапно. Знищення євреїв розпочалось наприкінці липня 1941 р., коли територія перебувала під контролем військової адміністрації. У січні 1942 р. в регіоні було знищено близько 40 % довоєнного єврейського населення. На кінець весни та осінь 1942 р. припадає пік розстрілів. Наприкінці 1942-го – весною 1943 р. це адміністративне утворення було майже «вільне» від євреїв. У регіоні загинула третина євреїв України – близько 515 тис. осіб [11].

Мали свою особливість акції зі знищення євреїв-військовополонених. Вони характерні для всіх окупованих областей України. У разі позитивної ідентифікації євреїв ізолювали від інших військовополонених, після чого розстрілювали. Розстріл військовополонених-євреїв був санкціонований Указом про комісарів [12]. У доповненнях до указу зазначалося: «Дії проти політкомісарів можливі в тому разі, якщо вказані особи проявляють вороже ставлення до німецького вермахту» [13]. Таким чином, не всі політпрацівники Червоної армії, що потрапляли в полон, підлягали знищенню – критерієм виступали «дії та наміри». Але всі євреї, що потрапляли в полон, підлягали фізичній ліквідації.

Відповідальність за знищення радянських громадян повною мірою покладається і на вермахт [14]. У «Пам'ятці німецького солдата», яка вже стала хрестоматійним прикладом юридичного забезпечення участі армії у злочинах проти цивільного населення, з цього приводу говорилось однозначно: «вбивай всякого росіянина, не зупиняйся, якщо перед тобою старий або жінка, дівчинка чи хлопчик» [15]. В основу заходів щодо євреїв покладались расові принципи. Так, в інструкції «Про поведінку військ на Сході» зазначалося, що солдат повинен цілком усвідомлювати необхідність жорстокого, але справедливого рахунку з євреями, людьми нижчої раси [16].

Невдачі на фронті спричинились до того, що частина офіцерів дистанціювалась від дій каральних служб Третього рейху. У протоколах допитів німецьких військовополонених зауважується: «відсоток арештів офіцерського складу в штабах дивізій і полків безумовно збільшився. Частина офіцерів виявляє свою ворожість щодо поліцейських – до всіх тих, хто носить коричневу форму, за злодіяння, вчинені ними на окупованій території і в тилу» [17].

Окупанти намагалися спровокувати участь українського населення в антисемітських акціях. В окремих регіонах, зокрема у західних областях України, в перші дні окупації були проведені антисемітські акції. Характерно, що аналогічні події відбулись і в Прибалтиці та Західній Білорусі. Населення приєднаних у результаті радянської експансії територій виявило свою антирадянську налаштованість, жертвою якої стали євреї. На відміну від західних регіонів у східних областях УРСР такі факти невідомі. Досвід провокацій, здійснених окупантами, використовувався в інших регіонах країни. Так, у Маріуполі в перший день окупації 8 жовтня 1941 р. «підрозділи есесівців захопили перших 26 громадян [...] і в центрі міста у дворі будинку колишнього НКВС замордували їх. Їм здирали шкіру з рук, відрізали статеві органи, вуха, носи і напівживими замурували в стінах підвалу. Через 13 днів ці трупи розкопали і показували населенню під виглядом жертв НКВС. Так загинули

громадяни Левін, Коган... та ін.» [18]. Таким чином нацисти прагнули вивільнити деструктивну енергію мас, спрямувавши суспільство на виконання власних планів.

Цілком очевидно, що радянська влада своїми репресивними заходами змогла налаштувати проти себе українське населення приєднаних восени 1939-го і в 1940 рр. регіонів. Єврейське населення, ототожнене з попереднім політичним режимом, опинилось у ролі винуватця тих утисків українського народу, яких він зазнав від радянської влади. Проте при розгляді зазначеного питання слід брати до уваги ту обставину, що ці заходи здійснювались тільки з санкції або ствердного «нейтралітету» окупаційної влади. Більшість учасників погромів становили люмпенізовані й маргінальні елементи суспільства. Таким чином, ототожнювати погромників з усім українським народом немає жодних підстав. Розглядаючи проблему україно-єврейських стосунків, які супроводжуються низкою етнічних стереотипів, наведемо справедливе зауваження М. В. Коваля, який зазначав: політика радянської влади сприяла тому, що взаємини українців з євреями набули тенденції до політизації, причому політично активній частині євреїв було відведено не дуже вдячну роль. Отже, в Україні напередодні нападу Німеччини створився сприятливий ґрунт для ймовірної трансформації побутових непорозумінь серед населення в етнічні та, як наслідок, для зростання антисемітських настроїв. Такою обстановкою негайно скористалися фашистські окупанти [19].

Нацисти вдало використовували у власних цілях антибільшовицькі настрої населення України й звинувачували у всіх жахіттях, які чинили органи НКВС, євреїв, що засіли в їхніх керівних структурах і були головними носіями більшовицької ідеології. Поставивши знак рівності між євреями і владою, окупанти намагалися залучити населення на свій бік, пропагуючи тезу про слабкість СРСР і неминучу його загибель [20]. Але, незважаючи на жорстокий окупаційний режим, запроваджений в Україні, цивільне населення взяло участь у порятунку співгромадян єврейської національності. Слід мати на увазі, що окупанти намагались унеможливити допомогу своїм жертвам. За виявлений факт участі у порятунку євреїв відповідному покаранню підлягала вся сім'я рятівника. Непоодинокими є факти участі у порятунку євреїв працівників української поліції та службовців цивільних органів влади. Існують зафіксовані факти допомоги, яка надавалась євреям з боку українських поліцаїв безпосередньо під час розстрілів. Так, під час розстрілу євреїв у с. П'ятигори Тетіївського району Київської області поліцаї погодилися сказати німецькому офіцерові, що їхня жертва не є єврейкою і потрапила на розстріл помилково [21]. В окремих випадках порятунок набував колективних форм. Так, на початку жовтня 1941 р. у с. Лелів Чорнобильського району з Києва прибули дві радянські громадянки єврейської національності з двома маленькими дітьми. Чоловік однієї з прибулих до війни працював начальником Чорнобильського райвідділу НКВС. Ці жінки зібрали у мешканців с. підписи про те, що їхні чоловіки росіяни і для населення вони нічого поганого не вчинили. У цьому ж селі переховувався єврей на прізвище Капуста [22]. Подібні випадки не були поодинокими. В умовах окупаційного режиму без сторонньої допомоги жоден суб'єкт нацистського терору, а особливо представник єврейської національності, мав небагато шансів на елементарне виживання.

Розглядаючи регіональні аспекти проблеми голокосту в Україні, слід зазначити, що заходи нацистського керівництва мали характер геноциду. Євреї не лише зазнавали утисків, а й втратили будь-які права, в тому числі

й особисті. Дискримінаційні заходи окупаційної влади стосувались усіх без винятку сторін життя радянських євреїв, які втрачали право на власність, освіту, свободу релігійних переконань тощо.

Жертвами нацистського терору стали діти, методи знищення яких мали свої особливості. Так, у дитячому будинку Харкова через тиждень після окупації були забрані всі продукти харчування. Через кілька днів 170 маленьких дітей померли від голоду, а їхні трупи були скинуті в склепи на кладовищі [23]. Для знищення євреїв м. Прилуки у травні 1942 р. німецькі лікарі німецької національності умертвили дітей, давши їм понюхати хустинки, просякнуті отруйною рідиною [24].

Попри певні регіональні відмінності реалізації політики голокосту в окупованій УРСР, результат був один. Всі євреї, які перебували на окупованій території, а також відповідна категорія радянських військовополонених підлягали поетапному знищенню. Незважаючи на провокування загострення україно-єврейських стосунків, нацистам не вдалося використати українців у своїх планах перекроювання расової карти Європи.

---

[1] Сборник документов и материалов об уничтожении нацистами евреев Украины в 1941–1944 годах / Сост. А. Круглов.– К., 2002.– С. 5.

[2] *Левитас Ф.* Холокост на Украине (по материалам украинских архивов) // Проблемы холокоста: научный журнал.– Вып. 1.– Запорожье, 2002.– С. 90.

[3] ЦДАГО України, ф. 62, оп. 1, спр. 184, арк. 134–137.

[4] Там само, ф. 1, оп. 80, спр. 103, арк. 1.

[5] ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 2, спр. 2, арк. 12–14.

[6] Там само, ф. 4620, оп. 3, спр. 244, арк. 23.

[7] ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 1063, арк. 172.

[8] Там само, спр. 124, арк. 13.

[9] ЦДАГО України, ф. 166, оп. 3, спр. 141, арк. 77.

[10] Там само, ф. 1, оп. 23, спр. 3104, арк. 192.

[11] *Альтман И.* Холокост и еврейское сопротивление на оккупированной территории СССР.– М., 2002.– С. 200.

[12] ЦДАВО України, ф. 4620, оп. 3, спр. 378, арк. 100.

[13] Там само.

[14] ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 3108, арк. 42, 43; спр. 3920, арк. 7.

[15] Там само, спр. 3920, арк. 7.

[16] Там само, оп. 70, спр. 24, арк. 37.

[17] Там само, оп. 23, спр. 983, арк. 126.

[18] Там само, ф. 7, оп. 10, спр. 119, арк. 1.

[19] *Коваль М.* Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939–1945 рр.).– К., 1999.– С. 163–164.

[20] ЦДАГО України, ф. 1, оп. 22, спр. 330, арк. 1.

[21] ДА СБУ, ф. 5, спр. 63088, т. 2, арк. 148.

[22] Там само, спр. 56588, арк. 126, 150.

[23] ЦДАГО України, ф. 1, оп. 70, спр. 144, арк. 4.

[24] Там само, спр. 234, арк. 33.

Дерейко І.

Українські допоміжні воєнізовані формування німецької армії і поліції в генеральній окрузі Київ у 1941–1943 рр.

19 вересня 1941 р. німецькі війська вступили в Київ. На цей час структуру окупаційної адміністрації країни – рейхскомісаріату «Україна» – вже було офіційно затверджено декретом Гітлера від 20 серпня 1941 р. В декреті визначались майбутні кордони й адміністративний поділ РКУ, були обумовлені сфери діяльності наявних тут інституцій рейху. А 28–29 серпня тилові установи вермахту передали під владу адміністрації Еріха Коха перші українські землі. Своєю штаб-квартирою і водночас столицею РКУ Кох обрав місто Рівне. Такий вибір був продиктований тим, що штаб потрібно було розмістити негайно, причому так, щоб він функціонував на важливій транспортній артерії – старому Брест-Литовському шосе, яке сполучає два великі транспортні вузли країни – Київ і Львів. Не менш важливим було й те міркування, що окупаційній адміністрації доцільно було перебувати в порівняно невеликому і спокійному містечку, яке б легко контролювалось. Слушність такого рішення підтвердила і серія вибухів та пожеж на Хрещатику у вересні–листопаді 1941 р. Тому саме в Рівному розмістилися основні владні інституції рейхскомісаріату – штаб самого Коха, німецький суд, Центральний емісійний банк України, штаб головного інтендантства і господарче управління Групи армій «Південь», штаб начальника тилових частин вермахту в Україні тощо.

Києву офіційно було відведено лише роль центру одного з шести генеральних округів (Generalbezirke), на які поділявся РКУ. Але реально його значення як великого міста з розвинутою інфраструктурою і центрального транспортного вузла України було набагато більшим. Для вермахту «Київ являв собою важливий стратегічний центр, в якому здійснювалось перегрупування частин, що прибули з Польщі та Румунії, і підготовка їх до наступу в напрямку Кавказу і Каспійського моря» [1] (особливо у 1942–1943 рр., коли зона найбільшої бойової активності вермахту змістилася на південь). У столиці УРСР було розташовано і центр відправки до Німеччини мобілізованого на роботи місцевого населення. Крім того, зручне розташування міста дозволяло використовувати його як базу для маневру силами в антипартизанській боротьбі як у межах України, так і на території сусідньої Білорусі. Саме тому Київ став одним із центрів формування допоміжних частин з місцевого українського населення і військовополонених.

На початку радянсько-німецької війни нацисти не передбачали жодної можливості створення українських збройних формувань [2]. Про це дуже чітко висловився сам Гітлер на нараді вищого політичного керівництва рейху 16 липня 1941 р.: «Навіть якщо спочатку може здатися легким залучення

будь-яких чужих, підкорених народів до військової допомоги – все це неправильно!.. Тільки німцеві дозволено носити зброю, а не слов'янину, не чеху, не козаку і не українцю!» [3]. Проте практика змусила керівництво Третього рейху переглянути своє рішення – мобілізаційні резерви Німеччини вичерпалися вже на 1942 рік [4], а для контролю над окупованими територіями потрібні були нові війська. Весь апарат РКУ в момент свого найбільшого розвитку, на січень 1943 р., становив усього 25 тис. чол.– при 17 млн місцевого населення, що перебувало в зоні управління цивільної адміністрації [5]. Ситуація була вкрай нестабільною, а внаслідок відверто злочинних цілей і методів діяльності ще й погіршувалася з кожним днем. В результаті вже на листопад – грудень 1941 р. перед каральними інституціями РКУ постала необхідність компенсації нестачі резервів представниками місцевого населення – навіть всупереч волі фюрера і попри допомогу в здійсненні окупаційної політики з боку вермахту – наданням підрозділів фельджандармерії, кількох охоронних дивізій (№ 444, 213, 454, потім ще 403) і полків (№ 4, 46, 57) [6] та військ союзників (угорців і словаків). Разом з тим загострювалася проблема відносин із самоорганізованими українськими формуваннями (створеними обома відгалуженнями ОУН органами «народної міліції» чи поліції), які, на перший погляд, ворожими до окупантів не були, але після подій 30 червня 1941 р. у Львові не могли вважатись і лояльними.

Безпосередньо в Києві перші поліційні установи були створені представниками ОУН(м), які приїхали сюди вже 21 вересня 1941 р. з Житомира в групі 18 «козаків» Богдана Коника. Через два дні їм на допомогу прибула ще «Козацька сотня» поручника Івана Кедюлига, яка розмістилась на Подолі, по вул. Покровській, 4. А 29 вересня без будь-якої участі окупантів почав діяти штаб, т. зв. Команда української поліції м. Києва під керівництвом поручника Андрія Орлика [7]. Саме в цей час до міста прибуває і т. зв. Буковинський курінь, очолюваний провідником ОУН(м) Буковини Петром Войновським («Василь») і займає будівлю НКВС по вул. Короленка, 15 (нині – вул. Володимирська) [8]. Таким чином, чисельність по суті непідконтрольних нацистам українських воєнізованих формувань у столиці за короткий час сягнула півтори тисячі чоловік. Командування вермахту жодних перешкод у цьому не чинило, скоріше навпаки, військові були задоволені з того, що їх позбавляють необхідності облаштовувати все своїми силами. Але з точки зору окупаційної адміністрації такий стан речей був неприйнятним.

29 жовтня 1941 р., з прибуттям до міста команди німецької охоронної поліції (Schutzpolizei, далі – за німецьким скороченням – шупо) і СД, будь-які спроби націоналістів до самоврядування припинились. 6 листопада 1941 р. нарешті надійшов наказ рейхсфюрера СС і шефа німецької поліції Г. Гіммлера (далі – РФСС), який визначав цілі й методи формування місцевої міліції в «східних областях». Українські формування отримали назву «Schutzmannschaft» (скор.– шума), тобто «охоронні підрозділи», і були підпорядковані німецькій поліції порядку (Ordnundspolizei, скор.– орпо) і шупо. Відповідно до цього наказу Команду української поліції перейменовано у Штаб української охоронної поліції (УОП), змінено його командування (комендантом УОП стає курінний Григорій Захвалинський). Українці продовжили розвивати організацію поліції – місто було розбите на дванадцять районів, в яких влаштовано станиці УОП, сформовано Водну поліцію, організовано відновлювальні роботи. Було створено пожежну охорону (Feuerschutzmannschaft) для боротьби з поширенням пожежі на висадженому в повітря радянськими диверсантами

Хрещатику[9]. Проте побутові умови, в яких жили працівники УОП, були дуже скрутними. Централізованого постачання продуктами не було, тож доводилось розсилати команди для збору харчів по навколишніх с.х. Поліцаї не отримували жодної платні – їм просто записували трудодні.

Основною проблемою німецької поліції в цей час стало розміщення величезної кількості військовополонених з Київського котла (передбачена нацистами кількість становила 350 тис. чоловік, тоді як реально потрапили в полон до 665 тис. вояків РСЧА). В самому місті було організовано чотири табори військовополонених: Дарницький, Сирецький, на вул. Керосинній (нині – вул. Шолуденка) і на вул. Інститутській. Облаштунком і, початково, охороною таборів займалися німці, а конвоювати червоноармійців до таборів і на роботи в місті часто доводилось і працівникам УОП. Як і значна частина буковинців, не зайнятих у поліції, червоноармійці займалися розчисткою завалів на Хрещатику і в сусідніх районах, але перебували в жахливих побутових умовах, що включало як погане харчування, так і жорстокість охорони. Щоб дати полоненим-українцям якийсь вихід із становища, УОП 5 листопада 1941 р. провела набір добровольців у створюваний в цей час Окремий охоронний батальйон при УОП у таборі на вул. Керосинній[10]. Для допомоги тим, хто лишився в таборах, в кінці жовтня організовано діяльність Українського Червоного Хреста і «Взаємодопомоги», проведено акцію «Брати – братам» зі збору пожертв на їхню користь. Але вже 10 грудня 1941 р. діяльність цих організацій була заборонена окупантами[11].

Тим часом у грудні 1941 р. німецька шупо повністю перейняла контроль над УОП, яка остаточно втратила самостійний характер і відтоді перебувала під безпосереднім керівництвом введених до її складу німецьких офіцерів[12]. Для остаточного встановлення окупаційного режиму в Києві в листопаді – грудні поліція безпеки (Sicherheitspolizei, зіпо) і СД, розташовані на вул. Короленка, 33, провели серію арештів представників ОУН і українських установ, у тому числі на початку лютого було арештовано і розстріляно в Бабиному Яру велику групу поліцаїв. Після т. зв. перехідної доби в Києві встановився «новий порядок».

Наприкінці листопада 1941 р. у підпорядкування німецької охоронної поліції перейшов і перший зі створених у Києві батальйонів шуцманшафту. До 20 грудня було завершено формування цієї частини, що складалася з трьох сотень (рот) по три чоти (взводи) загальною чисельністю близько 250 чол. Основну масу особового складу становили члени розформованого нацистами Буковинського куреня та 40 колишніх військовополонених з табору на вул. Керосинній. За відсутністю єдиної уніформи належність до нової військової частини позначалась тільки пов'язкою на лівому рукаві з написом «шуцман». На озброєнні у шуцманів були радянські гвинтівки Мосіна, боєкомплект до яких видавався тільки на час перебування в караулі. Командиром батальйону був німецький офіцер, сотнями командували буковинці. В січні 1942 р. поліцаям видали посвідчення і встановили заробітну плату (30 рейхсмарок, тобто 300 окупаційних карбованців), почали видавати продовольчий пайок за нормою вермахту. Шуцмани отримали певні пільги: безкоштовний проїзд трамваєм, можливість винаймати квартиру за півціни (решту сплачувала міська управа), право безперешкодного пересування містом. Більшість вояків, насамперед не-кияни, жили в казармі на розі вулиць Інститутської і Німецької (вул. Р. Люксембург, нині – вул. Липська)[13].

Основним завданням батальйону була охорона від диверсій важливих об'єктів: заводів, фабрик, млинів тощо, а також музею Т. Г. Шевченка. Кілька разів спільно з німецькими частинами шуцмани брали участь в облавах на євреїв і осіб без документів, після чого перших відправляли в єврейське відділення табору на вул. Керосинній, а решту – здебільшого в управління праці (Arbeitsamt Kiew), на примусові роботи. Підозрілі люди і комуністи передавались у СД. Як свідчать архівні джерела, масових арештів єврейського населення батальйон не проводив, шуцмани здебільшого затримували тих, хто переховувався від німців і не попав під їх «акції». Не брали вони участі і в масових розстрілах у Бабиному Яру, здійснених айнзатцкомандами СД, проте, за свідченням одного з колишніх шуцманів батальйону, кілька разів конвоювали туди колони євреїв з вул. Керосинної [14].

Крім того, окремим сотням батальйону довелося тричі виїжджати в Броварський і Бориспільський райони, де, як повідомляли сільські старости, з'являлися партизани. Проте до значних боїв чи навіть сутичок тоді ще справа не доходила – партизанський рух в Україні на початку 1942 р. був іще занадто слабким [15].

Наприкінці зими – навесні 1942 р. в Україні розпочалося створення окремих батальйонів шума, придатних уже не тільки для охоронних цілей, а й для активної контрпартизанської діяльності. Вже 28 лютого 1942 р. командування шупо запропонувало шуцманам київського батальйону при УОП підписати контракт на 2 роки служби в регулярній німецькій частині, пообіцявши їм при цьому утримання на рівні солдата німецького війська. З усього особового складу на таку пропозицію не погодилися тільки 10 чоловік, яких того ж дня відправили до Дарницького концтабору [16]. Решта ж, згідно з розпорядженням командувача шупо Київської генеральної округи генерал-лейтенанта Шеєра, стали основою для формування двох батальйонів шуцманшафту – 114-го і 115-го, а пізніше – і 118-го. Крім них, у районних центрах (гебітах) округи було сформовано 113, 116, 117, 119, 120-й батальйони. Загальна чисельність воєнізованих частин поліції в Київській генеральній окрузі становила понад 6 тис. осіб. З них близько 1 тис. були німці, ще 200 – прибалтійські фольксдойче, решта – близько 5 тис.– українці [17].

114-й батальйон формувався в Києві з поліцаїв місцевої поліції, добровольців-військовополонених і мобілізованої на роботи молоді навесні 1942 р. Військовополонених набирали в київських таборах, а також в «українському» відділенні концтабору в м. Вустрау. Технологія відбору була досить простою. Серед наявних українців чи тих, хто себе так назвав у надії вирватися з табору, відбирали фізично здорових, яких повідомляли про те, що вони служитимуть у військовій частині, після чого питали, хто не згоден і хоче залишитись у таборі. Вибір був здебільшого однозначний. А мобілізовану молодь при медогляді в реєстраційному центрі на вул. Великій Підвальній (нині – Ярославів Вал) поділяли на дві категорії (1-шу і 2-гу, відповідно – придатних і непридатних до військової служби). Тим, хто потрапив до першої категорії, «ненав'язливо» пропонували йти на службу в «німецьку армію» і служити в Україні або ж їхати на роботу до Німеччини. Тут також зазвичай обирали перше. До цієї категорії часто потрапляли і відпущені з таборів військовополонені, зареєстровані на батьківщині як такі, що мали військову підготовку. Групи поліцаїв індивідуальної служби сюди направляли за якісь провини, для виправлення у важких умовах військової муштри (порівняно з роботою в рідному селі й проживанням у себе вдома). Казарми шуцманів

114-го батальйону містилися в будинку школи № 33 по вул. Саксаганського, 36, а його німецький штаб займав будинок по вул. Короленка, 79. 115-й батальйон, сформований на базі вищезгаданого батальйону при УОП, складався переважно з буковинців і невеликої кількості колишніх військовополонених. Його казарми містилися по вул. Левашовській, 7а.

Обидва батальйони отримали переважно литовські, а пізніше – німецькі однострої (останні – старі мундири шупо зеленого кольору – видані всім воякам батальйонів шума на початку 1943 р.). Знаків розрізнення шуцмани не носили, лише спочатку певний час практикувалось носіння білих пов'язок на лівому рукаві з особистим порядковим номером. Носіння національних відзнак практикувалось рідко й безпосередньо залежало від ліберальности німецького командира. Звання надавались аналогічні німецьким у шупо (шуцман, вахмайстер, обервахмайстер тощо до майстра, далі від лейтенанта – як у вермахті, тільки з доданням належності, наприклад, «лейтенант охоронної поліції»). Паралельно також називалась посада в батальйоні, часто в двох варіантах – німецькому (шупо) і українському (капрал – ройовий, фельдфебель – бунчужний, цугфюрер – чотовий, компаніфюрер – сотник, батальйонзфюрер – курінний). Від останнього залежала заробітна плата, встановлена наказом РФСС від 29 травня 1942 р., що становила від 24 рейхсмарок для шуцмана до 99 марок для курінного. Платня видавалась тричі на місяць (кожні 10 днів), у рахунок утримання входила також уніформа (один комплект на рік) і щоденні продуктові пайки. Одружені на додачу до цього отримували ще й гроші на утримання сім'ї в розмірі від 125 % зарплатні для рядового (тобто, в сумі із зарплатнею – 54 рейхсмарки), до 45 % – для курінного (в сумі 144 рейхсмарки), а також продуктові картки. Існувала також схема пенсійного забезпечення шуцманів, що зазнали каліцтва на службі, і сімей загиблих [18]. Найцікавіше те, що ця система зазвичай чітко працювала, тому при визначенні мотивів служби українців у поліції дуже важливо враховувати матеріальні стимули.

Керівні кадри шуцбатальйону становили від 12 до 30 німців з шупо, жандармерії чи вермахту, які обіймали всі офіцерські посади до командира рою включно. Поряд з ними існували українські командири, які виконували роль заступників німецьких офіцерів і мали вкрай обмежену владу. Це відображалось і в зарплатні – наприклад, український начальник штабу 118-го шуцбатальйону отримував 30 марок і виконував роль завгоспа, тоді як німецький – 200 марок [19].

До обов'язків шуцманів входила в основному охорона важливих об'єктів, кількість яких зростала з введенням у дію нових підприємств і установ, вільні від караулу виконували господарчу роботу чи займались військовою підготовкою і муштрою. Іноді траплялись виїзди безпосередньо в зону дій партизанських загонів, здебільшого в супроводі німецьких підрозділів армії чи поліції, рідше – самотужки. Це часом не віщувало нічого доброго. Так, шуцмани 119-го батальйону, дислокованого в Кременчуці, при виїзді «на партизани» замість розшуку останніх влаштували гулянку на все село, до якого прибули, після чого наступного дня були звідти вивезені німцями і більше в таких акціях участі не брали. У свою чергу 115-й і 118-й батальйони, навпаки, в боях на Київщині довели свою високу надійність, після чого один за одним були направлені в зону найбільшої активності партизанів у Білорусь.

У квітні – червні 1942 р. німецька влада провела додаткову «добровільну» мобілізацію молоді Київщини в батальйони шума. На базі отриманого контин-

генту було поповнено до статутної чисельності 115-й батальйон, причому з нього виділили одну сотню як кадрову базу для створення 118-го батальйону. 27 серпня 1942 р. 115-й відправили до Мінська, а його роль у Києві почала виконувати нова частина. Але напруженість ситуації в Білорусі змусила на початку 1943 р. відправити туди і 118-й шуцбатальйон, залишивши Київ на вояків 114-го і міську поліцію.

Водночас здійснювали набір поповнення до своїх лав і інші силові установи рейху, присутні в місті. Особливу активність розгорнули тилові управління вермахту, які організували кілька шкіл для підготовки т. зв. гіваманів (скорочення від Hilfswachmannschaft, «допоміжна охорона»). Ці школи містилися в старих казармах на Брест-Литовському шосе (тоді – Ровновершт-трассе, нині – проспект Перемоги), на Подолі, у Святошині, на Печерську, в Борисполі. Навчання тривало зазвичай лише кілька тижнів (максимум – місяць), після чого добровольців одягали в німецьку уніформу, озброювали німецькою зброєю і в складі «українських компаній» (рот) надавали німецьким охоронним частинам (1–2 роти на батальйон) або комендатурам [20]. З агітаційною метою вербування в підрозділи гіва відбувались під гаслами створення «козацьких сотень» і «української добровольчої армії», тому населення їх («козаків») чітко відрізняло від шуцманів (або «жандармів») з батальйонів шума і від звичайних поліцаїв. Серед двох останніх, до речі, теж не було великої єдності – «батальйонники» вважали себе солдатами, на відміну від «чорної поліції», яку зневажливо називали «воронами» або «чорногузами» (через чорну уніформу в Schuma-Einzeldienst).

Підрозділи гіва разом з частинами, до яких були надані, здебільшого охороняли табори військовополонених, мости, склади і т. ін. Зафіксовано також два випадки формування в Києві окремих батальйонів гіва – 17 та 18-го, які згодом були відправлені в Сталіно (Донецьк). Попри забезпечення на рівні солдатів німецької армії, гівамани, набрані як з місцевого населення, так і значною мірою з військовополонених, були набагато слабкіше вимуштрувані й організовані, ніж їхні земляки у батальйонах шума, тому здебільшого при наближенні радянських військ просто розбігались.

Аналогічні охоронні й робочі команди входили і в німецьку залізничну охорону (Bahnshutz). Зазвичай такі формування були двох типів – у вигляді підрозділу цивільної поліції і як військова частина. В рамках теми дослідження нас цікавлять власне останні, тому звернемо увагу, наприклад, на 502-й батальйон залізничної охорони, що ніс службу в Києві, Борисполі і Фастові. Батальйон спочатку був німецьким, але його роти поповнювалися групами добровольців – гіваманів. Наприклад, у 6-й роті поряд з 30 німцями служили 40 добровольців. Як і вищеописані вояки, волонтери перебували на утриманні на рівні своїх німецьких колег і носили німецьку уніформу, тільки зі знаками розрізнення Східних військ (Osttruppen): погони з червоною облямівкою і специфічний знак на грудях замість вермахтівського орла, – свастика на фоні двох поздовжніх стрічок [21].

Не оминуло своєю увагою українців і СД, створивши в березні 1942 р. в Києві окремий 23-й шуцбатальйон поліції порядку (Schutzmannschaft der Sicherheitspolizei). Цей батальйон суттєво відрізнявся від інших частин шума, що визначала вже сама його належність до СД. Набирався він з того ж контингенту, що й інші батальйони, тобто з мобілізованих на роботи юнаків 1-ї категорії, але передусім з немісцевих. Переважно відбиралися жителі Полтавської області, тому, попри формування в Києві, він був відомий як Полтав-

ський батальйон. Чисельність частини була вищою за її подібні й становила 700 чоловік, але була сформована у менші підрозділи (п'ять, згодом сім рот по 100 чоловік). В кожній роті було виділено «ударне відділення», а до того ж існував «зондерцуг» (спеціальний взвод) із фольксдойче батальйонного підпорядкування. Командування частини було унітарним (без дублювання німецьких офіцерів українцями) і складалось з есесівців. Підпорядковувалась вона безпосередньо керівництву зіпо і СД на вул. Короленка, 33. Зарплатня тут була аналогічна іншим шума – 24 марки для рядового, але зростала майже вдвічі при участі в бойових операціях. Однострої батальйону були чорного кольору без особливих відзнак, на зразок УОП,– вочевидь, щоб не виділятися з маси цивільної поліції. На озброєнні перебували трофейні радянські гвинтівки, автомати, ручні й станкові кулемети, легка артилерія і міномети.

Розміщувався батальйон по вул. Мельникова, 48, тут же була і школа СД. Як свідчать радянські джерела, «У школі викладалися загальновійськові предмети, вивчалися всі види зброї і спеціальні предмети з розвідки як на окупованій німцями території, так і в тилу Червоної армії. Слухачі школи виходили з широкими знаннями загальновійськового і спеціального диверсійно-розвідувального напрямку» [22]. (Зауважимо, що диверсійна підготовка шуцманам батальйону в подальшому так і не знадобилась.) Крім військової підготовки, батальйон займався охороною концтаборів на Сирці і на Мишоловці, конвоюванням в'язнів до Німеччини, караульною службою, в тому числі й на вул. Короленка 33, проводив облави разом з німецькою поліцією. Іноді виконував зовсім несподівані завдання – наприклад, охороняв баржі з хлібом, що пливли по Десні. З весни 1943 р. роти 23-го батальйону беруть активну участь у боротьбі з партизанським рухом, що саме набирав силу на Київщині. У вересні 1943 р. шуцмани евакуювали на захід «свої» концтабори, а в жовтні через Рівне виїхали на боротьбу з партизанами до Білорусі [23].

Тим часом у квітні – червні 1943 р. до міста було стягнено залишки розбитих партизанами на Сумщині 113-го і 120-го батальйонів, переданих до складу 116-го шуцбатальйону, дислокованого в Білій Церкві. З наближенням фронту у вересні відступили до Умані 119-й і в Кривий Ріг 117-й батальйони. Навіть у цій кризовій ситуації німецькою владою було здійснено спробу створення ще одного шуцбатальйону – 110-го, який, проте, так і не встиг досягти статутної чисельності і був розформований. У жовтні 1943 р., напередодні вступу до міста радянських військ, з Києва в тил виводиться останній у районі міста український шуцманшафт-батальйон – 114-й.

Подальші долі шуцбатальйонів та інших українських формувань ЗС рейху з Київської округи були доволі різними, але здебільшого всі вони вписуються в рамки принципу «горе переможеним». Як уже зазначалось, підрозділи гіва просто порозбігались при підході Червоної армії, зокрема солдати 17-го і 18-го батальйонів дезертирували ще під час відступу зі Сталіно. 114-й шуцбатальйон був оточений і розбитий радянськими військами неподалік Кам'янця-Подільського 24 березня 1944 р. [24] 116-й батальйон у грудні 1943 р. був виведений в тил і розформований, а солдати передані у пожежні команди міст Дрездена і Бреслау. Подібна доля спіткала вцілілі залишки 119-го шуцбатальйону [25]. 117-й батальйон у червні 1944 р. було влито до 3-ї танкової дивізії СС, у складі якої він брав участь у боях з Червоною армією в районі Варшави. В липні того ж року рештки частини розформовано і направлено в робочі й пожежні команди Берліна та інших міст Німеччини [26].

Дещо інакше завершили свій шлях 115-й і 118-й батальйони, які впродовж тривалого часу брали участь у дедалі важчих боях з радянськими партизанами в Білорусі, а в липні 1944 р. сформували 2-й батальйон 76-го полку 30-ї дивізії військ СС. Нацисти вирішили кинути цю дивізію, сформовану з білоруських і українських частин, проти французьких партизанів і військ союзників. Однак 27 серпня, по прибутті до Франції, шуцмани 115-го і 118-го батальйонів у повному складі перейшли на бік повстанців Французької внутрішньої армії, а з підходом фронту – стали 2-м Українським батальйоном ім. Т. Г. Шевченка військ Вільної Франції (тут уже перебував 1-й Український батальйон ім. І. Богуна – колишній 102-й шуцбатальйон) [27]. Німецьке командування, боячись повстання всіх українських частин у Франції, роззброїло і направило в концтабір Дахау солдатів 23-го батальйону військ СС (колишній батальйон СД з Києва), який у той час перебував у м. Діжоні. Проте Третій рейх був уже не в тій ситуації, щоб розкидатись підготовленими вояками, тому батальйон знову озброїли, але вже німецькою зброєю і, щоб не наступити знову на ті ж граблі, в жовтні 1944 р. відправили назад на Східний фронт. Бойовий шлях цієї частини закінчився в складі 3-ї танкової дивізії СС «Мертва голова» в Австрії, де вона вела бої з Червоною армією до 8 травня 1945 р. [28]

Більшість шуцманів після війни потрапили, зрештою, до рук СМЕРШу і НКВС, де отримали терміни покарання від 10 до 25 років, декого розстріляли. Ті добровольці, які дезертирували ще в 1943 році, при мобілізації здебільшого потрапляли до штурмових батальйонів і полків («штрафбатів») і, що цікаво, значна їх частина, як досвідченіші вояки, зуміла вижити й навіть отримати бойові ордени за хоробрість у боях. Проте після війни все це забувалось і їх чекала та сама доля, що й тих, хто служив у німецькій армії до кінця. Виняток становили кількасот добровольців українських батальйонів армії де Ґолля, які, щоб уникнути репатріації, вступили до французького Іноземного легіону [29].

Таким чином, у Києві в різний час діяло дев'ять українських шуцбатальйонів, батальйон СД і допоміжні підрозділи вермахту загальною чисельністю до 5 тисяч чоловік. Офіційно всі вони вважались добровольцями, хоч реально процес формування таких частин являв собою мобілізацію, що, однак, не враховувалось радянськими каральними органами при вирішенні долі цих людей після війни. Попри те, що українці становили досить велику частку працівників окупаційної адміністрації, німецьке керівництво – як цивільне, так і військове – вживало всіх можливих заходів для позбавлення місцевих формувань будь-якого національного характеру і перетворення їх на маріонетку в своїх руках. Така система, що не давала добровольцям жодної мотивації до боротьби, крім матеріальної, зумовлювала ненадійність і неефективність численних українських підрозділів, особливо задіяних на Західному фронті. Тобто, саме існування місцевих допоміжних частин було вимушеним кроком як для окупантів, що потребували живої сили для латання дірок у тиловому забезпеченні, так і для рекрутів, що просто хотіли вижити за будь-яких умов. Вихід із цього замкненого кола полягав у необхідності прийняття кардинальних політичних рішень у справі співпраці з народами СРСР для досягнення спільних цілей, але він був неприпустимий для ідеологів нацистського рейху. Це й визначило його долю.

---

[1] *Сайер, Ги.* Последний солдат Третьего Рейха.– М., 2002.– С. 51.

[2] Виняток становили розвідувальні і диверсійні формування, створені під патронатом німецької розвідки (ВВН, ДУН, ПУМА).

[3] Цит. за виданням: Нюрнбергский процесс: Сборник материалов в 8-ми т.– М., 1989.– Т. 3.– С. 567.

[4] *Мюллер-Гиллебрандт Б.* Сухопутная армия Германии 1939–1945: В 3-х т.– М., 1976.– Т. 3.– С. 226, 330.

[5] *Dean M.* Collaboration in the Holocaust: Crimes of the Local Police in Belorussia and Ukraine, 1941–1944.– N. Y.: St. Martin's Press, 2000.– P. 106–107.

[6] Ibit.– P. 29.

[7] Народная война в тылу фашистских оккупантов на Украине: В 2-х кн.– К., 1985.– Кн. 1.– С. 122.

[8] ДА СБУ, ф. 13, спр. 397, арк. 29.

[9] *Дуда А., Старик В.* Буковинський курінь в боях за українську державність 1918–1941–1944.– Чернівці, 1995.– С. 84.

[10] *Малаков Д. В.* Київ. 1941–1943. Фотоальбом.– К., 2000.– С. 121.

[11] ДА СБУ, колекція документів, арк. 8 зв., 36.

[12] *Малаков Д. В.* Вказ. праця.– С. 100.

[13] ДА СБУ, ф. 13, спр. 397, арк. 25–26.

[14] Там само, колекція документів, арк. 9–11, 23, 34, 36 зв.

[15] Там само, арк. 19–21, 27–30.

[16] Там само, арк. 21, 40.

[17] Там само, арк. 12 зв., 44.

[18] *Король В. Ю.* Трагедія військовополонених на окупованій території України в 1941–1944 роках.– К., 2002.– С. 69. Не враховано СД, пожежну охорону і Schuma-Einzeldienst – «Шуцманшафт індивідуальної служби», як тепер називали цивільну місцеву поліцію, що не перебувала на казарменому становищі.

[19] ДА СБУ, колекція документів, арк. 78–91.

[20] Там само, ф. 68, спр. 10, т. 2, арк. 99.

[21] Там само, колекція документів, арк. 18, 44, 90–91.

[22] Там само, арк. 9–11 зв., 22–34.

[23] Там само, арк. 171.

[24] Там само, арк. 11–50.

[25] Там само, арк. 280–288.

[26] Там само, арк. 43.

[27] Там само, арк. 26–27, 47.

[28] *Дуда А., Старик В.* Вказ. праця.– С. 158.

[29] ДА СБУ, колекція документів, арк. 53, 71–72, 77.

Мазурок В.

Рух Опору на Волині у 1941–1943 рр.

Захопивши Волинь, керівництво Третього рейху завчасно спланувало систему політичних, ідеологічних, економічних та військових заходів, що передбачали повну ліквідацію політичної незалежності, державності, економічне розорення захоплених територій, расову дискримінацію населення. Всі ці заходи окупантів називались «новим порядком». Територію України було розчленовано. У середині 1941 р. було створено рейхскомісаріат «Україна» з центром у Рівному. Він був поділений на 6 гене-

ральних округів: «Волинь», «Житомир», «Київ», «Миколаїв», «Таврія», «Дніпропетровськ». За рекомендацією Г. Герінга і М. Бормана рейхскомісаром України призначено гауляйтера Східної Пруссії Е. Коха [1].

Метою окупаційного режиму було підкорення та колонізація краю, винищення його людності. Організовуючи масове знищення населення Волині, нацисти намагалися налякати народ, зламати його волю, примусити беззастережно виконувати всі накази окупаційної влади. З цією метою на Волині вводиться комендантська година [2]. Розпочалося знищення партійного, радянського, комсомольського активу, військовополонених, євреїв.

23 серпня 1941 р. в Цуманському районі в місцевості Висиня були розстріляні радянські функціонери та службовці у кількості 500 чол.[3]

Айнзатцкоманда у липні – серпні 1941 р. під Хрестовою горою в м. Кременці за доносом провокаторів розстріляла групу польської, української, єврейської інтелігенції. Серед них Г. Козачука, Ф. Мончака, З. Опольського, С. Павловського та інших [4]. Тоді ж у м. Горохові німці розстріляли агентів НКВС, більшовиків, саботажників – усього 400 громадян української, польської, російської національності [5].

Розпочалися масові страти євреїв. Перший розстріл євреїв у Дубні відбувся в грудні 1941 р., в результаті чого було знищено майже половину євреїв, у квітні 1942 р. гетто ліквідували остаточно [6].

Масова ліквідація євреїв з Луцького гетто розпочалася з 20 серпня 1942 р. у лісі в районі сіл Гніздове і Плонка [7]. Усього за період окупації тут знищено 25 тис. євреїв. У Горохівському та Любашівському гетто знищено 6 тис. 495 осіб [8]. Аналогічну картину страт фіксували комісії з розслідування злочинів у багатьох районах.

Поміж злочинів, скоєних на Волині, чільне місце посідає жахлива доля радянських військовополонених. Нехтуючи міжнародними угодами та конвенціями щодо військовополонених, керівники німецького рейху виробили власні «правила» поводження з ними, ставлячись до них як до ідейних ворогів. У краї було створено табори для тимчасового утримання військовополонених. Вони розміщувались у Володимирі, Ковелі, Луцьку, Рівному, Дубні, Острозі, Корці, Костополі. Умови утримання в них полонених були жахливими. З жовтня 1941-го по червень 1942 р. у Луцькому таборі знищено, померло від голоду, хвороб 10 530 солдатів і офіцерів Червоної армії. На червень 1942 р. у таборі перебувало лише 270 військовополонених [9].

У Володимирі-Волинському з вересня 1941 р. функціонувало два табори для тимчасового утримання військовополонених: «Панцерний» та «Норд-365» для радянських офіцерів. Усього в двох таборах померло від голоду, отруєно стрихніном, вмерло від тифу і розстріляно 25 тис. офіцерів [10].

За оцінками обласних комісій із розслідування злочинів фашистів у таборах на території Волинської області за період окупації було знищено 47 690 чол., на території Рівненської – 67 996 [11]. Краяни засудили жорстоке поводження окупаційної влади з військовополоненими. Їх вразили нестерпні умови перебування полонених у таборах, знущання, розстріли. Місцеві жителі намагалися протидіяти людиноненависницькій політиці нацистів. Вони допомагали оточенцям, які перебували у Волинських лісах у 1941 р., продуктами харчування, переховували полонених [12].

Репресивні дії фашистів привели до розчарування у новій владі серед широких верств місцевого населення, породили неприязнь, підштовхнули до пасивного, а згодом і активного спротиву окупанту, консолідували сили.

З початком війни радянські органи залишили або перекинули через лінію фронту на Волинь значну кількість членів компартії та радянських функціонерів для розгортання партизанської боротьби. У Камінь-Каширський район Волинської області був направлений М. Коніщук, родом з с. Грива цього ж району, який з початком війни евакуювався до Києва. Йому вдалося створити підпільну групу з 15 осіб [13]. У липні 1941 р. за завданням ЦК КП(б)У для підпільної роботи в Рівненську область прибув Т. Новак [14]. В Іваничівський район Волинської області в кінці липня 1941 р. десантувався загін під керівництвом Й. Когута, який створив підпільну групу з 15 осіб [15].

Вагому роль у розгортанні партизанського руху в цей період відіграли військовослужбовці, які не зуміли пробитися з оточення до лінії фронту, або ті, що втекли з полону. Значна частина оточенців, уникаючи полону, розпорошилась по лісах та болотах. Окремі групи військових переходили на методи партизанської боротьби. Певну позитивну роль у цьому процесі відіграло звернення Головного політичного управління Червоної армії від 15 липня 1941 р. «До військовослужбовців, які б'ються в тилу противника». У ньому діяльність радянських військовослужбовців за лінією фронту розглядалась як продовження виконання ними бойових завдань [16]. Частина бійців відгукнулась на це звернення, яке розкидалося з літаків на територію Волині.

Жорстокі репресії гітлерівців змусили не тільки членів партії, радянських посадовців, військовослужбовців, а й місцеве населення на свій страх і ризик згуртуватись у невеличкі групи, збирати зброю, проводити антифашистську агітацію, закликати до спротиву окупанту. Зі свого боку радянське керівництво продовжувало перекидати на територію Волині організаторів партизанської боротьби. У січні 1942 р. виникла нечисленна радянська партизанська група в Цуманському районі, очолювана О. Філіп'юком. Першу сутичку з ворогом вона мала в районі сіл Воронище – Забури. У складі загону для ведення диверсій на комунікаціях ворога діяла група з 5 осіб під командуванням Алексєєва [17]. У січні – березні 1942 р. на Волині виникають нечисленні радянські партизанські загони Ю. Собесяка («Макса»), М. Коніщука («Крука»), О. Філіп'юка, Д. Попова, С. Сковороди, І. Шишка [18].

Однак у 1941-му – на початку 1942 р. розгорнути широкий радянський партизанський рух на Волині не вдалося з огляду на те, що значна частина населення була невдоволена сталінським режимом, радянізацією краю, яка проходила в 1939–1941 рр. Створена Сталіним та його оточенням адміністративно-репресивна система проявила себе як антигуманна й аморальна, була не прийнята і засуджена краянами. Особливо вразили волинян масові розстріли політичних в'язнів у тюрмах [19]. Не менш здивував і безладний відступ радянської армії, яка фактично тікала під наступом німецьких військ. Важливим фактором, що суттєво гальмував розгортання партизанської боротьби, стала невизначеність майбутньої долі України. Німецькі політичні кола не бажали розкривати свої плани на найближчий час, обіцяли розв'язати «українське питання» після завершення війни. Частина волинян сподівалася на його позитивне вирішення [20]. Проблеми на фронті змусили радянське керівництво вжити низку заходів для розширення партизанського руху в тилу німців. З метою централізації керівництва всією партизанською боротьбою, підготовкою кадрів, матеріальним забезпеченням 30 травня 1942 р. було створено Український штаб партизанського руху (УШПР) на чолі з Т. Строкачем. Для розширення масштабів протидії ворогу, посилення бойової, диверсійної, розвідувальної діяльності на Волинь у серпні 1942 р.

був направлений Д. Медведєв з групою «Переможці» у кількості 100 бійців з бригади особливого призначення [21].

У першій половині 1942 р. на Волині радянські партизани не мали великих збройних формувань, і тому для них важливим було укласти перемир'я з УПА, зокрема «Поліською Січчю» Т. Бульби-Боровця, яка на цей момент була найпотужнішою збройною силою в краї. На цьому етапі завданням радянських партизанів було закріплення на Волині, збір військової інформації про окупантів, націоналістичний рух, створення агентурної мережі, здійснення терористичних актів проти вищих німецьких посадовців. З метою проникнення до Рівного прибув радянський розвідник М. Кузнецов. Тісно з ним співпрацювала спецгрупа підпільної організації міста, очолювана Т. Новаком [22].

Ефективним тактичним прийомом для активізації партизанської боротьби були рейди партизанських формувань. 26 жовтня 1942 р. два найбільших партизанських з'єднання під командуванням С. Ковпака та О. Сабурова (відповідно у кількості 1075 і 1408 бійців та офіцерів) здійснили рейд через південну Білорусь і в січні 1943 р. прибули в північно-східні райони Рівненщини. 15 лютого 1943 р. розпочав роботу підпільний Рівненський обком КП(б)У на чолі з В. Бегмою і оперативний штаб з координації партизанського руху. На базі партизанського загону «За Батьківщину» Чернігово-Волинського з'єднання О. Федорова в першій половині 1943 р. створено партизанське з'єднання Рівненської області.

Радянські партизани на Волині поступово й цілеспрямовано нарощували власні сили, контролювали дедалі більші території, посилювали вплив на місцеве населення. Важливим політичним фактором, що вплинув на зміни настроїв краян, стала активна агітаційно-масова робота, яку здійснювали партизани й підпільники. В німецькому тилу були створені підпільні політичні центри, які займалися пропагандою та агітацією серед місцевого населення, власне, вони формували партійно-ідеологічні засади масових політичних заходів, що проводились на окупованій території. З метою активізації бойових дій, диверсійної діяльності партизанів, збору розвідувальної інформації на Волинь з радянського тилу прибули партійні функціонери, представники НКВС, армійських структур, зокрема СМЕРШу. Завданням силових структур стало ведення контррозвідки, створення власної агентурної мережі, впровадження агентів в окупаційні адміністративні установи, поліцію, мережу ОУН–УПА. Для здійснення поставлених завдань вони спиралися в першу чергу на дислоковані на Волині спецзагони НКВС СРСР: «Переможці» (командир Д. Медведєв), «Мисливці» (командир М. Прокоп'юк), «Олімп» (командир В. Карасьов), з'єднання партизанських загонів особливого призначення РУГШЧА «Дяді Петі» (командир А. Бринський) [23]. У загонах «Дяді Петі» перебувало близько 400 спеціально підготовлених до розвідувальної та диверсійної роботи бійців [24]. Вони збирали інформацію про кількість, озброєння націоналістів, місця дислокації, з'ясовували, чи ведуть вони боротьбу проти німців, яким є ставлення останніх до націоналістів. Цілком закономірно, що обидві сторони, які сповідували різну ідеологію, не могли прийти до примирення, а тим більше – до спільної боротьби з гітлерівськими окупантами.

Радянські партизани розпочинають безкомпромісну боротьбу з націоналістичними силами [25]. У боротьбі з українським національно-визвольним рухом вони домоглися на Волині й Поліссі прихильності з боку Армії Крайової та частини місцевих поляків. Згідно з наказом Рівненського обласного штабу

радянських партизанських загонів наказом від 15 серпня 1943 р. створено окреме польське з'єднання під командуванням «Куницького–Кудоляра» [26].

Багато бійців Рівненського польського з'єднання № 3 мали зв'язок з АК «Булата». Коли вони виходили на диверсії на залізничну колію Сарни-Олевськ, то перебували в його таборі по 2–3 дні [27].

Самостійницькі сили на Волині прагнули протидіяти планам радянських партизанів. Першим великим збройним формуванням в роки війни стали загони «Поліської Січі» під проводом Т. Бульби-Боровця. З початком німецько-радянської війни він організовує військові загони на Поліссі і Волині. Їхньою метою була боротьба із залишками Червоної армії, захоплення влади в краї, створення міліції [28]. На цей період загальна чисельність «Поліської Січі» становила 3–4 тис. добре підготовлених бійців, однак відчувалася нестача кадрових командирів. Наприкінці липня 1941 р. Бульба-Боровець виїхав до Львова, щоб остаточно оформити співпрацю «Поліської Січі» з проводом ОУН(б) та ОУН(м). Переговори з ОУН(б) позитивних результатів не дали, оскільки її провід домагався ліквідації всіх організацій та підпорядкування наказам їхнього проводу [29].

Провід ОУН(м) у Львові представляли полковник М. Сціборський та сотник О. Сеник-Грибівський. Переговори закінчилися 5 серпня 1941 р. угодою про співпрацю. Вони відрядили в розпорядження Т. Бульби-Боровця декілька своїх старшин [30].

До ліквідації «оточенців» та радянських партизанів у краї німці залучили відділи «Поліської Січі». До середини вересня 1941 р. Полісся було повністю очищене від залишків Червоної армії, партизанів, анархічних банд. Незважаючи на співпрацю Т. Боровця в 1941 р. з німецьким окупаційним військовим командуванням, він ніколи не випускав з поля зору головну мету свого перебування в регіоні, яка полягала у формуванні збройних відділів, для боротьби за відродження суверенної національної держави. З цим завданням отаман у 1941 р. впорався успішно. Більше того, на контрольованій «Поліською Січчю» території створювалися місцеві органи влади, що повинні були стати зародком майбутньої Української держави.

Ситуація різко загострилася з приходом німецької цивільної адміністрації, яка запроваджувала «новий порядок» у краї [31].

Намагаючись уникнути ускладнень з німцями, заховавши кращу зброю, 16 листопада 1941 р. відділи «Поліської Січі» офіційно саморозпустились [32]. Однак на нелегальному становищі робота тривала далі. Військові з'єднання в грудні 1941 р. перетворилися на рейдуючі партизанські загони і, перебравши назву УПА, розпочали боротьбу проти гітлерівців.

Улітку 1942 р. гітлерівці посилили терор та репресії проти українського населення, тому в другій половині липня 1942 р. «летючі бригади» активізували бойові дії. Злітали в повітря мости, залізничні ешелони, склади. Різко зменшились поставки сільськогосподарських продуктів окупаційній владі. Найвдалішим був напад УПА 19 серпня 1942 р. на вузлову залізничну станцію Шепетівка. Повстанці захопили велику кількість військового спорядження [33].

У середині літа 1942 р. на Волині і Поліссі розпочали формуватися боївки ОУН(б) у кількості майже 600 осіб [34]. Поводилися вони обережно, конспірувалися, намагались уникати в цей період відкритих збройних сутичок з німцями.

Терени навколо Рівного, Луцька, Кременця стали осередком започаткування боротьби ОУН(м). У липні – серпні 1942 р. тут проведено 15 вишколів, у кожному з яких брало участь до 100 чоловік. Вже у серпні 1942 р. мельни-

вівці мали у Кременецькому повіті 67 повних і 24 неповних боївок, 2 загони «швидкого реагування», всього 450 бойовиків [35].

У кінці літа 1942 р. в околиці с. Борсуків на Кременеччині (південна Волинь) організувався Фронт української революції (ФУР). Його започаткував Т. Басюк, псевдо «Яворенко». Поява ФУРу зумовлена непростою ситуацією, що склалася у середовищі українських самостійницьких сил, зокрема диктатом ОУН(б). У штабі «Яворенка» було створено 3 відділи: оперативний, бойовий і пропагандистський. На початковому етапі Т. Басюк організував широку агітаційну роботу серед місцевого населення. Він охопив терени Ланівеччини, Вишневеччини, східної Почаївщини, тобто всю південну та південно-східну Кременеччину. Агітаційна робота серед селян півдня Волині потребувала великої кількості пропагандистської літератури. Тому вирішено було захопити друкарню в м. Кременці. Цю операцію успішно здійснили 14 грудня 1942 р. [36]

У жовтні 1942 р. на Поліссі ОУН(б) створила перший збройний відділ під командуванням «Остапа» (Качинського). На Волині створюється загін під командуванням «Коробки» (Перегійняка). Перша сутичка загону «Коробки» з німцями сталася 7 лютого 1943 р. під час наступу сотні УПА на м. Володимирець [37].

На початку 1943 р. на місцях з'являються повстанські загони без будь-якої чіткої політичної орієнтації. У районі Дедеркали – Ланівці (Кременеччина) почав діяти загін під назвою «Холодний Яр» у кількості 20 осіб. У Суразьких лісах Шумського району виник загін «Вільна Україна» в кількості 60 бійців. Бойові дії здійснювалися переважно на автошляхах Рівне – Шепетівка, Острог – Славута. У південній Кременеччині діяв загін «Вільного козацтва» під командуванням «Вишні» (Гайворонського) в кількості 70 осіб, який започаткував Никон з с. Брикова. Він орієнтувався на гетьманський рух, але мав зв'язки з отаманом Боровцем [38].

У січні 1943 р. відбувся успішний напад боївок ОУН(м) на в'язницю в м. Дубно, під час якого було визволено багато в'язнів [39].

У лютому 1943 р. подібну акцію провів «Крук» (М. Климишин) з ОУН(б) у м. Кременці. Місцева тюрма також була переповнена в'язнями. Однак її захопити не вдалося через слабку підготовку операції та незначні сили. Через два тижні відбувся повторний, тепер уже успішний напад на в'язницю. У ній був задіяний загін ФУРу, яким командував Т. Басюк [40].

Німецька окупаційна влада вдалася до терору проти місцевого населення, щоб залякати його і збити хвилю українського та польського антинацистського руху. На Волині відбуваються арешти та розстріли представників української та польської національності. Терор викликав велике обурення населення Волині. Після цієї події багато членів ОУН перейшло на нелегальне становище, значна частина української поліції пішла в ліс. При спробі розззброїти українську поліцію м. Ковеля в кінці березня 1943 р. остання вступила в бій з фашистами, було вбито 18 німців, визволено всіх арештованих з тюрми і випущено людей з табору військовополонених [41]. Обласна поліція Рівного під командуванням підполковника Ступницького зі зброєю в руках пішла в ліс. Аналогічну акцію здійснила Кременецька поліція, створивши партизанський табір у районі с. Антонівці [42].

Отже, весною 1943 р. самостійницький рух на Волині був представлений такими формаціями: УПА – Т. Бульби-Боровця, ОУН(б), ОУН(м), ФУР, гетьманцями і загонами без чіткої політичної орієнтації. Якщо польові ко-

мандири різних політичних формацій ішли на співпрацю й компроміс задля консолідації національно-визвольних сил, то вище політичне керівництво не бажало йти на поступки одне одному. Тому численніша й рішучіша ОУН(б) наказала своїм збройним відділам силою підпорядкувати всі українські національно-визвольні сили [43].

До осені 1943 р. бандерівці взяли під свій контроль загони мельниківців, Т. Бульби-Боровця, ФУРу, гетьманців.

Протягом 1943 р. частини УПА провели багато бойових операцій проти гітлерівців. Лише з липня по листопад 1943 р. відбулося понад 120 боїв з окупантами. Цілі райони Волині опинились під повним або частковим контролем УПА. Тут проходили реформи: створювалась нова адміністрація, селяни наділялися землею.

Між УПА та радянськими партизанами складались напружені стосунки, які з часом переросли у відкрите гостре збройне протистояння. Кожна із сторін не бажала поступитися контрольованою територією. Це було прямим результатом гострої ідеологічної боротьби за вплив серед населення Волині.

Трагічно склалися стосунки УПА з польськими озброєними загонами різних політичних формувань у краї. Українці звинувачували поляків у прагненні відновлення Польської держави в довоєнних кордонах, поляки ж причиною ворожнечі вважали непоступливість українців. Жертвами цього політичного антагонізму в основному ставало мирне населення краю.

---

[1] *Кучер В.* Політична історія України. Україна у Другій світовій війні. 1939–1945.– К., 2003.– С. 341.

[2] ДА Волинської області, ф. Р-1, оп. 1, спр. 16, арк. 17.

[3] Там само, ф. Р-66, оп. 4, спр. 13, арк. 7.

[4] *Черниxівський Г.* Кременеччина від давнини до сучасності.– 1999.– С. 138.

[5] ДА Волинської області, ф. Р-67, оп. 6, спр. 104, арк. 18.

[6] Літопис Волині. Науково-популярний збірник волинезнавства.– Вінніпег, 1958.– Ч. 4.– С. 76.

[7] ДА Волинської області, ф. Р-66, оп. 4, спр. 13, арк. 2.

[8] Там само, ф. Р-67, оп. 6, спр. 104, арк. 16–18.

[9] Там само, ф. Р-1, оп. 6, спр. 114, арк. 19.

[10] Там само, ф. Р-67, оп. 6, спр. 104, арк. 17.

[11] *Макарчук С.* Втрати населення на Волині у 1941–1947 рр. // Україна – Польща: важкі питання. Матеріали 5-го міжнародного семінару істориків «Українсько-польські відносини під час Другої світової війни».– Т. 5.– 2001.– С. 297.

[12] ДА Волинської області, ф. Р-2, оп. 2, спр. 121, арк. 1.

[13] Там само, ф. Р-66, оп. 3, спр. 33, арк. 4.

[14] ДА Рівненської області, ф. П-400, оп. 3, спр. 49, арк. 43.

[15] ДА Волинської області, ф. Р-66, оп. 3, спр. 33, арк. 11.

[16] Великая Отечественная война 1941–1945: Военно-исторические очерки // Война и народ.– Кн. 4.– 1999.– С. 133.

[17] ДА Волинської області, ф. Р-66, оп. 3, спр. 33, арк. 6.

[18] Україна партизанська. 1941–1945. Партизанські формування та органи керівництва ними.– 2001.– С. 136.

[19] *Дмитрук В.* Політика радянської влади щодо населення Західної України у 1939–1941 рр.: суть і наслідки // Україна – Польща: важкі питання. Матеріали 4-го міжнародного семінару істориків «Українсько-Польські відносини під час Другої світової війни».– Т. 4.– С. 83–84.

[20] *Красевич Ю.* Від ОУН, УПА до святого престолу // Документальна повість. Публіцистика. Листування.– 2001.– С. 25.

[21] ЦДАГО України, ф. 57, оп. 4, спр. 201, арк. 85.

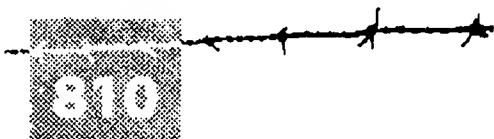

[22] ДА Рівненської області, ф. П-4054, оп. 1, спр. 280, арк. 134–137.

[23] Україна партизанська. 1941–1945. Партизанські формування та органи керівництва.– 2001.– С. 143.

[24] ДА Рівненської області, ф. П-1, оп. 1, спр. 47-а, арк. 46.

[25] Літопис УПА.– Т. 2.– Торонто, 1997.– С. 19.

[26] ЦДАГО України, ф. 68, оп. 1, спр. 2, арк. 15.

[27] Там само, ф. 70, оп. 1, спр. 1, арк. 128.

[28] *Дзюбак В.* Отаман Тарас Бульба-Боровець. Штрихи до політичного портрета.– 1995.– С. 17.

[29] *Вовк-Каркоць В.* Від Воронежа до УЛС.– 2002.– С. 67.

[30] *Кабайда А.* 1941. Календар-альманах Нового шляху.– Торонто, 1991.– С. 40.

[31] *Отаман Т.* Бульба-Боровець. Короткий звіт про німецьку окупацію України на одних зборах у 1942 р. // Наша боротьба.– США.– 1987.– № 3.– С. 11–12.

[32] *Зубенко А.* До 20-ліття УПА. Літопис Волині // Науково-популярний збірник волинезнавства.– Канада.– 1962.– С. 51.

[33] *Бульба-Боровець* Т. Армія без держави. Спогади.– 1996.– С. 163.

[34] *Косик В.* Україна і Німеччина в Другій світовій війні.– 1993.– С. 237.

[35] *Кентій А.* Нариси історії ОУН в 1941–1942 рр.– 1999.– С. 137–138.

[36] Вони ішли в ночей підпільний морок за те, щоб день зборов тягар пітьми... Інтерв'ю з О. Чуйком, колишнім вояком ФУР, який проживає у Великій Британії // Діалог.– 2000 р.– 22 липня.

[37] *Мірчук П.* УПА 1942–1952. Коротка історія.– 1993.– С. 13–15.

[38] *Цимбалюк Ф.* (Канада). Початки повстанського руху Крем'янецького повіту на Волині у 1942–1943 рр.– Рукопис.– Архів В. Мазурка.

[39] *Пісоцький О.* Початки роздору підпільної боротьби на Волині. 1941–1944 рр.– 2001.– С. 52.

[40] *Цимбалюк Ф.* (Канада). Початки повстанського руху Крем'янецького повіту на Волині у 1942–1943 рр.– Рукопис.– Архів В. Мазурка.

[41] ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 523, арк. 44.

[42] *Данилюк М.* Повстанський записник.– 1993.– С. 98.

[43] ЦДАГО України, ф. 57, оп. 4, спр. 351, арк. 69.

Стефанюк Г.

Соціальна парадигма українського шкільництва в Галичині у роки німецької окупації (1941–1944 рр.)

Основний курс німецької соціальної політики на захоплених східних територіях визначався трьома чинниками, а саме: 1) експансіоністськими планами вищого керівництва нацистської Німеччини; 2) расовими мотивами нацистської політики; 3) надзвичайним станом на завойованих вермахтом землях, що знайшов свій вияв у формі окупаційного режиму.

Розробляючи плани завоювання «життєвого простору» і встановлення гегемонії Німеччини у Європі, вище керівництво Третього рейху розрахову-

вало здійснювати щодо населення окупованих східноєвропейських областей політику максимально ефективної його експлуатації. Плануючи забезпечити панівне становище німців на завойованих вермахтом українських та інших європейських територіях, нацисти передбачали для місцевих мешканців цих земель роль лише слухняних виконавців волі німецької адміністрації. Зведене до рангу державної політики, таке трактування проявлялося як у численних розпорядженнях урядових установ Німеччини, так і їх втіленні в життя окупаційним управлінням на місцях. Втім, хоча у ставленні німецької адміністрації до населення зайнятих вермахтом територій домінувала загальна тенденція соціального поневолення місцевого населення, у практичних діях та методах нацистської соціальної політики на різних окупованих землях існували деякі розбіжності.

Щоб послабити політичну єдність українського народу і його силу, німці свавільно розшматували українські землі і встановили між ними «штучні» кордони [1]. Так, наказом від 17 липня 1941 р. А. Гітлер визначив, що управління Східною Галичиною, яка раніше належала Польщі, переходить до генерального губернатора Г. Франка [2]. На підставі його ж декретів від 17 та 22 липня 1941 р. і розпорядженням Франка 1 серпня того ж року Галичина як п'ятий дистрикт офіційно була приєднана до Генеральної губернії [3].

Генеральний губернатор Г. Франк був дуже задоволений розширенням території Генеральної губернії. Він обіцяв негайно «впрягти населення у продуктивну працю» на службу рейху і, особливо враховуючи довготривалі плани колонізації, «зробити з Генеральної губернії резервуар робочої сили для рейху, резервуар умиротворений та економічно врівноважений» [4].

У контексті загальнополітичного курсу здійснювалася й освітня політика. Зокрема, А. Гітлер вважав, що «загальна освіта є розкладаючою отрутою. Тому кожний стан матиме свій рівень освіти. Широким масам рабів буде надане благодіяння бути неписьменними» [5].

Розробляючи політику щодо населення завойованих східних територій, керівництво Третього рейху, використовуючи різне обґрунтування своїх дій, допускало можливість функціонування на окупованих українських землях лише системи початкової освіти. Освітня політика в Галичині мала деякі відмінні риси та регіональні особливості. Так, губернатор О. Вехтер вважав, що Галичина повинна мати «особливий статус», але не в розумінні регіону для німецької колонізації, а в розумінні кращого поводження з її мешканцями порівняно з іншими дистриктами Генеральної губернії. На засіданні уряду у Варшаві 25 січня 1943 р. О. Вехтер так визначив специфіку Галицького краю в структурі інших дистриктів Генеральної губернії: «Дистрикт Галичина у багатьох відношеннях займає особливу позицію. Галичина має за собою понад 100 років належності до давньої Австрійської монархії, що помітно вплинуло на цілісність структури її мешканців» [6].

Розвиток освіти і культури українців викликав побоювання в окупантів. У звіті офіцерів спецслужби про ситуацію в Україні чітко вказувалося, що головна небезпека для німецької влади полягає не у відновленні комуністичної ідеології серед населення, а у зростанні національної свідомості, яка безпосередньо пов'язана з рівнем освіти. «Масова освіта – це ризик для тоталітарних систем, бо, загалом, вона підготовляє людину до критичного думання, до реальної оцінки власного становища і характеру влади» [7]. Німецька окупаційна влада вважала, що вільна й необмежена освіта становила реальну політичну небезпеку для тоталітарного режиму. «Не будемо під нашим до-

глядом сприяти шкільному вихованню. Ми мусимо місцеве населення тримати в темноті» [8]. Керівник рейхскомісаріату «Україна» Е. Кох з цього приводу писав: «Українцям не треба думати про школи й університети, тому що вони зобов'язані працювати, а для роботи освіта не потрібна. Відкриття навчальних закладів вважаю зовсім недоцільним, бо тубільцеві-хліборобу і тубільцеві-робітнику освіта лише зашкодить» [9].

Німецька освітня політика в Галичині передбачала довготермінову програму перетворення мешканців краю на робочу силу Третього рейху. Тому основними елементами нової освітньої політики стали народні та професійні школи, які мали забезпечити мінімальний рівень освіти молодшого покоління і підготувати його до найпростіших функцій у сільському господарстві та промисловому виробництві, ремеслі й торгівлі [10].

Німецька окупаційна влада твердила, що «на школу, її завдання та працю, що в ній ведеться, не можна дивитись як на один з етапів у житті молодого покоління. Молодь – це майбутня рука і мозок нації, яка повинна сумлінно виконувати працю при верстаті. Школа має на меті виховати розумне, врівноважене, національно свідоме і, в найкращому розумінні цього слова, жертвенне українське покоління» [11].

У Генеральній губернії, до якої була приєднана Галичина, генеральний губернатор Г. Франк намагався надати окупаційній освітній політиці зовнішніх форм, які дозволяють окреслити її як «освічений колоніалізм». Згідно з цією доктриною рівень освіти мешканців Генеральної губернії, з одного боку, не мав перевищувати або навіть наближатися до рівня освіти в Німеччині, з другого – не повинен був знижуватися до такої межі, котра б загрожувала паралізувати нормальне господарське життя окупованих територій, що мало функціонувати в інтересах воєнної економіки Третього рейху. Обов'язковою в Генеральній губернії проголошувалася лише початкова освіта, середня – необов'язковою і вища – лише для обмеженої кількості ненімців. У Галичині, як і в решті дистриктів Генеральної губернії, німецькою окупаційною владою було дозволене функціонування мережі чотирьох основних типів освітніх закладів: 1) чотирирічні початкові або народні школи; 2) дворічні фахові школи; 3) гімназії; 4) дворічні вищі фахові курси [12].

По суті, українська школа періоду німецької окупації – це копіювання «нової» німецької школи. Відділ науки і навчання дистрикту Галичина виходив з того, що німецька школа є частиною націонал-соціалістичного виховного ладу. Вона відкидала ідею так званої «загальної освіти», а визначала шлях, що «виходить від тіла, охоплює душу та веде до суспільного життя» [13]. Однак саме в цій школі формувався не українець-патріот, а покірний раб нацистського режиму, кваліфікована дешева робоча сила, яку окупаційна влада вербувала на роботу в Німеччину.

Основною проблемою для розвитку загальноосвітніх шкіл західноукраїнського регіону була нестача педагогічних кадрів. Причини були різні: асиміляторська політика урядів Другої Речі Посполитої, яка перешкоджала розвитку українських педагогічних кадрів, сталінські репресії, які винищили значну частину української інтелігенції, а також і те, що багато вчителів з фаховою підготовкою від вчительської практики відмовилися. У зв'язку з цим у періодичній пресі того часу з'явилися звернення такого змісту: «Органи народної освіти, а за ними і все громадянство, повинні доложити всіх зусиль, щоб здобути кадри, потрібні для обсади сільських шкіл» [14].

Треба відзначити, що навчання в сільській школі повинно було проводитися на нижчому рівні порівняно з міською школою. Про це свідчить розпорядження генерального губернатора дистрикту Галичина О. Вехтера від 1 жовтня 1942 р., в якому говорилося, що сільській школі не слід брати для себе за зразок міську школу, яка має цілком іншу мету. «Сільська школа має справу виключно з селянськими дітьми, які бажають і повинні бути селянами і селянками» [15].

Українських шкіл і учнів у Галичині було набагато більше, ніж польських. Проте за організаційною структурою, забезпеченістю педагогічними кадрами та їхньою кваліфікацією школи з українською мовою навчання стояли загалом на нижчому рівні функціонування. Якщо на одного українського вчителя припадало 73 учня, то на польського – тільки 52. І це при тому, що кожний п'ятий вчитель-українець не мав педагогічної освіти [16]. Такий стан шкільництва був зумовлений низкою факторів. Насамперед тим, що за часів радянського режиму на західноукраїнських територіях шкільна влада заповнювала вчительські посади людьми різних професій без педагогічної освіти (частково вчителями зі східних областей України, а решту – підготовленими на короткотермінових педагогічних курсах).

У роки німецької окупації більшість учителів працювали тимчасово і, якщо знаходили собі краще оплачувану роботу або отримували можливість продовжувати навчання, залишали школу. Зокрема, в 1941/42 навчальному році для забезпечення навчально-виховного процесу українським школам потрібно було 7 тис. учителів, а стало до роботи приблизно 5 тис. [17] Тільки в одному Станіславському окрузі не вистачало 200–300 учителів для роботи в початкових народних школах [18].

Незважаючи на різні заходи підготовки вчительських кадрів для українських шкіл усіх типів, їх бракувало. Наприклад, до шкільного інспекторату Кременецької округи звернувся директор школи с. Шушковець з проханням направити на роботу ще одного вчителя. Своє прохання він обумовлював тим, що в селі налічується 102 дитини шкільного віку, а вчитель тільки один [19]. Такі випадки нестачі вчителів були непоодинокими. До того ж багато вчителів просто не могли фізично проживати на свою мізерну зарплату, тож при нагоді залишали місце праці. Адже місячна заробітна плата українського вчителя початкової народної школи (а таких було 40 % усього вчительства), як і службовців, становила 130 злотих, що не могло забезпечити навіть найскромніший прожиток (кілограм картоплі коштував у той час 6 злотих) [20].

Незважаючи на низьку заробітну плату українських учителів, крім членських внесків до Українського учительського об'єднання праці (УУОП – професійна учительська організація), вони сплачували ще й інші податки. Зокрема, фінансовий референт Українського окружного комітету в Раві Руській оголосив, що обов'язком кожного свідомого українця було сплачування так званого національного податку до Українського центрального комітету (УЦК) у Львові. Педагоги, як і інші громадяни, мали виконувати свій національний обов'язок. Вони сплачували такі податки: 1) одружені – 1 % від місячної заробітної плати, неодружені – 2 %; 2) річний – у розмірі 1 злотого від кожного морга (0,60 га) уживаної землі [21]. Проводились також допомогові акції. Так, у розпорядженні Коломийського окружного шкільного інспекторату про організацію навчання в школах на окупованій території говорилося: «Віримо, що наша відозва буде мати свій повний успіх, а українське вчитель-

ство дасть доказ, що вміє у відповідний момент справно, з найбільшою посвятою віддати свої сили для загальної справи» [22].

Крім навчання і виховання, шкільна влада залучала вчителів і до виконання інших справ. Вона зобов'язувала народні школи провести акцію зі збору лікарської сировини, вказуючи, що в період війни це завдання є обов'язковим. За недбале виконання зобов'язань педагогів притягували до відповідальності. Водночас влада наголошувала, що «учителі, які всеціло віддадуться в час ферій збиранню лікарської сировини і викажуться відповідно високими кількостями, можуть бути звільнені від примусової шеститижневої праці при жнивах в Лігеншафтах» [23].

Розпорядження уряду Генеральної губернії про оплату праці педагогічних кадрів, у якому бралися до уваги кваліфікація і стаж учителів, які працювали на цій посаді в Польщі перед початком Другої світової війни, виявилося найбільш дискримінаційним для українців, які за часів польської окупації були позбавлені можливості працювати за фахом. Вони не одержували доплат за помешкання, за позаурочно проведені години [24]. Як наслідок, у багатьох українських вчителів зникало бажання працювати на цій посаді. Тому УЦК і УУОП докладали багато зусиль, щоб виправити становище. Зокрема йшлося про підвищення заробітної плати вчителям з метою повернення тих, хто пішов на вищеоплачувані посади. Намагання УЦК підвищити заробітки вчителям не принесло бажаних результатів, оскільки німецька влада призначала всім ненімцям платню, нижчу за прожитковий мінімум. Однак зусиллями УЦК вдалося перевести частину вчителів до вищеоплачуваних груп, виклопотати для них додаткові харчові картки тощо [25].

Українські педагоги не отримували жодної суттєвої підтримки як з боку місцевої, так і нацистської окупаційної влади, тому почувалися скривдженими. Натомість німецька адміністрація стверджувала, що для кожного українця, в тому числі й учителів, існує два основні важливі завдання: 1) допомогти німецькій армії перемогти за всяку ціну «найстрашнішого ворога – жидокомуну»; 2) «відродити наше культурне життя, засмічене нашими запеклими ворогами, а це, в першу чергу, через національне культурне шкільництво» [26].

Позбавлені основних прав та свобод, мешканці захоплених вермахтом східних областей могли розраховувати тільки на право праці, що стало головною запорукою їхнього життя. Згідно з твердженнями нацистської пропаганди, своєю власною працею населення Східного простору мало визначити місце, на яке воно заслуговуватиме у майбутній «Новій Європі» під егідою Німеччини. Тому окупаційна влада критично ставилася до особи українського вчителя. Працю і підтримку мали тільки лояльні до німецького режиму провідники «освітньої політики» рейху. Будь-які прояви творчої педагогічної діяльності вчителя зазнавали утисків. Політичне «фільтрування» вчительських кадрів стало буденним явищем, тож ідейна національно-виховна праця вчителів була затруєна зі Сходу московським комунізмом, а із Заходу – нацистським шовінізмом за одночасного принижування інших націй, у тому числі й української. Ці антигуманні настрої нищили моральну силу вчителів, пригнічували, зводили до ролі сліпих виконавців чужої волі.

Аналіз преси періоду Другої світової війни, архівних документів свідчить про два взаємопротилежні процеси, які мали місце у сфері освіти на теренах Західної України. Перший був зумовлений позицією окупаційної нацистської влади, другий – власне української інтелігенції, українського вчительства.

Німецька освітня політика на окупованих землях не допускала збільшення кількості української інтелігенції. Цілу низку середніх та вищих навчальних закладів було закрито. Велику кількість українських учителів нацисти відправили на роботу до Німеччини.

Демонструючи свою «расову перевагу» і намагаючись принизити місцеве населення, яке вони називали «тубільцями», найпершим об'єктом знущань, репресій, арештів, заслань до концентраційних таборів та масових розстрілів нацисти обрали інтелігенцію. Так, лише у Львівській області окупанти знищили або вивезли до Німеччини понад 5,6 тис. учителів. Якщо в Дрогобицькій області у 1940/41 навчальному році працювало 5917 вчителів, то під кінець німецької окупації їх лишилося всього 1807 [27].

Другий процес зумовлений поведінкою українського вчительства в складних умовах «нового порядку». Вона була спрямована на реалізацію своєї фахової функції, своєї місії освіти народу, навчання і виховання нового покоління за будь-яких обставин.

Втілюючи в життя власну соціальну політику на окупованих землях, німецькі інстанції керувалися прагненням якнайбільшої експлуатації місцевого населення в інтересах рейху. З цією метою рейхсміністр східних окупованих територій А. Розенберг 5 серпня 1941 р. видав розпорядження, в якому говорилося: «Зобов'язаним до праці вважається кожний здібний до неї. Зобов'язаним до праці по спеціальності вважається той, хто вивчив ту чи іншу спеціальність» [28]. На підставі розпорядження рейхсміністра від 19 грудня 1941 р. для місцевих мешканців віком від 18 до 45 років було «запроваджено обов'язок праці». У свою чергу на дистрикт Галичина поширювалося таке ж розпорядження уряду Генеральної губернії для місцевих мешканців віком від 18 до 60 років [29]. Проте до виконання цих зобов'язань часто залучалися підлітки до 18 років та люди віком понад 60 років.

Річ у тім, що доля окупованих територій цікавила А. Гітлера лише з точки зору успішної реалізації своїх агресивних планів, а освітні концепції, попри позірну лояльність, ґрунтувались на нацистських політичних доктринах. Окупанти прагнули перетворити українців на робочу силу Третього рейху, тому проводилася диференціація змісту освіти відповідно до політичних і соціальних умов німецької окупації. Згідно з німецькою доктриною під назвою «освічений колоніалізм» рівень освіти українців Західної України мав не те що перевищувати, а навіть наближатися до рівня освіти в Німеччині, а також не повинен був знижуватися до такої межі, котра б загрожувала паралізувати нормальне господарське життя окупованих територій. Масове закриття шкіл та принижування інтелігенції призвело до недовіри німецькій окупаційній владі й зробило ворогами Німеччини тих, хто ще мав певні ілюзії щодо німецького «нового ладу» у Європі.

---

[1] ЦДАВО України, ф. 4620, оп. 3, спр. 309, арк. 55.

[2] ДА Львівської області, ф. Р-35, оп. 2, спр. 6, арк. 1.

[3] Там само, оп. 5, спр. 13, арк. 10.

[4] *Косик В.* Україна і Німеччина у Другій світовій війні.– Париж; Нью-Йорк; Львів, 1993.– С. 130.

[5] *Яшан В.* Під брутальним чоботом: Німецька окупація Станіславщини в Другій світовій війні. 1941–1944.– Торонто, 1989.– С. 13.

[6] ЦДАВО України, ф. 4620, оп. 3, спр. 309, арк. 1.

[7] *Каменецький І.* Україна в тоталітарних схемах нацизму // Український історик.– 1972.– Ч. 3–4.– С. 117.

[8] Там само.

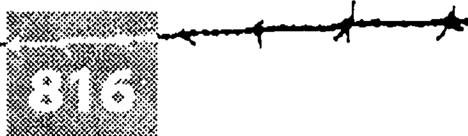

[9] Культурне життя в Україні. Західні землі. Документи і матеріали.– К., 1995.– Т. 1: 1939–1953.– С. 155.

[10] *Луцький О.* Українське культурне життя Галичини під час німецької окупації 1941–1944 рр. // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність.– 1997.– № 3–4.– С. 194.

[11] На шкільні теми // Станіславівське слово.– 1942.– 11 березня.

[12] ДА Львівської області, ф. Р-35, оп. 2, спр. 144, арк. 5.

[13] На порозі навчального року // Українське слово.– 1941.– 24 серпня.

[14] Урухомити всі сільські неповні середні школи // Українське слово.– 1941.– 24 серпня.

[15] ЦДАВО України, ф. 4620, оп. 3, спр. 312, арк. 23.

[16] З українського шкільництва в Генерал-Губернаторстві // Краківські вісті.– 1942.– 10 березня.

[17] *Паньківський К.* Роки німецької окупації.– Нью-Йорк; Торонто, 1965.– С. 119.

[18] Українське шкільництво в Галичині // Українське слово.– 1941.– 24 вересня.

[19] ДА Тернопільської області, ф. Р-204, оп. 1, спр. 32, арк. 2.

[20] Не піклуємося про українського вчителя // Стрийські вісті.– 1941.– 30 жовтня.

[21] ДА Львівської області, ф. Р-8, оп. 1, спр. 1255, арк. 1.

[22] ДА Івано-Франківської області, ф. Р-56, оп. 1, спр. 2, арк. 3.

[23] ДА Львівської області, ф. Р-8, оп. 1, спр. 1255, арк. 7.

[24] *Луцький О.* Вказ. праця.– С. 292.

[25] *Кубійович В.* Українці в Генеральній Губернії (1939–1941). Історія Українського центрального комітету.– Чикаго, 1975.– С. 214.

[26] ДА Волинської області, ф. Р-2, оп. 2, спр. 53, арк. 8.

[27] *Сворак С.* Народна освіта у західноукраїнському регіоні: історія та етнополітика (1944–1964 рр.).– К., 1998.– С. 68.

[28] ЦДАГО України, ф. 1, оп. 70, спр. 8, арк. 2.

[29] ДА Львівської області, ф. Р-35, оп. 12, спр. 67, арк. 22.

Поїздник І.

Окупаційна влада як чинник міжконфесійних відносин на Галичині в 1941–1944 рр.

Взаємини між нацистським режимом і церковними організаціями Галичини, що склалися в роки Другої світової війни, визначалися рядом факторів. По-перше, це загарбницькі плани Гітлера та його соратників; по-друге – економічні інтереси нацистів в окупованій Україні; по-третє – ідеологічні засади Третього рейху. Переплітаючись і взаємодіючи, вони становили підґрунтя окупаційної політики у сфері релігійного життя краю.

Згідно з нацистською ідеологією, яка трактувала християнство як релігію лише «слабких та принижених, єврейське за походженням»[1], це вірування взагалі повинно з часом зникнути під тиском нової, неоязичної за своєю суттю релігії – «німецького руху за віру», що сакралізував фюрера[2]. Для цілковитого ж підкорення слов'ян-православних – «людей другого сорту» –

вважалося, що навіть потрібна релігія добра і милосердя. Звідси й бере початок ідеологічна мотивація ставлення німецької влади до української церкви.

Крім того, оцінивши високорелігійність українців, особливо західного регіону, окупаційна влада пішла на ряд поступок щодо української церкви. Завдяки цим діям було досягнуто бажане протиставлення місцевим населенням німецької політики радянській, антирелігійній, звичайно, не на користь останньої.

Директиви щодо німецької пропаганди в Україні постійно підкреслювали важливість поширення серед українців думки про релігійну толерантність влади: «у справи конфесійних утворень, якщо вони не будуть займатися політикою, ніхто не втручатиметься...»[3] Постійно також проголошувалося гасло: «Свободу релігії!»[4]

В окупованій Україні до кінця 1941 р. скрізь відновлювали свою діяльність релігійні громади різних конфесій, відкривалися й ремонтувалися сотні зруйнованих, занедбаних храмів, відбувалося масове хрещення дітей і дорослих[5]. Прихід нацистів не лише більша частина духовенства, а й населення Галичини сприйняли як визволення від більшовизму.

Почуття радості від звільнення в пересічної людини цього регіону зменшувалося з жахом від усвідомлення наслідків перебування радянських військ. Німецька ж влада, у свою чергу, сприяла поширенню серед широкого загалу інформації про звірства більшовиків.

Газети Галичини, такі як «Українські щоденні вісті» (м. Львів), «Вільне слово» (м. Дрогобич) та багато інших, рясніли вражаючими розповідями про злочини, спогадами свідків, списками жертв терору. Назви статей говорили самі за себе: «Священик-мученик» (вбивство о. Прокопа Тиса – «Українські щоденні вісті» 1941 р.)[6]; «Масакра в Дрогобичі» (доля о. Бараника, ігумена Дрогобицького монастиря оо. Василіян у Дрогобицькій тюрмі – «Стрийські вісті» 1941 р.)[7]; «Українські гекатомби» (убивство о. д-ра Миколи Конрада, проф. Богословської академії у Львові, завідувача парафії с. Страдче коло Янона разом з дяком Володимиром Приймою – «Українські щоденні вісті» 1941 р.)[8].

«Не сміють загинути в пам'яті грядущих поколінь світлі постаті священиків...» – наголошує о. Михайло Волинець у листі до митрополичого ординаріату у Львові, датованого 1 листопада 1942 р.[9] І церква доклала всіх зусиль, щоб цього не сталося.

Біль втрати переріс у ненависть до всього радянського, сприяв формуванню позитивного ставлення галичан до нової німецької влади. Позицію своїх вірних розділяла й Українська греко-католицька церква. У газетах «Самостійна Україна» від 10 липня 1941 р. і «Бучацькі вісті» від 27 липня 1941 р. було опубліковано звернення до населення краю за підписом Йосифа Сліпого, що містило подяку Гітлеру і німецькій армії за «звільнення від більшовицького ярма»[10].

У листі до апостольської столиці від 30 серпня 1941 р. митрополит Української греко-католицької церкви Андрей Шептицький зазначив: «Немає сумніву, що під більшовиками ми всі були засуджені майже на смерть... З огляду на нашу національну тотожність із населенням великої України наше поневолення було для більшовиків тільки наступним етапом у жорстокій війні, яку вони оголосили двадцять років раніше проти українців Сходу... Вдаряючи нас, більшовики хотіли остаточно знищити Велику Україну – та в цьому вони себе показали правдивими спадкоємцями давнього російського націоналізму. Про нас,– наголошує митрополит, – думали не без підстав, що

ми чекали всякої помочі від Німеччини. Тягарі війни є дуже великі, і ми заставлені допомагати німецькій армії, яка нас визволила від більшовицького режиму, щоб вона успішно завершила війну, яка, дай Боже, зліквідує раз і назавжди атеїстичний і войовничий комунізм»[11].

Ставлення керівництва Української греко-католицької і римо-католицької церков до окупаційної влади на першому етапі війни було співзвучним. Католицькі релігійні і світські часописи цього часу не залишають жодних сумнівів у цьому.

Ще в кінці липня 1941 р. газета «Корієре дель Тічіно» опублікувала повідомлення свого ватиканського кореспондента, в якому коментується промова Папи Пія XII від 29 липня. У цій промові зазначалося, що Німеччина, Італія та їхні союзники воюють на захист віри і християнської моралі. У ватиканських колах вірили: більшовицькому безбожництву настав край, а в областях, зайнятих німецькою армією, відкрилися широкі можливості для відновлення християнського життя [12]. Католицька церква надіялася на можливість використання завоювань Німеччини для поширення свого впливу на Схід і знищення більшовизму. Рим «грався з вогнем», не підозрюючи про це.

Крім того, представники політичної і духовної української еліти Галичини розглядали прихід німецької армії як крок до встановлення власної держави. Вище духовенство Української греко-католицької церкви прихильно зустріло Акт відновлення української державності 30 червня 1941 р. Українці Галичини перебували в піднесеному настрої. Скрізь відбувалися святкування. Як згадує Шимон Редліх: «Лідери української громади й офіцери німецької військової частини Бережан спорудили святкову платформу, прикрашену німецькими та українськими прапорами. о. Бачинський виголосив проповідь. ...Телеграма до Гітлера, в якій проголошувалось: "...населення Бережан і всього регіону... шле свої вітання і подяку Фюреру могутньої Німецької держави"»[13].

Єпископ Г. Хомишин також привітав проголошення Акта 1941 р. своїм Пасторським листом у липні цього ж року й особисто взяв участь у мітингу в Станіславі на його підтримку[14].

Саме в роки німецької окупації спостерігається потепління в стосунках А. Шептицького і Г. Хомишина, що принесло церкві бажану єдність і перетворило її на міцний моноліт у тогочасному житті Галичини, силу, з якою німецька влада змушена була рахуватися.

Така одностайність у лоні греко-католицької церкви, а також корислива підтримка німцями українських національних змагань сприяла появі певного конфлікту з католицькою церквою, що дістав своє відображення на етнічному ґрунті. Католицька церква, як уже зазначалося, була церквою поляків Галичини, котрі сприйняли негативно зміни в житті краю. Українці ж були повністю віддані справі здобуття цілковитого суверенітету на своїй українській етнічній території, тоді як поляки наполягали на принципі status quo ante bellum, тобто становищі, що існувало до війни. Неспроможні розв'язати територіальне питання мирними засобами, обидві сторони вдалися до кривавої війни, що нагадувала етнічну чистку. Політичні керівники Української повстанської армії вимагали, щоб поляки залишили українські землі і перейшли за Буг. Тим часом поляки у відповідь видали летючки, закликаючи українців виїхати на Схід – за Збруч[15].

Конфлікт «українець – поляк», який свідомо розпалювався владою, автоматично передбачав існування конфлікту «греко-католик – католик». Кож-

на зі сторін на рівні нижчого духовенства захищала своїх вірних. Розуміючи важливість віри в житті кожної з етнічних груп, саме священики і ставали першими жертвами безглуздих вбивств. А греко-католицькі церкви і католицькі костьоли відповідно об'єктами № 1 для нападів.

У документах митрополичого ординаріату часто можна зустріти повідомлення про загибель священиків на зразок: «прострілений в голову кулею бандита у своїй хаті»[16]. Лише в деяких із них є ремарка: «Поляки звинувачують українців» або «українці – поляків». Адже була не так важлива національність «бандита», як наслідок його дії – смерть невинної людини.

Митрополит А. Шептицький не раз виступав з осудом такого протистояння. У своїх листах і посланнях до духовенства й вірних він намагався підкреслити важливість єдності населення краю. Особливо в той час, коли стало зрозумілим, що німецька влада ніколи не допустить утворення незалежної України, а етнічні конфлікти лише використовує у своїх цілях. Глава УГКЦ закликав до здорового глузду галичан, єдиним способом вижити для яких було забути про свою етнічну і конфесійну належність. «Ми навіть були свідками страхітливих убивств, учинених молодими людьми, можливо, і з добрими намірами, але із згубними наслідками для нації. Ми не раз бачили людей, котрі переказували нашій молоді накази різних національних провідників і наказували для добра справи когось убити. Було багато таких випадків, коли самі провідники молоді голосно й публічно стверджували, що агенти, які наказували молоді вбивати, були провокаторами і служили нашим ворогам», – попереджував митрополит своїм Пасторським листом, що був викликаний масовими вбивствами поляків на терені греко-католицької Львівської митрополії[17].

Отже, українсько-польське протистояння вплинуло на відносини Української греко-католицької та католицької церкви лише на рівні нижчого духовенства, які підтримували своїх вірних у цих конфліктах. Позиція вищого церковного керівництва щодо українсько-польського протистояння в усіх його вимірах була в більшості випадків конструктивною і спрямованою на порозуміння, що давало змогу дещо пом'якшити гострий етноконфесійний конфлікт. Проте цей вплив був усе ж таки обмежений і вирішальну роль у ньому відігравали позацерковні чинники.

Слід також зазначити, що в роки німецької окупації під впливом політики владних структур, зміни політичних режимів одним з визначальних векторів міжконфесійних стосунків на теренах Галичини стали взаємовідносини греко-католиків і православних. Джерелом цього діалогу було прагнення А. Шептицького відновити християнську єдність українських церков. Порозумінню сприяло й те, що українці відновили свою церковну організаційну структуру на території Холмщини, Волині, Поділля, Правобережжя і частини Лівобережжя у формі Української автокефальної православної церкви, очолюваної митрополитом Полікарпом Сікорським, й Української автономної православної церкви під проводом Олексія Громадського[18].

Крім питань канонічного змісту, ускладнювали екуменічний процес цього періоду перебіг військових дій та незацікавлена в сильній національній церкві німецька влада в Україні. Окупаційні структури виявили повний прагматизм щодо церкви, намагаючись використати релігійне питання у власних інтересах, не допустити деструктуризації церков на неконтрольовану множину і перешкодити виникненню єдиної церковної організації.

«Новий порядок» окупантів вплинув на швидку зміну ставлення церкви до загарбників. Цю еволюцію легко простежити, ознайомившись з посланнями, листами вищого духовенства УГКЦ.

Вже 7 листопада 1941 р. митрополит Української греко-католицької церкви А. Шептицький у листі до Рима зазначив, що «війна триває, її тягар стає щораз більшим»[19], а 29–31 серпня 1942 р. в листі до Папи Пія XII він констатував: «...визволені німецькою армією з більшовицького ярма, ми відчули певну полегшу, яка все-таки не тривала довше, як місяць-два. Потроху уряд встановив режим терору і корупції, насправді неймовірний, та який з дня на день стає щораз важчим та нестерпнішим. Сьогодні вся країна погоджується, що німецький режим є, можливо, до більшої міри, ніж більшовицький режим, злим, майже диявольським» [20].

Важливо зауважити, що проти цього режиму митрополит виступив відкрито. «Я запротестував Пасторським листом проти вбивств... що був конфіскований... Я також протестував листом до Гітлера і намагався вплинути на молодих, щоб не вписувалися до поліції, в якій можуть діяти проти їх совісті» [21]. Лист А. Шептицького до Гітлера датований 14 січня 1942 р. і підписаний не лише митрополитом, а й М. Величківським, А. Левицьким, М. Омель'яновичем-Павленком, А. Мельником [22].

На тлі звірств німецької окупаційної політики релігійні протистояння втратили свою актуальність, поступаючись місцем міжконфесійній співпраці та допомозі.

У листі ж митрополита до Папи Пія XII (29–31 серпня 1942 р.), вже нами згаданому, знаходимо подяку голови УГКЦ «німецьким католикам за посередництвом товариства, покликаного допомагати німцям поза кордонами Рейху», за фінансову підтримку, бо «забезпечення кліру майже виключно обмежується датками людей» [23]. Німецький римо-католицький єпископат також передав українським греко-католикам 15 млн злотих, призначених «для боротьби з більшовицькою пропагандою» [24].

Ще одним свідченням є Пасторське послання «Не убий!» митрополита УГКЦ, датоване 21 листопада 1942 р. і викликане масовими репресіями нацистів у першу чергу проти євреїв Галичини. «Дивним способом обманюють себе і людей ті, що політичне вбивство не вважається гріхом...» [25] На захист євреїв А. Шептицький пише особистого листа до Гіммлера, підтримуючи пропозицію Українського Центрального Комітету «про реабілітацію осіб єврейської національності, які вислужилися перед європейським народом» [26]. Не досягнувши результату легальним шляхом, він переховував євреїв у соборі Святого Юра у Львові й монастирях оо. студитів, настоятелем яких був брат митрополита Климентій Шептицький. Равин Давид Кахане, що пережив німецьку окупацію в соборі, подає такі цифри у своєму «Щоденнику Львівського гетто»: близько 300–400 євреїв, в основному діти, знайшли свій порятунок у найбільшій греко-католицькій святині [27].

За спасіння євреїв греко-католицькі священики не раз платили власним життям. Навесні 1943 р. за надання допомоги особам єврейської національності був заарештований гестапо о. Емільян Ковч. 25 березня 1944 р. він загинув у печах табору смерті Майданек. 9 вересня 1999 р. Єврейська рада України удостоїла о. Емільяна звання «Праведник України» [28].

Про те, що війна внесла корективи у взаємини звичайних людей різних етнічних груп Галичини, визначення яких багато в чому залежало і від релігійної належності їх учасників, засвідчує ряд прикладів, наведених Шимоном

Редліхом у своїх спогадах «Разом і нарізно в Бережанах: поляки, євреї та українці, 1919–1945 рр.». Поляки та українці, рятуючи єврейське населення, передусім убачали в них людей, які потребують допомоги, а лише потім іудеїв. Хоча приклади корисливої допомоги – за гроші – також були.

«Молода полька Снядецька була надзвичайною жінкою!» – пише Шимон із захопленням. Вона брала активну участь у таємному вивезенні єврейських дітей з бережанського гетто і влаштовувала їх у польські сім'ї. «Після звільнення Софія вийшла заміж за Оренштейна, якого навернула до католицизму» [29]. Анну Герцог врятував польський ксьондз. Вона стала грати на органі в його церкві. «Так вона зустріла Леха, у якого закохалась. Перед тим як одружитись, Анна прийняла католицтво» і т. д. [30]

Зміна віросповідання в ці роки не була поодиноким явищем, особливо серед єврейського населення краю, – це яскраво відбилося на конфесійній палітрі Галичини.

У Галичині відбулася переоцінка свого ставлення до німецької окупаційної політики не лише духовенством різних конфесій, а й населенням краю. Послання та листи митрополита УГКЦ сповнені жалю саме через такий запізнілий перегляд своїх поглядів. За своїми суперечками, далекими високими цілями архієреї церков та їхні вірні часто не бачили головних своїх завдань, вирішення яких було першочергово необхідним уже в перші роки війни. Церква повинна була консолідувати народ у час великих випробувань, а вірні – виступити єдиною силою проти ворога.

Таким чином, Друга світова війна створила нові історичні реалії, в межах яких і відбулася еволюція міжконфесійних відносин на території Галичини. Як свідчить аналіз історичних фактів, вона здійснювалася передусім під впливом суспільно-політичних чинників, домінуючим з яких була політика окупаційної влади в церковно-релігійній сфері. Певну конкуренцію владному чиннику становила діяльність національного руху, який змагався за реалізацію своїх програмних засад, зокрема створення національної держави. У межах нового державного утворення важливе значення мала відігравати національна церква. Чинники власне релігійного життя виявилися підпорядкованими суспільно-політичним обставинам.

---

[1] *Гордієнко В. В.* Німецько-фашистський окупаційний режим і православні концепції в Україні // Український історичний журнал.– 1998.– № 3.– С. 107.

[2] *Лисенко О. Є.* Церковне життя в Україні 1943–1946.– К.: НАН України. Інститут історії, 1998.– С. 11–12.

[3] Директиви Розенберга щодо німецької пропаганди в Україні / Упоряд. В. Косик // Україна в Другій світовій війні у документах: Збірник німецьких архівних матеріалів (1942–1943 рр.): У 4 т.– Т. 3.– Л., 1999.– С. 39.

[4] Директиви для преси щодо українського питання / Упоряд. В. Косик // Україна в Другій світовій війні у документах: Збірник німецьких архівних матеріалів (1942–1943 рр.): У 4 т.– Т. 4.– Л., 2000.– С. 61.

[5] *Горбач С. І.* Деякі аспекти відносин між Ватиканом та СРСР після Другої світової війни (1945–1953) // Український історичний журнал.– 1998.– № 6.– С. 47.

[6] Священик-мученик // Українські щоденні вісті.– 1941.– № 18.

[7] Масакра в Дрогобичі // Стрийські вісті.– 1941.– № 4.

[8] Українські гекатомби // Українські щоденні вісті.– 1941.– № 3.

[9] *о. Волинець.* Лист митрополичому ординаріатові у Львові (1 листопада 1942 р.).– ЦДІАЛ України , ф. 408, оп. 1, спр. 39, арк. 18.

[10] Греко-католицька церква в 1944–1991 рр. (Документи і матеріали) // Український історичний журнал.– 1996.– № 4.– С. 103.

[11] Історія релігії в Україні: У 10 т. / За ред. П. Яроцького.– К.: Світ знань, 2001.– Т. 4: Католицизм.– С. 417.

[12] *Лисенко О. Є.* Вказ. праця.– С. 248.

[13] *Редліх Шимон.* Разом і нарізно в Бережанах. Поляки, євреї та українці, 1919–1945.– К.: Дух і Літера, 2002.– С. 186.

[14] *Єгрешій О.* Суспільно-політична та культурно-просвітницька діяльність єпископа Г. Хомишина (1904–1945 рр.): Автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Прикарпацький ун-т ім. В. Стефаника.– Івано-Франківськ, 2003.– С. 15.

[15] Летючки польського підпілля // *Верига В.* Дорогами Другої світової війни.– Накладом Братства кол. вояків 1-ї УДУНА, 1998.– С. 272–283, 302.

[16] ЦДІАЛ України, ф. 408, оп. 1, спр. 68; Те ж на букву Л–Р.– 69 арк.

[17] *Szeptycki Andrej.* List do kleru i wiernych (10 sierpienia 1943 r.) // Prawda.– 1943.– Sierpień-wrzesień.– S. 22–24.

[18] *Пилипів І.* Українська греко-католицька церква в період німецької окупації (1941–1944 рр.) // Галичина: науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис.– 2002.– № 8.– С. 112.

[19] Історія релігії в Україні: У 10 т. / За ред. П. Яроцького.– К.: Світ знань, 2001.– Т. 4: Католицизм.– С. 417.

[20] *Szeptycki Andrej.* Лист до Папи Пія XII (29–31 серпня 1942 р.) // Znak.– 1988.– Nr. 400.– S. 64.

[21] Там само.– S. 68.

[22] *Косик В.* Україна в Другій світовій війні у документах: У 4 т.– К., 1998.– Т. 2.– С. 77.

[23] *Szeptycki Andrej.* Лист до Папи Пія XII (29–31 серпня 1942 р.) // Znak.– 1988.– Nr. 400.– S. 65.

[24] *Пилипів І.* Українська греко-католицька церква в період німецької окупації (1941–1944 рр.) // Галичина: науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис.– 2002.– № 8.– С. 108.

[25] *Шептицький А.* Пасторське послання «Не убий!» (21 листопада 1942 р.) // Львівські архіпієпархіальні відомості.– 1942.– Ч. 11.– С. 179.

[26] Листування з УЦК щодо реабілітації осіб єврейської національності, які вислужилися перед єврейським народом.– ЦДІАЛ України, ф. 408, оп. 1, спр. 631, арк. 7.

[27] *Кахане Девід.* Рабин і митрополит // Людина і світ.– 2003.– № 3.– С. 5.

[28] Проголошення декретів мучеництва, героїчних чеснот 24 квітня 2000 р. // <bucov.narod.ru/itar1.htm>

[29] *Редліх Шимон.* Разом і нарізно в Бережанах. Поляки, євреї та українці, 1919–1945.– К.: Дух і Літера, 2002.– С. 225.

[30] Там само.– С. 220.

Щетніков В.

Одеса під час фашистської окупації 16 жовтня 1941 – 10 квітня 1944 рр.

З перших годин окупації Одеси румунське командування мало всі підстави побоюватися організованого опору в місті, тим більше, що воно вже стикалося з ним на території Бессарабії. Про це свідчить перше звернення нової влади до одеситів:

«Громадяне міста Одеси!.. Раджу вам не здійснювати недружніх актів по відношенню до армії або чиновників, які будуть управляти містом. Видавайте тих, хто має терористичні, шпигунські або саботажні завдання, також і тих, хто приховує зброю... Вважаю за свій обов'язок повідомити вас, що у випадку, коли хто-небудь не виконає розпорядження... [він] буде покараний розстрілом на місці.

Командувач армії – корпусний генерал-ад'ютант І. Якобич.
Начальник штабу – генерал Н. Татарану»[1].

Місто потрапило у вир свавілля солдатні та репресій окупаційної влади. «Воїни хрестоносного війська» вривалися у помешкання беззахисних людей і під приводом пошуків партизан та зброї грабували населення. На вулицях міста проводились безперервні облави. Затримували переважно євреїв і направляли їх до комендатури або у поліцію. Деяким вдавалося відкупитися, і їх тимчасово відпускали, інших відправляли до в'язниці, звідки мало хто повертався. Вже на другий після початку окупації день – 17 жовтня – частину заарештованих загнали на аеродром та змусили топтати його територію, щоби переконатися у відсутності мін. 18 жовтня румунське командування розпочало реєстрацію чоловіків призовного віку: від 18 до 50 років. Більшість військовозобов'язаних було оголошено військовополоненими і відправлено до концтаборів. Частину цих людей пізніше відправили етапом на примусову працю в Румунію. 19 жовтня окупаційною владою було скоєно страшний злочин: тисячі безневинних людей – дітей, жінок, чоловіків – загнали у порожні порохові склади на Люстдорфській дорозі і там живцем спалили. Склади тліли кілька діб, і вітер розносив над містом чорний ядучий сморід [2].

Ввечері 22 жовтня за радіосигналом з Криму було висаджено в повітря будинок на вул. Маразліевський, що його замінували перед відступом радянських військ. Тут розташувалися румунська комендатура, штаб 10-ї піхотної дивізії та німецькі зв'язківці. Окупанти обрушили на місто шквал репресій. Вже за три години після вибуху призначений комендантом Одеси генерал Тресторіану у своєму першому офіційному донесенні повідомляв: «Я вжив заходів для того, щоб на площах Одеси повішати євреїв та комуністів». Карателі хапали на вулицях і навіть у домівках чоловіків, які першими потрапляли під руку, і тягли їх на шибениці. Того, хто чинив опір, розстрілювали на місці. Вранці 23 жовтня вулиці міста являли собою страшне видовище: на стовпах і деревах чорніли сотні трупів одеситів. Жахлива картина відкривалася на Олександрівському проспекті: трупи розгойдувалися тут по всій довжині його алей. Шибениці були споруджені на площі біля вокзалу, на Привозі, Новому ринку тощо. Було знищено близько п'яти тисяч чоловік. 23 жовтня з Тирасполя в Одесу прибув командувач 2-го румунського армійського корпусу генерал Мачич і звіряче знищення ні в чому не повинних людей набуло ще більших масштабів. Протягом кількох днів під час облав окупанти всіх хапали і вішали. Так було знищено ще близько 20 тис. громадян Одеси.

Офіційний орган муніципалітету – «Одесская газета» – у своєму першому випуску від 26 жовтня 1941 р. опублікувала повідомлення командувача румунськими військами генерала Генерару і начальника військової поліції міста Нікулеску, в якому доводилось до відома населення Одеси «і її передмість», що після «...терористичного акту, здійсненого проти військового командування... були розстріляні: за кожного офіцера або цивільного чиновника, німця чи румуна по 200 більшовиків, а за кожного солдата... по 100 більшовиків». У оголо-

шенні також сповіщалося, що взято заручників, яких у разі повторення подібних актів буде розстріляно разом з їхніми сім'ями [3].

Але кількість жертв набагато перебільшувала розрахунки катів. З 20 листопада 1941 р. за кожний напад на румунського або німецького солдата мало бути розстріляно 500 одеситів [4].

У такому хижому, звірячому обличчі постав з перших днів окупації Одеси «новий порядок». Головний представник цього «нового» порядку в Одесі, колишній адвокат з Чернівців, професор Г. Алексяну, призначений цивільним губернатором Трансністрії, у своїй декларації, оприлюдненій в «Одеській газеті», лицемірно проголошував: «...Ми перебуваємо тут для захисту віри, для розкріпачення душ... щоб у серцях всіх відродилась віра в кращий світ... який стверджує шляхетні пориви, життя і людські ідеали» [5].

До новоутвореного «губернаторства», яке назвали Трансністрією, було включено загарбані південно-західні українські землі: всю Одеську, частину (західніше Південного Бугу) Миколаївської та Вінницької областей, а також лівобережні райони Молдови. Західним суходольним кордоном Трансністрії була умовна лінія Могилів-Подільський – Бар – Жмеринка. Остаточно кордони румунської зони окупації східніше Дністра було визначено згідно з угодою, укладеною 30 серпня 1941 р. у Бендерах представниками німецького та румунського військового командування. Угода визначала особливий статус Трансністрії як зони інтересів водночас і Румунії, і Німеччини. Це відображено в існуванні подвійної демаркаційної лінії: однієї – вздовж Дністра (кордон із «власне Румунією»), другої – вздовж Південного Бугу (кордон із зоною «Буг – Дніпро»). Такий підхід красномовно свідчив про наявність стратегічних розбіжностей у поглядах партнерів по розбою на долю післявоєнної Європи у цілому і Півдня України зокрема. Адже ще 16 липня 1941 р. на нараді у Головному штабі Гітлер, коментуючи румунські домагання на українські землі між Дністром та Південним Бугом, підкреслював: «...Але ...ми самі ...маємо усвідомлювати, що ми з цих областей ніколи вже не підемо» [6].

Від самого початку геополітичне та стратегічне значення регіону змушувало німецьке командування потурбуватися про те, щоб Румунія отримала мандат лише на тимчасову адміністрацію та економічну експлуатацію Трансністрії. Кордони всіх 64 районів, що їх було включено до складу Трансністрії, майже повністю були тотожні довоєнним. Адміністративна група з кількох районів утворювала повіт. Їх було створено тринадцять: Ананьївський, Балтський, Березівський, Голтський, Дубоссарський, Жугастрський, Могилівський, Овідіопольський, Одеський, Очаківський, Рибницький, Тираспольський, Тульчинський [7]. Повіт очолював префект як довірена особа губернатора, котрий мав у своєму розпорядженні поліцію, жандармерію та соціально-економічні служби. Префект володів вищою владою в повіті й у своїй діяльності опирався на двох помічників – субпрефектів, один з яких мав бути місцевим. Проте слід зауважити, що місцевому населенню окупаційна влада від самого початку не довіряла. Саме тому губернатор Г. Алексяну призначав на вищі адміністративні посади представників з Румунії, зазвичай – ветеранів бессарабського «Сфатул Церій» («Рада Країни»), або бойових офіцерів, які мали вищі урядові нагороди [8]. Для управління містами і селами було створено примарії на чолі з примарем: у місті – головою, на селі – старостою. Примарі та їхні помічники призначалися префектом повіту, або, в окремих випадках,– губернатором. Два міста – Одеса і Тирасполь – мали муніципальну побудову управління [9]. З 17 жовтня 1941 р. декретом № 4 Одеса була оголошена І. Ан-

тонеску центром «Губернаторства Трансністрії» (до 17 жовтня 1941 р. таким центром було м. Тирасполь). На чолі одеського муніципалітету (міським головою) постановою губернатора Трансністрії було поставлено Германа В. Пинтю, ветерана «Сфатул Церій». Разом з ним до Одеси прибули інші ветерани цього руху, в тому числі й Кіореску. Його було призначено віце-примарем міста. Обов'язки віце-примаря виконував професор Заєвлошин, генерального секретаря Одеського муніципалітету – А. Костінеску. Найважливіші питання життя міста регулювали так звані відділи (або – «комітети»), створені при муніципалітеті.

Апаратом виконавчої влади губернатора Трансністрії були так звані дирекції, які відали питаннями адміністрування, юстиції, фінансів, комерції, праці, індустрії, харчової промисловості, агрокультури, монополії, економіки, культури, охорони здоров'я, шляхів сполучення, зв'язку та ін. Слід зазначити, що Г. Пинтя відразу сконцентрував у своїх руках досить велику владу: навіть ряд дирекцій губернаторства було підпорядковано водночас і йому, і Г. Алексяну. Поступово частина відділів дирекцій (число яких постійно зростало) переходила до повного керівництва з боку муніципалітету.

Каральні функції на території Трансністрії здійснювала жандармерія, інспекторат якої перебував в Одесі і виконував тут ще й поліцейські обов'язки. Префектуру одеської поліції було створено постановою примарії від 6 грудня 1941 р., і вона підлягала безпосередньо примарії Одеського муніципалітету та його голові Г. Пинті.

Інспекторат жандармерії у своїй роботі спирався на шість батальйонів, чотири з яких діяли за «кущовим» принципом: з опорою на жандармські легіони кількох сусідніх повітів. Легіони спиралися на взводи, останні у свою чергу – на групи. Найчисельнішим був 4-й (одеський) батальйон жандармерії (близько 1,5 тис. чол.), який спирався на жандармські легіони Одеси, Овідіополя, Очакова та Березівки. Крім того, 1-й та 7-й жандармські батальйони перебували при префектурі одеської поліції, бо професійних поліцейських з Румунії було лише 150 чол., а місто було поділено на 9 ділянок. Префектура одеської поліції мала цілу мережу відділів управління адміністративної поліції (служба руху, порядку, персоналій тощо). З вересня 1943 р. її було реорганізовано у дві дирекції: адміністративної поліції та сігуранци – служби безпеки таємної поліції, головним чином, для боротьби з рухом Опору. Відділи сігуранци існували при кожному жандармському батальйоні та легіоні. Займалися вони переважно питаннями розвідки та вербування і мали внутрішню службу «СС-І», що відала питаннями контррозвідки та аналізом секретної інформації («Спеціальну службу інформації» в Одесі очолював Є. Крістеску) [10].

Говорячи про адміністративно-територіальний поділ та органи управління Трансністрії, слід ще раз підкреслити: територія між Дністром та Південним Бугом ніколи не перебувала у повній та цілковитій підлеглості представникам румунської адміністрації. На відміну від Бессарабії та Буковини, де діяло румунське законодавство, а офіційною валютою була румунська лея, на території Трансністрії, згідно з декретом Антонеску № 1 від 19 серпня 1941 р., єдиною валютою ставала німецька окупаційна марка. Недовгий час після встановлення окупаційної влади в Одесі у паралельному вжитку був і радянський карбованець. Тому за валютою офіційний Бухарест постійно мусив звертатися до Берліна, що також не надавало впевненості представникам румунської адміністрації в Трансністрії.

Усі засоби комунікацій (залізниці, морські та річкові шляхи тощо), телефонний та телеграфний зв'язки перебували в оперативному розпорядженні військ вермахту. В Одесі було створено спеціальне транспортне німецьке управління, на вузлових та великих станціях – німецькі транспортні комендатури. Лише в березні 1942 р. Бухаресту вдалося домогтися передачі частини залізниць Трансністрії в управління румунської адміністрації. В Одесі також було запроваджено комендатуру зв'язку німецької армії на чолі з генералом фон Роткірхом, яка мала «сприяти відповідальним представникам румунської влади в економічній експлуатації» області, що, практично, підпорядковувало німцям діяльність румунської адміністрації. Емісарам з Бухареста дозволялося лише «презентувати румунські інтереси». В усіх районах та повітах Трансністрії вводилися посади «експертів по сільському господарству» – німецьких радників у військовій формі.

Своєю надійною опорою на території між Дністром та Південним Бугом Берлін вважав місцеве німецьке населення, що його взяла під опіку спеціальна служба військ СС зі сприяння особам німецького походження на територіях, окупованих Німеччиною,– «Фольксдойче міттельштелле». Ця служба від самого початку своєї діяльності створювала компактні німецькі зони на території Трансністрії, для чого виселялися представники інших національностей, і не тільки з німецьких, а й з усіх навколишніх селищ [11]. Для охорони зон німецьких поселень було створено воєнізовані формування з місцевих німців на чолі з офіцерами СС. Представники румунської окупаційної влади не мали права втручатися в адміністративні справи німецьких поселень. Згідно з конвенцією про статус німецького населення Трансністрії, що її було підписано 13 грудня 1941 р. губернатором Алексяну та оберфюрером СС Хофмайєром, «Фольксдойче міттельштелле» отримала право направляти до Трансністрії представників дванадцяти німецьких фірм з метою «закупівлі та відправки» до Німеччини «місцевих товарів».

У той же час у Бухаресті було створено єдиний орган керівництва діяльністю румунської окупаційної адміністрації на всіх щойно приєднаних землях – «Військово-цивільний кабінет для адміністрації Бессарабії, Буковини та Трансністрії» – на чолі з генеральним секретарем уряду Румунії. І. Антонеску намагався не лише «адмініструвати та експлуатувати» Трансністрію. 26 лютого 1942 р. на засіданні уряду він заявив: «Не є секретом, що я не схильний до втрати того, що вже здобув. Трансністрія мусить стати румунською областю, ми її зробимо румунською, вигнавши звідти всіх чужинців... Ми маємо створити життєвий простір для румун». Очевидно, і керівництво Румунії не збиралося розглядати землі за Дністром як тимчасове володіння. Разом з тим Бухарест не заявляв відкрито про свої домагання на Трансністрію передусім через побоювання, що Угорщина стане розцінювати цей крок як компенсацію за Північну Трансільванію. Незважаючи на певну «обережність» членів уряду Румунії, румунська адміністрація від самого початку намагалася стати на українських землях, сказати б, «твердою ногою». І. Антонеску 16 грудня 1941 р. надав усну вказівку губернаторові Трансністрії Г. Алексяну: «Дійте там так, неначе влада Румунії встановилася на цій території на два мільйони років».

І. Антонеску у зверненні до представників румунської окупаційної влади на українських землях вимагав «в економічній царині українцям не дозволяти робити ніякого кроку вперед», а тих, хто займається політикою, «відправляти до табору». Втім, «ніякого кроку вперед» патріотично налаштована частина українського населення Трансністрії не мала змоги зробити й у інших цари-

нах суспільного життя, зокрема в галузі розвитку та поширення української мови і культури. Щоправда, тут румунська окупаційна адміністрація намагалася діяти гнучко: обіцяла дозволити видання української газети, відкрила в Одесі Український театр, який, проте, швидко закрили, ліцей. Дві школи з 50 були з українською мовою викладання. Водночас окупаційна влада фіксувала активістів у досьє «СС-І» як українських «сепаратистів» [12]. Головним шляхом вирішення поставлених завдань для загарбників була колонізація українських територій від самого початку їх окупації. Вже у листопаді 1941 р. під час святкування приєднання Румунії до держав осі Берлін – Рим – Токіо її віце-прем'єр Міхай Антонеску казав: «...Стосовно слов'ян необхідно зайняти непохитну позицію». Гітлер підтримав його: «Ви маєте слушність: слов'янство становить біологічне питання, а не ідеологічне... У майбутньому в Європі повинно бути дві раси: германська та латинська»[13].

Впровадження у життя колонізаторських планів Бухареста щодо Трансністрії розпочалося з вирішення у нацистському дусі єврейської «проблеми». Перша хвиля знищення єврейського населення Одеси була пов'язана з діяльністю окупаційної влади у щойно захопленому місті. Друга – з висадженням у повітря, як уже згадувалося, комендатури 22 жовтня 1941 р. Саме в кінці жовтня 1941 р. перші партії євреїв з Одеси було загнано до трансністрійського «Майданеку» свинорадгоспу Богданівка Доманівського району на північному сході тодішньої Одеської області.

У листопаді 1941 р. процес знищення єврейського населення Трансністрії набув планового характеру. На початку листопада з'явився наказ румунського військового командування, згідно з яким усі чоловіки «єврейського походження» призовного віку під страхом розстрілу на місці мали у 48-годинний строк з'явитися до міської в'язниці. 17 листопада окупанти роблять новий крок: «Усі особи єврейського походження, які проживають в Одесі, зобов'язані до 12 годин 19 листопада 1941 р. повідомити про всі дорогоцінні предмети, які у них є – каміння і метали (платина, золото, срібло),– у будь-якій формі» [14]. А 16 грудня 1941 р. на засіданні уряду Румунії І. Антонеску вимагав від губернатора Трансністрії Г. Алексяну «очистити» від євреїв Одесу, не очікуючи прийняття рішення з цього приводу в Берліні: «Запхай їх у катакомби, топи їх у Чорному морі. Нічого знати не хочу. Хай вмирають сотні, хай вмирають тисячі. Нехай хоч усі загинуть», – наказував він.

У лютому 1944 р. І. Антонеску підсумує результати своєї «діяльності» в цьому напрямі: «У жодній країні, крім Німеччини, не були прийняті такі радикальні заходи щодо ліквідації всякого впливу та будь-якої діяльності євреїв».

З 21 грудня 1941 р. у Богданівці, що стала головним пунктом етапування євреїв з усіх окупованих румунами радянських територій і де на той час уже перебувало понад 55 тис. чол., почалися масові розстріли. Всього в ті дні у Богданівці та інших таборах-гетто, що були розташовані в Доманівському районі (Маренівка, Маренбург, Новоселівка, Володимирівка, Молдавка та ін.), карателі знищили не менше 74 тис. чол. [15] Водночас румунська адміністрація готувала масове виселення євреїв з Одеси з метою їх подальшого знищення. 10 січня 1942 р. вийшов наказ по армії та гарнізону Одеси, згідно з яким на Слобідці-Романівці створювалося єврейське гетто, куди протягом двох днів мали з'явитися «...всі без винятку євреї, які перебували на території м. Одеси та її передмість». Цей же день став початком «евакуації» єврейського населення Одеси та її «передмість» у виділені для цього адміністрацією населені пункти півночі Очаківського та півдня Березівського повітів [16]. Таким чином, гетто на Слобідці відігравало

роль етапного пункту, а з урахуванням лютих морозів, що стояли тієї зими, та умов «евакуації» йшлося про добре продуманий план фізичного знищення людей від самого початку акції. Місто заціпеніло від жаху. Тільки за один місяць – з 12 січня до 12 лютого 1942 р. у табори Березівського повіту з Одеси було відправлено понад 30 тис. чол. Вони були приречені на смерть ще в дорозі: в умовах відкритого степу і холодного зимового вітру нещасним жодного разу не давали ні їжі, ні притулку для зігрівання та перепочинку. Тих, хто всупереч усьому потрапляв у Доманівку, сортували і найслабкіших відправляли у «Горки» (околиця Доманівки) або ж у «Акмечетські ставки» (свинорадгосп за 12 км від селища Акмечетка), де їх очікувало повільне вмирання від голоду за умов відсутності медичної допомоги. Загальна кількість євреїв, які загинули і були замордовані у таборах лише Доманівського району, за офіційними даними, становить 116 тис. чол. Усе це спростовує існуючу загальнопоширену думку про відносну гуманність румунської окупаційної влади порівняно з німецькою. Якщо частина єврейського населення Одеси та регіону і вціліла, то передусім завдяки гуманізму і співчуттю одеситів та сільського населення місць висилки, що переховували інколи цілі єврейські сім'ї з ризиком для власного життя.

У місті від початку його окупації головним напрямом діяльності нової влади стала боротьба з комуністичною ідеологією за вплив на громадську свідомість населення. Губернатор Трансністрії зробив спробу наповнити «старі» організаційні форми соціально-економічного та культурного життя одеситів «новим» змістом. Розпочати він вирішив з освіти та культури як головних ланок впливу на суспільство. Зокрема, вже 7 грудня 1941 р. було оголошено про відкриття єдиного вищого начального закладу на всій території між Прутом та Бугом – Одеського університету, ректором якого призначили професора медицини П. А. Часовникова. При університеті було створено Інститут антикомуністичної пропаганди [17].

У місті дедалі більше виходило періодичних видань, ступінь їх заідеологізованості зростав: інформація зводилася до реляцій з фронтів у мажорних тонах, доведення прав Румунії на українські землі. Практично всі публікації були просякнуті отрутою фашистської ідеології та антисемітизму. З 20 червня 1942 р. в Одесі почала видаватися газета німецькою мовою «Der Deutsche in Transnistrien» («Німці в Трансністрії»). 6 вересня 1942 р. вийшло перше число щоденної газети румунською мовою «Перемога», 1 грудня 1942 р. – щоденної газети російською мовою «Молва», що стала у квітні 1943 р. офіційним органом адміністрації губернаторства. Вже з перших днів окупації виходила «Одесская газета» – офіційний орган примарії.

Інтенсивно діяла індустрія розваг: працювали кінотеатри з відповідним репертуаром, розширювалася мережа театрів (у тому числі й приватних). У Одеському оперному театрі працювала талановита акторська трупа, що наповнила репертуар, крім офіціозу, шедеврами зі світової та вітчизняної класики. Робота театру розпочалася 7 грудня 1941 р. прем'єрою опери «Євгеній Онєгін». Найбільшу популярність у публіки мали опери «Травіата», «Ріґолетто», «Мадам Баттерфляй», «Аїда», «Тоска», «Фауст», «Кармен». Балетний репертуар було представлено «Лебединим озером», «Сплячею красунею», «Корсаром», «Фадеттою». На сцені Одеського оперного театру виступав відомий тенор Е. Марінеску, інші румунські співаки з Бухареста і Тимішоара, виконував романси та пісні видатний тенор Тіто Скіпано. Німецький диригент Х. Лесснер диригував «Богемою», а виставами «Аїда» та «Ріґолетто» –

відомий італійський диригент Б. Молінарі [18]. Часто проходили концерти за участю оркестру та солістів театру. 21 лютого 1943 р., безпосередньо після завершення розгрому 6-ї німецької армії під Сталінградом, у стінах театру було виконано патріотичну арію Івана Сусаніна «Чуют правду» (про сумну долю загарбників), «Слов'янський марш» та увертюру «1812-й рік», що викликало обурення німців, присутніх на концерті. Традиційний потяг одеситів до оперного мистецтва – все це приваблювало сюди значну кількість відвідувачів, перш за все молодих людей. Для багатьох із них відвідування театру стало основною культурною потребою, способом проведення дозвілля, своєрідним ритуалом. Одеський оперний театр у роки окупації був справжнім культурним центром міста.

Пожвавилася конфесійна діяльність, відроджувалися християнські церкви, велася активна релігійна пропаганда. 30 листопада 1941 р. «Одесская газета» повідомила про те, що «до кінця 1941 р. Одеса збагатиться 10–12 новими церквами» [19]. Кафедральна православна церква при монастирі св. Іллі від початку окупації стала центром православного церковного життя Одеси. За роки окупації в Одесі виникло 22 релігійні громади при православних церквах і соборах. До початку 1944 р. тільки в Одесі діяло близько 30 церков та 2 монастирі. Окупаційна влада не заважала цьому процесові, даючи вихід релігійним почуттям населення, а з іншого боку, зміцнюючи підґрунтя ідеологічного впливу, намагалася заволодіти не тільки матеріальними цінностями, а й контролювати саму душу народу. В той же час, хоча Українська автокефальна православна церква (УАПЦ) в Одесі була одним із центрів українського духовного життя, румунська православна місія вороже ставилася до українських священиків. Наприклад, митрополит Вісаріон Пую, котрий очолював місію, наказав відправляти богослужіння лише церковнослов'янською мовою, а читати проповіді – або румунською, або російською. Українську мову для відправлення служби було заборонено. У духовній семінарії, що її було засновано в Одесі, навчалися переважно українці, але навчання здійснювалося російською або румунською мовами. Часопис «Ідея і чин», що його видавав провід ОУН, у 1943 р. піддав жорсткій критиці антиукраїнські прояви діяльності «румунських місіонерів» [20].

Окупаційна влада намагалася створювати благодійні установи, але реально поліпшити життя населення, вирішити соціальні проблеми вони були неспроможні [21]. Рівень медичного обслуговування був очевидно недостатнім – у місті постійно зростала кількість інфекційних захворювань. Навесні 1943 р. було зафіксовано спалах венеричних хвороб. Лікування стало платним: консультація у лікаря коштувала 12 марок, рентген – 20, операція – від 20 марок при середній заробітній платні робітника від 20 до 90 марок на місяць [22].

Рівень пенсійного забезпечення був дуже низький і охоплював людей пенсійного віку вибірково – за ознакою корисності новій владі. Та частина інтелігенції, що прислужилася новій владі, пенсіями була забезпечена. Наприклад, на клопотання ректора Одеського університету міський голова Г. Пинтя надав навесні 1943 р. 65 професорам, які отримували академічні пенсії через Одеський університет, знижку плати за квартиру, світло та опалення на 50 %. Крім цього, Дирекція культури у першому семестрі 1942/43 навчального року звільнила від сплати за навчання 862 студента – дітей чиновників губернських та муніципальних закладів, працівників університету. Всього в Одеському університеті у цей час навчалося на всіх факультетах 1,8 тис. студентів (у тому числі 302 румуни та молдавани) [23].

Хоча в місті лишалася досить значна кількість кваліфікованих робітників, через відсутність великого промислового виробництва далеко не всі знаходили роботу. Кількість безробітних в Одесі періоду окупації становила 80 % від загального числа населення, проте далеко не всі мали змогу стати на облік біржі праці. Пізніше владні структури почали «розв'язувати» цю проблему, висилаючи безробітних на примусові роботи до Німеччини, а також налагоджуючи дрібне та ремісниче виробництво. Але відчутних зрушень це не спричинило: на весну 1943 р. в Одесі налічувалося лише близько 12 тис. «спеціалістів», які працювали у приватних майстернях або володіли ними [24]. Єдиний справжній інтерес для окупантів становили підприємства харчової та переробної промисловості. Сюди й були спрямовані їхні зусилля у плані відбудови Одеси.

Преса Трансністрії на своїх шпальтах рясніє повідомленнями про «пуск нової лінії», «відновлення ще одного цеху», випуск «нової» продукції тощо. Майже вся продукція таких підприємств відправлялася до Румунії або ж використовувалася на місці для постачання військ та потреб окупаційної адміністрації. Наприклад, з 2 612 вагонів цукрового піску, що його виробили заводи Трансністрії у 1942 р., Раді патронажу соціальних діянь (існувала при Одеському муніципалітеті) було залишено лише 322 вагони, решту – відправлено до Румунії або передано румунським чиновникам та комерсантам. З 774 тонн виробленого мила румунська армія отримала 430 тонн, решту було розподілено між румунськими службовцями тощо. Цигарки, вино, сіль, що вироблялися на промислових підприємствах, вважалися монопольною продукцією держави і продавалися лише у спеціальних урядових крамницях, як і поштові марки [25].

З метою пограбування окупованих українських територій між Дністром та Південним Бугом ще 3 грудня 1941 р. було створено «Одеську службу захоплення та збирання трофеїв». На засіданнях уряду Румунії Антонеску називав чимраз більші планові цифри викачки матеріальних цінностей з Одещини: «на 50–60 і, можливо, на 100 млрд лей». Під виглядом «трофеїв» до Румунії вивозилося практично все, що тільки можна було вивезти: до липня 1942 р. з Одеси було відправлено майже 4 тис. вагонів з «трофейним» майном, у тому числі з обладнанням дитячих садків та ясел, шкіл та бібліотек, оперного та інших театрів міста тощо. Але головна ставка у справі пограбування Трансністрії робилася на вивезення продовольства. З метою ефективного використання робочої сили у серпні 1942 р. було створено «Трудове військо». У наказі губернатора було сказано: «Всі особи чоловічої статі, що досягли 20-річного віку та мешкають на території Трансністрії, обов'язково включаються у кадри організації». Юнаки мали використовуватися на «польових роботах, охороні громад, ферм, селищ та установ». Ті, хто ухилялися, потрапляли до в'язниці. Обсяг праці не впливав на щоденну норму хліба на одну людину: на території Трансністрії така норма становила 200 грамів. У донесеннях представників влади постійно підкреслювалося, що «населення неспроможне забезпечити себе харчуванням», що «люди існують виключно за рахунок продажу особистих речей» і що є випадки «смерті від голоду» [26].

У той же час представники окупаційної влади, відчуваючи неминучий кінець, різко прискорюють вивезення матеріальних цінностей. Тільки за планом 1943 р. з Трансністрії до Румунії мало бути вивезене обладнання 63 підприємств. Слід зазначити, що втрати міста від пограбувань та свідомої руйнації його окупантами були б значно більшими, якби не зростаючий опір патріотів.

Від початку листопада 1943 р., коли радянські війська визволили столицю України Київ і готувалися до подальшого наступу на Правобережній Україні, на територію Трансністрії посунули німецькі частини, що відступали. Це призвело до подальшого загострення стосунків між союзниками. Гітлерівське командування відкрито поставило під сумнів румунський «суверенітет» у Трансністрії. 29 січня 1944 р. І. Антонеску видав наказ про скасування функцій «цивільного губернатора при Верховному командуванні армією на зайнятій території між Дністром та Бугом». Так, уперше від 19 серпня 1941 р. з його наказів зникла назва «Трансністрія». Уся повнота влади перейшла до рук військових в особі дивізійного генерала Г. Потопяну [27]. Від цього часу окупанти з подвоєною енергією вивозили матеріальні цінності з Одеси, водночас піклувалися про знищення слідів своїх злочинів. У кінці лютого 1944 р. в Бухаресті навіть було створено «Комісію з розслідування діяльності цивільного губернатора Трансністрії». На засіданнях цієї комісії віце-прем'єр румунського уряду М. Антонеску, який ще зовсім недавно запевняв, що зробить усе, аби Трансністрія належала Румунії, тепер стверджував, що окупація «Трансністрії від початку мала тимчасовий характер». У той же час, намагаючись замести сліди, він наголошував: «Ми зацікавлені в тому, щоб розосередити... цінності, якомога непомітніше впроваджувати їх у румунську економіку, а не тримати їх компактною масою». Проте окупантам лишалося перебувати в Одесі лічені дні: радянські війська швидко наближалися...

17 березня вийшло останнє число «Одесской газеты». Наступного дня, 18 березня 1944 р., німці примусили своїх румунських союзників підписати «Протокол про передачу військовою адміністрацією територій між Дністром та Бугом генералу Аулебу, уповноваженому Верховного Головнокомандування германської армії». Фактично місто перейшло до рук німецького командування. Враховуючи ключове стратегічне значення Одеси та її порту на цьому етапі війни, німці намагалися втримати місто, проте, на випадок відступу, почали його мінування.

До кінця війни у Європі лишалося трохи більше року, до визволення Одеси – не більше трьох тижнів.

---

[1] Одесса в Великой Отечественной войне Советского Союза: Сб. документов и материалов.– Т. 2: 17.10.1941–9.04.1944.– С. 6.

[2] *Боровой С. Я.* Гибель еврейского населения Одессы во время фашистской оккупации // Історичні зошити.– К., 1991.– № 4.– С. 3.

[3] Одесская газета.– 1941.– 26 окт.

[4] Там само.– 20 нояб.

[5] Там само.– 8 нояб.

[6] Нюрнбергский процесс: Сб. материалов в 8 т.– М., 1989.– Т. 2.– С. 689, 581–582.

[7] ДА Одеської області, ф. Р-2242, оп. 4, спр. 23, арк. 11.

[8] Молва.– 1943.– 11 апр.

[9] ДА Одеської області, ф. Р-2243, оп. 2, спр. 53, арк. 23.

[10] Там само, ф. Р-2242, оп. 4, спр. 5, арк. 3–5; ф. Р-2351, оп. 2, спр. 3, арк. 36.

[11] Одесса.– 1942.– 19 сент.

[12] ДА Одеської області, ф. р-2242, оп. 1, спр. 1098, арк. 53–54.

[13] Цит. за: *Шевяков А. А.* Экономическая и военно-политическая агрессия германского империализма в Румынии.– Кишинев, 1963.– С. 108–109.

[14] Одесская газета.– 1941.– 8 нояб., 17 нояб.

[15] *Боровой С. Я.* Указ. соч. – С. 12–13.

[16] Одесская газета.– 1942.– 12 янв.; 14 янв. (окремий наклад).

[17] Про роботу університету під час окупації див.: *Щетников В. П.* Одесский университет: 1941–1944 годы (по материалам оккупационной прессы) // Записки історичного факультету.– Вип. 9.– Одеса, 1999.– С. 266–271.

[18] ДА Одеської області, ф. Р-2249, оп. 3, спр. 18, арк. 5; *Головко А. Я.* Старые одесские интервью.– Одесса: Астропринт, 2000.– С. 7–9.

[19] Одесская газета.– 1941.– 30 нояб.

[20] Ідея і чин.– 1943.– № 4 (рік 2).– С. 27.

[21] Молва.– 1943.– 11 апр.; 13 апр.

[22] Там само.– 15 апр.

[23] Одесская газета.– 1942.– 13 марта; Молва.– 1943.– 9, 10 апр.

[24] Молва.– 1943.– 8 апр.

[25] *Dallin A.* ODESSA, 1941–1944: A case study of soviet territory under foreign rule.– Santa Monica: California, 1957.– P. 164.

[26] Молва.– 1942.– 1 дек.

[27] Одесская газета.– 1944.– 3 февр.

Михайлуца М.

Релігійна ситуація в Трансністрії (1941–1944 рр.)

З плином історичного часу досить актуальною залишається проблематика, що стосується церковної політики румунських окупаційних властей на території між Бугом і Дністром – у т. зв. Трансністрії. Хронологічно цей історичний факт належить до періоду від початку румунського адміністрування територією і до визволення краю радянськими військами, тобто з серпня 1941-го і до початку 1944 р. * Зазначимо, що зміни у релігійній царині цієї окупованої румунами провінції почалися з діяльності Румунської православної місії (далі – РПМ).

Саме невивченість джерельної бази, і передусім румуномовних документів, що зберігаються у державних архівах областей півдня України, та, зрештою, незнання сучасної румунської історіографії цього періоду є перепоною на шляху до розуміння релігійної ситуації в Трансністрії. Разом з тим відсутність в Україні цілісної спеціальної праці із зазначеної проблематики спонукала нас до написання цієї статті.

Ця проблема висвітлена в історіографії досить своєрідно. Радянські та сучасні вітчизняні історики розглядали релігійну ситуацію в Наддністрянщині лише в загальному контексті політики румунської окупаційної влади [1]; під національним кутом зору проблему досліджували канадець А. Жуковський [2], а також українські вчені-релігієзнавці В. Гордієнко, Ю. Волошин, О. Лисенко [3].

* У сучасній румунській історіографії (Р. Соловей, Адріан Н. Петку, Георге Енаше та ін.) прийнято вважати початком румунського адміністрування зазначеними територіями декрет № 1 генерала Антонеску від 19 серпня 1941 р., започаткований листуванням між Гітлером та Антонеску від 14 та 17 серпня 1941 р. і затверджений під час двосторонніх румунсько-німецьких переговорів 30 серпня того ж року в Тігіні.

Історики зарубіжні [4] досліджують у цілому адміністративно-господарські та культурні процеси в провінції і лише побічно зачіпають релігійні питання. Натомість румунські [5] та молдавські [6] дослідники приділяють значну увагу діяльності Місії та адміністрації її керівників – архієреїв Юлію Скрібану, Віссаріону Пую та Антіму Ніка.

Автор цієї статті намагатиметься, використовуючи архівні документи, тогочасну окупаційну пресу і сучасні дослідження відомих румунських істориків, подати характерні риси релігійної ситуації в Трансністрії в 1941–1944 р.

За період румунського володарювання в українських землях між Бугом і Дністром у релігійній сфері відбувалися неоднозначні процеси. Вони характеризують ставлення румунської окупаційної влади та духовної системи, яка її обслуговує – Румунської православної церкви, – до місцевого населення, що було переважно українським за національною ознакою та поліконфесійним за духовним волевиявленням. У першу чергу йдеться про широкий релігійний соціум – представників духовенства різних конфесій, глибоко віруючу громаду та сектантські відгалуження.

Природно, що релігійне розмаїття на цих теренах виявилось у специфічному ставленні окупаційної церкви до місцевих парафій і духовенства.

Своїм першочерговим завданням у релігійній царині румуни вважали відродження християнської віри та відновлення церковного життя у захоплених українських землях, відрядження туди РПМ та проведення інспектування парафіяльних церков у провінціях Трансністрії. Реалізація такого плану здійснювалась у визначених екзархатом Румунської православної церкви напрямах: налагодження діяльності тимчасових місіонерських груп з Трансільванії та Бессарабії, створення та вкорінення стабільних постійних місіонерських осередків з прибульців-місіонерів і навернення на службу румунській владі православних священнослужителів з числа місцевого кліру, який за радянських порядків був відлучений від служіння церкві. Не остання роль відводилась організації богословської освіти та налагодженню духовного навчання в школах.

Спочатку з 15 серпня 1941 р. і до 16 листопада 1942 р. РПМ очолював архімандрит Юлій (Скрібан). У грудні 1942 р. після скандалу, який був пов'язаний зі значними фінансовими та організаційними прорахунками з боку керівництва РПМ, до Трансністрії було направлено нового шефа. Ним був досвідчений архіпастир, колишній єпископ Хотина і митрополит Буковини – Віссаріон (Пую). За період свого правління – з 16 листопада 1942 р. до грудня 1943 р. і до самого подання у відставку (14 грудня) – він ревно впроваджував християнство на підлеглих йому землях [7], хоч доля від нього зрештою відвернулася *. Наприкінці діяльності місії шефом був колишній вікарій Антім (Ніка).

Уже з другої половини вересня 1941 р. до Трансністрії були направлені трансільванські місіонери на чолі з митрополитом Миколаєм, кілька священиків із Хушистської єпархії разом з єпископом Григорієм та невелика група кліриків Кишинівської архієпископії під керівництвом Федора Рудієва.

У жовтні Хушистська єпископія відрядила ще одну групу, яка складалася з 16 місіонерів, а 20 грудня до Трансністрії прибули 55 місіонерів з Кишинівської архієпископії [8]. Місіонери відправляли релігійні служби, читали

* Народним трибуналом у Бухаресті 21 лютого 1946 р. він був звинувачений та засуджений (заочно) до страти за причетність до фашистів-легіонерів, за намагання приєднати румунську православну церкву до католицизму тощо.

проповіді, проводили масові хрещення, роздавали духовну літературу та хрестики. Кульмінаційним моментом у діяльності цих груп було освячення храмів, що відроджувалися. На кінець грудня 1941 р. у межах губернаторства було освячено 32 старі церкви, відновлювалися й зруйновані храми [9]. Проте ці місіонери проводили свою роботу переважно серед молдавського населення і мало опікувалися проблемами парафіян-українців.

Підсумовуючи діяльність Румунської православної місії в Трансністрії за 1941 р., архімандрит Юлій (Скрібан) підкреслював, що основний акцент у відродженні православного життя у цьому регіоні робився саме на діяльності місіонерів. З'їзд благочинних Трансністрії, що відбувся під головуванням архімандрита, прийняв рішення «про залучення до роботи православної місії найдосвідченіших представників духовенства зі Старого Королівства, особливо з Бессарабії, які володіють російською мовою та знають місцеві звичаї» [10]. На той час із «Ţară» (Королівства) приїхали до губернаторства 63 священики, 1 диякон та 2 кантори [11]. У межах повітів організацією церковної справи керували 14 протоієреїв, в Одесі та в кожному повіті – по одному. Переважна більшість представників кліру, що прибули до Трансністрії, утримувалася лише за рахунок прибутку від єпитрахильної * діяльності й не отримувала державної платні. Саме відсутність фінансової підтримки місіонерів з боку уряду Антонеску керівництво місії вважало основною причиною проблем, пов'язаних з повільним поширенням румунського впливу в провінціях.

Своєрідною рисою релігійної ситуації було навернення місцевого православного духовенства на підтримку румунської політики в регіоні. Значна частина пастирів зверталася із заявами до Місії про надання їм права служити церкві. У фонді церковних організацій протоієрея Голтянського повіту [12] подібних заяв лише за період з квітня 1942-го по березень 1943 р. налічуємо 24, що свідчить про активізацію релігійного життя в цьому регіоні.

Спостерігалось особливо активне повернення колишніх священнослужителів до рідних парафій в українських повітах Трансністрії. За даними Місії, на березень 1942 р. їх налічувалося понад 150 чоловік, хоча документально змогли підтвердити своє право на духовну діяльність лише 19 священиків, 3 диякони та 8 канторів [13]. Більшості претендентів на поновлення в сані РПМ та спеціально створена комісія відмовляла. Причинами відмови були: похилий вік, відсутність духовної освіти, недовіра до священиків, висвячених за часів більшовицького режиму, тощо. Десятки служителів культу не отримали парафії не через відсутність освіти чи брак досвіду церковної служби, а через відсутність документальних доказів своєї попередньої діяльності на ниві духовній. Під час репресій 1930-х років (арештів, тюремних допитів, мордувань, засуджень до таборів та заслань) документи остаточно втрачалися за стінами управлінь НКВС та в сейфах слідчих. Підтвердженням цього є сотні архівно-слідчих справ репресованих священиків, досліджених автором статті [14].

Часто РПМ використовувала комісію задля фільтрації місцевого кліру, який був дуже строкатим за своєю церковною юрисдикцією. Поліконфесійність була притаманна більшості повітів Трансністрії. Найчисельнішою була група священиків – прихильників «Церкви живої», яка брала початки від церков патріарха Тихона. Радянська влада свого часу підтримувала «живістів»

* Вид єпитрахильної грамоти, яка давала священикові право здійснювати богослужіння та виконувати треби.

з метою розколу і навернення «тихонівців» до «Церкви живої». З часом і ті й інші потрапили під репресивний удар ДПУ–НКВС і зазнали гонінь. Переважно «живісти», пройшовши через каяття та єпитимію *, підтверджували сан і отримували від Місії сільські парафії.

Неоднозначним було ставлення РПМ до священиків УАПЦ. Представники з ієрархії митрополита В. Липківського, разом з іншими «віровідступниками», підпадали під інтенсивний тиск як з боку парафіяльних священиків інших конфесій, так і з боку румунської місії. Збільшення кількості парафій УАПЦ та її впливу на населення обурювало прихильників румунізації і проявлялося в доносах, скаргах та листах до повітових релігійних чиновників. Прикладом міжконфесійної боротьби є лист протоієрея Кіндрата Мощенка на ім'я благочинного Голтянського повіту о. Іоанна від 11 липня 1942 р. [15], в якому висловлюється застереження стосовно організації оо. М. Климентієвим та П. Величком парафій УАПЦ у с. Секретарка, Ольвіополь та інших. Отож, справи «липківців» розглядав лише Священний синод Румунської православної церкви.

У першому кварталі 1942 р. значно активізувалася діяльність місії. На місцях було проведено інспекції майже кожної парафії та церковної громади. Церковно-організаційні процеси, які відбувалися в повітах, населених переважно українцями, отримали оцінку у звіті архімандрита Антіма (Ніка) [16]. Румунська церковна адміністрація зазначала, що українське населення в Балтському, Березовському, Голтянському, Могилівському, Тульчинському та Ямпільському повітах з релігійної точки зору можна поділити на кілька категорій: перша – ревні прибічники християнської віри, особливо люди похилого віку; друга – байдужі, які не цікавляться релігією зовсім, і, нарешті, треті, які є ворогами релігії, безбожники, атеїсти та посібники комуністів... І хоча молодь дуже далека від проблем віри, все ж переважна більшість українців тяжіють до релігії.

Інспектування показало, що в повітах, населених українцями, бракувало церковно-культових споруд і, відповідно, не вистачало служителів культу – священиків, дияконів та канторів. В Ананіївському повіті було лише 25 діючих церков, з яких 15 збереглися з дореволюційних часів, 10 були відкриті у школах та інших публічних місцях [17]. Близько 10 храмів ремонтувались, а 8 парафій не мали церков узагалі.

У Голтянському повіті діючими були 32 церкви [18]. На 94 парафії у Ямпільському повіті припадало лише 15 діючих церков, решта були зруйновані [19]. Найгірша ситуація склалася навесні 1942 р. в Очаківському, Балтському та Березовському повітах, де діяло лише по кілька храмів.

Попри свідчення румунських релігійних чиновників, що українці дуже релігійні та побожні і з повагою ставляться до церкви, їхня тенденційність та українофобія простежуються на прикладах забезпечення парафій кадрами духовенства. Незважаючи на те, що в березні 1942 р. збільшилась кількість церковнослужителів у парафіях до 285 [20], з яких 203 священики, 15 дияконів та 67 канторів, усе ж більшість повітів, особливо українських, залишалися без духовних наставників. А якщо взяти до уваги той факт, що із 607 парафій, які існували в Трансністрії, лише 62 були населені румунами (молдаванами), 98 були змішаними і 477 парафій населяли українці, росіяни та болгари [21], то спостерігаємо різку кадрову священицьку диспропорцію не на користь слов'янського населення.

* Духовне покарання, накладене на грішників, які покаялися.

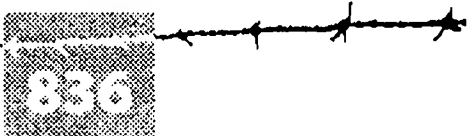

Українофобські настрої румунів відчувалися в провінціях, де компактно проживали українці: там катастрофічно бракувало кліру. За нашими підрахунками, у чотирьох повітах (Голтянському, Овідіопольському, Очаківському та Березовському) було всього 26 священиків [22]. У Веселинівській волості Березовського повіту один священик обслуговував 50 сіл.

Не кращою була ситуація у трьох волостях Трансністрії – Любашівській, Кривоозерській, Савранській – з населенням понад 80 тис. православних, де було лише 19 священиків та 8 канторів [23].

Натомість парафії з молдавським етносом були укомплектовані кліром повністю. Лише у трьох повітах – Тираспольському, Дубоссарському та Рибницькому – налічувалося 103 представники духовенства – майже третина від усієї кількості служителів культу в 14 провінціях губернаторства.

Показовим для релігійного становища в Наддністрянщині було відверто вороже ставлення румунів до сектантства та релігійних відгалужень і боротьба з ними. Власне, такий прояв відповідав загальній сутності румунського адміністрування в захопленому регіоні.

До римо-католицької та греко-католицької (уніатської) церков румунська влада була толерантнішою, ніж до дрібних та нечисельних груп сектантів. За свідченням Р. Соловей, у Трансністрії було близько 50 тис. римо- і греко-католиків [24]. Для них румуни організували католицьку місію на чолі з монсеньйором Марком Глазером, колишнім священиком, вихідцем з німецької колонії з-під Одеси. Для виконання місіонерської ролі сюди було направлено 14 священиків з різних місцевостей Румунії.

Значну групу віруючих становили євангелісти-лютерани (50 тис. осіб), заради яких румунський уряд дозволив прибуття до провінції 24 священиків з Німеччини. Євангелісти та католики, за визначенням уряду Трансністрії, відзначалися виключною лояльністю, на відміну від сект, діяльність яких була заборонена.

Уже в грудні 1941 р. шеф РПМ архімандрит Скрібан акцентував увагу на тому, що «релігійна ревність робить народ довірливим... і щоб запобігти небезпеці сектантства, необхідно направити в гущу народу якомога більше освічених священиків...» [25] У зв'язку з активізацією сект архімандрит А. Ніка також наполягав на необхідності місіонерів їздити по селах, де не вистачає священиків, і почергово вести службу в церквах [26]. Деяких панотців зобов'язувались інспектувати центри, «вражені» сектами.

Найчисленнішими сектами були євангелісти, адвентисти 7-го дня, баптисти, за ними йшли штундисти, богомольці, драконівці, безпопівці, інокентіївці та ін. Вони зосереджувалися переважно в Ананіївському, Балтському, Голтянському та Тульчинському повітах.

За нашими підрахунками, в 1942–1943 рр. у Любашівській та Кривоозерській волостях проживали 341 католик, 143 баптисти, 102 євангелісти і 3 штундисти [27]. Разом вони становили близько 2 % від православного населення волостей. У межах Тульчинського повіту євангельських християн проживало 255 осіб, адвентистів 7-го дня – 42, баптистів – 11, штундистів – 9 [28]. У с. Нова Гора та Руська Чернашівка зосереджувалися старообрядці-липовани (безпопівці). У матеріалах примарії с. Маринівки Доманьовської волості в списку сектантів-євангелістів на 15 липня 1943 р. зафіксовано 102 особи [29].

24 березня 1942 р. під час церковного конгресу в Одесі серед організаційно-адміністративних питань про поліпшення церковного життя в Транс-

ністрії на основі румунської церковної організації наголошувалося на необхідності боротьби із сектантством [30]. Серед ревних захисників православ'я у Тульчинському повіті був Т. Кукульський, направлений туди постановою губернатора Трансністрії від 1 січня 1942 р. в числі 23 священиків-місіонерів [31]. У листі до шефа Місії в Трансністрії він писав: «Якби повсюди розподілити старанних та дбайливих священиків, то всіх сектантів буде легко навернути на шлях істини, особливо зараз, поки вони ще не зорганізовані» [32]. У Балті осередком боротьби за повернення іновірців до лона православ'я був монастир Св. Трійці, який відродив і очолював ігумен Зосіма (Черкез).

Румунська влада та Місія прийняли «драконівський» закон за № 927 від 30 грудня 1942 р. [33] Ним ухвалили ліквідацію усіх релігійних сект та заборонили утворення нових релігійних об'єднань. Крім того, усе майно сект конфісковувалось, а тих, хто приховував місцеперебування сект, заарештовували й ув'язнювали у табори від 1 до 3 років [34].

Не були румуни сповненими поваги й до права населення святкувати релігійні свята за місцевим календарем (старим стилем). Відповідно до розпорядження уряду Трансністрії за № 7219 від 23 грудня 1941 р., напередодні Різдва Христового церковним керівництвом було прийнято рішення, щоб свята Різдва, Нового року та Хрещення відбувалися за новим, виправленим календарем [35].

Для цього Місія випустила церковний календар на 1942 р. російською мовою накладом 10 тис. примірників і розповсюдила серед місцевого населення. А церковний календар на 1943 р. являв собою книгу-альманах на 100 сторінок [36].

У боротьбі румун зі «стилізмами» опозицією стало місцеве духовенство, яке вимагало канонічного підтвердження румунського місіонерства в українських землях від Вселенського собору. На цьому наголошував священик Леонтій Доценко на церковно-адміністративній конференції кліру Балтського повіту, що відбулася 10 березня 1942 р. [37] На такі висловлювання румуни відповідали гострою критикою не тільки в церквах, а й на шпальтах газет.

Підсумовуючи аналіз релігійної ситуації на окупованих румунами українських територіях, виокремимо кілька важливих моментів означеної проблеми. По-перше, на захоплених землях румуни встановили суворий політичний режим, який певною мірою утверджувався завдяки РПМ, що репрезентувала всю церковну владу в губернаторстві Трансністрія. По-друге, Місія здійснювала в межах митрополії цілковитий контроль над відродженням православного життя, спрямовувала кадрову політику в парафіях, керувала відбудовою та освяченням храмів, монастирів тощо. По-третє, в діяльності Місії спостерігається відверта спрямованість на денаціоналізацію православного життя в землях Наддністрянщини, викорінення будь-яких самобутніх церковних традицій. По-четверте, румуни забороняли церковний плюралізм, викорінюючи різні релігійні форми від сект до релігійних об'єднань як небезпеку моноцерковності й загрозу державі. По-п'яте, «конфлікт календарів» був не на користь ані румунському християнізму як прояву місіонерства, ані місцевим православним, які й без того потерпали від війни.

---

[1] Религиозные организации в СССР накануне и в первые годы Великой Отечественной войны (1938–1943) // Отечественные архивы.– 1995.– № 2.– С. 37–67; *Васильева О. Ю.* Русская православная церковь в 1927–1943 годах // Вопросы истории.– 1994.– С. 40–45; *Панченко П. П.* Релігійні конфесії в Україні (40-ві – початок 90-х).– К.: НАН України, 1993; *Пащенко В. О.* Православ'я в новітній історії України.– Полтава, 1997.

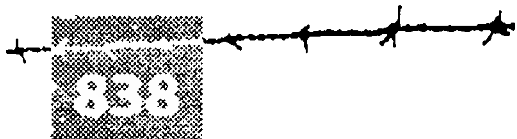

[2] *Жуковський А.* Українські землі під румунською окупацією в часи Другої світової війни: Північна Буковина, частина Бессарабії і Трансністрія, 1941–1944 // Український історик.– 1987.– Ч. 1–4.– С. 83–96.

[3] *Лисенко О. Є.* Церковне життя в Україні. 1943–1946 рр.– К., 1998; *Волошин Ю. В.* Українська православна церква в роки нацистської окупації (1941–1944 рр.).– Полтава, 1997; *Гордієнко В. В.* Православні конфесії в Україні періоду Другої світової війни (вересень 1939 – вересень 1945 рр.): Автореф. дис. ... канд. іст. наук, 1999.

[4] *Dallin Alexander.* Odessa, 1941–1944: A case study of soviet territory under foreign rule.– Center for Romanian Studies, 1998; *Ancel Jean.* Transnistria. Atlas.– Bucureşti, 1998.

[5] *Petcu Adrian Nicolae.* 1942–1943: Activitatea Bisericii Ortodoxe Române în Transnistria // Studii şi materiale de istorie contemporană, Inst. de istorie «Nicolae Iorga», Serie nouă, vol. 1, 2002.– P. 289–309; *Enache George, Petcu Adrian Nicolae.* Biserica Ortodoxă Română şi Securitatea. Note de lectură // Totalitarism şi rezistanţă, teroare şi represiune în România comunistă.–Bucureşti, 2001.– P. 124–128.

[6] *Solovei Rodica.* Activitatea Guvernamintului Transnistriei on domeniul social-economic si cultural: 19 auq. 1941–29 ian. 1944.– Iasi: Casa Editoriala «Demiurq», 2004.

[7] *Petcu Adrian Nicolae.* 1942–1943: Activitatea Bisericii Ortodoxe Române...– P. 290.

[8] Transnistria crestina.– Bucureşti.– 1943.– № 8.– P. 23.

[9] Ibid.

[10] Одесса.– 1942.– 12 мая.

[11] Transnistria crestina.– Bucureşti.– 1943.– № 8.– P. 25.

[12] ДА Миколаївської області, ф. 2704, оп. 1, спр. 2, 4, 7.

[13] Transnistria crestina.– Bucureşti.– 1943.– № 8.– P. 25; *Solovei Rodica.* Activitatea Guvernamintului Transnistriei...– P. 115.

[14] Працюючи в архіві УСБУ в Одеській області, автор склав картотеку на 120 представників кліру Одещини. Тому є доказом спр. 16327 (т. 1–5), 10978 (т. 1–6), 10175, 21541, 3522, 1498 та ін. з фонду П.

[15] ДА Миколаївської області, ф. 2178, оп. 1, спр. 7, арк. 16.

[16] Transnistria crestina.– Bucureşti.– 1943.– № 8.– P. 50–61.

[17] Ibid.– P. 54.

[18] Ibid.– P. 55.

[19] Transnistria crestina.– Bucureşti.– 1943.– № 8.– P. 60.

[20] Ibid.– P. 30, 48.

[21] *Solovei Rodica.* Activitatea Guvernamintului Transnistriei...– P. 117.

[22] Див.: ДА Миколаївської області, ф. 2704, оп. 1, спр. 9, арк. 32–33, 49, 51; Transnistria crestina.– Bucureşti.– 1943.– № 8.– P. 48.

[23] Transnistria crestina.– Bucureşti.– 1943.– № 8.– P. 55; ДА Миколаївської області, ф. 2704, оп. 1, спр. 16, арк. 1–17.

[24] *Solovei Rodica.* Activitatea Guvernamintului Transnistriei...– P. 122.

[25] Transnistria crestina.– Bucureşti.– 1943.– № 8.– P. 27.

[26] Ibid.– P. 33.

[27] ДА Миколаївської області, ф. 2704, оп. 1, спр. 16, арк. 1–17.

[28] Transnistria crestina.– Bucureşti.– 1943.– № 8.– P. 33.

[29] ДА Миколаївської області, ф. 2704, оп. 1, спр. 12, арк. 13–18.

[30] Одесса.– 1942.– 24 марта.

[31] ДА Миколаївської області, ф. 2178, оп. 1, спр. 7, арк. 36.

[32] Transnistria crestina.– Bucureşti.– 1943.– № 8.– P. 59.

[33] *Solovei Rodica.* Activitatea Guvernamintului Transnistriei...– P. 183.

[34] Ibid.– P. 122.

[35] Transnistria crestina.– Bucureşti.– 1943.– № 8.– P. 27.

[36] Молва.– 1942.– 23 декабря.

[37] Transnistria crestina.– Bucureşti.– 1943.– № 8.– P. 54.

Гальчак С.

Політика румунської окупаційної влади на території Північної Трансністрії

Під час Другої світової війни королівська Румунія виступила сателітом і стратегічним партнером гітлерівської Німеччини. Підтримавши нацистський кривавий режим, її правителі сподівалися на щедрий шматок при переділі світу.

У відповідності до «Угоди...», підписаної 30 серпня 1941 р. у Тігіні (Бендерах) представниками німецького та румунського командування, Румунія отримала мандат на здійснення тимчасової «адміністрації» та економічної експлуатації території між Дністром і Південним Бугом. До цього штучного адміністративно-територіального утворення, що отримало назву «Трансністрія», увійшла значна частина південної та південно-західної Вінниччини (Бершадський, Крижопільський, Могилів-Подільський, Ольгопільський [1], Піщанський, Станіславчицький, Тростянецький, Томашпільський, Тульчинський, Шаргородський, Шпиківський, Чернівецький, Чечельницький, Ямпільський райони; до «румунських володінь» належали також майже весь Копайгородський район, дві третини Тиврівського, більше половини Брацлавського, половина Жмеринського та Яришівського районів, майже половина Барського, деяка частина Мурованокуриловецького та Немирівського районів, які територіально увійшли до північної частини Трансністрії).

Прояви жорстокості та свавілля мали місце практично в кожному населеному пункті, що опинився під «протекторатом губернаторства» (Румунії).

У с. Болгані Піщанського району «...окупанти постійно били мирних громадян палицями і кулаками. Таких фактів дуже багато. Зокрема, трактористів Пилипа Юхимовича Патлачука, Павла Врасія, Василя Григоровича Редьку було побито до напівсмерті за те, що вони відмовились евакуйовувати з с. в Румунію трактори. Марка Сильвестровича Редьку – за те, що не давав румунам колгоспних коней. Юнаків Василя Бабича, Миколу Косована, Василя Заболотного, Миколу Бушека – за те, що вони виходили ввечері на вулицю. Василя Картоку – за те, що не запросив на весілля румунського претора. Побиття палицями зазнали також присутні на весіллі гості та родичі...» [2]

У с. Батрацькому того ж району один з румунських загарбників любив прогулюватися сільськими вулицями з вівчаркою. Як тільки на його шляху траплялись люди, нацьковував на них собаку, яка, зокрема, стала причиною серйозного каліцтва Гапісії Ткач... Були покусані інші сельчани [3].

Зазнавало постійного побиття населення с. Великої Кісниці Ямпільського району. Крім того, румунські жандарми закували в кайдани 25 мешканців с. й ув'язнили їх у Ямпільській тюрмі, де невільники зазнавали жорстоких катувань [4].

Після жорстокого побиття аналогічно було страчено в Рибницькій тюрмі мирних жителів с. Чорномина Піщанського району Сафрона Івановича Савчука, Степана Мусійовича Даценка, Михайла Качанова та Йосипа Швеця,

мешканців с. Студенної цього ж району Антона Шпатаря, Василя Копильчука, Дениса Кушніра, Павла Задніпренка, Михайла Забранюка та ін. [5]

Через нелюдські умови існування масово гинули на території Північної Трансністрії громадяни єврейської національності, що утримувались у численних гетто. Найбільша кількість цих своєрідних концтаборів (14) існувала в Копайгородському районі, 11 – у Бершадському, 10 – Шаргородському, 8 – Могилів-Подільському, 7 – Тростянецькому, по 6 – у Крижопільському та Ободівському районах. Їх в'язнями були десятки тисяч людей – як місцеві євреї, так і насильно переміщені з Бессарабії та Буковини, а також ті, котрим вдалося втекти з німецької зони окупації Вінниччини. Відомі випадки, коли в гетто утримувались й українці – в основному особи, які мали змішаний шлюб. У Бершадському гетто загинуло 13 870 в'язнів, в Ободівському – 11 тисяч, у с. Печері Шпиківського району – 9989 (із них 166 дітей), у гетто Могилева-Подільського – 4394, Копайгорода – 2808, с. Вільшанки Крижопільського району – 1300 чол. [6]

Заради справедливості слід зазначити, що причиною смерті невільників були не стільки розстріли, скільки різноманітні епідемії в результаті жахливих антисанітарних умов утримання в'язнів, а також голод, холод, виснаження від непосильної праці. На відміну від територій, що опинилися під німецькою окупацією, в Трансністрії єврейські гетто проіснували всю війну. Тут навіть певним чином «дбали» про виживання в'язнів, точніше, не забороняли його. Наприклад, у Могилів-Подільській примарії існував комітет єврейської праці, який сприяв забезпеченню працюючих євреїв харчуванням. В'язням гетто видавали по 2 кг пінти на кожного члена сім'ї [7]. У Бершадському та Могилів-Подільському гетто діяли лікарня й аптека [8]. Жмеринське гетто мало дитячий садок та школу-десятирічку [9]. На території Трансністрії було створено Бершадський, Брацлавський, Могилів-Подільський, Мурафський, Соколівський, Тиврівський, Шаргородський єврейські дитячі будинки [10]. Гетто Трансністрії мали можливість користуватися підтримкою Міжнародного Червоного Хреста, «Джойнту» та єврейської общини Румунії, особливо після поразки німецьких армій під Сталінградом [11].

«Надмірний» лібералізм румунських союзників стосовно євреїв не схвалювався німцями. Зокрема, у листі до служби безпеки рейху від 14 січня 1942 р. імперський радник Ф. Шмідт доповідав: «Румунський уряд на своєму кордоні, який знаходиться в 35 км від Вінниці, зібрав 60 000 євреїв, що становить украй небезпечну силу ворожого шпіонажу й саботажу, а також є розповсюджувачами епідемій та інфекційних захворювань... Необхідно краще охороняти кордон або запропонувати румунському урядові так вирішувати єврейське питання, як це робиться в німецькій зоні...» [12]

На території, підпорядкованій румунській адміністрації, здебільшого дотримувалися правила: євреїв масово не розстрілювати.

Проте румунські загарбники нічим не поступалися гітлерівцям у матеріальному спустошенні краю. Причому грабунок був чи не найголовнішим пріоритетом їхньої окупаційної політики.

Насамперед, нещадно грабувалися діючі промислові підприємства й особливо колективні господарства.

Румунські окупанти, як і німецькі, зберегли колгоспну систему господарювання, лише проголосивши колгоспи общинами та замінивши їх назви румунськими (так на вінницькій землі з'явились общини «Фурніка», «Албіна», «Плугатар», «Вікторія», «Ізбинда», «Сальварія», «Індруматорул», «Сперан-

ца» та ін.). Левова частка виробленої в них продукції вилучалася «губернаторством». Населенню ж, тобто виробникам цієї продукції, залишалися мізерні крихти, що було узаконено окупаційною владою на найвищому рівні.

Зокрема, згідно з наказами №№ 5, 18, 55, 67 губернатора Трансністрії Г. Алексяну, вирощені в 1942 р. зернові розподілялись таким чином: з наявного урожаю відмінусовувалося зерно на насіння, плюс 20 % вираховувалося за сплату податків за «виділений» губернаторством навесні та розподілений між общинами насіннєвий фонд (при цьому індивідуальні власники за отримане насіння повертали губернаторству фактичну його кількість з четвертинною надбавкою). Повністю вираховувався розмір натуроплати для контрольованих губернаторством МТС «незалежно від того, чи були виконані технічні роботи повністю чи частково, чи взагалі не виконувались машинами МТС, чи потерпів урожай від спеки, шкідників, стихійного лиха і т. д.» [13]. Відмінусовувався фуражний фонд, 10 % вираховувалося на витрати адміністрації общини, 1 % – у фонд допомоги інвалідам, сиротам віком до 15 років та незаможним людям похилого віку. Те, що залишалось, розподілялося навпіл між губернаторством та общинами...

Через «низьку врожайність» вся пшениця й жито вилучалися на користь губернаторства. Зерно цих культур замінялось кукурудзою, ячменем і просом у співвідношенні відповідно 1 : 1; 1 : 1,15; 1 : 1,5 [14]. Населенню категорично заборонялося випікати білий хліб. Причому така заборона діяла ще з 6 листопада 1941 р. [15]

Саме ж населення окупаційна влада повсюдно примушувала каторжно працювати, не переміщуючи його, на відміну від німців, з обжитих місць, тверезо зваживши на те, що південь Вінницької області – це чи не найкращі в Європі чорноземи, сприятлива зона для розвитку буряківництва, харчової промисловості, вирощування зернових культур; відривати ж споконвічних землеробів від свого ремесла і змушувати їх виконувати невластиву для них роботу десь на румунських шахтах було б економічно невиправдано. Значно більший валовий прибуток можна було отримати, максимально експлуатуючи його саме за місцем проживання...

Більше того, влада не дозволяла робити це й німецьким загарбникам. Тому за весь період війни на каторжні роботи в Німеччину з Крижопільського району було вивезено лише трьох чоловік, з Томашпільського – 5, Чечельницького – 9, Станіславчицького – 10, Ободівського – 14. Всього з Бершадського, Крижопільського, Могилів-Подільського, Ободівського, Ольгопільського, Піщанського, Станіславчицького, Тростянецького, Томашпільського, Тульчинського, Шаргородського, Шпиківського, Чернівецького, Чечельницького, Ямпільського районів вивезено в нацистське рабство лише 1388 чол., тоді як із сусіднього з Трансністрією Гайсинського району, що перебував під німецькою окупацією, – 4862, не говорячи про Вінницю, звідки вивезено 13 400 чол.

20 березня 1942 р. губернатор Г. Алексяну запровадив обов'язкову трудову повинність для жителів Трансністрії. Всі особи віком від 16 до 40 років мали «використовуватися на різних роботах воєнного характеру, на роботах для установ і підприємств – громадських і приватних, а також на сільськогосподарських роботах екстреного характеру» [16].

Найбільш ненормованим робочий день (причому для всього населення) був у сільському господарстві, особливо під час важливих сільськогосподарських кампаній, як-от посівна, обробіток технічних культур, жнива тощо.

Атмосферу, що панувала тоді, досить точно передає одне з розпоряджень місцевої влади:

«21.IV.42 р.
Претурі району Шпиків.
1. Програма для всіх службовців включно..., а також для всього населення. Праця на полі від 5 год. до 21 год., а там, де становище заставляє працювати вночі, використовувати нічний час, особливо місячні ночі.
2. Забороняються на 1 місяць усі весілля...
3. Забороняються недільні базари.
4. Прийом у претурі і префектурі з важливих справ буде мати місце тільки по неділях від 12 до 13 год.
[...]
6. Закриваються школи, а діти і вчителі будуть використані згідно розпоряджень...

Префект Тульчинського повіту полковник *Іон Лазер*» [17].

Масово залучалося населення, а також невільники численних гетто до виконання інших робіт, що потребували значних затрат людської праці. Наприклад, під час будівництва дороги від залізничної станції Немерче до однойменного с. сюди зганялася чи не вся людність Копайгородського району [18].

Крім зерна, худоби, птиці, продуктів харчування, з общин постійно вивозилися трактори, комбайни, різноманітний реманент.

У 1943 р. румунські загарбники поставили за мету вивезти з общин взагалі все зерно. Згаданий префект Тульчинського повіту полковник Лазер, зокрема, надіслав у підлеглі претури розпорядження, в якому йшлося:

«...З березня 1943 р. рапортуйте по телефону про кількість конфіскованого борошна і пшениці... Звертаю увагу, що з 8 березня не дозволяється мати в общинах, млинах будь-якої кількості пшениці та жита. Зерно має бути вивезене...» [19]

Щоб максимально поживитися награбованим збіжжям, а також враховуючи загрозливу ситуацію на фронті, восени того ж року румунські окупанти заборонили общинам проводити сівбу озимих культур.

За період окупації з одного лише Ямпільського району було забрано 87 тракторів, 39 вантажних автомобілів, 9 комбайнів «Комунар», 4075 голів коней, 719 – волів, 2565 – корів, 4914 – свиней, 8046 – овець, 855 – лошат, 1880 – телят, 30 946 – птиці, 1391 віз, 748 саней, 59 265 ц зерна, 1600 ц цукру [20].

Із сусіднього Чернівецького району вивезено: 3000 т хліба, 10 000 голів великої рогатої худоби, 5000 овець, 7500 свиней, 150 коней із племінних конеферм, 40 тис. голів птиці, 240 тракторів, 78 комбайнів, 120 сівалок, а також усе майно зі школ та лікарень [21].

Крім організованого грабежу, здійснюваного цивільною окупаційною адміністрацією, існував і т. зв. неорганізований. Ним систематично займалися військовослужбовці дислокованих у Трансністрії військових частин, інших силових структур.

«23 квітня 1942 р.

Претору Шпиківського району

...Повідомляємо, що в колгоспі ім. Шевченка с. Левківців 21 квітня, а також 22 квітня були румунські солдати з кавалерійської частини із с. Рахнів. Взяли в колгоспі 4 шт. поросят і 2 шт. ягнят. Подібні випад-

ки бувають часто, коли приїжджають у колгосп і беруть самоправно без будь-яких документів.

Староста (*підпис*)» [22].

«26 серпня 1942 р.

Таємно

Батальйону прикордонників Трансністрії

Маю честь донести до... відома, що солдати вашого прикордонного батальйону беруть із полів і садів зерно та виноград без всякого дозволу адмінорганів... Замість того, щоб охороняти багатство, вони крадуть його...

Префект губернії Могилева[-Подільського] Нестураш» [23].

«...2 червня 1943 р. о 10-й годині вечора на вівцеферму с. Качмань приїхала підвода з двома озброєними солдатами. За заявою зав. фермою Ципіцького А. Р. солдати розігнали сторожів і зав. фермою, забрали з собою 4 штуки баранів і поїхали дорогою Юліямпіль – Шпиків...» [24]

Особливо інтенсивно грабувалося сільське населення напередодні відступу румуно-німецьких загарбників. Причому як румунами, так і німцями.

Так у с. Жабокричі Шпиківського району «під час евакуації з-за Бугу» німецькою поліцією було забрано 1247 кг озимої пшениці, 1540 кг ячменю, 4500 кг вівса. На вимогу Торківського жандармського відділення видано по півтонни озимої пшениці та ячменю, тонну вівса [25].

Наприкінці 1943 р. в населення Трансністрії масово вилучалися навіть мішки, «незалежно від їх фізичного стану» [26].

Відчутно потерпало населення і від здирницьких натуральних податків, що їх окупанти називали «заготівлею». Ними обкладалось усе без винятку сільське населення, якому дозволялося мати невелике домашнє господарство. Ось що саме належало здавати «губернаторству» мешканцям населених пунктів Трансністрії (наказ № 66 від 5 червня 1942 р.):

«...*а) Яйця*

Господарства, котрі мають на 15 червня 1942 р. до 15 курей, що несуться, здають 100 яєць.

Господарства, котрі мають більше 15 курей, здають від кожної курки ще плюс 10 яєць.

б) Птиця

Господарства, які мають 10 курей, здають 1 курку; від 11 до 20 [здають] 3 курки; більше 25 – 10 курок.

Господарства, які мають гуси і качки, здають по 2 гуски чи качки за кожні 10.

в) Молоко

Сім'ї, які складаються з чоловіка і жінки, здають 300 літрів від корови у рік, сім'ї з дітьми – 150 літрів.

г) Овеча бринза

Ті, хто мають вівці, здають по 8 кг бринзи за кожну вівцю.

д) Мед

(вулик рамковий – 3 кг, примітивний – 1 кг).

е) М'ясо свиняче

(за кожну зарізану свиню – суму вартості 5 кілограмів свинячого м'яса).

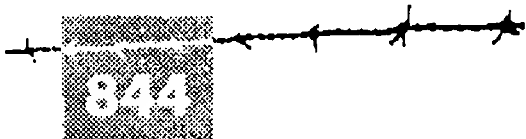

...Господарства, котрі не мають курей, зобов'язані купити і здати примарії 100 яєць.
...Невиконання... вважається економічним саботажем і карається відправленням у табір на роботу від 1 до 6 місяців» [27].

Кількість та види податків постійно зростали. Вони непосильним тягарем лягали на плечі поневоленого населення.

За несплату податків передбачалося невідворотне покарання. Зокрема, за невиконання денної норми молокоздачі у громадян с. Сільниці Василя Шимчишина, Ганни Мазур, Кирила Кришталя, Дениса Вибиваного, Ладислава Ренутка, Мусія Заремби забрано корови [28]. За нездачу молока було забрано корови в 11 громадян с. Великої Вулиги та у 47 громадян с. Сліди [29]. У мешканців с. Слободи-Матейківської М. С. Муляра, Т. С. Коваля, О. В. Войтюка відібрано корови, С. Є. Цвет – хустки, гуси, півня, 5 м полотна, А. Л. Криворучка – плащ, чоботи, валянки, М. А. Грабовського – свиню та 120 кг пшениці, у мешканців с. Мальчівців А. С. Балабана – корову, С. А. Севастьянова – теля, свиню, 2 ц хліба, 2 відра, костюм, 10 гусей, М. А. Криворучка – плащ, чоботи, валянки [30].

Повсюдно застосовувалися штрафи. Ними карали за найменшу «провину».

На 50 марок оштрафовували громадян, які, не виконавши плану молокоздачі, продали корову, на 20 марок – які не здали встановленої кількості яєць тощо [31].

Внаслідок такої політики окупаційної адміністрації місцеве населення нерідко було доведене до голодного існування:

«Пану претору Шпиківського району
від Петрашівської общини
[*Не пізніше лютого 1943 р.*]

Рапорт

Доводимо до Вашого відома про те, що наша община перебуває в неблагополучному стані:
1. Саме тягло сильно вихудле через відсутність достатньої кількості зернокормів для коней.
[...]
3. Вихід на роботу членів общини дуже поганий, основною причиною тут є нестача хліба. По нашому селу 40 % населення не має що їсти...

Староста с.
Сільагроном
Шеф общини» [32].

Про пограбування мешканців Вінниччини румунськими окупантами йдеться у численних інших архівних документах. Вони, зокрема, засвідчують, що в Шпиківському районі в другій половині 1942 – першій половині 1943 рр. у населення було забрано 51 762 літри молока, 972 210 шт. яєць, 3369 курей, 117 гусей, 108 качок, 2380 кг свинини, 17 335 кг вершкового масла [33]. В Ямпільському районі за період окупації відібрано в його мешканців 77 корів, 111 телят, 200 свиней, 140 овець, 28000 гол. птиці, 1698 ц зерна [34].

У с. Каєтанівці Крижопільського району окупаційною владою «...в грудні 1941 р. була створена "комісія", яка вилучала в людей хліб, свиней, телят. У травні 1942 р. в селі з'явилися 2 жандарми. [Вони] забирали в селян речі із

сундуків і казали, що беруть воєнне майно... В 1942 р., коли фашистських окупантів діймала зима, видали закон, що кожен селянин... повинен дати пару рукавиць і пару панчох, забирали силою у селян валянки, кожухи, і все це відправляли на фронт чи віддавали у свою жандармерію... Протягом окупації наклали на село величезні податки, яких виконати було неможливо. За невиконання забирали корови... У 1943 р. почали вивозити в Румунію все насіння, сільськогосподарське знаряддя і тягло. У вересні [того ж року] заборонили сіяти озимі культури, а в грудні – арештували чотирьох чоловіків-спеціалістів і відправили в Румунію...» [35]

За румунськими даними, наприкінці війни загальна вартість награбованого в СРСР майна становила близько 948 млрд лей у довоєнній валюті (для порівняння: видаткова частина державного бюджету Румунії в 1941/1942 рр. становила всього 160 млрд лей) [36].

Незважаючи на те, що Румунія була сателітом і стратегічним партнером нацистської Німеччини, з ряду позицій румуни намагалися проводити незалежну політику, особливо в Трансністрії, яку вважали своєю військовою здобиччю. І. Антонеску на засіданні уряду 26 лютого 1942 р. заявляв: «Я не схильний випустити з рук те, що придбав. Трансністрія стане румунською територією, ми її зробимо румунською...» [37]

Крім згадуваних відмінностей стосовно вирішення «єврейського питання», румунська окупаційна влада мала «свій погляд» на деякі інші.

Якщо німці допускали існування лише початкових шкіл, то в Трансністрії впроваджувалася шестирічна освіта. «...Кожен громадянин повинен посилати своїх дітей до школи виключно по сьомий клас, де є навчання обов'язкове, – говориться, зокрема, в розпорядженні претури Станіславчицького району. – Не відвідувати школи можуть тільки випадково, як по хворості. Батьки, що не посилатимуть своїх дітей до школи, будуть оштрафовані в сумі 50 крб або трудоднями» [38].

Слід зазначити, що навчання не було безкоштовним. Спочатку плата за одного учня становила 15 рейхсмарок, з 1 квітня 1942 р. – удвічі більше [39], що було вкрай проблематично для пограбованих окупаційною владою мешканців цього адміністративно-територіального утворення.

Якщо німці безжалісно розстрілювали кожного, хто насмілювався користуватися радіоприймачем, то в Трансністрії здійснювалася навіть певна радіофікація окремих населених пунктів:

«1. У м. Шпикові Тульчинського повіту організовується радіовузол, який буде транслювати у певних точках радіопередачі з Румунії радіостанції "Бухарест".
[...]
4. Список абонементів для трансляції перевіряється жандармерією і затверджується претором району.
5. Такса за слухання радіопередач встановлюється з кожного репродуктора по 3 німецькі марки в місяць...
6. Програма щоденних передач: з 7 до 8 год ранку, з 14 до 15 год і з 18 до 23 год вечора...»

(Постанова претури Шпиківського району
від 10 січня 1942 р.)[40]

Якщо гітлерівці піддавали вогню все, що стосувалося радянської ідеології, то румуни нерідко діяли навпаки:

«15.IX.1942 р.
Всім старостам сіл

Згідно розпорядження Тульчинської повітової префектури № 872 від 19 вересня 1942 р. пропонується Вам вжити заходів по збереженню колишніх радянських архівів, політичних книг, бібліотек і не допускати знищення їх.

Претор Шпиківського району» [41].

Якщо німці карали осіб, котрі займалися самогоноварінням, то румуни заохочували таких, щоправда, переслідуючи при цьому мету отримання економічного зиску.

«11.02.1942 р.
Старості с. Джугастра

На основі наказу губернаторства Трансністрії № 1092 1942 р. про те, що можна видавати дозвіл приватним особам на виготовлення горілки із хліба, фруктів та інших продуктів, про що маємо честь довести Вам до відома і оголосити населенню про те, що бажаючі особи приступити до цього виробництва повинні мати дозвіл районного претора, довідку лікаря про стан приміщення, в якому здійснюватиметься робота, реєстрацію райфінвідділу. Виготовлення горілки дозволяється на таких умовах: половина продукції, яка буде виготовлена, повинна надійти в рахунок держави.., а інша – виробнику... Особи, які не мають дозволу на виготовлення самогону, будуть оштрафовані до 100 марок.

Претор райуправи Гайдуцу
Зав. райфінвідділом Кудик
Секретар райуправи Назаров» [42].

Якщо німці прихильно ставилися до фольксдойче, то румуни деякий лібералізм проявляли до молдавського населення. Якщо гітлерівці нещадно карали за найменше порушення кожного підозрілого, то в румун за аналогічну провину жертва могла й відкупитися або зазнати м'якшого покарання...

У цілому ж румунська окупаційна адміністрація у пам'яті подолян залишилася як суто злочинна, що чинила розправи над мирним населенням, нещадно грабувала та експлуатувала його.

---

[1] Тепер Чечельницький район. Адміністративно-територіальний поділ на 1941 р.

[2] ДА Вінницької області, ф. Р-4422, оп. 1, спр. 27, арк. 13, 13 зв.

[3] Там само, арк. 7.

[4] Там само, спр. 45, арк. 11 зв.

[5] Там само, спр. 27, арк. 39, 41.

[6] *Гальчак С. Д.* Німецько-фашистський окупаційний режим на Вінниччині: цивільне населення – жертва терору і насильства // Книга Скорботи України. Вінницька область: Історико-меморіальне видання / Гол. обласної ред. колегії О. В. Шестопалюк. – Вінниця, 2001.– Т. 1.– С. 13, 14.

[7] ДА Вінницької області, ф. 2966, оп. 2, спр. 308, арк. 9.

[8] *Винокурова Ф. А.* Протистояння особистості політиці нацистського геноциду в Україні: документальні свідчення, інтерпретації, роздуми // Архіви України.– 2001.– № 4–5.– С. 120.

[9] ДА Вінницької області, ф. Р-6121, оп. 3, спр. 9, арк. 2–3.

[10] *Винокурова Ф. А.* Вказ. праця.– С. 121.

[11] Там само.– С. 120.

[12] Російський державний військовий архів, ф. 1323, оп. 2, спр. 230, арк. 3–4.

[13] ДА Вінницької області, ф. Р-2968, оп. 2, спр. 31, арк. 20.

[14] Там само.

[15] Там само, ф. Р-1417, оп. 3, спр. 177, арк. 276.

[16] Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941–1945 / Гол. ред. колегія: І. О. Герасимов (голова), І. Т. Муковський, П. П. Панченко (заступники голови), Р. Г. Вишневський (відп. секретар).– К.: Пошуково-видавниче агентство «Книга Пам'яті України», 2000.– С. 183.

[17] ДА Вінницької області, ф. Р-1417, оп. 5, спр. 2, арк. 431.

[18] Там само, ф. П-425, оп. 1, спр. 7, арк. 22.

[19] Там само, ф. Р-1417, оп. 3, спр. 19, арк. 51.

[20] Там само, ф. П-425, оп. 1, спр. 16, арк. 131, 132.

[21] Там само, арк. 130.

[22] Там само, ф. Р-1417, оп. 3, спр. 177, арк. 316.

[23] Там само, ф. Р-2966, оп. 2, спр. 24, арк. 7.

[24] Там само, ф. Р-1417, оп. 3, спр. 27, арк. 186.

[25] Там само, спр. 39, арк. 64.

[26] Там само, спр. 4, арк. 953.

[27] Там само, спр. 64, арк. 19.

[28] Там само, оп. 5, спр. 4, арк. 723.

[29] Там само, спр. 4.

[30] Там само, ф. П-425, оп. 1, спр. 6, арк. 21; 36.

[31] Там само, ф. Р-1417, оп. 5, спр. 4, арк. 751.

[32] Там само, оп. 3, спр. 9, арк. 196.

[33] Там само, спр. 138, арк. 85.

[34] Там само, ф. П-425, оп. 1, спр. 16, арк. 132.

[35] Там само, ф. Р-4422, оп. 1, спр. 17, арк. 51.

[36] *Загорулько М., Юденков А.* Крах плана «Ольденбург»: О срыве экономических планов фашистской Германии на оккупированной территории СССР.– Изд. 2-е, пер. и доп.– М.: Экономика, 1974.– С. 378.

[37] Безсмертя...– С. 177.

[38] ДА Вінницької області, ф. Р-1533, оп.1, спр. 1, арк. 63.

[39] Там само, ф. Р-1417, оп. 3, спр. 64, арк. 30.

[40] Там само, оп. 5, спр.107, арк. 14.

[41] Там само, оп. 3, спр. 12, арк. 112.

[42] Там само, ф. Р-1644, оп. 1, спр. 1, арк. 85.

Шайкан В.
Шайкан В.

Ідеологічне підґрунтя колабораціонізму в Україні в роки фашистської окупації

Друга світова війна, до історії якої щоразу повертаються науковці, була надзвичайно багатою на явища-феномени, властиві тій чи іншій державі в той чи інший період. Одним з таких явищ, яке з певних причин майже випало з поля зору вітчизняних учених, був колабораціонізм.

Проблему причин колаборації частини населення України під час гітлерівської окупації неможливо дослідити, не враховуючи умови життя, діяльність та політичні настрої інтелігенції, робітничого класу, селянства України напередодні війни. Якщо проаналізувати ситуацію, в якій опинилося населення України у передвоєнний період, то стає зрозумілим, чому українське суспільство розкололось у воєнний час.

На території українських земель, що входили до складу СРСР, ще в 1930-х роках було взято курс на винищення інтелігенції як носія національної свідомості. Найпоширенішим методом було звинувачення в антирадянській діяльності, належності до різного роду контрреволюційних організацій. Протягом 1930–1941 рр. в Україні було «виявлено» понад 100 таких організацій. Дослідник О. Д. Бойко вважає, що ця цифра потребує уточнення, оскільки тільки в одній Житомирській області за 4,5 місяця – з 1 жовтня 1937 р. до 15 лютого 1938 р.– було «викрито» 19 націоналістичних організацій і 27 повстанських груп [1]. З метою розгортання масового терору проти політичної опозиції радянський режим використав і вбивство С. М. Кірова 1 грудня 1934 р. У Києві негайно було «викрито» українську групу терористів. Зокрема, у грудні 1934 р. за вироком виїзної сесії Військової колегії Верховного Суду СРСР з 37 українських політичних діячів, письменників, митців було засуджено до розстрілу 28 осіб [2]. Представників нової радянської інтелігенції, що з'явилася у 1920-ті роки, страчували, висилали до таборів. Відомо, що з 240 українських письменників за роки «чистки» зникло 200, а з 85 вчених-мовознавців було ліквідовано 62 особи. Наркомат освіти втратив 2 тис. працівників, у тому числі 300 вчених і письменників. До сибірських таборів було відправлено співпрацівників Українського інституту марксизму-ленінізму, закрито експериментальний театр «Березіль», фільми О. Довженка знято з прокату. На кобзарський з'їзд було запрошено кілька сотень кобзарів, яких потім усіх заарештували. Осередками «націоналістів-контрреволюціонерів» оголошувалися всі установи: юстиції, науки, освіти, редколегії газет, літературних часописів, енциклопедій, навіть сільськогосподарська академія [3]. Завдяки методам ідеологічного, психологічного і фізичного тиску заарештовані «визнавали» свою належність до таємних антирадянських організацій. Нищівного удару зазнала Українська Академія наук. За неповними даними тут було репресовано 250 осіб, з них 19 академіків [4].

Отже, в передвоєнний час морально-політичний стан радянського суспільства зазнав значної деформації, що проявилось у насильницькому насадженні однодумності, створенні обстановки тотальної підозри і страху, в психології людини – почуття власної другорядності. За спогадами Ф. Пігідо-Правобережного, це був час, коли велика кількість людей вже не вміла та й не бажала думати про щось високе [5].

Звісно, така жорстока політика відносно еліти українського суспільства не могла не викликати обурення українства, відвертала його від більшовицького тоталітаризму, штовхала на пошук власного ідеологічного підґрунтя розбудови нації.

Політичні настрої української інтелігенції радянського тилу в умовах війни теж допомагають зрозуміти причини співпраці з гітлерівцями тієї її частини, яка залишилася на окупованій ворогом території України. Аналіз спецповідомлень агентів НКВС дає змогу дійти висновку, що у її середовищі вже на початку війни чітко виокремилися дві катогорії: ті, хто лояльно ставився до радянської влади, і ті, хто розгубився і від постійних нестатків та напівголодного життя дійшов до відчаю, зневірився і не чекав добра від майбутнього [6]. До лояльної категорії, наприклад, спецорганами віднесено письменника Яновського, поетів Рильського та Сосюру, народного артиста України Іванова, артиста-соліста Шостака, архітектора Заболотного, композитора Козицького, академіка Яснопольського, які «тверезо оцінюють поточну обстановку на фронтах, виражають упевненість у перемозі Радянського Союзу над німецько-фашистськими загарбниками» [7]. Разом з тим у донесенні, яке датується 23 серпня 1942 р., підкреслюється, що науковий співробітник АН УРСР професор Л. використовує повідомлення про становище на Південному фронті для поширення пліток серед інтелігенції. З його точки зору, «єдиним виходом для нас стала б негайна капітуляція і згода на ті умови, які поставлять нам німці, тобто утворення вільної України, відторгнення прибалтійських держав і Кавказу і зміна у внутрішній політиці»[8]. Академік С. також критикує командування Червоної армії і вважає, що немає дисципліни, організації як в армії, так і в тилу [9]. Такі політичні погляди висловлювала частина української інтелігенції в умовах радянського тилу, коли була хоч якась можливість не померти від голоду та холоду. Отже, зрозуміло, в якому становищі опинилися ті, хто був кинутий напризволяще на окупованій території і намагався вижити, але, інша річ,– якою ціною.

В умовах кризи українського суспільства, в якій воно опинилося на початку війни, коли перед населенням постала проблема як жити далі, люди не могли тривалий час поводитись індиферентно. Рано чи пізно вони повинні були визначитися, з ким вони – сприймають нові порядки чи перебувають до них в опозиції, або знайти компромісне рішення. Це залежало від багатьох факторів – як особистісних, так і суспільних. Не останню роль у цьому виборі відігравав і український самостійницький рух. Напередодні і в перший місяць війни ОУН, незважаючи на відсутність єдності у своїх лавах, активно розпочала створювати місцеві органи самоврядування, розраховуючи на підтримку німців. Зокрема, на 1–10 травня 1941 р. провідник ОУН(б) на території України І. Климів у своїх звітах до С. Бандери доповідав, що призначив на кожну область обласні національні революційні проводи, до яких увійшли голова обласного управління, військовий комендант, комендант міліції, голова народної освіти, голова транспорту, голова господарської управи та ін. У кожному районі також було призначено районні українські революційні проводи. За місяць до початку війни Німеччини проти СРСР

усю Західну і частково Центральну Україну було поділено на законспіровані адміністративні установи найнижчих ланок – районні й сільські адміністрації. Після проголошення Акта 30 червня 1941 р. про відновлення української державності націоналістам вдалося легалізувати органи самоуправління в 213 районах [10]. Такі дії українських націоналістів певною мірою дезорієнтували широкі верстви населення, змушували дивитися на гітлерівців не як на окупантів, а як на союзників у боротьбі за відновлення Української державності. Восени 1941 р. гітлерівці ліквідували більшість органів української адміністрації, але за цей час на службу у вермахті, допоміжних військових формуваннях, німецьких адміністраціях зголосилося багато українців, які, по суті, були введені в оману, а своїми діями давали приклад колаборації тим, хто ще не визначився у своїх ідейних уподобаннях.

Феномен колабораціонізму в Україні частково можна пояснити у контексті окупаційної політики гітлерівців. Ця політика з перших днів німецького «нового порядку» підштовхувала значну частину населення України, незалежно від національності, до співпраці з окупантами.

На виникнення та поширення настроїв колаборації серед українського населення під час окупації вплинула також ідейна боротьба, яка точилася у німецькому імперському, партійному, військовому керівництві навколо політики щодо України та українців напередодні війни проти СРСР та під час бойових дій. Різні точки зору, постійні дискусії, небажання декого з впливових функціонерів дотримуватися генеральної політики фюрера на Сході призвели до справжньої «війни» гітлерівських інструкцій, які іноді суперечили одна одній, оскільки видавалися прихильниками різних позицій щодо України. Це, у свою чергу, не могло не вплинути на настрої окремих категорій українського населення.

Аналіз документів свідчить, що серед гітлерівських керівників усіх рангів ніколи не було єдності у питанні про місце України й українців у політиці Німеччини, що відбувалася трансформація поглядів не тільки гітлерівських керівників, а й рядових вояків. Важливим, на наш погляд, є аналіз точок зору Гітлера, Коха, Розенберга, Гіммлера та інших нацистів щодо України та їхнє ставлення до українців. Це можна простежити на матеріалі інструкцій, розпоряджень, пам'яток, директив, що видавалися ними або за їхніми вказівками напередодні та під час Другої світової війни. Зокрема, Гітлер зневажливо ставився до українського селянства, вважаючи його ледачим, безвідповідальним, не схильним до прогресу. На його думку, українці ліниві, погано організовані, по-азійськи нігілістичні, як і великороси [11]. Але під впливом реальних подій, що відбувалися на східних фронтах, донесень командувачів армій уже у жовтні 1941 р. помітні деякі зміни у поглядах Гітлера щодо розвитку України. Він вважає, що в Європі не існувало жодної країни, яка такою мірою була здатна до створення самодостатньої економіки [12]. Концепція Гітлера не завжди збігалася з позицією рейхсміністра східних областей А. Розенберга. Ще до початку війни він планував створення напівсуверенної України [13]. У своєму меморандумі № 1 від 2 квітня 1941 р. А. Розенберг пропонував розділити Росію на сім частин і виокремити Україну та Крим з адміністративним центром у Києві [14]. На його думку, Україна згодом мала стати незалежною державою, союзницею Німеччини.

Як і Гітлер, расистські позиції обстоював і рейхскомісар Е. Кох, вважаючи українців неповноцінними людьми «нижчої раси». Але й він з часом був змушений визнати необхідність співпраці з українським населенням. Так,

восени 1942 р. у Рівному – столиці рейхскомісаріату «Україна» – відбулася нарада з питань поводження німців з українським населенням. Було визнано, що для рейху важливим залишається збереження співпраці з «росіянами», без яких неможливо виконувати зобов'язання з поставок продуктів для Німеччини. У секретній записці про збори у Рівному 28 серпня 1942 р. також ішлося про те, що всі питання земельного устрою на території рейхскомісаріату повинні розглядатись у контексті співпраці з «росіянами», оскільки через нестачу реманенту «саме людина є найважливішим фактором виробництва, і що, таким чином, стримане поводження керівників господарств з людьми має вирішальне значення» [15]. Про те, що це рішення було втілено окупантами в життя, свідчать архівні документи. Населення, яке співпрацювало з німцями, щомісячно наділялося хлібними та продуктовими картками, навесні 1942 р. усім бажаючим було виділено земельні ділянки під городи. Німці не забороняли діяльність комітетів самодопомоги, що виникали у великих і маленьких містах України при міських, обласних, районних управах і навіть у с.х. Загравванням з українським населенням можна вважати звернення Е. Коха «До населення України», коли він «співчував» та «визнавав», що українцям ще в минулому довелося зазнати «дуже багато горя», а також сподівався, що вони й цього разу переживуть тяжкі часи. Гауляйтер наголошував на великому значенні для перемоги над більшовиками праці українських людей на землі: «Працею й чином ви виявите свою вдячність за звільнення німецькими вояками... Лише пильністю й працею, вигодівлею поголів'я вашої худоби доведете свою волю до побудови нового щасливого часу». У своєму зверненні Е. Кох підкреслював, що «для нероб і пліткарів немає тепер місця... Хто йтиме проти волі німецького проводу, хто чинитиме опір відбудові країни, того спостигне невмолима суворість закону. Каратиме кожного ледаря й порушника спокою». Тільки за умов, коли «ми спільно», казав гауляйтер, «ми переможемо важкий час» [16]. Таким чином, заграванння з українством і прямі погрози були головними засобами залучення населення до співпраці з окупантами.

Ще одним чинником, який впливав на колаборантські настрої серед населення, було українсько-польське протистояння. Гітлерівці, не бажаючи примирення, часто використовували й тих, і інших у своїх цілях. Перевагу надавали тим, на кого в той момент робилася ставка. Наприклад, німці призначали на адміністративні посади поляків, які вдавалися до проведення каральних акцій проти українців [17]. У пошуках захисту українське населення часто зверталося по допомогу до тих же німців або до націоналістичних формувань. Запис у щоденнику вояка УПА О. Повшука свідчить: «Йдуть бої між партизанами та поляками. Німці їх не чіпають. Бувають випадки, що проїжджають партизани, німці їх не чіпають. Ця політика мене дивує, і я проти такої тактики боротьби. Биттям мирного польського населення не здобудеш собі незалежності, коли ворог стоїть незачіпаний, гине натомість дві поневолені нації» [18]. Про розпалювання українсько-польської ворожнечі йшлося і в доповідній записці наркома держбезпеки УРСР С. Савченка начальнику УШПР Т. Строкачу, коли на Волині і Поліссі німці використовували польське населення у боротьбі проти українців, а на території Генерального губернаторства, навпаки, залучали українців до каральних акцій проти поляків [19]. Наслідки такого протистояння були трагічними і для українців, і для поляків. На думку сучасних дослідників, протягом усієї війни у цій боротьбі загинуло по 40–50 тис. чол. з кожної сторони [20].

Для досягнення своєї мети – залучення українського населення до співпраці – гітлерівці активно використовували засоби масової інформації:

радіо, газети, листівки, плакати тощо. Друкована пропаганда була головною формою ідеологічної обробки населення. На її сторінках у першу чергу проводилася думка про безперспективність опору німцям, про непереможність армії вермахту, про те, що населення має бути вдячним за його визволення від більшовизму. В Україні особливо широко використовувалася радіопропаганда [21]. У передачах повідомлялося про поразки Червоної армії, наводилися цифри взятих у полон (що було не далеким від істини), йшлося про переможну ходу німецьких військ, про те, що німецький народ є носієм високої культури тощо. З ідеологічною метою гітлерівці навіть відпускали по домівках деяку частину військовополонених, що мало свідчити про їхні (німців) наміри боротися проти більшовизму, а не проти широких верств населення [22].

Отже, ідеологічне підґрунтя колабораціонізму в Україні було багатоаспектним. Його утворювало багато чинників, до яких слід віднести власний досвід життя українців за часів радянської влади, самостійницьку пропаганду ОУН, розгубленість та ідеологічну дезорієнтацію населення на початку війни, українсько-польське протистояння, вплив гітлерівської пропаганди. Всі зазначені фактори в роки війни діяли одночасно і значною мірою впливали на колаборантські настрої частини українського населення.

---

[1] *Бойко О. Д.* Історія України: Посібник для студентів вищих навчальних закладів.– К.: Академія, 1999.– С. 365.

[2] *Білас І. С.* Репресивно-каральна система в Україні. 1917–1953. Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз: У 2-х кн. Кн. 1.– К.: Либідь – Військо України, 1994.– С. 379.

[3] *Субтельний О.* Україна: історія / Пер. з англ. Ю. І. Шевчука; Вступ. ст. С. В. Кульчицького.– К.: Либідь, 1991.– С. 364–365.

[4] *Бойко О. Д.* Вказ. праця.– С. 366.

[5] *Пігідо-Правобережний Ф.* Велика Вітчизняна війна [Спогади та роздуми очевидця].– К.: Смолоскип, 2002.– С. 22.

[6] ЦДАГО України, ф. 1, оп. 23, спр. 125, 25 арк.

[7] Там само, арк. 1.

[8] Там само, арк. 4.

[9] Там само, арк. 4–5.

[10] *Патриляк І.* Спроби створення ОУН (б) та УПА Української цивільної адміністрації (1941–1943 рр.) // Українська Повстанська Армія – феномен національної історії: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції.– Івано-Франківськ: Плай, 2003.– С. 64–65.

[11] *Косик В.* Україна і Німеччина у Другій світовій війні.– Париж–Нью-Йорк–Львів: Наукове товариство ім. Т. Шевченка, 1993.– С. 532, 534.

[12] Там само.– С. 535.

[13] *Гриневич В., Гриневич Л., Якимович Б. та ін.* Історія українського війська (1917–1995) / Упор. Я. Дашкевич.– Л.: Світ, 1996.– С. 505; *Удовенко Г. Й.* Соборність українських земель в контексті подій Другої світової війни. Збірник матеріалів загальноукраїнської наукової конференції. 24–25 жовтня 2000 р.– Кривий Ріг: Мінерал, 2000.– С. 14.

[14] *Косик В.* Україна і Німеччина у Другій світовій війні.– С. 495–496.

[15] Там само.– С. 574–575.

[16] ДА Тернопільської області, ф. Р-196, оп. 1, спр. 4, арк. 1.

[17] *Пігідо-Правобережний Ф.* Вказ. праця.– С. 279.

[18] ЦДАГО України, ф. 57, оп. 4, спр. 344, арк. 19.

[19] Там само, ф. 62, оп. 1, ч. 1, спр. 227, арк. 74.

[20] *Семененко В. І., Радченко Л. О.* Історія України з прадавніх часів до сьогодення.– Х.: Торсінг, 2000.– С. 429.

[21] *Крысько В. Г.* Секреты психологической войны (цели, задачи, методы, формы, опыт) / Под общ. ред. А. Е. Тараса.– Минск: Харвест, 1999.– С. 359.

[22] Там само.

Пастушенко Т.

Використання праці українських примусових робітників у Третьому рейху

Серед заходів окупаційної політики нацистів в Україні мало місце явище, яке швидко стало уособленням жаху для всього населення – примусова депортація працездатних молодих людей до рейху. Ця акція тривала впродовж усього періоду окупації і торкнулася майже кожної родини. Загалом з кінця 1941-го до початку 1944 р. з України було вивезено 2,4 млн робітників [1]. У вітчизняну історіографію ці примусові робітники увійшли під назвою «остарбайтери» (Ostarbeiteren), тобто «східні робітники» – так у нацистській Німеччині офіційно називали іноземних робітників з окупованих територій Радянського Союзу.

За час Другої світової війни до нацистської Німеччини було вивезено, за підрахунками Нюрнберзького процесу, майже 12 млн робітників з різних європейських країн. У серпні 1944 р. в рейху налічувалося понад 7,8 млн іноземних цивільних робітників та військовополонених. Майже 3 млн з них становили робітники з Радянського Союзу, більшість яких, можна припустити, були жителями України [2]. Вони являли собою найбільшу і найбезправнішу групу іноземців, які працювали у рейху.

Характерно, що напередодні нападу на Радянський Союз і під час стрімкого просування вермахту вглиб СРСР нацистське керівництво не планувало використовувати у промисловості Німеччини робочу силу з окупованих територій (у тому числі й з України). Навпаки, розроблялися плани масового винищення мільйонів місцевих жителів (генеральний план «Ост»), щоб розчистити територію для розселення німецьких колоністів. Така концепція домінувала до осені 1941 р., доки не змінилася воєнна ситуація і короткострокова військова кампанія не переросла у позиційну війну на витривалість. Тільки в жовтні та листопаді 1941 р. рішення про використання робітників з СРСР було затверджене А. Гітлером та Г. Герінгом в основному комплексі першочергових заходів. Генеральний уповноважений з чотирирічного плану Г. Герінг так визначив місце радянських робітників у промисловості рейху: «Кваліфіковані робітники-німці повинні займатися виробництвом озброєнь; гребти лопатою і довбати каміння – не їхнє завдання, для цього є росіяни» [3]. Його директива від 7 листопада 1941 р. в загальних рисах визначила правовий статус цивільних робітників з окупованих територій Радянського Союзу, який мало чим відрізнявся від становища полонених червоноармійців.

З перших днів окупації України примусова праця вводилася в систему. Розпорядженням рейхсміністра окупованих східних областей А. Розенберга від 5 серпня 1941 р. всі громадяни віком від 18 до 45 років зобов'язані були працювати [4]. Поступово одним з найважливіших профілів підокупаційного життя стали «арбайтсамти» (Arbeitsamt), або управління праці, біржі праці, як їх ще називали. У кожному великому обласному та районному місті було створено подібні установи, які взяли на облік усе працездатне населення.

Окрім того, в усіх захоплених містах і с.х України наприкінці 1941 р. було проведено перереєстрацію та перепис місцевих жителів. Таким чином, ще до офіційного рішення нацистського керівництва про використання праці населення окупованих територій Радянського Союзу було вжито необхідних заходів для його точного обліку.

Проте в 1941 р. на території РКУ та зон військових адміністрацій ці заходи скоріше були продиктовані внутрішніми господарськими потребами, питання постачання робочої сили до рейху ще мало другорядне значення.

Дещо інша ситуація склалася в Галичині, яка з приєднанням до генерального губернаторства відразу підпадала під дію трудового законодавства для окупованої Польщі, тобто обов'язкової відправки певного контингенту на роботу до Німеччини. Використовуючи традицію трудової еміграції галичан до Західної Європи, вже з серпня 1941 р. із Західної України розпочався виїзд добровольців на роботу до Німеччини та Польщі [5]. На 27 листопада 1941 р., за даними відділу праці генерального губернаторства, з дистрикту Галичина було відправлено 60 709 осіб [6].

Масштабну кампанію вербування у «Східних областях» німецькі установи розпочали на початку 1942 р. Першочергове значення надавалося великим українським містам – Харкову, Києву, Сталіно (Донецьку), Дніпропетровську. У розпал голоду на сторінках київської газети «Нове українське слово» за 11 січня 1942 р. з'явилося звернення генерал-комісара Києва Квітцрау: «Українські чоловіки й жінки. Німеччина дає вам нагоду для корисної й добре оплачуваної роботи. ...У Німеччині ви будете добре забезпечені і знайдете добрі житлові умови. Платня також буде доброю: ви будете одержувати гроші за тарифом і за продуктивністю праці. Про ваші родини дбатимуть весь час, поки ви будете працювати в Німеччині» [7]. По всій Україні шляхом розклеювання тисяч плакатів на стінах будинків та парканах, виготовлення листівок, закликів до вербування по радіо, через гучномовці, місцеві газети, навіть через проповіді деяких священиків нова влада переконувала місцеве населення у перевагах роботи в Німеччині та закликала погоджуватися на добровільний від'їзд до рейху. Не дивно, що знайшлося чимало невлаштованих городян, змучених голодом і безпросвітним існуванням в окупованому місті, котрі повірили обіцянкам німецьких вербувальників. Перший поїзд з добровольцями вирушив з Харкова 18 січня 1942 р., 22 січня 1942 р. [8] урочисто провели з Києва 1,5 тис. робітників [9]. Через два дні з Харкова до Бранденбурга знову вирушив транспорт з місцевими металургами, який налічував 1142 особи [10]. У лютому 1942 р. нацистські посадовці вже вимагали доставити з України 290 000 сільськогосподарських робітників і 30 000 кваліфікованих спеціалістів для німецької промисловості з Києва та 50 000 зі Сталіно (Донецьк) [11]. Потік добровольців не задовольняв потреб у робочій силі, а після перших листів з «вільної Європи» і взагалі припинився. Розпочалася широка акція примусового вивезення німецьких установ у зайнятих районах, до якої тісно залучались і органи місцевого управління.

Після запровадження нацистським керівництвом у березні 1942 р. посади Головного уповноваженого з використання робочої сили і призначення на неї Фріца Заукеля масштаби роботи вербувальних комісій значно збільшилися. У своїй телеграмі від 31 березня 1942 р. до рейхскомісарів східних окупованих областей він писав: «Прошу вас форсувати вербування, за яке ви відповідаєте разом з комісіями, всіма доступними засобами, включаючи

суворе застосування принципу примусової праці з тим, щоб у найкоротший строк потроїти кількість завербованих» [12].

Навесні 1942 р. хвиля вербування в рейх охопила і сільську місцевість. «Так прийшла весна 1942 року. Прийшов наказ набирати робочу силу до Німеччини,– розповідає очевидець із с. Глибоке Бориспільського району Київської області.– Старості коменданту та його прибічникам ніколи, треба знайти ворогів, щоб не залишити нікого в селі. Були складені списки і розіслані повідомлення, в яких говорилося: "Ви повинні виїхати до Німеччини на побудову нової Європи". На село ніби хмара насунула. Великий жах найшов на людей... Втечеш ти – сім'я постраждa. Та ось почали бігати поліцаї і силоміць загонити до старостату. Плачучи ішли дівчата, хлопці. Тужили ніби за мертвими матері, сестри, рідні» [13].

Весняно-літня кампанія депортації робітників до Німеччини була настільки успішною, що вже 24 липня 1942 р. Ф. Заукель рапортував про доставку в рейх 1,6 млн іноземних робітників, з яких 108 тисяч було з Галичини і близько 1 млн з інших окупованих територій Радянського Союзу [14]. Причому Україна і надалі залишалася найбільшим постачальником робочої сили до Німеччини. Так, у червні 1942 р. через виснаження резервів робочої сили та загрозу партизанського руху фактично припинили свою роботу вербувальні комісії в північних та центральних районах Росії і Білорусі, зосередивши свою діяльність у вузькій прифронтовій зоні. З України ж продовжував надходити транспорт з цивільними робітниками та військовополоненими. 9 липня 1942 р. у Чернігові відбулися показові урочистості на честь відправки 350-тисячного робітника до Німеччини з оперативної зони групи армій «Південь».

Транспортування робітників з України відбувалося в такий самий брутальний спосіб, як і вербування. Людей перевозили в закритих неопалюваних товарних вагонах без будь-яких зручностей. Природні потреби доводилося справляти просто у вагоні або під час нечастих зупинок серед поля. Не завжди забезпечували водою і продуктами, не кажучи вже про гаряче харчування. Це при тому, що робітники перебували в дорозі від 10 днів до місяця. Після прибуття до пункту призначення відбувався розподіл на роботу, який більше нагадував продаж рабів. Робітник не мав права впливати ні на вибір місця роботи, ні виду діяльності.

Осінь 1942 р. позначилася новою «програмою Ф. Заукеля», в якій, зокрема, планувалося доставити в рейх 200 тисяч українських жінок віком від 15 до 35 років для роботи у домашньому господарстві. У жовтні 1942 р. почалося полювання на нову потенційну робочу силу – учнів і студентів. Розпорядженням рейхскомісара Е. Коха в Україні було закрито всі середні школи та вищі навчальні заклади [15]. Люди вдавалися до різноманітних вигадок, аби тільки бути «невиліковно» хворими; іноді завдавали собі непоправних каліцтв. Переховувалися, тікали з таборів та поїздів. Використовували всі засоби, аби не їхати.

1943 р. розпочався для жителів України новою акцією – тепер уже мобілізації працездатних 1923–1925 р. народження [16]. Про добровільність навіть у пропагандистських оголошеннях не було й мови. Тепер це був обов'язок. «Українці! Тотальна війна проти більшовиків вимагає мобілізації всіх сил. ...Німецький солдат не щкодує свого життя. Але він вимагає від української молоді, щоб вона зайняла безклопоту цілком надійне робоче місце, яке залишив німецький солдат у Німеччині» [17]. Суть цього документа яскраво де-

монструє приписка олівцем на звороті розпорядження Хорольської райуправи старості с. Павлівка: «Мобілізація проходитиме чоловіків та жінок, ніякі причини не беруться до уваги, ні вагітність, ні малі діти» [18]. Масова «евакуація із зони бойових дій» під час відступу німецької армії восени 1943 р. також набула характеру поголовного постачання робочої сили до рейху.

Перші положення щодо «використання праці росіян» у Німеччині було сформульовано у директиві Г. Герінга від 7 листопада 1941 р. [19] Універсальний же розпорядок життя «східних робітників» визначав наказ рейхсфюрера СС и начальника німецької поліції Г. Гіммлера від 20 лютого 1942 р. Зокрема, сам термін «остарбайтер» – «східний робітник», який застосовувався до цивільних робітників зі «старих радянських областей», був уперше вжитий саме в цьому наказі [20]. Остарбайтерів належало суворо ізолювати і від німецького населення, і від інших іноземних робітників, і від власних земляків-військовополонених, використовувати на виробництві виключно великими групами, у сільському господарстві – тільки на великих підприємствах. Утримувати «східних робітників» повинні були в огороджених таборах під суворою охороною. Залишати табір можна було виключно для потреб виробництва, весь вільний час передбачалося перебувати в таборі, і лише як нагорода – можливість прогулянки в межах місцевої поліцейської дільниці. Обов'язковим було постійне носіння знаку «OST» на верхньому одязі. Передбачалося залучення до співпраці посередників з числа примусових робітників і табірних старост. Заборонялося задоволення духовних потреб.

Такою ж дискримінаційною була й заробітна платня. Ще у директиві Г. Герінга планувалося цивільним робітникам з СРСР платити символічні «кишенькові» гроші. 20 січня 1942 р. було введено податок на «східних робітників» (Ostarbeitersteuer), який вираховували із зарплати самого остарбайтера. Указом від 9 лютого 1942 р. було врегульовано основні питання оплати праці, передбачалося вираховувати із зарплати робітника ще й 1,5 рейхсмарки в день на харчування та проживання, крім того, існували ще регулярні або періодичні відрахування на одяг, взуття, навіть за транспортування на роботу. Указ міністра праці від 4 березня 1942 р. унормував і питання страхування: підприємець зобов'язаний був виплачувати в місцеві чи лікарняні каси по 4 рейхсмарки щомісяця за кожного робітника [21]. У результаті середньостатистичному остарбайтеру, за підрахунками російського дослідника П. Поляна, залишалося від 1–2 до 3–5 марок щотижня. Ті робітники, які працювали в сільському чи домашньому господарстві, жодного пфеніга не отримували.

Таким чином, якщо брати до уваги мізерну заробітну платню, утримання у бараках за колючим дротом під охороною, життя остарбайтера майже неможливо відрізнити від становища радянського військовополоненого. Основною домінантою наказу Г. Гіммлера від 20 лютого 1942 р. був постійний нагляд та контроль за «східними робітниками», а також система штрафних санкцій аж до смертної кари. Наприклад, за статеві контакти з німецькою жінкою – смертна кара для партнера і концтабір для партнерки.

Впродовж війни окремі положення правового статусу «східних робітників» під тиском воєнних обставин, скарг роботодавців і протестів самих робітників дещо змінювалися. Особливо відчутні зміни відбулися після поразки німецької армії під Сталінградом. Розпорядженням ГБА* від 13 листопада 1943 р. було дозволено остарбайтерам виходити за межі табору з доз-

* ГБА – від німецького GBA (der Generalbevollmächtigter für den Arbeitseinsatz) – Генеральний уповноважений з використання робочої сили, посаду якого обіймав Ф. Заукель.

волу керівництва [22]. Остаточно у питаннях оплати праці, умовах утримання остарбайтерів офіційно прирівняли до інших іноземних робітників у березні 1944 р. [23], хоча практичного втілення це розпорядження не дістало.

Водночас слід враховувати, що жителі України у нацистській Німеччині підпадали під різні категорії іноземних робітників, і, відповідно, їхні умови життя та праці дещо відрізнялися. Українці з Галичини, колишніх земель Австрійської імперії, які до 1939 р. не входили до Радянського Союзу, мали офіційний статус українців, що, у свою чергу, давало можливість: вільно, без охорони пересуватися в межах населеного пункту, не носити розпізнавальні знаки на верхньому одязі, листуватися з рідними без обмежень та цензури, отримувати допомогу громадських організацій, відвідувати церкву, мати кращі умови проживання та харчування. Проте загалом ставлення до робітників із Західної України було так само жорстоким і дискримінаційним, як і до радянських українців.

Шанси на виживання залежали значною мірою від того, куди робітник потрапив працювати: на державне виробництво, де умови праці та побуту були найважчі, чи до сільського господаря, де легше було прохарчуватися. Приблизно третина робітників з колишнього Радянського Союзу, за підрахунками німецьких дослідників, працювала в сільському господарстві, 8,3 % використовували у видобувній промисловості, ще 29,2 % – на металургійних підприємствах, 3,7 – у хімічній промисловості, 3,6 % – на будівництві [24]. Іноземні робітники використовувалися не лише на великому виробництві, вони були скрізь – від сільської родини до невеликої слюсарної майстерні на 6 робітників. У сім'ях німецьких городян також масово працювали остарбайтери, оскільки служниця з України чи Росії значно дешевше обходилася родинному бюджету.

Саме дуже молоді остарбайтерки (на початок депортації багатьом навіть не виповнився 21 рік) з 1943 р. були найбільш затребуваною робочою силою на промислових підприємствах рейху, оскільки їхня продуктивність була дуже високою, а зарплатня – найнижчою. На відміну від їхніх колег-чоловіків, жінки були слухнянішими, і німецькі органи влади не боялися їхнього опору. Крім того, вони були часто беззахисні перед сексуальними переслідуваннями керівників табору та інших німецьких начальників, так само як і своїх земляків. Таким чином, остарбайкерки зазнавали подвійного гніту і як радянські примусові робітниці, і як жінки.

Безперечно, нестерпні умови існування, погане харчування, тяжка праця викликали протест у примусових робітників з України. Він виявлявся не тільки у різноманітних формах «трудової недбалості», дрібних порушеннях правил поведінки, а навіть у стихійних виступах, відмовах працювати, протестах проти неналежного харчування, а найчастіше – у втечах. Німецькі посадовці відзначали велику кількість втеч ще під час перевезення цивільних робітників з України. На території Німеччини, за даними німецького дослідника Ульріха Герберта, починаючи з 1943 р. щомісяця втікало близько 45 тисяч іноземних робітників, майже 500 тисяч за рік, більше половини яких становили остарбайтери [25]. Шлях більшості втікачів-остарбайтерів закінчувався у тюрмах, штрафних та концентраційних таборах. Траплялися й унікальні випадки, коли окремим сміливцям вдавалося повернутися на Батьківщину. Найчастіше ж (особливо починаючи з 1944 р.) цілком реально було поміняти табір, підприємство або місто, перебратися до бауера.

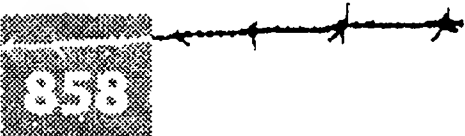

Весна 1945 р. принесла довгоочікувану перемогу й волю. Проте цю радість нерідко затьмарювала зустріч з визволителями. Всі колишні невільники, які забажали повернутися додому, пройшли принизливу процедуру перевірки у фільтраційних таборах. Здорових чоловіків одразу ж мобілізували до армії або трудових батальйонів, багатьох жінок використовували без будь-якої оплати на демонтажі й вивезенні з Німеччини обладнання й матеріалів, що відправлялися за репарацією до Радянського Союзу.

На жаль, тривалий час у вітчизняних наукових дослідженнях темі примусової праці наших співвітчизників у рейху не приділяли належної уваги, вона не перебувала у центрі суспільних дискусій радянського суспільства. І це зрозуміло, адже трагічна доля невільників XX століття не вписувалась у загальну концепцію «всенародної боротьби з ворогом у Великій Вітчизняній війні».

---

[1] Безсмертя. Книга пам'яті України. 1941–1945 / Гол. ред. колегія (голова І. О. Герасимов, заст. голови І. Т. Муковський, П. П. Панченко, відп. секретар Р. Г. Вишневський).– К.: Пошуково-видавниче агенство «Книга пам'яті України», 2000.– С. 216.

[2] *Herbert Ulrich.* Sowjetische Zivilarbeiter und Kriegsgefangene zur Zwangsarbeit in Deutschland, 1941–1945 // «Fliege, mein Briefchen, von Westen nach Osten...»: Auszüge aus Briefen russischer, ukrainischer und weißrussischer Zwangsarbeiterinnen und Zwangsarbeiter 1942–1944 / *Bella E. Cistova ; Kirill V. Cistov* (Hrsg.).–Bern; Berlin; Frankfürt a. M.; New York; Paris; Wien: Lang, 1998 (Studien zur Volksliedforschung ; Bd. 18).– S. 71.

[3] Німецько-фашистський окупаційний режим на Україні: Збірник документів і матеріалів.– К., 1963.– С. 50–52.

[4] Там само.– С. 27–29.

[5] Львівські вісті.– 1941.– 8 листопада.

[6] Німецько-фашистський окупаційний режим на Україні.– С. 57–58.

[7] Там само.– С. 146.

[8] Нове Українське слово.– К., 1942.– 20 січня.

[9] ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 2, спр. 78, арк. 1–52.

[10] *Полян П.* Жертвы двух диктатур. Остарбайтеры и военнопленные в Третьем рейхе и их репатриация.– М., 1996.– С. 82.

[11] *Herbert Ulrich.* Fremdarbeiter: Politik und Praxis des «Ausländer-Einsatzes» in der Kriegswirtschaft des Dritten Reiches.– Bonn: Dietz, 1999.– S. 183.

[12] ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 2, спр. 6, арк. 1–3.

[13] ДА Київської області, ф. Р-4758., оп. 2, спр. 6, арк. 21–22.

[14] *Полян П.* Указ. соч.– С. 88.

[15] Німецько-фашистський окупаційний режим на Україні.– С. 168–169.

[16] ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 2, спр. 185, арк. 4.

[17] Там само, спр. 7, арк. 9.

[18] Там само, спр. 133, арк. 44зв.

[19] Німецько-фашистський окупаційний режим на Україні.– С. 50–52.

[20] *Herbert Ulrich.* Fremdarbeiter...– S. 179.

[21] *Полян П. М.* Указ. соч.– С. 93.

[22] *Herbert Ulrich.* Fremdarbeiter...– S. 310.

[23] Розпорядження міністра оборони від 25 березня 1944 р. та ГБА від 26 березня 1944 р. Див.: *Полян П. М.* Указ. соч.– С. 99.

[24] *Herbert Ulrich.* Fremdarbeiter...– S. 315.

[25] Ibid.– S. 360.

Кашеварова Н.

Документи Оперативного штабу рейхсляйтера Розенберга як джерело з історії вивчення нацистами окупованих східних територій (1941–1944)

Оперативний штаб рейхсляйтера Розенберга (далі – ERR) був утворений у червні 1940 р. за дорученням фюрера на основі наказу керівника Верховного командування вермахту з метою вивезення з території окупованих західноєвропейських країн різних культурних цінностей. Він був заснований як самостійна організація при окремому відомстві, що мало назву «Уповноважений фюрера у справі нагляду за загальним духовним і ідейним навчанням та вихованням у партії» [1], а через нього – фактично при зовнішньополітичному відомстві Націонал-соціалістичної робітничої партії Німеччини (НСДАП). На чолі обох відомств перебував Альфред Розенберг (1893–1946), прибалтійський німець за походженням. Народився він у м. Ревелі (сучасний Таллінн), навчався у Вищій технічній школі у Москві, де отримав спеціальність архітектора, а до Німеччини приїхав у 1918 р. З 1933 р. очолив зовнішньополітичне відомство НСДАП, з 1934 р. він – уповноважений фюрера у справі нагляду за загальним духовним і ідейним навчанням та вихованням у партії [2]. Повноваження рейхсляйтера Розенберга на окупованих територіях Заходу визначалися наказами керівництва Верховного командування вермахту. Після окупації у першій половині 1940 р. території Бельгії, Голландії, Люксембургу та Франції Розенбергу доручалося досліджувати місцеві державні бібліотеки та архіви на предмет виявлення цінних для Німеччини матеріалів, видань та документів, канцелярії вищих церковних установ та лож (орієнтованих проти Німеччини) з правом конфіскації цих матеріалів [3]. На початку окупації значних територій Східної Європи – частини України, Білорусі, Росії – було створено Рейхсміністерство окупованих східних областей на чолі з Розенбергом, а першопочаткову назву штабу «Оперативний штаб рейхсляйтера Розенберга для окупованих західних областей та Нідерландів» замінено на нову назву – «Оперативний штаб рейхсляйтера Розенберга для окупованих областей».

ERR складався з Управління штабу, що мало при собі кілька відділів та розташовувалось у Берліні. Головою його спочатку було призначено Георга Еберта, а з 20 серпня 1941 р.– Герхарда Утікаля [4]. Керівництво ERR здійснювалося через рейхсканцелярію. Безпосередньо на місцях політику штабу втілювали у життя спеціальні робочі групи, зондерштаби та інші підрозділи. Протягом війни на окупованих територіях діяло 6–7 головних робочих груп, з яких 3 головні робочі групи – України, Остланду [5] (контролювали територію Литви, Латвії, Естонії, Білорусі та деякі північно-західні й західні області Росії) та Центру. Головна робоча група України також мала у своєму складі

кілька робочих груп, що діяли на окупованій території України – Західної, Південної, Східної України та Криму, що протягом війни переформовувалися, змінювали назву залежно від дислокації [6]. При них також діяли різні групи та підрозділи, серед яких слід виділити так звані зондерштаби, яких загалом протягом війни існувало 15, серед них – науки, прадавньої історії, фольклористики, образотворчого мистецтва, світоглядної інформації, бібліотек, архівів тощо [7]. Детальніше про структуру Оперативного штабу, склад робочих груп, зондерштабів та їх конкретні заходи щодо здійснення завдань ERR в Україні див. статті Т. М. Себти, Н. І. Малолєтової, Л. А. Дубровіної [8].

Загальна кількість документів, що слугують джерелом для сучасних дослідників при вивченні проблематики питання проведення Оперативним штабом багатопланової дослідницької діяльності, є досить великою і різноманітною. Це службові інструкції, накази, вказівки, розпорядження керівництва ERR та його підрозділів, різноманітні звіти, дослідницькі роботи – аналітичні розробки та інформаційні довідки, окремі самостійні переліки тем як уже виконаних, так і тих, що лише пропонувалися для вивчення, списки вже затвержених тем, листування між Управлінням ERR та відділами штабу, зондерштабами про підзвітність та контроль при виконанні таких робіт тощо, повідомлення про надсилання або отримання виконаної роботи – у багатьох випадках замість самої праці серед документації збереглися так звані супровідні листи із зазначенням теми, того, хто її досліджує, обробляє, відділу штабу, зондерштабу, установи, іноді списки літератури, необхідної для написання праці. Всі вони ілюструють повноваження штабу, його завдання у сфері ідеології та пропаганди, питання про організацію пошукової та дослідницької роботи, її здійснення при ERR та його підрозділах на місцях і містяться у загальному масиві документів ERR, що утворився за роки діяльності Оперативного штабу на окупованих східних територіях. Значна частина цього масиву зберігається у Києві, в Центральному державному архіві вищих органів влади та управління України (ЦДАВО України), у фонді 3676 («Штаб імперського керівника Розенберга для окупованих східних областей»), деякі документи містяться у фонді 3674 («Штаб імперського керівника Розенберга для окупованих західних обласей та Нідерландів»). Інші дві великі частини архіву ERR зберігаються у Бундесархіві в Берліні (Німеччина) та Російському державному військовому архіві в Москві (Росія). Окремі документи містяться у різних архівосховищах різних країн світу: у Франції, Голландії, США. Частина документів ERR у ЦДАВО України зберігається в замікрофільмованому вигляді у складі документів інших німецько-фашистських окупаційних установ – у колекції мікрофільмів КМФ-8. Це переважно документи берлінської частини архіву ERR [9].

Відомий наказ Гітлера від 1 березня 1942 р. визначив такі повноваження ERR та рейхсляйтера Розенберга: «ERR має право досліджувати бібліотеки, архіви, ложі та інші ідеологічні й культурні установи будь-якого роду на предмет наявності відповідних матеріалів та конфісковувати його для ідейних завдань НСДАП і подальшої науково-дослідницької роботи Вищої школи» [10]. На основі цього наказу було вироблено більш конкретні напрями діяльності ERR, підпорядковані загальній ідеологічній концепції діяльності штабу, а саме збиранню відповідних матеріалів: книжок, архівних документів, періодичних видань, платівок, фільмів тощо, їх упорядкування та уможливлення користування ними, знищення тих матеріалів, що не були використані штабом та могли б стати в пригоді противникам націонал-соціалізму [11]. Оскільки

одним із завдань було вищезазначене збирання матеріалів стосовно «ідейних противників націонал-соціалізму» – більшовизму, іудаїзму, масонства, то особливе місце серед завдань ERR посідала так звана ідеологічна боротьба. Під такою назвою вбачалося проведення різноманітних досліджень, у тому числі збір матеріалів, їх обробка, аналіз змісту та створення внаслідок цього різних інформаційних довідок з питань більшовизму, а паралельно також масонства й іудаїзму (єврейства), оскільки на переконання націонал-соціалістів впливові представники більшовицької верхівки в центрі й на місцях, деякі політичні й суспільні лідери в СРСР були єврейського походження (нацисти використовували термін «єврейський більшовизм»).

На практиці це означало не лише вивчення більшовицької ідеології як феномену, політичної течії, умов для її зародження, виникнення, становлення і розвитку, її ідеологічних засад та впливу на маси, а й безпосередньо дослідження своєрідного «більшовицького експерименту» в такій окремо взятій великій і неоднорідній державі, як Радянський Союз. Цікавили німецьких дослідників і інші політичні течії, в тому числі ті внутрішні політичні течії у більшовизмі, які керівництво ВКП(б) зараховувало до опозиційних. Це набувало особливого значення та змісту у світлі нацистської концепції про перевагу націонал-соціалістичної доктрини над **ідеологіями інших країн**. Такі дослідження були вкрай важливими і для іншої справи – вони сприяли підготовці й проведенню широкомасштабної нацистської пропаганди проти більшовицького режиму шляхом викриття недоліків його політики в усіх сферах життя, його злочинів, скоєних проти радянських громадян, а також критики самих ідеологічних засад, що були покладені в основу радянської держави. Зрозуміло, що такі дослідження також були корисними нацистській пропаганді.

Відомо також, що у своїй діяльності німецькі окупанти прикривалися одним з офіційних тверджень, що війна проти СРСР є не стільки війною проти різних народів, що його населяють, скільки війною проти більшовизму, який не лише підкорив ці численні народи тодішнього Радянського Союзу, а й загрожував Західній Європі. У керівній вказівці «Поводження з європейськими народами» (лютий 1943 р.) міністра пропаганди Геббельса, що була призначена для рейхсляйтерів та гауляйтерів, зазначалося, що націонал-соціалістична боротьба триває не за Німеччину, а, фактично, за всю Західну Європу, тому сила кожного з народів європейського континенту, і перш за все східноєвропейських народів, має постати у боротьбі проти «єврейського більшовизму». Таким чином, німецькі солдати виступали ніби своєрідними «захисниками» населення західноєвропейських країн, європейської культури, традицій від проникнення більшовизму та духовного знищення, які несли свободу населенню Східної Європи [12].

Завоювання в короткі строки значної частини СРСР, а саме України, Білорусі, частини Росії, а також прибалтійських республік, що були лише нещодавно залучені до сфери впливу Радянського Союзу, відкрило німецьким окупантам широкий доступ до ресурсів місцевих бібліотек, архівів та музеїв, а також фондів і особливо цінних колекцій науково-дослідних інститутів. Кількість вивезених в евакуацію або знищених на місці більшовиками під час їхнього поспішного відступу книжкових та архівних колекцій у відсотковому відношенні щодо загального обсягу фондів бібліотек та архівів була не дуже значною. Цей факт створював цілком сприятливі умови для ґрунтовного і всебічного вивчення цих територій, їх політичного, економічного, культур-

ного та суспільного життя. Але здійснити великообсяговий збір матеріалів та необхідної інформації, провести різноманітні дослідження власними силами було для ERR непросто, зважаючи на неоднорідну кількість службовців штабу на місцях (загалом понад півсотні осіб у Головній робочій групі України) [13]. Тому до такої роботи залучали не лише співробітників штабу, багато з яких були науковцями, а й представників місцевого населення країн окупованих східних територій – Росії, України, Білорусі, а також зарахованих до таких країн (тобто розташованих на схід від Німеччини) Литви, Латвії, Естонії, так званих місцевих співробітників.

Вони могли бути не лише професійними науковцями – співробітниками науково-дослідних, вищих навчальних закладів, викладачами інших навчальних установ – від загальноосвітніх шкіл до інститутів, – а й просто фахівцями у різних галузях знань, носіями найрізноманітніших професій, державними службовцями, котрі обізнані з механізмом здійснення державної влади, вузькими фаховими спеціалістами тощо. Не останню роль тут відігравав той факт, що такі місцеві співробітники були детально обізнані з особливостями більшовицької системи та повсякденного життя у Радянському Союзі, а отже, самі по собі виступали джерелом інформації.

В одному з документів, що наводить структуру та організацію ERR (ймовірно початку – середини 1944 р.), визначається приблизна кількість таких працівників – 3 тис. осіб: «...ERR уповноважив щонайменше близько 3 тис. російських, білоруських, українських, литовських, естонських і татарських професорів, інженерів, агрономів, статистиків, економістів, медиків, службовців міських та сільських управ, співробітників моторних та тракторних станцій і багатьох фахівців інших груп професій щодо дослідження певних сфер радянського життя», завдяки чому «картина радянської дійсності подається на основі... першопочаткової цілісності постановки питання» [14]. Хоча це лише умовна та приблизна цифра, достовірність якої важко перевірити, ми можемо собі уявити, якою масштабною була така пошуково-дослідницька та наукова робота. Всі ці науковці та спеціалісти мали створювати так звані розробки (Ausarbeitungen) – найрізноманітніші статті, огляди, довідки, навіть рецензії інформаційного, науково-довідкового характеру з усіх аспектів життя Радянського Союзу відповідно до ідеологічних завдань штабу та компетенції рейхсляйтера Розенберга, де, крім ідеології, фігурували ще наука і культура.

Після окупації значних територій нацисти планували встановити тут свою владу та організувати управління на тривалий час, тому вони значну увагу приділяли всебічному вивченню цих територій. Саме з цією метою вже на початку окупації території України представники робочих груп та зондерштабів паралельно з обстеженням бібліотек, архівів та музеїв почали розгортати спочатку пошукову, а потім і цілеспрямовану науково-дослідну діяльність. Але, враховуючи те, що у 1941–1942 рр. першочерговим та пріоритетним завданням було обстеження бібліотек, архівів та музеїв, відбір та вилучення необхідної літератури, масштабніша системна дослідницька діяльність штабу розгорнулась у 1943–1944 рр. і тривала також у Ратиборі (пол. Racibórz).

Саме у Ратибор було вивезено книги і періодику з Києва для Східної бібліотеки Розенберга, а з другої половини 1943 р. там діяли різні відділи та підрозділи ERR, починаючи з відділу обліку та відбору (II c) Управління Штабу [15]. У 1944 р. на їх базі в Ратиборі фактично діяв великий дослідний центр.

Відповідно до головних завдань ERR, а саме роботи з окремими бібліотеками, бібліотеками науково-дослідних інститутів, навчальних, культурних установ, архівами, музеями на предмет їх огляду та вилучення різноманітних матеріалів і документів, ці основні ідейні принципи діяльності ERR виразно спостерігаються при комплектуванні Східної бібліотеки Розенберга, а також Центральної бібліотеки Вищої школи, що було одним з основоположних напрямів роботи штабу, а не лише при визначенні та підборі тем для пошукових та наукових досліджень. Тут своєрідною ілюстрацією може виступати «Пам'ятка стосовно політики поповнення Центральної бібліотеки Вищої школи» від 19 грудня 1941 р. За нею основними напрямами, за якими проводиться політика комплектування Центральної бібліотеки, є «германо-німецька безперервна присутність з її укорінюванням в індо-германо-арійському просторі», а також, відповідно, «її форми виникнення, вплив, зіткнення зі спорідненими та чужорідними народностями». Відповідно до них, основна увага, наскільки це було необхідно для дослідження спадкоємності та расової теорії, приділялася біології та антропології, прадавній історії з допоміжними науками (палеоботаніка, палеозоологія), зоології і ботаніці, історії та археології (особливо німецькій історії з суміжними та допоміжними науками: генеалогією, геральдикою, геополітикою, вивченням етнічних німців, соціальною історією і народним господарством), індогерманістиці, у тому числі іранології та індології, германознавству, германістиці, порівняльному мовознавству. Серед інших: германське право, в тому числі німецьке давнє право, релігієзнавство, політика церкви, націонал-соціалізм та ворожі йому ідеології і держави, їх носії, загальне наукознавство, медицина, географія з її різнобічними точками зіткнення з історією, історією господарства, народознавства, картографією, науки про державу та право, воєнна наука [16].

Це чітко корелюється з цілим напрямом у проведенні дослідницьких робіт при штабі в рамках ідеологічних завдань. Окремо слід підкреслити роль у цьому процесі співробітників зондерштабів. Вони, маючи головним завданням в рамках ERR збір, збереження та обробку матеріалів у сфері своїх повноважень (наука, фольклористика, прадавня історія, світоглядна інформація тощо), змушені були дотримуватися у своїй роботі наукових засад. Зокрема, значна пошукова та науково-дослідницька робота проводилася при зондерштабі «Наука». У пам'ятці для співробітників цього зондерштабу від 14 січня 1942 р. підкреслювалося, що зондерштаб «Наука» «охоплює всі наукові галузі, за винятком прадавньої та давньої історії, фольклористики, мистецтвознавчих наук та музики включно. Ці галузі входять до сфери діяльності інших зондерштабів... До науково-політичних та наукових завдань належать, перш за все: а) вилучення зібрань наукових установ усіх видів (вищі навчальні заклади, академії, інститути, наукові бібліотеки і музеї, освітні заклади для робітників та самостійні робітничі факультети... наукові товариства й об'єднання, у тому числі студентські об'єднання), проведення можливих, відповідно необхідних заходів щодо організації використання; б) особливе забезпечення всіх наукових установ, підтримка яких становить інтерес для німецької військової економіки та утримання військ, цивільного управління та місцевого населення. Це особливо стосується всіх наукових установ у галузі медицини, ветеринарії, сільського господарства, лісового господарства і техніки; в) збереження, відбір та використання наукових матеріалів» тощо [17].

Сфера діяльності зондерштабу «Прадавня історія» охоплювала прадавню, давню історію та археологію, у тому числі ранні археологічні культури

країн, а на місцях – областей, де перебували служби ERR. Діяльність зондерштабу «Прадавня історія» в рамках цього завдання також мала слугувати захисту в умовах війни різних пам'яток, у тому числі пам'яток архітектури в музеях, наукових інститутах та окремих зібраннях (колекціях), що перебували в небезпеці, зібранню відповідних книг, журналів, зображувального матеріалу та подібних речей будь-якого роду, їх одночасному використанню і дослідженню для потреб вищої школи [18]. Велику та дуже цікаву групу документів становлять аналітичні записки і розробки. Отже, у другій частині статті ми в загальних рисах висвітлимо основні напрями практичних досліджень.

У самій дослідницькій роботі, яку проводив ERR, можна виділити кілька основних напрямів. Одними з пріоритетних напрямів досліджень були більшовицька ідеологія (її ідеологічні засади, вплив на маси, Радянський Союз як більшовицька держава), масонство, іудаїзм, різні політичні течії (не в останню чергу щоб довести перевагу націонал-соціалістичної доктрини над державними ідеологіями інших країн). Рейхскомісар України гауляйтер Еріх Кох на з'їзді членів Націонал-соціалістичної партії Німеччини у Києві 5 березня 1943 р. зазначав у своєму виступі: «...ми звільнили ці землі від більшовизму [19]. Тут ще ніколи не було так добре, як під нашим управлінням. Хто говорить щось інше, той бреше або є невігласом. Ми прийшли сюди не для того, щоб роздавати манну небесну, ми прийшли не для того, щоб купити духмяний фіміам, ми прийшли, щоб створити передумови для перемоги над більшовизмом» [20]. Узагальнене бачення цієї проблеми, яке визначає пріоритетну необхідність проведення відповідних наукових досліджень, можна знайти в циркулярі № 24/43 ГРГУ від 22 липня 1943 р. про результати спільного засідання у Мінську представників головних робочих груп окупованих східних територій. Результати обговорень було сформульовано в кількох тезах, серед яких були такі: «Наші знання про більшовизм є недостатніми». Ймовірно, це відбулося внаслідок того, що «в період після 1933 р. було відсутнє духовно-ідеологічне протистояння з марксизмом загалом, а особливо – з більшовизмом...» З початком війни «ми недооцінили військово-державний апарат, економічний потенціал, стратегічні вміння нашого більшовицького противника. Але тоді ми все ще мало знали про ідеологічні основи більшовизму, про методи його керівництва людьми, про зміни духовної сутності його народів під впливом більшовизму та про проникнення сукупності ідей більшовизму в повсякденне життя... Тому ERR бачить своїм завданням збирання матеріалів для цього ідейного протистояння... для дослідження ідейної структури більшовизму та забезпечення цим матеріалом усіх, хто має відношення до проведення цих досліджень... у тому числі співробітників служб рейхсляйтера Розенберга» [21].

Паралельно активно вивчалися природно-ресурсні, економічні, соціальні, культурні можливості окупованих східних територій, їх населення передусім для кращої організації та налагодження всебічної експлуатації цих територій. Боротьба проти більшовизму велася на різних рівнях, тому планувалося навіть звернутися до обробки антибільшовицькою пропагандою неросійських народів у складі СРСР та їх використання у цій боротьбі, в основному шляхом підтримки у таких народів власних національних почуттів. Наприклад, у «Правилах щодо поводження з українцями» та у «Напрямах ведення пропаганди в Україні» (від Рейхсміністерства окупованих східних областей) зазначалося, що слід розвивати знання місцевого населення про власну історію та її відомих діячів, підкреслювати злочини щодо україн-

ського народу, скоєні більшовицьким режимом, та їх наслідки, зокрема такі, як голодомор 1932–1933 рр [22]. Тому активно досліджувалась історія цих народів, їх походження, національна політика в СРСР.

У рамках цього великого комплексу досліджень можна виділити ще кілька напрямів, за якими спочатку відбирався необхідний матеріал, на основі якого вже готувались окремі роботи [23].

Оскільки в СРСР, як і в нацистській Німеччині, в основі державного режиму перебувала диктатура тоталітарного типу [24], то одним з перших завдань дослідження нацистських окупантів було вивчення більшовицької ідеології як цілої системи, «ідейного ворога націонал-соціалізму» в світлі непримиренного конфлікту націонал-соціалізму та комунізму. На перше місце для досліджень було винесено партійно-державну структуру, ідеологічну систему (її основні засади, ідеї, методи, вплив на маси, пропагандистську роботу тощо), а також традиційні цінності. Серед таких основних ідей більшовицького вчення пріоритет надавався ідеї світової революції, як вона подавалась у творах провідних радянських пропагандистів та політиків, твердження про «диктатуру пролетаріату» тощо. Враховуючи вищезазначене, активно вивчалися методи більшовицького керівництва людьми – це ідеологічна підготовка та «обробка», методи і засоби, які при цьому використовувалися, у тому числі фактичне втручання держави в усі сфери життя своїх громадян (публічну, культурну, приватну).

Окремо вивчалися біографії радянських лідерів, зокрема Леніна, Сталіна, Вишинського [25], Ворошилова [26], Тимошенка, Калініна та ін. Серед тем можна зустріти такі: «Сталін за легендою та в дійсності» (у різних варіантах), [27] «Чи мав Ленін російське походження?» [28], біографія Миколи Булганіна (заступника голови Ради народних комісарів) [29], «Носії більшовицького керівництва» [30], «Методи керівництва людьми», «Світовий більшовизм»; діяльність ДПУ (Державного політичного управління) [31], політика Сталіна 1930-х рр., спрямована на усунення можливої опозиції; «Період чистки у Радянському Союзі протягом 1937/1938 рр. та її психологічний підтекст» проф. Штепи [32], внутрішнє протистояння радянських політиків між собою, а у сфері ідеології та контролю – навіть цілі і завдання політичних відділів машинно-тракторних станцій та радгоспів [33].

Можливість здійснення більшовиками світової революції розглядалася нацистами в світлі питання про так зване прагнення єврейства до світового панування, що мало бути реалізоване через внутрішні революції у країнах та за допомогою радянської держави. Ця тема тісно перепліталася зі збиранням матеріалів про становище представників єврейського народу (за походженням) у радянській державі та партії. Нацисти вважали євреїв ідейними носіями більшовизму, тому збирали свідчення діяльності євреїв в усіх вирішальних сферах політичного та суспільного життя, зокрема досліджувалися комуністичні єврейські організації в Радянському Союзі [34], життя радянських євреїв [35], порівнювалося становище євреїв у царській Росії та в СРСР (єврейське населення в цілому, єврейська молодь) [36], їх місце та роль у світовій історії [37] (стародавній Схід і євреї, Рим і євреї, Америка та євреї, євреї у суспільному житті різних народів) [38], вплив єврейства як окремої групи та як складової (групи) у політиці, мистецтві, культурі [39], діяльність окремих єврейських діячів, таких як Ілля Еренбург [40]. Об'єктом для розгляду виступали і зовнішня політика СРСР, діяльність його офіційних та неофіційних представництв за кордоном [41], інші суспільно-політичні течії,

наприклад лібералізм у Західній Європі: «Лібералізм та Західна Європа» [42], у США [43] тощо.

Нацистів цікавив не лише досвід запровадження комунізму в такій державі, як СРСР, а й спроби запровадити аналогічні елементи більшовизму в інших країнах окупованих східних територій, зокрема в Литві, Латвії та Естонії, враховуючи те, що ці держави потрапили у сферу впливу СРСР порівняно недавно – у 1940 р. Тому досліджувалися, наприклад, такі теми, як «Більшовизація Остланду як приклад» [44], «Більшовизація литовської армії» [45], більшовицька пропаганда проти окупації Німеччиною Естонії [46], «Давня історія Естонії» [47], «Культурне життя Латвії» [48], «Латвійське письменство на початку 1940-х рр.» [49], культурне життя в Плескау [50], кількість евреїв у державному апараті Латвії, єврейська преса у Латвії [51].

Актуальними були всі питання, пов'язані з формуванням у масовій свідомості людей патріотичних почуттів [52]. Одним з методів успішної підготовки ідеологічно витриманих громадян виступала школа, починаючи від початкової і закінчуючи вищими навчальними закладами. Тому велика увага приділялася питанням державного виховання та навчання в СРСР не лише через школу, піонерські організації, комсомол, а також через численні культурні, спортивні організації, гуртки за інтересами тощо. Внаслідок цих виховних заходів поступово мала бути сформована людина «нового», радянського типу, тому актуальним було питання про вплив такої цілеспрямованої політики держави на психологію своїх громадян, її трансформації [53]. Цій меті було підпорядковано освіту в Радянському Союзі, в тому числі й навчання вчителів [54], будівництво загальної школи [55], радянську психологію, етику і мораль [56].

Окрему велику групу досліджень було присвячено вивченню мілітаристських планів і прагнень СРСР, виробленню ним власних ідеологічних та практичних цілей у ймовірній війні поряд з цілеспрямованою підготовкою до війни як до її початку, так і в 1941–1943 рр.– нацисти зробили акцент на тому, що саме СРСР першим розвивав агресивні наміри щодо інших держав. Вважалося, що радянське керівництво систематично готувало своїх громадян до цієї війни, цим намірам заздалегідь була підпорядкована вся військова пропаганда та ідейна підготовка, що велася серед молоді через численні організації, серед бійців Червоної армії [57], особливо серед командирів різних рівнів [58] тощо. Наприклад, «Солдат Червоної армії в сфері вивчення теми "Психологічні проблеми війни на Сході"», як подавався образ радянського солдата у радянській пресі (здійснення радянської пропаганди) [59], дослідження фізичного і морального стану Червоної армії та Червоного флоту в Ленінграді до і під час війни [60], радянська партизанська та антирадянська партизанська діяльність за лінією радянського фронту [61], пропаганда проти Німеччини та Гітлера [62]. Досліджувалася військова підготовка студентів у вищих навчальних закладах, зокрема в колишньому Київському державному університеті [63], їхня політична діяльність.

Чільне місце серед досліджень СРСР як атеїстичної держави посідали наукові пошуки у сфері релігії, особливо політика більшовиків, спрямована на викорінення віри та православних традицій. Оскільки нацисти планували дозволити віруючим окупованих східних територій (а це на окупованій території України та Білорусі в переважній більшості були православні та греко-католики) повернутися до старих традицій, вони заохочували поширення релігійної літератури та відновлення храмів. Не останню роль відігравала

й та обставина, що таким чином німецькі окупанти сподівалися покращити ставлення місцевого віруючого населення до нової влади. Оперативний штаб, насамперед зондерштаб «Світоглядна інформація» та спеціальна служба релігії, збирав матеріали щодо становища церкви на окупованих східних територіях, відомості про церкви, храми та монастирі, зруйновані більшовиками, тощо [64]. Проводився порівняльний аналіз розвитку релігії та її особливостей у Німеччині та в Росії [65], вивчався стан досліджень щодо релігії в СРСР [66], боротьба проти релігії та церкви [67]. В рамках останньої теми збиралися всі матеріали про методи і масштаби ведення більшовицькою владою антирелігійної пропаганди в СРСР за різні роки [68], відомості про діяльність так званих безбожників [69], про теорію та практику ведення антирелігійної боротьби [70]. За часів більшовизму Києво-Печерську лавру було перетворено на музей «безбожників», де було створено експозиції історії релігії, релігійної та антирелігійної пропаганди, виставку революційного атеїзму, тому штаб збирав та вивчав всі матеріали, що мали стосунок до цього музею [71]. Окремо досліджувалася історія самої Києво-Печерської лаври, її роль у духовному та політичному житті [72]. У період окупації території України, зокрема у 1941–1942 рр., почалося відродження діяльності представників православної церкви, складалися списки священнослужителів, проводилися організаційні собори тощо [73].

Для тривалого та успішного управління населенням окупованих східних територій нацистам необхідно було мати у своєму розпорядженні всі доступні відомості про місцеве населення. Це передбачало вивчення історії Російської імперії (економіки, національної політики, колоніальної політики [74], культури, таких явищ, як царський панславизм [75] та російський месіанізм [76]), а також тих змін, що відбулись у психології місцевих народів унаслідок запровадження і панування більшовицької ідеології протягом багатьох років, пролетаризації, наслідки цього для традиційної культури народів СРСР, зокрема української, білоруської тощо [77]. Це перший напрям досліджень щодо народів окупованих східних територій.

Другий значний напрям досліджень, що простежується за документами фонду Розенберга,– це історія етнічних німців східних територій, їхнє становище в Радянському Союзі, питання німецької колонізації Східної Європи. Для нацистів ці дослідження були особливо актуальними, бо вони також були вкрай важливими для обґрунтування так званої безперервної германо-німецької присутності на цих територіях. Велику роль у постачанні матеріалу та в сприянні такій науковій роботі відігравав зондерштаб «Фольклористика».

Багато документів ГРГУ та зондерштабу «Фольклористика», що торкаються етнічного складу східноєвропейських народів, присвячено українському народові. Вивчалася як його етнічна історія, характерні особливості, що відрізняють його від сусідніх слов'янських народів, соціальна структура [78], так і взагалі расове питання на окупованих східних територіях, динаміка народонаселення, біологічна активність українців, співвідношення сільського і міського населення [79], а також вплив та наслідки кількох десятиліть панування більшовизму [80], національна політика в Україні [81], вплив радянського панування на українську та російську народну психологію [82], на основі чого створювалися спеціальні аналітичні огляди [83].

Вивчалися й інші народи, що проживали на території України, зокрема кримські татари та караїми, їхнє походження, історія, духовна та матеріальна

культура, родинні та релігійні традиції [84]. Щодо ставлення до караїмів підкреслювалося: незважаючи на те, що вони перебувають під релігійним впливом іудаїзму, вони не ведуть своє походження від євреїв, а скоріше стоять ближче до тюркомовних народів [85].

Таким чином, документи Оперативного штабу рейхсляйтера Розенберга, що зберігаються у фонді 3676 («Штаб імперського керівника Розенберга для окупованих східних областей») ЦДАВО України, становлять багату джерельну базу для досліджень не лише політики щодо відбору та вивезення культурних цінностей, а саме зібрань бібліотек, архівів та музеїв, у межах офіційних повноважень ERR, а й масштабної науково-дослідної діяльності Оперативного штабу. Численні службові інструкції, накази, циркуляри та розпорядження Управління ERR, керівництва робочих груп, звіти їхніх керівників та співробітників, листування ERR з різноманітними науково-дослідними та освітніми установами Німеччини розкривають організаційні сторони процесу пошуку та збирання найрізноманітніших матеріалів з метою отримання повної інформації про досвід запровадження в усіх сферах життя населення Радянського Союзу політики більшовизму, економічний потенціал окупованих східних територій, їх історичний розвиток, населення тощо, а також процесу обробки цих матеріалів і написання на їх основі аналітично-інформаційних розробок, довідок та повноцінних наукових праць.

Документи ERR висвітлюють також питання про залучення до цієї праці як власне німецьких співробітників Оперативного штабу, різних німецьких вчених, так і представників місцевої інтелігенції окупованих східних територій, фахівців різних категорій та професій.

Представлені у фонді Оперативного штабу переліки тем, у рамках яких розроблялись окремі питання, та примірники окремих науково-дослідних праць визначають основні напрями подібних досліджень, переважно у сфері ідеології більшовизму, внутрішньої та зовнішньої політики радянського керівництва, багато уваги приділялося також економіці (в її межах – питанням індустріалізації та колективізації), культурі, релігії, психології, мистецтву, науці, в тому числі історії, етнології, філології, філософії, різним природознавчим наукам тощо, питанням етики і моралі, навіть особливостям повсякденного життя радянських громадян.

Важливим напрямом були дослідження історичних зв'язків цих окупованих східних територій з Німеччиною та німецьким народом, вивчення культурного впливу на підтримку офіційного твердження про «германо-німецьку безперервну присутність з її укорінюванням у індо-германо-арійському просторі» – це німецька колонізація території Росії та України, поширення тут у середньовіччі магдебурзького права, вплив германських державотворчих традицій на створення власних держав у народів Східної Європи тощо. В цілому слід зазначити, що науково-дослідна робота Оперативного штабу рейхсляйтера Розенберга є ще маловивченим аспектом його діяльності й потребує подальших ґрунтовних досліджень.

---

[1] *Себта Т. М.* Оперативний штаб рейхсляйтера Розенберга та його пробібліотечна діяльність в Україні: джерелознавчий аналіз // Бібліотеки Києва у період нацистської окупації Києва (1941–1943). Дослідження. Анотований покажчик. Публікація документів.– К., 2004.– С. 120.

[2] Там само.– С. 139.

[3] ЦДАВО України, ф. 3206, оп. 5, спр. 4, арк. 177.

[4] Герхард Утікаль (1912 р. н., 1931 р. вступив у НСДАП, 1932 – у «СА» (штурмові загони), з 1936 р.– при відомстві Розенберга. У 1937 р. Утікаль призначений керівником відділу імперської служби підтримки німецької літератури, у 1940 р. він став співробітником Управління ОРР у Парижі. Див.: Verschleppt und Verschollen: eine Dokumentation deutscher, sowjetischer und amerikanischer Akten zum NS-Kunstraub in der Sowjetunion (1941–1948) / Hrsg. v. W. Eichwede, U. Hartung.– Bremen: Ed. Temmen, 2000.– S. 29.

[5] ЦДАВО України, ф. 3676, оп. 1, спр. 26а, арк. 260.

[6] Там само, спр. 52, арк. 60.

[7] Там само, спр. 26а, арк. 50–62, 131–140, 226–234.

[8] Див. статті цих авторів у виданні: Бібліотеки Києва у період нацистської окупації Києва (1941–1943). Дослідження. Анотований покажчик. Публікація документів.– К., 2004.– 812 с.

[9] Про історію походження фонду КМФ-8 та склад документів ОРР, що у ньому зберігаються, див.: *Кашеварова Н. Г.* Документи Рейхміністерства окупованих східних областей та Оперативного штабу Розенберга (1941–1944) з питань переміщення книжових культурних цінностей з колекції мікрофільмів в ЦДАВО України (КМФ-8) // Бібліотеки Києва у період нацистської окупації Києва (1941–1943). Дослідження. Анотований покажчик. Публікація документів.– К., 2004.– С. 149–169.

[10] ЦДАВО України, ф. 3676, оп. 1, спр. 26а, арк. 49.

[11] Там само, спр. 59, арк. 53–54.

[12] Там само, КМФ-8, оп. 1, спр. 279, р. 98, к. 298–302.

[13] *Себта Т. М.* Вказ. праця.– С. 121.

[14] ЦДАВО України, КМФ-8, оп. 1, спр. 279, р. 98, к. 1384.

[15] Т. Себта перекладає назву відділу II с «Erfassung und Sichtung» як «Відділ обліку та відбору», Н. Малолєтова – як «Відділ обліку та контролю». Див.: *Себта Т. М.* Вказ. праця.– С. 120.

[16] Опубліковано в: Бібліотеки Києва у період нацистської окупації Києва (1941–1943). Дослідження. Анотований покажчик. Публікація документів.– К., 2004.– С. 618–625.

[17] ЦДАВО України, ф. 3676, оп. 1, спр. 59, арк 84–86.

[18] Там само, арк. 344.

[19] Мається на увазі як власне окупована територія України, так і взагалі окуповані східні території.

[20] ЦДАВО України, ф. 3676, оп. 1, спр. 26 а, арк. 202.

[21] Там само, спр. 63, арк. 18–19.

[22] Там само, КМФ-8, оп. 1, спр. р. 98, к. 559–531, 552–553; р. 29, к. 263–266.

[23] Там само, спр. 63, арк. 82–93.

[24] Мається на увазі сталінська тоталітарна диктатура в СРСР, гітлерівська тоталітарна диктатура в Німеччині; тоталітаризм же як режим характеризується введенням у країні загального контролю правлячої еліти, у цьому випадку фактично одноосібної диктатури, над політичним, економічним, культурним життям суспільства, коли правляча партія стає частиною державного апарату.

[25] ЦДАВО України, ф. 3676, оп. 1, спр. 40, арк. 122–130.

[26] Там само, арк. 273.

[27] Там само, спр. 51, арк. 37–39; спр. 12, арк. 145–163.

[28] Там само, спр. 3а, арк. 42–49.

[29] Там само, спр. 40, арк. 269–272.

[30] Там само, спр. 51, арк. 37–39.

[31] ЦДАВО України, ф. 3676, оп. 1, спр. 27, арк. 16.

[32] Там само, арк. 149–150; *Іванов О. Ф., Романько В.* Науковці України під німецькою окупацією у світлі документів «Фонду Розенберга» // Вісн. Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Історія.– Вип. 65.– 2003.– С. 30–34.

[33] ЦДАВО України, ф. 3676, оп. 1, спр. 27, арк. 112.

[34] Там само, арк. 32.

[35] Там само, арк. 150.
[36] Там само, спр. 37, л. 1–30, 31–52 зв., 53–80.
[37] ЦДАВО України, ф. 3676, оп. 1, спр. 51, арк 75–85.
[38] Там само, спр. 44, арк. 42–45; спр. 22, арк. 144–145.
[39] Там само, спр. 12, арк. 118–144.
[40] Там само, спр. 40, арк. 255–268.
[41] Там само, спр. 12, арк. 46–78.
[42] Там само, спр. 51, арк. 37–39.
[43] Там само, спр. 10, арк. 18–26, 42–70.
[44] Там само, спр. 51, арк. 37–39.
[45] Там само, арк. 75–85.
[46] Там само, спр. 12, арк. 504–521.
[47] Там само, спр. 40, арк. 54.
[48] Там само, арк. 68–72.
[49] Там само, арк. 76–82.
[50] Там само, арк. 55–58.
[51] Там само, спр. 50а, арк. 3–5.
[52] Там само, спр. 61, арк. 9–10.
[53] Там само, спр. 69, арк. 1–6; спр. 51, арк. 75–85.
[54] Там само, спр. 42, арк. 127, 131.
[55] Там само, спр. 51, арк. 75–85.
[56] Там само, арк. 42, арк. 90.
[57] Там само, спр. 40, арк. 137–155, 172–176.
[58] Там само, спр. 42, арк. 37.
[59] Там само, спр. 7, арк. 2–19.
[60] Там само, спр. 42, арк. 83.
[61] Там само, спр. 12, арк. 157–263.
[62] Там само, спр. 27, арк. 305; спр. 40, арк. 12–15; спр. 12, арк. 359–365.
[63] Там само, спр. 27, арк. 18–19.
[64] Там само, спр. 51, арк. 47.
[65] Там само, спр. 40, арк. 83–89; спр. 12, арк. 276–289.
[66] Там само, спр. 18, арк. 51–52.
[67] Там само, спр. 26а, арк. 1–4, 13–14, 35–36, 121–127, 131–140, 187–202, 204–218, 244–274, 291–359.
[68] Там само, спр. 42, арк. 273–276; спр. 46а, арк. 111–112.
[69] Там само, спр. 42, арк. 281–281 зв.
[70] Там само, спр. 27, арк. 211.
[71] Там само, спр. 56.
[72] Там само, арк. 317–318.
[73] Там само, спр. 50, арк. 1–27.
[74] Там само, спр. 27, арк. 313.
[75] Там само, спр. 12, арк. 376–412.
[76] Там само, арк. 164–189.
[77] Там само, спр. 30, арк. 2, 34.
[78] Там само, спр. 42, арк. 191.
[79] Там само, спр. 36, арк. 1–10.
[80] Там само, спр. 42, арк. 12–15; спр. 33, арк. 187–258.
[81] ЦДАВО України, ф. 3676, оп. 1, спр. 42, арк. 44.
[82] Там само, спр. 33, арк. 115–187; спр. 40, арк. 105–109.
[83] Там само, спр. 22, арк. 164-164 зв.
[84] Там само, спр. 27, арк. 22, 129, 193–201, 266–268; спр. 42, арк. 1.
[85] Там само, КМФ-8, спр. 279, р. 98, к. 310.

Науково-популярне видання

Більше не таємно

ТОМ 1

Архіви окупації
1941-1944

Упорядник
Наталія Маковська

Редактор
Ю. Г. Попсуєнко

Художнє оформлення
Н. В. М'ясковська, О. С. Тичиніна

Технічний редактор
Т. М. Новікова

Комп'ютерна верстка
Г. Г. Пузиренка

Коректори
І. Г. Ярошенко, О. О. Бородіна, О. Г. Пазюк

Підписано до друку 19.01.2006. Формат 70×100 $^{1}/_{16}$.
Гарнітура «Warnock».
Папір офсетний № 1. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 70,5. Обл.-вид. арк. 70. Зам. 5-178.

Видавничий дім «Києво-Могилянська академія»
Свідоцтво про реєстрацію № 1801 від 24.05.2004 р.

Адреса видавництва та друкарні:
04070, Київ, Контрактова пл., 4.
Тел./факс: (044) 425-60-92, 425-35-66.
E-mail: phouse@ukma.kiev.ua

Архіви окупації. 1941–1944 / Держ. ком. архівів України; Упоряд. Н. Ма-
А87 ковська.– К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006.– 872 с.: іл. –
(Більше не таємно; Т. І).

ISBN 966-518-350-8
ISBN 966-518-351-6 (Том 1)

У книзі вперше представлено інформацію про так звані «окупаційні фонди» державних архівів України. Понад півстоліття цей потужний документальний масив був здебільшого засекреченим і недоступним для дослідників. Тож його публікація слугуватиме розширенню джерельної бази дослідження історії Другої світової війни на українських землях, відкриє нові можливості для глибшого і детальнішого вивчення нацистської окупаційної політики, усіх сфер життя населення на окупованій території. Книга стане в пригоді не лише історикам-науковцям, студентам, аспірантам та викладачам гуманітарних навчальних закладів, а й усім, хто не байдужий до минулого та майбутнього України.

ББК 63.3(4УКР)622

1941-1944

архіви окупації